

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՕՐԵՆՍԱԳԻՐՔ**

ՄԱՍ 1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍ

ԲԱԺԻՆ 1. ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ՀԱՐԿԵՐԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

ԳԼՈՒԽ 1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐԸ

Յոդված 1. Հարկային օրենսգրքի կարգավորման առարկան

1. Հարկային օրենսգիրքը (այսուհետ՝ Օրենսգիրք) կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառվող հարկերի (այսուհետ՝ հարկեր) և Օրենսգրքով նախատեսված վճարների (այսուհետ՝ վճարներ) հետ կապված հարաբերությունները (այսուհետ՝ հարկային հարաբերություններ), սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգի սկզբունքները, հարկի և վճարի հասկացությունները, տեսակները, վճարողների շրջանակը, դրույքաչափերը, հաշվարկման, վճարման, իսկ Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում՝ հարկային պարտավորությունների գանձման կարգն ու ժամկետները, ինչպես նաև հարկային արտոնությունները:

2. Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում վճարների դրույքաչափերը, հաշվարկման, վճարման, գանձման կարգն ու ժամկետները, ինչպես նաև արտոնությունները սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետության համապատասխան օրենքներով:

3. Հարկային հարաբերությունները հարկ վճարողների հաշվառման, սպասարկման, հարկերի ու վճարների սահմանման, հաշվարկման, վճարման, հարկային պարտավորությունների հաշվառման, իսկ Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում՝ գանձման, հարկերի ու վճարների վերադարձման, դրոշմանիշերի, դրոշմապիտակների կիրառության, հարկային արտոնությունների սահմանման, հարկ վճարողների, հարկային և լիազոր մարմինների իրավունքների ու պարտականությունների ամրագրման, հարկային հսկողության իրականացման, Օրենսգրքի և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքների դրույթները խախտելու համար պատասխանատվության միջոցների կիրառության,

հարկային պարտավորությունների կատարման ապահովման, ինչպես նաև հարկային վեճերի լուծման հետ կապված հարաբերություններն են:

4. Մաքսային վճարների տեսակները, վճարողների շրջանակը, դրույքաչափերը, հաշվարկման և վճարման կարգն ու ժամկետները, ինչպես նաև արտոնությունները սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետության մաքսային օրենսդրությամբ, եթե Օրենսգրքով այլ բան սահմանված չէ:

Յոթերորդ 2. Հարկային հարաբերությունների կարգավորումը

1. Հայաստանի Հանրապետությունում հարկային հարաբերությունները կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ, Հայաստանի Հանրապետության վավերացված միջազգային պայմանագրերով, վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսդրությամբ, որը բաղկացած է Օրենսգրքից և հարկային հարաբերություններ կարգավորող՝

1) Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշումներից.

2) հարկային մարմնի ընդունած նորմատիվ իրավական ակտերից (այդ թվում՝ այլ գերատեսչությունների հետ համատեղ ընդունված նորմատիվ իրավական ակտերից).

3) այլ իրավական ակտերից:

2. Վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով, Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշումներով, հարկային մարմնի ընդունած նորմատիվ իրավական ակտերով (այդ թվում՝ այլ գերատեսչությունների հետ համատեղ ընդունված նորմատիվ իրավական ակտերով) և այլ իրավական ակտերով հարկային հարաբերությունները կարող են կարգավորվել միայն Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում և սահմաններում:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված իրավական ակտերից տարբերվող այլ իրավական ակտերում չեն կարող ներառվել հարկային հարաբերություններ կարգավորող օրենսդրական դրույթներ, բացառությամբ՝

1) հարկային հարաբերությունների շրջանակներում առաջացող վարչական իրավախախտումների հետ կապված օրենսդրական դրույթների, որոնք կարող են ներառվել վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսդրության մեջ.

2) հարկային հարաբերությունների շրջանակներում առաջացող վարչական վարույթի հետ կապված օրենսդրական դրույթների, որոնք ներառվում են «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում.

3) հարկային հարաբերությունների շրջանակներում առաջացող քրեական իրավախախտումների հետ կապված օրենսդրական դրույթների, որոնք կարող են ներառվել քրեական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսդրության մեջ.

4) հարկային հարաբերությունների շրջանակներում առաջացող սնանկության և (կամ) անվճարունակության հետ կապված հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրական դրույթների, որոնք կարող են ներառվել սնանկության և (կամ) անվճարունակության հետ կապված հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրության մեջ.

5) հարկային ծառայության և օպերատիվ հետախուզական գործունեության հետ կապված հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրական դրույթների, որոնք ներառվում են, համապատասխանաբար՝ «Հարկային ծառայության մասին» և «Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքներում.

6) հարկային մարմինների կամ դրանց ծառայողների գործողությունների կամ անգործության վերաբերյալ վերադաս հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողովի որոշումների բողոքարկման հետ կապված հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրական դրույթների, որոնք ներառվում են «Տեսչական մարմինների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում և դատական հարաբերություններ կարգավորող՝ Հայաստանի Հանրապետության համապատասխան օրենքներում:

4. Եթե Հայաստանի Հանրապետության վավերացված միջազգային պայմանագրերով սահմանված նորմերը տարբերվում են Օրենսգրքով և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված՝ նույն հարաբերությունները կարգավորող նորմերից, ապա կիրառվում են Հայաստանի Հանրապետության վավերացված միջազգային պայմանագրերի նորմերը:

5. Եթե Օրենսգրքի ընդհանուր մասի և այլ մասերի դրույթների միջև առկա են հակասություններ, ապա գործում են ընդհանուր մասի դրույթները:

6. Եթե հարկային օրենսդրության կամ վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքների դրույթները պարունակում են հակասություններ, երկիմաստություններ կամ տարընթերցումներ, ապա դրանք մեկնաբանվում և կիրառվում են հարկ վճարողի օգտին, բացառությամբ սույն հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված դեպքերի:

7. Օրենսգրքում կամ վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներում փոփոխություններ և (կամ) լրացումներ նախատեսող՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներն ուժի մեջ են մտնում ոչ շուտ, քան այդ օրենքների ընդունման

օրն ընդգրկող ամսվան հաջորդող յոթերորդ ամսվա 1-ից, բացառությամբ սույն հոդվածի 8-րդ մասով սահմանված դեպքերի:

8. Հարկի կամ վճարի դրույքաչափի իջեցում, հարկի կամ վճարի վերացում նախատեսող՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենքները կամ Հայաստանի Հանրապետության օրենքների նման դրույթները ուժի մեջ են մտնում ոչ շուտ, քան այդ օրենքների ընդունման օրն ընդգրկող հարկային տարվան հաջորդող հարկային տարվա սկզբից, իսկ այդ օրենքներով սահմանված դեպքերում՝ այդ օրենքների ընդունման օրն ընդգրկող ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ից:

Յոդված 3. Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգի սկզբունքները

1. Հայաստանի Հանրապետությունում գործում է միասնական հարկային համակարգ՝ հիմնված հետևյալ սկզբունքների վրա.

1) **պարզություն և հստակություն**՝ Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսդրությունը և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքները հարկ վճարողների և հարկային մարմինների համար պետք է լինեն պարզ, հստակ և իրենց մեջ չպարունակեն հակասություններ ու անորոշություններ.

2) **համախմբվածություն**՝ հարկային հարաբերություններ կարգավորող իրավական ակտերը պետք է լինեն հնարավորին չափ համախմբված, և պետք է խուսափել առանձին իրավական ակտերով հարկային հարաբերությունների կարգավորումից.

3) **հավասարություն**՝ Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսդրության և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքների դրույթները պետք է հավասարապես կիրառվեն բոլոր հարկ վճարողների նկատմամբ.

4) **խտրականության բացակայություն**՝ հարկերի ու վճարների կիրառությունը և հարկային վարչարարությունը չպետք է ունենան խտրական բնույթ՝ կախված սոցիալական, քաղաքական, կրոնական, էթնիկական, գաղափարական, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ սահմանված այլ գործոններից.

5) **համապարտադիրություն**՝ բոլոր հարկ վճարողները պարտավոր են Օրենսգրքով և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված դեպքերում, կարգով և չափով հաշվարկել և վճարել հարկեր, վճարներ.

6) **թափանցիկություն և հաշվետվողականություն**՝ հարկային վարչարարությունը պետք է լինի թափանցիկ, հրապարակային.

7) **ինքնահայտարարում և հարկային կարգապահություն**՝ հարկ վճարողները պետք է Օրենսգրքով և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված կարգով ինքնուրույն հաշվարկեն ու վճարեն հարկերը, վճարները.

8) **հարկային վարչարարության հավասարակշռվածություն**՝ որևէ հարկ վճարողի չի կարող՝

ա. պարտադրվել վճարել այնպիսի հարկեր կամ վճարներ (բացառությամբ Օրենսգրքի 6-րդ հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված այլ վճարների), որոնք սահմանված չեն Օրենսգրքով.

բ. Օրենսգրքի կամ վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքների պահանջների խախտմամբ պարտադրվել վճարել Օրենսգրքով սահմանված հարկեր կամ վճարներ.

գ. պարտադրվել վճարել Օրենսգրքով սահմանված հարկերը կամ վճարները, քանի դեռ չեն լրացել դրանց վճարման՝ Օրենսգրքով կամ վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված վերջնաժամկետները.

9) **պատասխանատվության անխուսափելիություն**՝ հարկ վճարողները Օրենսգրքի և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքների պահանջների խախտման համար անխուսափելիորեն ենթարկվելու են պատասխանատվության.

10) **պատասխանատվության համաչափություն**՝ Օրենսգրքի և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքների պահանջների խախտման համար նախատեսվող պատասխանատվությունը պետք է համաչափ լինի խախտման ծանրությանը.

11) **բազմակարծություն և հրապարակայնություն**՝ Օրենսգրքում և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներում փոփոխությունները և (կամ) լրացումները կատարվում են՝ նախապես դրանք քննարկելով ոլորտի մասնագիտական-հասարակական կազմակերպությունների, գործարար միջավայրի ներկայացուցիչների և այլ շահագրգիռ պետական կառավարման մարմինների հետ.

12) **արդիականություն**՝ հարկային համակարգը պետք է հիմնված լինի կառավարման (այդ թվում՝ էլեկտրոնային) արդի համակարգերի և մոտեցումների վրա.

13) **մրցունակություն**՝ հարկային համակարգը պետք է օտարերկրյա ներդրումների ներգրավման և նպաստավոր գործարար միջավայրի ձևավորման տեսակետից լինի մրցունակ.

14) **արդյունավետություն**՝ հարկային համակարգը պետք է հնարավորություն ընձեռի, որպեսզի հարկ վճարողների մոտ հարկային հաշվառումը, իսկ հարկային մարմինների մոտ՝ հարկային հսկողությունը իրականացվեն հնարավորինս փոքր ռեսուրսներով:

ԳԼՈՒԽ 2. ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Հոդված 4. Օրենսգրքում կիրառվող հիմնական հասկացությունները

1. Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսդրության և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքների կիրառության իմաստով, ստորև նշված հասկացություններն ունեն հետևյալ իմաստն ու նշանակությունը.

1) **հարկ**՝ Հայաստանի Հանրապետության պետական և համայնքային գործունեության ֆինանսական ապահովման նպատակով Հայաստանի Հանրապետության պետական և (կամ) համայնքների բյուջեներ վճարվող պարտադիր և անհատույց վճար, որը վճարվում է հարկ վճարողների կողմից՝ Օրենսգրքով սահմանված կարգով, չափերով և ժամկետներում.

2) **վճար**՝ Օրենսգրքով նախատեսված պարտադիր կամ ոչ պարտադիր վճար.

3) **տույժ**՝ հարկերն ու վճարները Օրենսգրքով և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված ժամկետներում չվճարելու համար Օրենսգրքով սահմանված պատասխանատվության միջոց.

4) **տուգանք**՝ Օրենսգրքով և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված պահանջները չկատարելու կամ խախտումներով կատարելու համար սահմանված պատասխանատվության միջոց.

5) **ապառք**՝ Օրենսգրքով և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված ժամկետում չվճարված հարկի կամ վճարի գումար.

6) **հարկի կամ վճարի կանխավճար**՝ մինչև հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտը որոշակի ժամանակահատվածի համար Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկվող և կատարվող՝ հարկի կամ վճարի ընթացիկ վճարում.

7) **հարկ վճարող**՝ կազմակերպություն կամ ֆիզիկական անձ (այդ թվում՝ անհատ ձեռնարկատեր, նոտար), որը Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում ունի հարկ և (կամ) վճար վճարելու պարտավորություն.

8) **հարկային մարմին**՝ Օրենսգրքի և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքների պահանջների կատարման նկատմամբ հսկողություն իրականացնող միասնական պետական կառավարման հանրապետական մարմին, որի հիմնական նպատակներն են «Հարկային ծառայության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված խնդիրների լուծումը, հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող հարկային եկամուտների ապահովումը և Հայաստանի Հանրապետության տնտեսական անվտանգությանը նպաստումը.

9) **հարկային վարչարարություն**՝ հարկային մարմնի՝ Օրենսգրքի և այլ իրավական ակտերի հիման վրա իրականացվող գործողությունների ամբողջություն՝ ուղղված հարկային

օրենսդրության համատարած և ճիշտ կիրառության ապահովմանը, հարկային մարմնի խնդիրների լուծմանը.

10) **լիազոր մարմին**` Օրենսգրքի և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված դեպքերում ու սահմաններում վարչարարություն և (կամ) հսկողություն իրականացնող պետական կառավարման կամ տեղական ինքնակառավարման մարմին.

11) **ակտիվ**` հարկ վճարողին սեփականության իրավունքով պատկանող ցանկացած գույք, գույքային իրավունք և գույքային իրավունքի հետ կապված անձնական ոչ գույքային իրավունք.

12) **ոչ նյութական ակտիվ**` նյութական հիմք չունեցող ակտիվ, բացառությամբ ֆինանսական ակտիվների և գուղվիլի (դրական կամ բացասական).

13) **ֆինանսական ակտիվ**` «Ֆինանսական գործիքներ. ներկայացումը» հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտով սահմանված ֆինանսական ակտիվ, բացառությամբ դրամական միջոցների.

14) **ակտիվի սկզբնական արժեք**` ակտիվի ձեռքբերման գնի (այդ թվում` չփոխհատուցվող և Օրենսգրքով սահմանված կարգով չհաշվանցվող (չնվազեցվող) հարկերի և վճարների), տեղափոխման և (կամ) տեղակայման ծախսերի հանրագումար` դրամական արտահայտությամբ.

15) **պարտավորություն**` հարկ վճարողի առկա պարտք.

16) **պարտավորության սկզբնական արժեք**` պարտավորության առաջացման պահին այն կատարելու (մարելու) համար անհրաժեշտ ակտիվների հանրագումար` դրամական արտահայտությամբ.

17) **եկամուտ**` ձեռնարկատիրական, անձնական կամ պասիվ եկամուտ.

18) **ձեռնարկատիրական եկամուտ**` կազմակերպության, անհատ ձեռնարկատիրոջ կամ նոտարի կողմից իրականացվող գործունեությանը վերագրվող` ակտիվի աճ կամ պարտավորության նվազում, որոնք, առանձին վերցրած, հանգեցնում են կազմակերպության սեփական կապիտալի կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ կամ նոտարի սեփականության ավելացման, բացառությամբ Օրենսգրքով սահմանված դեպքերի.

19) **անձնական եկամուտ**` ֆիզիկական անձի կողմից աշխատանքային կամ քաղաքացիաիրավական պայմանագրերի շրջանակներում իրականացվող գործունեությանը վերագրվող կամ ցանկացած այլ հիմքով (բացառությամբ սույն մասի 18-րդ կետով սահմանված դեպքերի) ստացվող դրամական միջոցներ կամ այլ գույք (այդ թվում` բնամթերային ձևով).

20) **պասիվ եկամուտ**՝ հարկ վճարողի կողմից իր ակտիվների ներդրմամբ (տրամադրելով) բացառապես այլ անձանց գործունեությունից ստացված եկամուտներ, մասնավորապես՝ շահաբաժին, տոկոս, ռոյալթի, վարձակալական վճար, ակտիվների արժեքի հավելած.

21) **համախառն եկամուտ**՝ հաշվետու ժամանակաշրջանին վերագրվող՝ ձեռնարկատիրական եկամուտների և (կամ) անձնական եկամուտների և (կամ) պասիվ եկամուտների հանրագումար.

22) **ձեռնարկատիրական ծախս**՝ կազմակերպության, անհատ ձեռնարկատիրոջ կամ նոտարի կողմից իրականացվող գործունեությանը վերագրվող՝ ակտիվի նվազում կամ պարտավորության աճ, որոնք, առանձին վերցրած, հանգեցնում են կազմակերպության սեփական կապիտալի կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ կամ նոտարի սեփականության նվազեցման, բացառությամբ Օրենսգրքով սահմանված դեպքերի.

23) **սեփական կապիտալ**՝ կազմակերպության ակտիվների և պարտավորությունների տարբերություն.

24) **ակտիվի հաշվեկշռային արժեք**՝ ակտիվի սկզբնական արժեքի և հարկման նպատակով դրանից կատարված նվազեցումների (այդ թվում՝ մաշվածության կամ ամորտիզացիոն մասհանումների) տարբերություն՝ հաշվի առած օրենքով սահմանված կարգով իրականացված վերազնահատման արդյունքները.

25) **շահաբաժին**՝ կազմակերպության կանոնադրական կամ բաժնետիրական կապիտալում մասնակցությունից (բաժնետոմսից, բաժնեմասից, փայաբաժնից) կամ համատեղ գործունեությունից մասնակցի ստացված կամ ստացման ենթակա եկամուտ.

26) **տոկոս**՝ դրամական ավանդի դիմաց այլ անձի պարտավորության կատարումից կամ փոխառությունից, պարտատոմսից, այլ արժեթղթից ստացված կամ ստացման ենթակա եկամուտ (այդ թվում՝ զեղչման տեսքով): Տոկոս չի համարվում կետանցված վճարման համար օրենքով կամ գործարքով պարտավորեցված տույժը, ներառյալ՝ տոկոսը.

27) **ռոյալթի**՝ հարկ վճարողի մտավոր սեփականության և այլ ոչ գույքային իրավունքների օգտագործումից ստացված կամ ստացման ենթակա եկամուտ: Ռոյալթի է համարվում, մասնավորապես, գյուտերի, արտոնագրերի, հեղինակային իրավունքի՝ գրականության, գիտության կամ արվեստի, ներառյալ՝ հեռուստատեսության կամ ռադիոհաղորդակցության համար կինոֆիլմեր, աուդիո և տեսաձայնագրություններ, համակարգչային ծրագրերի, վկայագրի, ապրանքային նշանի, գծագրի կամ մոդելի, սիսեմայի, գաղտնի բանաձևի կամ

գործընթացի կամ արդյունաբերական, առևտրային կամ գիտական տեղեկատվության կամ փորձի օգտագործման համար եկամուտը.

28) **վարձակալական վճար**՝ գույքի տիրապետման և (կամ) օգտագործման իրավունքի համար սահմանված վճար.

29) **ակտիվի արժեքի հավելում**՝ ակտիվի իրացման գնի և սկզբնական արժեքի դրական տարբերություն: Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում ակտիվի իրացումից ստացվող եկամուտները չեն համարվում ակտիվի արժեքի հավելում.

30) **հարկային արտոնություն**՝ Օրենսգրքով սահմանված հարկերի, տույժերի և (կամ) տուգանքների հաշվարկման ու վճարման ընդհանուր կարգից և (կամ) ժամկետներից բացառություն, որի արդյունքում նվազում կամ վերանում է կատարման ենթակա հարկային պարտավորության գումարը կամ հետաձգվում են դրա հաշվարկման և (կամ) կատարման ժամկետները.

31) **ապրանք**՝ դրամական միջոցից տարբերվող ցանկացած գույք, եթե Օրենսգրքով այլ բան սահմանված չէ: Արտարժույթի փոխանակման և դրամական միջոցների տրամադրման տնտեսական գործունեության մեջ դրամական միջոցը ևս համարվում է ապրանք.

32) **նույն ապրանքներ**՝ ապրանքներ, որոնք նույնական են բոլոր առումներով, ներառյալ՝ ֆիզիկական հատկանիշները, որակը, համբավը (ապրանքային նշանը): Ընդ որում, ապրանքային տեսքի փոքր շեղումները, որոնք սպառողների համար համեմատելի ապրանքներից մեկը մյուսից գերադասելու վճռորոշ պատճառ չեն կարող լինել, չեն հանդիսանում այդ ապրանքները նույնական չհամարելու բավարար պայման.

33) **համանման ապրանքներ**՝ ապրանքներ, որոնք, նույնական չլինելով, ունեն նման հատկանիշներ և բաղադրանյութեր, որոնք հնարավորություն են տալիս դրանք կիրառել նույն նշանակությամբ և լինել փոխարինելի: Ընդ որում, ապրանքների համանմանությունը որոշելու համար, ի թիվս այլ գործոնների, հաշվի են առնվում նաև դրանց որակը, համբավը (ապրանքային նշանը).

34) **ապրանքի մատակարարում**՝ ապրանքի նկատմամբ սեփականության իրավունքի փոխանցում մեկ անձից մեկ այլ անձին՝ որևէ ձևով կատարվող հատուցմամբ (այդ թվում՝ մասնակի հատուցմամբ կամ դրամաշնորհների կամ սուբսիդիաների ձևով հատուցմամբ) կամ անհատույց: Սույն կետի կիրառության իմաստով, ապրանքի մատակարարում է համարվում նաև՝

ա. խողովակաշարերով և էլեկտրահաղորդման գծերով արտադրանքի օտարումը.

բ. համատեղ գործունեության մասնակցի կողմից, որպես համատեղ գործունեության մեջ կատարվող ներդրում, համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակցին ապրանքի տրամադրումը, եթե այդ ապրանքը տրամադրվում է մինչև հաշվետու մասնակցի կողմից Օրենսգրքի 32-րդ հոդվածով սահմանված հայտարարության ներկայացումը.

գ. օրենսդրությամբ սահմանված կարգով գրավատուի կողմից գրավառուին ապրանքի (գրավի առարկայի) նկատմամբ սեփականության իրավունքի փոխանցումը.

35) **ապրանքի հանդիպակաց մատակարարում**՝ ապրանքի մատակարարման գործարքի կողմերի միջև իրականացվող՝ նույն ապրանքի կամ դրա մի մասի հետադարձ մատակարարում՝ որևէ ձևով կատարվող հատուցմամբ (այդ թվում՝ մասնակի հատուցմամբ կամ դրամաշնորհների կամ սուբսիդիաների ձևով հատուցմամբ) կամ անհատույց.

36) **աշխատանք**՝ գործողություն, որի արդյունքն ունի նյութական բնույթ և կարող է օտարվել կազմակերպության կարիքների և (կամ) ֆիզիկական անձի պահանջմունքների բավարարման համար.

37) **ծառայություն**՝ գործողություն, որի արդյունքը չունի նյութական բնույթ և որը սպառվում է այդ գործողության ընթացքում.

38) **աշխատանքի կատարում**՝ աշխատանքի կատարման արդյունքի սեփականության իրավունքի փոխանցում մեկ անձից մեկ այլ անձին՝ որևէ ձևով կատարվող հատուցմամբ (այդ թվում՝ մասնակի հատուցմամբ կամ դրամաշնորհների կամ սուբսիդիաների ձևով հատուցմամբ) կամ անհատույց: Սույն կետի կիրառության իմաստով, աշխատանքի կատարում է համարվում նաև համատեղ գործունեության մասնակցի կողմից, որպես համատեղ գործունեության մեջ կատարվող ներդրում, համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակցի համար աշխատանքի կատարումը, եթե այդ աշխատանքը կատարվում է մինչև հաշվետու մասնակցի կողմից Օրենսգրքի 32-րդ հոդվածով սահմանված հայտարարության ներկայացումը.

39) **ծառայության մատուցում**՝ մեկ անձի կողմից մեկ այլ անձի օգտին գործողության իրականացում՝ որևէ ձևով կատարվող հատուցմամբ (այդ թվում՝ մասնակի հատուցմամբ կամ դրամաշնորհների կամ սուբսիդիաների ձևով հատուցմամբ) կամ անհատույց: Սույն կետի կիրառության իմաստով, ծառայության մատուցում է համարվում նաև համատեղ գործունեության մասնակցի կողմից, որպես համատեղ գործունեության մեջ կատարվող ներդրում, համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակցին ծառայության մատուցումը, եթե այդ ծառայությունը մատուցվում է մինչև հաշվետու մասնակցի կողմից Օրենսգրքի 32-րդ հոդվածով սահմանված հայտարարության ներկայացումը.

40) **ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման և (կամ) ծառայության մատուցման գործարքների համեմատելի հանգամանքներ`** գործոններ, որոնց ազդեցությամբ մատակարարվող ապրանքի, կատարվող աշխատանքի և (կամ) մատուցվող ծառայության գինը սովորաբար ենթարկվում է փոփոխության: Մասնավորապես, համեմատելի հանգամանքներ են համարվում սեզոնայնությունը, մատակարարվող ապրանքի խմբաքանակը, կատարվող աշխատանքի և (կամ) մատուցվող ծառայության ծավալը, ապրանքի մատակարարման պայմանները (մասնավորապես՝ առաքումով, առանց առաքման) և հարակից ծառայությունները (մասնավորապես՝ տեղակայում, փորձարկում), հետվաճառքային երաշխիքային սպասարկումը.

41) **գործարք`** որոշակի մեկ տեսակի ապրանքի օտարում կամ մեկ տեսակի ծառայության մատուցում՝ այն քանակով կամ ծավալով, որն իրականացվում է մեկ առաքմամբ կամ գնորդին մեկանգամյա հանձնումով (գնորդի կողմից ընդունմամբ): Ընդ որում, որպես մեկ առաքմամբ մատակարարված ապրանքի քանակ կամ մեկ հանձնումով ծառայության մատուցման ծավալ՝ ընդունվում է հաշվարկային փաստաթղթում, իսկ դրա բացակայության դեպքում՝ վճարային փաստաթղթում, ընդունման-հանձնման կամ կատարողական ակտում կամ այլ փաստաթղթում արձանագրված քանակությունը (ծավալը).

42) **իրացման շրջանառություն`** ապրանքների մատակարարումից, աշխատանքների կատարումից և (կամ) ծառայությունների մատուցումից ստացման ենթակա ձեռնարկատիրական եկամուտ՝ դրամական արտահայտությամբ, որն իր մեջ չի ներառում ավելացված արժեքի հարկի և (կամ) ակցիզային հարկի գումարները.

43) **Ֆիզիկական անձի անձնական գույք`** սեփականության իրավունքով ֆիզիկական անձին պատկանող, սպառողական նպատակներով օգտագործման ենթակա անձնական, ընտանեկան կամ տնային օգտագործման գույք.

44) **Ֆիզիկական անձի՝ ձեռնարկատիրական գործունեության առարկա հանդիսացող գույք`** ֆիզիկական անձի անձնական գույք չհանդիսացող գույք.

45) **իրացում`** մեկ անձից մեկ այլ անձին ապրանքի նկատմամբ սեփականության իրավունքի փոխանցում՝ որևէ ձևով կատարվող հատուցմամբ (այդ թվում՝ մասնակի).

46) **օտարում`** մեկ անձից մեկ այլ անձին ապրանքի նկատմամբ սեփականության իրավունքի փոխանցում՝ որևէ ձևով կատարվող հատուցմամբ (այդ թվում՝ մասնակի) կամ անհատույց.

47) **անապրանք փաստաթուղթ`** հարկերի և (կամ) վճարների հաշվարկման և (կամ) վճարման համար հիմք հանդիսացած (հարկային հաշվառման մեջ ներառված)՝ Օրենսգրքի 55-

րո՞ հողվածով սահմանված պահանջներին ձևականորեն համապատասխանող հաշվարկային փաստաթուղթ, որում նշված գործարքը (ապրանքի մատակարարում, աշխատանքի կատարում և (կամ) ծառայության մատուցում) այդ փաստաթուղթը կազմած կողմերի միջև փաստացի չի կատարվել կամ կատարվել է այդ փաստաթղթում նշված՝ Օրենսգրքի 55-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 7-րդ և (կամ) 8-րդ կետերով սահմանված տվյալներից մեկի կամ մի քանիսի մեծությունից 20 և ավելի տոկոսով փոքր տվյալներով: Հաշվարկային փաստաթուղթը չի համարվում անապրանք փաստաթուղթ, եթե այն դուրս գրող հարկ վճարողը ապրանքների մատակարարման, աշխատանքների կատարման և (կամ) ծառայությունների մատուցման պայմանագրի համաձայն, կրում է գործարքը կատարելու պարտավորություն: Անապրանք փաստաթղթերը հարկ վճարողների կողմից հարկերի և (կամ) վճարների հաշվարկման և (կամ) վճարման համար հիմք չեն հանդիսանում.

48) **անփաստաթուղթ ապրանք**՝ առանց Օրենսգրքով սահմանված համապատասխան ուղեկցող փաստաթղթի կամ Օրենսգրքով սահմանված պահանջներին չբավարարող ուղեկցող փաստաթղթով մատակարարվող (առաքվող) կամ տեղափոխվող ապրանք.

49) **ուղեկցող փաստաթուղթ**՝ Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում և կարգով ապրանքի մատակարարումը (առաքումը) հավաստող՝ Օրենսգրքի 55-րդ հոդվածով սահմանված համապատասխան հաշվարկային փաստաթուղթ.

50) **առաքման վայր**՝ հարկ վճարողին պատկանող կամ նրա կողմից օգտագործվող՝ հասցե ունեցող կամ չհասցեավորված անշարժ գույքի միավոր, առևտրի օբյեկտ, առևտրի իրականացման վայրի վաճառատեղ, անշարժ գույքի միավորներից որպես միասնություն կազմված անշարժ գույքի օբյեկտ, ընդերքի տեղամաս, ներբնակավայրային և բնակավայրերի սահմանագծերից դուրս աշխարհագրական օբյեկտ կամ ընդհանրական տարածք (նույն հասցեում գտնվող կամ չգտնվող, սակայն հարկ վճարողին տնօրինման, տիրապետման կամ օգտագործման իրավունքով պատկանող մեկ ընդհանրական՝ այլ անձանց տնօրինման, տիրապետման կամ օգտագործման իրավունքով պատկանող տարածքներով չսահմանազատված տարածք), որտեղից մատակարարվում (առաքվում) կամ տեղափոխվում է կամ որտեղ վաճառվում է ապրանքը.

51) **առաքման կետ**՝ տրանսպորտային միջոցը, որն օգտագործվում է նախապես անհայտ գնորդներին հարկ վճարողի կողմից իր ապրանքները մատակարարելու (առաքելու) համար.

52) **առաքվող ապրանք**՝ հարկ վճարողի կողմից իր առաքման վայրերից կամ կետերից առուվաճառքի, մատակարարման (հանդիպակաց մատակարարման), փոխանակության, կոմիսիայի, գործակալի անունից հանդես գալու պայման նախատեսող գործակալության

պայմանագրերի հիման վրա կամ առանց դրանց գնորդին (ստացողին) կամ նրա նշած անձին հանձնվող (այդ թվում՝ տեղ հասցնելու կամ փոխադրողին հանձնելու պայմանով) մատակարարվող՝ իրացվող, հատկացվող, բաց թողնվող, տրամադրվող կամ ցանկացած այլ ձևով օտարվող (այդ թվում՝ անհատույց) ապրանք.

53) **տեղափոխվող արտադրանք, ապրանք՝** հարկ վճարողի կողմից իր առաքման վայրերի և (կամ) կետերի միջև տեղափոխվող կամ պահատվության, հանձնարարության, պրինցիպալի անուկից հանդես գալու պայման նախատեսող գործակալության պայմանագրերով կամ վերամշակման հանձնվող կամ հետ վերադարձվող կամ վերամշակման ընդունված ապրանքանյութական արժեքների վերամշակման արդյունքում վերադարձվող կամ որևէ առաքման վայրից կամ կետից ձեռք բերված և տեղափոխվող (այդ թվում՝ փոխադրողի միջոցով) ապրանք.

54) **Էլեկտրոնային եղանակով հարկային հաշվարկների ներկայացում՝** Էլեկտրոնային տեղեկատվական համակարգի միջոցով՝ Էլեկտրոնային տեխնոլոգիաների օգտագործմամբ (Էլեկտրոնային թվային ստորագրության, Էլեկտրոնային ծածկագրի և գաղտնաբառի կիրառման միջոցով) հարկային հաշվարկների ներկայացում հարկային մարմին.

55) **Էլեկտրոնային թվային ստորագրություն՝** «Էլեկտրոնային փաստաթղթի և Էլեկտրոնային թվային ստորագրության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված՝ ստորագրող անձին նույնականացնող, ինչպես նաև Էլեկտրոնային փաստաթուղթը կեղծիքներից ու աղավաղումներից պաշտպանող միջոց.

56) **Էլեկտրոնային ծածկագիր և գաղտնաբառ՝** Էլեկտրոնային թվային պայմանանշանների եզակի հաջորդականությամբ ներկայացված մուտքի անվան, ինչպես նաև գաղտնաբառի համակցություն, որը հնարավորություն է տալիս մուտք գործել հարկային մարմնի տեղեկատվական համակարգ, նույնականացնել Էլեկտրոնային փաստաթուղթը ներկայացնողին, ինչպես նաև ապահովում է Էլեկտրոնային համակարգ մուտք գործողին վերաբերող տեղեկությունների գաղտնիությունն ու պաշտպանվածությունն այլ անձանց կողմից կատարվող գործողություններից.

57) **գանձապետարան՝** Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների նախարարությունում գործող կենտրոնական գանձապետարան.

58) **հարկային վեճ՝** հարկերի ու վճարների հաշվարկման և վճարման, ինչպես նաև Օրենսգրքով և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված այլ պահանջների կատարման նկատմամբ հարկային մարմնի կողմից հարկային հսկողության (այդ թվում՝ ստուգումների, ուսումնասիրությունների) իրականացման հետ

կապված հարաբերությունների շրջանակներում հարկ վճարողի և հարկային մարմնի միջև առաջացող անհամաձայնություն:

Յրդված 5. Օրենսգրքում այլ հասկացությունների կիրառության կանոնները

1. Բացի Օրենսգրքի 4-րդ հոդվածով սահմանված հասկացություններից, Օրենսգրքում կիրառվում են նաև այլ հասկացություններ, որոնց իմաստն ու նշանակությունը մեկնաբանվում են Օրենսգրքի՝ այդ հասկացություններին վերաբերող համապատասխան գլուխներում:

2. «Հարկման օբյեկտ», «վճարի օբյեկտ», «հարկման բազա», «վճարի բազա», «հաշվետու ժամանակաշրջան» հասկացությունները հարկային օրենսդրության մեջ կիրառվում են Օրենսգրքի՝ այդ հասկացություններին վերաբերող համապատասխան հոդվածում նշված իմաստով ու նշանակությամբ:

3. Եվրասիական տնտեսական միության (այսուհետ՝ ԵՏՄ) մաքսային սահմանով ապրանքների տեղափոխման մասով հարկերի և վճարների հաշվարկման ու վճարման հետ կապված հարաբերությունների կարգավորման նպատակով Օրենսգրքում կիրառվող այլ հասկացությունները, որոնք սահմանված չեն Օրենսգրքով, կիրառվում են ԵՏՄ մաքսային օրենսդրությամբ կամ մաքսային հարաբերություններ կարգավորող՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով և այլ իրավական ակտերով սահմանված իմաստներով:

4. Հաշվապահական հաշվառման ոլորտը կարգավորող օրենսդրության մեջ կիրառվող հասկացությունները Օրենսգրքում կիրառվում են այդ օրենսդրության մեջ կիրառվող իմաստով ու նշանակությամբ, եթե Օրենսգրքով այլ բան սահմանված չէ:

5. Քաղաքացիական, վարչական, քրեական, աշխատանքային, ընտանեկան, հողային, բնական պաշարների օգտագործման և շրջակա միջավայրի պահպանության, լիցենզավորման և այլ հատուկ օրենսդրության մեջ կիրառվող հասկացությունները Օրենսգրքում կիրառվում են համապատասխան ոլորտի օրենսդրության մեջ կիրառվող իմաստով ու նշանակությամբ, եթե Օրենսգրքով այլ բան սահմանված չէ:

ԳԼՈՒԽ 3. ՀԱՐԿԵՐԻ ԵՎ ՎՃԱՐՆԵՐԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

Յրդված 6. Հարկի և վճարի տեսակները

1. Հայաստանի Հանրապետությունում սահմանված են՝

1) պետական հարկեր, որոնց տեսակներն են՝

ա. ավելացված արժեքի հարկը.

բ. ակցիզային հարկը.

- գ. շահութահարկը.
- դ. եկամտային հարկը.
- ե. բնապահպանական հարկը.
- զ. ճանապարհային հարկը.
- է. շրջանառության հարկը.
- ը. արտոնագրային հարկը.

2) տեղական հարկեր, որոնց տեսակներն են՝

- ա. անշարժ գույքի հարկը.
- բ. փոխադրամիջոցների գույքահարկը.

3) պետական վճարներ, որոնց տեսակներն են՝

- ա. պետական տուրքը.
- բ. բնօգտագործման վճարը.
- գ. սոցիալական վճարը.

դ. ռադիոհաճախականության օգտագործման թույլտվության տրամադրման (գործողության ժամկետի երկարաձգման) պարտադիր վճարը և օգտագործման պարտադիր վճարը.

ե. հանրային ծառայությունների կարգավորման պարտադիր վճարը.

4) տեղական վճարներ, որոնց տեսակներն են՝

- ա. տեղական տուրքը.
- բ. տեղական վճարը:

2. Հայաստանի Հանրապետությունում չեն կարող սահմանվել այնպիսի հարկեր, որոնք նախատեսված չեն սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-ին և 2-րդ կետերով:

3. Հայաստանի Հանրապետությունում կարող են սահմանվել նաև այնպիսի վճարներ, որոնք նախատեսված չեն սույն հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ և 4-րդ կետերով:

4. Սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով նախատեսված՝ շրջանառության հարկը և արտոնագրային հարկը կիրառվում են Օրենսգրքի 7-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված հատուկ հարկային համակարգերի շրջանակներում:

Հոդված 7. Հարկման համակարգերը

1. Հայաստանի Հանրապետությունում գործում են հարկման ընդհանուր և հատուկ համակարգեր:

2. Հարկման ընդհանուր համակարգի շրջանակներում կազմակերպությունների և ֆիզիկական անձանց ձեռնարկատիրական եկամուտների հարկումն իրականացվում է, մասնավորապես, ԱԱՀ-ի և (կամ) շահութահարկի կիրառության միջոցով:

3. Հարկման հատուկ համակարգերից՝

1) շրջանառության հարկի համակարգի շրջանակներում կազմակերպությունների և ֆիզիկական անձանց ձեռնարկատիրական եկամուտների հարկումն իրականացվում է, մասնավորապես, ԱԱՀ-ին և (կամ) շահութահարկին փոխարինող շրջանառության հարկի միջոցով.

2) արտոնագրային հարկի համակարգի շրջանակներում կազմակերպությունների և ֆիզիկական անձանց ձեռնարկատիրական եկամուտների հարկումն իրականացվում է, մասնավորապես, ԱԱՀ-ին և (կամ) շահութահարկին փոխարինող արտոնագրային հարկի միջոցով.

3) ընտանեկան ձեռնարկատիրության համակարգի շրջանակներում կազմակերպությունների և ֆիզիկական անձանց ձեռնարկատիրական եկամուտներն ազատվում են, մասնավորապես, ԱԱՀ-ով և (կամ) շահութահարկով հարկումից:

4. Հարկման հատուկ համակարգերում գործող կազմակերպությունների և ֆիզիկական անձանց համար Օրենսգրքի՝ հատուկ հարկային հարաբերություններին վերաբերող բաժնով կարգավորվող հարաբերությունների մասով Օրենսգրքով սահմանված այլ հարկերի և վճարների (որոնց շրջանառության հարկը կամ արտոնագրային հարկը չի փոխարինում, կամ որոնցից ընտանեկան ձեռնարկատիրության սուբյեկտները չեն ազատվում) հաշվարկման ու վճարման կարգի առանձնահատկությունները սահմանվում են Օրենսգրքի՝ հատուկ հարկային համակարգերին վերաբերող համապատասխան գլուխներով:

5. Հարկման հատուկ համակարգերում գործող կազմակերպությունների և ֆիզիկական անձանց համար Օրենսգրքի՝ հատուկ հարկային հարաբերություններին վերաբերող բաժնով կարգավորվող հարաբերությունների մասով կասեցվում են ԱԱՀ-ի և շահութահարկի գծով Օրենսգրքով սահմանված հարկային արտոնությունները:

Յոթերորդ 8. Հարկի և վճարի սահմանման ընդհանուր պայմանները

1. Հարկը և վճարը համարվում են սահմանված միայն այն դեպքում, երբ որոշված են հետևյալ տարրերը, բացառությամբ սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դեպքերի.

1) հարկ վճարողների շրջանակը,

2) հարկման օբյեկտը,

3) հարկման բազան,

- 4) հարկի դրույքաչափը,
- 5) հաշվետու ժամանակաշրջանը,
- 6) հարկի հաշվարկման կարգը,
- 7) հարկի վճարման կարգը և ժամկետները:

2. Հարկի և բևօգտագործման վճարի սահմանման համար անհրաժեշտ տարրերը որոշվում են Օրենսգրքով:

3. Օրենսգրքով նախատեսված վճարների (բացառությամբ բևօգտագործման վճարի) սահմանման համար անհրաժեշտ՝ սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված տարրերից վճարողների շրջանակը որոշվում է Օրենսգրքով, իսկ սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ համապատասխան վճարի համար կիրառելի այլ տարրերի որոշման նպատակով գործում են Օրենսգրքով հարկի համար սահմանված համապատասխան կարգավորումները, եթե համապատասխան վճարի վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքով այլ բան սահմանված չէ:

4. Բևօգտագործման վճարի սահմանման համար անհրաժեշտ և կիրառելի՝ սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված տարրերի որոշման նպատակով գործում են Օրենսգրքի ընդհանուր մասով հարկի համար սահմանված համապատասխան կարգավորումները, եթե Օրենսգրքի՝ բևօգտագործման վճարին վերաբերող բաժնով այլ բան սահմանված չէ:

Հոդված 9. Հարկման օբյեկտը

1. Հարկման օբյեկտ է հանդիսանում ցանկացած գործարք, եկամուտ, շահույթ, գույք, գործունեության տեսակ (այդ թվում՝ գործողություն կամ գործառույթ) կամ ցանկացած այլ օբյեկտ, որի առկայությունը կամ որի նկատմամբ սեփականության իրավունքի առկայությունը կամ որի կատարումը, Օրենսգրքին համապատասխան, հարկ վճարողի մոտ առաջացնում է հարկի հաշվարկման կամ վճարման պարտավորություն:

2. Յուրաքանչյուր հարկի համար սահմանվում է հարկման առանձին օբյեկտ:

3. Հարկման միևնույն օբյեկտը հաշվետու ժամանակաշրջանում նույն տեսակի հարկով կարող է հարկվել միայն մեկ անգամ:

Հոդված 10. Հարկման բազան

1. Հարկման բազան հարկման օբյեկտի արժեքային, ֆիզիկական կամ այլ բնութագիրն է:

2. Յուրաքանչյուր հարկի համար սահմանվում է հարկման առանձին բազան և դրա որոշման (հաշվարկման) կարգ:

Հոդված 11. Հարկի դրույքաչափը

1. Հարկի դրույքաչափն այն արժեքային (տոկոսային) և (կամ) հաստատուն մեծությունն է, որը կիրառվում է հարկման բազայի նկատմամբ՝ հարկի չափը որոշելու համար:

2. Յուրաքանչյուր հարկատեսակի համար սահմանվում է (են) հարկի առանձին դրույքաչափ (դրույքաչափեր):

Յոթված 12. Հաշվետու ժամանակաշրջանը

1. Հաշվետու ժամանակաշրջանը ժամանակահատված է, որի համար հաշվարկվում և վճարվում են հարկեր, ներկայացվում են հարկային հաշվարկներ, կատարվում են Օրենսգրքով սահմանված այլ պարտավորություններ:

2. Հաշվետու ժամանակաշրջանը հաշվետու ամիսը կամ հաշվետու եռամսյակը կամ հաշվետու կիսամյակը կամ հաշվետու տարին է:

3. Հաշվետու ամիսը որևէ ամսվա 1-ից մինչև տվյալ ամսվա վերջին օրը ներառյալ ժամանակահատվածն է, հաշվետու եռամսյակը որևէ տարվա հունվար, ապրիլ, հուլիս կամ հոկտեմբեր ամիսների 1-ից մինչև տվյալ տարվա, համապատասխանաբար՝ մարտ, հունիս, սեպտեմբեր կամ դեկտեմբեր ամիսների վերջին օրը ներառյալ ժամանակահատվածն է, հաշվետու կիսամյակը որևէ տարվա հունվար կամ հուլիս ամիսների 1-ից մինչև տվյալ տարվա, համապատասխանաբար՝ հունիս կամ դեկտեմբեր ամիսների վերջին օրը ներառյալ ժամանակահատվածն է, հաշվետու տարին կամ հարկային տարին որևէ տարվա հունվարի 1-ից մինչև տվյալ տարվա դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ ժամանակահատվածն է, բացառությամբ սույն հոդվածի 4-րդ և 5-րդ մասերով սահմանված դեպքերի, իսկ տարին հաջորդական 12 ամբողջ ամիսներից բաղկացած ժամանակահատվածն է:

4. Կազմակերպության ստեղծման կամ ֆիզիկական անձանց՝ որպես անհատ ձեռնարկատեր հաշվառման կամ որպես նոտար նշանակման դեպքերում հաշվետու ժամանակաշրջանի սկիզբ է համարվում կազմակերպության պետական գրանցման (կազմակերպության առանձնացված ստորաբաժանումների և հիմնարկների համար՝ պետական հաշվառման) կամ ֆիզիկական անձի պետական հաշվառման կամ որպես նոտար նշանակման օրը:

5. Կազմակերպության լուծարման (կազմակերպության առանձնացված ստորաբաժանումների և հիմնարկների համար՝ պետական հաշվառումից հանման) կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ պետական հաշվառումից հանման կամ նոտարի պաշտոնից ազատման դեպքերում հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտ է համարվում կազմակերպության լուծարման (կազմակերպության առանձնացված ստորաբաժանումների և հիմնարկների

համար՝ պետական հաշվառումից հանման) կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ պետական հաշվառումից հանման կամ նոտարի պաշտոնից ազատման օրը:

6. Կազմակերպության վերակազմակերպման դեպքում հաշվետու ժամանակաշրջանը վերաբերում է՝

1) իրավանախորդ կազմակերպությանը, եթե տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային հաշվարկների (այդ թվում՝ ճշտված) ներկայացման պահին այդ ժամանակաշրջանը ավարտվել է՝ անկախ տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային հաշվարկների (այդ թվում՝ ճշտված) ներկայացման վերջնաժամկետներից,

2) իրավահաջորդ կազմակերպությանը, եթե տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային հաշվարկների (այդ թվում՝ ճշտված) ներկայացման պահին այդ ժամանակաշրջանը դեռ չի ավարտվել:

Յոթված 13. Հարկի հաշվարկման կարգը

1. Հարկի հաշվարկը կատարվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի համար՝ Օրենսգրքի՝ առանձին հարկատեսակներին վերաբերող բաժիններով սահմանված կարգով, բացառությամբ Օրենսգրքով և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված դեպքերի:

2. Հարկի հաշվարկը հարկ վճարողները կատարում են ինքնուրույնաբար, բացառությամբ սույն հոդվածի 3-րդ, 4-րդ և 5-րդ մասերով սահմանված դեպքերի:

3. Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում հարկի հաշվարկը կատարում են հարկային գործակալները:

4. Օրենսգրքի 5-րդ գլխով սահմանված կարգով իրականացվող համատեղ գործունեության մասով հարկի հաշվարկը, բացառությամբ Օրենսգրքի 32-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված հարկերի, կատարվում է համատեղ գործունեության պայմանագրով հարկերի ու վճարների հաշվարկման և վճարման պարտավորություն ստանձնած մասնակցի (այսուհետ՝ համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակից) կողմից, բացառությամբ սույն հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված դեպքերի:

5. Օրենսգրքի 17-րդ բաժնով սահմանված դեպքերում հարկի հաշվարկը կատարվում է (կամ հարկի հաշվարկը ճշտվում է) հարկային մարմնի կողմից:

Յոթված 14. Հարկի հաշվարկման մեթոդները

1. Հարկի հաշվարկը կատարվում է հաշվառման հաշվեգրման մեթոդով, եթե Օրենսգրքով չի նախատեսվում, որ հարկի հաշվարկը կատարվում է հաշվառման դրամարկղային մեթոդով: Օրենսգրքի կիրառության իմաստով՝

1) հաշվառման հաշվեգրման մեթոդը նշանակում է, որ՝

ա. հարկ վճարողը եկամուտների և ծախսերի հաշվառումն իրականացնում է՝ ելնելով իր կողմից այդ եկամուտների ստացման իրավունքը ձեռք բերելու կամ իր համար այդ ծախսերը ճանաչելու պահից՝ անկախ եկամուտների փաստացի ստացման կամ ծախսերի փաստացի կատարման պահից.

բ. հարկ վճարողը հարկերի և հարկերից հաշվանցվող (պակասեցվող) գումարների հաշվառումն իրականացնում է՝ ելնելով հարկային պարտավորության ծագման կամ հարկերից հաշվանցվող (պակասեցվող) գումարների առաջացման պահից՝ անկախ իր կողմից իրականացվող գործարքների դիմաց հատուցումների ստացման կամ հաշվանցվող (պակասեցվող) գումարների գծով մատակարարներին կամ հարկային կամ մաքսային մարմիններին վճարումների կատարման պահից.

2) հաշվառման դրամարկղային մեթոդը նշանակում է, որ՝

ա. հարկ վճարողը եկամուտների և ծախսերի հաշվառումն իրականացնում է՝ ելնելով եկամուտների փաստացի ստացման կամ ծախսերի փաստացի կատարման պահից՝ անկախ իր կողմից այդ եկամուտների ստացման իրավունքը ձեռք բերելու կամ իր համար այդ ծախսերը ճանաչելու պահից.

բ. հարկ վճարողը հարկերի և հարկերից հաշվանցվող (պակասեցվող) գումարների հաշվառումն իրականացնում է՝ ելնելով իր կողմից իրականացվող գործարքների դիմաց հատուցումների ստացման կամ հաշվանցվող (պակասեցվող) գումարների գծով մատակարարներին կամ հարկային կամ մաքսային մարմիններին վճարումների կատարման պահից՝ անկախ հարկային պարտավորության ծագման կամ հարկերից հաշվանցվող (պակասեցվող) գումարների առաջացման պահից:

2. Սույն մասով սահմանված դեպքերում հարկի հաշվարկը կատարվում է առանձնացված հաշվառման եղանակով: Հարկի հաշվարկման առանձնացված եղանակը նշանակում է, որ՝

1) եթե հարկ վճարողը միաժամանակ իրականացնում է գործունեության մեկից ավելի տեսակներ, և եթե այդ գործունեության տեսակներից որևէ մեկի մասով հարկերը, Օրենսգրքի 13-րդ բաժնի համաձայն, պետք է հաշվարկվեն այդ բաժնով սահմանված որևէ հատուկ հարկային համակարգի համար սահմանված կարգով (այսուհետ՝ հարկման հատուկ կարգ), իսկ գործունեության տեսակներից որևէ մեկի մասով հարկերը, Օրենսգրքի համաձայն, պետք է

հաշվարկվեն Օրենսգրքով սահմանված ընդհանուր կարգով (այսուհետ՝ հարկման ընդհանուր կարգ), ապա հարկ վճարողը պարտավոր է վարել հարկման հատուկ կարգի շրջանակներում ձևավորվող հարկման օբյեկտների, հարկման բազաների, հարկի գումարների և հարկման ընդհանուր կարգի շրջանակներում ձևավորվող հարկման օբյեկտների, հարկման բազաների, հարկի գումարների առանձնացված հաշվապահական և (կամ) հարկային հաշվառում:

2) եթե հարկ վճարողը միաժամանակ իրականացնում է հարկման ոչ ենթակա և հարկման ենթակա գործունեության տեսակներ կամ գործարքներ, ապա հարկ վճարողը պարտավոր է վարել հարկման ոչ ենթակա գործունեության տեսակների կամ գործարքների մասով ձևավորվող հարկման օբյեկտների, հարկման բազաների և հարկման ենթակա գործունեության տեսակների կամ գործարքների մասով ձևավորվող հարկման օբյեկտների, հարկման բազաների առանձնացված հաշվապահական և (կամ) հարկային հաշվառում:

3) եթե հարկ վճարողը միաժամանակ ստանում է հարկման ոչ ենթակա և հարկման ենթակա եկամուտներ, ապա հարկ վճարողը պարտավոր է վարել հարկման ոչ ենթակա եկամուտների, դրանց ստացման հետ ուղղակիորեն կապված նվազեցումների և հարկման ենթակա եկամուտների, դրանց ստացման հետ ուղղակիորեն կապված նվազեցումների առանձնացված հաշվապահական և (կամ) հարկային հաշվառում:

4) եթե հարկ վճարողը միաժամանակ ստանում է հարկման նպատակով եկամուտ չհամարվող և հարկման նպատակով եկամուտ համարվող տարրեր (եկամուտներ), ապա հարկ վճարողը պարտավոր է վարել հարկման նպատակով եկամուտ չհամարվող տարրերի (եկամուտների), դրանց ստացման հետ ուղղակիորեն կապված նվազեցումների և հարկման նպատակով եկամուտ համարվող տարրերի (եկամուտների), դրանց ստացման հետ ուղղակիորեն կապված նվազեցումների առանձնացված հաշվապահական և (կամ) հարկային հաշվառում:

5) եթե հարկ վճարողը միաժամանակ իրականացնում է միևնույն հարկի հիմնական և տարբերակված դրույքաչափերով հարկման ենթակա գործունեության տեսակներ կամ գործարքներ, ապա հարկ վճարողը պարտավոր է վարել այդ գործունեության տեսակների կամ գործարքների մասով ձևավորվող հարկման օբյեկտների ու հարկման բազաների առանձնացված հաշվապահական և (կամ) հարկային հաշվառում:

6) եթե հարկ վճարողն իրականացնում է այնպիսի գործարքներ (գործառնություններ), որոնց մասով ձևավորվող հարկման օբյեկտները և (կամ) հարկման բազաները Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում կարող են վերանայվել կամ ճշգրտվել, ապա հարկ վճարողը պարտավոր է վարել այդ գործարքների (գործառնությունների) մասով ձևավորվող հարկման

օբյեկտների և (կամ) հարկման բազաների առանձնացված հաշվապահական և (կամ) հարկային հաշվառում.

7) եթե հարկ վճարողը համարվում է Օրենսգրքի 5-րդ գլխով սահմանված կարգով իրականացվող համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակից կամ մասնակից, ապա հարկ վճարողը պարտավոր է վարել իր՝ համատեղ գործունեությունից տարբերվող գործունեության մասով ձևավորվող հարկման օբյեկտների, հարկման բազաների, հարկի գումարների և համատեղ գործունեության մասով ձևավորվող հարկման օբյեկտների, հարկման բազաների, հարկի գումարների առանձնացված հաշվապահական և (կամ) հարկային հաշվառում.

8) եթե Հայաստանի Հանրապետության ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունը կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձը Հայաստանի Հանրապետությունում ունի մշտական հաստատության, ապա այդ ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունը կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձը պարտավոր է Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող մշտական հաստատության մասով վարել ձևավորվող հարկման օբյեկտների, հարկման բազաների և հարկի գումարների առանձնացված հաշվապահական և (կամ) հարկային հաշվառում:

3. Եթե սույն հոդվածի 2-րդ մասի 1-7-րդ կետերով սահմանված առանձնացված հաշվապահական և (կամ) հարկային հաշվառում վարելը հնարավոր չէ, ապա սույն հոդվածի 2-րդ մասի 1-7-րդ կետերով սահմանված դեպքերում հարկման օբյեկտները, հարկման բազաները, ինչպես նաև հարկի գումարները հաշվարկվում են տեսակարար կշիռների մեթոդով՝ հիմք ընդունելով՝

1) սույն հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին կետով սահմանված դեպքում՝ հարկման ընդհանուր կարգի շրջանակներում գտնվող գործունեության տեսակներին վերագրվող հարկման օբյեկտների կամ հարկման բազաների տեսակարար կշիռները հարկ վճարողի, համապատասխանաբար, ընդհանուր հարկման օբյեկտների կամ ընդհանուր հարկման բազաների կառուցվածքում.

2) սույն հոդվածի 2-րդ մասի 2-րդ կետով սահմանված դեպքում՝ հարկման ենթակա գործունեության տեսակներին կամ գործարքներին վերագրվող հարկման օբյեկտների կամ հարկման բազաների տեսակարար կշիռները հարկ վճարողի, համապատասխանաբար, ընդհանուր հարկման օբյեկտների կամ ընդհանուր հարկման բազաների կառուցվածքում.

3) սույն հոդվածի 2-րդ մասի 3-րդ կետով սահմանված դեպքում՝ հարկման ենթակա եկամուտների տեսակարար կշիռները հարկ վճարողի ընդհանուր եկամուտների կառուցվածքում.

4) սույն հոդվածի 2-րդ մասի 4-րդ կետով սահմանված դեպքում՝ հարկման նպատակով եկամուտ համարվող տարրերի (եկամուտների) տեսակարար կշիռները հարկ վճարողի ընդհանուր եկամուտների կառուցվածքում.

5) սույն հոդվածի 2-րդ մասի 5-րդ կետով սահմանված դեպքում՝ հարկի հիմնական դրույքաչափով հարկման ենթակա գործունեության տեսակին կամ գործարքին վերագրվող հարկման օբյեկտների կամ հարկման բազաների տեսակարար կշիռները հարկ վճարողի, համապատասխանաբար, ընդհանուր հարկման օբյեկտների կամ ընդհանուր հարկման բազաների կառուցվածքում.

6) սույն հոդվածի 2-րդ մասի 6-րդ կետով սահմանված դեպքում՝ այդ կետում չնշված գործարքների (գործառնությունների) մասով ձևավորվող հարկման օբյեկտների կամ հարկման բազաների տեսակարար կշիռները հարկ վճարողի, համապատասխանաբար, ընդհանուր հարկման օբյեկտների կամ ընդհանուր հարկման բազաների կառուցվածքում.

7) սույն հոդվածի 2-րդ մասի 7-րդ կետով սահմանված դեպքում՝ համատեղ գործունեությունից տարբերվող գործունեության մասով ձևավորվող հարկման օբյեկտների կամ հարկման բազաների տեսակարար կշիռները հարկ վճարողի, համապատասխանաբար, ընդհանուր հարկման օբյեկտների կամ ընդհանուր հարկման բազաների կառուցվածքում:

4. Սույն հոդվածի կիրառության իմաստով, համարվում է, որ առանձնացված հաշվապահական և (կամ) հարկային հաշվառում վարելը հնարավոր չէ, եթե հարկման օբյեկտները կամ հարկման բազաները կամ հարկի գումարները կամ եկամուտները կամ դրանց ստացման հետ կապված նվազեցումները հնարավոր չէ ուղղակիորեն վերագրել հարկման ենթակա, հարկման ոչ ենթակա, հարկման այլ համակարգում հարկման ենթակա, տարբերակված դրույքաչափով հարկման ենթակա՝

- 1) կանկրետ գործարքին կամ
- 2) գործունեության կոնկրետ տեսակին կամ
- 3) եկամտի կոնկրետ տեսակին:

5. Եթե սույն հոդվածի 2-րդ մասի 1-7-րդ կետերով սահմանված առանձնացված հաշվապահական և (կամ) հարկային հաշվառում վարելը հնարավոր է, սակայն հարկ վճարողն այն չի ապահովել, ապա հարկային մարմինն իրավունք ունի հարկ վճարողի հարկման օբյեկտները կամ հարկման բազաները կամ հարկի գումարները կամ եկամուտները կամ դրանց ստացման հետ կապված նվազեցումները որոշել սույն հոդվածի 3-րդ մասի 1-7-րդ կետերով սահմանված՝ համապատասխան տեսակարար կշիռների մեթոդի կիրառությամբ:

6. Սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված՝ առանձնացված հաշվառման եղանակի և սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված՝ տեսակարար կշիռների մեթոդի կիրառության կանոնների առանձնահատկությունները սահմանված են Օրենսգրքի հատուկ մասի՝ առանձին հարկատեսակներին վերաբերող բաժիններում:

7. Օրենսգրքի՝ առանձին հարկատեսակներին վերաբերող բաժիններով սահմանված դեպքերում հարկի կամ հարկման բազայի հաշվարկման համար հիմք հանդիսացող հաշվառումն իրականացվում է հաշվապահական հաշվառումը և ֆինանսական հաշվետվությունները կարգավորող օրենքներով և այլ իրավական ակտերով սահմանված սկզբունքների և կանոնների հիման վրա, եթե Օրենսգրքի՝ տվյալ հարկատեսակին վերաբերող բաժնով չեն նախատեսվում դրանց կիրառության առանձնահատկություններ:

8. Առևտրական (առք ու վաճառքի) գործունեության մասով հարկի հաշվարկման նպատակով իրականացվում է ապրանքների առանձնացված հաշվառում:

9. Օրենսգրքի 40-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ կատարված շինարարական աշխատանքների ծավալը որոշելիս անավարտ շինարարական աշխատանքների ծավալը հաշվարկվում է՝ հիմք ընդունելով այդ անավարտ աշխատանքներին վերագրվող ծախսերի տեսակարար կշիռը այդ աշխատանքներն ամբողջությամբ ավարտելու համար սահմանված՝ ամբողջ նախահաշվային ծախսերի կառուցվածքում:

Հոդված 15. Արտարժույթով արտահայտված գործարքների ու գործառնությունների հաշվառման կանոնները

1. Արտարժույթով արտահայտված գործարքների ու գործառնությունների շրջանակներում՝

1) ապրանքների ներմուծման կամ արտահանման գործառնությունների մասով ձևավորվող հարկման բազաները և ապրանքների սկզբնական արժեքները որոշվում են՝

ա. ԵՏՄ անդամ չհամարվող պետությունից ապրանքի ներմուծման կամ ԵՏՄ անդամ չհամարվող պետություն ապրանքի արտահանման գործառնությունների դեպքում՝ համապատասխանաբար ապրանքի ներմուծման կամ ապրանքի արտահանման մաքսային հայտարարագրի ամսաթվի դրությամբ՝ ելնելով այդ օրը Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի հրապարակած՝ արժութային շուկաներում ձևավորված միջին փոխարժեքից,

բ. ԵՏՄ անդամ պետությունից ցամաքային տրանսպորտով Հայաստանի Հանրապետություն ապրանքի ներմուծման կամ Հայաստանի Հանրապետությունից ցամաքային տրանսպորտով ԵՏՄ անդամ պետություն ապրանքի արտահանման գործառնությունների դեպքում՝ տարանցման հայտարարագրի ամսաթվի դրությամբ՝ ելնելով այդ օրը Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի հրապարակած՝ արժույթային շուկաներում ձևավորված միջին փոխարժեքից,

գ. ԵՏՄ անդամ պետությունից օդային տրանսպորտով Հայաստանի Հանրապետություն ապրանքի ներմուծման կամ Հայաստանի Հանրապետությունից օդային տրանսպորտով ԵՏՄ անդամ պետություն ապրանքի արտահանման գործառնությունների դեպքում՝ օդային ուղու հաշվարկային փաստաթղթի ամսաթվի դրությամբ՝ ելնելով այդ օրը Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի հրապարակած՝ արժույթային շուկաներում ձևավորված միջին փոխարժեքից,

2) Հայաստանի Հանրապետության տարածքում Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի և Հայաստանի Հանրապետության ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի (բացառությամբ ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի մշտական հաստատության) միջև կատարվող՝ ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման կամ ծառայության մատուցման գործարքների դեպքում, ինչպես նաև այն դեպքում, երբ Հայաստանի Հանրապետությունում մշտական հաստատություն չունեցող ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ մշտական հաստատություն չունեցող ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի կողմից իրականացվող՝ ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման կամ ծառայության մատուցման գործարքի գծով ավելացված արժեքի հարկի հաշվարկման և վճարման պարտավորությունը, Օրենսգրքի 4-րդ բաժնի համաձայն, կրում է գործարքի կողմ համարվող՝ Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ կազմակերպությունը կամ Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ ֆիզիկական անձը կամ ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի մշտական հաստատությունը, ձևավորվող հարկման բազաները և ապրանքների սկզբնական արժեքները որոշվում են համապատասխան հաշվարկային փաստաթղթի ամսաթվի դրությամբ՝ ելնելով այդ օրը Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի հրապարակած՝ արժույթային շուկաներում ձևավորված միջին փոխարժեքից,

3) հարկային գործակալի կողմից վճարվող՝ հարկման ենթակա եկամուտներից հարկի գումարը հաշվարկվում է այդ եկամուտների վճարման ամսաթվի դրությամբ՝ ելնելով այդ օրը

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի հրապարակած՝ արժույթային շուկաներում ձևավորված միջին փոխարժեքից:

2. Սույն հոդվածի կիրառության իմաստով, որպես տվյալ օրը Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի հրապարակած՝ արժույթային շուկաներում ձևավորված միջին փոխարժեք, հիմք է ընդունվում Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից մինչև տվյալ օրվա ժամը 16:00-ն հրապարակված միջին փոխարժեքը:

Յոթված 16. Բնամթերային ձևով արտահայտված գործարքների ու գործառնությունների հաշվառման կանոնները

1. Բնամթերային (ոչ դրամական) ձևով արտահայտված գործարքների ու գործառնությունների շրջանակնակներում ձևավորվող հարկման բազաներն ու ապրանքների սկզբնական արժեքները որոշվում են ազատ (շուկայական) գների հիման վրա՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով:

Յոթված 17. Հարկի վճարման կարգը և ժամկետները

1. Հարկի վճարումը կատարվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո (իսկ Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում՝ նաև կանխավճարների տեսքով՝ մինչև հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտը), բացառությամբ Օրենսգրքի 57-րդ գլխով սահմանված արտոնագրային հարկի, որի վճարումը կատարվում է մինչև հաշվետու ժամանակաշրջանը սկսելը:

2. Հարկի (այդ թվում՝ կանխավճարի) վճարման ժամկետները սահմանվում են Օրենսգրքի հատուկ մասով՝ յուրաքանչյուր հարկատեսակի գծով առանձին:

3. Հարկի (այդ թվում՝ կանխավճարի), տույժի և տուգանքի վճարումը կատարվում է վճարահաշվարկային համակարգի միջոցով, հայկական դրամով:

4. Հարկի (այդ թվում՝ կանխավճարի) և դրա գծով տույժերի ու տուգանքների գումարի վճարումը համարվում է կատարված վճարողին սպասարկող բանկի վճարման հանձնարարականի հիման վրա Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից միասնական գանձապետական հաշվին գումարի հաշվեգրման օրը:

5. Վճարում կատարելու ժամանակ սխալի առկայության դեպքում կիրառվում են հետևյալ կանոնները.

1) եթե վճարողը սխալմամբ վճարման հանձնարարականում, որպես վճարում կատարող, նշել է այլ անձի, ապա կատարված է համարվում այդ անձի հարկային պարտավորությունը, իսկ

գումարը հարկ վճարողին վերադարձման ենթակա չէ: Այս դեպքում, հարկ վճարողը տվյալ անձի նկատմամբ ձեռք է բերում քաղաքացիաիրավական պահանջի իրավունք,

2) եթե սխալը կատարվել է վճարում կատարողին սպասարկող բանկի կողմից՝ բանկի կողմից Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկին ներկայացված վճարման հանձնարարականը չի համապատասխանում վճարում կատարողի կողմից բանկին ներկայացրած վճարման հանձնարարականին, ապա բանկի դիմումի հիման վրա գանձապետարանը կատարում է համապատասխան վերաձևակերպում կամ վճարում կատարողի բանկին հետ է վերադարձնում սխալի հետևանքով բյուջե հաշվեգրված գումարը:

Չողված 18. Հարկային արտոնությունները

1. Օրենսգրքով կարող են սահմանվել հարկային արտոնությունների հետևյալ տեսակները.

- 1) հարկից ազատում
- 2) հարկման օբյեկտի կամ հարկման բազայի նվազեցում
- 3) հարկի դրույքաչափի նվազեցում
- 4) հարկի նվազեցում
- 5) հարկի վճարման ժամկետի հետաձգում

6) Օրենսգրքի դրույթները խախտելու համար հաշվարկված՝ Օրենսգրքով սահմանված տույժերից և տուգանքներից ազատում, նվազեցում, վճարման ժամկետների հետաձգում:

2. Հարկային արտոնությունները սահմանվում են բացառապես Օրենսգրքով, եթե Օրենսգրքով այլ բան սահմանված չէ:

3. Հարկ վճարողը կարող է հարկային մարմին ներկայացնել հարկային մարմնի հաստատած ձևով հայտարարություն և հրաժարվել հարկային արտոնություններից (այդ թվում՝ դրանց մի մասից) օգտվելու իրավունքից: Սույն մասով սահմանված հայտարարության ներկայացման դեպքում՝

1) հարկային արտոնությունները դադարում են գործել հայտարարության ներկայացումից հետո ձևավորվող հարկման օբյեկտների մասով.

2) հայտարարության ներկայացումից հետո իրականացվող գործարքները, գործառնությունները, Օրենսգրքի կիրառության իմաստով, համարվում են հարկվող գործարքներ, գործառնություններ.

3) հարկ վճարողը մինչև հայտարարության ներկայացման օրն ընդգրկող հարկային տարվան հաջորդող երրորդ հարկային տարվա ավարտը չի կարող հրաժարվել հարկային արտոնություններից չօգտվելու վերաբերյալ հայտարարությունից.

4) հարկ վճարողի կողմից չօգտագործված հարկային արտոնությունները ենթակա չեն փոխանցման հաջորդ հաշվետու ժամանակաշրջաններ՝ ապագա հարկային պարտավորությունների նվազեցման նպատակով:

5) հարկային արտոնություններից չօգտվելը հարկ վճարողին չի ազատում հարկային հարաբերությունները կարգավորող իրավական ակտերի դրույթները խախտելու դեպքում նրա նկատմամբ սահմանված պատասխանատվության միջոցների կիրառությունից:

4. Հատուկ հարկային համակարգերում գործող հարկ վճարողների համար այդ համակարգերի շրջանակներում կարգավորվող հարաբերությունների մասով ԱԱՀ-ի և շահութահարկի գծով Օրենսգրքով սահմանված հարկային արտոնությունները կասեցվում են:

5. Եթե նախապես կիրառված հարկային արտոնությունը Օրենսգրքով սահմանված հիմքերով դադարում կամ փոփոխվում է, ապա հարկային արտոնության կիրառության հետևանքով (փոփոխվելու դեպքում՝ փոփոխված մասով կիրառության հետևանքով) չվճարված կամ պակաս վճարված հարկի և (կամ) վճարի գումարները վերականգնվում են Օրենսգրքով սահմանված ընդհանուր կարգով:

Յոթված 19. Կրկնակի հարկման բացառումը

1. Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ կազմակերպությունների և Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց կողմից Հայաստանի Հանրապետությունից դուրս ստացված կամ ստացման ենթակա՝ շահութահարկի և եկամտային հարկի հարկման օբյեկտները ներառվում են այդ կազմակերպությունների և ֆիզիկական անձանց՝ համապատասխան հարկատեսակով հարկման օբյեկտի մեջ և ենթակա են Հայաստանի Հանրապետությունում հարկման Օրենսգրքով սահմանված ընդհանուր կարգով, եթե Օրենսգրքով այլ բան սահմանված չէ:

2. Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ կազմակերպությունների և Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց հարկման նպատակով սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված կարգով հաշվարկված հարկերի գումարները նվազեցվում են սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված համապատասխան հարկերի այն գումարների չափերով, որոնք այդ կազմակերպություններից և ֆիզիկական անձանցից գանձվել են օտարերկրյա պետություններում այդ պետությունների օրենսդրությանը համապատասխան:

3. Սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված կարգով հարկերի գումարները նվազեցվում են օտարերկրյա պետություններում ձևավորվող հարկման օբյեկտներից Օրենսգրքով սահմանված կարգով և դրույթաչափով հաշվարկվող համապատասխան հարկերի գումարները չգերազանցող չափերով:

4. Եթե սույն հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն նվազեցման ենթակա շահութահարկի կամ եկամտային հարկի գումարը գերազանցում է տվյալ հարկային տարվա արդյունքներով առաջացած՝ համապատասխանաբար, շահութահարկի կամ եկամտային հարկի պարտավորությունը, ապա հարկերի գերազանցող գումարները ենթակա են նվազեցման կազմակերպության կամ ֆիզիկական անձի հաջորդ հարկային տարիների համապատասխան հարկատեսակի պարտավորություններից:

ԲԱԺԻՆ 2. ՀԱՐԿ ՎՃԱՐՈՂՆԵՐԸ (ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐԸ) ԵՎ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ 4. ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԱՆՁԻՆՔ

Հոդված 20. Կազմակերպությունը

1. Օրենսգրքի կիրառության իմաստով, կազմակերպություններ են համարվում՝

1) Հայաստանի Հանրապետությունը՝ ի դեմս պետական կառավարչական հիմնարկների, Հայաստանի Հանրապետության համայնքները՝ ի դեմս համայնքային կառավարչական հիմնարկների, Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը, Հայաստանի Հանրապետությունում պետական գրանցում ստացած իրավաբանական անձինք, Հայաստանի Հանրապետությունում հաշվառված հիմնարկները.

2) օտարերկրյա պետությունում գրանցված կազմակերպությունները.

3) միջազգային կազմակերպությունները.

4) սույն մասի 2-րդ և 3-րդ կետերով սահմանված կազմակերպությունների՝ Հայաստանի Հանրապետությունում հաշվառված մասնաճյուղերը և ներկայացուցչությունները:

Հոդված 21. Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունները

1. Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ կազմակերպություն (այսուհետ՝ ռեզիդենտ կազմակերպություն) է համարվում այն կազմակերպությունը, որի գտնվելու վայրը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետությունը:

2. Հայաստանի Հանրապետության ոչ ռեզիդենտ կազմակերպություն (այսուհետ՝ ոչ ռեզիդենտ կազմակերպություն) է համարվում այն կազմակերպությունը, որը սույն հոդվածի 1-ին մասի համաձայն, չի համարվում ռեզիդենտ կազմակերպություն:

Յոդված 22. Կազմակերպության գտնվելու վայրը

1. Կազմակերպության գտնվելու վայր է համարվում կազմակերպության պետական գրանցման վայրը (հիմնարկի դեպքում՝ պետական հաշվառման վայրը), իսկ դրա բացակայության դեպքում՝ կազմակերպության հիմնադիր փաստաթղթերում նշված վայրը, եթե սույն հոդվածով այլ բան սահմանված չէ:

2. Հիմնադիր փաստաթղթերում պետական գրանցման և գտնվելու վայրի բացակայության կամ հիմնադիր փաստաթղթերի բացակայության դեպքում կազմակերպության գտնվելու վայր է համարվում դրա գործունեության իրականացման հիմնական վայրը, որը որոշվում է հարկային մարմնի կողմից՝ այդ կազմակերպության կողմից ներկայացված տվյալների հիման վրա: Կազմակերպության կողմից այդպիսի տվյալներ չներկայացնելու կամ սխալ տվյալներ ներկայացնելու դեպքում կազմակերպության գտնվելու վայրը որոշվում է հարկային մարմնում առկա տեղեկատվության հիման վրա:

3. Հարկային մարմնում անհրաժեշտ տեղեկատվության բացակայության և կազմակերպության գործունեության իրականացման հիմնական վայրի որոշման անհնարինության դեպքերում կազմակերպության գտնվելու վայր է համարվում դրա ղեկավարման վայրը:

4. Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով գրանցված ներդրումային ֆոնդի գտնվելու վայր է համարվում ֆոնդի կառավարչի գտնվելու վայրը:

Յոդված 23. Կազմակերպության ղեկավարման վայրը

1. Կազմակերպության ղեկավարման վայր է համարվում տվյալ կազմակերպության կառավարման որոշումների ընդունման վայրը՝ անկախ այդ կազմակերպության գործունեության արդյունքում եկամուտների ստացման վայրից, եթե սույն հոդվածով այլ բան սահմանված չէ:

2. Այն դեպքում, երբ կազմակերպության կառավարումն իրականացվում է այլ կազմակերպության կամ ֆիզիկական անձի կողմից, ապա կազմակերպության ղեկավարման վայր է համարվում, համապատասխանաբար՝ կառավարիչ կազմակերպության գտնվելու կամ կառավարիչ ֆիզիկական անձի բնակության վայրը:

3. Սույն հոդվածով սահմանված՝ կառավարիչ կազմակերպության գտնվելու կամ կառավարիչ ֆիզիկական անձի բնակության վայրի բացակայության դեպքում կազմակերպության ղեկավարման վայր է համարվում կազմակերպության գործադիր մարմնի գտնվելու վայրը:

Յոդված 24. Ֆիզիկական անձը

1. Օրենսգրքի կիրառության իմաստով, ֆիզիկական անձինք են համարվում՝

1) Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիները.

2) օտարերկրյա քաղաքացիները.

3) քաղաքացիություն չունեցող անձինք:

2. Օրենսգրքի կիրառության իմաստով, ֆիզիկական անձինք են համարվում նաև՝

1) անհատ ձեռնարկատերերը.

2) նոտարները:

Հոդված 25. Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ

Ֆիզիկական անձինք

1. Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ ֆիզիկական անձինք (այսուհետ՝ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձինք) են համարվում այն ֆիզիկական անձինք, ովքեր հարկային տարում՝

1) Հայաստանի Հանրապետությունում փաստացի գտնվել են 183 և ավելի օր, կամ

2) Հայաստանի Հանրապետությունում փաստացի գտնվել են 31 և ավելի օր, եթե այդ անձինք հարկային տարվան նախորդող երկու հարկային տարիների և տվյալ հարկային տարվա ընթացքում հանրագումարային առումով Հայաստանի Հանրապետությունում փաստացի գտնվել են 183 և ավելի օր:

2. Սույն հոդվածի կիրառության իմաստով, Հայաստանի Հանրապետությունում փաստացի գտնվելու ամբողջական օրեր են համարվում նաև Հայաստանի Հանրապետություն ժամանելու և Հայաստանի Հանրապետությունից մեկնելու օրերը՝ անկախ այդ օրերի ընթացքում ֆիզիկական անձի՝ Հայաստանի Հանրապետությունում փաստացի գտնվելու ժամերի քանակից:

3. Ռեզիդենտ ֆիզիկական անձինք են համարվում նաև այն ֆիզիկական անձինք, որոնց կենսական շահերի կենտրոնը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետությունում: Կենսական շահերի կենտրոնը այն վայրն է, որտեղ կենտրոնացած են ֆիզիկական անձի ընտանեկան կամ տնտեսական շահերը: Մասնավորապես, համարվում է, որ ֆիզիկական անձի կենսական շահերի կենտրոնը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետությունում, եթե Հայաստանի Հանրապետությունում է գտնվում նրա տունը կամ այլ բնակարանը, ընտանիքը, մասնագիտական կամ այլ գործունեության հիմնական վայրը:

4. Հայաստանի Հանրապետության ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձինք (այսուհետ՝ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձինք) են համարվում այն ֆիզիկական անձինք, ովքեր սույն հոդվածի 1-ին և 3-րդ մասերին համապատասխան, չեն հանդիսանում ռեզիդենտ ֆիզիկական անձինք:

5. Օրենսգրքի կիրառության իմաստով, ֆիզիկական անձի ռեզիդենտ կամ ոչ ռեզիդենտ լինելը որոշվում է յուրաքանչյուր հարկային տարվա համար առանձին:

Չորրորդ 26. Ֆիզիկական անձի բնակության վայրը

1. Օրենսգրքի կիրառության իմաստով, ֆիզիկական անձի բնակության վայր է համարվում այն վայրը, որտեղ ֆիզիկական անձը օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հաշվառված է (այդ թվում՝ որպես անհատ ձեռնարկատեր կամ նոտար), եթե Օրենսգրքով այլ բան սահմանված չէ:

Չորրորդ 27. Ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի մշտական հաստատությունը

1. Հայաստանի Հանրապետությունում ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի մշտական հաստատություն (այսուհետ՝ մշտական հաստատություն) է համարվում սույն մասում նշված՝ Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեության վայրերից որևէ մեկը, որի միջոցով ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունը կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձը Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն իրականացնում է ձեռնարկատիրական գործունեություն՝ անկախ գործունեության իրականացման ժամանակահատվածից.

1) արտադրության իրականացման, վերամշակման, կոմպլեկտավորման, վերափաթեթավորման, փաթեթավորման և (կամ) ապրանքների մատակարարման ցանկացած վայրը,

2) կառավարման ցանկացած վայրը,

3) ընդերքի երկրաբանական հետազոտության, հետախուզության իրականացման, օգտակար հանածոների արդյունահանման նախապատրաստական աշխատանքների և (կամ) օգտակար հանածոների արդյունահանման և (կամ) աշխատանքների կատարման, հետախուզության և (կամ) օգտակար հանածոների արդյունահանման նկատմամբ հսկողության և (կամ) դիտարկման ծառայությունների մատուցման ցանկացած վայրը,

4) գործունեության իրականացման ցանկացած վայրը՝ կապված խաղային մեքենաների, համակարգչային ցանցերի և հաղորդակցման ուղիների, ատրակցիոնների տեղադրման, հարմարեցման և շահագործման հետ, ինչպես նաև տրանսպորտային կամ այլ ենթակառուցվածքի հետ,

5) Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ապրանքների վաճառքի վայրը, եթե այլ բան սահմանված չէ սույն հոդվածի 3-րդ մասով,

6) շինարարական գործունեության և (կամ) շինարարական-մոնտաժային աշխատանքների իրականացման, ինչպես նաև այդ աշխատանքների իրականացման նկատմամբ վերահսկողական ծառայությունների մատուցման ցանկացած վայրը,

7) ներկայացուցչության կամ մասնաճյուղի գտնվելու վայրը, բացառությամբ այն ներկայացուցչության, որն իրականացնում է բացառապես սույն հոդվածի 4-րդ մասում սահմանված գործունեություն,

8) կազմակերպության կամ ֆիզիկական անձի գտնվելու վայրը, որը ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ֆիզիկական անձի անունից «Ապահովագրության և ապահովագրական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի համաձայն, Հայաստանի Հանրապետությունում իրականացնում է միջնորդական գործունեություն,

9) Օրենսգրքի 5-րդ գլխի կամ օտարերկրյա պետության օրենսդրության համաձայն, ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի հետ կնքված՝ համատեղ գործունեության պայմանագրի շրջանակներում իրականացվող համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակցի գտնվելու վայրը, եթե այդ համատեղ գործունեությունն իրականացվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասում չնշված՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում աշխատանքների կատարման և (կամ) ծառայությունների մատուցման դեպքում մշտական հաստատություն է համարվում այն վայրը, որտեղ ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի կողմից վարձված աշխատողների և (կամ) այլ անձնակազմի միջոցով կատարվում են աշխատանքներ և (կամ) մատուցվում են ծառայություններ, եթե այդ գործունեությունը Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ցանկացած տասներկուամսյա ժամանակահատվածում շարունակվում է 183 և ավելի օրացույցային օր՝ սկսած ձեռնարկատիրական գործունեության իրականացումը սկսելու օրվանից՝ մեկ ծրագրի կամ մեկից ավելի կապակցված ծրագրերի շրջանակներում:

Սույն հոդվածի կիրառության իմաստով, կապակցված ծրագրեր են համարվում այն ծրագրերը, որոնց վերաբերյալ պայմանագրերը համարվում են փոխկապակցված կամ փոխկախված:

Փոխկապակցված են համարվում այն պայմանագրերը, որոնք միաժամանակ բավարարում են հետևյալ պայմաններին.

1) այդպիսի պայմանագրերով ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի կամ նրա հետ փոխկապակցված կազմակերպության կամ ֆիզիկական անձի կողմից միևնույն հարկային գործակալի կամ նրա հետ փոխկապակցված

կազմակերպության կամ ֆիզիկական անձի համար կատարվում են նմանատիպ կամ միանման աշխատանքներ կամ միևնույն հարկային գործակալին կամ նրա հետ փոխկապակցված կազմակերպությանը կամ ֆիզիկական անձին մատուցվում են նմանատիպ կամ միանման ծառայություններ,

2) մեկ պայմանագրով նախատեսված աշխատանքների կատարման և (կամ) ծառայությունների մատուցման ավարտի օրվա և մեկ այլ պայմանագրի կնքման օրվա միջև ընկած ժամանակահատվածը չի գերազանցում տասներկուամսյա անընդմեջ ժամանակահատվածը:

Փոխկախված են համարվում այն պայմանագրերը, որոնք կնքվել են ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի կամ նրա հետ փոխկապակցված կազմակերպության կամ ֆիզիկական անձի և հարկային գործակալի կամ նրա հետ փոխկապակցված կազմակերպության կամ ֆիզիկական անձի միջև, որի դեպքում ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ֆիզիկական անձի կամ նրա հետ փոխկապակցված կազմակերպության կամ ֆիզիկական անձի կողմից պարտավորությունների չկատարումը ազդում է այդ ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ֆիզիկական անձի կամ նրա հետ փոխկապակցված կազմակերպության կամ ֆիզիկական անձի կողմից այլ պայմանագրերի կատարման վրա:

3. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում կազմակերպվող ցուցահանդեսներում և տոնավաճառներում ապրանքների վաճառքի դեպքում ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունը կամ ֆիզիկական անձը Հայաստանի Հանրապետությունում ձևավորում է մշտական հաստատություն, եթե այդ գործունեությունը շարունակվում է ավելի քան տասը օր:

4. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի կողմից իրականացվող` ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի հիմնական գործունեությունից տարբերվող` նախապատրաստական և (կամ) օժանդակ բնույթի գործունեության իրականացումը չի հանգեցնում մշտական հաստատության ձևավորման, եթե այդ գործունեությունն իրականացվում է ոչ ավել, քան երեք տարի ժամանակով: Ընդ որում, նախապատրաստական և (կամ) օժանդակ բնույթի գործունեությունը պետք է իրականացվի անմիջապես տվյալ ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի, այլ ոչ թե այլ կազմակերպության կամ ֆիզիկական անձի համար: Նախապատրաստական և (կամ) օժանդակ գործունեություն են համարվում`

1) ցանկացած վայրի օգտագործումը ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությանը կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձին պատկանող ապրանքների՝ բացառապես պահպանման և (կամ) ցուցադրման նպատակով.

2) մշտական գործունեության վայրում բացառապես ապրանքների գնումը՝ առանց դրանց վաճառքի.

3) մշտական գործունեության վայրում բացառապես տեղեկատվության հավաքագրումը, մշակումը և (կամ) տարածումը, գովազդը կամ ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների շուկայի ուսումնասիրությունը, որն իրականացվում է ոչ ռեզիդենտի կողմից, եթե այդ գործունեությունը չի հանդիսանում այդ ոչ ռեզիդենտի հիմնական գործունեությունը:

5. Անկախ սույն հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասի դրույթներից, եթե ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունը կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձը կախյալ գործակալ համարվող կազմակերպության կամ ֆիզիկական անձի միջոցով Հայաստանի Հանրապետության տարածքում իրականացնում է ձեռնարկատիրական գործունեություն, ապա այդ դեպքում համարվում է, որ այդ ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունը կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձը Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ունի մշտական հաստատություն՝ կապված ցանկացած գործունեության հետ, որը կախյալ գործակալն իրականացնում է այդ ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ֆիզիկական անձի համար: Սույն հոդվածի կիրառության իմաստով, կախյալ գործակալ է համարվում այն կազմակերպությունը կամ ֆիզիկական անձը, որը միաժամանակ բավարարում է հետևյալ պայմաններին.

1) պայմանագրային հարաբերությունների հիման վրա լիազորված է Հայաստանի Հանրապետությունում ներկայացնել ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի շահերը, գործել ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի անունից և հաշվին, գործել և (կամ) իրականացնել որոշակի իրավական գործողություններ,

2) սույն մասի 1-ին կետում նշված գործունեությունը չի իրականացվում մաքսային ներկայացուցչի, արժեթղթերի շուկայի մասնագիտացված մասնակցի և այլ բրոքերային գործունեության շրջանակներում (բացառությամբ ապահովագրական միջնորդական գործունեության),

3) դրա գործունեությունը չի սահմանափակվում գործունեության այն տեսակներով, որոնք սահմանված են սույն հոդվածի 4-րդ մասում:

6. Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով պետական գրանցում ստացած՝ ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության դուստր կազմակերպությունը

համարվում է մշտական հաստատություն, եթե ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության և դուստր կազմակերպության միջև առաջանում են սույն հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված հարաբերություններ: Այլ դեպքերում դուստր կազմակերպությունը չի համարվում մշտական հաստատություն:

7. Եթե սույն հոդվածի 8-րդ մասով այլ բան սահմանված չէ, ապա ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունը կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձը, որը Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործունեություն իրականացնող կազմակերպությանը կամ ֆիզիկական անձին, այդ թվում՝ մշտական հաստատության միջոցով գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությանը կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձին, մատուցում է օտարերկրյա աշխատուժի տրամադրման ծառայություններ, այդ ծառայությունների մասով Հայաստանի Հանրապետության տարածքում չի ձևավորվում մշտական հաստատություն, եթե՝

1) աշխատուժը գործում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործունեություն իրականացնող կազմակերպության կամ ֆիզիկական անձի անունից և շահերից,

2) օտարերկրյա աշխատուժի տրամադրման ծառայություն մատուցող ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունը կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձը պատասխանատվություն չի կրում աշխատուժի կատարած աշխատանքի արդյունքի համար,

3) օտարերկրյա աշխատուժի տրամադրման ծառայության մատուցումից ստացված կամ ստացման ենթակա եկամուտը տվյալ հարկային տարում չի գերազանցում նշված ժամանակահատվածում այդ աշխատուժի տրամադրման համար ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի կողմից կատարված ծախսերի 10 տոկոսը: Օտարերկրյա աշխատուժի տրամադրման ծառայության մատուցման համար կատարված ծախսերը, այդ թվում՝ օտարերկրյա աշխատուժի եկամուտները, հիմնավորելու համար ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունը կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձը պարտավոր է ծառայությունը ստացողին տրամադրել սկզբնական փաստաթղթերի պատճենները: Սույն կետով սահմանված պայմանների բավարարման դեպքում, օտարերկրյա աշխատուժի տրամադրման ծառայություն մատուցող ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի շահութահարկի (կամ եկամտային հարկի) հաշվարկման նպատակով ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի կողմից մատուցված ծառայությունները համարվում են մատուցված Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս:

8. Այն դեպքում, երբ ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի կողմից Հայաստանի Հանրապետությունում իրականացվող գործունեությունը հանգեցնում է մշտական հաստատության ձևավորման, այդ ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունը կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձը պարտավոր է Օրենսգրքի 58-րդ գլխով սահմանված կարգով, որպես հարկ վճարող, հաշվառվել հարկային մարմնում:

Եթե ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի կողմից իրականացվող գործունեությունը հանգեցնում է երկու և ավելի մշտական հաստատությունների ձևավորման, որոնք սույն հոդվածի և Օրենսգրքի 58-րդ գլխի համաձայն, պետք է հաշվառվեն միևնույն հարկային մարմնում, ապա հաշվառման ենթակա է մշտական հաստատություններից միայն մեկը:

Այն դեպքում, երբ ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունը կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձը ունի հարկային մարմնում հաշվառված մշտական հաստատություն, որն իրականացնում է սույն հոդվածի 2-5-րդ և (կամ) 7-րդ մասերից որևէ մեկով սահմանված գործունեության տեսակներից որևէ մեկը և իրականացնում է նմանատիպ կամ նույն գործունեությունը մշտական հաստատության հաշվառման վայրից տարբերվող վայրում, այդ գործունեության իրականացումը հանգեցնում է մշտական հաստատության ձևավորման և ենթակա է հաշվառման նմանատիպ կամ նույն գործունեության իրականացման օրվանից սկսած:

9. Ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի կողմից Հայաստանի Հանրապետության տարածքում համատեղ գործունեության պայմանագրի շրջանակներում գործունեության իրականացման դեպքում այդ պայմանագրի յուրաքանչյուր կողմի գործունեությունը հանգեցնում է մշտական հաստատության ձևավորման՝ սույն հոդվածի դրույթներին համապատասխան:

10. Ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի կողմից իրականացվող գործունեությունը սույն հոդվածով սահմանված դեպքերում և կարգով հանգեցնում է մշտական հաստատության ձևավորման՝ անկախ ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ֆիզիկական անձի՝ որպես հարկ վճարող, պետական գրանցում կամ պետական հաշվառում ունենալու և (կամ) անկախ հարկային մարմնում հաշվառված լինելու հանգամանքից:

11. Սույն հոդվածի կիրառության իմաստով, Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի գործունեության իրականացման սկիզբ է համարվում՝

1) հետևյալ փաստաթղթերից որևէ մեկի կնքման կամ ստացման կամ հետևյալ երևույթներից որևէ մեկի տեղի ունենալու օրը.

ա. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում աշխատանքների կատարման և (կամ) ծառայությունների մատուցման պայմանագիր.

բ. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում իր անունից գործողություններ կատարելու թույլատվություն.

գ. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ապրանքների ձեռք բերում՝ իրացման նպատակով,

դ. համատեղ գործունեության պայմանագրի շրջանակներում Հայաստանի Հանրապետության տարածքում աշխատանքների կատարում և ծառայությունների մատուցում,

ե. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում աշխատանքների կատարման, ծառայությունների մատուցման նպատակով աշխատանքի, ծառայությունների ձեռք բերում,

2) Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ֆիզիկական անձի հետ առաջին աշխատանքային կամ քաղաքացիաիրավական բնույթի այլ պայմանագրի կնքման օրը կամ սույն մասի 1-ին կետով սահմանված պայմանագրերում նշված պայմանների իրականացման համար աշխատողի՝ Հայաստանի Հանրապետություն ժամանելու օրը: Ընդ որում, Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի կողմից գործունեության իրականացման սկիզբը չի կարող լինել ավելի շուտ, քան սույն հոդվածի ենթակետերով սահմանված ժամկետներից որևէ մեկը,

3) ոչ ռեզիդենտի կողմից սույն հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ և 4-րդ կետերում նշված գործունեության տեսակներ իրականացնելու իրավունքը հաստատող փաստաթղթի ուժի մեջ մտնելու օրը:

Սույն հոդվածով սահմանված պայմաններից մի քանիսի առկայության դեպքում Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործունեության իրականացման սկիզբ է համարվում սույն հոդվածում նշված առավել վաղ ժամկետը:

12. Եթե ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունը գործունեությունն իրականացնում է մասնաճյուղի կամ ներկայացուցչության միջոցով, որոնք կրկնակի հարկումը բացառելու մասին միջազգային համաձայնագրի կամ սույն հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն, չեն համարվում մշտական հաստատություն, ապա ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության տվյալ մասնաճյուղի կամ ներկայացուցչության նկատմամբ կիրառվում են մշտական հաստատության համար Օրենսգրքով սահմանված դրույթները, սակայն տվյալ մասնաճյուղը կամ ներկայացուցչությունը

իրավունք ունի Օրենսգրքի 2-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն, կիրառել կրկնակի հարկումը բացառելու մասին միջազգային համաձայնագրի դրույթները:

Չորրորդ 28. Հարկ վճարողի (հարկային գործակալի) պաշտոնատար անձը

1. Օրենսգրքի կիրառության իմաստով, հարկ վճարողի (հարկային գործակալի) պաշտոնատար անձ է համարվում այն ֆիզիկական անձը, որը հարկ վճարողի (հարկային գործակալի) կողմից կամ օրենքի ուժով լիազորված է ներկայացնել հարկ վճարողին (հարկային գործակալին), բացառությամբ սույն հոդվածով սահմանված դեպքերի:

2. Ներդրումային ֆոնդի (բացառությամբ կենսաթոշակային ֆոնդի)՝ որպես հարկ վճարողի հետ կապված բոլոր հարաբերություններում նրա փոխարեն հանդես է գալիս տվյալ ներդրումային ֆոնդի կառավարիչը՝ այդ ներդրումային ֆոնդի հաշվին:

3. «Հանրային ծառայության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված՝ պետական կամ համայնքային պաշտոն զբաղեցնող անձինք չեն կարող հանդես գալ որպես հարկ վճարողի պաշտոնատար անձինք:

Չորրորդ 29. Հարկային գործակալը

1. Հարկային գործակալը հարկ վճարողներին եկամուտներ վճարող (հատկացնող կամ բնամթերային ձևով տրամադրող) կազմակերպությունն է, անհատ ձեռնարկատերը կամ նոտարը, որի վրա Օրենսգրքի համաձայն, դրված է հարկ վճարողներին եկամուտներ վճարելիս (հատկացնելիս կամ տրամադրելիս) նրանց եկամուտներից հարկերը հաշվարկելու, պահելու (գանձելու) և Հայաստանի Հանրապետության պետական ու համայնքների բյուջեներ վճարելու պարտավորությունը:

2. Եթե Հայաստանի Հանրապետության անունից կնքված և վավերացված միջազգային պայմանագրի համաձայն, կազմակերպությունն ազատվում է հարկ վճարողներին եկամուտներ վճարելիս (հատկացնելիս կամ տրամադրելիս) նրանց եկամուտներից հարկերը հաշվարկելու, պահելու (գանձելու) և Հայաստանի Հանրապետության պետական ու համայնքների բյուջեներ վճարելու պարտավորություն, ապա այդ կազմակերպությունը կարող է հարկային մարմին ներկայացնել հարկային մարմնի սահմանած ձևի հայտարարություն և կամավորության սկզբունքով հանդես գալ որպես հարկային գործակալ: Այս դեպքում հարկային գործակալը հարկի հաշվարկումը, պահումը (գանձումը) և Հայաստանի Հանրապետության պետական ու համայնքների բյուջեներ վճարումը կատարում է հայտարարությունը ներկայացնելու ամսվանից սկսած:

3. Հարկային գործակալներն իրենց պարտավորությունների չկատարման կամ ոչ պատշաճ կատարման համար պատասխանատվություն են կրում Օրենսգրքով սահմանված կարգով:

Հոդված 30. Փոխկապակցված կազմակերպությունները և (կամ) ֆիզիկական անձինք

1. Օրենսգրքի կիրառության իմաստով, կազմակերպությունները և (կամ) ֆիզիկական անձինք համարվում են փոխկապակցված, եթե՝

1) ռեզիդենտ առևտրային կազմակերպության կանոնադրական (բաժնեհավաք) կապիտալի 20 տոկոս և ավելի փայաբաժինը (բաժնետոմսը, բաժնեմասը) պատկանում է այլ ռեզիդենտ առևտրային կազմակերպությանը, անհատ ձեռնարկատիրոջը կամ նոտարին.

2) ռեզիդենտ առևտրային կազմակերպության կանոնադրական (բաժնեհավաք) կապիտալի 20 տոկոս և ավելի փայաբաժինը (բաժնետոմսը, բաժնեմասը) պատկանում է անհատ ձեռնարկատեր չհանդիսացող այն ֆիզիկական անձին, որին միաժամանակ պատկանում է այլ ռեզիդենտ առևտրային կազմակերպության կանոնադրական (բաժնեհավաք) կապիտալի 20 տոկոս և ավելի փայաբաժինը (բաժնետոմսը, բաժնեմասը):

2. Անկախ սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված պայմանների առկայությունից՝ կազմակերպությունները և (կամ) ֆիզիկական անձինք համարվում են փոխկապակցված, եթե Օրենսգրքի 70-րդ գլխով սահմանված երրորդ անձանցից (այդ թվում պետական մարմիններից) ստացված կամ օպերատիվ-հետախուզական գործողությունների արդյունքում ձեռք բերված տեղեկությունների հիման վրա կազմակերպությունները և (կամ) ֆիզիկական անձինք, ընդհանուր տնտեսական շահերից ելնելով համաձայնեցված գործելու հիմքով, հարկային մարմնի սահմանած կարգով, հարկային մարմնի ղեկավարի որոշմամբ ճանաչվում են որպես փոխկապակցված:

3. Օրենսգրքի 73-րդ գլխով սահմանված՝ տրանսֆերային գնագոյացման կանոնների կիրառության իմաստով, կազմակերպություններին և ֆիզիկական անձանց փոխկապակցված համարելու լրացուցիչ կարգավորումները սահմանվում են այդ գլխով:

ԳԼՈՒԽ 5. ՀԱՄԱՏԵՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԸ

Հոդված 31. Համատեղ գործունեության պայմանագիրը

1. Կազմակերպությունները և անհատ ձեռնարկատերերը իրավունք ունեն իրենց համատեղ գործունեությունն իրականացնել առանց նոր իրավաբանական անձ կազմավորելու՝

Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքի 55-րդ գլխով սահմանված համատեղ գործունեության պայմանագրի շրջանակներում:

Հոդված 32. Համատեղ գործունեության մասնակիցները և հաշվետու մասնակիցը

1. Համատեղ գործունեության մասով հարկերի (բացառությամբ հարկային գործակալի կողմից պահվող եկամտային հարկի, շահութահարկի, արտոնագրային հարկի, բնապահպանական հարկի և տեղական հարկերի ու տեղական վճարների), վճարների, հարկերի ու վճարների կանխավճարների հաշվարկման և վճարման պարտավորությունը կատարում է համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակիցը:

2. Համատեղ գործունեության մասով Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում և կարգով՝

1) հարկերի վերադարձը կատարվում է համատեղ գործունեության համատեղ մասնակցին,

2) հարկերի հաշվանցումը կատարվում է համատեղ գործունեության մասով առկա այլ պարտավորությունների դիմաց:

3. Համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակից է համարվում համատեղ գործունեության այն մասնակիցը, որը բնութագրվում է սույն մասում նշված հատկանիշներով՝ ըստ առաջնահերթության.

1) համարվում է ակցիզային հարկով հարկման ենթակա ապրանք արտադրող և (կամ) ներմուծող ռեզիդենտ կազմակերպություն կամ անհատ ձեռնարկատեր: Եթե համատեղ գործունեության մասնակցիների մեջ կան ակցիզային հարկով հարկման ենթակա ապրանք արտադրող և (կամ) ներմուծող մեկից ավելի ռեզիդենտ կազմակերպություններ կամ անհատ ձեռնարկատերեր, ապա համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակից է համարվում այն ռեզիդենտ կազմակերպությունը կամ անհատ ձեռնարկատերը, որը համատեղ գործունեության պայմանագրի կնքման պահին համատեղ գործունեության մեջ ունի առավելագույն ներդրում.

2) համարվում է Օրենսգրքի 75-րդ գլխի համաձայն, դրոշմավորման ենթակա ապրանք արտադրող և (կամ) ներմուծող ռեզիդենտ կազմակերպություն կամ անհատ ձեռնարկատեր: Եթե համատեղ գործունեության մասնակցիների մեջ կան Օրենսգրքի 75-րդ գլխի համաձայն, պարտադիր դրոշմավորման ենթակա ապրանք արտադրող և (կամ) ներմուծող մեկից ավելի ռեզիդենտ կազմակերպություններ կամ անհատ ձեռնարկատերեր, ապա համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակից է համարվում այն ռեզիդենտ կազմակերպությունը կամ անհատ ձեռնարկատերը, որը համատեղ գործունեության պայմանագրի կնքման պահին համատեղ գործունեության մեջ ունի առավելագույն ներդրում.

3) համարվում է ռեզիդենտ կազմակերպություն կամ անհատ ձեռնարկատեր և ունի համատեղ գործունեության շրջանակներում իրականացվող գործունեության որևէ տեսակով զբաղվելու լիցենզիա կամ թույլտվություն: Եթե համատեղ գործունեության մասնակցների մեջ կան համատեղ գործունեության շրջանակներում իրականացվող գործունեության որևէ տեսակով զբաղվելու լիցենզիա կամ թույլտվություն ունեցող մեկից ավելի ռեզիդենտ կազմակերպություններ կամ անհատ ձեռնարկատերեր, ապա համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակից է համարվում այն ռեզիդենտ կազմակերպությունը կամ անհատ ձեռնարկատերը, որը համատեղ գործունեության պայմանագրի կնքման պահին համատեղ գործունեության մեջ ունի առավելագույն ներդրում:

4) համարվում է ավելացված արժեքի հարկ վճարող ռեզիդենտ կազմակերպություն: Եթե համատեղ գործունեության մասնակցների մեջ կան ավելացված արժեքի հարկ վճարող համարվող մեկից ավելի ռեզիդենտ կազմակերպություններ, ապա համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակից է համարվում ավելացված արժեքի հարկ վճարող համարվող այն ռեզիդենտ կազմակերպությունը, որը համատեղ գործունեության պայմանագրի կնքման պահին համատեղ գործունեության մեջ ունի առավելագույն ներդրում:

5) համարվում է ավելացված արժեքի հարկ վճարող ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատեր: Եթե համատեղ գործունեության մասնակցների մեջ կան ավելացված արժեքի հարկ վճարող համարվող մեկից ավելի ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերեր, ապա համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակից է համարվում ավելացված արժեքի հարկ վճարող համարվող այն ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերը, որը համատեղ գործունեության պայմանագրի կնքման պահին համատեղ գործունեության մեջ ունի առավելագույն ներդրում:

6) համարվում է ռեզիդենտ կազմակերպություն: Եթե համատեղ գործունեության մասնակցների մեջ կան մեկից ավելի ռեզիդենտ կազմակերպություններ, ապա համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակից է համարվում այն ռեզիդենտ կազմակերպությունը, որը համատեղ գործունեության պայմանագրի կնքման պահին համատեղ գործունեության մեջ ունի առավելագույն ներդրում:

7) համարվում է ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատեր: Եթե համատեղ գործունեության մասնակիցների մեջ կան մեկից ավելի ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերեր, ապա համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակից է համարվում այն ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերը, որը համատեղ գործունեության պայմանագրի կնքման պահին համատեղ գործունեության մեջ ունի առավելագույն ներդրում:

4. Կազմակերպությունը կամ անհատ ձեռնարկատերը կարող է համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակից լինել միայն մեկ համատեղ գործունեության պայմանագրով:

5. Համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակիցը, մինչև համատեղ գործունեության շրջանակներում առաջին գործարքի իրականացումը, պարտավոր է հարկային մարմին ներկայացնել հարկային մարմնի սահմանած ձևով հայտարարություն՝ համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակից լինելու մասին (համատեղ գործունեության մյուս մասնակիցների համաձայնության վերաբերյալ նշումներով)՝ դրան կցելով համատեղ գործունեության մասին պայմանագրի մեկ օրինակը: Հարկային մարմինը սույն մասում նշված հայտարարությունը ստանալուց հետո՝ հինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում, կարող է այն վերադարձնել հայտարարությունը ներկայացրած անձին՝ նշելով դրա ընդունումը մերժելու համար հիմք հանդիսացող՝ օրենսդրության պահանջների խախտումները: Հայտարարությունը հարկային մարմնի կողմից ստանալուց հետո հինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում չվերադարձնելու դեպքում հայտարարությունը համարվում է ընդունված հարկային մարմնի կողմից՝ այն ստանալու հաջորդ օրվանից:

6. Համատեղ գործունեության պայմանագրում փոփոխություններ և (կամ) լրացումներ կատարվելու դեպքում համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակիցը պարտավոր է հինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում հարկային մարմին ներկայացնել համատեղ գործունեության պայմանագրում կատարված փոփոխությունները և (կամ) լրացումները:

7. Համատեղ գործունեության պայմանագիրը օրենսդրությամբ սահմանված կարգով դադարելու դեպքում համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակիցը պարտավոր է հինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում հարկային մարմին ներկայացնել հարկային մարմնի սահմանած ձևով հայտարարություն՝ դրան կցելով համատեղ գործունեության պայմանագրի դադարեցումը հիմնավորող փաստաթղթերը:

8. Անկախ սույն հոդվածի 6-րդ մասով նշված հայտարարությունը և (կամ) հիմնավորող փաստաթղթերը ներկայացնելու հանգամանքից, համատեղ գործունեության պայմանագիրը համարվում է դադարեցված՝ համատեղ գործունեության պայմանագրի գործողության ժամկետի ավարտի կամ համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակցի լուծարման կամ պետական հաշվառումից հանման օրվանից:

ԳԼՈՒԽ 6. ՀԱՐԿ ՎՃԱՐՈՂՆԵՐԻ (ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐԻ) ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՊԱՇՏՈՆԱՏԱՐ ԱՆՁԱՆՑ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Չորված 33. Չարկ վճարողների (հարկային գործակալների) և դրանց պաշտոնատար

անձանց իրավունքները

1. Չարկ վճարողը (հարկային գործակալը) և դրա պաշտոնատար անձն իրավունք ունի՝

1) Օրենսգրքով սահմանված կարգով դիմել հարկային մարմին՝ հարկային օրենսդրության և հարկային հարաբերություններ կարգավորող այլ իրավական ակտերի դրույթների կիրառման վերաբերյալ պարզաբանում ստանալու համար.

2) ինքնուրույն կամ իր կողմից լիազորված ներկայացուցչի միջոցով հարկային մարմնում ներկայացնել իր շահերը.

3) օգտվել Օրենսգրքով և վճարների վերաբերյալ Չայաստանի Չանրապետության օրենքներով սահմանված հարկային արտոնություններից.

4) Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում և կարգով դիմել հարկային մարմին՝ միասնական հաշվին առկա գումարը վերադարձնելու համար.

5) ծանոթանալ հարկային հսկողության արդյունքում կազմվող ակտերին, արձանագրություններին և դրանց նախագծերին, տեղեկանքներին և վարչական ակտերին.

6) հարկային մարմին ներկայացնել բացատրություններ և պարզաբանումներ հարկերի և վճարների հաշվարկման ու վճարման, ինչպես նաև հարկային հսկողության արդյունքների վերաբերյալ.

7) արգելել հարկային մարմնի կողմից հարկային հսկողության իրականացումը, հարկային մարմնի պաշտոնատար անձանց չտրամադրել փաստաթղթեր կամ բացատրություններ, եթե հարկային հսկողություն իրականացնող պաշտոնատար անձինք խախտել են Օրենսգրքի 35-րդ և (կամ) 36-րդ հոդվածի դրույթները՝ այդ մասին երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում գրավոր ծանուցելով վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարին.

8) չկատարել հարկային մարմնի պաշտոնատար անձանց լիազորություններից, ինչպես նաև հարկային հսկողության նպատակներից ու հարցերից չբխող պահանջներ.

9) հարկային հսկողության ցանկացած փուլում մասնակից դարձնել մասնագետների, փորձագետների, աուդիտորների և (կամ) փաստաբանների.

10) Օրենսգրքով և օրենսդրությամբ սահմանված կարգով բողոքարկել հարկային մարմնի պաշտոնատար անձանց որոշումները, գործողությունները կամ անգործությունը.

11) պահանջել հարկային մարմնի և հարկային մարմնի պաշտոնատար անձանց կողմից ընդունված ապօրինի որոշումների, գործողությունների կամ անգործության հետևանքով իրեն

պատճառած վնասի փոխհատուցում՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան:

2. Հարկ վճարողը (հարկային գործակալը) և դրա պաշտոնատար անձն ունի նաև Օրենսգրքով և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված այլ իրավունքներ:

Հոդված 34. Հարկ վճարողների (հարկային գործակալների) և դրանց պաշտոնատար

անձանց պարտականությունները

1. Հարկ վճարողը (հարկային գործակալը) և դրա պաշտոնատար անձը պարտավոր է՝

1) Օրենսգրքով այլ բան սահմանված չլինելու դեպքում, Օրենսգրքով և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված կարգով և ժամկետներում ինքնուրույն հաշվարկել և կատարել իր հարկային պարտավորությունները՝ Օրենսգրքով և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված դեպքերում և կարգով կատարելով նաև հարկի և (կամ) վճարի կանխավճարներ.

2) վարել հարկային հաշվառում, Օրենսգրքով և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված դեպքերում՝ նաև այլ հաշվառում, իսկ «Հաշվապահական հաշվառման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված դեպքերում նաև հաշվապահական հաշվառում.

3) Օրենսգրքով և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված կարգով և ժամկետներում հարկային մարմին ներկայացնել հարկային հաշվարկները.

4) ներկայացնել հարկային արտոնությունների իր իրավունքը հաստատող փաստաթղթերը.

5) ապահովել հարկման բազայի հաշվարկման և հարկային հաշվարկների ներկայացման համար անհրաժեշտ փաստաթղթերի, ստացվող եկամուտների կամ կատարվող ծախսերի, վճարվող (պահվող) հարկերի մեծությունը հիմնավորող փաստաթղթերի պահպանումը ոչ պակաս, քան 5 տարի ժամկետում՝ սկսած այն հաշվետու ժամանակաշրջանից, որին այդ փաստաթղթերը վերաբերում են.

6) հաշվարկային փաստաթղթերի՝ ռուսերեն և անգլերեն լեզուներից տարբերվող լեզուներով լրացված (կազմված) օրինակներին կից ապահովել դրանց հայերեն թարգմանված տարբերակները՝ առանց նոտարական վավերացման.

7) իր գործունեության իրականացման յուրաքանչյուր հասցեում՝ առավել տեսանելի տեղում (իսկ գտնվելու և (կամ) կառավարման որոշումների ընդունման, օպերատիվ ֆինանսական ղեկավարման վայրերում՝ համապատասխան ցուցանակների վրա), փակցնել հարկային մարմնի սահմանած ձևի հայտարարություն՝ նշելով հարկ վճարողի լրիվ անվանումը (անհատ ձեռնարկատերերի դեպքում՝ ֆիզիկական անձի անունը, ազգանունը, հայրանունը), հարկ վճարողի հաշվառման համարը, գործունեության տվյալ վայրի հասցեն և տվյալ հասցեում իրականացվող գործունեության տեսակը (տեսակները)։

8) աշխատանքային պայմաններ ապահովել հարկային հսկողության իրականացման համար, այդ թվում՝ հարկային հսկողությունն իրականացնող պաշտոնատար անձանց տրամադրել հարկի կամ վճարի հաշվարկման և վճարման համար անհրաժեշտ փաստաթղթերը, տվյալները և այլ տեղեկությունները, դրանց լուսապատճենները (լուսապատճենահանման ծախսերը կատարվում են հարկային մարմնի միջոցների հաշվին) կամ կրկնօրինակները: Պահանջը վերանայուն պես, բայց ոչ ուշ, քան փաստաթղթերը վերցնելուց երեք տարի հետո, դրանք վերադարձվում են հարկ վճարողին։

9) Օրենսգրքի 17-րդ բաժնով սահմանված կարգով համալիր հարկային ստուգում իրականացնող պաշտոնատար անձանց գրավոր պահանջով էլեկտրոնային կրիչով տրամադրել հաշվապահական հաշվառման համակարգչային ծրագրի միջոցով ստեղծված ֆայլի պատճենը (ստուգման հանձնարարականով ընդգրկվող ժամանակահատվածի մասով)։

10) չխոչընդոտել հարկային հսկողությունն իրականացնող պաշտոնատար անձանց ծառայողական պարտականությունների կատարմանը, կատարել նրանց օրինական պահանջները։

11) իրենց բացակայության ընթացքում իրենց պարտականությունները կատարելու նպատակով նշանակել (լիազորել) իրենց փոխարինող պաշտոնատար անձանց, եթե տվյալ հարկ վճարողն ընդգրկված է հարկային մարմնի ստուգումների տարեկան ծրագրում։

12) հարկային հսկողության արդյունքում կազմվող ակտերի, արձանագրությունների և դրանց նախագծերի, տեղեկանքների և վարչական ակտերի փաստերի հետ չհամաձայնելու և դրանք չստորագրելու դեպքում այդ մասին համապատասխան նշում կատարել նշյալ փաստաթղթերում։

13) հարկային հսկողության արդյունքում կազմվող ակտերով, արձանագրություններով և (կամ) վարչական ակտերով արձանագրված խախտումների գծով համապատասխան ուղղումներ կատարել հարկային հաշվառմանը վերաբերող փաստաթղթերում, Օրենսգրքով և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված դեպքերում՝

Նաև այլ հաշվառմանը վերաբերող փաստաթղթերում, իսկ «Հաշվապահական հաշվառման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված դեպքերում՝ նաև այլ հաշվառմանը վերաբերող փաստաթղթերում:

2. Հարկ վճարողը (հարկային գործակալը) և դրա պաշտոնատար անձն ունի նաև Օրենսգրքով և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված այլ պարտականություններ:

ԳԼՈՒԽ 7. ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՄԱՐՄՆԻ (ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ՊԱՇՏՈՆԱՏԱՐ ԱՆՁԻ) ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Հոդված 35. Հարկային մարմնի (հարկային հսկողություն իրականացնող պաշտոնատար անձի) լիազորությունները

1. Հարկային մարմինը (հարկային հսկողություն իրականացնող պաշտոնատար անձը) լիազորված է՝

1) հարկ վճարողների (հարկային գործակալների) մոտ Օրենսգրքի 17-րդ բաժնով սահմանված կարգով իրականացնել հարկային հսկողություն՝ Օրենսգրքի նույն բաժնով սահմանված՝ հարկային մարմնին լիազորություններ վերապահող օրենսդրության պահանջների պահպանման նկատմամբ.

2) Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում և կարգով ինքնուրույն հաշվարկել, վերահաշվարկել, ճշգրտել հարկ վճարողի (հարկային գործակալի) հարկային պարտավորությունները.

3) Օրենսգրքով սահմանված կարգով հարկային հսկողություն իրականացնել օրենքով սահմանված՝ լիցենզավորման կամ ծանուցման կամ թույլտվության ենթակա գործունեությունն առանց լիցենզիայի կամ առանց ծանուցման կամ առանց թույլտվության իրականացնող (այդ թվում՝ ընդերքը կամ բնական պաշարներն օգտագործող) հարկ վճարողների մոտ.

4) Օրենսգրքով սահմանված կարգով կատարել չափագրումներ, գույքագրումներ, հսկիչ գնումներ.

5) օրենքով սահմանված կարգով պահել ու հարկային ծառայողների միջոցով կրել, օգտագործել զենք և զինամթերք.

6) օրենքով սահմանված կարգով իրականացնել օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումներ՝ նախապատրաստվող, կատարվող կամ կատարված հարկային իրավախախտումների վերաբերյալ առկա տեղեկությունների, ինչպես նաև հարկային

հանցագործության կատարման մասին վկայող այլ փաստերի ու հանգամանքների առկայության դեպքում.

7) օպերատիվ անհրաժեշտությունից ելնելով՝ օգտագործել կազմակերպությունների և ֆիզիկական անձանց փոխադրամիջոցներն ու կապի միջոցները՝ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով փոխհատուցելով ծախսերը.

8) կազմակերպություններին և ֆիզիկական անձանց տրված լիցենզիաներն ուժը կորցրած ճանաչելու կամ դրանց գործողությունը կասեցնելու միջնորդագրեր ներկայացնել լիազորված մարմիններ.

9) առաջարկություններ ներկայացնել ստուգում իրականացնող այլ պետական մարմիններ՝ վարչական կամ քրեական պատասխանատվություն առաջացնող հարկային հսկողության շրջանակներում բացահայտված չարաշահումների և այլ խախտումների կապակցությամբ՝ համապատասխան միջոցներ ձեռնարկելու համար.

10) հայց ներկայացնել դատարան, դատարանում հանդես գալ որպես հայցվոր կամ պատասխանող, դատարանում գործը վարելու համար տալ լիազորագրեր.

11) դատարան ներկայացվելիք հայցերի ապահովման նպատակով Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում և կարգով արգելանք դնել հարկ վճարողի (հարկային գործակալի) գույքի վրա.

12) պարզաբանումներ տրամադրել հարկային օրենսդրության և հարկային հարաբերություններ կարգավորող այլ իրավական ակտերի դրույթների կիրառության վերաբերյալ.

13) հարկային հսկողության ընթացքում՝

ա. պահանջել բացառապես այնպիսի փաստաթղթեր, տվյալներ, բացատրություններ, տեղեկանքներ, հաշվարկներ և այլ տեղեկություններ, որոնք անմիջականորեն առնչվում են իրենց իրավասության շրջանակներում իրականացվող հարկային հսկողության նպատակներին ու հարցերին.

բ. Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում և կարգով վերցնել փաստաթղթեր (այդ թվում՝ բնօրինակների, կրկնօրինակների կամ լուսապատճենների ձևով), իրեր կամ փորձանմուշներ, որոնք անմիջականորեն առնչվում են հարկային հսկողության նպատակներին ու հարցերին և որոնք վերցնելը չի խոչընդոտում հարկ վճարողի բնականոն աշխատանքին.

գ. հարկային հսկողության ենթարկվող հարկ վճարողի ներկայացուցչի մասնակցությամբ անարգել մուտք գործել հարկ վճարողի գրասենյակային, առևտրային, արտադրական, պահեստային, արխիվային, տարածքներ և հարկ վճարողի գործունեությունն իրականացնելու

համար օգտագործվող այլ տարածքներ ու շինություններ, գույքագրման, չափագրման, ինչպես նաև Օրենսգրքով սահմանված այլ դեպքերում կապարակնքել այդ տարածքներն ու շինությունները, դրամարկղերը, բեռնաթափքերը, բեռնախցիկները, ցիստեռները, իրականացնել սույն կետում նշված տարածքների ու շինությունների, ինչպես նաև փոխադրամիջոցների, փաստաթղթերի ու առարկաների գնումը:

դ. անհրաժեշտության դեպքում հարկային հսկողությանը ներգրավել հարկ վճարողի (հարկային գործակալի) մասնագետներին՝ հարկ վճարողի (հարկային գործակալի) կամ նրա պաշտոնատար անձի համաձայնությամբ:

ե. բացառապես հարկային հսկողության նպատակների ու հարցերի շրջանակներում հարկ վճարողից (հարկային գործակալից) կամ նրա պաշտոնատար անձից պահանջել անցկացնել ակտիվների և պարտավորությունների գույքագրում, այդ թվում՝ ներգրավելով հարկ վճարողի (հարկային գործակալի) համապատասխան աշխատակիցների և մասնագետների:

զ. Օրենսգրքով սահմանված կարգով ներգրավել մասնագետներ, փորձագետներ և թարգմանիչներ:

Է. պահանջել վերացնել Օրենսգրքով սահմանված կարգով հայտնաբերված՝ հարկային օրենսդրության և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքների պահանջների խախտումները:

2. Հարկային մարմինը (հարկային հսկողությունն իրականացնող պաշտոնատար անձը) ունի նաև Օրենսգրքով և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված այլ լիազորություններ:

Հոդված 36. Հարկային մարմնի (հարկային հսկողությունն իրականացնող պաշտոնատար անձի) պարտականությունները

1. Հարկային մարմինը (հարկային հսկողությունն իրականացնող պաշտոնատար անձը) պարտավոր է՝

1) պահպանել Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությունը, հարկ վճարողների (հարկային գործակալների) իրավունքներն ու օրինական շահերը:

2) իրականացնել հարկ վճարողների հաշվառում:

3) իրազեկման ու բացատրական աշխատանքներ իրականացնել հարկային օրենսդրության և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքների ու դրանց համապատասխան ընդունված իրավական ակտերի դրույթների և դրանց փոփոխությունների կիրառության վերաբերյալ, հարկ վճարողներին (հարկային գործակալներին) տեղեկացնել հարկերի և վճարների մասին:

4) հարկ վճարողների (հարկային գործակալների) կողմից հարկային մարմին ներկայացվող գրավոր, բանավոր կամ էլեկտրոնային հարցադրումներին սահմանված կարգով տալ համապատասխան պարզաբանումներ.

5) Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում, կարգով և ժամկետներում հարկ վճարողին (հարկային գործակալին) վերադարձնել միասնական հաշվին առկա գումարները.

6) հարկ վճարողի (հարկային գործակալի) դիմումի հիման վրա հարկային մարմնի սահմանված կարգով և ձևով տրամադրել տեղեկանք՝ Հայաստանի Հանրապետությունում վճարված հարկերի և վճարների վերաբերյալ.

7) հսկողություն իրականացնել հարկային օրենսդրության և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքների ու դրանց համապատասխան ընդունված իրավական ակտերի պահանջների պահպանման նկատմամբ.

8) հարկային օրենսդրության և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքների՝ հանցագործության հատկանիշներով խախտման դեպքեր հայտնաբերելու դեպքում օրենքով սահմանված կարգով անցկացնել հետաքննություն.

9) պահպանել հարկային գաղտնիքը, իսկ Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում հարկային գաղտնիք համարվող տեղեկատվությունը տրամադրել այդ տեղեկությունների օգտագործմամբ աշխատանքներ կատարելու իրավասություն ունեցող պետական մարմիններին՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով.

10) Օրենսգրքով սահմանված կարգով և ժամկետներում քննարկել հարկ վճարողի ներկայացրած դիմում-բողոքը հարկային մարմնի կամ հարկային ծառայողի գործողությունների կամ անգործության դեմ և ընդունված որոշման մասին պատշաճ կարգով ծանուցել հարկ վճարողին.

11) իրականացնել ծառայողական քննություն հարկային ծառայողների կատարած խախտումների վերաբերյալ.

12) հարկային հսկողության ընթացքում՝

ա. պահպանել Օրենսգրքով և Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված պահանջները.

բ. դուրս չգալ հարկային հսկողության հանձնարարագրում նշված նպատակների և հարցերի շրջանակից.

գ. հարկ վճարողին (հարկային գործակալին) և նրա պաշտոնատար անձանց ծանոթացնել իրենց իրավունքներին և պարտականություններին.

դ. չխոչընդոտել հարկ վճարողի (հարկային գործակալի) բնականոն աշխատանքին.

ե. առաջնորդվել բացառապես «Հայաստանի Հանրապետության պաշտոնական տեղեկագրում» և «Հայաստանի Հանրապետության գերատեսչական-նորմատիվ ակտերի պաշտոնական տեղեկագրում» հրապարակված օրենքների և այլ իրավական ակտերի վրա, եթե դրանց ուժի մեջ մտնելու պահին սահմանված է նման հրապարակման պահանջ.

զ. երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում գրավոր պատասխանել հարկ վճարողի (հարկային գործակալի) կամ նրա պաշտոնատար անձի՝ անմիջականորեն հարկային հսկողությանն առնչվող և հարկային հսկողության ենթակա ժամանակաշրջանին վերաբերող ցանկացած գրավոր հարցման:

2. Հարկային մարմինը (հարկային հսկողություն և իրականացնող պաշտոնատար անձը) ունի նաև Օրենսգրքով և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված այլ պարտականություններ:

ԲԱԺԻՆ 3. ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ, ՀԱՇՎԵՏՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ ԵՎ ՀԱՇՎԱՐԿԱՅԻՆ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ 8. ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԴՐԱ ԿԱՏԱՐՈՒՄԸ

Հոդված 37. Ապրանքի մատակարարման վայրը

1. Ապրանքի մատակարարման վայրը համարվում է Հայաստանի Հանրապետությունը, եթե ապրանքի մատակարարման պահին այն գտնվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում:

2. Եթե ապրանքի մատակարարման վայրը, սույն հոդվածի 1-ին մասի համաձայն, չի համարվում Հայաստանի Հանրապետությունը, ապա այդ ապրանքի մատակարարման վայրը համարվում է Հայաստանի Հանրապետությունից դուրս:

Հոդված 38. Ապրանքի մատակարարման պահը

1. Եթե Օրենսգրքով կամ սույն հոդվածով այլ բան սահմանված չէ, ապա ապրանքի մատակարարման պահ է համարվում սույն մասում նշված՝ առավել վաղ առաջացող պահը.

1) այն պահը, երբ ապրանքի նկատմամբ սեփականության իրավունքը փոխանցվում է գնորդին կամ

2) այն պահը, երբ ապրանքը հանձնվում է գնորդին կամ

3) այն պահը, երբ առաքված ապրանքն ընդունվում է գնորդի կողմից:

2. Եթե ապրանքի նկատմամբ սեփականության իրավունքը ենթակա է պետական գրանցման, ապա այդ ապրանքի մատակարարման պահ է համարվում դրա նկատմամբ սեփականության իրավունքի պետական գրանցման պահը:

3. Եթե ֆինանսական վարձակալության (լիզինգի) պայմանագրով նախատեսվում է, որ պայմանագրի գործողության ժամկետի ավարտին լիզինգի առարկայի նկատմամբ սեփականության իրավունքը կարող է անցնել վարձակալին, ապա լիզինգի առարկա հանդիսացող ապրանքի մատակարարման պահ է համարվում համապատասխան հարկատեսակի համար յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրը՝ լիզինգի պայմանագրով նախատեսված՝ հաշվեգրված լիզինգային վճարներին համապատասխանող չափով:

Չոդված 39. Աշխատանքի կատարման և ծառայության մատուցման վայրը

1. Աշխատանքի կատարման և (կամ) ծառայության մատուցման վայրը համարվում է Հայաստանի Հանրապետությունը, եթե՝

1) կատարվող աշխատանքները և (կամ) մատուցվող ծառայությունները անմիջականորեն կապված են Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գտնվող կամ կառուցվող անշարժ գույքի հետ: Սույն կետում նշված աշխատանքներին և (կամ) ծառայություններին, մասնավորապես, վերաբերում են՝

ա. շինարարության նախապատրաստման և իրականացման (ներառյալ՝ հետախուզման, նախագծման, դիզայներական, մոնտաժային, հեղինակային և տեխնիկական վերահսկողության) աշխատանքները և ծառայությունները.

բ. անշարժ գույքի նորոգման, վերականգնման և կանաչապատման աշխատանքները և ծառայությունները.

գ. անշարժ գույքի առք ու վաճառքի գործակալների ու փորձագետների կողմից կատարվող աշխատանքները և մատուցվող ծառայությունները (ներառյալ՝ անշարժ գույքի գնահատման ծառայությունները).

դ. անշարժ գույքը վարձակալության (այդ թվում՝ ֆինանսական վարձակալության (լիզինգի)) կամ օգտագործման տրամադրելու ծառայությունները.

2) կատարվող աշխատանքները և (կամ) մատուցվող ծառայությունները անմիջականորեն կապված են Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գտնվող և (կամ) հաշվառված շարժական գույքի (այդ թվում՝ տրանսպորտային միջոցի) հետ, բացառությամբ տրանսպորտային միջոցը վարձակալության (այդ թվում՝ ֆինանսական վարձակալության

(լիզինգի)) կամ օգտագործման տրամադրելու ծառայությունների, որոնց մատուցման վայրը որոշվում է սույն մասի 6-րդ կետով սահմանված կարգով.

3) մշակույթի, արվեստի, ուսուցման (կրթության), գիտության, առողջապահության, ֆիզիկական կուլտուրայի, զբոսաշրջության, հանգստի և սպորտի ոլորտի ծառայությունները փաստացի մատուցվում են Հայաստանի Հանրապետության տարածքում.

4) կազմակերպությունը, որի գտնվելու վայրը, Օրենսգրքի 4-րդ գլխի համաձայն, համարվում է Հայաստանի Հանրապետությունը կամ ֆիզիկական անձը, որի բնակության վայրը, Օրենսգրքի 4-րդ գլխի համաձայն, համարվում է Հայաստանի Հանրապետությունը կամ մշտական հաստատությունը ընդունում է հետևյալ աշխատանքները կամ ստանում է հետևյալ ծառայությունները (այդ թվում՝ այն դեպքերում, երբ աշխատանքներն ուղղակիորեն ընդունում է կամ ծառայություններն ուղղակիորեն ստանում է ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունը կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձը, սակայն դրանց օգտագործումը (սպառումը) փաստացի կատարվում է դրանց մշտական հաստատության կողմից).

ա. արտոնագրերի, լիցենզիաների, առևտրային նշանների, ապրանքային նշանների, հեղինակային իրավունքների օտարում և համանման այլ ծառայություններ.

բ. էլեկտրոնային հաշվողական մեքենաների և տվյալների բազաների (հաշվիչ տեխնիկայի ծրագրային միջոցների և տեղեկատվական արտադրանքի) ծրագրերի մշակման աշխատանքներ, ծառայություններ, դրանց հարմարեցման ու ձևափոխման ծառայություններ.

գ. խորհրդատվական, իրավաբանական, հաշվապահական, աուդիտորական, ինժեներական, գովազդային, դիզայներական, մարքեթինգային ծառայություններ, տեղեկատվության մշակման (այդ թվում՝ տեղեկատվության հավաքման ու ընդհանրացման) և փոխանցման (հաղորդման), գիտահետազոտական, փորձարարական-կոնստրուկտորական և փորձարարական-տեխնոլոգիական (տեխնոլոգիական) աշխատանքներ, ինչպես նաև սույն ենթակետում նշված ծառայություններին համանման այլ ծառայություններ.

դ. անձնակազմի (աշխատակիցների) աշխատանքի տրամադրման ծառայություններ այն դեպքում, եթե անձնակազմն աշխատում է այդ ծառայությունները ստացողի գործունեության վայրում.

ե. շարժական գույքը (բացառությամբ տրանսպորտային միջոցների) վարձակալության (այդ թվում՝ ֆինանսական վարձակալության (լիզինգի)) կամ օգտագործման տրամադրելու ծառայություններ.

զ. պատվիրատուի համար սույն կետով սահմանված աշխատանքները կատարող և (կամ) ծառայությունները մատուցող կազմակերպություն և (կամ) ֆիզիկական անձ ներգրավելու գործակալական ծառայություններ.

5) Հայաստանի Հանրապետությունում մշտական հաստատություն չունեցող ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ մշտական հաստատություն չունեցող ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի կողմից մատուցվում են բեռների և (կամ) ուղևորների փոխադրման այնպիսի տրանսպորտային ծառայություններ, որոնք սկսվում և ավարտվում են Հայաստանի Հանրապետության տարածքում.

6) աշխատանքը կատարող և (կամ) ծառայությունը մատուցող կազմակերպության կամ մշտական հաստատության գտնվելու վայրը կամ աշխատանքը կատարող և (կամ) ծառայությունը մատուցող ֆիզիկական անձի բնակության վայրը, Օրենսգրքի 4-րդ գլխի համաձայն, համարվում է Հայաստանի Հանրապետությունը, եթե այլ բան սահմանված չէ սույն մասի 1-4-րդ կետերով:

2. Եթե աշխատանքի կատարման կամ ծառայության մատուցման վայրը, սույն հոդվածի 1-ին մասի համաձայն, չի համարվում Հայաստանի Հանրապետությունը, ապա այդ աշխատանքի կատարման կամ ծառայության մատուցման վայրը համարվում է Հայաստանի Հանրապետությունից դուրս:

3. Եթե կազմակերպության կամ ֆիզիկական անձի կողմից կատարվում են մի քանի տեսակի աշխատանքներ և (կամ) մատուցվում են մի քանի տեսակի ծառայություններ, և մի տեսակի աշխատանքների կատարումը կամ ծառայությունների մատուցումը մյուս տեսակի աշխատանքների կատարման կամ ծառայությունների մատուցման նկատմամբ կրում է օժանդակ բնույթ, ապա օժանդակ աշխատանքների կատարման կամ օժանդակ ծառայությունների մատուցման վայր է ճանաչվում հիմնական աշխատանքների կատարման կամ հիմնական ծառայությունների մատուցման վայրը:

4. Օրենսգրքի կիրառության իմաստով՝

1) ծառայությունների բնորոշումն իրականացվում է Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառվող՝ տնտեսական գործունեության տեսակների դասակարգչին համապատասխան,

2) ծառայությունը համարվում է Օրենսգրքի համապատասխան հոդվածում, մասում, կետում կամ ենթակետում նշված այլ ծառայությանը կամ ծառայություններին համանման, եթե այն ընդգրկված է Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառվող՝ տնտեսական գործունեության տեսակների դասակարգչի այն խմբում, որում ընդգրկված են

համապատասխանաբար՝ տվյալ հոդվածում, մասում, կետում կամ ենթակետում նշված այլ ծառայությունը կամ ծառայությունները:

Յոթերորդ 40. Աշխատանքի կատարման և ծառայության մատուցման պահը

1. Շինարարական աշխատանքների կատարման պահ է համարվում համապատասխան հարկատեսակի համար յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրը՝ այդ օրվա (ներառյալ) դրությամբ կատարված աշխատանքների ծավալի մասով:

2. Պարբերաբար մատուցվող կոմունալ բնույթի ծառայությունների (մասնավորապես, հեռախոսային, ինտերնետային կապի, աղբահանության և համանման այլ ծառայությունների) մատուցման պահ է համարվում յուրաքանչյուր ամսվա վերջին օրը:

3. Գույքը վարձակալության կամ ֆինանսական վարձակալության (լիզինգի) տրամադրելու (եթե պայմանագրով չի նախատեսվում, որ պայմանագրի գործողության ժամկետի ավարտին լիզինգի առարկայի նկատմամբ սեփականության իրավունքը կարող է անցնել վարձակալին) կամ գույքը օգտագործման տրամադրելու ծառայությունների մատուցման պահ է համարվում համապատասխան հարկատեսակի համար յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրը, իսկ եթե այդ ծառայությունների մատուցման պայմանագրով նախատեսված է, որ ծառայության մատուցումն ավարտվում է որևէ հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում, ապա ծառայության մատուցման պահ է համարվում ծառայության մատուցման վերջին օրը:

4. Բաժանորդագրային հիմունքներով մատուցվող ծառայությունների (մասնավորապես, համակարգչային ծրագրերից, տվյալների բազաներից, արտոնագրերից, լիցենզիաներից, առևտրային նշաններից, ապրանքային նշաններից, հեղինակային իրավունքներից և համանման այլ իրավունքներից օգտվելու ծառայությունների) մատուցման պահ է համարվում յուրաքանչյուր ամսվա վերջին օրը, իսկ եթե այդ ծառայությունների մատուցման պայմանագրերում նախատեսված են ծառայությունների մատուցման այլ ժամկետներ (փուլեր), ապա այդ ծառայությունների մատուցման պահ է համարվում այդ ժամկետների (փուլերի) վերջին օրը:

5. Եթե Օրենսգրքով այլ բան սահմանված չէ, ապա սույն հոդվածի 1-4-րդ մասերում չնշված աշխատանքների կատարման կամ ծառայությունների մատուցման պահ է համարվում սույն մասում նշված՝ առավել վաղ առաջացող պահը.

1) այն պահը, երբ՝

ա. աշխատանք կատարողը աշխատանքի կատարման արդյունքի նկատմամբ սեփականության իրավունքը փոխանցում է աշխատանքն ընդունողին.

բ. ծառայությունն մատուցողն ավարտում է ծառայությունն ստացողի օգտին գործողության իրականացումը (այդ թվում՝ ըստ պայմանագրով նախատեսված փուլերի)։

գ. ծառայությունն մատուցողը ոչ նյութական կամ ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ սեփականության իրավունքը փոխանցվում է ծառայությունն ստացողին,

2) այն պահը, որի դրությամբ՝

ա. աշխատանքն ընդունողը աշխատանքի կատարման արդյունքի նկատմամբ սեփականության իրավունքի ձեռք բերումը, Օրենսգրքով սահմանված կարգով, արտացոլում է հարկային հաշվառման մեջ (կատարում է հարկման նպատակով նվազեցում կամ հարկի նվազեցում)։

բ. ծառայությունն ստացողը ծառայության ստացումը (այդ թվում՝ ըստ պայմանագրով նախատեսված փուլերի), Օրենսգրքով սահմանված կարգով, արտացոլում է հարկային հաշվառման մեջ (կատարում է հարկման նպատակով նվազեցում կամ հարկի նվազեցում)։

գ. ծառայությունն ստացողը ոչ նյութական կամ ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ սեփականության իրավունքի ձեռք բերումը, Օրենսգրքով սահմանված կարգով, արտացոլում է հարկային հաշվառման մեջ (կատարում է հարկման նպատակով նվազեցում կամ հարկի նվազեցում),

3) աշխատանքն ընդունողը և (կամ) ծառայությունը ստացողը հաստատում է աշխատանքի կատարման կամ ծառայության մատուցման գործարքի մասով աշխատանք կատարողի և (կամ) ծառայությունն մատուցողի կողմից դուրս գրված հաշվարկային փաստաթուղթը։

6. Եթե սույն հոդվածի 1-4-րդ մասերում չնշված աշխատանքների կատարման կամ ծառայությունների մատուցման պահը հնարավոր չէ որոշել սույն հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված կարգով, ապա այդ աշխատանքների կատարման կամ ծառայությունների մատուցման պահ է համարվում՝

1) այն պահը, երբ աշխատանք կատարող և (կամ) ծառայությունն մատուցող կազմակերպությունը կամ ֆիզիկական անձը, աշխատանքի կատարման և (կամ) ծառայության մատուցման պայմանագրին համապատասխան, իրավունք է ձեռք բերել, չվերադարձնելով նախկինում ստացված՝ աշխատանքի չկատարված մասին և (կամ) ծառայության չմատուցված մասին համապատասխանող գումարը (բացառությամբ օրենքով նախաձևար համարվող գումարի), դադարեցնել աշխատանքի կատարումը և (կամ) ծառայության մատուցումը,

2) այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրը, որում ակնհայտ է դարձել, որ աշխատանք ընդունողը և (կամ) ծառայությունն ստացողը առնվազն տվյալ հաշվետու

ժամանակաշրջանում արդեն իսկ ընդունել է այդ աշխատանքը և (կամ) ստացել է այդ ծառայությունը, իսկ աշխատանքի կատարման և (կամ) ծառայության մատուցման պայմանագրով նախատեսված դեպքում՝ տվյալ փուլով նախատեսված աշխատանքը և (կամ) ծառայությունը:

Չորված 41. Ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման և (կամ) ծառայության մատուցման գործարքի անվավեր ճանաչումը

1. Օրենսգրքի կիրառության նպատակով, ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման և (կամ) ծառայության մատուցման գործարքը անվավեր է ճանաչվում դատարանի վճռի համաձայն:

2. Անվավեր ճանաչված գործարքը դրա կողմերի համար իրավական հետևանքներ, այդ թվում՝ իրավունքներ և պարտականություններ, չի առաջացնում:

3. Անվավեր ճանաչված գործարքի մասով նախկինում դուրս գրված հաշվարկային փաստաթուղթը, Օրենսգրքի 56-րդ հոդվածի համաձայն, ճանաչվում է անվավեր:

4. Գործարքն անվավեր ճանաչելու դեպքում գործարքի կողմեր համարվող հարկ վճարողները գործարքի անվավեր ճանաչման արդյունքները՝ Օրենսգրքի 4-րդ և 6-րդ բաժինների համաձայն, արտացոլում են սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված դատարանի վճռի ամսաթիվն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար հարկային մարմիններ կայացվող համապատասխան հարկային հաշվարկներում:

5. Եթե ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման և (կամ) ծառայության մատուցման գործարքի անվավեր ճանաչման՝ սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված հիմքերն առկա չեն, սակայն գործարքի կողմերն այն անվավեր են ճանաչել, ապա գործարքի անվավեր ճանաչումը հաշվի չի առնվում:

Չորված 42. Ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման և (կամ) ծառայության մատուցման գործարքի ճշգրտումը

1. Օրենսգրքի կիրառության նպատակով, ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման և (կամ) ծառայության մատուցման գործարքը ճշգրտվում է հետևյալ դեպքերում.

1) գործարքի առարկան պիտանելիության (պահպանման) ժամկետ ունեցող ապրանք է, և գործարքի կողմերի միջև կնքված գրավոր պայմանագրով նախատեսված է, որ գնորդի կողմից որոշակի ժամկետում այդ ապրանքները չիրացվելու դեպքում, դրանք ենթակա են վերադարձման այդ ապրանքներն արտադրողին կամ ներմուծողին: Սույն կետի կիրառության իմաստով, գործարքի կողմերի միջև կնքված գրավոր պայմանագրի առկայության պայմանը

համարվում է բավարարված նաև այն դեպքում, երբ մեկ ընդհանուր պայմանագրի շրջանակներում իրականացվում են պիտանելիության (պահպանման) ժամկետ ունեցող ապրանքների մատակարարման՝ մեկից ավելի գործարքներ:

2) գործարքի առարկան պարբերաբար մատուցվող՝ հեռախոսային, ինտերնետային կապի կամ համանման ծառայությունն է, և գործարքի կողմերի միջև կնքված գրավոր պայմանագրով նախատեսված է, որ այդ ծառայությունների ծավալը հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո կարող է ճշգրտվել:

2. Ճշգրտված գործարքը դրա կողմերի համար իրավական հետևանքներ, այդ թվում՝ իրավունքներ և պարտականություններ, առաջացնում է միայն ճշգրտված մասով:

3. Ճշգրտված գործարքի մասով նախկինում դուրս գրված հաշվարկային փաստաթուղթը շարունակում է համարվել վավեր փաստաթուղթ, սակայն ճշգրտված գործարքի մասով ապրանք մատակարարողը, աշխատանք կատարողը և (կամ) ծառայություն մատուցողը Օրենսգրքի 56-րդ հոդվածով սահմանված կարգով դուրս է գրում նաև Օրենսգրքի 55-րդ հոդվածով սահմանված՝ համապատասխան ճշգրտող հաշվարկային փաստաթուղթ:

4. Գործարքի ճշգրտման դեպքում գործարքի կողմեր համարվող հարկ վճարողները պարտավոր են գործարքի ճշգրտման արդյունքներն արտացոլել համապատասխան ճշգրտող հաշվարկային փաստաթղթի դուրս գրման օրը ներառող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար Օրենսգրքի 53-րդ հոդվածով սահմանված կարգով իրենց կողմից կազմվող և հարկային մարմին ներկայացվող հարկային հաշվարկներում:

5. Եթե ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման և (կամ) ծառայության մատուցման գործարքի ճշգրտման՝ սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված հիմքերն առկա չեն, սակայն ապրանք մատակարարողը, աշխատանք կատարողը և (կամ) ծառայություն մատուցողը կատարել է գործարքի ճշգրտում (դուրս է գրել ճշգրտող հաշվարկային փաստաթուղթ), ապա գործարքի ճշգրտումը հաշվի չի առնվում:

Յոթերորդ 43. Ապրանքի մատակարարման գործարքի վերաձևակերպումը

1. Օրենսգրքի 41-րդ և 42-րդ հոդվածներով չսահմանված դեպքերում, ապրանքի մատակարարման գործարքը կողմերի համաձայնությամբ կարող է վերաձևակերպվել ապրանքների մասնակի կամ ամբողջական հանդիպակաց մատակարարման գործարքի իրականացմամբ:

2. Վերաձևակերպված գործարքը դրա կողմերի համար պահպանում է իրավական հետևանքները, այդ թվում՝ իրավունքները և պարտականությունները, իսկ ապրանքների մասնակի կամ ամբողջական հանդիպակաց մատակարարման գործարքը դրա կողմերի համար

առաջացնում է նոր իրավական հետևանքներ, այդ թվում՝ իրավունքներ և պարտականություններ:

3. Վերաձևակերպված գործարքի մասով նախկինում դուրս գրված հաշվարկային փաստաթուղթը շարունակում են համարվել վավեր փաստաթղթեր, իսկ ապրանքների մասնակի կամ ամբողջական հանդիպակաց մատակարարման գործարքի մասով Օրենսգրքի 56-րդ հոդվածով սահմանված ընդհանուր կարգով դուրս են գրվում նոր հաշվարկային փաստաթղթեր:

4. Գործարքի վերաձևակերպման դեպքում գործարքի կողմեր համարվող հարկ վճարողները պարտավոր են ապրանքների մասնակի կամ ամբողջական հանդիպակաց մատակարարման գործարքի արդյունքներն արտացոլել հանդիպակաց մատակարարման գործարքի իրականացման օրը ներառող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար Օրենսգրքի 53-րդ հոդվածով սահմանված կարգով իրենց կողմից կազմվող և հարկային մարմին ներկայացվող հարկային հաշվարկներում:

Յոթված 44. Հարկային պարտավորությունը

1. Հարկային պարտավորություն է համարվում որևէ տեսակի հարկի և (կամ) վճարի, ինչպես նաև Օրենսգրքի և (կամ) վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքների դրույթները խախտելու համար հաշվարկված՝ Օրենսգրքով և (կամ) վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված տույժերի և տուգանքների գումարներ վճարելու՝ հարկ վճարողի պարտավորությունը:

Յոթված 45. Հարկային պարտավորության ծագումը

1. Հարկային պարտավորությունը ծագում է Օրենսգրքի՝ առանձին հարկատեսակներին վերաբերող բաժիններով կամ վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված պահին:

2. Օրենսգրքի 17-րդ բաժնով սահմանված կարգով իրականացվող ստուգումների և Օրենսգրքի 351-րդ հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված ուսումնասիրությունների արդյունքում Օրենսգրքի և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքների պահանջների խախտումներ հայտնաբերելու դեպքում հարկային պարտավորություններ չեն կարող առաջանալ, եթե տվյալ խախտումը հայտնաբերվել է այն կատարելու հարկային տարվան անմիջապես հաջորդող երրորդ տարին լրանալուց հետո, բացառությամբ Օրենսգրքի՝ անշարժ գույքի հարկին և փոխադրամիջոցների գույքահարկին վերաբերող բաժիններով սահմանված դեպքերի:

3. Սույն հոդվածի 2-րդ մասի կիրառության իմաստով, խախտումը կատարելու հարկային տարի է համարվում խախտում պարունակող համապատասխան հարկային հաշվարկը հարկային մարմին ներկայացնելու համար Օրենսգրքով և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված ժամկետի վերջին օրը ներառող հարկային տարին:

4. Սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված վաղեմության ժամկետի ընթացքը կասեցվում է, եթե հարկ վճարողի, հարկ վճարողի պաշտոնատար անձի բացակայության կամ ի հայտ եկած այլ հանգամանքների հետևանքով անհնարին է դառնում ստուգման կամ այլ կերպ հարկային պարտավորությունների հաշվարկման իրականացումը: Սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված վաղեմության ժամկետի ընթացքը սույն մասով սահմանված հիմքերով կասեցվում է այդ հիմքերի (կամ դրանցից որևէ մեկի) առկայությունը հարկային մարմնի համապատասխան պաշտոնատար անձի կողմից Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով արձանագրվելու պահից: Սույն մասով սահմանված՝ կասեցման հիմքերի դադարեցումից հետո վաղեմության ժամկետի ընթացքը շարունակվում է, եթե հարկային մարմինը կամ հարկային մարմնի համապատասխան պաշտոնատար անձը գիտեր կամ կարող էր իմանալ կասեցման հիմքերի դադարեցման մասին:

5. Հարկային պարտավորությունները չեն կարող փոփոխվել, եթե դրանք վերաբերում են այն հաշվետու ժամանակաշրջանին, որի վերջին օրվանից անցել է երեք տարի:

6. Եթե հարկային մարմնին հայտնի են դարձել հարկ վճարողների կողմից ներկայացված հարկային հաշվարկներում առկա անճշտություններ, որոնք Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում ու կարգով հնարավոր չէ ճշտել ճշտված հարկային հաշվարկների ներկայացման միջոցով կամ Օրենսգրքով կամ վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված դեպքերում անհրաժեշտ է վերահաշվարկել հարկ վճարողի հարկային պարտավորությունները, ապա այդ պարտավորությունները կարող են ճշտվել հարկային մարմնի սահմանած կարգով՝ առանց հարկ վճարողների մոտ ստուգումների (այդ թվում՝ վերստուգումների) իրականացման:

7. Օրենսգրքի և Հայաստանի Հանրապետության այլ օրենքների խախտմամբ հարկ վճարողների վերաբերյալ ձեռք բերված տեղեկությունները չեն կարող հիմք հանդիսանալ հարկային պարտավորությունների հաշվարկման և գանձման համար:

8. Որևէ տեղեկություն հիմք չի հանդիսանում հարկ վճարողի հարկային պարտավորության հաշվարկման և գանձման համար, քանի դեռ հարկ վճարողը հնարավորություն չի ունեցել ծանոթանալ դրան և տալ համապատասխան բացատրություններ,

բացառությամբ «Սնանկության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքին համապատասխան պարտապանի գործունեության կասեցման պահից վերջինիս անունից կառավարչի կողմից հարկային մարմին ներկայացված՝ սնանկության վարույթի ընթացքում հարկերի և (կամ) վճարների գծով լրացուցիչ առաջացած պարտավորությունների վերաբերյալ հարկային մարմնի սահմանած ձևով տեղեկատվության, որի հիման վրա հաշվարկվում են պարտապանի հարկային պարտավորությունները:

Հոդված 46. Հարկային պարտավորության դադարումը

1. Հարկային պարտավորությունը դադարում է, երբ՝

1) այն կատարվում է.

2) սահմանվում է հարկային պարտավորության գծով ազատման կամ նվազեցման հարկային արտոնություն՝ ազատված կամ նվազեցված պարտավորության չափով.

3) կազմակերպության լուծարման (կազմակերպության առանձնացված ստորաբաժանումների և հիմնարկների համար՝ պետական հաշվառումից հանման) կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ պետական հաշվառումից հանման գործընթացի ավարտը գրանցվում է պետական ռեգիստրի գործակալությունում.

4) կազմակերպության կամ ֆիզիկական անձի սնանկության գործը դատարանի օրինական ուժի մեջ մտած վճռով ավարտվում է, և բացակայում է որևէ անձ, որը, Օրենսգրքի համաձայն, պատասխանատվություն է կրում հարկային պարտավորության կատարման համար.

5) այն դառնում է անհուսալի և անհուսալի դառնալուց հետո հինգ տարվա ընթացքում չի գանձվում.

6) ֆիզիկական անձը մահանում է, բացառությամբ Օրենսգրքի 51-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված դեպքերի:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասի 5-րդ կետի կիրառության իմաստով, չկատարված հարկային պարտավորությունները համարվում են անհուսալի, եթե՝

1) անհատ ձեռնարկատեր և նոտար չհանդիսացող ֆիզիկական անձի հարկային պարտավորությունների բռնագանձման կատարողական վարույթներն ավարտվել են պարտապանի կամ նրա գույքի գտնվելու վայրը պարզելու անհնարինության, պարտապանի՝ գույք կամ եկամուտներ չունենալու, կամ պահանջատիրոջ պահանջները բավարարելու համար բավարար գույք չունենալու հիմքով.

2) կազմակերպության կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ կամ նոտարի՝ մեկ միլիոն դրամը չզերազանցող հարկային պարտավորությունների բռնագանձման կատարողական

վարույթներն ավարտվել են պարտապանի կամ նրա գույքի գտնվելու վայրը պարզելու անհնարինության, պարտապանի՝ գույք կամ եկամուտներ չունենալու, կամ պահանջատիրոջ պահանջները բավարարելու համար բավարար գույք չունենալու հիմքով, եթե բացակայում են անհատ ձեռնարկատիրոջը կամ նոտարին սնանկ ճանաչելու հիմքերը.

3) մահացած կամ դատարանի վճռով մահացած ճանաչված ֆիզիկական անձը չունի որևէ ժառանգ կամ ժառանգը (ժառանգները) հրաժարվում են ժառանգությունից (այդ թվում՝ մասնակի) կամ հարկային պարտավորության մեծությունը գերազանցում է տվյալ ժառանգի ժառանգած գույքի արժեքը կամ առկա չէ ժառանգած գույք՝ մահացած կամ դատարանի վճռով մահացած ճանաչված ֆիզիկական անձի հարկային պարտավորության չկատարված մասով.

4) անհատ ձեռնարկատիրոջ կամ նոտարի սնանկության վերաբերյալ գործն ավարտելու մասին դատարանի վճռի հիման վրա անհատ ձեռնարկատիրոջ գործունեության դադարեցումը ստանում է պետական գրանցում կամ անհատ ձեռնարկատերը հանվում է պետական հաշվառումից կամ նոտարն ազատվում է պաշտոնից:

3. Անհուսալի հարկային պարտավորությունների մասով հարկային մարմինը վարում է առանձնացված հաշվառում: Սույն հոդվածի 1-ին մասի 5-րդ կետով սահմանված հիմքով դադարած անհուսալի հարկային պարտավորությունները հանվում են հաշվառումից: Անհուսալի համարվող հարկային պարտավորությունների հաշվառման և հաշվառումից հանելու կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

Հոդված 47. Հարկային պարտավորության կատարումը

1. Հարկային պարտավորության կատարում է համարվում Օրենսգրքին համապատասխան հաշվարկված՝ վճարման ենթակա հարկի, վճարի, ինչպես նաև դրանց գծով տույժերի և տուգանքների գումարի վճարումը համապատասխան բյուջեներ:

2. Հարկային պարտավորության կատարումն իրականացվում է հարկ վճարողի կամ նրա անունից հանդես եկող այլ անձի կողմից:

3. Օրենսգրքով սահմանված դեպքում հարկային պարտավորության կատարումը կարող է դրվել հարկային գործակալի, հավատարմագրային կառավարչի, համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակցի, կոմիսիոների, գործարքի իրականացման ժամանակ իր անունից հանդես եկող գործակալի վրա, ինչպես նաև կարող է սահմանվել համապարտ պատասխանատվություն՝ հարկային պարտավորությունների կատարման մասով:

4. Հարկային պարտավորությունները պետք է կատարվեն մինչև Օրենսգրքով և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված վերջնաժամկետները, բացառությամբ Օրենսգրքով սահմանված դեպքերի:

5. Եթե հարկ վճարողի հարկային պարտավորությունը Օրենսգրքի համաձայն, ենթակա է կատարման սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված անձանց կողմից, ապա հարկ վճարողի մասով հարկային պարտավորությունը համարվում է կատարված այդ անձանց կողմից հարկի գումարի հաշվարկումը և պահումը կատարելու պահից:

6. Հարկային պարտավորությունը Օրենսգրքով և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված վերջնաժամկետներում չկատարվելու կամ մասնակի կատարվելու դեպքում հարկային մարմինը, իսկ տեղական հարկերի ու տեղական վճարների մասով՝ տեղական ինքնակառավարման մարմինը իրավասու են Օրենսգրքի 19-րդ բաժնով սահմանված կարգով ձեռնարկել հարկային պարտավորությունների կատարումն ապահովող միջոցներ:

Հոդված 48. Հարկային պարտավորության կատարումը կազմակերպության լուծարման դեպքում

1. Լուծարվող կազմակերպության հարկային պարտավորությունների կատարումը դրվում է այդ կազմակերպության լուծարման հանձնաժողովի վրա՝ այդ կազմակերպության դրամական միջոցների, ներառյալ՝ գույքի վաճառքից ստացված միջոցների հաշվին: Լուծարման հանձնաժողովը պարտավոր է առկա հարկային պարտավորությունն ընդգրկել լուծարման հաշվեկշռում:

2. Օրենսգրքի 54-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 1-ին կետով սահմանված դեպքերում ներկայացված հարկային հաշվարկների հիման վրա առաջացած հարկային պարտավորությունները ենթակա են կատարման մինչև դրանց ներկայացմանը հաջորդող տասներորդ աշխատանքային օրը ներառյալ:

3. Եթե լուծարվող կազմակերպությունն ունի գերավճարներ, ապա այդ գումարները, Օրենսգրքով սահմանված կարգով, ենթակա են վերադարձման լուծարվող կազմակերպության մասնակիցներին՝ իրենց մասնակցության չափին համամասնորեն:

Հոդված 49. Հարկային պարտավորության կատարումը կազմակերպության վերակազմակերպման դեպքում

1. Վերակազմակերպված կազմակերպության հարկային պարտավորությունները կատարվում են կազմակերպության իրավահաջորդի (իրավահաջորդների) կողմից սույն հոդվածով սահմանված կարգով:

2. Կազմակերպությունների միաձուլման դեպքում հարկային պարտավորությունների կատարման առումով իրավահաջորդ է համարվում այդ կազմակերպությունների միաձուլումից առաջացած կազմակերպությունը:

3. Կազմակերպությունների միացման դեպքում հարկային պարտավորությունների կատարման առումով իրավահաջորդ է համարվում այն կազմակերպությունը որին միացել է կազմակերպությունը:

4. Կազմակերպության բաժանման դեպքում հարկային պարտավորությունների կատարման առումով իրավահաջորդ են համարվում այդ բաժանումից առաջացած կազմակերպությունները՝ բաժանիչ հաշվեկշռին համապատասխան՝ նրանց ակտիվներին համամասնորեն:

5. Կազմակերպության կազմից մեկ կամ մի քանի կազմակերպության առանձնացման դեպքում վերակազմակերպված իրավաբանական անձի հարկային պարտավորությունները առանձնացված կազմակերպություններից յուրաքանչյուրին են անցնում բաժանիչ հաշվեկշռին համապատասխան՝ նրանց ակտիվներին համամասնորեն:

6. Կազմակերպության վերակազմավորման դեպքում հարկային պարտավորությունների կատարման առումով իրավահաջորդ է համարվում այդ կազմակերպության վերակազմավորման արդյունքում առաջացած կազմակերպությունը:

Չոդված 50. Հարկային պարտավորությունների կատարումը համատեղ գործունեության դեպքում

1. Համատեղ գործունեության (այդ գործունեության շրջանակներում իրականացված գործարքների) մասով հարկային պարտավորությունների կատարման համար համատեղ գործունեության մասնակիցները կրում են համապարտ պատասխանատվություն:

2. Համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակցի կողմից համատեղ գործունեության մասով հարկային պարտավորությունների ամբողջական կատարման դեպքում համատեղ գործունեության մնացած բոլոր մասնակիցների կողմից այդ գործունեության մասով հարկային պարտավորությունները համարվում են կատարված:

Չոդված 51. Հարկային պարտավորությունների կատարումը ֆիզիկական անձի մահվան կամ ֆիզիկական անձին դատարանի վճռով մահացած ճանաչելու դեպքում

1. Ֆիզիկական անձի մահվան կամ ֆիզիկական անձին դատարանի վճռով մահացած ճանաչելու դեպքում նրա չկատարված հարկային պարտավորությունները կատարվում են նրա

ժառանգի (ժառանգների) կողմից՝ ոչ ավել, քան ժառանգած գույքի արժեքի չափով և ժառանգած գույքի արժեքին համամասնորեն (մեկից ավել ժառանգների դեպքում), բացառությամբ սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված դեպքերի:

2. Եթե մահացած կամ դատարանի վճռով մահացած ճանաչված ֆիզիկական անձի ժառանգը հրաժարվում է ժառանգությունից (այդ թվում՝ մասնակի), ապա այդ մասով ազատվում է հարկային պարտավորության կատարումից:

3. Մահացած կամ դատարանի վճռով մահացած ճանաչված ֆիզիկական անձի ժառանգը իրեն փոխանցվող հարկային պարտավորության մեծությունը պարզելու նպատակով կարող է դիմել մահացած կամ դատարանի վճռով մահացած ճանաչված ֆիզիկական անձի հաշվառման վայրի հարկային մարմին, որը պարտավոր է 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում տրամադրել տեղեկատվություն ժառանգին փոխանցվող հարկային պարտավորության մեծության մասին:

4. Մահացած կամ դատարանի վճռով մահացած ճանաչված ֆիզիկական անձի ժառանգը իրեն փոխանցվող հարկային պարտավորությունը պարտավոր է կատարել ժառանգությունն ընդունելուց հետո՝ երկու ամսվա ընթացքում: Սույն մասում սահմանված ժամանակահատվածի համար Օրենսգրքի 411-րդ հոդվածով սահմանված տույժերը չեն հաշվարկվում:

ԳԼՈՒԽ 9. ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՀԱՇՎԱՐԿՆԵՐԸ

Հոդված 52. Հարկային հաշվարկը և դրա կազմումը

1. Հարկային հաշվարկը հարկ վճարողի (Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում՝ հարկային գործակալի, համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակցի) կողմից հարկային մարմին ներկայացվող գրավոր տեղեկատվություն է հաշվետու ժամանակաշրջանում կամ Օրենսգրքով սահմանված հարկման օբյեկտ համարվող որևէ գործարքի կամ գործառնության համար հաշվարկված հարկի կամ վճարի վերաբերյալ:

2. Հարկային հաշվարկներում պարտադիր լրացման ենթակա են հետևյալ տվյալները.

1) հարկ վճարողի լրիվ անվանումը.

2) հարկ վճարողի գտնվելու վայրը.

3) հարկ վճարողի հաշվառման համարը, իսկ ավելացված արժեքի հարկ վճարողների դեպքում՝ նաև ավելացված արժեքի հարկ վճարողի հաշվառման համարը.

4) հաշվետու ժամանակաշրջանը, որի համար ներկայացվում է հարկային հաշվարկը.

5) հարկ վճարողի (հարկ վճարողի պաշտոնատար անձի) և (կամ) գլխավոր հաշվապահի ստորագրությունը:

3. Իրավահաջորդ կազմակերպության կողմից իրավանախորդ կազմակերպությանը վերաբերող հաշվետու ժամանակաշրջանների (ժամանակահատվածների) համար ներկայացվող հարկային հաշվարկներում (այդ թվում՝ ճշտված) պարտադիր նշվում է իրավանախորդ կազմակերպության հարկ վճարողի հաշվառման համարը, իսկ ավելացված արժեքի հարկ վճարողների դեպքում՝ նաև ավելացված արժեքի հարկ վճարողի հաշվառման համարը:

4. Համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակցի կողմից համատեղ գործունեության համար ներկայացվող հարկային հաշվարկներում (այդ թվում՝ ճշտված) արտացոլվում են ինչպես համատեղ գործունեությանը վերաբերող, այնպես էլ անմիջականորեն համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակցին վերաբերող ցուցանիշները (արդյունքները): Անհրաժեշտության դեպքում, համատեղ գործունեության մասով հարկային պարտավորությունները ճշտելու և դրանց գանձումն ապահովելու նպատակով, համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակցի հաշվառման հարկային մարմինը իրավունք ունի համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակցից գրավոր պահանջել ներկայացնել լրացուցիչ գրավոր տեղեկություններ՝ նրա կողմից ներկայացված հարկային հաշվարկներում արտացոլված ընդհանուր ցուցանիշներում համատեղ գործունեությանը վերաբերող ցուցանիշների (արդյունքների) վերաբերյալ: Համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակիցը պարտավոր է սույն մասում սահմանված տեղեկությունները ներկայացնել հարկային մարմնից համապատասխան պահանջը ստանալուց հետո՝ հինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում:

5. Հարկային հաշվարկների ձևերը և դրանց լրացման կարգը սահմանում է հարկային մարմինը (այդ թվում՝ այլ գերատեսչությունների հետ համատեղ): Անկախ սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված՝ հարկային հաշվարկում պարտադիր լրացման ենթակա տվյալներից, հարկային հաշվարկի ձևում նախատեսված լինելու դեպքերում պարտադիր լրացման ենթակա են նաև ֆիզիկական անձին վերաբերող անձնական տվյալները, այդ թվում՝ անունը, ազգանունը, անձնագրային տվյալները, հանրային ծառայությունների համարանիշը, բնակության կամ հաշվառման վայրի հասցեն, հեռախոսահամարը, ընտանիքի անդամների վերաբերյալ տեղեկատվությունը:

Հոդված 53. Հարկային հաշվարկի ներկայացումը

1. Հարկ վճարողը (Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում՝ հարկային գործակալը, համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակիցը, անչափահաս ֆիզիկական անձանց դեպքում՝ նաև ծնողը կամ խնամակալը) հարկային հաշվարկները հարկային մարմին է ներկայացնում հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո՝ Օրենսգրքով և վճարների

վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված ժամկետներում, բացառությամբ սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դեպքերի:

2. Մինչև հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտը հարկային մարմին ներկայացված հարկային հաշվարկները համարվում են չներկայացված, բացառությամբ սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դեպքերի:

3. Հարկային հաշվարկը կարող է ներկայացվել մինչև հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտը, եթե՝

1) կազմակերպությունը լուծարվում է (կազմակերպության առանձնացված ստորաբաժանումը կամ հիմնարկը պետական հաշվառումից հանվում է).

2) անհատ ձեռնարկատերը պետական հաշվառումից հանվում է.

3) նոտարը պաշտոնից ազատվում է.

4) ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի գործունեությունը դադարեցվում է.

5) անհատ ձեռնարկատեր չհանդիսացող ֆիզիկական անձը մշտական բնակության նպատակով մեկնում է Հայաստանի Հանրապետությունից:

4. Հարկային հաշվարկները հարկային մարմին են ներկայացվում բացառապես էլեկտրոնային եղանակով: Եթե հարկային հաշվարկի էլեկտրոնային տարբերակը մինչև համապատասխան հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրը տեղադրված չէ հարկային մարմնի կայքում, ապա հարկային հաշվարկն ուշ ներկայացնելու համար Օրենսգրքով սահմանված պատասխանատվության միջոցների կիրառության առումով, համապատասխան հարկային հաշվարկի ներկայացման համար Օրենսգրքով սահմանված վերջնաժամկետը հետաձգվում է համապատասխան հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվանից մինչև հարկային հաշվարկի էլեկտրոնային տարբերակը հարկային մարմնի կայքում տեղադրվելու օրը ներառված օրերի չափով:

5. Հարկային հաշվարկը հարկային մարմին ներկայացնելու օր է համարվում հարկային մարմնի՝ հարկային հաշվարկների ընդունման էլեկտրոնային համակարգի կողմից ինքնաշխատ եղանակով հարկ վճարողին ներկայացվող՝ հարկային հաշվարկի ստացումը և գրանցումը հավաստող համապատասխան ծանուցագրում նշված օրը:

6. Եթե հարկ վճարողը (Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում՝ հարկային գործակալը, համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակիցը, անչափահաս ֆիզիկական անձանց դեպքում՝ նաև ծնողը կամ ինամակալը) հարկային մարմին է ներկայացնում հարկային մարմնի կողմից հաստատված ձևով հայտարարություն՝

1) որևէ օրվանից սկսած՝ անորոշ ժամկետով գործունեությունը դադարեցնելու մասին, ապա այդ օրվանից սկսած՝ մինչև գործունեությունը փաստացի վերսկսելը կամ մինչև գործունեությունը վերսկսելու մասին հարկային մարմնի կողմից հաստատված ձևով ներկայացվող հայտարարության մեջ նշված՝ գործունեությունը վերսկսելու օրը (բայց ոչ շուտ, քան գործունեությունը վերսկսելու մասին հայտարարության ներկայացման օրը) ընկած ժամանակահատվածում ներառվող՝ որևէ հարկատեսակի կամ վճարի համար Օրենսգրքով կամ վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված ամբողջական հաշվետու ժամանակաշրջանների համար հարկ վճարողը հարկային մարմին հարկային հաշվարկներ (այդ թվում՝ «գրոյական») չի ներկայացնում, բացառությամբ սույն հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված հարկային հաշվարկների,

2) որևէ օրվանից սկսած՝ որոշակի ժամկետով գործունեությունը դադարեցնելու մասին, ապա այդ օրվանից սկսած՝ մինչև հայտարարության մեջ նշված՝ գործունեությունը վերսկսելու օրը ընկած ժամանակահատվածում ներառվող՝ որևէ հարկատեսակի կամ վճարի համար Օրենսգրքով կամ վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված ամբողջական հաշվետու ժամանակաշրջանների համար հարկ վճարողը հարկային մարմին հարկային հաշվարկներ (այդ թվում՝ «գրոյական») չի ներկայացնում, բացառությամբ սույն հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված հարկային հաշվարկների:

7. Սույն հոդվածի 6-րդ մասի կիրառության իմաստով, գործունեության վերսկսում չի համարվում՝

1) հարկ վճարողի կողմից իր աշխատողների համար օրենսդրությամբ սահմանված կարգով աշխատավարձի հաշվարկումը (այդ թվում՝ աշխատողի՝ հարկադիր պարապուրդում գտնվելու ժամանակահատվածի համար), որի դեպքում հարկ վճարողը, որպես հարկային գործակալ, հարկային մարմին է ներկայացնում միայն եկամտային հարկի և սոցիալական վճարի ամսական ամփոփ հաշվարկ,

2) վարչական բնույթի ծախսերի կատարումը, այդ թվում՝ վարձակալական վճարների կամ տոկոսների վճարումը կամ բաժանորդագրային հիմունքներով ստացվող ծառայությունների (մասնավորապես, կոմունալ բնույթի ծառայությունների կամ համակարգչային ծրագրերից, տվյալների բազաներից, արտոնագրերից, լիցենզիաներից, առևտրային նշաններից, ապրանքային նշաններից, հեղինակային իրավունքներից և համանման այլ իրավունքներից օգտվելու ծառայությունների) համար վճարումը, որի դեպքում հարկ վճարողը հարկային մարմին է ներկայացնում միայն սույն կետում նշված ծախսերի հայտարարագրման համար անհրաժեշտ՝ Օրենսգրքով սահմանված հարկային հաշվարկները,

3) ավանդադրված կամ հաշվարկային հաշվում առկա դրամական միջոցների նկատմամբ տոկոսների հաշվեգրումից եկամուտների ստացումը, որի դեպքում հարկ վճարողը հարկային մարմին է ներկայացնում միայն սույն կետում նշված եկամուտների հայտարարագրման համար անհրաժեշտ՝ Օրենսգրքով սահմանված հարկային հաշվարկները,

4) հարկերի, վճարների կամ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված այլ տուրքերի ու վճարների վճարումը,

5) գործընկեր կազմակերպություններին վճարումների կատարումը և (կամ) նրանցից վճարումների ընդունումը,

6) հարկ վճարողի մոտ աուդիտի (այդ թվում՝ ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի) անցկացումը:

8. Հաշվարկված հարկի կամ վճարի վերաբերյալ հարկային հաշվարկներ չեն կարող ներկայացվել այն դեպքերում, եթե հարկային հաշվարկը վերաբերում է՝

1) այն հաշվետու ժամանակաշրջանին, որը տվյալ հարկատեսակի գծով արդեն ստուգվել է հարկային մարմնի (իսկ Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում՝ հարկային հաշվարկները այլ լիազոր մարմիններին ներկայացնելու դեպքում՝ այդ մարմնի) կողմից.

2) այն հաշվետու ժամանակաշրջանին, որը տվյալ հարկատեսակի գծով ստուգելու հանձնարարագիրը արդեն հանձնվել է հարկ վճարողին.

3) այն հաշվետու ժամանակաշրջանին, որի ստուգումը՝ տվյալ հարկատեսակի մասով, սկսվել է, սակայն հաշվարկի ներկայացման օրը ստուգման ընթացքը կասեցված է.

4) այն հաշվետու ժամանակաշրջանին, որի վերջին օրվանից անցել են երեք տարիներ:

9. Ավելացված արժեքի հարկի հարկային հաշվարկներ չեն կարող ներկայացվել նաև այն դեպքերում, եթե հարկային հաշվարկը վերաբերում է՝

1) այն հաշվետու ժամանակաշրջանին, որը հաշվանցման և (կամ) վերադարձման ենթակա ավելացված արժեքի հարկի գումարի մեծության արձանագրման նպատակով արդեն ուսումնասիրվել է հարկային մարմնի կողմից.

2) այն հաշվետու ժամանակաշրջանին, որը հաշվանցման և (կամ) վերադարձման ենթակա ավելացված արժեքի հարկի գումարի մեծության արձանագրման նպատակով ուսումնասիրելու հանձնարարագիրը արդեն հանձնվել է հարկ վճարողին.

3) այն հաշվետու ժամանակաշրջանին, որի ուսումնասիրությունը՝ հաշվանցման և (կամ) վերադարձման ենթակա ավելացված արժեքի հարկի գումարի մեծության արձանագրման նպատակով, սկսվել է, սակայն հաշվարկի ներկայացման օրը ուսումնասիրության ընթացքը կասեցված է:

Չոդված 54. Չարկային հաշվարկի ճշտումը

1. Չարկ վճարողի (Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում՝ հարկային գործակալի, համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակցի, անչափահաս ֆիզիկական անձանց դեպքում՝ նաև ծնողի կամ խնամակալի) կողմից հարկային մարմին ներկայացված հարկային հաշվարկում սխալների ինքնուրույն հայտնաբերման դեպքում դրանց ճշտման արդյունքներով, սույն հոդվածով սահմանված կարգով, կարող են ներկայացվել ճշտված հարկային հաշվարկներ:

2. Օրենսգրքի կիրառության իմաստով, հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո ներկայացված մեկից ավելի հարկային հաշվարկներից առաջինը համարվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի համար ներկայացված հարկային հաշվարկ, իսկ մյուսները՝ ճշտված հարկային հաշվարկ:

3. Կազմակերպության լուծարման (կազմակերպության առանձնացված ստորաբաժանումների և հիմնարկների համար՝ պետական հաշվառումից հանման) կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ պետական հաշվառումից հանման դեպքերում՝

1) մինչև հաշվետու ժամանակաշրջանների ավարտը հարկային մարմին ներկայացված միջանկյալ և (կամ) լուծարային հարկային հաշվարկները համարվում են հաշվետու ժամանակաշրջանների համար ներկայացված հարկային հաշվարկներ, եթե դրանց ներկայացումից հետո՝ մինչև հաշվետու ժամանակաշրջանների ավարտը, կազմակերպությունը կամ անհատ ձեռնարկատերը որևէ գործարք կամ գործառնություն չի իրականացնում,

2) սույն մասի 1-ին կետով սահմանված հարկային հաշվարկների ներկայացումից հետո՝ մինչև հաշվետու ժամանակաշրջանների ավարտը, կազմակերպության կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ կողմից որևէ գործարք կամ գործառնություն իրականացնելու դեպքում, հաշվետու ժամանակաշրջանների ավարտից հետո այդ հաշվետու ժամանակաշրջանների համար ներկայացված նոր հարկային հաշվարկները չեն համարվում ճշտված հարկային հաշվարկներ:

4. Մինչև հարկային տարին ավարտվելը ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի գործունեության դադարեցման դեպքում հարկային մարմին ներկայացվող հարկային հաշվարկները համարվում են հաշվետու ժամանակաշրջանների համար ներկայացված հարկային հաշվարկներ, և դրանից հետո այդ հաշվետու ժամանակաշրջանների համար ներկայացվող հարկային հաշվարկները համարվում են ճշտված հարկային հաշվարկներ:

5. Անհատ ձեռնարկատեր չհանդիսացող ֆիզիկական անձի՝ Հայաստանի Հանրապետությունից մեկնելու դեպքում մինչև հաշվետու ժամանակաշրջանների ավարտը հարկային մարմին ներկայացվող հարկային հաշվարկները համարվում են հաշվետու ժամանակաշրջանների համար ներկայացված հարկային հաշվարկներ, և դրանից հետո այդ հաշվետու ժամանակաշրջանների համար ներկայացվող հարկային հաշվարկները համարվում են ճշտված հարկային հաշվարկներ:

6. Եթե ճշտված հարկային հաշվարկի ներկայացման արդյունքում առաջանում է հարկային պարտավորություն կամ ավելանում է նախկինում առաջացած հարկային պարտավորությունը, ապա հարկ վճարողն ազատվում է հարկման օբյեկտը պակաս ցույց տալու համար Օրենսգրքով սահմանված տուգանքի կիրառումից:

7. Օրենսգրքի 53-րդ հոդվածի 8-9-րդ մասերով սահմանված՝ հարկային հաշվարկներ ներկայացնելու սահմանափակումները տարածվում են նաև հաշվարկված հարկի կամ վճարի վերաբերյալ ճշտված հարկային հաշվարկներ ներկայացնելու դեպքերի վրա:

8. Անկախ սույն հոդվածի 8-րդ մասով սահմանված դրույթներից, ավելացված արժեքի հարկի գծով ճշտված հարկային հաշվարկ չի կարող ներկայացվել, եթե այդ հաշվարկով պակասեցվում է Օրենսգրքի 67-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված սահմանափակումները չպահպանելով հարկային հաշիվ դուրս գրելու դեպքում Օրենսգրքի՝ Հարկային վարչարարության մասի 413-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հաշվարկվող՝ ԱԱՀ-ի գծով հարկային պարտավորությունը:

ԳԼՈՒԽ 10. ՀԱՇՎԱՐԿԱՅԻՆ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԸ

Հոդված 55. Հաշվարկային փաստաթուղթը և դրա կազմումը

1. Հաշվարկային փաստաթուղթը սույն հոդվածով սահմանված պահանջներին բավարարող՝ հարկային հաշվառման համար հիմք հանդիսացող՝ հարկային մարմնի կողմից սահմանված ձևով և էլեկտրոնային եղանակով հարկ վճարողի կողմից դուրս գրվող փաստաթուղթ է (բացառությամբ սույն հոդվածով սահմանված դեպքերի), որով հիմնավորվում է՝

1) ապրանքի մատակարարումից, աշխատանքի կատարումից և (կամ) ծառայության մատուցումից եկամտի ստացման իրավունքի ձեռք բերումը.

2) ապրանքի ձեռքբերման, աշխատանքի ընդունման և (կամ) ծառայության ստացման գծով ծախսի ճանաչումը.

3) ապրանքների տեղաշարժը (առաքումը կամ տեղափոխումը):

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված գործարքների և գործողությունների փաստաթղթավորման նպատակով կիրառվում են հետևյալ հաշվարկային փաստաթղթերը.

1) հարկային հաշիվ.

2) ճշգրտող հարկային հաշիվ.

3) հաշիվ վավերագիր.

4) ճշգրտող հաշիվ վավերագիր.

5) հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի կտրոն.

6) ապրանքանյութական արժեքների տեղափոխման բեռնագիր (այսուհետ՝ բեռնագիր):

3. Սույն հոդվածի 2-րդ մասի՝

1) 1-4-րդ կետերով սահմանված հաշվարկային փաստաթղթերը կիրառվում են ապրանքի մատակարարումից, աշխատանքի կատարումից և (կամ) ծառայության մատուցումից եկամտի ստացման իրավունքի ձեռք բերումը, ապրանքի ձեռքբերման, աշխատանքի ընդունման և (կամ) ծառայության ստացման գծով ծախսի ճանաչումը, ապրանքների տեղաշարժը (առաքումը կամ տեղափոխումը), իսկ Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում՝ նաև հարկի գումարի պակասեցումները փաստաթղթավորելու համար,

2) 5-րդ կետով սահմանված հաշվարկային փաստաթուղթը կիրառվում է միայն ապրանքի մատակարարումից, աշխատանքի կատարումից և (կամ) ծառայության մատուցումից եկամտի ստացման իրավունքի ձեռք բերումը, ինչպես նաև ձեռք բերված ապրանքի տեղափոխումը փաստաթղթավորելու համար,

3) 6-րդ կետով սահմանված հաշվարկային փաստաթուղթը կիրառվում է ապրանքների տեղաշարժը (առաքումը կամ տեղափոխումը) փաստաթղթավորելու համար:

4. Հարկային հաշվում կամ ճշգրտող հարկային հաշվում պարտադիր ներառվում են՝

1) հաշվարկային փաստաթղթի սերիան ու համարը,

2) հաշվարկային փաստաթղթի դուրս գրման ամսաթիվը,

3) ապրանքի մատակարարման ամսաթիվը, աշխատանքի կատարումն ավարտելու (այդ թվում՝ ըստ պայմանագրով նախատեսված փուլերի) ամսաթիվը և (կամ) ծառայության մատուցումն ավարտելու (այդ թվում՝ ըստ պայմանագրով նախատեսված փուլերի) ամսաթիվը,

4) ավելացված արժեքի հարկի դրույքաչափն ու գումարը՝ առանձին տողով,

5) ակցիզային հարկի գումարը՝ առանձին տողով (ակցիզային հարկով հարկման ենթակա ապրանքների մատակարարման դեպքում),

6) բնապահպանական հարկի գումարը՝ առանձին տողով (միայն Օրենսգրքի 8-րդ բաժնով սահմանված՝ շրջակա միջավայրին վնաս պատճառող ապրանքներ ներմուծող-իրացնողների և արտադրող-իրացնողների կողմից հաշվարկային փաստաթղթերի դուրս գրման դեպքում),

7) գործարքի առարկա հանդիսացող ապրանքի անվանացանկն ու քանակը և (կամ) աշխատանքի, ծառայության տեսակն ու ծավալը,

8) գործարքի առարկա հանդիսացող ապրանքի միավորի գինը, առևտրային գեղչը՝ առկայության դեպքում (այդ թվում՝ հրապարակային առևտրային գեղչը), ընդհանուր արժեքը և (կամ) աշխատանքի, ծառայության սակագինն ու ընդհանուր արժեքը,

9) ապրանք մատակարարող, աշխատանք կատարող և (կամ) ծառայություն մատուցող՝

ա. հարկ վճարողի հաշվառման համարը, իսկ ավելացված արժեքի հարկ վճարողների դեպքում՝ նաև ավելացված արժեքի հարկ վճարողի հաշվառման համարը,

բ. կազմակերպության լրիվ անվանումը, գտնվելու և գործունեությունը փաստացի իրականացնելու վայրի հասցեները, իսկ ապրանքների մատակարարման կամ հանդիպակաց մատակարարման դեպքում՝ առաքման վայրի հասցեն կամ առաքման կետի տվյալները, պաշտոնատար անձի պաշտոնը, անունը, ազգանունը և ստորագրությունը,

գ. ֆիզիկական անձի անունը, ազգանունը, բնակության վայրի հասցեն, անձնագրի (կամ անձը նույնականացնող այլ փաստաթղթի) սերիան և (կամ) համարը, իսկ անհատ ձեռնարկատեր լինելու դեպքում՝ նաև գործունեությունը փաստացի իրականացնելու վայրի հասցեն, «անհատ ձեռնարկատեր» կամ «ԱՁ» նշումը և պետական հաշվառման վկայականի համարը,

10) ապրանք ձեռքբերող, աշխատանք ընդունող և (կամ) ծառայություն ստացող՝

ա. հարկ վճարողի հաշվառման համարը, իսկ ավելացված արժեքի հարկ վճարողների դեպքում՝ նաև ավելացված արժեքի հարկ վճարողի հաշվառման համարը,

բ. կազմակերպության լրիվ անվանումը, գտնվելու և գործունեությունը փաստացի իրականացնելու վայրի հասցեները, իսկ ապրանքների մատակարարման կամ հանդիպակաց մատակարարման դեպքում՝ ապրանքների նշանակման վայրի հասցեն, պաշտոնատար անձի պաշտոնը, անունը, ազգանունը և ստորագրությունը,

գ. ֆիզիկական անձի անունը, ազգանունը, բնակության վայրի հասցեն, անձնագրի (կամ անձը նույնականացնող այլ փաստաթղթի) սերիան և (կամ) համարը, իսկ անհատ ձեռնարկատեր լինելու դեպքում՝ նաև գործունեությունը փաստացի իրականացնելու վայրի հասցեն, «անհատ ձեռնարկատեր» կամ «ԱՁ» նշումը և պետական հաշվառման վկայականի համարը:

5. Հաշիվ վավերագրում կամ ճշգրտող հաշիվ վավերագրում պարտադիր ներառվում են սույն հոդվածի 4-րդ մասում նշված՝ հարկային հաշվում կամ ճշգրտող հարկային հաշվում պարտադիր ներառման ենթակա տվյալները, բացառությամբ սույն հոդվածի 4-րդ մասի 4-րդ կետով սահմանված տվյալների:

6. Հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի կտրոնում պարտադիր ներառվող տվյալների շրջանակը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

7. Բեռնագրում պարտադիր ներառվում են սույն հոդվածի 4-րդ մասում նշված՝ հարկային հաշվում կամ ճշգրտող հարկային հաշվում պարտադիր ներառման ենթակա տվյալները, բացառությամբ սույն հոդվածի 4-րդ մասի 4-րդ, 5-րդ, 6-րդ, 8-րդ և 10-րդ կետերով սահմանված տվյալների, իսկ սույն հոդվածի 4-րդ մասի 3-րդ, 7-րդ և 9-րդ կետերով սահմանված տվյալների փոխարեն ներառվում են, համապատասխանաբար՝

- 1) ապրանքի տեղափոխման ամսաթիվը,
- 2) տեղափոխվող ապրանքի անվանացանկն ու քանակը,
- 3) ապրանք տեղափոխող՝

ա. հարկ վճարողի հաշվառման համարը, իսկ ավելացված արժեքի հարկ վճարողների դեպքում՝ նաև ավելացված արժեքի հարկ վճարողի հաշվառման համարը,

բ. կազմակերպության լրիվ անվանումը, գտնվելու վայրի հասցեն, առաքման վայրի հասցեն կամ առաքման կետի տվյալները, տեղափոխվող ապրանքի նշանակման վայրի հասցեն, պաշտոնատար անձի պաշտոնը, անունը, ազգանունը և ստորագրությունը,

գ. անհատ ձեռնարկատիրոջ անունը, ազգանունը, բնակության վայրի հասցեն, անձնագրի (կամ անձը նույնականացնող այլ փաստաթղթի) սերիան և (կամ) համարը, գործունեությունը փաստացի իրականացնելու վայրի հասցեն, «անհատ ձեռնարկատեր» կամ «ԱԶ» նշումը և պետական հաշվառման վկայականի համարը:

8. Սույն հոդվածի 2-րդ մասում նշված հաշվարկային փաստաթղթերում, բացի սույն հոդվածի 4-7-րդ մասերում նշված տվյալները, այդ հաշվարկային փաստաթղթերը դուրս գրող և (կամ) ստացող հարկ վճարողների հայեցողությամբ կարող են ներառվել նաև այլ տվյալներ:

9. Օրենսգրքի 56-րդ հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված դեպքերում Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ կազմակերպության, Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի կամ մշտական հաստատության կողմից դուրս գրվող հարկային հաշվում, իսկ Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում՝ նաև ճշգրտող հարկային հաշվում, որպես ապրանք մատակարարող, աշխատանք կատարող և (կամ) ծառայություն մատուցող հարկ վճարողի հաշվառման համար և ավելացված արժեքի հարկ վճարողի հաշվառման համար, նշվում են

Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ կազմակերպության, Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի կամ մշտական հաստատության հարկ վճարողի հաշվառման համարը և ավելացված արժեքի հարկ վճարողի հաշվառման համարը:

10. Եթե ապրանքը ձեռք է բերվում, աշխատանքը ընդունվում է և (կամ) ծառայությունը ստացվում է Հայաստանի Հանրապետությունում մշտական հաստատություն չունեցող ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ մշտական հաստատություն չունեցող ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի կողմից, ապա այդ գործարքների մասով դուրս գրվող՝ սույն հոդվածի 2-րդ մասում նշված հաշվարկային փաստաթղթերում (բացառությամբ հարկային հաշիվների և ճշգրտող հարկային հաշիվների) սույն հոդվածի 4-7-րդ մասերում նշված որոշ տվյալների բացակայության դեպքում հաշվարկային փաստաթղթերը համարվում են սույն հոդվածով սահմանված պահանջներին բավարարող, եթե՝

1) առկա է գործարքն իրականացնող կողմերի միջև Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով կնքված գրավոր պայմանագիր, որտեղ նշված են հաշվարկային փաստաթղթում բացակայող բոլոր տվյալները և հաշվարկային փաստաթղթում հղում է կատարված այդ պայմանագրին, կամ

2) գործարքն իրականացվում է գործարքն իրականացնող կողմի կողմից տրված գրավոր լիազորագրի հիման վրա, որտեղ նշված են հաշվարկային փաստաթղթում բացակայող բոլոր տվյալները:

11. Համացանցի միջոցով կատարվող՝ սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-ին և 2-րդ կետերով սահմանված գործարքները կարող են փաստաթղթավորվել վճարահաշվարկային կազմակերպությունների կողմից տրամադրվող փաստաթղթերով կամ այդ կազմակերպությունների կողմից կիրառվող վճարային գործիքների (սարքավորումների) կողմից տպագրվող փաստաթղթերով:

12. Սույն հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով չսահմանված գործարքների ու գործառնությունների (այդ թվում՝ աշխատողներին աշխատավարձ հաշվարկելու, պետական և տեղական հարկեր, տուրքեր, վճարներ կամ Օրենսգրքով չսահմանված այլ վճարներ վճարելու), ինչպես նաև վճարահաշվարկային համակարգի կազմակերպությունների կողմից մատուցվող ծառայությունների գծով ծախսերը կարող են փաստաթղթավորվել հաշվարկային փաստաթուղթ չհամարվող այլ վավեր փաստաթղթերով:

Հոդված 56. Հաշվարկային փաստաթղթի դուրս գրումը, անվավեր ճանաչումը, չեղարկումը և պահպանումը

1. Կազմակերպությունը, անհատ ձեռնարկատերը և նոտարը ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման և (կամ) ծառայության մատուցման գործարքների մասով պարտավոր են դուրս գրել Օրենսգրքով սահմանված համապատասխան հաշվարկային փաստաթղթեր:

2. Մանրածախ առևտրի, բնակչության համար աշխատանքների կատարման և (կամ) բնակչությանը ծառայությունների մատուցման ոլորտներում ապրանք մատակարարողը, աշխատանք կատարողը և (կամ) ծառայություն մատուցողը կարող է հարկային հաշիվ կամ հաշիվ վավերագիր դուրս չգրել, եթե ապրանքի գնորդը, աշխատանքն ընդունողը և (կամ) ծառայությունն ստացողը չի պահանջում դուրս գրել հարկային հաշիվ կամ հաշիվ վավերագիր:

3. Հաշվարկային փաստաթղթերը (բացառությամբ հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի կտրոնների) դուրս են գրվում բացառապես էլեկտրոնային եղանակով:

4. Հաշվարկային փաստաթղթերը դուրս են գրվում ապրանքը մատակարարելու, աշխատանքի կատարումն ավարտելու (այդ թվում՝ ըստ պայմանագրով նախատեսված փուլերի) և (կամ) ծառայության մատուցումն ավարտելու (այդ թվում՝ ըստ պայմանագրով նախատեսված փուլերի) պահին, բացառությամբ սույն հոդվածի 8-րդ մասով սահմանված դեպքերի, իսկ բեռնագիրը դուրս է գրվում մինչև ապրանքների տեղաշարժը:

5. Օրենսգրքի 5-րդ գլխով սահմանված կարգով իրականացվող համատեղ գործունեության շրջանակներում՝

1) իրականացված գործարքների մասով հարկերի հաշվարկման համար հիմք հանդիսացող հաշվարկային փաստաթղթերը դուրս են գրվում համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակցի կողմից,

2) համատեղ գործունեության մասնակիցների կողմից համատեղ գործունեության մեջ կատարված ներդրումներին վերաբերող՝ ակտիվների և ծառայությունների ձեռքբերման հաշվարկային փաստաթղթերի մեկ օրինակը՝ համապատասխան ակտիվների քանակներն ու ծառայությունների ծավալներն արտացոլող հանձնման-ընդունման ակտերի մեկ օրինակի հետ միասին, փոխանցվում են համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակցին: Սույն կետում նշված փաստաթղթերի մեկական օրինակները դրանք փոխանցող մասնակիցները պարտավոր են Օրենսգրքով սահմանված կարգով և ժամկետում պահպանել նաև իրենց մոտ:

6. Հանձնարարության կամ պրինցիպալի անունից հանդես գալու պայման նախատեսող գործակալության պայմանագրերով ապրանքներ մատակարարող կամ աշխատանքներ կատարող կամ ծառայություններ մատուցող՝ հանձնակատար կամ գործակալ համարվող կազմակերպությունները և անհատ ձեռնարկատերերը՝ համապատասխանաբար

հանձնարարողի կամ պրինցիպալի անուկից կարող են դուրս գրել հարկային հաշիվներ, ճշգրտող հարկային հաշիվներ, հաշիվ վավերագրեր կամ ճշգրտող հաշիվ վավերագրեր, եթե հանձնակատարին կամ գործակալին տրվել է այդպիսի հաշվարկային փաստաթղթեր դուրս գրելու լիազորագիր: Սույն մասում սահմանված դեպքերում հանձնակատարի կամ գործակալի կողմից դուրս գրվող հաշվարկային փաստաթղթերում, բացի նրանց տվյալներից, լրացվում է նաև հանձնարարողին կամ պրինցիպալին վերաբերող՝ Օրենսգրքի 55-րդ հոդվածի 4-րդ մասում նշված տեղեկատվությունը:

7. Այն դեպքում, երբ Հայաստանի Հանրապետությունում մշտական հաստատություն չունեցող ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ մշտական հաստատություն չունեցող ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի կողմից Հայաստանի Հանրապետությունում իրականացվող՝ ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման կամ ծառայության մատուցման գործարքի գծով ավելացված արժեքի հարկի հաշվարկման և վճարման պարտավորությունը, Օրենսգրքի 4-րդ բաժնի համաձայն, կրում է գործարքի կողմ համարվող՝ Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ կազմակերպությունը, Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ ֆիզիկական անձը կամ մշտական հաստատությունը, ապա այդ գործարքի մասով հարկային հաշիվը, իսկ Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում նաև՝ ճշգրտող հարկային հաշիվը դուրս է գրվում Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ կազմակերպության, Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի կամ մշտական հաստատության կողմից:

8. Գործունեության կազմակերպման առանձնահատկություններով պայմանավորված՝

1) հաշվարկային փաստաթղթերը (բացառությամբ հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի կտրոնների) կարող են դուրս գրվել նախօրոք՝ պայմանով, որ այդ հաշվարկային փաստաթղթում նշված ապրանքները պետք է մատակարարվեն հաշվարկային փաստաթղթում նշված՝ ապրանքների մատակարարման օրը,

2) պարբերաբար մատուցվող կոմունալ բնույթի ծառայությունների մատուցման գործարքների մասով հաշվարկային փաստաթղթերը կարող են դուրս գրվել հաշվարկային ժամանակահատվածի համար ծառայությունների մատուցումն ավարտելուց հետո,

3) սույն հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված դեպքերում հարկային հաշվի դուրսգրումը սույն հոդվածով սահմանված ժամկետում կատարելու անհնարինության դեպքում հարկային հաշիվը դուրս է գրվում մատակարարի կողմից ապրանքի, աշխատանքի կամ ծառայության արժեքի վերաբերյալ ներկայացված հաշվարկային կամ վճարային փաստաթուղթը փաստացի ստանալու օրը:

9. Սույն հոդվածի 5-7-րդ մասերով սահմանված կարգով դուրս գրված հաշվարկային փաստաթղթերը, Օրենսգրքի կիրառության իմաստով, հավասարեցվում են ապրանք մատակարարող, աշխատանք կատարող և (կամ) ծառայություն մատուցող կազմակերպության կամ ֆիզիկական անձի կողմից դուրս գրված հաշվարկային փաստաթղթերին:

10. Ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման և (կամ) ծառայության մատուցման գործարքին վերաբերող հաշվարկային փաստաթուղթը ապրանք մատակարարող, աշխատանք կատարող և (կամ) ծառայություն մատուցող կազմակերպության, անհատ ձեռնարկատիրոջ կամ նոտարի նախաձեռնությամբ կարող է դրա դուրս գրումից հետո՝ 10 րոպեների ընթացքում չեղարկվել, եթե այդ ընթացքում նշյալ գործարքի մասով դուրս գրված հաշվարկային փաստաթուղթը ապրանքը ձեռք բերող, աշխատանքն ընդունող և (կամ) ծառայությունը ստացող կազմակերպության կամ ֆիզիկական անձի կողմից չի ընդունվել (Էլեկտրոնային ստորագրությամբ չի վավերացվել): Չեղարկված հաշվարկային փաստաթուղթը դրա կողմերի համար իրավական հետևանքներ, այդ թվում՝ իրավունքներ և պարտականություններ, չի առաջացնում: Կազմակերպությունները, անհատ ձեռնարկատերերը և նոտարները սույն մասով սահմանված դեպքերում յուրաքանչյուր ամսվա ընթացքում կարող են չեղարկել ոչ ավել, քան տասը հաշվարկային փաստաթղթեր:

11. Անվավեր ճանաչված գործարքի մասով նախկինում դուրս գրված հաշվարկային փաստաթուղթը ենթակա է անվավեր ճանաչման:

12. Հաշվարկային փաստաթղթերի դուրս գրման, անվավեր ճանաչման և չեղարկման կարգերը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

13. Հաշվարկային փաստաթղթեր դուրս գրած և (կամ) ստացած կազմակերպությունները, անհատ ձեռնարկատերերը և նոտարները պարտավոր են ժամանակագրական կարգով հաշվառել և առնվազն մինչև դուրսգրման կամ ստացման տարվան անմիջապես հաջորդող հինգերորդ տարին լրանալը պահպանել իրենց կողմից դուրս գրված և (կամ) ստացված բոլոր հաշվարկային փաստաթղթերը:

Հոդված 57. Ապրանքների առաքման կամ տեղափոխման գործարքների փաստաթղթավորման պարտադիր պահանջները

1. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում առաքվող կամ տեղափոխվող՝ շարժական, նյութական գույք հանդիսացող ապրանքների առաքումը կամ տեղափոխումը պարտադիր կարգով իրականացվում է հետևյալ ուղեկցող փաստաթղթերով.

1) Օրենսգրքով հարկային հաշիվ դուրս գրելու պարտավորության դեպքում առաքվող (ձեռք բերողի կողմից տեղափոխվելու դեպքում տեղափոխվող) ապրանքն ուղեկցվում է

մատակարարի կողմից սահմանված կարգով դուրս գրված հարկային հաշիվներով, իսկ Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում կանխիկ դրամով իրականացվող դրամական հաշվարկներով կատարված ձեռքբերումների մասով՝ հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի կտրոններով.

2) Օրենսգրքի համաձայն, հարկային հաշվի փոխարեն հաշիվ վավերագիր լրացնելու (կազմելու) պարտավորության դեպքում առաքվող (ձեռք բերողի կողմից տեղափոխվելու դեպքում տեղափոխվող) ապրանքն ուղեկցվում է սահմանված կարգով մատակարարի կողմից դուրս գրված հաշիվ վավերագրով, իսկ Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում կանխիկ դրամով իրականացվող դրամական հաշվարկներով կատարված ձեռքբերումների մասով՝ հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի կտրոններով.

3) հարկ վճարողի կողմից տեղափոխվող ապրանքը (բացառությամբ հարկ վճարողի կողմից ձեռք բերված և տեղափոխվող ապրանքի) ուղեկցվում է ապրանքի տեղափոխումը հավաստող՝ սահմանված կարգով դուրս գրված ապրանքանյութական արժեքների տեղափոխման բեռնագրով, իսկ Հայաստանի Հանրապետության տարածք ներմուծված և տեղափոխվող ապրանքը՝

ա. ԵՏՄ անդամ չհանդիսացող պետություններից ներմուծման դեպքում՝ ապրանքի ներմուծման մաքսային հայտարարագրով.

բ. ԵՏՄ անդամ պետություններից ցամաքային տրանսպորտով ներմուծման դեպքում՝ տարանցման հայտարարագրերով, իսկ օդային տրանսպորտով ներմուծման դեպքում՝ օդային ուղու հաշվարկային փաստաթղթով:

2. Սույն հոդվածի կիրառության իմաստով, անփաստաթուղթ ապրանք են համարվում

1) այն ապրանքները կամ դրանց մի մասը (ուղեկցող փաստաթղթերի համեմատությամբ քանակական ավելցուկը), որոնք փաստացի առաքվում կամ տեղափոխվում են առանց Օրենսգրքով սահմանված համապատասխան ուղեկցող փաստաթղթի.

2) այն ապրանքները, որոնք փաստացի առաքվում կամ տեղափոխվում են Օրենսգրքի պահանջներին չբավարարող՝ առաքման կամ տեղափոխման ուղեկցող փաստաթղթով.

3) փաստացի առաքվող (այդ թվում՝ ձեռք բերողի կողմից տեղափոխված) այն ապրանքները, որոնք ուղեկցվում են ապրանքների տեղափոխման համար սահմանված ուղեկցող փաստաթղթով:

3. Սույն հոդվածի կիրառության իմաստով, առաքվող կամ տեղափոխվող ապրանքները կամ դրանց դրանց մի մասը (ուղեկցող փաստաթղթերի համեմատությամբ քանակական ավելցուկը) համարվում են առանց ուղեկցող փաստաթղթի նաև այն դեպքում, եթե դրանք

փաստացի առաքվում կամ տեղափոխվում են արդեն իսկ առաքված կամ տեղափոխված ապրանքների համար սահմանված կարգով դուրս գրված ուղեկցող փաստաթղթերով:

4. Սույն հոդվածի կիրառության իմաստով, առաքման կամ տեղափոխման ուղեկցող հաշվարկային փաստաթղթերի համար Օրենսգրքի պահանջները համարվում են չբավարարված, եթե այդ հաշվարկային փաստաթղթերում բացակայում են հետևյալ վավերապայմանները.

1) ուղեկցող փաստաթղթի սերիան և համարը.

2) ուղեկցող փաստաթղթի դուրսգրման ամսաթիվը.

3) ապրանքի մատակարարման (առաքման) կամ տեղափոխման ամսաթիվը.

4) ապրանքներ առաքող կամ տեղափոխող (բացառությամբ ձեռք բերողի կողմից տեղափոխման դեպքի) հարկ վճարողի՝ Օրենսգրքի 55-րդ հոդվածով պահանջվող տվյալները.

5) առաքման վայրի հասցեն կամ առաքման կետի տվյալները (ավտոտրանսպորտային միջոցի մակնիշը և պետական համարանիշը), որտեղից առաքվում կամ տեղափոխվում է ապրանքը.

6) առաքվող կամ տեղափոխվող ապրանքի նշանակման վայրի հասցեն, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ապրանքները գնորդին հանձնվում են առաքման վայրում.

7) գործարքի առարկա հանդիսացող առաքվող (ձեռք բերողի կողմից տեղափոխվելու դեպքում՝ տեղափոխվող) ապրանքների անվանացանկն ու քանակը, ապրանքների ընդհանուր արժեքը՝ հանրագումարով.

8) տեղափոխվող ապրանքների անվանացանկն ու քանակը.

9) առաքվող կամ տեղափոխվող ապրանքի գնորդի (ստացողի)՝ Օրենսգրքի 55-րդ հոդվածով պահանջվող տվյալները, ֆիզիկական անձանց համար՝ անունը, ազգանունը.

5. Սույն հոդվածի 4-րդ մասի կիրառության իմաստով՝

1) չհասցեավորված (բնակավայրերից դուրս աշխարհագրական օբյեկտ հանդիսացող) առաքման վայրերի կամ նշանակման վայրերի դեպքում, որպես նշանակման վայրի հասցե, նշվում է այն վարչատարածքային միավորի անվանումը, որի տարածքում գտնվում է նշված վայրը և տվյալ վայրի ընդունված անվանումը, իսկ անվանման բացակայության դեպքում՝ այն վավերապայմանները, որոնք առավել բնութագրիչ են տվյալ վայրին.

2) ուղեկցող հաշվարկային փաստաթղթին ներկայացվող պահանջները համարվում են բավարարված նաև այն դեպքերում, երբ ուղեկցող փաստաթղթերի վավերապայմաններում առկա են ոչ էական թերություններ (վրիպակներ, ոչ իրավաբանական անճշտություններ և

բացթողումներ), պայմանով, որ առկա վավերապայմաններն, ըստ էության, հիմնավորում են սույն հոդվածի 4-րդ մասի պահանջների կատարված լինելը:

6. Անփաստաթուղթ ապրանքի մասով սույն հոդվածի դրույթները չեն տարածվում հարկ վճարողի կողմից Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում կանխիկ դրամական հաշվարկներով վաճառված ապրանքների վրա, երբ պարտադիր է հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառումը: Անփաստաթուղթ ապրանքի մասով սույն հոդվածի դրույթները տարածվում են ապրանքներ ձեռք բերող հարկ վճարողների կողմից տեղափոխվելու դեպքում տեղափոխվող ապրանքների վրա՝ անկախ ապրանքների վաճառող հարկ վճարողի համար հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառումը պարտադիր լինելու հանգամանքից:

7. Սույն հոդվածի պահանջների կատարման ճշտության նկատմամբ հսկողությունն իրականացվում է «Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով հարկային մարմնի կողմից իրականացվող օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների ընթացքում, իսկ սույն հոդվածի պահանջների խախտումների հայտնաբերման դեպքում վարչական վարույթն ու պատասխանատվության միջոցների կիրառումն իրականացվում են Օրենսգրքին համապատասխան:

ՄԱՍ II. ՀԱՏՈՒԿ ՄԱՍ

ԲԱԺԻՆ 4. ԱՎԵԼԱՑՎԱԾ ԱՐԺԵՔԻ ՀԱՐԿԸ

ԳԼՈՒԽ 11. ԱՎԵԼԱՑՎԱԾ ԱՐԺԵՔԻ ՀԱՐԿԸ ԵՎ ՎՃԱՐՈՂՆԵՐԸ

Հոդված 58. Ավելացված արժեքի հարկը

1. Ավելացված արժեքի հարկը (այսուհետ՝ ԱԱՀ) Օրենսգրքի 60-րդ հոդվածով սահմանված՝ հարկման օբյեկտ համարվող գործարքների և (կամ) գործառնությունների իրականացման համար Օրենսգրքով սահմանված կարգով, չափով և ժամկետներում պետական բյուջե վճարվող պետական հարկ է:

Հոդված 59. Ավելացված արժեքի հարկ վճարողները

1. Եթե սույն հոդվածի 2-րդ մասով այլ բան սահմանված չէ, ԱԱՀ վճարողներ են համարվում սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված կարգով հարկային մարմնում որպես ԱԱՀ վճարող հաշվառված կազմակերպությունները, անհատ ձեռնարկատերերը և նոտարները (այսուհետ՝ ԱԱՀ վճարողներ)՝ հետևյալ դեպքերում և ժամկետներով.

1) տվյալ հարկային տարվա հունվարի 1-ից մինչև տվյալ հարկային տարվա ավարտը, եթե հարկ վճարողը տվյալ հարկային տարվա հունվարի 1-ի դրությամբ, Օրենսգրքի 13-րդ բաժնի համաձայն, չի կարող համարվել շրջանառության հարկ վճարող կամ Օրենսգրքի 13-րդ բաժնով սահմանված ժամկետում հարկային մարմին չի ներկայացրել հարկային մարմնի հաստատած ձևով շրջանառության հարկ վճարող համարվելու և հարկային մարմնի հաստատած ձևով ընտանեկան ձեռնարկատիրության սուբյեկտ համարվելու վերաբերյալ հայտարարություն.

2) հարկային տարվա ընթացքում պետական գրանցում ստացած (օրենքով սահմանված դեպքերում՝ հաշվառված) կազմակերպությունը կամ որպես անհատ ձեռնարկատեր հաշվառված կամ որպես նոտար նշանակված ֆիզիկական անձը՝ համապատասխանաբար, պետական գրանցման (օրենքով սահմանված դեպքերում՝ հաշվառման) կամ որպես անհատ ձեռնարկատեր հաշվառման կամ որպես նոտար նշանակման օրվանից մինչև տվյալ հարկային տարվա ավարտը, եթե հարկ վճարողը համապատասխանաբար պետական գրանցման (օրենքով սահմանված դեպքերում՝ հաշվառման) կամ որպես անհատ ձեռնարկատեր հաշվառման կամ որպես նոտար նշանակման օրվա դրությամբ, Օրենսգրքի 13-րդ բաժնի համաձայն, չի կարող համարվել շրջանառության հարկ վճարող կամ Օրենսգրքի 13-րդ բաժնով սահմանված ժամկետում հարկային մարմին չի ներկայացրել հարկային մարմնի հաստատած ձևով շրջանառության

հարկ վճարող համարվելու և հարկային մարմնի հաստատած ձևով ընտանեկան ձեռնարկատիրության սուբյեկտ համարվելու վերաբերյալ հայտարարություն.

3) հարկային տարվա ընթացքում որպես ընտանեկան ձեռնարկատիրության սուբյեկտ համարվելուց դադարած կազմակերպությունը կամ անհատ ձեռնարկատերը՝ որպես ընտանեկան ձեռնարկատիրության սուբյեկտ համարվելուց դադարելու օրվանից մինչև տվյալ հարկային տարվա ավարտը, եթե հարկ վճարողը որպես ընտանեկան ձեռնարկատիրության սուբյեկտ համարվելուց դադարելու օրվա դրությամբ, Օրենսգրքի 13-րդ բաժնի համաձայն, չի կարող համարվել շրջանառության հարկ վճարող կամ Օրենսգրքի 13-րդ բաժնով սահմանված ժամկետում հարկային մարմին չի ներկայացրել հարկային մարմնի հաստատած ձևով շրջանառության հարկ վճարող համարվելու վերաբերյալ հայտարարություն.

4) Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հաստատած ձևով՝ ԱԱՀ վճարող համարվելու և որպես ԱԱՀ վճարող հաշվառվելու վերաբերյալ հայտարարությունում (այսուհետ՝ հայտարարություն) նշված օրվանից (բայց հայտարարությունը ներկայացնելու օրվան նախորդող 20-րդ օրվանից ոչ շուտ) մինչև հայտարարությունում նշված հարկային տարվա ավարտը, եթե հարկ վճարողը հարկային մարմին է ներկայացրել հայտարարություն՝ նշում կատարելով ԱԱՀ վճարող համարվելու և որպես ԱԱՀ վճարող հաշվառվելու մասին: Եթե հարկ վճարողը Օրենսգրքի 13-րդ բաժնի համաձայն, դադարում է համարվել շրջանառության հարկ վճարող մինչև հայտարարությունում նշված օրը, ապա շրջանառության հարկ վճարողը ԱԱՀ վճարող է համարվում սույն մասի 5-րդ կետով սահմանված կարգով (հայտարարությունը հաշվի չի առնվում).

5) հարկային տարվա այն պահից մինչև տվյալ հարկային տարվա ավարտը, որ պահից հարկ վճարողը Օրենսգրքի 13-րդ բաժնի համաձայն, տվյալ հարկային տարում դադարում է համարվել շրջանառության հարկ վճարող: Ընդ որում, հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումարով 40 միլիոն դրամի շեմը (այսուհետ՝ նաև ԱԱՀ-ի շեմ) գերազանցելու հիմքով ԱԱՀ վճարող համարվելու դեպքում ԱԱՀ-ն հաշվարկվում և վճարվում է ԱԱՀ-ի շեմը գերազանցող մասով: Շրջանառության հարկ վճարող համարվելուց դադարելու հիմքերից որևէ մեկը տեղի ունենալու օրվանից մինչև այդ օրվան հաջորդող 20-րդ օրը ներառյալ հարկ վճարողը հարկային մարմին է ներկայացնում հայտարարություն՝ նշելով շրջանառության հարկ վճարող համարվելուց դադարելու համապատասխան հիմքը և օրը:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասի դրույթները չեն տարածվում ոչ առևտրային կազմակերպությունների և բացառապես գյուղատնտեսական արտադրանք արտադրողների վրա: Սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված կարգով հարկային մարմնում որպես ԱԱՀ վճարող հաշվառված ոչ առևտրային կազմակերպությունները և բացառապես

գյուղատնտեսական արտադրանք արտադրողները ԱԱՀ վճարողներ են համարվում հետևյալ դեպքերում և ժամկետներով.

1) տվյալ հարկային տարվա հունվարի 1-ից մինչև տվյալ հարկային տարվա ավարտը, եթե կազմակերպության կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ՝ Օրենսգրքի 257-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված կարգով հաշվարկվող՝ նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումարը գերազանցել է 40 միլիոն ՀՀ դրամը.

2) հարկային տարվա այն պահից մինչև տվյալ հարկային տարվա ավարտը, որ պահին կազմակերպության կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ՝ Օրենսգրքի 257-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված կարգով հաշվարկվող՝ գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումարը գերազանցում է 40 միլիոն ՀՀ դրամը: Ընդ որում, հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումարով 40 միլիոն դրամի շեմը գերազանցելու հիմքով ԱԱՀ վճարող համարվելու դեպքում ԱԱՀ-ն հաշվարկվում և վճարվում է ԱԱՀ-ի շեմը գերազանցող մասով.

3) հայտարարությունում նշված օրվանից (բայց հայտարարությունը ներկայացնելու օրվան նախորդող 20-րդ օրվանից ոչ շուտ) մինչև հայտարարությունում նշված հարկային տարվա ավարտը, եթե կազմակերպությունը կամ անհատ ձեռնարկատերը հարկային մարմին է ներկայացրել հայտարարություն՝ նշում կատարելով ԱԱՀ վճարող համարվելու և որպես ԱԱՀ վճարող հաշվառվելու մասին:

Եթե կազմակերպությունը կամ անհատ ձեռնարկատերը գյուղատնտեսական արտադրանքի արտադրողական հետ միաժամանակ իրականացնում է նաև այլ գործունեություն, ապա ԱԱՀ վճարող է համարվում սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված դեպքերում և ժամկետներով:

3. Օրենսգրքի 14-րդ բաժնով սահմանված կարգով հարկային մարմնում որպես ԱԱՀ վճարողներ հաշվառվում են՝

1) առևտրային կազմակերպությունները, անհատ ձեռնարկատերերը և նոտարները.

2) ոչ առևտրային կազմակերպությունները և բացառապես գյուղատնտեսական արտադրանք արտադրողները՝ կամավորության սկզբունքով հայտարարություն ներկայացնելու դեպքում.

3) Հայաստանի Հանրապետությունը՝ ի դեմս պետական կառավարչական հիմնարկների՝ կամավորության սկզբունքով հայտարարություն ներկայացնելու դեպքում.

4) Հայաստանի Հանրապետության համայնքները՝ ի դեմս համայնքային կառավարչական հիմնարկների՝ կամավորության սկզբունքով հայտարարություն ներկայացնելու դեպքում.

5) Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը՝ կամավորության սկզբունքով հայտարարություններ կայացնելու դեպքում:

4. Հարկային մարմնում որպես ԱԱՀ վճարող չհաշվառված կազմակերպությունները, անհատ ձեռնարկատերերը և նոտարները չեն համարվում ԱԱՀ վճարողներ, սակայն Օրենսգրքի 60-րդ հոդվածով սահմանված՝ հարկման օբյեկտ համարվող գործարքներ և (կամ) գործառնություններ իրականացնելու դեպքում (այդ թվում՝ սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված դեպքերում), ինչպես նաև Օրենսգրքի 70-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված դեպքում պարտավոր են Օրենսգրքով սահմանված կարգով, չափով և ժամկետներում հաշվարկել և պետական բյուջե վճարել այդ գործարքներից և (կամ) գործառնություններից առաջացող ԱԱՀ-ի գումարները:

5. Անհատ ձեռնարկատեր և նոտար չհանդիսացող ֆիզիկական անձինք չեն համարվում ԱԱՀ վճարողներ, սակայն եթե նրանք Հայաստանի Հանրապետության տարածք են ներմուծում ապրանքներ (այդ թվում՝ ԵՏՄ անդամ պետություններից), որոնց ներմուծումը «Մաքսային կարգավորման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի համաձայն, համարվում է ձեռնարկատիրական գործունեության նպատակով իրականացվող ներմուծում, կամ եթե մշտական հաստատություն չունեցող օտարերկրյա ֆիզիկական անձինք իրականացնում են ԱԱՀ-ով հարկման օբյեկտ համարվող գործարքներ և (կամ) գործառնություններ, ապա պարտավոր են Օրենսգրքով սահմանված կարգով, չափով և ժամկետներում հաշվարկել և պետական բյուջե վճարել այդ գործարքներից և (կամ) գործառնություններից առաջացող ԱԱՀ-ի գումարները:

ԳԼՈՒԽ 12. ԱՎԵԼԱՑՎԱԾ ԱՐԺԵՔԻ ՀԱՐԿՈՎ ՀԱՐԿՄԱՆ ՕԲՅԵԿՏԸ, ՀԱՐԿՄԱՆ ԲԱԶԱՆ ԵՎ ԴՐՈՒՅՔԱԶԱՓԵՐԸ

Հոդված 60. Ավելացված արժեքի հարկով հարկման օբյեկտը

1. ԱԱՀ-ով հարկման օբյեկտ են համարվում հետևյալ գործարքներն ու գործառնությունները.

1) ապրանքի մատակարարումը, եթե ապրանքի մատակարարման վայրը Օրենսգրքի 37-րդ հոդվածի համաձայն, համարվում է Հայաստանի Հանրապետությունը.

2) աշխատանքի կատարումը և (կամ) ծառայության մատուցումը: Սույն կետի կիրառության իմաստով, ծառայության մատուցում է համարվում նաև՝

ա. ապրանքի՝ վարձակալության կամ օգտագործման տրամադրումը (բացառությամբ ապրանքի ֆինանսական վարձակալության (լիզինգի) այն դեպքերի, երբ վարձակալության պայմանագրով նախատեսվում է ապրանքի սեփականության իրավունքի փոխանցում վարձակալին).

բ. ոչ նյութական ակտիվի օտարումը.

գ. ֆինանսական ակտիվի օտարումը.

3) «Բաց թողնում ներքին սպառման համար» մաքսային ընթացակարգով Հայաստանի Հանրապետությունն ապրանքի ներմուծումը.

4) ԵՏՄ անդամ պետություններից Հայաստանի Հանրապետությունն ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքի ներմուծումը:

2. Ապրանքի մատակարարման գործարքը ԱԱՀ-ով հարկման օբյեկտ չի համարվում, եթե ապրանքի մատակարարման վայրը, Օրենսգրքի 37-րդ հոդվածի համաձայն, չի համարվում Հայաստանի Հանրապետությունը:

Հոդված 61. Ավելացված արժեքի հարկով հարկման բազան

1. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման կամ ծառայության մատուցման գործարքների դեպքում, եթե Օրենսգրքի 62-րդ հոդվածով այլ բան սահմանված չէ, ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում դրանց արժեքը՝ դրամական արտահայտությամբ՝ առանց ԱԱՀ-ի:

2. «Բաց թողնում ներքին սպառման համար» մաքսային ընթացակարգով Հայաստանի Հանրապետությունն ապրանքի ներմուծման դեպքում, եթե Օրենսգրքի 62-րդ հոդվածով այլ բան սահմանված չէ, ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում ԵՏՄ միասնական մաքսային օրենսդրությամբ սահմանված կարգով որոշվող մաքսային արժեքի, մաքսատուրքի, իսկ Օրենսգրքի 5-րդ բաժնի համաձայն, ակցիզային հարկով հարկման ենթակա ապրանքի ներմուծման դեպքում՝ նաև Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկված ակցիզային հարկի հանրագումարը:

3. ԵՏՄ անդամ պետություններից Հայաստանի Հանրապետությունն ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքի ներմուծման դեպքում, եթե Օրենսգրքի 62-րդ հոդվածով այլ բան սահմանված չէ, ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում ներմուծվող ապրանքի ձեռքբերման արժեքը, իսկ Օրենսգրքի 5-րդ բաժնի համաձայն, ակցիզային հարկով հարկման ենթակա ապրանքի ներմուծման դեպքում՝ ներմուծվող ապրանքի ձեռքբերման արժեքի և Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկված ակցիզային հարկի հանրագումարը:

4. Հայաստանի Հանրապետության տարածքից «Արտահանում» մաքսային ընթացակարգով արտահանված, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության տարածքից ԵՏՄ անդամ պետությունն արտահանված՝ ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքի մատակարարման գործարքի դեպքում ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում «Մաքսային կարգավորման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով հաշվարկվող մաքսային արժեքը:

Հոդված 62. Ավելացված արժեքի հարկով հարկման բազայի որոշման առանձնահատկությունները

1. Ապրանքի մատակարարման գործարքների՝ ԱԱՀ-ով հարկման բազան որոշելիս Օրենսգրքի 61-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված հարկման բազային գումարվում են նաև՝

1) Օրենսգրքի 5-րդ բաժնի համաձայն, ակցիզային հարկով հարկման ենթակա ապրանքի մատակարարման դեպքում՝ Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկված ակցիզային հարկի գումարը.

2) Օրենսգրքի 8-րդ բաժնի համաձայն, բնապահպանական հարկով հարկման ենթակա ապրանքի մատակարարման դեպքում՝ Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկված բնապահպանական հարկի գումարը:

2. Տարայավորված ապրանքի մատակարարման այն դեպքերում, երբ ապրանքի մատակարարման պայմանագրի համաձայն, նախատեսված է տարայի վերադարձ սահմանված ժամկետում, տարայի արժեքը չի ներառվում այդ ապրանքի մատակարարման համար հաշվարկվող ԱԱՀ-ով հարկման բազայում: Ապրանքի մատակարարման պայմանագրի բացակայության կամ ապրանքի մատակարարման պայմանագրով տարայի վերադարձ նախատեսված չլինելու կամ ապրանքի մատակարարման պայմանագրով տարայի վերադարձման ժամկետ նախատեսված չլինելու կամ ապրանքի մատակարարման պայմանագրով նախատեսված ժամկետում տարան չվերադարձնելու դեպքերում տարայի արժեքը ներառվում է ԱԱՀ-ով հարկման բազայի մեջ:

3. Ծխախոտի արտադրանքի ներմուծման և (կամ) մատակարարման գործարքների դեպքում ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում ծխախոտի արտադրանքի տուփի վրա Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով մակնշված՝ ծխախոտի արտադրանքի առավելագույն մանրածախ գինը՝ առանց ԱԱՀ-ի:

4. ԵՏՄ միասնական մաքսային օրենսդրությամբ սահմանված կարգով՝

1) վերամշակման նպատակով Հայաստանի Հանրապետության տարածքից «Վերամշակում՝ մաքսային տարածքից դուրս» մաքսային ընթացակարգով արտահանված կամ վերամշակման նպատակով ԵՏՄ անդամ պետություններ արտահանված հումքից ստացված ապրանքի ներմուծման դեպքում ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում հումքի վերամշակման աշխատանքների և (կամ) ծառայությունների արժեքը, իսկ հումքի վերամշակման արդյունքում Օրենսգրքի 5-րդ բաժնի համաձայն, ակցիզային հարկով հարկման ենթակա նոր ապրանքի ստացման դեպքում ԱԱՀ-ով հարկման բազայում ներառվում է նաև այդ նոր ապրանքի համար Օրենսգրքի 5-րդ բաժնով սահմանված կարգով հաշվարկված ակցիզային հարկի գումարը.

2) նորոգման (վերանորոգման) նպատակով Հայաստանի Հանրապետության տարածքից «Վերամշակում՝ մաքսային տարածքից դուրս» մաքսային ընթացակարգով արտահանված կամ նորոգման (վերանորոգման) նպատակով ԵՏՄ անդամ պետություններ արտահանված գույքի ներմուծման դեպքում ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում այդ

գույքի նորոգման (վերանորոգման) համար օգտագործված պահեստամասերի, դետալների, հանգույցների, այլ լրակազմող տարրերի արժեքը:

Սույն մասով սահմանված դեպքերում գործարքի կողմերի միջև կազմվող փաստաթղթերի (այդ թվում պայմանագրերի, հաշվարկային փաստաթղթերի) բացակայության, կամ այդ փաստաթղթերում հումքի վերամշակման աշխատանքների և (կամ) ծառայությունների, գույքի նորոգման (վերանորոգման) համար օգտագործված պահեստամասերի, դետալների, հանգույցների, այլ լրակազմող տարրերի արժեք նախատեսված չլինելու պարագայում ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում՝

ա. վերամշակման նպատակով Հայաստանի Հանրապետության տարածքից «Վերամշակում՝ մաքսային տարածքից դուրս» մաքսային ընթացակարգով արտահանված հումքից ստացված ապրանքի ներմուծման դեպքում վերամշակման արդյունք հանդիսացող ներմուծվող ապրանքի մաքսային արժեքի և արտահանված հումքի մաքսային արժեքի դրական տարբերությունը.

բ. վերամշակման նպատակով ԵՏՄ անդամ պետություններ արտահանված հումքից ստացված ապրանքի ներմուծման դեպքում վերամշակման արդյունք հանդիսացող ներմուծվող ապրանքի հաշվեկշռային արժեքի և արտահանված հումքի հաշվեկշռային արժեքի դրական տարբերությունը.

գ. նորոգման (վերանորոգման) նպատակով Հայաստանի Հանրապետության տարածքից «Վերամշակում՝ մաքսային տարածքից դուրս» մաքսային ընթացակարգով արտահանված գույքի ներմուծման դեպքում նորոգված (վերանորոգված) ներմուծվող գույքի մաքսային արժեքի և արտահանված գույքի մաքսային արժեքի տարբերությունը.

դ. նորոգման (վերանորոգման) նպատակով ԵՏՄ անդամ պետություններ արտահանված գույքի ներմուծման դեպքում նորոգված (վերանորոգված) ներմուծվող գույքի հաշվեկշռային արժեքի և արտահանված գույքի հաշվեկշռային արժեքի տարբերությունը:

5. ԵՏՄ միասնական մաքսային օրենսդրությամբ սահմանված կարգով՝

1) վերամշակման նպատակով «Վերամշակում՝ մաքսային տարածքում» մաքսային ընթացակարգով Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծված կամ վերամշակման նպատակով ԵՏՄ անդամ պետություններից Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծված հումքից ստացված ապրանքի արտահանման դեպքում ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում հումքի վերամշակման աշխատանքների և (կամ) ծառայությունների արժեքը, իսկ հումքի վերամշակման արդյունքում Օրենսգրքի 5-րդ բաժնի համաձայն, ակցիզային հարկով հարկման ենթակա նոր ապրանքի ստացման դեպքում ԱԱՀ-ով հարկման բազայում ներառվում է նաև այդ նոր ապրանքի համար Օրենսգրքի 5-րդ բաժնով սահմանված կարգով հաշվարկված ակցիզային հարկի գումարը.

2) նորոգման (վերանորոգման) նպատակով «Վերամշակում՝ մաքսային տարածքում» մաքսային ընթացակարգով Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծված կամ նորոգման

(վերանորոգման) նպատակով ԵՏՄ անդամ պետություններից Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծված գույքի արտահանման դեպքում ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում այդ գույքի նորոգման (վերանորոգման) համար օգտագործված պահեստամասերի, դետալների, հանգույցների, այլ լրակազմող տարրերի արժեքը:

Սույն մասով սահմանված դեպքերում՝ գործարքի կողմերի միջև կազմվող փաստաթղթերի (այդ թվում՝ պայմանագրերի, հաշվարկային փաստաթղթերի) բացակայության, կամ այդ փաստաթղթերում հումքի վերամշակման աշխատանքների և (կամ) ծառայությունների, գույքի նորոգման (վերանորոգման) համար օգտագործված պահեստամասերի, դետալների, հանգույցների, այլ լրակազմող տարրերի արժեք նախատեսված չլինելու պարագայում ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում՝

ա. վերամշակման նպատակով «վերամշակում՝ մաքսային տարածքում» մաքսային ընթացակարգով Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծված հումքից ստացված ապրանքի արտահանման դեպքում՝ վերամշակման արդյունք հանդիսացող արտահանվող ապրանքի մաքսային արժեքի և ներմուծված հումքի մաքսային արժեքի դրական տարբերությունը.

բ. վերամշակման նպատակով ԵՏՄ անդամ պետություններից Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծված հումքից ստացված ապրանքի արտահանման դեպքում՝ վերամշակման արդյունք հանդիսացող արտահանվող ապրանքի հաշվեկշռային արժեքի և ներմուծված հումքի հաշվեկշռային արժեքի դրական տարբերությունը.

գ. նորոգման (վերանորոգման) նպատակով «վերամշակում՝ մաքսային տարածքում» մաքսային ընթացակարգով Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծված գույքի արտահանման դեպքում՝ նորոգված (վերանորոգված) արտահանվող գույքի մաքսային արժեքի և ներմուծված գույքի մաքսային արժեքի տարբերությունը.

դ. նորոգման (վերանորոգման) նպատակով ԵՏՄ անդամ պետություններից Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծված գույքի արտահանման դեպքում՝ նորոգված (վերանորոգված) արտահանվող գույքի հաշվեկշռային արժեքի և ներմուծված գույքի հաշվեկշռային արժեքի տարբերությունը:

6. Ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման կամ ծառայության մատուցման անհատույց կամ իրական արժեքից Էականորեն ցածր արժեքով հատուցմամբ գործարքների դեպքում ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում այդ գործարքների իրական արժեքի 80 տոկոսը, բացառությամբ սույն հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված դեպքերի: Սույն մասի կիրառության իմաստով՝

1) համարվում է, որ ԱԱՀ-ով հարկման օբյեկտ համարվող գործարքն իրականացվել է իրական արժեքից Էականորեն ցածր արժեքով, եթե դրա հատուցման արժեքը (առանց ԱԱՀ-ի) քսան և ավելի տոկոսով ցածր է նույն, իսկ դրա բացակայության դեպքում՝ համանման ապրանքի մատակարարման, համանման աշխատանքի կատարման կամ համանման

ծառայության մատուցման գործարքների իրական արժեքից (առանց ԱԱՀ-ի), բացառությամբ՝

ա. օրենքով սահմանված դեպքերում հրապարակային սակարկության միջոցով իրականացվող գործարքների.

բ. ապրանքի մատակարարման կամ աշխատանքի կատարման կամ ծառայության մատուցման այն գործարքների, որոնք իրականացվում են հարկ վճարողի կողմից նախապես ընդունված գրավոր ակտում նշված կամ նախապես ընդունված այլ իրավական ակտում նշված առևտրային գեղչի չափով պակաս արժեքով, և այդ առևտրային գեղչը սույն ենթակետում նշված ակտերով սահմանված ժամանակահատվածում արտացոլվում է հարկ վճարողի կողմից դուրս գրվող հաշվարկային փաստաթղթերում.

2) գործարքի իրական արժեքի որոշման համար, սույն կետում նշված առաջնահերթությամբ, հիմք է ընդունվում՝

ա. համեմատելի հանգամանքներում տվյալ հարկ վճարողի կողմից նույն ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման կամ ծառայության մատուցման դեպքում Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկված՝ ԱԱՀ-ով հարկման բազան, իսկ դրա բացակայության դեպքում՝ գործարար շրջանակներում համեմատելի հանգամանքներում նույն ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման կամ ծառայության մատուցման դեպքում որպես ԱԱՀ-ով հարկման բազա հիմք ընդունվող մեծությունը, կամ

բ. համեմատելի հանգամանքներում տվյալ հարկ վճարողի կողմից համանման ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման կամ ծառայության մատուցման դեպքում Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկված՝ ԱԱՀ-ով հարկման բազան, իսկ դրա բացակայության դեպքում՝ գործարար շրջանակներում համեմատելի հանգամանքներում համանման ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման կամ ծառայության մատուցման դեպքերում որպես ԱԱՀ-ով հարկման բազա հիմք ընդունվող մեծությունը:

Սույն կետի կիրառության իմաստով, նույն կամ համանման ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման կամ ծառայության մատուցման գործարքների համեմատելի հանգամանքները որոշվում են համապատասխան գործարքի կատարման օրն ընդգրկող հարկային տարվան նախորդող հարկային տարվա սկզբից մինչև համապատասխան գործարքի կատարումը նույն կամ համանման ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման կամ ծառայության մատուցման գործարքների հիման վրա:

7. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշումների հիման վրա ԱԱՀ վճարողների կողմից ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման կամ ծառայության մատուցման անհատույց գործարքների դեպքում ԱԱՀ-ով հարկման բազան համարվում է 0 ՀՀ դրամ, իսկ իրական արժեքից էական ցածր արժեքով հատուցմամբ

գործարքների դեպքում ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում ստացման ենթակա հատուցման գումարը՝ առանց ԱԱՀ-ի:

8. Շենքերի, շինությունների (այդ թվում՝ անավարտ, կիսակառույց), բնակելի կամ այլ տարածքների, գյուղատնտեսական և ոչ գյուղատնտեսական նշանակության հողերի օտարման դեպքում ԱԱՀ-ով հարկման բազան որոշվում է Օրենսգրքի 61-րդ հոդվածով և սույն հոդվածով սահմանված կարգով, բայց ոչ պակաս, քան դրանց համար Օրենսգրքի 228-րդ հոդվածով սահմանված կարգով որոշվող՝ անշարժ գույքի հարկով հարկման բազայի չափով, բացառությամբ սույն մասով սահմանված դեպքի: Սույն պարբերության դրույթները չեն կիրառվում, եթե սույն պարբերությամբ սահմանված գույքային միավորների օտարման գործարքի կողմ է համարվում պետությունը կամ համայնքը (բացառությամբ այն դեպքերի, երբ գործարքը կատարվում է այլ կազմակերպության միջոցով):

Գերակա հանրային շահերով հասարակության և պետության կարիքների համար օտարվող (օտարված) սեփականության դիմաց սեփականատիրոջը՝ կառուցված բազմաբնակարան (այդ թվում՝ բազմաֆունկցիոնալ) կամ ստորաբաժանված շենքի բնակարաններով կամ այլ տարածքներով, իսկ բնակելի թաղամասերում կամ համալիրներում բնակելի տներով հատուցելու դեպքում ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում «Հասարակության և պետության կարիքների համար սեփականության օտարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 11-րդ հոդվածի 1-ին մասով որոշվող արժեքը:

9. Շենքերի, շինությունների (այդ թվում՝ անավարտ, կիսակառույց), բնակելի կամ այլ տարածքների, գյուղատնտեսական և ոչ գյուղատնտեսական նշանակության հողերի վարձակալության կամ անհատույց օգտագործման իրավունքով տրամադրման գործարքների դեպքում ԱԱՀ-ով հարկման բազան որոշվում է Օրենսգրքի 61-րդ հոդվածով և սույն հոդվածով սահմանված կարգով, բայց ոչ պակաս, քան դրանց համար Օրենսգրքի 228-րդ հոդվածով սահմանված կարգով որոշվող՝ անշարժ գույքի հարկով հարկման բազայի, իսկ դրա բացակայության դեպքում՝ անշարժ գույքի հարկով հարկման օբյեկտի ընդհանուր մակերեսում վարձակալության կամ անհատույց օգտագործման հանձնված տարածքի մակերեսի տեսակարար կշռին համապատասխանող հարկման բազայի 2.5 տոկոսի չափով՝ հաշվարկված տարեկան կտրվածքով: Այդ մեծությունը, ըստ ԱԱՀ-ի ամբողջական հաշվետու ժամանակաշրջանների, բաշխվում է հավասարաչափ:

ԱԱՀ-ի հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում սույն մասով սահմանված գույքը վարձակալության կամ անհատույց օգտագործման իրավունքով տրամադրվելու և (կամ) այդ գույքի վարձակալության կամ անհատույց օգտագործման իրավունքը դադարեցվելու դեպքում այդ հաշվետու ժամանակաշրջանում նշված գործարքների մասով ԱԱՀ-ով հարկման բազան որոշվում է որպես սույն մասի առաջին պարբերությամբ սահմանված հարկման բազայի և գույքը վարձակալության կամ անհատույց օգտագործման իրավունքով

տրամադրվելու օրերի՝ ԱԱՀ-ի հաշվետու ժամանակաշրջանում ներառվող օրերի մեջ ունեցած տեսակարար կշռի արտադրյալ:

Սույն մասի դրույթները չեն կիրառվում, եթե սույն մասով սահմանված գույքային միավորների վարձակալության կամ անհատույց օգտագործման հանձնելու գործարքի կողմ է համարվում պետությունը կամ համայնքը (բացառությամբ այն դեպքերի, երբ գործարքը կատարվում է այլ կազմակերպության միջոցով):

10. Հանձնարարության պայմանագրի հիման վրա հանձնակատարի կողմից ծառայությունների մատուցման դեպքում հանձնակատարի համար ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում հանձնակատարին հասանելիք գումարը (վարձատրության և հանձնակատարի կողմից իր անունով կատարած ծախսերի դիմաց, որպես փոխհատուցում, վճարվող գումարը)՝ առանց ԱԱՀ-ի, իսկ հանձնարարողի համար ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում հանձնարարության պայմանագրի հիման վրա հանձնակատարի միջոցով ապրանքի մատակարարման կամ աշխատանքի կատարման կամ ծառայության մատուցման ընդհանուր արժեքը՝ առանց ԱԱՀ-ի:

11. Կոմիսիայի պայմանագրի հիման վրա կոմիսիոնների կողմից ապրանքի մատակարարման կամ աշխատանքի կատարման կամ ծառայության մատուցման դեպքում (բացառությամբ սույն մասով սահմանված դեպքի) կոմիսիոնների համար ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում կոմիսիայի պայմանագրի հիման վրա իր կողմից մատակարարված ապրանքի կամ կատարված աշխատանքի կամ մատուցված ծառայության ընդհանուր արժեքը (առանց ԱԱՀ-ի), իսկ կոմիտենտի համար ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում կոմիսիայի պայմանագրի հիման վրա կոմիսիոնների միջոցով մատակարարված ապրանքի կամ կատարված աշխատանքի կամ մատուցված ծառայության արժեքի (առանց ԱԱՀ-ի) և կոմիսիոններին հասանելիք գումարի (առանց ԱԱՀ-ի) տարբերությունը: Կոմիսիոնների համար ԱԱՀ-ով հարկման բազան որոշվում է իր կողմից մատակարարված ապրանքի կամ կատարված աշխատանքի կամ մատուցված ծառայության ընդհանուր արժեքով նաև այն դեպքերում, երբ կոմիսիայի պայմանագրի հիման վրա կոմիսիոնների կողմից այլ անձից ձեռք բերված ապրանքը կամ ընդունված աշխատանքի արդյունքը կամ ստացված ծառայությունը հանձնվում է կոմիտենտին:

Եթե կոմիսիայի պայմանագրի հիման վրա ապրանքի մատակարարման կամ աշխատանքի կատարման կամ ծառայության մատուցման գործարքը Օրենսգրքի համաձայն, ենթակա չէ ԱԱՀ-ով հարկման, ապա կոմիսիոնների համար ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում իրեն հասանելիք գումարը (վարձատրության և կոմիսիոնների կողմից իր անունով կատարած ծախսերի դիմաց, որպես փոխհատուցում, վճարվող գումարը)՝ առանց ԱԱՀ-ի:

12. Գործակալության պայմանագրի հիման վրա գործակալի կողմից ապրանքի մատակարարման կամ աշխատանքի կատարման կամ ծառայության մատուցման դեպքում՝

1) եթե գործակալը գործում է պրինցիպալի անունից և պրինցիպալի հաշվին, ապա գործակալի և պրինցիպալի համար ԱԱՀ-ով հարկման բազան որոշվում է սույն հոդվածի 10-րդ մասով սահմանված՝ համապատասխանաբար հանձնակատարի և հանձնարարողի համար ԱԱՀ-ով հարկման բազայի որոշման կանոններով,

2) եթե գործակալը գործում է իր անունից և պրինցիպալի հաշվին, ապա գործակալի և պրինցիպալի համար ԱԱՀ-ով հարկման բազան որոշվում է սույն հոդվածի 11-րդ մասով սահմանված՝ համապատասխանաբար կոմիսիոների և կոմիտենտի համար ԱԱՀ-ով հարկման բազայի որոշման կանոններով:

13. Պատվիրատուի կողմից տրված հումքից և նյութերից ապրանքների արտադրության, շալցման կամ որևէ այլ կերպ տարայավորման դեպքում, երբ հումքի, նյութերի և արտադրված, շալցված կամ որևէ այլ կերպ տարայավորված ապրանքի նկատմամբ սեփականության իրավունքը պատկանում է պատվիրատուին, արտադրողի, շալցնողի կամ որևէ այլ կերպ տարայավորողի համար ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում այդ հումքից և նյութերից ապրանքների արտադրության, շալցման, կամ որևէ այլ կերպ տարայավորման աշխատանքների և (կամ) ծառայությունների արժեքը՝ առանց ԱԱՀ-ի:

14. Աճուրդի միջոցով ապրանքի մատակարարման դեպքում աճուրդի կազմակերպչի համար ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում մատակարարվող ապրանքի սեփականատիրոջ և (կամ) այլ անձի կողմից աճուրդի կազմակերպչին տրվող միջնորդավճարի (պարգևավճարի, տոկոսի և այլն) գումարը՝ առանց ԱԱՀ-ի:

15. Չբոսաշրջության գործունեության մասով ԱԱՀ-ով հարկման բազան որոշվում է Օրենսգրքի 61-րդ հոդվածով և սույն հոդվածով սահմանված կարգով՝ առանց միջազգային ուղևորափոխադրման համար զբոսաշրջային օպերատորի կամ զբոսաշրջային գործակալի կողմից վճարվող գումարի:

16. Պետության կամ լիազոր մարմնի կողմից սահմանված սակագներով ապրանքների մատակարարման, աշխատանքների կատարման կամ ծառայությունների մատուցման գործարքների համար ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում համապատասխան սակագնի (առանց ԱԱՀ-ի) և դրա կիրառության հետ կապված՝ պետական բյուջեից տրամադրվող սուբսիդիայի (առանց ԱԱՀ-ի) հանրագումարը:

17. Եթե Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած ապրանքատեսակների մատակարարման գործարքների մասով ապրանքի մատակարարման դիմաց հատուցման ենթակա գումարը, կնքված պայմանագրի համաձայն, ենթակա է ճշտման՝ ճշգրտվող տվյալների (ապրանքի վերջնական քանակի, որակական հատկանիշների) հիման վրա՝ ապրանքն ստանալուց կամ դրա վերամշակումն ավարտելուց հետո, ապա այդ ապրանքի մատակարարման դեպքում ԱԱՀ-ով հարկման բազան որոշվում է օտարերկրյա բորսայի, հանդեսի կողմից հրապարակվող կամ այլ աղբյուրից ստացվող տվյալներով որոշվող՝ ապրանքի միավորի հաշվարկային գնի և տվյալ ապրանքի

մատակարարման պայմանագրով նախատեսվող ճշգրտվող տվյալների (մասնավորապես՝ ապրանքի վերջնական քանակի, որակական հատկանիշների) հիման վրա (անկախ վերջնահաշվարկի արդյունքում վճարման ենթակա հատուցման գումարից): Սույն մասի կիրառության իմաստով, հարկման բազայի որոշման նպատակով ճշգրտվող տվյալները, դրանց ճշգրտման առավելագույն սահմանները, ինչպես նաև ապրանքի միավորի հաշվարկային գնի որոշման կարգը (ներառյալ հաշվարկային գնի որոշման պարբերականությունը) սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

18. Գույքի հավատարմագրային կառավարման արդյունքում իրականացված՝ ԱԱՀ-ով հարկման օբյեկտ համարվող գործարքների մասով հավատարմագրային կառավարչի համար ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում իր և կառավարման հիմնադրի կողմից իրականացված գործարքների համար Օրենսգրքով սահմանված կարգով որոշվող հարկման բազաների ընդհանուր արժեքը:

19. Ֆինանսական հետևյալ գործարքների համար ԱԱՀ-ով հարկման բազան որոշվում է հետևյալ ձևով.

1) արտարժույթի առուվաճառքի գործարքների համար ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում արտարժույթի վաճառքի և ձեռքբերման արժեքների դրական տարբերությունը,

2) ցպահանջ, ժամկետային, խնայողական և նման այլ ավանդների ընդունման, բանկային և ինվեստիցիոն հաշիվների բացման, վարման և սպասարկման, ինչպես նաև վճարահաշվարկային ծառայությունների համար ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում այդ ծառայությունների մատուցման համար գանձվող վճարը՝ առանց ԱԱՀ-ի,

3) վարկերի (փոխառությունների) տրամադրման ծառայությունների համար ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում դրանց դիմաց վճարվող տոկոսային եկամուտը՝ դրամական արտահայտությամբ,

4) ֆակտորինգային ծառայությունների համար ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում ծառայություն մատուցողին զիջվող դրամական պահանջի և ծառայությունից օգտվողին փոխանցվող դրամական միջոցների տարբերությունը,

5) երաշխավորությունների, բանկային երաշխիքների տրամադրման, ակրեդիտիվների բացման ծառայությունների համար ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում այդ ծառայությունների մատուցման դիմաց գանձվող վճարը՝ առանց ԱԱՀ-ի,

6) արժեթղթերի, այդ թվում՝ մուրհակների, չեկերի, վճարագրերի, վճարային այլ արժեթղթերի, վճարային փաստաթղթերի թողարկման և (կամ) օտարման գործարքների համար ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում արժեթղթերի օտարման գինը՝ առանց ԱԱՀ-ի,

7) արժեթղթերի ի պահ ընդունման կամ հաշվառման ծառայությունների համար ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում այդ ծառայությունների մատուցման դիմաց գանձվող վճարը՝ առանց ԱԱՀ-ի,

8) մուրհակների, չեկերի, վճարագրերի, վճարային այլ արժեթղթերի, վճարային փաստաթղթերի զեղչման, փոխանցման, զիջման գործարքների կամ սպասարկման ծառայությունների համար ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում զեղչը՝ առանց ԱԱՀ-ի կամ սպասարկման ծառայության մատուցման դիմաց գանձվող վճարը՝ առանց ԱԱՀ-ի,

9) վճարային քարտերի և այլ գործիքների թողարկման, զեղչման, փոխանցման, զիջման գործարքների կամ սպասարկման ծառայությունների համար ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում վճարային քարտերի և այլ գործիքների տրամադրման վճարը՝ առանց ԱԱՀ-ի կամ սպասարկման ծառայության մատուցման դիմաց գանձվող վճարը՝ առանց ԱԱՀ-ի,

10) կանխիկի տրամադրման ծառայությունների համար ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում այդ ծառայությունների համար գանձվող կանխիկացման վճարը՝ առանց ԱԱՀ-ի,

11) արժեթղթերի հավատարմագրային կառավարման ծառայությունների համար ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում հավատարմագրային կառավարչի կողմից մատուցված հավատարմագրային կառավարման ծառայությունների համար գանձվող վճարը (վարձատրությունը)՝ առանց ԱԱՀ-ի,

12) բանկային ոսկու օտարման դեպքում ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում բանկային ոսկու արժեքը՝ առանց ԱԱՀ-ի,

13) բանկային ոսկով արտահայտված հաշիվների բացման և վարման, դրանցով այլ գործառնությունների կատարման ծառայությունների համար ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում սպասարկման վճարը՝ առանց ԱԱՀ-ի,

14) օրենքով սահմանված կարգով բանկի կամ վարկային կազմակերպության սեփականությունը դարձած՝ անհատ ձեռնարկատեր չհամարվող ֆիզիկական անձանց մինչ այդ պատկանող գրավի առարկայի օտարման դեպքում ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում գրավի առարկայի օտարման արժեքը՝ առանց ԱԱՀ-ի,

15) գումարների (հասույթների, կոմուևալ և այլ վճարների) ընդունման, ինչպես նաև աշխատավարձերի, թոշակների, նպաստների, ապահովագրական և այլ վճարների կատարման ծառայությունների համար ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում այդ ծառայությունների համար գանձվող վճարը՝ առանց ԱԱՀ-ի,

16) եթե ֆինանսական վարձակալության (լիզինգի) պայմանագրով նախատեսվում է, որ պայմանագրի գործողության ժամկետի ավարտին լիզինգի առարկայի նկատմամբ սեփականության իրավունքը կարող է անցնել վարձակալին, ապա ԱԱՀ-ով հարկման բազան որոշվում է Օրենսգրքի 61-րդ հոդվածով և սույն հոդվածով սահմանված ընդհանուր կարգով, իսկ եթե ֆինանսական վարձակալության (լիզինգի) պայմանագրով չի նախատեսվում, որ պայմանագրի գործողության ժամկետի ավարտին լիզինգի առարկայի նկատմամբ սեփականության իրավունքը կարող է անցնել վարձակալին, ապա ԱԱՀ-ով հարկման բազա է համարվում ֆինանսական վարձակալությունից ստացման ենթակա տոկոսագումարը:

20. Սույն հոդվածի՝

1) 2-րդ մասով սահմանված՝ տարայի արժեքը ԱԱՀ-ով հարկման բազայի մեջ ներառելու դեպքերում տարայի արժեքը ներառվում է՝

ա. տարայավորված ապրանքի մատակարարման օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկում, եթե բացակայում է ապրանքի մատակարարման պայմանագիրը կամ եթե ապրանքի մատակարարման պայմանագրով տարայի վերադարձ նախատեսված չէ կամ եթե ապրանքի մատակարարման պայմանագրով տարայի վերադարձման ժամկետ նախատեսված չէ.

բ. ապրանքի մատակարարման պայմանագրով նախատեսված՝ տարայի վերադարձման ժամկետի վերջին օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկում որպես ԱԱՀ-ով հարկման բազայի ավելացում, եթե ապրանքի մատակարարման պայմանագրով նախատեսված՝ տարայի վերադարձման ժամկետում տարան չի վերադարձվում: Ապրանքի մատակարարման պայմանագրով նախատեսված՝ տարայի վերադարձման ժամկետի ավարտից հետո տարան վերադարձնելու դեպքում ԱԱՀ-ով հարկման բազայի ավելացված մասը չի ճշգրտվում (չի պակասեցվում).

2) 17-րդ մասով սահմանված՝ ապրանքի մատակարարման գործարքների դեպքում ապրանքի մատակարարման դիմաց հատուցման ենթակա գումարի (առանց ԱԱՀ-ի) ավելացումը կամ պակասեցումը ներառվում է ապրանքի մատակարարման դիմաց հատուցման ենթակա վերջնական գումարը հայտնի դառնալու օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկում որպես ԱԱՀ-ով հարկման բազայի ավելացում կամ պակասեցում:

Հոդված 63. Ավելացված արժեքի հարկի դրույքաչափերը

1. Օրենսգրքի 60-րդ հոդվածով սահմանված՝ ԱԱՀ-ով հարկման օբյեկտ համարվող գործարքների ու գործառնությունների հարկման բազայի նկատմամբ ԱԱՀ-ն հաշվարկվում է 20 տոկոս դրույքաչափով, բացառությամբ սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված դեպքերի:

2. Ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման կամ ծառայության մատուցման դիմաց ԱԱՀ-ի գումարը ներառող հատուցման գումարի մեջ ԱԱՀ-ի գումարը որոշվում է 16.67 տոկոս դրույքաչափի հաշվարկային մեծությամբ, եթե՝

1) կազմակերպությունը, անհատ ձեռնարկատերը կամ նոտարը, Օրենսգրքի պահանջների խախտմամբ, իրեն չի համարել ԱԱՀ վճարող.

2) ԱԱՀ վճարող համարվող կազմակերպությունը, անհատ ձեռնարկատերը կամ նոտարը ԱԱՀ-ի 20 տոկոս դրույքաչափով հարկման ենթակա՝ ԱԱՀ-ով հարկման օբյեկտ համարվող գործարքների գծով դուրս գրված հաշվարկային փաստաթղթում առանձին տողով չի նշել ԱԱՀ-ի դրույքաչափն ու գումարը.

3) ԱԱՀ վճարող համարվող կազմակերպությունը, անհատ ձեռնարկատերը կամ նոտարը ԱԱՀ-ի 20 տոկոս դրույքաչափով հարկման ենթակա՝ ԱԱՀ-ով հարկման օբյեկտ համարվող գործարքների գծով հաշվարկային փաստաթուղթ դուրս չի գրել:

3. Օրենսգրքի 65-րդ հոդվածով սահմանված գործարքների ու գործառնությունների հարկման բազայի նկատմամբ ԱԱՀ-ն հաշվարկվում է 0 տոկոս դրույքաչափով:

ՉԼՈՒՄ 13. ԱՎԵԼԱՑՎԱԾ ԱՐԺԵՔԻ ՀԱՐԿԻ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ԱՎԵԼԱՑՎԱԾ ԱՐԺԵՔԻ ՀԱՐԿԻ ՉՐՈՅԱԿԱՆ ԴՐՈՒՅՔԱՉԱՓՈՎ ՀԱՐԿՈՒՄԸ

Հոդված 64. Ավելացված արժեքի հարկից ազատված գործարքներն ու գործառնությունները

1. ԱԱՀ-ից ազատելը Օրենսգրքի 60-րդ հոդվածով սահմանված՝ ԱԱՀ-ով հարկման օբյեկտ համարվող գործարքների ու գործառնությունների հարկման բազայի նկատմամբ ԱԱՀ չհաշվարկելն է:

2. ԱԱՀ-ից ազատվում են Օրենսգրքի 60-րդ հոդվածով սահմանված՝ հետևյալ գործարքներն ու գործառնությունները.

1) հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների, մանկապատանեկան ստեղծագործական և գեղագիտական կենտրոնների, երաժշտական, նկարչական, արվեստի և գեղարվեստի ուսումնական հաստատությունների, մարզադպրոցների, արհեստագործական ուսումնարանների, որակավորման և վերաորակավորման, միջնակարգ մասնագիտական և բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների կողմից ուսուցման ծառայությունների մատուցումը: Սույն կետում նշված հասկացությունները կիրառվում են «Կրթության մասին», «Հանրակրթության մասին» և «Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքներում նույն հասկացությունների կիրառության իմաստով ու նշանակությամբ.

2) դպրոցական գրքերի, նոտայի տետրերի, նկարչական այբումների, մանկական և դպրոցական գրականության, դպրոցական ուսումնական հրատարակությունների, բուհերի, մասնագիտացված գիտական կազմակերպությունների, Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի հրատարակած գիտական և ուսումնական հրատարակությունների օտարումը: Սույն կետով սահմանված արտոնությունների կիրառության շրջանակը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը.

3) Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած չափանիշներին համապատասխանող գիտահետազոտական աշխատանքների կատարումը.

4) հանրակրթական հիմնական ծրագրերի շրջանակներում աշխատանքների կատարումը: Սույն կետով սահմանված արտոնության կիրառության շրջանակը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը.

5) հանրակրթության ոլորտում իրականացվող՝ կրթության և գիտության բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազոր մարմնի կողմից ճանաչված, երաշխավորված և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած չափորոշիչներին համապատասխանող կրթական բնույթի առարկայական մրցույթներին, մրցաշարերին, օլիմպիադաներին մասնակցության իրավունքի տրամադրումը.

6) նախադպրոցական հիմնարկներում երեխաներին պահելու, տուն-ինտերնատներում, մանկատներում, արատներ ունեցող երեխաներ կամ հաշմանդամներ խնամող հաստատություններում, ծերանոցներում գտնվող անձանց խնամքի հետ կապված ծառայությունների մատուցումը, ինչպես նաև խնամվողների կողմից այնտեղ պատրաստված ապրանքների օտարումը, աշխատանքների կատարումը, ծառայությունների մատուցումը: Սույն կետով սահմանված արտոնությունների կիրառության շրջանակը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը.

7) հասարակական (այդ թվում՝ բարեգործական) և կրոնական կազմակերպությունների կողմից ապրանքների անհատույց մատակարարումը, աշխատանքների անհատույց կատարումը և (կամ) ծառայությունների անհատույց մատուցումը.

8) թաղման բյուրոների, գերեզմանատների, ինչպես նաև մահվան և հուղարկավորության հետ կապված ծիսական բնույթի այլ աշխատանքների կատարումը, ծառայությունների մատուցումը և համապատասխան պարագաների օտարումը.

9) կրոնական ծիսակատարությունների կազմակերպման ծառայությունների մատուցումը, կրոնական կազմակերպություններին կրոնական պարագաների օտարումը, ինչպես նաև կրոնական կազմակերպությունների կողմից այդ պարագաների օտարումը.

10) օտարերկրյա պետությունների, միջազգային միջկառավարական (միջպետական) կազմակերպությունների, միջազգային, օտարերկրյա և Հայաստանի Հանրապետության հասարակական (ներառյալ՝ բարեգործական), կրոնական և նմանատիպ բնույթի այլ կազմակերպությունների, առանձին բարերարների կողմից ապրանքների ներմուծումը, ապրանքների մատակարարումը, աշխատանքների կատարումը և ծառայությունների մատուցումը՝ մարդասիրական օգնության և բարեգործական ծրագրերի (գործունեության) շրջանակներում, ինչպես նաև նման ծրագրերի իրականացման հետ անմիջականորեն կապված և դրանց համար զգալի նշանակություն ունեցող ապրանքների մատակարարումը, աշխատանքների կատարումը և ծառայությունների մատուցումը: Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ (այդ թվում՝ Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով) ուղղակիորեն նշված չլինելու դեպքում ծրագրի (գործունեության) տարբերակումն ըստ մարդասիրական օգնության և բարեգործական բնույթի, ինչպես նաև սույն կետի համաձայն, ԱԱՀ-ից ազատվող ապրանքների,

աշխատանքների և ծառայությունների շրջանակները որոշում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազոր մարմինը.

11) դոկորային արյան, մայրական կաթի, պրոթեզատրոպայեղիկ պարագաների, բժշկական տեխնիկայի և պարագաների օտարումը, բուժօգնության, բուժսպասարկման (այդ թվում կանխարգելիչ և ախտորոշման) ծառայությունների մատուցումը, բուժկանխարգելիչ կազմակերպություններում բուժման հետ կապված և այդ բուժօգնության շրջանակներում հիվանդների կողմից պատրաստված ապրանքների օտարումը, աշխատանքների կատարումը, ծառայությունների մատուցումը: Սույն կետով սահմանված արտոնությունների կիրառության շրջանակը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը.

12) տիրազուրկ, ժառանգության իրավունքով պետությանն անցած ապրանքի մատակարարումը.

13) պետության կամ համայնքի կողմից կազմակերպության կանոնադրական կամ բաժնեհավաք կապիտալում գույքի ներդրումը.

14) բռնագրավման կամ նվիրատվության ձևով ապրանքի մատակարարումը պետությանը: Սույն կետը չի տարածվում բռնագանձման ձևով պետությանը ապրանքի մատակարարման գործարքների վրա, որոնց դեպքում ապրանքի մատակարարման գործարքը ենթակա է ԱԱՀ-ով հարկման Օրենսգրքով սահմանված ընդհանուր կարգով.

15) հողամասից կամովին հրաժարվելու դեպքում սեփականության իրավունքով պատկանող հողամասի օտարումը համայնքին կամ պետությանը.

16) հողամասի կամ այլ անշարժ գույքի փոխանակությունը, եթե այդ գործարքի կողմ է հանդիսանում պետությունը և (կամ) համայնքը.

17) Հայաստանի Հանրապետության բյուջետային հիմնարկների կողմից ապրանքի մատակարարումը, աշխատանքի կատարումը և (կամ) ծառայության մատուցումը՝ այն մասով, որից հասույթը հաշվեգրվել է պետական կամ համայնքների բյուջեների օգտին: Սույն կետի կիրառության իմաստով, հասույթի կամ դրա մի մասի հաշվեգրումը պետական կամ համայնքների բյուջեների օգտին պետք է հիմնավորվի դրանց համապատասխան գանձապետական հաշվին փոխանցմամբ.

18) սուբսիդիաների, սուբվենցիաների և դրամաշնորհային ծրագրերի շրջանակներում իրականացվող՝ ապրանքի մատակարարումը, աշխատանքի կատարումը և (կամ) ծառայության մատուցումը, եթե նշված ծրագրերն արժանացել են Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից ձևավորված մասնագիտական հանձնաժողովի դրական եզրակացությանը: Սույն կետում նշված մասնագիտական հանձնաժողովի գործունեության կարգը և կազմը, ինչպես նաև հանձնաժողովի կողմից սուբսիդիաների, սուբվենցիաների և դրամաշնորհային ծրագրերի՝ որպես արտոնյալ որակավորման,

փոփոխման կամ կասեցման կարգերը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը.

19) պետական կառավարման մարմինների կողմից այն ծառայությունների մատուցումը, որոնց համար օրենքով սահմանված է պետական տուրքի վճարում.

20) կոնցեսիոների (օպերատորի) կողմից Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած չափանիշների համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազոր մարմնի կողմից որպես կոնցեսիայի պայմանագիր որակված գործարքի պայմանների շրջանակներում կոնցեդենտին (շնորհատուհին) պատկանող ենթակառուցվածքային ակտիվների, դրանց առանձին տարրերի վրա կատարված բարելավման արդյունքի կամ գնված կամ կառուցված կամ փոխարինված ենթակառուցվածքային ակտիվների (սյուրթական կամ ոչ սյուրթական), դրանց կազմում առանձին տարրերի՝ կոնցեսիայի պայմանագրի գործողության ընթացքում կամ ավարտին կոնցեդենտին (շնորհատուհին) օտարումը, ինչպես նաև կոնցեդենտին (շնորհատուհին) կոնցեսիոն ծառայությունների մատուցումը: Սույն կետի կիրառության իմաստով՝

ա. կոնցեդենտ (շնորհատու) է համարվում պետական կամ համայնքային մարմինը, որը որոշակի ժամանակահատվածով կոնցեսիոներին (օպերատորին) է տրամադրում հանրային ծառայությունների ենթակառուցվածքներ՝ դրանք շահագործելու և (կամ) սպասարկելու նպատակով.

բ. կոնցեսիոներ (օպերատոր) է համարվում իրավաբանական անձ հանդիսացող ռեզիդենտ կազմակերպությունը, որին կոնցեդենտի (շնորհատուհի) կողմից տրամադրվում են հանրային ծառայությունների ենթակառուցվածքներ՝ հանրային ծառայություն մատուցելու և (կամ) այն բարելավելու նպատակով, և որը շահագործում և (կամ) սպասարկում է այդ ենթակառուցվածքները սահմանված ժամանակաշրջանի ընթացքում.

21) ԱՏԳԱԱ 8432, 8433, 8434, 8436, 8701 ծածկագրերին դասվող տեխնիկայի և մասերի, 31 ապրանքախմբի ծածկագրերին դասվող պարարտանյութերի, 3808 91, 3808 92, 3808 93, 3808 94, 3808 99 ապրանքախմբի ծածկագրերին դասվող թունաքիմիկատների, 0106 41 000, 0106 90 00 90, 5305 00 000 0, 9406 00 310 0 ծածկագրերին դասվող ապրանքների, ինչպես նաև գյուղատնտեսական մշակաբույսերի և բազմամյա տնկարկների սերմացուների և տնկանյութի օտարումը.

22) անմիջական արտադրողի կողմից Հայաստանի Հանրապետությունում արտադրված՝ ԱՏԳԱԱ 570110, 570210 ծածկագրերին դասվող ձեռագործ գորգերի օտարումը.

23) ջրօգտագործողների ընկերությունների կողմից ոռոգման ջրի օտարումը.

24) ազատ տնտեսական գոտու կազմակերպչին և ազատ տնտեսական գոտու շահագործողին ծառայությունների մատուցումը, ազատ տնտեսական գոտու տարածքում ապրանքների մատակարարումը.

25) օտարերկրյա զբոսաշրջիկին զբոսաշրջային ծառայությունների մատուցումը, ինչպես նաև զբոսաշրջային գործակալությունների կողմից գործակալական ծառայությունների մատուցումը, եթե այդ ծառայությունների շրջանակներում ուղևորությունները, ճանապարհորդությունները, էքսկուրսիաներն իրականացվում են Հայաստանի Հանրապետության տարածքում.

26) թերթերի և ամսագրերի օտարումը.

27) Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած ցանկում նշված թանկարժեք և կիսաթանկարժեք քարերի օտարումը.

28) թանկարժեք մետաղների և թանկարժեք մետաղներից պատրաստված՝ ԱՏԳԱԱ 7106, 7108, 7109, 7110, 7113, 7115 ծածկագրերին դասվող՝ ոսկերչական նշանակության կիսապատրաստուկների օտարումը.

29) ծխախոտի արտադրանք արտադրող չհանդիսացող և (կամ) ծխախոտի արտադրանք ներմուծող չհանդիսացող հարկ վճարողների կողմից ծխախոտի արտադրանքի օտարումը.

30) խաղատների գործունեության կազմակերպումը.

31) շահումով խաղերի (այդ թվում՝ ինտերնետ շահումով խաղերի) կազմակերպումը.

32) միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների վարկային կամ շնորհային ծրագրերի նախապատրաստման միջոցների հաշվին ապրանքների մատակարարումը, աշխատանքների կատարումը և (կամ) ծառայությունների մատուցումը՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով.

33) ապրանքի մատակարարման հրապարակային պայմանագրով սահմանված երաշխիքային ժամանակահատվածում ապրանքը մատակարարողի կողմից տվյալ ապրանքի հետ կապված սպասարկման ծառայությունների անհատույց մատուցումը, այդ ծառայությունների շրջանակներում սահմանված որակին չհամապատասխանող ապրանքների, դրանց լրակազմող տարրերի փոխարինման նպատակով ապրանքի անհատույց մատակարարումը, այն ապրանքների մատակարարումն ու ծառայությունների մատուցումը, որոնց արժեքը ներառված է հրապարակային պայմանագրերի համաձայն մատակարարվող ապրանքների արժեքում: Սույն կետը կարող է կիրառվել այն դեպքում, երբ կնքված պայմանագրի պայմանները համապատասխանում են Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքի 442-րդ հոդվածով սահմանված՝ հրապարակային պայմանագրերին ներկայացվող պահանջներին: Այն դեպքերում, երբ ապրանքի մատակարարման հրապարակային պայմանագրով նախատեսվում է այլ ապրանքների մատակարարում և (կամ) ծառայությունների մատուցում, ապա հրապարակային պայմանագրով մատակարարվող ապրանքի արժեքում այլ ապրանքների և (կամ) ծառայությունների արժեքը ներառելու փաստը պետք է հիմնավորվի հաշվապահական հաշվառման մեջ կիրառվող սկզբնական հաշվառման փաստաթղթերով և

ԱԱՀ վճարողի կողմից հաստատված փաստաթղթերով (հրաման, հաստատված ինքնարժեքի հաշվարկ և այլն).

34) կազմակերպության կանոնադրական կամ բաժնետիրական կապիտալում բաժնետիրական կամ փայի նկատմամբ սեփականության իրավունքի օտարումը.

35) օրենքով սահմանված կարգով իրականացվող՝ կազմակերպության վերակազմակերպման շրջանակներում ապրանքի մատակարարումը և (կամ) ծառայության մատուցումը.

36) սեփականաշնորհման կամ ապապետականացման գործարքների շրջանակներում ապրանքի մատակարարումը.

37) Հայաստանի Հանրապետության տարածք մշակութային արժեքների ներմուծումը.

38) Հայաստանի Հանրապետության տարածքից «Վերաարտահանում» մաքսային ընթացակարգով (բացառությամբ «Վերամշակում՝ մաքսային տարածքում» մաքսային ընթացակարգով ներմուծված ապրանքների նկատմամբ «Վերաարտահանում» մաքսային ընթացակարգի կիրառման դեպքերի) արտահանված ապրանքների մատակարարումը.

39) օրենսդրությամբ սահմանված կարգով լիազորված տնտեսական օպերատորի կարգավիճակ ունեցող հարկ վճարողի կողմից ԵՏՄ անդամ չհամարվող պետություններից Հայաստանի Հանրապետության տարածք ապրանքների ներմուծումը, եթե այդ ապրանքները կամ դրանց վերամշակման արդյունքում ստացված ապրանքները ներմուծման օրվանը հաջորդող 180 օրվա ընթացքում վերաարտահանվում են (այդ թվում՝ ԵՏՄ անդամ պետություններ).

40) Հայաստանի Հանրապետության սահմանից «Արտահանում» մաքսային ընթացակարգով ԵՏՄ անդամ չհամարվող պետություն արտահանված կամ Հայաստանի Հանրապետության տարածքից ԵՏՄ անդամ պետություն արտահանված սև և գունավոր մետաղների ջարդոնի մատակարարումը.

41) անհատ ձեռնարկատիրոջ կամ նոտարի կողմից իրենց անձնական գույքի օտարման գործարքները.

42) անհատ ձեռնարկատիրոջը կամ նոտարին պատկանող՝ ժառանգության զանգվածում ներառվող գույքի՝ ժառանգին օտարումը.

43) Հայաստանի Հանրապետություն ժամանող ֆիզիկական անձանց կողմից «Մաքսային կարգավորման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված՝ իրենց անձնական օգտագործման իրերի ներմուծումը.

44) Հայաստանի Հանրապետություն մշտական բնակության ժամանող ֆիզիկական անձանց կողմից «Մաքսային կարգավորման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված՝ իրենց անձնական օգտագործման գույքի ներմուծումը.

45) օտարերկրյա պետություններում գործող Հայաստանի Հանրապետության դիվանագիտական ծառայության մարմիններում ծառայող դիվանագետների և Հայաստանի

Հանրապետության դիվանագիտական ծառայությանը կից գործող ռազմական, առևտրական և այլ կցորդների, Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու այլ երկրների թեմերում Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի կողմից հոգևոր ծառայության նշանակված քաղաքացիների կողմից ծառայության ավարտից հետո «Մաքսային կարգավորման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված՝ իրենց անձնական օգտագործման գույքի ներմուծումը.

46) ապահովագրական և վերաապահովագրական ծառայությունների, ներառյալ դրանց հետ կապված՝ ապահովագրական միջնորդների և գործակալների կողմից ծառայությունների մատուցումը.

47) կենսաթոշակային ապահովման ծառայությունների, ներառյալ դրանց հետ կապված՝ միջնորդների և գործակալների կողմից ծառայությունների մատուցումը.

48) «Ակտիվների արժեթղթավորման և ակտիվներով ապահովված արժեթղթերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի իմաստով նախաձեռնողի կողմից ակտիվների օտարումն արժեթղթավորման հիմնադրամին կամ վաճառողին, վաճառողի կողմից ակտիվների օտարումն արժեթղթավորման հիմնադրամին, ինչպես նաև «Ակտիվների արժեթղթավորման և ակտիվներով ապահովված արժեթղթերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված դեպքերում նախաձեռնողի կողմից արժեթղթավորման հիմնադրամից ակտիվների հետզուհումը կամ արժեթղթավորման հիմնադրամի հետ ակտիվների փոխանակումը.

49) բանկերի, արժեթղթերի շուկայի մասնագիտացված մասնակիցների, վճարահաշվարկային կազմակերպությունների, վարկային կազմակերպությունների, ինչպես նաև սույն կետով սահմանված դեպքերում՝ այլ անձանց կողմից հետևյալ ֆինանսական գործարքների ու գործառնությունների կատարումը.

ա. ցպահանջ, ժամկետային, ինսյոդական և նման այլ ավանդների ընդունման, բանկային և ինվեստիցիոն հաշիվների բացման, վարման ու սպասարկման ծառայությունների, այդ թվում՝ վճարահաշվարկային ծառայությունների մատուցումը.

բ. բանկերի, վարկային կազմակերպությունների և այլ հարկ վճարողների կողմից վարկերի կամ փոխառությունների տրամադրման, այդ թվում՝ պարտքերի կամ առևտրային գործարքների ֆինանսավորման ու ֆակտորինգային այլ ծառայությունների մատուցումը.

գ. երաշխավորությունների, բանկային երաշխիքների տրամադրման, ակրեդիտիվների բացման ծառայությունների մատուցումը.

դ. բանկերի, վարկային կազմակերպությունների և այլ հարկ վճարողների կողմից արժեթղթերի օտարումը, արժեթղթերի ի պահ ընդունման և հաշվառման ծառայությունների մատուցումը.

ե. մուրհակների, չեկերի, վճարագրերի, վճարային այլ արժեթղթերի, վճարային փաստաթղթերի, քարտերի և այլ գործիքների թողարկման, զեղչման, փոխանցման, զիջման

կամ սպասարկման ծառայությունների մատուցումը, ինչպես նաև այլ հարկ վճարողների կողմից մուրհակների, չեկերի, վճարագրերի, վճարային այլ արժեթղթերի, վճարային փաստաթղթերի օտարումը.

զ. բանկերի, վարկային կազմակերպությունների և այլ հարկ վճարողների կողմից արտարժույթի (թղթադրամի և մետաղադրամի, բացառությամբ դրամագիտական նշանակություն ունեցող և այդ նպատակով օգտագործվող մետաղադրամների և բանկային տոմսերի) օտարումը և (կամ) փոխանակումը հայկական դրամի հետ, բանկերի, վարկային կազմակերպությունների և այլ հարկ վճարողների կողմից արտարժույթի ֆյուչերսների, օպցիոնների և նման այլ ծառայությունների մատուցումը.

է. կանխիկի տրամադրման ծառայությունների մատուցումը.

ը. ներդրումային ֆոնդի կառավարման, ներառյալ՝ իր կողմից կառավարվող (այդ թվում՝ պատվիրակման արդյունքում) ներդրումային ֆոնդի թողարկած արժեթղթերի տեղաբաշխման և (կամ) հետզնման (մարման) ծառայությունների մատուցումը.

թ. ներդրումային ֆոնդի պահառության ծառայության մատուցումը.

ժ. արժեթղթերի հավատարմագրային կառավարման ծառայության մատուցումը.

ժա. բանկային ոսկու օտարումը, բանկային ոսկով արտահայտված հաշիվների բացման ու վարման, դրանցով այլ գործառնությունների կատարման ծառայությունների մատուցումը, ինչպես նաև բանկերին և վարկային կազմակերպություններին բանկային ձուլակտորների օտարումը.

ժբ. օրենքով սահմանված կարգով բանկի կամ վարկային կազմակերպության սեփականությունը դարձած՝ անհատ ձեռնարկատեր և նոտար չհամարվող ֆիզիկական անձանց մինչ այդ պատկանող գրավի առարկայի օտարումը: Սույն ենթակետի կիրառության իմաստով, գրավի առարկան մինչև բանկի կամ վարկային կազմակերպության սեփականությունը դառնալը համարվում է անհատ ձեռնարկատեր և նոտար չհամարվող ֆիզիկական անձանց պատկանող, եթե գրավի առարկայի նկատմամբ սեփականության իրավունքի վկայականում նշված չէ, որ այն պատկանում է տվյալ անհատ ձեռնարկատիրոջը կամ նոտարին.

ժգ. գումարների (հասույթների, պարտադիր, կոմուսալ և այլ վճարների) ընդունման, ինչպես նաև աշխատավարձի, թոշակների, նպաստների, ապահովագրական և այլ վճարների կատարման ծառայությունների մատուցումը.

ժդ. լիզինգային պայմանագրի շրջանակներում բանկերի և վարկային կազմակերպությունների կողմից ներմուծված այն ապրանքների ֆինանսական վարձակալությամբ (լիզինգով) օտարումը, որոնց ներմուծման ժամանակ ԱԱՀ-ն օրենսդրությամբ սահմանված կարգով չի հաշվարկվել և չի վճարվել.

ժե. բանկերի և վարկային կազմակերպությունների կողմից ֆինանսական վարձակալության (լիզինգի) ծառայության մատուցումը, եթե ֆինանսական

վարձակալության (լիզինգի) պայմանագրով չի նախատեսվում, որ պայմանագրի գործողության ժամկետի ավարտին լիզինգի առարկայի նկատմամբ սեփականության իրավունքը կարող է անցնել վարձակալին:

ԱԱՀ-ից չեն ազատվում սույն կետով սահմանված ծառայությունների հետ կապված քաղվածքների և այլ տեղեկությունների ձևակերպման և տրամադրման, արժեթղթերի, չեկերի, վճարագրերի, վճարային փաստաթղթերի, քարտերի, թղթադրամի, մետաղադրամի, բանկային ոսկու պատրաստման, ֆաբրիկային ծառայությունների մատուցումը:

Հոդված 65. Ավելացված արժեքի հարկի գրոյական դրույքաչափով հարկվող գործարքները

1. ԱԱՀ-ի գրոյական դրույքաչափով հարկումը Օրենսգրքի 60-րդ հոդվածով սահմանված՝ ԱԱՀ-ով հարկման օբյեկտ համարվող գործարքների ու գործառնությունների հարկման բազայի նկատմամբ ԱԱՀ-ն 0 տոկոս դրույքաչափով հաշվարկելն է:

2. ԱԱՀ-ի 0 տոկոս դրույքաչափով հարկվում են Օրենսգրքի 60-րդ հոդվածով սահմանված՝ հետևյալ գործարքները.

1) Հայաստանի Հանրապետության տարածքից «Արտահանում» մաքսային ընթացակարգով արտահանված ապրանքի (բացառությամբ սև և գունավոր մետաղների ջարդոնի) մատակարարումը.

2) Հայաստանի Հանրապետության տարածքից ԵՏՄ անդամ պետություն արտահանված՝ ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքի (բացառությամբ սև և գունավոր մետաղների ջարդոնի) մատակարարումը՝ Օրենսգրքի 76-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված փաստաթուղթը հարկային մարմին ներկայացնելու դեպքում.

3) սույն մասի 1-ին և (կամ) 2-րդ կետերով սահմանված գործարքների հետ ուղղակիորեն կապված՝ ապրանքների փաթեթավորման, բեռնման, բեռնաթափման, ուղեկցման և համանման այլ աշխատանքների կատարումը և (կամ) ծառայությունների մատուցումը.

4) բեռների, փոստի և (կամ) ուղևորների փոխադրման՝ միջազգային տրանսպորտային ծառայությունների մատուցումը: Սույն կետի կիրառության իմաստով՝

ա. բեռների, փոստի և (կամ) ուղևորների՝ ցանկացած տեսակի տրանսպորտային միջոցով փոխադրման տրանսպորտային ծառայությունը համարվում է միջազգային, եթե այն սկսվում է Հայաստանի Հանրապետությունում և ավարտվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս կամ եթե այն սկսվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս և ավարտվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում.

բ. տրանսպորտային ծառայություն է համարվում նաև այլ կազմակերպությունների և (կամ) ֆիզիկական անձանց միջոցով (ներգրավմամբ) բեռների և (կամ) ուղևորների փոխադրման կազմակերպման միջնորդական գործունեությունը.

5) ԵՏՄ միասնական մաքսային օրենսդրությամբ սահմանված կարգով վերամշակման նպատակով «Վերամշակում՝ մաքսային տարածքում» մաքսային ընթացակարգով Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծված կամ վերամշակման նպատակով ԵՏՄ անդամ պետություններից Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծված հումքից ստացված ապրանքի արտահանման դեպքում հումքի վերամշակման աշխատանքների կատարումը և (կամ) ծառայությունների մատուցումը.

6) ԵՏՄ միասնական մաքսային օրենսդրությամբ սահմանված կարգով նորոգման (վերանորոգման) նպատակով «Վերամշակում՝ մաքսային տարածքում» մաքսային ընթացակարգով Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծված կամ նորոգման (վերանորոգման) նպատակով ԵՏՄ անդամ պետություններից Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծված գույքի արտահանման դեպքում այդ գույքի նորոգման (վերանորոգման) համար օգտագործված պահեստամասերի, դետալների, հանգույցների, այլ լրակազմող տարրերի մատակարարումը՝ նորոգողի (վերանորոգողի) կողմից.

7) «Մաքսային տարանցում» մաքսային ընթացակարգով Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծված ապրանքները Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծման մաքսային մարմնից մինչև Հայաստանի Հանրապետությունից արտահանման մաքսային մարմին տեղափոխելու հետ ուղղակիորեն կապված աշխատանքների կատարումը և (կամ) ծառայությունների մատուցումը.

8) միջազգային երթուղիներով թռիչքներ իրականացնող օդանավերի՝

ա. լիցքավորման համար անհրաժեշտ վառելանյութի ու ամբողջ երթուղու ընթացքում օդանավերում անձնակազմի և ուղևորների սպառման համար նախատեսվող ապրանքների մատակարարումը.

բ. սպասարկման (ներառյալ ատրոնավիզացիոն, թռիչք-վայրեջքի), նորոգման, վերասարքավորման, միջազգային երթուղիներով փոխադրվող ուղևորների, ուղեբեռների, բեռների և փոստի սպասարկման աշխատանքների կատարումը և (կամ) ծառայությունների մատուցումը, փոխադրման ընթացքում ուղևորներին ծառայությունների մատուցումը.

9) այն միջնորդական ծառայությունների մատուցումը, որոնք անմիջականորեն կապված են և ապահովում են սույն մասի 8-րդ կետում նշված ծառայությունների մատուցումը.

10) անմաքս առևտրի խանութից ապրանքների մանրածախ վաճառքը միջազգային երթուղիներով մեկնող և ժամանող ուղևորներին, ինչպես նաև այլ հարկ վճարողների կողմից այդ ապրանքների մատակարարումը անմաքս առևտրի խանութի կազմակերպչին.

11) այն աշխատանքների կատարումը և (կամ) ծառայությունների մատուցումը, որոնց կատարման վայրը և (կամ) մատուցման վայրը, Օրենսգրքի 39-րդ հոդվածի համաձայն, չի համարվում Հայաստանի Հանրապետությունը.

12) դիվանագիտական ներկայացուցչություններին և հյուպատոսական հիմնարկներին, նրանց հավասարեցված միջազգային, միջկառավարական (միջպետական) կազմակերպություններին ապրանքների մատակարարումը, նրանց համար աշխատանքների կատարումը և (կամ) ծառայությունների մատուցումը:

Սույն կետով սահմանված գործարքների նկատմամբ ԱԱՀ-ի 0 տոկոս դրույքաչափը կիրառվում է միայն այն պետությունների ներկայացուցչություններին և (կամ) հյուպատոսական հիմնարկներին նկատմամբ, որոնց օրենսդրությամբ ԱԱՀ-ի 0 տոկոս դրույքաչափի կիրառությունն է սահմանված տվյալ երկրում Հայաստանի Հանրապետության դիվանագիտական ներկայացուցչության և (կամ) հյուպատոսական հիմնարկի համար:

Սույն կետի կիրառությունն ապահովելու նպատակով, սույն կետով սահմանված պետությունների, ինչպես նաև դիվանագիտական ներկայացուցչություններին և հյուպատոսական հիմնարկներին հավասարեցված միջազգային, միջկառավարական (միջպետական) կազմակերպությունների ցանկերը և դրանցում կատարվող փոփոխությունները Հայաստանի Հանրապետության արտաքին գործերի նախարարությունը Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով տրամադրում է հարկային մարմինին:

Սույն կետով սահմանված դեպքերում ԱԱՀ-ի 0 տոկոս դրույքաչափի՝

ա. կիրառությունը հիմնավորվում է ապրանք մատակարարող, աշխատանք կատարող և (կամ) ծառայություն մատուցող ԱԱՀ վճարողի կողմից Օրենսգրքի 56-րդ հոդվածով սահմանված կարգով համապատասխան հաշիվ վավերագրերի դուրս գրմամբ,

բ. կիրառությունը և դիվանագիտական ներկայացուցչություններին ու հյուպատոսական հիմնարկներին, նրանց հավասարեցված միջազգային, միջկառավարական (միջպետական) կազմակերպություններին նրանց կողմից գնված ապրանքների, ընդունված աշխատանքների և (կամ) ստացված ծառայությունների գներում ներառված ԱԱՀ-ի գումարների վերադարձը իրականացվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով, եթե սույն կետում նշված գործարքների մասով հաշիվ վավերագրերի դուրս գրման փոխարեն դուրս են գրվել հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի կտրոններ.

13) Հայաստանի Հանրապետությունում սահմանված կարգով գրանցված էլեկտրակապի օպերատորի կամ փոստային կապի օպերատորի կողմից օտարերկրյա համապատասխան օպերատորներին այն ծառայությունների մատուցումը, որոնց մասով, համապատասխանաբար՝ էլեկտրակապի միջազգային միության (ԷՄՄ) կանոնադրությանը կամ Համաշխարհային փոստային միության կանոնադրությանը համապատասխան, կատարվում է միջազգային փոխկապակցման ծառայությունների շրջանակներում միմյանց մատուցված ծառայությունների դիմաց վճարման ենթակա գումարների փոխադարձ հաշվարկ:

ԳԼՈՒԽ 14. ԱՎԵԼԱՑՎԱԾ ԱՐԺԵՔԻ ՀԱՐԿԻ ՀԱՇՎԱՐԿՈՒՄԸ

Հոդված 66. Հարկային հաշիվների և ճշգրտող հարկային հաշիվների դուրս գրումը

1. ԱԱՀ վճարողները Օրենսգրքի 56-րդ հոդվածով սահմանված դեպքերում պարտավոր են դուրս գրել հարկային հաշիվներ, իսկ Օրենսգրքի 42-րդ հոդվածով սահմանված դեպքերում՝ նաև ճշգրտող հարկային հաշիվներ (այսուհետև սույն բաժնում՝ հարկային հաշիվներ):

2. Անկախ սույն հոդվածի 1-ին մասի դրույթներից, Օրենսգրքի 67-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-5-րդ կետերով սահմանված դեպքերում հարկային հաշիվներ դուրս չեն գրվում:

Հոդված 67. Հարկային հաշիվների դուրս գրման սահմանափակումները

1. Հարկային հաշիվներ դուրս չեն գրում՝

1) ԱԱՀ վճարող չհամարվողները՝ ԱԱՀ վճարող չհամարվելու հաշվետու ժամանակաշրջաններում իրականացված գործարքների մասով: Սույն կետի գործողությունը չի տարածվում այն դեպքերի վրա, երբ հարկային հաշիվը դուրս է գրվում հանձնարարության կամ պրինցիպալի անունից հանդես գալու պայման նախատեսող գործակալության պայմանագրերով ապրանքներ մատակարարող կամ աշխատանքներ կատարող կամ ծառայություններ մատուցող՝ հանձնակատար կամ գործակալ համարվող կազմակերպության կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ կողմից՝ համապատասխանաբար ԱԱՀ վճարող համարվող հանձնարարողի կամ ԱԱՀ վճարող համարվող պրինցիպալի անունից.

2) ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման և (կամ) ծառայության մատուցման այն գործարքների մասով, որոնք ազատված են ԱԱՀ-ից.

3) ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման և (կամ) ծառայության մատուցման այն գործարքների մասով, որոնք ենթակա են ԱԱՀ-ի 0 տոկոս դրույթաչափով հարկման.

4) Օրենսգրքի 13-րդ բաժնով սահմանված՝ հատուկ հարկային համակարգերի շրջանակներում կատարվող՝ ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման և (կամ) ծառայության մատուցման գործարքների մասով.

5) ապրանքի մատակարարման այն գործարքների մասով, որոնք Օրենսգրքի 60-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն, չեն համարվում ԱԱՀ-ով հարկման օբյեկտ:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված դեպքերում հարկային հաշվի փոխարեն կազմվում և Օրենսգրքի 56-րդ հոդվածով սահմանված դեպքերում և կարգով դուրս են գրվում հաշիվ վավերագրեր:

3. Եթե ԱԱՀ վճարողը միաժամանակ իրականացնում է սույն հոդվածի 1-ին մասի 2-5-րդ կետերով սահմանված որևէ գործարք և այնպիսի գործարք, որի մասով պետք է դուրս

գրվի հարկային հաշիվ, ապա կարող է հարկային հաշվում ներառել նաև սույն հոդվածի 1-ին մասի 2-5-րդ կետերով սահմանված գործարքը:

Հոդված 68. Հարկային հաշիվների վավերացումը

1. ԱԱՀ վճարողները էլեկտրոնային ստորագրությամբ վավերացնում են հաշվետու ժամանակաշրջանում ձեռք բերված ապրանքների, ընդունված աշխատանքների և ստացված ծառայությունների գծով մատակարարների, աշխատանք կատարողների և ծառայություն մատուցողների (այսուհետ սույն բաժնում՝ մատակարարների) կողմից դուրս գրված հարկային հաշիվները:

2. Օրենսգրքի 70-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված դեպքում Օրենսգրքի 56-րդ հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված կարգով հարկային հաշվի դուրս գրումը համարվում է տվյալ հարկային հաշվի՝ էլեկտրոնային ստորագրությամբ վավերացում:

Հոդված 69. Հաշվետու ժամանակաշրջանը

1. ԱԱՀ-ի հաշվարկման և վճարման համար հաշվետու ժամանակաշրջան է համարվում յուրաքանչյուր հաշվետու ամիսը:

Հոդված 70. Պետական բյուջե վճարման ենթակա ավելացված արժեքի հարկի գումարի որոշման կարգը

1. ԱԱՀ վճարողները հաշվետու ժամանակաշրջանի համար պետական բյուջե են վճարում այդ ժամանակաշրջանում իրականացված՝ Օրենսգրքի 60-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին և 2-րդ կետերով սահմանված՝ հարկման օբյեկտ համարվող գործարքների հարկման բազայի նկատմամբ հաշվարկված ԱԱՀ-ի գումարների և Օրենսգրքի 71-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հաշվանցվող (պակասեցվող) ԱԱՀ-ի գումարների դրական տարբերությունը, եթե Օրենսգրքի 72-րդ հոդվածով այլ բան սահմանված չէ:

2. Հայաստանի Հանրապետությունում մշտական հաստատություն չունեցող ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ մշտական հաստատություն չունեցող ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի կողմից Հայաստանի Հանրապետությունում իրականացված՝ ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման և (կամ) ծառայության մատուցման, ինչպես նաև այդ ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությանը կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձին սեփականության իրավունքով պատկանող ապրանքները Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծելու (այդ թվում՝ ԵՏՄ անդամ պետություններից)՝ ԱԱՀ-ով հարկման ենթակա գործարքների ու գործառնությունների գծով Օրենսգրքով սահմանված կարգով և ժամկետներում ԱԱՀ-ի հաշվարկման և վճարման պարտավորությունը այդ ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի փոխարեն՝ որպես հարկային գործակալ, կրում են պայմանագրային հարաբերությունների կողմ հանդիսացող ԱԱՀ վճարողները, բացառությամբ սույն մասի երկրորդ պարբերության 5-րդ կետով սահմանված դեպքերի:

Սույն մասով սահմանված դեպքերում՝

1) ԱԱՀ-ով հարկման ենթակա գործարքների ու գործառնությունների հարկման բազան որոշվում է Օրենսգրքի 61-րդ և 62-րդ հոդվածներով սահմանված կարգով.

2) ԱԱՀ-ով հարկման ենթակա գործարքները համարվում են Հայաստանի Հանրապետությունում իրականացված, եթե ապրանքի մատակարարման վայրը Օրենսգրքի 37-րդ հոդվածի համաձայն, իսկ աշխատանքի կատարման կամ ծառայության մատուցման վայրը Օրենսգրքի 39-րդ հոդվածի համաձայն, համարվում է Հայաստանի Հանրապետությունը.

3) ԱԱՀ-ով հարկման ենթակա գործարքների մասով ԱԱՀ-ի հաշվարկման ժամանակ ԱԱՀ-ի շեմը հաշվի չի առնվում.

4) պայմանագրային հարաբերությունների կողմ հանդիսացող ԱԱՀ վճարողներն ազատվում են ԱԱՀ-ի հաշվարկման և վճարման պարտավորությունից, եթե ապրանքի ներմուծման փաստաթղթերով (այդ թվում՝ ներմուծման հարկային հայտարարագրով կամ ներմուծման մաքսային հայտարարագրով) հիմնավորվում է, որ ներմուծումը կատարվել է իր անունով՝ անկախ ապրանքի նկատմամբ սեփականության իրավունքը Հայաստանի Հանրապետության տարածքում փոխանցվելու հանգամանքից.

5) Օրենսգրքով սահմանված կարգով և ժամկետներում ԱԱՀ-ի հաշվարկման և վճարման պարտավորությունը կրում է Հայաստանի Հանրապետությունում մշտական հաստատություն չունեցող ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունը կամ մշտական հաստատություն չունեցող ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձը, եթե պայմանագրային հարաբերությունների կողմ է համարվում՝

ա. Հայաստանի Հանրապետությունում մշտական հաստատություն չունեցող մեկ այլ ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունը կամ մշտական հաստատություն չունեցող մեկ այլ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձը.

բ. այն կազմակերպությունը կամ ֆիզիկական անձը, որը, Օրենսգրքի համաձայն, չի համարվում ԱԱՀ վճարող, բացառությամբ Օրենսգրքի 59-րդ հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված դեպքերի.

գ. այն կազմակերպությունը կամ ֆիզիկական անձը, որը, Օրենսգրքի համաձայն, չի համարվում հարկային գործակալ:

Հոդված 71. Ավելացված արժեքի հարկի հաշվանցումների (պակասեցումների) իրականացման կարգը

1. Օրենսգրքի 70-րդ հոդվածով սահմանված՝ հաշվանցվող (պակասեցվող) ԱԱՀ-ի գումարներ են համարվում՝

1) հանրապետության տարածքում հաշվետու ժամանակաշրջանում ձեռք բերված ապրանքների, ընդունված աշխատանքների և (կամ) ստացված ծառայությունների գծով մատակարարների կողմից դուրս գրված հարկային հաշիվներում (այդ թվում՝ այն դեպքում,

երբ հարկային հաշվի դուրս գրման ամսաթիվը ներառված է հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող որևէ հաշվետու ժամանակաշրջանում, սակայն հարկային հաշվում նշված գործարքը կատարվել է (այսինքն՝ հարկային հաշվում նշված՝ գործարքի կատարման ամսաթիվը ներառված է) այդ հաշվետու ժամանակաշրջանում) առանձնացված ԱԱՀ-ի գումարները: Սույն կետով սահմանված ԱԱՀ-ի գումարները հաշվանցվում (պակասեցվում) են՝

ա. ապրանքների ձեռքբերման, աշխատանքների ընդունման և (կամ) ծառայությունների ստացման օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով, եթե համապատասխան գործարքին վերաբերող՝ մատակարարների կողմից դուրս գրված հարկային հաշիվը ապրանքը ձեռք բերողի, աշխատանքն ընդունողի և (կամ) ծառայությունը ստացողի կողմից Օրենսգրքի 68-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված կարգով վավերացվել է մինչև ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկի ներկայացման համար Օրենսգրքի 75-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված վերջնաժամկետը.

բ. համապատասխան գործարքին վերաբերող՝ մատակարարների կողմից դուրս գրված հարկային հաշիվը ապրանքը ձեռք բերողի, աշխատանքն ընդունողի և (կամ) ծառայությունը ստացողի կողմից Օրենսգրքի 68-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված կարգով վավերացվելու օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով, եթե հարկային հաշիվը չի վավերացվել Օրենսգրքի 75-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված վերջնաժամկետում,

2) «Բաց թողնում՝ ներքին սպառման համար» մաքսային ընթացակարգով Հայաստանի Հանրապետության տարածք ներմուծված ապրանքների համար Օրենսգրքով սահմանված կարգով և չափով հաշվարկված և վճարված ԱԱՀ-ի գումարները: Սույն կետով սահմանված ԱԱՀ-ի գումարները հաշվանցվում (պակասեցվում) են՝

ա. ապրանքների ներմուծման մաքսային հայտարարագրի գրանցման օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով, բացառությամբ սույն կետի «գ» ենթակետով սահմանված դեպքերի.

բ. ԵՏՄ միասնական մաքսային օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ապրանքների ներմուծման ճշտված մաքսային հայտարարագիր ներկայացնելու դեպքում՝ ներմուծման ճշտված մաքսային հայտարարագրի գրանցման և ԱԱՀ-ի լրացուցիչ գումարների վճարման օրերը, իսկ այդ օրերը տարբեր հաշվետու ժամանակաշրջաններում ներառված լինելու դեպքում՝ դրանցից վերջինը ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով՝ հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա ԱԱՀ-ի լրացուցիչ գումարի մասով.

գ. Օրենսգրքի 79-րդ հոդվածով սահմանված՝ ապրանքների ներմուծման մասով մաքսային մարմինն վճարման ենթակա ԱԱՀ-ի գումարի վճարման ժամկետի հետաձգման դեպքում՝ ԱԱՀ-ի համապատասխան գումարի վճարման (այդ թվում՝ մասնակի) օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով՝ վճարված ԱԱՀ-ի գումարի չափով.

դ. ապրանքների ներմուծման գծով մաքսային մարմնի կողմից իրականացվող հետբացթողումային ստուգման արդյունքում ԱԱՀ-ի գծով լրացուցիչ պարտավորություն առաջադրելու դեպքում՝ այդ պարտավորության կատարման (այդ թվում՝ մասնակի) օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով՝ վճարված ԱԱՀ-ի գումարի չափով,

3) ԵՏՄ անդամ պետություններից Հայաստանի Հանրապետության տարածք ներմուծված՝ ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքների համար Օրենսգրքով սահմանված կարգով և չափով հաշվարկված և վճարված ԱԱՀ-ի գումարները: Սույն կետով սահմանված ԱԱՀ-ի գումարները հաշվանցվում (պակասեցվում) են՝

ա. ապրանքները Հայաստանի Հանրապետության տարածք ներմուծելու (Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանը հատելու) օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով, եթե ապրանքների ներմուծման հարկային հայտարարագիրը հարկային մարմին Է ներկայացվել և ներմուծման մասով ԱԱՀ-ի գումարները վճարվել են մինչև ապրանքները Հայաստանի Հանրապետության տարածք ներմուծելու (Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանը հատելու) օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկի ներկայացման համար Օրենսգրքի 75-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված վերջնաժամկետը.

բ. ապրանքների ներմուծման հարկային հայտարարագրի՝ հարկային մարմին ներկայացման և ԱԱՀ-ի գումարների վճարման օրերը, իսկ այդ օրերը տարբեր հաշվետու ժամանակաշրջաններում ներառված լինելու դեպքում՝ դրանցից վերջինը ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով, այդ թվում՝ սույն կետի «դ» ենթակետով սահմանված դեպքերում, եթե ապրանքների ներմուծման հարկային հայտարարագիրը հարկային մարմին չի ներկայացվել և (կամ) ներմուծման մասով ԱԱՀ-ի գումարները չեն վճարվել Օրենսգրքի 75-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված վերջնաժամկետում.

գ. ԵՏՄ միասնական մաքսային օրենսդրությամբ կամ Օրենսգրքով սահմանված կարգով ապրանքների ներմուծման ճշտված հարկային հայտարարագիր ներկայացնելու դեպքում՝ ներմուծման ճշտված հարկային հայտարարագրի ներկայացման և ԱԱՀ-ի լրացուցիչ գումարների վճարման օրերը, իսկ այդ օրերը տարբեր հաշվետու

ժամանակաշրջաններում ներառված լինելու դեպքում դրանցից վերջինը ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով՝ հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա ԱԱՀ-ի լրացուցիչ գումարի մասով.

դ. Օրենսգրքի 79-րդ հոդվածով սահմանված՝ ապրանքների ներմուծման մասով հարկային մարմին վճարման ենթակա ԱԱՀ-ի գումարի վճարման ժամկետի հետաձգման դեպքում ԱԱՀ-ի համապատասխան գումարի վճարման (այդ թվում՝ մասնակի) օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով՝ վճարված ԱԱՀ-ի գումարի չափով.

ե. հարկային մարմնի կողմից իրականացվող ստուգման արդյունքում ապրանքների ներմուծման մասով ԱԱՀ-ի գծով լրացուցիչ պարտավորություն առաջադրելու դեպքում այդ պարտավորության կատարման (այդ թվում՝ մասնակի) օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով՝ վճարված ԱԱՀ-ի լրացուցիչ գումարի չափով,

4) հանրապետության տարածքում հաշվետու ժամանակաշրջանում Հայաստանի Հանրապետությունում մշտական հաստատություն չունեցող ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունից կամ մշտական հաստատություն չունեցող ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձից ձեռք բերված ապրանքների, ընդունված աշխատանքների և (կամ) ստացված ծառայությունների գծով Օրենսգրքի 56-րդ հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված կարգով ԱԱՀ վճարողների կողմից դուրս գրվող հարկային հաշիվներում առանձնացված ԱԱՀ-ի գումարները: Սույն կետով սահմանված ԱԱՀ-ի գումարները հաշվանցվում (պակասեցվում) են՝

ա. ապրանքների ձեռքբերման, աշխատանքների ընդունման և (կամ) ծառայությունների ստացման օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով, եթե համապատասխան գործարքին վերաբերող հարկային հաշիվը դուրս է գրվել մինչև ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկի ներկայացման համար Օրենսգրքի 75-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված վերջնաժամկետը.

բ. համապատասխան գործարքին վերաբերող հարկային հաշվի դուրս գրման օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով, եթե հարկային հաշիվը դուրս չի գրվել Օրենսգրքի 75-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված վերջնաժամկետում,

5) կոմիսիայի կամ գործակալի անունից հանդես գալու պայման նախատեսող գործակալության պայմանագրերի հիման վրա կոմիտենտի և կոմիսիոների կամ պրինցիպալի և գործակալի միջև իրականացված գործարքների մասով կոմիտենտի կամ պրինցիպալի կողմից, համապատասխանաբար, կոմիսիոների կամ գործակալի անունով

դուրս գրված հարկային հաշիվներում առանձնացված ԱԱՀ-ի գումարները՝ սույն մասի 1-ին կետի «ա» և «բ» ենթակետերով սահմանված կանոններով,

6) կոմիսիայի կամ գործակալի անունից հանդես գալու պայման նախատեսող գործակալության պայմանագրերի հիման վրա կոմիսիոնների և կոմիտենտի կամ գործակալի և պրինցիպալի միջև իրականացված գործարքների մասով կոմիսիոնների կամ գործակալի կողմից, համապատասխանաբար, կոմիտենտի կամ պրինցիպալի անունով դուրս գրված հարկային հաշիվներում առանձնացված ԱԱՀ-ի գումարները՝ սույն մասի 1-ին կետի «ա» և «բ» ենթակետերով սահմանված կանոններով,

7) կոմիսիայի կամ գործակալի անունից հանդես գալու պայման նախատեսող գործակալության պայմանագրերի հիման վրա կոմիսիոնների և երրորդ կողմի կամ գործակալի և երրորդ կողմի միջև իրականացված գործարքների մասով, համապատասխանաբար, կոմիսիոնների կամ գործակալի կողմից երրորդ կողմի անունով դուրս գրված հարկային հաշիվներում առանձնացված ԱԱՀ-ի գումարները՝ սույն մասի 1-ին կետի «ա» և «բ» ենթակետերով սահմանված կանոններով,

8) կոմիսիայի կամ գործակալի անունից հանդես գալու պայման նախատեսող գործակալության պայմանագրերի հիման վրա երրորդ կողմի և կոմիսիոնների կամ երրորդ կողմի և գործակալի միջև իրականացված գործարքների մասով երրորդ կողմի կողմից, համապատասխանաբար, կոմիսիոնների կամ գործակալի անունով դուրս գրված հարկային հաշիվներում առանձնացված ԱԱՀ-ի գումարները՝ սույն մասի 1-ին կետի «ա» և «բ» ենթակետերով սահմանված կանոններով,

9) հավատարմագրային կառավարման հանձնված գույքի կազմում ներառվող՝ այդ գործարքների իրականացման նպատակով կատարված ձեռքբերումների գծով հարկային հաշիվներում, ներմուծման մաքսային և հարկային հայտարարագրերում առանձնացված ԱԱՀ-ի գումարները՝ սույն հոդվածով սահմանված կանոններով:

Հոդված 72. Հաշվանցումների (պակասեցումների) կատարման սահմանափակումները

1. Օրենսգրքի 70-րդ և 74-րդ հոդվածներով սահմանված կարգով բյուջե վճարման ենթակա կամ բյուջեից փոխհատուցման ենթակա ԱԱՀ-ի գումարների որոշման նպատակով ԱԱՀ-ի հաշվանցումներ (պակասեցումներ) չեն կատարում՝

1) ԱԱՀ վճարող չհամարվողները.

2) եթե ձեռք բերված և (կամ) ներմուծված ապրանքները, ընդունված աշխատանքները և (կամ) ստացված ծառայությունները վերագրվում են ԱԱՀ-ից ազատված գործարքներին.

3) եթե ձեռք բերված և (կամ) ներմուծված ապրանքները, ընդունված աշխատանքները և (կամ) ստացված ծառայությունները վերագրվում են Օրենսգրքի 13-րդ բաժնով սահմանված՝ հատուկ հարկային համակարգերի շրջանակներում հարկման ենթակա գործարքներին.

4) եթե ձեռք բերված և (կամ) ներմուծված ապրանքները, ընդունված աշխատանքները և (կամ) ստացված ծառայությունները վերագրվում են այն գործարքներին, որոնք Օրենսգրքի 60-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն, չեն համարվում ԱԱՀ-ով հարկման օբյեկտ:

5) եթե հարկային հաշիվը դուրս է գրվել Օրենսգրքի 67-րդ հոդվածով սահմանված սահմանափակումներից որևէ մեկի խախտմամբ:

6) եթե ձեռք բերված և (կամ) ներմուծված ապրանքները, ընդունված աշխատանքները և (կամ) ստացված ծառայությունները վերագրվում են Օրենսգրքի 67-րդ հոդվածով սահմանված սահմանափակումներից որևէ մեկի խախտմամբ դուրս գրված հարկային հաշվին վերաբերող գործարքին:

7) եթե հարկային հաշիվը Օրենսգրքի 4-րդ հոդվածի 1-ին մասի 47-րդ կետի համաձայն, համարվում է անապրանք փաստաթուղթ:

8) եթե հարկային հաշվին վերաբերող գործարքը Օրենսգրքի 41-րդ հոդվածի համաձայն, ճանաչվել է անվավեր:

9) եթե ոչ իրացման նպատակով ձեռք են բերվել և (կամ) ներմուծվել են թեթև մարդատար ավտոմեքենաներ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ թեթև մարդատար ավտոմեքենաներն օգտագործվում են վարձույթով տրամադրելու համար:

Հոդված 73. Պարտավորությունների ու հաշվանցումների (պակասեցումների) վերաձևակերպման կարգը

1. Եթե ապրանքի ձեռքբերումը կամ ներմուծումը (այդ թվում՝ հիմնական միջոցի կառուցումը), աշխատանքի ընդունումը կամ ծառայության ստացումը (այսուհետ՝ ձեռքբերումներ) ուղղակիորեն վերագրվում են ԱԱՀ-ի 20 կամ 0 տոկոս դրույքաչափով հարկման ենթակա գործարքներին (այսուհետ՝ ԱԱՀ-ով հարկվող գործարքներ) կամ հնարավոր չէ ուղղակիորեն վերագրել ԱԱՀ-ով հարկվող կամ Օրենսգրքի 72-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-4-րդ կետերով սահմանված գործարքներին (այսուհետ՝ ԱԱՀ-ով չհարկվող գործարքներ), ապա այդ ձեռքբերումների գծով ԱԱՀ-ի գումարների հաշվանցումը (պակասեցումը) Օրենսգրքով սահմանված կարգով կատարվում է ձեռքբերումների կատարման հաշվետու ժամանակաշրջանում:

2. Եթե ձեռքբերումները, որոնց մասով նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջաններում Օրենսգրքով սահմանված կարգով կատարվել է ԱԱՀ-ի գումարների հաշվանցում (պակասեցում), հետագա հաշվետու ժամանակաշրջաններում ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն վերագրվում են ԱԱՀ-ով չհարկվող գործարքներին, ապա՝

1) ապրանքի (բացառությամբ հիմնական միջոցի), աշխատանքի կամ ծառայության մասով՝

ա. հաշվանցված (պակասեցված) ԱԱՀ-ի գումարները ենթակա են վերաձևակերպման՝ հաշվետու ժամանակաշրջանում հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա գումարներից

նվազեցման՝ տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանում ԱԱՀ-ով չհարկվող գործարքներին ուղղակիորեն վերագրված մասին համապատասխանող արժեքի նկատմամբ ԱԱՀ-ի 20 տոկոս դրույքաչափով հաշվարկված գումարի չափով,

բ. հաշվանցված (պակասեցված) ԱԱՀ-ի գումարները ենթակա են վերաձևակերպման՝ հաշվետու ժամանակաշրջանում հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա գումարներից նվազեցման՝ հաշվետու ժամանակաշրջանում իրականացված բոլոր գործարքների ընդհանուր հարկման բազայի մեջ ԱԱՀ-ով չհարկվող գործարքների հարկման բազայի տեսակարար կշռին համապատասխանող գործակցով, եթե հաշվետու ժամանակաշրջանում տվյալ ապրանքը, աշխատանքը կամ ծառայությունը վերագրվում է ԱԱՀ-ով հարկվող և ԱԱՀ-ով չհարկվող գործարքներին և եթե տվյալ ապրանքը, աշխատանքը կամ ծառայությունը հնարավոր չէ ուղղակիորեն վերագրել ԱԱՀ-ով հարկվող և ԱԱՀ-ով չհարկվող գործարքներին,

գ. հաշվանցված (պակասեցված) ԱԱՀ-ի գումարները ենթակա են վերաձևակերպման՝ հաշվետու ժամանակաշրջանում հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա գումարներից նվազեցման՝ տվյալ ապրանքի, աշխատանքի կամ ծառայության՝ ԱԱՀ-ով հարկվող գործարքներին չվերագրված մասին համապատասխանող հարկման բազայի նկատմամբ ԱԱՀ-ի 20 տոկոս դրույքաչափով հաշվարկված գումարի չափով, եթե հաշվետու ժամանակաշրջանում ապրանքի մատակարարումը, աշխատանքի կատարումը կամ ծառայության մատուցումն ԱԱՀ-ով չհարկվող գործարք է,

2) հիմնական միջոցի մասով՝

ա. հաշվանցված (պակասեցված) ԱԱՀ-ի գումարները ենթակա են վերաձևակերպման՝ հաշվետու ժամանակաշրջանում հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա գումարներից նվազեցման՝ տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար Օրենսգրքի 121-րդ հոդվածով սահմանված չափերով այդ հիմնական միջոցի համար հաշվարկվող ամորտիզացիոն մասհանման գումարի նկատմամբ ԱԱՀ-ի 20 տոկոս դրույքաչափով հաշվարկված գումարի չափով, եթե տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանում այդ հիմնական միջոցի օգտագործումը վերագրվել է բացառապես ԱԱՀ-ով չհարկվող գործարքներին,

բ. հաշվանցված (պակասեցված) ԱԱՀ-ի գումարները ենթակա են վերաձևակերպման՝ հաշվետու ժամանակաշրջանում հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա գումարներից նվազեցման՝ տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար Օրենսգրքի 121-րդ հոդվածով սահմանված չափերով այդ հիմնական միջոցի համար հաշվարկվող ամորտիզացիոն մասհանման գումարի նկատմամբ ԱԱՀ-ի 20 տոկոս դրույքաչափով հաշվարկված գումարի և հաշվետու ժամանակաշրջանում իրականացված բոլոր գործարքների ընդհանուր հարկման բազայի մեջ ԱԱՀ-ով չհարկվող գործարքների հարկման բազայի տեսակարար կշռին համապատասխանող գործակցի արտադրյալի չափով, եթե հաշվետու ժամանակաշրջանում տվյալ հիմնական միջոցը միաժամանակ վերագրվում է ԱԱՀ-ով հարկվող և ԱԱՀ-ով չհարկվող գործարքներին,

գ. հաշվանցված (պակասեցված) ԱԱՀ-ի գումարները ենթակա են վերաձևակերպման՝ հաշվետու ժամանակաշրջանում հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա գումարներից նվազեցման՝ տվյալ հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ ԱԱՀ-ի 20 տոկոս դրույքաչափով հաշվարկված գումարի չափով, եթե հաշվետու ժամանակաշրջանում հիմնական միջոցի օտարումն ԱԱՀ-ով չհարկվող գործարք է:

3. Եթե ձեռքբերումներն ուղղակիորեն վերագրվում են ԱԱՀ-ով չհարկվող գործարքներին, ապա այդ ձեռքբերումների գծով ԱԱՀ-ի գումարները հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա չեն ձեռքբերումների կատարման հաշվետու ժամանակաշրջանում:

4. Եթե ձեռքբերումները, որոնց մասով նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջաններում Օրենսգրքով սահմանված կարգով կատարվել է ԱԱՀ-ի հաշվանցվող (պակասեցվող) գումարների նվազեցում (ԱԱՀ-ի գումարները Օրենսգրքի՝ շահութահարկին վերաբերող բաժնով սահմանված կարգով միացվել են ձեռքբերումների արժեքին), հետագա հաշվետու ժամանակաշրջաններում ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն վերագրվում են ԱԱՀ-ով հարկվող գործարքներին, ապա՝

1) ապրանքի (բացառությամբ հիմնական միջոցի), աշխատանքի կամ ծառայության մասով՝

ա. չհաշվանցված (չպակասեցված) ԱԱՀ-ի գումարները ենթակա են վերաձևակերպման՝ հաշվետու ժամանակաշրջանում հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա գումարներին ավելացման՝ տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանում ԱԱՀ-ով հարկվող գործարքներին ուղղակիորեն վերագրված մասին համապատասխանող արժեքի նկատմամբ ԱԱՀ-ի 16.67 տոկոս հաշվարկային դրույքաչափով հաշվարկված գումարի չափով,

բ. չհաշվանցված (չպակասեցված) ԱԱՀ-ի գումարները ենթակա են վերաձևակերպման՝ հաշվետու ժամանակաշրջանում հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա գումարներին ավելացման՝ հաշվետու ժամանակաշրջանում իրականացված բոլոր գործարքների ընդհանուր հարկման բազայի մեջ ԱԱՀ-ով հարկվող գործարքների հարկման բազայի տեսակարար կշռին համապատասխանող գործակցով, եթե հաշվետու ժամանակաշրջանում տվյալ ապրանքը, աշխատանքը կամ ծառայությունը վերագրվում է ԱԱՀ-ով հարկվող և ԱԱՀ-ով չհարկվող գործարքներին և եթե տվյալ ապրանքը, աշխատանքը կամ ծառայությունը հնարավոր չէ ուղղակիորեն վերագրել ԱԱՀ-ով հարկվող և ԱԱՀ-ով չհարկվող գործարքներին,

գ. չհաշվանցված (չպակասեցված) ԱԱՀ-ի գումարները ենթակա են վերաձևակերպման՝ հաշվետու ժամանակաշրջանում հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա գումարներին ավելացման՝ տվյալ ապրանքի, աշխատանքի կամ ծառայության՝ ԱԱՀ-ով չհարկվող գործարքներին չվերագրված մասին համապատասխանող հարկման բազայի նկատմամբ ԱԱՀ-ի 16.67 տոկոս հաշվարկային դրույքաչափով հաշվարկված գումարի չափով, եթե

հաշվետու ժամանակաշրջանում ապրանքի մատակարարումը, աշխատանքի կատարումը կամ ծառայության մատուցումն ԱԱՀ-ով հարկվող գործարք է,

2) հիմնական միջոցի մասով՝

ա. չհաշվանցված (չպակասեցված) ԱԱՀ-ի գումարները ենթակա են վերաձևակերպման՝ հաշվետու ժամանակաշրջանում հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա գումարներին ավելացման՝ տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար Օրենսգրքի 121-րդ հոդվածով սահմանված չափերով այդ հիմնական միջոցի համար հաշվարկվող ամորտիզացիոն մասհանման գումարի նկատմամբ ԱԱՀ-ի 16.67 տոկոս հաշվարկային դրույքաչափով հաշվարկված գումարի չափով, եթե տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանում այդ հիմնական միջոցի օգտագործումը վերագրվել է բացառապես ԱԱՀ-ով հարկվող գործարքներին,

բ. չհաշվանցված (չպակասեցված) ԱԱՀ-ի գումարները ենթակա են վերաձևակերպման՝ հաշվետու ժամանակաշրջանում հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա գումարներին ավելացման՝ տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար Օրենսգրքի 121-րդ հոդվածով սահմանված չափերով այդ հիմնական միջոցի համար հաշվարկվող ամորտիզացիոն մասհանման գումարի նկատմամբ ԱԱՀ-ի 16.67 տոկոս հաշվարկային դրույքաչափով հաշվարկված գումարի և հաշվետու ժամանակաշրջանում իրականացված բոլոր գործարքների ընդհանուր հարկման բազայի մեջ ԱԱՀ-ով հարկվող գործարքների հարկման բազայի տեսակարար կշռին համապատասխանող գործակցի արտադրյալի չափով, եթե հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում տվյալ հիմնական միջոցը միաժամանակ վերագրվում է ԱԱՀ-ով հարկվող և ԱԱՀ-ով չհարկվող գործարքներին,

գ. չհաշվանցված (չպակասեցված) ԱԱՀ-ի գումարները ենթակա են վերաձևակերպման՝ հաշվետու ժամանակաշրջանում հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա գումարներին ավելացման՝ տվյալ հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ ԱԱՀ-ի 16.67 տոկոս հաշվարկային դրույքաչափով հաշվարկված գումարի չափով, եթե հաշվետու ժամանակաշրջանում հիմնական միջոցի օտարումն ԱԱՀ-ով հարկվող գործարք է:

5. Եթե սույն հոդվածով սահմանված կարգով որոշվող՝ հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա գումարի հաշվանցումը (պակասեցումը) հետաձգվում է Օրենսգրքի 71-րդ հոդվածով սահմանված հիմքերով, ապա այդ գումարների հաշվանցումը (պակասեցումը) կատարվում է դրա իրավունքի առաջացման հաշվետու ժամանակաշրջաններում՝ հիմք ընդունելով համապատասխան ձեռքբերումների կատարման հաշվետու ժամանակաշրջանում իրականացված՝ ԱԱՀ-ով հարկվող կամ ԱԱՀ-ով չհարկվող գործարքների հարկման բազաների տեսակարար կշռները՝ առանց հաշվի առնելու հաշվանցման (պակասեցման) իրավունքի առաջացման հաշվետու ժամանակաշրջանում իրականացված՝ ԱԱՀ-ով հարկվող կամ ԱԱՀ-ով չհարկվող գործարքների հարկման բազաների տեսակարար կշռները:

6. ԱԱՀ վճարողների կողմից կատարված ձեռքբերումների կորստի դեպքում այդ ձեռքբերումներին վերաբերող ԱԱՀ-ի գումարները ենթակա չեն հաշվանցման (պակասեցման), եթե այդ կորուստները Օրենսգրքի՝ շահութահարկին վերաբերող բաժնի համաձայն, հարկման նպատակով համախառն եկամտից նվազեցման ենթակա չեն: Օրենսգրքի՝ շահութահարկին վերաբերող բաժնի համաձայն, կորուստների մեծությունը տարեկան կտրվածքով սահմանված լինելու դեպքում ԱԱՀ-ի յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանում կորստի տարեկան նորմայի համեմատությամբ ավել հաշվարկված ԱԱՀ-ի հաշվանցվող (պակասեցվող) գումարը տարեկան արդյունքներով վերահաշվարկվում է տվյալ տարվա ԱԱՀ-ի վերջին հաշվետու ժամանակաշրջանում տարբերությունը դիտարկելով որպես վերջին հաշվետու ժամանակաշրջանում ԱԱՀ-ի հաշվանցվող (պակասեցվող) գումարի պակասեցում:

7. Եթե ոչ իրացման նպատակով ձեռք բերված կամ ներմուծված թեթև մարդատար ավտոմեքենաների մասով ԱԱՀ-ի գումարները Օրենսգրքի 72-րդ հոդվածի 1-ին մասի 9-րդ կետի համաձայն, նվազեցվել են հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա ԱԱՀ-ի գումարներից, ապա տվյալ ավտոմեքենայի հետագա օտարման դեպքում նախկինում չհաշվանցված (չպակասեցված) ԱԱՀ-ի գումարներն ավելացվում են ավտոմեքենայի օտարման օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա գումարներին՝ տվյալ ավտոմեքենայի հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ ԱԱՀ-ի 16.67 տոկոս հաշվարկային դրույքաչափով հաշվարկված գումարի չափով, եթե հաշվետու ժամանակաշրջանում տվյալ ավտոմեքենայի օտարումն ԱԱՀ-ով հարկվող գործարք է:

Սույն մասով սահմանված դեպքում ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա գումարներին ԱԱՀ-ի գումարների ավելացումը կատարվում է, եթե ավտոմեքենայի օտարման պահին օտարողը Օրենսգրքի համաձայն, համարվում է ԱԱՀ վճարող՝ անկախ ավտոմեքենայի ձեռքբերման և (կամ) ներմուծման պահին ԱԱՀ վճարող համարվելու հանգամանքից:

8. Եթե ԱԱՀ-ի գծով հաշվանցումներ (պակասեցումներ) են կատարվել այն հարկային հաշիվների հիման վրա, որոնք դուրս են գրվել Օրենսգրքի 67-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջների խախտմամբ, ապա այդ հարկային հաշիվներում առանձնացված ԱԱՀ-ի գումարները հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա ԱԱՀ-ի գումարներից նվազեցվում են այդ հարկային հաշիվների հիման վրա հաշվանցումներ (պակասեցումներ) կատարելու անթույլատրելիությունը պարզվելու կամ արձանագրվելու օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանում:

9. Եթե ԵՏՄ միասնական մաքսային օրենսդրությամբ կամ Օրենսգրքով սահմանված կարգով ներկայացվող՝ ապրանքների ներմուծման (այդ թվում՝ ԵՏՄ անդամ

պետություններից ներմուծման) ճշտված մաքսային կամ հարկային հայտարարագրով նախկինում ներկայացված՝ ներմուծման մաքսային կամ հարկային հայտարարագրում առանձնացված ԱԱՀ-ի գումարները նվազում են, ապա ներմուծման մաքսային կամ հարկային հայտարարագրում և ներմուծման ճշտված մաքսային կամ հարկային հայտարարագրում առանձնացված ԱԱՀ-ի գումարների տարբերությունը նվազեցվում է ներմուծման ճշտված մաքսային կամ հարկային հայտարարագրի գրանցման կամ հարկային մարմին ներկայացման օրը ներառող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա ԱԱՀ-ի գումարներից:

10. Եթե ապրանքների ներմուծման գծով մաքսային մարմնի կողմից իրականացվող հետբացթողումային ստուգման արդյունքում ներմուծման մաքսային հայտարարագրում առանձնացված ԱԱՀ-ի գումարները նվազում են, ապա ներմուծման մաքսային հայտարարագրում առանձնացված ԱԱՀ-ի գումարների նվազած մասը նվազեցվում է հետբացթողումային ստուգման ակտի կազմման օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա ԱԱՀ-ի գումարներից:

11. ԱԱՀ վճարող համարվող անհատ ձեռնարկատիրոջ հաշվառումից դուրս գալու և (կամ) ԱԱՀ վճարող համարվող նոտարի պաշտոնից ազատվելու դեպքում համապատասխանաբար՝ հաշվառումից դուրս գալու կամ նոտարի պաշտոնից ազատվելու օրվա դրությամբ առկա ակտիվների գծով նախկինում հաշվանցված (պակասեցված) ԱԱՀ-ի գումարները հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա ԱԱՀ-ի գումարներից նվազեցվում են մինչև հաշվառումից դուրս գալը կամ մինչև նոտարի պաշտոնից ազատվելը վերջին անգամ հարկային մարմին ներկայացվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով: Սույն մասը կիրառվում է նաև այն դեպքում, եթե հաշվառումից դուրս գալու և (կամ) նոտարի պաշտոնից ազատվելու պահին անհատ ձեռնարկատերը կամ նոտարը համարվում են շրջանառության հարկ վճարող:

12. Օրենսգրքի համաձայն, ԱԱՀ վճարողների մոտ ԱԱՀ-ի հարկման համակարգից հատուկ հարկային համակարգեր տեղափոխվելու օրվա դրությամբ առկա կամ հատուկ հարկային համակարգում գտնվելու ընթացքում առաջացած ԱԱՀ-ի փոխհատուցվող գումարը հետագայում կրկին ԱԱՀ-ի հարկման համակարգ տեղափոխվելու դեպքում կարող է մարվել ԱԱՀ-ի պարտավորությունների հաշվին: Սույն մասի կիրառության իմաստով, հատուկ հարկային համակարգում գտնվելու ընթացքում առաջացած ԱԱՀ-ի փոխհատուցվող գումարը հաշվարկելիս հաշվի են առնվում ԱԱՀ-ի հարկման համակարգից հատուկ հարկային համակարգեր տեղափոխվելու օրվա դրությամբ հարկ վճարողի մոտ առկա ԱԱՀ-ի փոխհատուցվող գումարը, այդ ժամանակաշրջանում Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում ներկայացված ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական

հաշվարկներով պետական բյուջե վճարման կամ հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա ԱԱՀ-ի գումարները:

13. Հաշվանցված (պակասեցված) ԱԱՀ-ի գումարների մասով սույն հոդվածով սահմանված դեպքերում և կարգով վերաձևակերպումներ (սվազեցումներ) չկատարելը Օրենսգրքի 406-րդ հոդվածի կիրառության իմաստով համարվում է որպես հարկային հաշվարկում հարկի գումարը պակաս ցույց տալ:

14. Սույն հոդվածով սահմանված կարգով վերաձևակերպումներ չեն կատարվում, եթե վերաձևակերպում կատարելու՝ սույն հոդվածով սահմանված հաշվետու ժամանակաշրջանում հարկ վճարողը չի համարվում ԱԱՀ վճարող:

Հոդված 74. Պետական բյուջեից փոխհատուցման ենթակա ավելացված արժեքի

հարկի գումարի որոշման կարգը

1. ԱԱՀ վճարողներին հաշվետու ժամանակաշրջանի գործունեության արդյունքներով պետական բյուջեից փոխհատուցման ենթակա ԱԱՀ-ի գումարը որոշվում է որպես այդ ժամանակաշրջանում իրականացված՝ Օրենսգրքի 60-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին և 2-րդ կետերով սահմանված՝ հարկման օբյեկտ համարվող գործարքների հարկման բազայի նկատմամբ հաշվարկված ԱԱՀ-ի գումարի և Օրենսգրքի 71-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հաշվանցվող (պակասեցվող) ԱԱՀ-ի գումարների բացասական տարբերություն (այսուհետ՝ ԱԱՀ-ի փոխհատուցվող գումար):

2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի գործունեության արդյունքներով առաջացող ԱԱՀ-ի փոխհատուցվող գումարն ուղղվում է հաշվետու ժամանակաշրջանների գործունեության արդյունքներով ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկներով առաջացող՝ պետական բյուջե վճարման ենթակա ԱԱՀ-ի գումարների, ինչպես նաև Օրենսգրքի 17-րդ բաժնով սահմանված կարգով հարկային մարմնի կողմից իրականացվող ստուգման կամ ուսումնասիրության արդյունքում արձանագրվող՝ ԱԱՀ-ի լրացուցիչ գումարների մարմանը, բացառությամբ սույն մասով և սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դեպքերի:

Եթե յուրաքանչյուր հաշվետու կիսամյակին հաջորդող ամսվա 21-ի դրությամբ ԱԱՀ վճարողն ունի ԱԱՀ-ի փոխհատուցվող գումար, ապա այդ գումարը ԱԱՀ վճարողի գրավոր դիմումի հիման վրա Օրենսգրքի 17-րդ բաժնով սահմանված կարգով իրականացվող ստուգման կամ ուսումնասիրության արդյունքներով հիմնավորվելու դեպքում մուտքագրվում է միասնական հաշվին:

3. ԱԱՀ-ի 0 տոկոս դրույքաչափով հարկման ենթակա գործարքների ու գործառնությունների իրականացման դեպքում ԱԱՀ-ի փոխհատուցվող գումարները ԱԱՀ վճարողի գրավոր դիմումի հիման վրա Օրենսգրքի 17-րդ բաժնով սահմանված կարգով իրականացվող ստուգման կամ ուսումնասիրության արդյունքներով հիմնավորվելու դեպքում մուտքագրվում են միասնական հաշվին, եթե հարկ վճարողն ունի ԱԱՀ-ի

փոխհատուցվող գումար: Այս դեպքում հարկ վճարողի միասնական հաշվին մուտքագրվում է ԱԱՀ-ի փոխհատուցվող գումարի այն մասը, որը չի գերազանցում հաշվետու ժամանակաշրջանում ԱԱՀ-ի 0 տոկոս դրույքաչափով հարկվող գործարքների հարկման բազայի 20 տոկոսը, իսկ ԱԱՀ-ի փոխհատուցվող գումարի այդ չափը գերազանցող մասը շարունակվում է հաշվառվել որպես փոխհատուցվող գումար և հետագայում ԱԱՀ-ի գումարի գծով հարկային պարտավորությունների մարմանն ուղղվում է կամ միասնական հաշվին մուտքագրվում է սույն հոդվածով սահմանված ընդհանուր կարգով:

Հոդված 75. Ավելացված արժեքի հարկի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկների ներկայացումը

1. ԱԱՀ վճարողները մինչև յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ Օրենսգրքի 53-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հարկային մարմին են ներկայացնում ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկներ:

2. Օրենսգրքի 59-րդ հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված հարկ վճարողները հարկման օբյեկտ համարվող գործարք իրականացնելու դեպքում այդ գործարքի իրականացման օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար մինչև այդ հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ Օրենսգրքի 53-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հարկային մարմին են ներկայացնում ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկներ:

3. Օրենսգրքի 70-րդ հոդվածի 2-րդ մասի երկրորդ պարբերության 5-րդ կետով սահմանված դեպքերում ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունը կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձը Օրենսգրքի 70-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված՝ հարկման օբյեկտ համարվող գործարք իրականացնելու դեպքում այդ գործարքի իրականացման օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար մինչև այդ հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ Օրենսգրքի 53-րդ հոդվածով սահմանված կարգով թղթային եղանակով երևան քաղաքի Կենտրոն վարչական շրջանը սպասարկող հարկային տեսչություն են ներկայացնում ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկներ:

4. Օրենսգրքի 67-րդ հոդվածով սահմանված սահմանափակումներից որևէ մեկի խախտմամբ հարկային հաշիվ դուրս գրելու դեպքում հարկային հաշիվ դուրս գրողը հարկային հաշվի դուրս գրման օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար մինչև այդ հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ Օրենսգրքի 53-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հարկային մարմին է ներկայացնում ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկ:

Հոդված 76. ԵՏՄ անդամ պետություններ արտահանված ապրանքների մատակարարման գործարքների հարկման բազայի նկատմամբ

ավելացված արժեքի հարկի գրոյական դրույքաչափի

կիրառությունը

1. Հայաստանի Հանրապետության տարածքից ԵՏՄ անդամ պետություններ արտահանված՝ ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքների մատակարարման գործարքների նկատմամբ ԱԱՀ-ի գրոյական դրույքաչափի կիրառությունը հիմնավորվում է արտահանման հարկային հայտարարագիրը արտահանողի կողմից հարկային մարմին ներկայացնելու օրը:

2. Այն դեպքում, երբ Հայաստանի Հանրապետության տարածքից ԵՏՄ անդամ պետություններ ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքների արտահանումն իրականացվում է հանձնարարության, կոմիսիայի կամ գործակալության պայմանագրերի հիման վրա՝ համապատասխանաբար հանձնակատարի, կոմիսիոների կամ գործակալի կողմից, իսկ սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ արտահանման հարկային հայտարարագիրը հարկային մարմին է ներկայացվում համապատասխանաբար հանձնակատարի, կոմիսիոների կամ գործակալի կողմից, ապա արտահանված ապրանքների մատակարարման գործարքների նկատմամբ ԱԱՀ-ի գրոյական դրույքաչափի կիրառությունը կարող է հիմնավորվել, եթե համապատասխան հաշվարկային փաստաթղթերով հիմնավորվի հանձնակատարի, կոմիսիոների կամ գործակալի կողմից արտահանողի ապրանքների արտահանման փաստը:

Հոդված 77. ԵՏՄ անդամ պետություններից ապրանքների ներմուծման դեպքում

հարկային մարմին ներկայացվող փաստաթղթերը

1. ԵՏՄ անդամ պետություններից Հայաստանի Հանրապետության տարածք ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքների ներմուծման դեպքում (այդ թվում՝ Օրենսգրքի 59-րդ հոդվածի 5-րդ մասով, ինչպես նաև Օրենսգրքի 79-րդ հոդվածով սահմանված դեպքերում) հարկ վճարողը պարտավոր է մինչև ապրանքները Հայաստանի Հանրապետության տարածք ներմուծելու (Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանը հատելու) օրն ընդգրկող ամսվան հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ հարկային մարմին ներկայացնել միայն հետևյալ փաստաթղթերը.

1) ներմուծողի լրացրած՝ ներմուծման հարկային հայտարարագիրը.

2) ապրանքների ներմուծման և անուղղակի հարկերի վճարման (կամ անուղղակի հարկերից ազատման, անուղղակի հարկերն այլ կարգով վճարելու) մասին ներմուծողի լրացրած հայտարարությունը՝ թղթային կրիչով (չորս օրինակից) և Էլեկտրոնային տարբերակով կամ ապրանքների ներմուծման և անուղղակի հարկերի վճարման (կամ անուղղակի հարկերից ազատման, անուղղակի հարկերն այլ կարգով վճարելու) մասին ներմուծողի լրացրած հայտարարությունը՝ Էլեկտրոնային տարբերակով՝ հարկ վճարողի Էլեկտրոնային (թվային) ստորագրությամբ:

2. Այն դեպքում, երբ ԵՏՄ անդամ պետություններից ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքները Հայաստանի Հարապետության տարածք են ներմուծվում հանձնարարության, կոմիսիայի կամ գործակալության պայմանագրերի հիման վրա՝ համապատասխանաբար հանձնակատարի, կոմիսիոների կամ գործակալի կողմից, կամ ԵՏՄ անդամ պետության ռեզիդենտի՝ Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող մշտական հաստատության կողմից կամ Հայաստանի Հանրապետությունում կազմակերպվող տոնավաճառի մասնակցի կողմից, սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված փաստաթղթերը համապատասխանաբար հանձնակատարը, կոմիսիոները կամ գործակալը կամ ԵՏՄ անդամ պետության ռեզիդենտի՝ Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող մշտական հաստատությունը կամ Հայաստանի Հանրապետությունում կազմակերպվող տոնավաճառի կազմակերպիչը հարկային մարմին Է ներկայացնում մինչև այդ ապրանքները գնորդին օտարելու օրն ընդգրկող ամսվան հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ:

3. Այն դեպքում, երբ գնորդի կողմից ԵՏՄ անդամ պետություններից Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծված՝ ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքի նկատմամբ սեփականության իրավունքը գնորդին Է անցնում Հայաստանի Հանրապետության տարածքում, սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված փաստաթղթերը գնորդը հարկային մարմին Է ներկայացնում մինչև այդ ապրանքի նկատմամբ սեփականության իրավունքը գնորդին անցնելու օրն ընդգրկող ամսվան հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ:

ԳԼՈՒԽ 15. ԱՎԵԼԱՑՎԱԾ ԱՐԺԵՔԻ ՀԱՐԿԻ ԳՈՒՄԱՐԻ ՎՃԱՐՄԱՆ, ՎԵՐԱԴԱՐՁՄԱՆ ԵՎ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՀԱԾՎԻՆ ՄՈՒՏՔԱԳՐՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

Հոդված 78. Ավելացված արժեքի հարկի գումարի վճարումը

1. ԱԱՀ վճարողները Օրենսգրքի 70-րդ հոդվածով սահմանված կարգով որոշված՝ պետական բյուջե վճարման ենթակա ԱԱՀ-ի գումարները պետական բյուջե են վճարում մինչև յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ՝ որպես հարկային մարմին վճարվող գումարներ:

2. Օրենսգրքի 59-րդ հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված հարկ վճարողները հարկման օբյեկտ համարվող գործարք իրականացնելու դեպքում այդ գործարքից առաջացող ԱԱՀ-ի գումարը պետական բյուջե են վճարում մինչև այդ գործարքի իրականացման օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ՝ որպես հարկային մարմին վճարվող գումարներ:

3. Օրենսգրքի 70-րդ հոդվածի 2-րդ մասի երկրորդ պարբերության 5-րդ կետով սահմանված դեպքերում ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունը կամ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձը Օրենսգրքի 70-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված՝ հարկման օբյեկտ համարվող

գործարք իրականացնելու դեպքում այդ գործարքից առաջացող ԱԱՀ-ի գումարը պետական բյուջե են վճարում մինչև այդ գործարքի իրականացման օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ՝ որպես հարկային մարմինն վճարվող գումարներ:

4. Օրենսգրքի 67-րդ հոդվածով սահմանված սահմանափակումներից որևէ մեկի խախտմամբ հարկային հաշիվ դուրս գրելու դեպքում հարկային հաշիվ դուրս գրողը այդ հարկային հաշվում նշված ԱԱՀ-ի գումարը պետական բյուջե է վճարում մինչև այդ գործարքի իրականացման օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ՝ որպես հարկային մարմինն վճարվող գումարներ:

5. «Բաց թողնում՝ ներքին սպառման համար» մաքսային ընթացակարգով Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծվող ապրանքների համար Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկված ԱԱՀ-ի գումարները Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե են վճարվում մինչև «Բաց թողնում՝ ներքին սպառման համար» մաքսային ընթացակարգով ապրանքների բացթողնումը (եթե ԵՏՄ միասնական օրենսդրությամբ այլ ժամկետ սահմանված չէ)՝ որպես մաքսային մարմինն վճարվող գումարներ:

6. ԵՏՄ անդամ պետություններից Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծվող՝ ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքների համար Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկված ԱԱՀ-ի գումարները Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե են վճարվում մինչև ապրանքները Հայաստանի Հանրապետության տարածք ներմուծելու (Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանը հատելու) օրն ընդգրկող ամսվան հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ՝ որպես հարկային մարմինն վճարվող գումարներ, բացառությամբ սույն հոդվածի 7-րդ և 8-րդ մասերով սահմանված դեպքերի:

7. Օրենսգրքի 77-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված դեպքերում Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկված ԱԱՀ-ի գումարները հանձնակատարի, կոմիսիոների կամ գործակալի կամ ԵՏՄ անդամ պետության ռեզիդենտի՝ Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող մշտական հաստատության կամ Հայաստանի Հանրապետությունում կազմակերպվող տոնավաճառի կազմակերպչի կողմից Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե են վճարվում մինչև համապատասխանաբար հանձնակատարի, կոմիսիոների կամ գործակալի կամ ԵՏՄ անդամ պետության ռեզիդենտի՝ Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող մշտական հաստատության կամ Հայաստանի Հանրապետությունում կազմակերպվող տոնավաճառի մասնակցի կողմից ապրանքները գնորդին օտարելու օրն ընդգրկող ամսվան հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ՝ որպես հարկային մարմինն վճարվող գումարներ:

8. Օրենսգրքի 77-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դեպքերում Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկված ԱԱՀ-ի գումարները գնորդի կողմից Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե են վճարվում մինչև ապրանքների նկատմամբ

սեփականության իրավունքը գնորդին անցնելու օրն ընդգրկող ամսվան հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ՝ որպես հարկային մարմնին վճարվող գումարներ:

Հոդված 79. Ավելացված արժեքի հարկի գումարի վճարման ժամկետի հետաձգումը

1. Եթե սույն հոդվածով այլ բան սահմանված չէ, ԱԱՀ վճարողների կողմից ԱՏԳԱԱ դասակարգչի 841920000, 841990150, 8422 (բացառությամբ 842211000 և 842290100 ծածկագրերի), 8426, 8429, 8430, 8435, 8441, 84431, 8452 (բացառությամբ 845210 և 845290000 ծածկագրերի), 8453, 8475, 8478, 8479, 85023100 կամ 870410 ծածկագրերին դասվող ապրանքների ներմուծման (այդ թվում՝ ԵՏՄ անդամ պետություններից ներմուծման) մասով հաշվարկված ԱԱՀ-ի գումարների՝ պետական բյուջե վճարման ժամկետը հետաձգվում է՝

1) մեկ տարի ժամկետով, եթե ԵՏՄ անդամ չհամարվող պետություններից ներմուծվող՝ նշված ծածկագրերին դասվող ապրանքների մաքսային արժեքը, իսկ ԵՏՄ անդամ պետություններից ներմուծվող՝ նշված ծածկագրերին դասվող ապրանքների՝ ԱԱՀ-ով հարկման բազան պակաս է 70 միլիոն դրամից.

2) երկու տարի ժամկետով, եթե ԵՏՄ անդամ չհամարվող պետություններից ներմուծվող՝ նշված ծածկագրերին դասվող ապրանքների մաքսային արժեքը, իսկ ԵՏՄ անդամ պետություններից ներմուծվող՝ նշված ծածկագրերին դասվող ապրանքների՝ ԱԱՀ-ով հարկման բազան կազմում է 70 միլիոն դրամից (ներառյալ) մինչև 300 միլիոն դրամ.

3) երեք տարի ժամկետով, եթե ԵՏՄ անդամ չհամարվող պետություններից ներմուծվող՝ նշված ծածկագրերին դասվող ապրանքների մաքսային արժեքը, իսկ ԵՏՄ անդամ պետություններից ներմուծվող՝ նշված ծածկագրերին դասվող ապրանքների՝ ԱԱՀ-ով հարկման բազան գերազանցում է 300 միլիոն դրամը:

2. ԱԱՀ վճարողների կողմից ԱՏԳԱԱ դասակարգչի 250510, 250900, 251820, 2836, 3901, 3902, 3903, 3904, 3905, 3906 ծածկագրերին դասվող ապրանքների ներմուծման (այդ թվում՝ ԵՏՄ անդամ պետություններից ներմուծման) մասով հաշվարկված ԱԱՀ-ի գումարների՝ պետական բյուջե վճարման ժամկետը հետաձգվում է մեկ տարի ժամկետով:

3. «Բաց թողնում՝ ներքին սպառման համար» մաքսային ընթացակարգով Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծվող՝ ԱՏԳԱԱ 84 և 85 խմբերին, ինչպես նաև 2307009000, 2807, 2817000000, 39219030, 4002, 400241, 400249, 4003, 4004, 4005, 4007, 7201, 7202, 7203, 7204, 7205, 7206, 7207, 7402, 7403, 7404, 7405, 7406, 7407, 7408, 7409, 7410, 7411, 7412, 7413, 7415, 74199910, 7501, 7502, 7503, 7504, 7505, 7506, 7507, 7508, 7603, 7604, 7605, 7801, 7802, 7804, 7901, 7902, 7903, 7904, 7905, 7907, 8001, 8002, 8003, 8101, 8103, 8104, 8105, 8106, 8107, 8108, 8109, 8110, 8111, 8112, 8113, ծածկագրերին դասվող ապրանքների ներմուծման մասով հաշվարկված ԱԱՀ-ի գումարների՝ պետական բյուջե վճարման

ժամկետը հետաձգվում է մինչև ապրանքների բացթողնման օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ:

4. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ ընտրված կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի կողմից ներդրումային ծրագրերի շրջանակներում, սույն հոդվածում նշված ապրանքներից բացի, այլ ապրանքների ներմուծման մասով հաշվարկված ԱԱՀ-ի գումարների վճարման ժամկետը հետաձգվում է երեք տարի ժամկետով: Կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի ընտրության կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

5. Սույն հոդվածի՝

1) 1-ին մասի կիրառության իմաստով, ԵՏՄ անդամ պետություններից ներմուծվող ապրանքների՝ ԱԱՀ-ով հարկման բազան որոշելիս հիմք է ընդունվում Օրենսգրքի 77-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով սահմանված՝ ապրանքների ներմուծման հարկային հայտարարագիրը.

2) 1-4-րդ մասերի կիրառության իմաստով, ԱԱՀ-ի վճարման ժամկետի հետաձգման ժամանակաշրջանի սկիզբ է համարվում

ա. «Բաց թողնում՝ ներքին սպառման համար» մաքսային ընթացակարգով Հայաստանի Հանրապետություն ապրանքների ներմուծման դեպքում մաքսային մարմինների կողմից մաքսային հայտարարագրի գրանցման ամսաթիվը (օրը).

բ. ԵՏՄ անդամ պետություններից Հայաստանի Հանրապետություն ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքների ներմուծման դեպքում ներմուծման հարկային հայտարարագրի ներկայացման ամսաթիվը, բայց ոչ ուշ, քան տվյալ ապրանքների ներմուծման (Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանը հատելու) օրն ընդգրկող ամսվան հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ:

6. Սույն հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերով սահմանված ԱՏԳԱԱ դասակարգչի ծածկագրերին դասվող ապրանքների ներմուծման մասով հաշվարկված ԱԱՀ-ի գումարների վճարման ժամկետը կարող է չհետաձգվել, եթե հարկ վճարողը «Բաց թողնում՝ ներքին սպառման համար» մաքսային ընթացակարգով Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծվող ապրանքների մասով մաքսային մարմիններին, իսկ ԵՏՄ անդամ պետություններից ներմուծվող՝ ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքների մասով՝ հարկային մարմիններին է ներկայացնում գրավոր հայտարարություն՝ ապրանքների ներմուծման մասով հաշվարկված ԱԱՀ-ի գումարների վճարման ժամկետի հետաձգման հնարավորությունից հրաժարվելու մասին:

7. Սույն հոդվածի 1-4-րդ մասերին համապատասխան վճարման ժամկետը հետաձգված ԱԱՀ-ի գումարները ենթակա են վճարման պետական բյուջե մինչև հետաձգման ժամկետը լրանալու օրը:

8. Սույն հոդվածի 1-4-րդ մասերին համապատասխան վճարման ժամկետը հետաձգված ԱԱՀ-ի գումարների (կամ դրանց մի մասի) վճարման ժամկետի հետաձգումը դադարեցվում է (ԱԱՀ-ի վճարման պարտավորությունն առաջանում է) մինչև համապատասխան մասում նշված ժամկետի լրանալը, եթե հարկ վճարողը «Բաց թողնում» ներքին սպառման համար» մաքսային ընթացակարգով Հայաստանի Հանրապետություն կատարվող ներմուծումների մասով մաքսային մարմիններին, իսկ ԵՏՄ անդամ պետություններից կատարվող՝ ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքների ներմուծումների մասով՝ հարկային մարմիններին է ներկայացնում ԱԱՀ-ի գումարների (կամ դրանց մի մասի) վճարման ժամկետի հետաձգումը վաղաժամ դադարեցնելու մասին գրավոր հայտարարություն: Սույն մասով սահմանված դեպքերում ԱԱՀ-ի գումարների (կամ դրանց մի մասի) վճարման ժամկետի հետաձգումը դադարեցվում է (ԱԱՀ-ի վճարման պարտավորությունն առաջանում է) հայտարարությունը ներկայացնելու օրվան հաջորդող օրը, և հայտարարությունում նշված չափով ԱԱՀ-ի գումարները ենթակա են վճարման պետական բյուջե մինչև հայտարարության ներկայացման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը ներառյալ:

9. Եթե սույն հոդվածով սահմանված՝ ապրանքների ներմուծման մասով հաշվարկված ԱԱՀ-ի գումարների վճարման ժամկետի հետաձգման հնարավորությունից օգտված հարկ վճարողը մինչև հետաձգման ժամկետի ավարտը լուծարվում է կամ հանվում է հաշվառումից, ապա վճարման ժամկետը հետաձգված ԱԱՀ-ի գումարները ենթակա են վճարման պետական բյուջե մինչև հարկ վճարողի լուծարումը կամ հաշվառումից հանումը:

10. Սույն հոդվածի 7-9-րդ մասերով սահմանված ժամկետում ԱԱՀ-ի գումարները չվճարվելու դեպքում Օրենսգրքի 411-րդ հոդվածով սահմանված տույժերի հաշվարկումը և այդ գումարների նկատմամբ հսկողությունը «Բաց թողնում» ներքին սպառման համար» մաքսային ընթացակարգով Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծվող ապրանքների մասով իրականացնում է մաքսային մարմինը, իսկ ԵՏՄ անդամ պետություններից ներմուծվող՝ ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքների մասով՝ հարկային մարմինը: Հաշվարկված ԱԱՀ-ի գումարները և դրանք սահմանված ժամկետում չվճարելու դեպքերում դրանց նկատմամբ հաշվարկված տույժերը վճարվում են պետական բյուջե որպես՝ «Բաց թողնում» ներքին սպառման համար» մաքսային ընթացակարգով Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծվող ապրանքների մասով՝ մաքսային մարմին վճարվող գումարներ, իսկ ԵՏՄ անդամ պետություններից ներմուծվող՝ ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքների մասով՝ հարկային մարմին վճարվող գումարներ:

11. Սույն հոդվածի 7-9-րդ մասերի համաձայն պետական բյուջե վճարման ենթակա ԱԱՀ-ի գումարներն արտացոլվում են պարտավորության առաջացման հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկում որպես ներմուծված ապրանքների մասով պետական բյուջեի

Նկատմամբ պարտավորության գումարներ, որոնք հաշվետու ժամանակաշրջանում Հայաստանի Հանրապետության տարածքում իրականացված՝ ԱԱՀ-ով հարկման ենթակա գործարքների համար ԱԱՀ-ի պարտավորության ընդհանուր գումարի հաշվարկմանը չեն մասնակցում: Սույն մասով սահմանված ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկները ներկայացվում են՝ անկախ սույն հոդվածի 7-8-րդ մասերի համաձայն պետական բյուջե վճարման պարտավորությունն առաջանալու պահին հետաձգման արտոնությունից օգտված հարկ վճարողի՝ ԱԱՀ վճարող համարվելու կամ չհամարվելու հանգամանքից:

12. Սույն հոդվածի 7-րդ և 8-րդ մասերի համաձայն պետական բյուջե վճարված ԱԱՀ-ի գումարները ԱԱՀ վճարողների կողմից Օրենսգրքով սահմանված ընդհանուր կարգով ենթակա են հաշվանցման (հաշվարկված պարտավորություններից պակասեցման)՝ դրանց վճարման օրն ընդգրկող հաշվետու ամսվա համար հարկային մարմին ներկայացվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով՝ որպես ներմուծված ապրանքների համար վճարված ԱԱՀ-ի գումարներ:

Հոդված 80. Ավելացված արժեքի հարկի գումարի մուտքագրումը միասնական հաշվին

1. Օրենսգրքի 74-րդ հոդվածի 2-րդ և 3-րդ մասերով սահմանված դեպքերում ԱԱՀ-ի փոխհատուցվող գումարները Օրենսգրքի՝ հարկային վարչարարության մասով սահմանված կարգով և ժամկետներում մուտքագրվում են միասնական հաշվին:

2. Օրենսգրքով սահմանված չափից ավելի վճարված ԱԱՀ-ի գումարները Օրենսգրքի՝ հարկային վարչարարության մասով սահմանված կարգով և ժամկետներում մուտքագրվում են միասնական հաշվին:

Հոդված 81. Ավելացված արժեքի հարկի գումարի վերադարձը

1. Օտարերկրյա քաղաքացիների և քաղաքացիություն չունեցող անձանց կողմից Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ձեռք բերված ապրանքների արտահանման դեպքում դրանց գների մեջ ներառված և հանրապետության տարածքում վճարված ԱԱՀ-ի գումարները Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած դեպքերում և կարգով հետ են վերադարձվում օտարերկրյա քաղաքացիներին և քաղաքացիություն չունեցող անձանց:

ԲԱԺԻՆ 5.ԱԿՑԻՉԱՅԻՆ ՀԱՐԿ Ը

ԳԼՈՒԽ 16.ԱԿՑԻՉԱՅԻՆ ՀԱՐԿ Ը ԵՎ ՎՃԱՐՈՂՆԵՐ Ը

Հոդված 82.Ակցիզային հարկը

1. Ակցիզային հարկը Օրենսգրքի 84-րդ հոդվածով սահմանված հարկման օբյեկտ համարվող գործարքներին և (կամ) գործառնուլթյուններին իրականացման համար Օրենսգրքով սահմանված կարգով, չափով և ժամկետներում պետական բյուջե վճարվող պետական հարկ է :

Հոդված 83.Ակցիզային հարկ վճարողները

1. Ակցիզային հարկ վճարողներ են համարվում Օրենսգրքի 84-րդ հոդվածով սահմանված հարկման օբյեկտ համարվող գործարքներ և (կամ) գործառնուլթյուններ իրականացնող կազմակերպությունները և անհատներն արկատերերը :

2. Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ կազմակերպության կամ Հայաստանի Հանրապետության հաշվառված անհատ ձեռնարկատիրոջ կամ ոչ ռեզիդենտի մշտական հաստատության հետ կնքված պայմանագրերով նրանց կողմից տրված հոլմքից Հայաստանի Հանրապետության տարածքում արտադրված կամ տարայվորված՝ ակցիզային հարկով հարկման ենթակա ապրանքի մատակարարման գործարքի մասով ակցիզային հարկ վճարող է համարվում համապատասխանաբար՝ Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ կազմակերպությունը կամ Հայաստանի Հանրապետության հաշվառված անհատ ձեռնարկատերը կամ ոչ ռեզիդենտի մշտական հաստատությունը՝ որպես պատվիրատու :

3. Հայաստանի Հանրապետության մշտական հաստատություն չունեցող ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կամ մշտական հաստատություն չունեցող ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձի հետ կնքված

պայ ման ազր եր ո վ ն րան ց կո դ մ ի ց տր վ ա ծ հո ւ մ ք ի ց
Հայ աս տան ի Հան ր ապե տո ւ թ յ ան տար ա ծ ք ո ւ մ ար տադ ր վ ա ծ
կամ տար այ ա վ ո ր վ ա ծ` ա կ ց ի գ ա յ ի ն հար կ ո վ հար կ մ ան
են թ ա կ ա ապր ան ք ի մաս ո վ ա կ ց ի գ ա յ ի ն հար կ վ ճ ար ո ղ Է
համ ար վ ո ւ մ այ դ ապր ան ք ն ար տադ ր ո ղ կամ տար այ ա վ ո ր ո ղ
կազ մ ա կ ե ր պ ո ւ թ յ ո ւ ն ը կամ ան հ ա տ ձե ռ ն ար կ ա տե ր ը :

4. Ան հ ա տ ձե ռ ն ար կ ա տե ր չ հ ան դ ի ս ա ց ո ղ Ֆ ի գ ի կ ա կ ան
ան ձ ի ն ք չե ն համ ար վ ո ւ մ ա կ ց ի գ ա յ ի ն հար կ վ ճ ար ո ղ ն ե ր ,
սակ այ ն եթ ե նր ան ք Հայ աս տան ի Հան ր ապե տո ւ թ յ ան
տար ա ծ ք են նե ր մ ո ւ ծ ո ւ մ ա կ ց ի գ ա յ ի ն հար կ ո վ հար կ մ ան
են թ ա կ ա ապր ան ք ն ե ր (այ դ թ վ ո ւ մ` ԵՏՄ ան դ ամ
պե տո ւ թ յ ո ւ ն ն ե ր ի ց), որ ո ն ց նե ր մ ո ւ ծ ո ւ մ ը «Մաք ս այ ի ն
կար գ ա վ ո ր մ ան մաս ի ն » Հայ աս տան ի Հան ր ապե տո ւ թ յ ան
օր ե ն ք ի համ ա ձ այ ն , համ ար վ ո ւ մ Է ձե ռ ն ար կ ա տի ր ա կ ան
գո ր ծ ո ւ ն ե ո ւ թ յ ան նպատակ ո վ իր ա կ ան ա ց վ ո ղ
նե ր մ ո ւ ծ ո ւ մ , ապա պար տա վ ո ր են Օր ե ն ս գ ր ք ո վ
սահ մ ան վ ա ծ կար գ ո վ , չափ ո վ և ժամ կ ե տն ե ր ո ւ մ
հաշ վ ար կ ե լ և պե տակ ան բյ ո ւ ջ ե վ ճ ար ե լ այ դ
նե ր մ ո ւ ծ ո ւ մ ն ե ր ի ց առ ա ջ ա ց ո ղ ա կ ց ի գ ա յ ի ն հար կ ի
գ ո ւ մ ար ն ե ր ը :

**Գ Լ ՈՒ Խ 17.ԱԿՑԻԶԱՅԻՆ ՀԱՐԿՈՎ ՀԱՐԿՄԱՆ ՕԲՅԵԿՏԸ ,
ՀԱՐԿՄԱՆ ԲԱԶԱՆ ԵՎ ԴՐՈՒՅՔԱԶՉԱՓԵՐԸ**

Հո դ վ ա ծ 84.Ա կ ց ի գ ա յ ի ն հար կ ո վ հար կ մ ան օբ յ ե կ տը

1. Ա կ ց ի գ ա յ ի ն հար կ ո վ հար կ մ ան օբ յ ե կ տ են
համ ար վ ո ւ մ հե տ ւ լ այ գ ո ր ծ ար ք ն ե ր ը և (կամ)
գ ո ր ծ առ ն ո ւ թ յ ո ւ ն ն ե ր ը .

1) ա կ ց ի գ ա յ ի ն հար կ վ ճ ար ո ղ ն ե ր ի կո դ մ ի ց ա կ ց ի գ ա յ ի ն
հար կ ո վ հար կ մ ան են թ ա կ ա ապր ան ք ի մատակ ար ար ո ւ մ ը ,
եթ ե ապր ան ք ի մատակ ար ար մ ան վ այ ր ը Օր ե ն ս գ ր ք ի 37-րդ
հո դ վ ա ծ ի համ ա ձ այ ն , համ ար վ ո ւ մ Է Հայ աս տան ի
Հան ր ապե տո ւ թ յ ո ւ ն ը : Ս ո ւ յ ն կե տի կ ի ր առ ո ւ թ յ ան
իմ ա ս տո վ , Օր ե ն ս գ ր ք ի 83-րդ հո դ վ ա ծ ի 3-րդ մաս ո վ
սահ մ ան վ ա ծ դե պ ք ե ր ո ւ մ , ա կ ց ի գ ա յ ի ն հար կ ո վ հար կ մ ան
են թ ա կ ա ապր ան ք ի մատակ ար ար ո ւ մ Է համ ար վ ո ւ մ նա և

ակցիզային հարկով հարկման ենթակա ապրանքի հանձնումը պատվիրատուին .

2) «Բաց թողնում` ներքին սպառման համար » մաքսային ընթացակարգով ակցիզային հարկով հարկման ենթակա ապրանքի ներմուծումը Հայաստանի Հանրապետություն .

3) ԵՏՄ անդամ պետություններին ակցիզային հարկով հարկման ենթակա` ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքի ներմուծումը Հայաստանի Հանրապետություն .

4) ավտոգազալիցքավորման ճնշակայանում սեղմված բնական գազի մատակարարումը : Սույն կետի կիրառության հմաստով, ավտոգազալիցքավորման ճնշակայանում սեղմված բնական գազի մատակարարում Է համարվում նաև ավտոգազալիցքավորման ճնշակայան շահագործող հարկվածարողի կողմից ներտնտեսական կարիքներին համար սեղմված բնական գազի սպառումը :

Հոդված 85. Ակցիզային հարկով հարկման բազան

1. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ակցիզային հարկով հարկման ենթակա ապրանքի մատակարարման գործարքի դեպքում, եթե Օրենսգրքի 86-րդ հոդվածով այլ բան սահմանված չէ, ակցիզային հարկով հարկման բազա Է համարվում`

1) ապրանքի քանակը (ծավալը)` արտահայտված Օրենսգրքի 88-րդ հոդվածով սահմանված` չափման բնաիրային միավորներով` ակցիզային հարկով հարկման ենթակային ապրանքների համար, որոնց մասով Օրենսգրքի 88-րդ հոդվածով սահմանված են ակցիզային հարկի հատուկ (հաստատագրված) դրույքաչափեր .

2) ապրանքի արժեքը` դրամական արտահայտությամբ` առանց ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի` ակցիզային հարկով հարկման ենթակային ապրանքների համար, որոնց մասով Օրենսգրքի 88-րդ հոդվածով սահմանված են ակցիզային հարկի հաշվարկային (տոկոսային) դրույքաչափեր, բացառությամբ ծխախոտի արտադրանքի, որի մասով ակցիզային հարկով հարկման բազա Է համարվում

ծխախոտի արտադրանքի տուփի վրա Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով մականշված` ծխախոտի արտադրանքի առավելագույն մանրածախ գինը` առանց ԱԱՀ-ի :

2. «Բաց թողնում` ներքին սպառման համար» մաքսային ընթացակարգով ակցիզային հարկով հարկման ենթակա ապրանքի ներմուծման դեպքում ակցիզային հարկով հարկման բազա է համարվում`

1) ապրանքի քանակը (ծավալը)` արտահայտված Օրենսգրքի 88-րդ հոդվածով սահմանված` չափման բնաիրային միավորներով` ակցիզային հարկով հարկման ենթակա այն ապրանքների համար, որոնց մասով Օրենսգրքի 88-րդ հոդվածով սահմանված են ակցիզային հարկի հատուկ (հաստատագրված) դրույքաչափեր .

2) ԵՏՄ միասնական մաքսային օրենսդրությամբ սահմանված կարգով որոշվող` ապրանքի մաքսային արժեքը` ակցիզային հարկով հարկման ենթակա այն ապրանքների համար, որոնց մասով Օրենսգրքի 88-րդ հոդվածով սահմանված են ակցիզային հարկի հաշվարկային (տուկոսային) դրույքաչափեր , բացառությամբ ծխախոտի արտադրանքի , որի մասով ակցիզային հարկով հարկման բազա է համարվում ծխախոտի արտադրանքի տուփի վրա Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով մականշված` ծխախոտի արտադրանքի առավելագույն մանրածախ գինը` առանց ԱԱՀ-ի :

3. ԵՏՄ անդամ պետությունն ներից ակցիզային հարկով հարկման ենթակա` ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքի ներմուծման դեպքում ակցիզային հարկով հարկման բազա է համարվում`

1) ապրանքի քանակը (ծավալը)` արտահայտված Օրենսգրքի 88-րդ հոդվածով սահմանված` չափման բնաիրային միավորներով` ակցիզային հարկով հարկման ենթակա այն ապրանքների համար, որոնց մասով Օրենսգրքի 88-րդ հոդվածով սահմանված են ակցիզային հարկի հատուկ (հաստատագրված) դրույքաչափեր .

2) ապրանքի ձեռքբերման արժեքը՝ ակցիզային հարկով հարկման ենթակա այն ապրանքների համար, որոնց մասով Օրենսգրքի 88-րդ հոդվածով սահմանված են ակցիզային հարկի հաշվարկային (տոկոսային) դրույքաչափեր, **Իսախանովի և Վրյախանյանի**, որի մասով ակցիզային հարկով հարկման բազա է համարվում ծխախոտի արտադրանքի տուփի վրա Յայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով մակնշված՝ ծխախոտի արտադրանքի առավելագույն մանրածախ գինը՝ առանց ԱԱՀ-ի:

4. Յայաստանի Հանրապետության տարածքից «Արտահանում» մաքսային ընթացակարգով արտահանված, ինչպես նաև Յայաստանի Հանրապետության տարածքից ԵՏՄ անդամ պետություն արտահանված՝ ակցիզային հարկով հարկման ենթակա՝ ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքի մատակարարման գործարքի դեպքում ակցիզային հարկով հարկման բազա է համարվում՝

1) ապրանքի քանակը (ծավալը)՝ արտահայտված Օրենսգրքի 88-րդ հոդվածով սահմանված՝ չափման բնաիրային միավորներով՝ ակցիզային հարկով հարկման ենթակա այն ապրանքների համար, որոնց մասով Օրենսգրքի 88-րդ հոդվածով սահմանված են ակցիզային հարկի հատուկ (հաստատագրված) դրույքաչափեր:

2) «Մաքսային կարգավորման մասին» Յայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով հաշվարկվող մաքսային արժեքը՝ ակցիզային հարկով հարկման ենթակա այն ապրանքների համար, որոնց մասով Օրենսգրքի 88-րդ հոդվածով սահմանված են ակցիզային հարկի հաշվարկային (տոկոսային) դրույքաչափեր:

Հոդված 86. Ակցիզային հարկով հարկման բազայի որոշուման

առանձնահատկությունները

1. Ապրանքի մատակարարման անհատուկ կամ իրական արժեքից էականորեն ցածր արժեքով հատուկ մամբ գործարքների դեպքում, եթե տվյալ ապրանքի մասով կիրառվում են Օրենսգրքի 88-րդ հոդվածով սահմանված՝

ակցիզային հարկի հաշվարկային (տոկոսային) դրույքաչափեր, ապա ակցիզային հարկով հարկման բազա է համարվում այդ գործարքների իրական արժեքի 80 տոկոսը: Սույն մասի կիրառությունն իմաստով`

1) համարվում է, որ ակցիզային հարկով հարկման օբյեկտ համարվող գործարքն իրականացվել է իրական արժեքից էականորեն ցածր արժեքով, եթե դրա հատուցման արժեքը (առանց ակցիզային հարկի և ԱԱՀ-ի) քսան և ավելի տոկոսով ցածր է նույն, իսկ դրա բացակայությունն դեպքում` համանման ապրանքի մատակարարման գործարքի իրական արժեքից (առանց ակցիզային հարկի և ԱԱՀ-ի), բացառությամբ`

ա. օրենքով սահմանված դեպքերում հրապարակային սակարկություն միջոցով իրականացվող գործարքների .

բ. ապրանքի մատակարարման այն գործարքների, որոնք իրականացվում են հարկ վճարողի կողմից նախապես ընդունված գրավոր ակտում նշված կամ նախապես ընդունված այլ իրավական ակտում նշված առևտրային գեղչի չափով պակաս արժեքով, և այդ առևտրային գեղչը սույն ենթակետով նշված ակտերով սահմանված ժամանակահատվածում արտացոլվում է հարկ վճարողի կողմից դուրս գրվող հաշվարկային փաստաթղթերում .

2) գործարքի իրական արժեքի որոշման համար, սույն կետում նշված առաջնահերթություններ, հիմք է ընդունվում`

ա. համեմատելի հանգամանքներում տվյալ հարկ վճարողի կողմից նույն ապրանքի մատակարարման դեպքում Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկված` ակցիզային հարկով հարկման բազան, իսկ դրա բացակայությունն` դեպքում` գործարար շրջանակներում համեմատելի հանգամանքներում նույն ապրանքի մատակարարման հատուցման դեպքում որպես ակցիզային հարկով հարկման բազա հիմք ընդունվող մեծությունը, կամ

բ. համեմատելի հանգամանքներում տվյալ հարկ վճարողի կողմից համանման ապրանքի մատակարարման

դեպքում Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկված՝ ակցիզային հարկով հարկման բազան, իսկ դրա բացակայության դեպքում՝ գործարար շրջանակներում համեմատելի հանգամանքներում համանման ապրանքի մատակարարման դեպքերում որպես ակցիզային հարկով հարկման բազա հիմք ընդունվող մեծությունը :

Սույն կետի կիրառության իմաստով, նույն կամ համանման ապրանքի մատակարարման գործարքների համեմատելի հանգամանքները որոշվում են համապատասխան գործարքի կատարման օրն ընդգրկող հարկային տարվան նախորդող հարկային տարվա սկզբից մինչև համապատասխան գործարքի կատարումը նույն կամ համանման ապրանքի մատակարարման գործարքների հիման վրա :

Հոդված 87. Ակցիզային հարկով հարկման ենթակա ապրանքները

1. Ակցիզային հարկով հարկման ենթակա ապրանքներն են՝

- 1) էթիլային սպիրտը (բացառությամբ կոնյակի սպիրտի) .
- 2) սպիրտային խմիչքները .
- 3) գարեջուրը .
- 4) գինին .
- 5) ծխախոտի արտադրանքը (այդ թվում՝ ծխախոտի արդյունաբերական փոխարինիչները, սիգարները, սիգարեղանները) .
- 6) քսայնողը .
- 7) բենզինը .
- 8) դիզելային վառելիքը .
- 9) հում նավթը .
- 10) նավթամթերքները .
- 11) նավթային գազերը .
- 12) գազանման այլ ածխաջրածինները (բացառությամբ սեղմված չհամարվող բնական գազի) .
- 13) սեղմված բնական գազը :

Սու լ յ ն մ աս ի 15-րդ կ ե տ ի կ ի ր ա ռ ո լ թ յ ան ի մ աս տ ո վ , ս ե ղ մ վ ա ծ բ ն ակ ան գ ա զ է հ ամ ար վ ո լ մ Ա Տ Գ Ա Ա 2711 21 ա պ ր ան ք ա յ ի ն դ ի ր ք ի ն դ աս վ ո ղ բ ն ակ ան գ ա զ ը , որ ը ս տ ա ց վ ո լ մ է մ ի ք ան ի փ ո լ լ ո վ (խ ա ռ ն ո լ ր դ ի մ ա ք ր ո լ մ , խ ո ն ա վ ո լ թ յ ան և ա յ լ ա ղ տ ո տ ի չ ն ե ր ի հ ե ռ ա ց ո լ մ ու ս ե ղ մ ո լ մ) գ ա զ ի մ շ ա կ մ ան ար դ յ ո լ ն ք ո լ մ ` ա ռ ան ց բ ն ակ ան գ ա զ ի բ ա ղ ա դ ր ո լ թ յ ան փ ո փ ո խ ո լ թ յ ան :

Հոդված 88. Ակցիզային հարկի դրույքաչափերը

1. Օրենսգրքի 84-րդ հոդվածով սահմանված` ակցիզային հարկով հարկման օբյեկտ համարվող գործարքների ու գործառնությունների հարկման բազայի նկատմամբ ակցիզային հարկը հաշվարկվում է հետևյալ դրույքաչափերով .

Դրույք	Ապրանքախմբի անվանումը	Հարկման բազայի չափման միավորը	Ակցիզային հարկի դրույք		
			2018 թվականի հունվարի 1-ից	2019 թվականի հունվարի 1-ից	2020 թվականի հունվարի 1-ից
	Էթիլային սպիրտ	արժեք` առանց ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի կամ մաքսային արժեք կամ ձեռքբերման արժեք կամ 1լիտր (100տոկոս անոց սպիրտի վերահաշվարկով)	50տոկոս , բայց ոչ պակաս ,քան 1լիտրի համար		
ամբ	սպիրտային խմիչքներ	արժեք` առանց ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի կամ մաքսային արժեք կամ ձեռքբերման արժեք կամ 1լիտր	73տոկոս , բայց ոչ պակաս , քան 1 լիտրի համար 725 ՀՀ դրամ	84տոկոս , բայց ոչ պակաս , քան 1 լիտրի համար 835 ՀՀ դրամ	96տոկոս , բայց ոչ պակաս , քան 1 լիտրի համար 935 ՀՀ դրամ
	պտուղներին և (կամ) հատապտուղներին ց պատրաստված օղի	արժեք` առանց ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի կամ մաքսային արժեք կամ ձեռքբերման արժեք կամ 1լիտր	55տոկոս , բայց ոչ պակաս ,քան 1լիտրի համար		
	կոնյակ ,բրենդի և այլ սպիրտային թրմեր	արժեք` առանց ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի կամ մաքսային արժեք կամ ձեռքբերման արժեք կամ 1լիտր	50տոկոս ,բայց ոչ պակաս ,քան 1լիտրի համար		
			ա.1-ից մինչև 3տարի ներառյալ ժամկետ ունեցող խմիչքի համար		
			բ .4-ից մինչև 5տարի ներառյալ ժամկետ ունեցող խմիչքի համար		
			գ .6-ից մինչև 10տարի ներառյալ ժամկետ ունեցող խմիչքի համար		

			<p>դ.11-ից մինչև 15 տարի ներառյալ ժամկետում նույն ցող խմիչքի համար</p> <p>ե.16-ից մինչև 19 տարի ներառյալ հնացման ժամկետում նույն ցող խմիչքի համար</p> <p>զ.20 և ավելի տարի հնացման ժամկետում նույն ցող խմիչքի համար` 22000 ՀՀ դրամ</p>		
	վիսկի, ռոմ և այլ սպիրտային թրմեր	արժեք՝ առանց ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի կամ մաքսային արժեք կամ ձեռքբերման արժեք կամ 1 լիտր	66 տոկոս, բայց ոչ պակաս, քան 1 լիտրի համար 3970 ՀՀ դրամ	76 տոկոս, բայց ոչ պակաս, քան 1 լիտրի համար 4560 ՀՀ դրամ	87 տոկոս, բայց ոչ պակաս, քան 1 լիտրի համար 3970 ՀՀ դրամ
	գարեջուր	արժեք՝ առանց ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի կամ մաքսային արժեք կամ ձեռքբերման արժեք կամ 1 լիտր	30 տոկոս, բայց ոչ պակաս, քան 1 լիտրի համար 3970 ՀՀ դրամ		
	խաղողի գինի	արժեք՝ առանց ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի կամ մաքսային արժեք կամ ձեռքբերման արժեք կամ 1 լիտր	10 տոկոս, բայց ոչ պակաս, քան 1 լիտրի համար 3970 ՀՀ դրամ		
	վերմուտ և խաղողի այլ գինիներ	արժեք՝ առանց ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի կամ մաքսային արժեք կամ ձեռքբերման արժեք կամ 1 լիտր	50 տոկոս, բայց ոչ պակաս, քան 1 լիտրի համար 3970 ՀՀ դրամ		
ամբ	խմորման ենթարկված այլ ըմպելիքներ (խնձորի սիդր, պերրոլ (տանձի սիդր), մեղրաքամ պելիք), բացառությամբ պտղային, հատապտղային, մրգային գինիների և գինեւոլոթի	արժեք՝ առանց ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի կամ մաքսային արժեք կամ ձեռքբերման արժեք կամ 1 լիտր	25 տոկոս, բայց ոչ պակաս, քան 1 լիտրի համար 3970 ՀՀ դրամ		
	պտղային, հատապտղային, մրգային և այլ գինիներ	արժեք՝ առանց ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի կամ մաքսային արժեք կամ ձեռքբերման արժեք կամ 1 լիտր	10 տոկոս, բայց ոչ պակաս, քան 1 լիտրի համար 3970 ՀՀ դրամ		
ամբ 1 1 2 2)	ծխախոտի արտադրանք	Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով մակնշված ծխախոտի արտադրանքի առավելագույն	28.75 տոկոս, բայց ոչ պակաս, քան 1000 հատի համար 7275 ՀՀ դրամ	33 տոկոս, բայց ոչ պակաս, քան 1000 հատի համար 8370 ՀՀ դրամ	38 տոկոս, բայց ոչ պակաս, քան 1000 հատի համար 3970 ՀՀ դրամ

		մանրածախ գին՝ առանց ԱԱՀ-ի կամ 1000 հատ		
1 1	սիգար	1000 հատ		605000 ՀՀ դրամ
2 2	սիգարեղա	1000 հատ		16500 ՀՀ դրամ
	ծխախոտի արդյունաբերական փոխարինիչներ	1 կգ		1500 ՀՀ դրամ
19980	քայնուկ	արժեք՝ առանց ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի կամ մաքսային արժեք կամ ձեռքբերման արժեք կամ 1 կգ	50 տոկոս, բայց ոչ պակաս, քան 1 կ դրամ	
	բենզին	1 տոննա		40000 ՀՀ դրամ
ամբ (19980)	դիզելային վառելիք	1 տոննա		13000 ՀՀ դրամ
	հում նավթ, նավթամթերքներ	1 տոննա		27000 ՀՀ դրամ
ամբ	նավթային գազեր և գազանման այլ ածխաջրածիններ	1 տոննա		1000 ՀՀ դրամ
	սեղմված բնական գազ	1000 մ ³		25000 ՀՀ դրամ

2. ԱՏԳԱԱ 2208 ծածկագրին դասվող ներառված՝ 40 տոկոսից բարձր սպիրտային ությամբ ապրանքների համար սպիրտային ության 40 տոկոսը գերազանցող յուրաքանչյուր տոկոսային կետի համար ակցիզային հարկի դրույքաչափն ավելացվում է 7.5 ՀՀ դրամով (բացառությամբ կոնյակի սպիրտի), իսկ մինչև 9 տոկոս (ներառյալ) սպիրտային ությամբ ապրանքների համար ակցիզային հարկը յուրաքանչյուր լիտրի համար սահմանվում է ՀՀ 100 դրամ:

3. Ակցիզային հարկ վճարողների, ինչպես նաև ակցիզային հարկ վճարող չհամարվող կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի կողմից ԱՏԳԱԱ 2207 ծածկագրին դասվող՝ 22 ալցոլած ապրանքների և ԱՏԳԱԱ 2208 ծածկագրին դասվող ապրանքների (բացառությամբ 40 տոկոս և բարձր սպիրտային ությամբ չ2 ալցոլած կոնյակի և չ2 ալցոլած կոնյակի սպիրտի) իրացման դեպքում (այդ թվում՝ անհատուկ) այդ ապրանքների իրացման գինը (ներառյալ՝ ակցիզային հարկը և ավելացված արժեքի

հարկը) չի կարող պակաս լինել 1 լիտրի համար 3500 ՀՀ դրամից` 100տոկոս անոց սպիրտի վերահաշվարկով :

4. ԱՏԳԱԱ 220820, 220830 և (կամ) 220840 ծածկագրերին դասվող կոնյակ ներմուծող , արտադրող և (կամ) տարայավորող կազմակերպությունները և անհատ ձեռնարկատերերը պարտավոր են կոնյակի տարայի վրա Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով մակնշել դրա հնացման աստիճանը` ըստ տարիների : ԱՏԳԱԱ 220820, 220830 և (կամ) 220840 ծածկագրերին դասվող կոնյակի հնացման աստիճանի վերաբերյալ տարայի վրա մակնշման բացակայության դեպքում ակցիզային հարկը հաշվարկվում է սույն հոդվածի 1-ին մասի աղյուսակի` ԱՏԳԱԱ 220820, 220830 և (կամ) 220840 ծածկագրերին վերաբերող տողի «գ» ենթակետով սահմանված դրույքաչափից ոչ պակաս չափով :

5. Բենզինի 1տոննայի համար սահմանված ակցիզային հարկի և Օրենսգրքի 4-րդ բաժնով սահմանված կարգով հաշվարկված ԱԱՀ-ի հանրագումարը 135000 ՀՀ դրամից պակաս լինելու դեպքում ակցիզային հարկն ավելացվում է այն չափով , որպեսզի բենզինի 1տոննայի համար ակցիզային հարկի և ԱԱՀ-ի հանրագումարը հավասարվի 135000ՀՀ դրամի :

ԳԼՈՒԽ 18.ԱԿՑԻԶԱՅԻՆ ՀԱՐԿԻ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Հոդված 89.Ակցիզային հարկից ազատված գործարքներն ու

գործառնությունները

1. Ակցիզային հարկից ազատելը Օրենսգրքի 84-րդ հոդվածով սահմանված` ակցիզային հարկով հարկման օբյեկտ համարվող գործարքների ու գործառնությունների հարկման բազայի նկատմամբ ակցիզային հարկ չհաշվարկելն է :

2. Ակցիզային հարկից ազատվում են Օրենսգրքի 84-րդ հոդվածով սահմանված` հետևյալ գործարքներն ու գործառնությունները .

1) Հայաստանի Հանրապետության տարածքից «Արտահանում» մաքսային ընթացակարգով արտահանված՝ ակցիզային հարկով հարկման ենթակա ապրանքի մատակարարումը .

2) Հայաստանի Հանրապետության տարածքից ԵՏՄ անդամ պետություն արտահանված՝ ակցիզային հարկով հարկման ենթակա՝ ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքի մատակարարումը՝ Օրենսգրքի 76-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված փաստաթուղթը հարկային մարմիններ կայացնելու դեպքում .

3) ակցիզային հարկով հարկման ենթակա ապրանքների մատակարարումը անմաքս առևտրի խանութի կազմակերպչին .

4) 40 տոկոսու բարձր սպիրտայնությունամբ չ22 ալցոլած կոնյակի մատակարարումը կոնյակ արտադրող կազմակերպություններին կամ անհատ ձեռնարկատերերին .

5) տիրագրուկ , ժառանգության իրավունքով պետությանն անցած՝ ակցիզային հարկով հարկման ենթակա ապրանքի ներմուծումը (այդ թվում՝ ԵՏՄ անդամ պետություններին) և մատակարարումը .

6) բռնագրավման կամ նվիրատվության ձևով ակցիզային հարկով հարկման ենթակա ապրանքի նկատմամբ սեփականության իրավունքի փոխանցումը պետությանը կամ համայնքին : Սույն կետը չի տարածվում ակցիզային հարկով հարկման ենթակա ապրանքի նկատմամբ սեփականության իրավունքի՝ բռնագանձման ձևով պետությանը կամ համայնքին օտարման գործարքների վրա , որոնց դեպքում գործարքը ենթակա է ակցիզային հարկով հարկման Օրենսգրքով սահմանված ընդհանուր կարգով :

ԳԼՈՒԽ 19. ԱԿՑԻԶԱՅԻՆ ՀԱՐԿԻ ՀԱԾՎԱՐԿՈՒՄԸ

Հոդված 90. Հաշվետու ժամանակաշրջանը

1. Ակցիզային հարկի հաշվարկման և վճարման համար հաշվետու և ժամանակաշրջան է համարվում յուրաքանչյուր հաշվետու ամիսը :

Հոդված 91. Պետական բյուջե վճարման ենթակա ակցիզային հարկի

գումարի որոշման կարգը

1. Ակցիզային հարկ վճարողները հաշվետու ժամանակաշրջանի համար պետական բյուջե են վճարում այդ ժամանակաշրջանում իրականացված ՝ Օրենսգրքի 82-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին և 4-րդ կետերով սահմանված ՝ հարկման օբյեկտ համարվող գործարքների հարկման բազայի նկատմամբ հաշվարկված ակցիզային հարկի գումարներին և Օրենսգրքի 91-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հաշվանցվող (պակասեցվող) ակցիզային հարկի գումարներին դրական տարբերությունը , եթե Օրենսգրքի 93-րդ հոդվածով այլ բան սահմանված չէ :

Հոդված 92. Ակցիզային հարկի հաշվանցումների (պակասեցումների)

իրականացման կարգը

1. Օրենսգրքի 91-րդ հոդվածով սահմանված ՝ հաշվանցվող (պակասեցվող) ակցիզային հարկի գումարներ են համարվում ՝

1) հանրապետության տարածքում հաշվետու ժամանակաշրջանում ձեռք բերված ՝ ակցիզային հարկով հարկման ենթակա հոլմքի գծով մատակարարների կողմից դուրս գրված հարկային հաշիվներում (այդ թվում ՝ այն դեպքում , երբ հարկային հաշիվի դուրս գրման ամսաթիվը ներառված է հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող որևէ հաշվետու ժամանակաշրջանում , սակայն հարկային հաշվում նշված գործարքը կատարվել է (այլ հաշվում նշված ՝ գործարքի կատարման ամսաթիվը ներառված է) այդ հաշվետու ժամանակաշրջանում) առանձնացված ակցիզային հարկի գումարները : Սույն կետով սահմանված ակցիզային հարկի գումարները հաշվանցվում (պակասեցվում) են ՝

ա. հո Լ մ ք ի ձեռք բերման օրն ընդգրկող հաշվետու Ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող՝ ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով, եթե համապատասխան գործարքին վերաբերող՝ մատակարարների կողմից դուրս գրված հարկային հաշիվը հո Լ մ ք ը ձեռք բերողի կողմից Օրենսգրքի 68-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված կարգով վավերացվել է մինչև ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկի ներկայացման համար Օրենսգրքի 96-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված վերջնաժամկետը .

բ. համապատասխան գործարքին վերաբերող՝ մատակարարների կողմից դուրս գրված հարկային հաշիվը հո Լ մ ք ը ձեռք բերողի կողմից Օրենսգրքի 68-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված կարգով վավերացվելու օրն ընդգրկող հաշվետու Ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող՝ ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով, եթե հարկային հաշիվը չի վավերացվել Օրենսգրքի 96-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված վերջնաժամկետում ,

2) «Բաց թողնում՝ ներքին սպառման համար »մաքսային ընթացակարգով Հայաստանի Հանրապետության տարածք ներմուծված՝ ակցիզային հարկով հարկման ենթակա հո Լ մ ք ի համար Օրենսգրքով սահմանված կարգով և չափով հաշվարկված և վճարված ակցիզային հարկի գումարները : Սույն կետով սահմանված ակցիզային հարկի գումարները հաշվանցվում (պակասեցվում) են՝

ա. հո Լ մ ք ի ներմուծման մաքսային հայտարարագրի գրանցման օրն ընդգրկող հաշվետու Ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող՝ ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով .

բ. ԵՏՄ միասնական մաքսային օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հո Լ մ ք ի ներմուծման ճշտված մաքսային հայտարարագրի ներկայացնելու դեպքում՝ ներմուծման ճշտված մաքսային հայտարարագրի գրանցման և ակցիզային հարկի լրացուցիչ

գո ւ մ ար ն եր ի վ ճ ար մ ան օր եր ը , ի ս կ այ դ օր եր ը տար բ եր
հաշ վ ե տո ւ ժ ամ ան ակ աշ ր ջ ան ն եր ո ւ մ ն եր առ վ ած
լի ն ե լ ո ւ դ ե պ թ ո ւ մ ` դր ան ց ի ց վ եր ջ ի ն ը ը ն դ գր կ ո ղ
հաշ վ ե տո ւ ժ ամ ան ակ աշ ր ջ ան ի հ ամ ար հ ար կ այ ի ն մ ար մ ի ն
ն եր կ այ ա ց վ ո ղ ` Ա Ա Յ -ի և ակ ց ի գ այ ի ն հ ար կ ի մ ի աս ն ակ ան
հաշ վ ար կ ո վ ` հ աշ վ ան ց մ ան (պ ակ աս ե ց մ ան) ե ն թ ակ ա
ակ ց ի գ այ ի ն հ ար կ ի լր ա ց ո ւ ց ի չ գ ո ւ մ ար ի մ աս ո վ .

գ . հ ո ւ մ ք ի ն եր մ ո ւ ծ մ ան գ ծ ո վ մ ա ք ս այ ի ն մ ար մ ն ի
կ ո ղ մ ի ց ի ր ակ ան ա ց վ ո ղ հ ե տ բ ա ց թ ո ղ ո ւ մ այ ի ն ս տ ո ւ գ մ ան
ար դ յ ո ւ ն ք ո ւ մ ակ ց ի գ այ ի ն հ ար կ ի գ ծ ո վ լր ա ց ո ւ ց ի չ
պ ար տ ա վ ո թ ո ւ թ յ ո ւ ն առ ա ջ ա դր ե լ ո ւ դ ե պ թ ո ւ մ ` այ դ
պ ար տ ա վ ո թ ո ւ թ յ ան կ ա տ ար մ ան (ար ն թ վ ո
ը ն դ գր կ ո ղ հ աշ վ ե տո ւ ժ ամ ան ակ աշ ր ջ ան ի հ ամ ար
հ ար կ այ ի ն մ ար մ ի ն ն եր կ այ ա ց վ ո ղ ` Ա Ա Յ -ի և ակ ց ի գ այ ի ն
հ ար կ ի մ ի աս ն ակ ան հ աշ վ ար կ ո վ ` վ ճ ար վ ած ակ ց ի գ այ ի ն
հ ար կ ի գ ո ւ մ ար ի չ ա փ ո վ .

3) Ե Տ Մ ան դ ամ պ ե տ ո ւ թ յ ո ւ ն ն եր ի ց Յ այ աս տ ան ի
Յ ան ր ա պ ե տ ո ւ թ յ ան տ ար ա ծ ք ն եր մ ո ւ ծ վ ած ` ակ ց ի գ այ ի ն
հ ար կ ո վ հ ար կ մ ան ե ն թ ակ ա ` Ե Տ Մ ա պ ր ան ք ի կ ար գ ա վ ի ճ ակ
ո ւ ն ե ց ո ղ հ ո ւ մ ք ի հ ամ ար Օր ե ն ս գր ք ո վ ս ա հ մ ան վ ած
կ ար գ ո վ և չ ա փ ո վ հ աշ վ ար կ վ ած և վ ճ ար վ ած ակ ց ի գ այ ի ն
հ ար կ ի գ ո ւ մ ար ն եր ը : Ս ո ւ յ ն կ ե տ ո վ ս ա հ մ ան վ ած
ակ ց ի գ այ ի ն հ ար կ ի գ ո ւ մ ար ն եր ը հ աշ վ ան ց վ ո ւ մ
(պ ակ աս ե ց վ ո ւ մ) ե ն `

ա . հ ո ւ մ ք ը Յ այ աս տ ան ի Յ ան ր ա պ ե տ ո ւ թ յ ան տ ար ա ծ ք
ն եր մ ո ւ ծ ե լ ո ւ (Յ այ աս տ ան ի Յ ան ր ա պ ե տ ո ւ թ յ ան պ ե տ ակ ան
ս ա հ մ ան ը հ ա տ ե լ ո ւ) օր ն ը ն դ գր կ ո ղ հ աշ վ ե տո ւ
ժ ամ ան ակ աշ ր ջ ան ի հ ամ ար հ ար կ այ ի ն մ ար մ ի ն
ն եր կ այ ա ց վ ո ղ ` Ա Ա Յ -ի և ակ ց ի գ այ ի ն հ ար կ ի մ ի աս ն ակ ան
հ աշ վ ար կ ո վ , ե թ ե հ ո ւ մ ք ի ն եր մ ո ւ ծ մ ան հ ար կ այ ի ն
հ այ տ ար ար ա գ ի ր ը հ ար կ այ ի ն մ ար մ ի ն Ե ն եր կ այ ա ց վ ե լ և
ն եր մ ո ւ ծ մ ան մ աս ո վ ակ ց ի գ այ ի ն հ ար կ ի գ ո ւ մ ար ն եր ը
վ ճ ար վ ե լ ե ն մ ի ն չ և հ ո ւ մ ք ը Յ այ աս տ ան ի
Յ ան ր ա պ ե տ ո ւ թ յ ան տ ար ա ծ ք ն եր մ ո ւ ծ ե լ ո ւ (Յ այ աս տ ան ի
Յ ան ր ա պ ե տ ո ւ թ յ ան պ ե տ ակ ան ս ա հ մ ան ը հ ա տ ե լ ո ւ) օր ն
ը ն դ գր կ ո ղ հ աշ վ ե տո ւ ժ ամ ան ակ աշ ր ջ ան ի հ ամ ար Ա Ա Յ -ի և
ակ ց ի գ այ ի ն հ ար կ ի մ ի աս ն ակ ան հ աշ վ ար կ ի

ներկայացման համար Օրենսգրքի 96-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված վերջնաժամկետը .

բ. հոլմքի ներմուծման հարկային հայտարարագրի՝ հարկային մարմին ներկայացման և ակցիզային հարկի գումարների վճարման օրերը, իսկ այդ օրերը տարբեր հաշվետու ժամանակաշրջաններում ներառված լինելու դեպքում՝ դրանցից վերջինը ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող՝ ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով, եթե հոլմքի ներմուծման հարկային հայտարարագրի հարկային մարմին չի ներկայացվել և (կպն)ի գանյեիրմ ու ծ մարկի մ

գումարները չեն վճարվել Օրենսգրքի 96-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված վերջնաժամկետում .

գ. ԵՏՄ միասնական մաքսային օրենսդրությամբ կամ Օրենսգրքով սահմանված կարգով հոլմքի ներմուծման ճշտված հարկային հայտարարագրի ներկայացնելու դեպքում՝ ներմուծման ճշտված հարկային հայտարարագրի ներկայացման և ակցիզային հարկի լրացուցիչ գումարների վճարման օրերը, իսկ այդ օրերը տարբեր հաշվետու ժամանակաշրջաններում ներառված լինելու դեպքում՝ դրանցից վերջինը ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող՝ ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով՝ հաշվանցման (պկն խզ եց ի նն ի) և ի ն կ խ կ կ փ ա գ ու լ գ ի չ գումարի մասով .

դ .

ստուգման արդյունքում հոլմքի ներմուծման մասով ակցիզային հարկի գծով լրացուցիչ պարտավորություն առաջադրելու դեպքում՝ այդ պարտավորության կատարման (այդ թվում՝ մասնակի) օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով՝ վճարված ակցիզային հարկի լրացուցիչ գումարի չափով :

հար

Հոդված 93. Հաշվանցումներին (պակասեցումներին) կատարման

սահմանափակումները

1. Օրենսգրքի 91-րդ և 95-րդ հոդվածներով սահմանված կարգով բյուջե վճարման ենթակա կամ բյուջեից փոխհատուցման ենթակա ակցիզային հարկի գումարներին որոշման նպատակով ակցիզային հարկի հաշվանցումներ (պակասեցումներ) չեն կատարում`

1) ակցիզային հարկ վճարող չհամարվողները .

2) եթե ձեռք բերված և (կամ) ներմուծված` ակցիզային հարկով հարկման ենթակա հումքը վերագրվում է ակցիզային հարկից ազատված գործարքներին , բացառու թյամբ Օրենսգրքի 89-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-3-րդ կետերով սահմանված դեպքերին .

3) եթե հարկային հաշիվը Օրենսգրքի 4-րդ հոդվածի 1-ին մասի 47-րդ կետի համաձայն , համարվում է անապրանք փաստաթուղթ .

4) եթե հարկային հաշիվն վերաբերող գործարքը Օրենսգրքի 41-րդ հոդվածի համաձայն , ճանաչվել է անվավեր :

Հոդված 94. Պարտավորություններին ու հաշվանցումներին (պակասեցումներին)

վերաձևակերպման կարգը

1. Ակցիզային հարկ վճարողների կողմից ձեռքբերված` ակցիզային հարկով հարկման ենթակա հումքի կորստի դեպքում այդ հումքին վերաբերող ակցիզային հարկի գումարները ենթակա չեն հաշվանցման (~~պակասեցման~~) կրող ստները Օրենսգրքի` շահույթահարկին վերաբերող բաժնի համաձայն , հարկման նպատակով համախառն եկամտից նվազեցման ենթակա չեն : Օրենսգրքի` շահույթահարկին վերաբերող բաժնի համաձայն , կրող ստներին մեծությունը տարեկան կտրվածքով սահմանված լինելու դեպքում ակցիզային հարկի յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանում կորստի տարեկան նորմայի համեմատությունամբ ավելի հաշվարկված

ակցիզային հարկի հաշվանցվող (գրավ մասի 10% վճարում) տարեկան արդյունքներով վերահաշվարկվում է տվյալ տարվա ակցիզային հարկի վերջին հաշվետու ժամանակաշրջանում՝ տարբերությունը դիտարկելով որպես վերջին հաշվետու ժամանակաշրջանում ակցիզային հարկի հաշվանցվող (գրավ մասի 10% վճարում) պակասեցում :

2. Եթե ԵՏՄ միասնական մաքսային օրենսդրությամբ կամ Օրենսգրքով սահմանված կարգով ներկայացվող՝ ակցիզային հարկով հարկման ենթակա հոլմքի ներմուծման (այդ թվում՝ ԵՏՄ անդամ պետություններինց ներմուծման) ճշտված մաքսային կամ հարկային հայտարարագրով նախկինում ներկայացված՝ ներմուծման մաքսային կամ հարկային հայտարարագրում առանձնացված ակցիզային հարկի գումարները նվազում են, ապա ներմուծման մաքսային կամ հարկային հայտարարագրում և ներմուծման ճշտված մաքսային կամ հարկային հայտարարագրում առանձնացված ակցիզային հարկի գումարներին տարբերությունը նվազեցվում է ներմուծման ճշտված մաքսային կամ հարկային հայտարարագրի գրանցման կամ հարկային մարմին ներկայացման օրը ներառող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող՝ ԱԱՀ -ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա ակցիզային հարկի գումարներին :

3. Եթե ակցիզային հարկով հարկման ենթակա հոլմքի ներմուծման գծով մաքսային մարմնի կողմից իրականացվող հետքացթողումային ստուգման արդյունքում ներմուծման մաքսային հայտարարագրում առանձնացված ակցիզային հարկի գումարները նվազում են, ապա ներմուծման մաքսային հայտարարագրում առանձնացված ակցիզային հարկի գումարներին նվազած մասը նվազեցվում է հետքացթողումային ստուգման ակտի կազմման օրը ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացվող՝ ԱԱՀ -ի և ակցիզային

հարկի միասնական հաշվարկով հաշվանցման (պահպանված քանակներ) ներկայացված արժեքի ց :

4. Հաշվանցված (պահպանված) հարկի գումարները մասով սույն հոդվածով սահմանված դեպքերում և կարգով վերածևակերպումներ (Ընդհանուր Երկրի Ծեփ Մագրի 413-րդ հոդվածի կիրառություն) համարվում է որպես Օրենսգրքով սահմանված կարգի խախտումով ձեռքբերումների գծով ակցիզային հարկի գումարները հաշվանցում (պակասեցում) :

Հոդված 95. Պետական բյուջեից փոխհատուցման ենթակա ակցիզային

հարկի գումարի որոշման կարգը

1. Ակցիզային հարկ վճարողներին հաշվետու ժամանակաշրջանի գործունեության արդյունքներով պետական բյուջեից փոխհատուցման ենթակա ակցիզային հարկի գումարը որոշվում է որպես այդ ժամանակաշրջանում իրականացված՝ Օրենսգրքի 84-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին և 4-րդ կետերով սահմանված՝ հարկման օբյեկտ համարվող գործարքներին հարկման բազայի նկատմամբ հաշվարկված ակցիզային հարկի գումարի և Օրենսգրքի 92-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հաշվանցվող (պակասեցվող) ակցիզային հարկի գումարների բացասական տարբերություն (այսուհետ՝ ակցիզային հարկի փոխհատուցվող գումար) :

2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի գործունեության արդյունքներով առաջացող ակցիզային հարկի փոխհատուցվող գումարն ուղղվում է հաշվետու ժամանակաշրջաններին գործունեության արդյունքներով ԱԱՀ-ի ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկներով առաջացող՝ պետական բյուջե վճարման ենթակա ակցիզային հարկի գումարների ,
Օրենսգրքի 17-րդ բաժնով սահմանված կարգով հարկային մարմնի կողմից իրականացվող ստուգման կամ ուսումնասիրության արդյունքում արձանագրվող՝ ակցիզային հարկի լրացուցիչ գումարները ,

ինչ

բաց առ ու թյամբ սուլյն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դեպքերի :

3. Օրենսգրքի 89-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-3-րդ կետերով սահմանված գործարքներին ու գործառնու թյ ու ն ն երի իրականացման դեպքում ակցիզային հարկի փոխհատուցվող գումարները ակցիզային հարկ վճարողի գրավոր դիմումի հիման վրա Օրենսգրքի 17-րդ բաժնով սահմանված կարգով իրականացվող ստուգման կամ ուսումնասիրության արդյունքներով հիմնավորվելու դեպքում մուտքագրվում են միասնական հաշվին , եթե հարկ վճարողն ունի ակցիզային հարկի փոխհատուցվող գումար :

Հոդված 96. ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի գծով միասնական

հաշվարկներին ներկայացումը

1. Ակցիզային հարկ վճարողները մինչև յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ Օրենսգրքի 53-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հարկային մարմին են ներկայացնում ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկներ , բացառությամբ սուլյն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված դեպքերի :

2. Ակցիզային հարկ վճարողները Օրենսգրքի 84-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ և (կամ) 3-րդ կետերով սահմանված հարկման օբյեկտներին մասով ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկներ չեն ներկայացնում :

Հոդված 97. ԵՏՄ անդամ պետություններ արտահանված` ակցիզային հարկով հարկման ենթակա ապրանքներին մատակարարման գործարքներին`

ակցիզային հարկից ազատումը

1. Հայաստանի Հանրապետության տարածքից ԵՏՄ անդամ պետություններ արտահանված` ակցիզային հարկով հարկման ենթակա` ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքներին մատակարարման գործարքներին` ակցիզային հարկից ազատումը հիմնավորվում է

արտահանման հարկային հայտարարագիրը արտահանողի կողմից հարկային մարմին ներկայացնելու օրը :

2. Այն դեպքում, երբ Հայաստանի Հանրապետության տարածքից ԵՏՄ անդամ պետություններն ակցիզային հարկով հարկման ենթակա ապրանքների արտահանումն իրականացվում է հանձնարարության, կոմիսիայի կամ գործակալության պայմանագրերի հիման վրա՝ համապատասխանաբար հանձնակատարի, կոմիսիոների կամ գործակալի կողմից, իսկ այն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ արտահանման հարկային հայտարարագիրը հարկային մարմին է ներկայացվում համապատասխանաբար հանձնակատարի, կոմիսիոների կամ գործակալի կողմից, արդարանված ապրանքների մատակարարման գործարքների՝ ակցիզային հարկից ազատումը կարող է հիմնավորվել, հաշվարկային փաստաթղթերով հիմնավորված հանձնակատարի, կոմիսիոների կամ գործակալի կողմից արտահանողի ապրանքների արտահանման փաստը :

Եթե

Հոդված 98. ԵՏՄ անդամ պետություններից ակցիզային հարկով հարկման

ենթակա ապրանքների ներմուծման դեպքում հարկային մարմին

ներկայացվող փաստաթղթերը

1. ԵՏՄ անդամ պետություններից Հայաստանի Հանրապետության տարածք ակցիզային հարկով հարկման ենթակա՝ ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքների ներմուծման դեպքում (այդ թվում՝ Օրենսգրքի 83-րդ հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված դեպքերում) հարկ վճարողը պարտավոր է մինչև ապրանքները Հայաստանի Հանրապետության տարածք ներմուծելու (Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանը հատելու) օրն ընդգրկող ամսվան հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ հարկային մարմին ներկայացնել Օրենսգրքի 77-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված փաստաթղթերը :

2. Այն դեպքում, երբ ԵՏՄ անդամ պետություններին ակցիզային հարկով հարկման ենթակա՝ ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքները Հայաստանի Հանրապետության տարածք են ներմուծվում հանձնարարության, կոմիսիայի կամ գործակալության պայմանագրերի հիման վրա՝ համապատասխանաբար հանձնակատարի, կոմիսիոներին կամ գործակալին կողմից, կամ ԵՏՄ անդամ պետության ռեզիդենտի՝ Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող մշտական հաստատության կողմից կամ Հայաստանի Հանրապետությունում կազմակերպվող տնավաճառի մասնակցի կողմից, Օրենսգրքի 77-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված փաստաթղթերը համապատասխանաբար հանձնակատարը, կոմիսիոները կամ գործակալը կամ ԵՏՄ անդամ պետության ռեզիդենտի՝ Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող մշտական հաստատությունը կամ Հայաստանի Հանրապետությունում կազմակերպվող տնավաճառի կազմակերպիչը հարկային մարմին Էներկայացնում մինչև այդ ապրանքները գնորդին օտարելու օրը ընդգրկող ամսվան հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ :

3. Այն դեպքում, երբ գնորդի կողմից ԵՏՄ անդամ պետություններին ակցիզային հարկով հարկման ենթակա՝ ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքների նկատմամբ սեփականության իրավունքը գնորդին Էանցնում Հայաստանի Հանրապետության տարածքում, Օրենսգրքի 77-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված փաստաթղթերը գնորդը հարկային մարմին Էներկայացնում մինչև այդ ապրանքի նկատմամբ սեփականության իրավունքը գնորդին անցնելու օրը ընդգրկող ամսվան հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ :

**ԳԼՈՒԽ 20.ԱԿՑԻԶԱՅԻՆ ՀԱՐԿԻ ԳՈՒՄԱՐԻ ՎՃԱՐՄԱՆ ,
ՎԵՐԱԴԱՐՁՄԱՆ ԵՎ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՀԱՇՎԻՆ ՄՈՒՏՔԱԳՐՄԱՆ
ԿԱՐԳԸ**

Հոդված 99. Ակցիզային հարկի գումարի վճարումը

1. Ակցիզային հարկ վճարողները Օրենսգրքի 91-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հաշվարկված՝ պետական բյուջե վճարման ենթակա ակցիզային հարկի գումարները պետական բյուջե են վճարում մինչև յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ՝ որպես հարկային մարմնին վճարվող գումարներ :

2. «Բաց թողնում՝ ներքին սպառման համար» մաքսային ընթացակարգով Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծվող՝ ակցիզային հարկով հարկման ենթակա ապրանքների համար Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկված ակցիզային հարկի գումարները Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե են վճարվում մինչև «Բաց թողնում՝ ներքին սպառման համար» մաքսային ընթացակարգով ապրանքների բաց թողնումը (եթե ԵՏՄ միասնական օրենսդրությամբ այլ ժամկետ սահմանված չէ)՝ որպես մաքսային մարմնին վճարվող գումարներ :

3. ԵՏՄ անդամ պետություններին Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծվող՝ ակցիզային հարկով հարկման ենթակա՝ ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքների համար Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկված ակցիզային հարկի գումարները Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե են վճարվում մինչև ապրանքները Հայաստանի Հանրապետության տարածք ներմուծելու (Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանը հատելու) օրը ընդգրկող ամսվան հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ՝ որպես հարկային մարմնին վճարվող գումարներ , բացառությամբ ԵՏՄ անդամ պետություններին Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծվող՝ դրոշմապիտակներով դրոշմավորման ենթակա՝ ակցիզային հարկով հարկման ենթակա՝ ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքների , որոնց համար Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկված ակցիզային հարկի գումարները Հայաստանի

Հանրապետության պետական բյուջե են վճարվում սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված ժամկետում՝ որպես մաքսային մարմնին վճարվող գումարներ :

4. Օրենսգրքի 98-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված դեպքերում Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկված ակցիզային հարկի գումարները հանձնակատարի, կոմիսիոներին կամ գործակալի կամ ԵՏՄ անդամ պետության ռեզիդենտի՝ Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող մշտական հաստատության կամ Հայաստանի Հանրապետությունում կազմակերպվող տոնավաճառի կազմակերպչի կողմից Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե են վճարվում մինչև համապատասխանաբար հանձնակատարի, կոմիսիոներին կամ գործակալի կամ ԵՏՄ անդամ պետության ռեզիդենտի՝ Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող մշտական հաստատության կամ Հայաստանի Հանրապետությունում կազմակերպվող տոնավաճառի մասնակցի կողմից ապրանքները գնորդին օտարելու օրը ընդգրկող ամսվան հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ՝ որպես հարկային մարմնին վճարվող գումարներ :

5. Օրենսգրքի 98-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դեպքերում Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկված ակցիզային հարկի գումարները գնորդի կողմից Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե են վճարվում մինչև ապրանքների նկատմամբ սեփականության իրավունքը գնորդին անցնելու օրը ընդգրկող ամսվան հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ՝ որպես հարկային մարմնին վճարվող գումարներ :

Հոդված 100. Ակցիզային հարկի գումարի մուտքագրումը միասնական հաշվին

1. Օրենսգրքի 95-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դեպքերում ակցիզային հարկի փոխհատուցվող գումարները Օրենսգրքի՝ հարկային

վարչարարություն մասով սահմանված կարգով և ժամկետներում մոտքագրվում են միասնական հաշվին :

2. Օրենսգրքով սահմանված չափից ավելի վճարված ակցիզային հարկի գումարները Օրենսգրքի` հարկային վարչարարության մասով սահմանված կարգով և ժամկետներում մոտքագրվում են միասնական հաշվին :

Չոդված 101. Ակցիզային հարկի գումարի վերադարձը

1. Արդյունաբերական կազմակերպություններին կողմից ձեռք բերված` ԱՏԳ ԱԱ 2710 19 710 - 2710 19 980 ապրանքախմբի ծածկագրերին դասվող ապրանքների (բացառությամբ ԱՏԳ ԱԱ 2710 19 820 ապրանքախմբի ծածկագրին դասվող շարժիչային յուղերի) մասով վճարված ակցիզային հարկի գումարները Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանված կարգով և ժամկետներում վերադարձվում են այդ կազմակերպություններին :

ԲԱԺԻՆ 6.ՇԱՀՈՒԹԱՀԱՐԿԸ

ԳԼՈՒԽ 21.ՇԱՀՈՒԹԱՀԱՐԿԸ ԵՎ ՎՃԱՐՈՂՆԵՐԸ

Յոդված 102.Շահութահարկը

1. Շահութահարկը Օրենսգրքի 104-րդ հոդվածով սահմանված հարկման օբյեկտի համար Օրենսգրքով սահմանված կարգով, չափով և ժամկետներում պետական բյուջե վճարվող պետական հարկ է:

Յոդված 103.Շահութահարկ վճարողները

1. Շահութահարկ վճարողներ են համարվում`

1) ռեզիդենտ կազմակերպությունները, բացառությամբ սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված դեպքերի .

2) Հայաստանի Հանրապետությունում հաշվառված` ա.անհատ ձեռնարկատերերը .

բ.նոտարները .

3) Հայաստանի Հանրապետությունում հաշվառված, կանոնները գրանցած պայմանագրային ներդրումային ֆոնդերը (բացառությամբ կենսաթոշակային ֆոնդերի և երաշխիքային ֆոնդերի) .

4) ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունները, ինչպես նաև մշտական հաստատություն միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող և (կամ) մշտական հաստատություն միջոցով Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներինց եկամուտ ստացող ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձինք:

2. Անկախ սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի դրույթներից, շահութահարկ վճարողներ չեն համարվում`

1) Հայաստանի Հանրապետությունը` ի դեմս պետական կառավարչական հիմնարկների .

2) Հայաստանի Հանրապետության համայնքները` ի դեմս համայնքային կառավարչական հիմնարկների .

3) Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը :

ԳԼ ՈՒ Խ 22. ԾԱԽՆԻ ԹԱՅԱՐԿՈՎ ՅԱՐԿՄԱՆ ՕԲՅԵԿՏԸ ,
ՅԱՐԿՄԱՆ ԲԱԶԱՆ ԵՎ ԴՐՈՒՅՔԱԶԱՓԵՐԸ

Յոդված 104. Ծախող ահարկով հարկման օբյեկտը

1. Ծախող ահարկով հարկման օբյեկտ է համարվում՝

1) ռեզիդենտ կազմակերպություններին, Հայաստանի Հանրապետությունում հաշվառված անհատ ձեռնարկատերերին և նոտարներին (այսուհետև՝ ռեզիդենտ շահող ահարկ վճարողներ) համար՝ Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներին և (կամ) Հայաստանի Հանրապետությունից դուրս գտնվող աղբյուրներին ցանցվող կամ ստացման ենթակա (այսուհետև՝ սույն բաժնում՝ ստացվող) համախառն եկամուտը, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությունում հաշվառված անհատ ձեռնարկատերերին և նոտարներին անձական եկամուտներին .

2) Հայաստանի Հանրապետությունում հաշվառված, կանոնները գրանցած պայմանագրային ներդրումային ֆոնդերին (բացառությամբ կենսաթոշակային ֆոնդերին և երաշխիքային ֆոնդերին) համար՝ հանրագումարը .

3) ոչ ռեզիդենտ կազմակերպություններին, ինչպես նաև մշտական հաստատություն միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող և (կամ) մշտական հաստատություն միջոցով Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներին ցանցվող ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց (այսուհետև՝ ոչ ռեզիդենտ շահող ահարկ վճարողներ) համար՝ Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներին ցանցվող համախառն եկամուտը, բացառությամբ մշտական հաստատություն միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող և (կամ) մշտական հաստատություն միջոցով Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներին ցանցվող ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց՝

Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներին ց
ստացվող անձնական եկամուտներին :

Հոդված 105. Շահույթահարկով հարկման բազան

1. Շահույթահարկով հարկման բազա է համարվում`

1) ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողներին համար`
հարկվող շահույթը , որը որոշվում է որպես Օրենսգրքի
104-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով սահմանված
համախառն եկամտի և Օրենսգրքի 110-րդ հոդվածով
սահմանված նվազեցումներին դրական տարբերություն .

2) Հայաստանի Հանրապետությունում հաշվառված ,
կանոնները գրանցած պայմանագրային ներդրումային
ֆոնդերի (բացառությամբ կենսաթոշակային ֆոնդերի և
երաշխիքային ֆոնդերի)

համ

հանրագումարը , որը որոշվում է Հայաստանի
Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից
սահմանված և Հայաստանի Հանրապետության
ֆինանսներին նախարարության հետ համաձայնեցված
կարգով :

Սն

ներդրումային ֆոնդի գումար ակտիվներին
հանրագումարից չեն նվազեցվում ներդրումային
ֆոնդի մասնակցներին ներդրումային ֆոնդի
ակտիվներին ցախաբաժնի կամ նման այլ ձևով կատարված
բաշխումներին գումարները .

3) մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի
Հանրապետությունում գործունեություն
իրականացնող և (կամ) մշտական հաստատության միջոցով
Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներին ց
եկամուտ ստացող ոչ ռեզիդենտ
կազմակերպություններին և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական
անձանց (այսուհետ` մշտական հաստատության միջոցով
Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն
իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողներ)
համար` հարկվող շահույթը , որը որոշվում է որպես
Օրենսգրքի 104-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետով
սահմանված համախառն եկամտի և Օրենսգրքի 110-րդ
հոդվածով սահմանված նվազեցումներին դրական

տարբերություն՝ հաշվի առնելով Օրենսգրքի 133-րդ հոդվածով սահմանված առանձնահատկությունները .

4) առանց մշտական հաստատություն Չայաստանի Չանրապետությունում գործունեություններ իրականացնող և (կամ) առանց մշտական հաստատություն Չայաստանի Չանրապետության աղբյուրներինց եկամուտ ստացող ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունների (այսուհետ՝ առանց մշտական հաստատություն Չայաստանի Չանրապետությունում գործունեություններ իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողներ) համար՝ Օրենսգրքի 104-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետով սահմանված համախառն եկամուտը .

5) մշտական հաստատություն միջոցով Չայաստանի Չանրապետությունում գործունեություններ իրականացնող ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունների՝ մշտական հաստատությունը չկերպավորող գործունեության և (կամ) եկամուտներին մասով՝ Օրենսգրքի 106-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետով սահմանված համախառն եկամուտը :

Յոդված 106. Ծահույթահարկով հարկման բազայի որոշման սկզբունքները

1. Ծահույթահարկով հարկման բազան որոշելիս՝

1) հաշվառումն իրականացվում է հաշվապահական հաշվառումը և ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը կարգավորող օրենքներով և այլ իրավական ակտերով սահմանված սկզբունքների և կանոնների հիման վրա, եթե Օրենսգրքի սույն բաժնով և Օրենսգրքի ընդհանուր մասով դրանց կիրառության առանձնահատկություններն սահմանված չեն .

2) ակտիվները և պարտավորությունները հաշվի են առնվում սկզբնական արժեքով, բացառությամբ օրենքով սահմանված կարգով վերագնահատված ակտիվների և պարտավորությունների, որոնք առնվում վերագնահատված արժեքով : Սույն կետի կիրառության հիմաստով, ակտիվները և (կամ)

պարտավորությունները համարվում են օրենքով սահմանված կարգով վերագնահատված, եթե վերագնահատումը կատարվել է այն օրենքին համապատասխան, որով սահմանված է, որակտիվներին (**իսմ թյո պնար երակ**) վերագնահատումն իրականացվում է շահույթահարկով հարկման բազայի որոշման կամ շահույթահարկի հաշվարկման նպատակով .

3) ձեռք բերված ակտիվներին գծով ձեռք բերումից հետո Օրենսգրքի 73-րդ հոդվածի 2-րդ և 4-րդ մասերին համապատասխան հաշվանցման (պալ ենթակա ԱԱՀ -ի գումարների ճշգրտումները (ավելացումները, նվազեցումները) այդ ակտիվների սկզբնական կամ հաշվեկշռային արժեքները չեն փոփոխում .

4) հարկային հսկողության արդյունքում հայտնաբերված՝ ակտիվներին պակասորդի մասով հարկման բազայի ավելացում կամ պակասեցում չի կատարվում .

5) հաշվի են առնվում միայն Օրենսգրքով սահմանված պահուստներին ստեղծման հետևանքով առաջացող եկամուտները և նվազեցումները :

Հոդված 107. Եկամուտներին ստացման աղբյուրները

1. Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներինց ստացվող եկամուտներն համարվում՝

1) ձեռնարկատիրական եկամուտները՝ սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված դեպքերում .

2) պասիվ եկամուտները՝ սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դեպքերում .

3) ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողին կամ մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետություն գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողին Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս ծառայությունների մատուցումից ոչ ռեզիդենտի կողմից ստացվող եկամուտները՝ սույն հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված դեպքերում .

4) Օրենսգրքի 109-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված եկամտու տները .

5) այլ եկամտու տները՝ սույն հոդվածի 5 -րդ մասով սահմանված դեպքերում :

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի կիրառության նպատակով , ձեռնարկատիրական եկամտու տները համարվում են Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներին ցուցակով ներկայացվող եկամտու տներ ,եթե՝

1) ապրանքի մատակարարման վայրը Օրենսգրքի 37-րդ հոդվածի համաձայն , համարվում է Հայաստանի Հանրապետությունը .

2) աշխատանքը փաստացի կատարվել կամ ծառայությունը փաստացի մատուցվել է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում՝ անկախ Օրենսգրքի 39-րդ հոդվածի դրույթներին : Մասնավորապես , սույն բաժնի կիրառության իմաստով , համարվում է , որ աշխատանքը փաստացի կատարվել կամ ծառայությունը փաստացի մատուցվել է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ,եթե՝

ա. շինարարության նախապատրաստման և իրականացման (ներառյալ՝ հետախուզման , նախագծման , դիզայնի և տեխնիկական վերահսկողության), անշարժ գույքի նորոգման , վերականգնման և կանաչապատման , ինչպես նաև անշարժ գույքի առքու վաճառքի գործակալներին ու փորձագետներին կողմից կատարվող աշխատանքները և մատուցվող ծառայությունները (ներառյալ՝ անշարժ գույքի գնահատման ծառայությունները) անմիջականորեն կապված են Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գտնվող կամ կառուցվող անշարժ գույքի հետ .

բ. բեռներին և (կամ) ուղևորներին փոխադրման տրանսպորտային ծառայությունը (բացառությամբ փոստային ծառայության և օդային տրանսպորտով բեռներին և (կամ) ուղևորներին փոխադրման տրանսպորտային ծառայության) փաստացի մատուցվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում : Այն

դեպքում, երբ բեռները (կամ) ուղևորները փոխադրման տրանսպորտային ծառայության միայն մի մասն է փաստացի մատուցվում Չայաստանի Չանրապետության տարածքում, և ծառայության մատուցման գործարքին վերաբերող հաշվարկային փաստաթղթերում առանձնացված է Չայաստանի Չանրապետության տարածքում փաստացի մատուցվող ծառայության դիմաց հատուցումը, ապա Չայաստանի Չանրապետության աղբյուրներինց ստացվող եկամուտ է համարվում միայն այդ մասին համապատասխանող եկամուտը: Սույն ենթակետի կիրառության իմաստով, ծառայության մատուցման գործարքին վերաբերող հաշվարկային փաստաթղթերում Չայաստանի Չանրապետության տարածքում փաստացի մատուցվող ծառայության դիմաց հատուցումը համարվում է առանձնացված, եթե այդ փաստաթղթում առանձին նշված է սահմանային բնակավայրինց (այդ թվում՝ հարևան պետության տարածքում գտնվող) մինչև Չայաստանի Չանրապետության տարածքում գտնվող նշանակման վայր բեռները և (կամ) ուղևորները փոխադրման տրանսպորտային ծառայության դիմաց հատուցումը: Սույն ենթակետի կիրառության իմաստով, տրանսպորտային ծառայություն է համարվում նաև այլ կազմակերպությունների և (կամ) ֆիզիկական անձանց միջոցով (ներգրավմամբ) բեռները և (կամ) ուղևորները փոխադրման կազմակերպման միջնորդական գործունեությունը:

գ. փոստային ծառայությունը կամ օդային տրանսպորտով բեռները և (կամ) ուղևորները փոխադրման տրանսպորտային ծառայությունը փաստացի մատուցվում է Չայաստանի Չանրապետության տարածքում: Այն դեպքում, փոստային ծառայության կամ օդային տրանսպորտով բեռները և (կամ) ուղևորները փոխադրման տրանսպորտային ծառայության միայն մի մասն է փաստացի մատուցվում Չայաստանի Չանրապետության տարածքում, և Չայաստանի Չանրապետության կառավարության լիազոր մարմնի

կողմից տրվող տեղեկանքում առանձնացված է
Հայաստանի Հանրապետության տարածքում փաստացի
մատուցվող ծառայություն ծավալը՝ արտահայտված
համապատասխան չափման միավորներով, ապա Հայաստանի
Հանրապետության աղբյուրներինց ստացվող եկամուտը
որոշվում է ծառայություն դիմաց ընդհանուր
հատուցման և Հայաստանի Հանրապետության
տարածքում փաստացի մատուցվող ծառայության
ծավալի՝ ծառայության ընդհանուր ծավալում
ունեցած տեսակարար կշռի արտադրյալի չափով :

դ. սույն կետի «բ» և «գ» ենթակետերով սահմանված
ծառայությունների հետ ուղղակիորեն կապված՝
ապրանքների փաթեթավորման, բեռնման, բեռնաթափման,
ուղեկցման և համանման այլ աշխատանքների կատարման
և (կամ) ծառայությունների մատուցման ժամանակ
ապրանքները փաստացի գտնվել են Հայաստանի
Հանրապետության տարածքում .

ե. փոստային ծառայությունը սկսվում է
Հայաստանի Հանրապետության տարածքում (այն
դեպքում, երբ Հայաստանի Հանրապետության
տարածքում սկսվող փոստային ծառայությունն
ավարտվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքից
դուրս, ապա անկախ ծառայության մատուցման
գործարքին վերաբերող հաշվարկային
փաստաթղթերում Հայաստանի Հանրապետության
տարածքում փաստացի մատուցվող ծառայության դիմաց
հատուցումը առանձնացված լինելու հանգամանքից,
Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող
աղբյուրներինց ստացվող եկամուտ է համարվում
գործարքի դիմաց հատուցման ողջ գումարը).

զ. հեռահաղորդակցության ծառայությունները
մատուցվել են հեռահաղորդակցության
օպերատորներին կողմից՝ Հայաստանի
Հանրապետության տարածքում գտնվող և (կամ) գրանցված
հեռահաղորդակցության տեխնիկական միջոցներին
օգտագործմամբ .

Է .

Չան ր ապե տո ւ թ յ ան տար ած ք ու մ գ տն վ ո ղ հ ա ս ց ե ի ց ւ (կ ամ)
Չայ աս տան ի Չան ր ապե տո ւ թ յ ան տար ած ք ու մ գ տն վ ո ղ
հ ա ս ց ե ի ն .

ը . գո վ ազ դ ի պատր աս տո ւ մ ը ւ (կ ամ) տար ած ու մ ը
կատար վ ու մ Է Չայ աս տան ի Չան ր ապե տո ւ թ յ ան
տար ած ք ու մ .

թ . առ ւ դ ի տո ր ա կ ան ծառ ա յ ու թ յ ու ն ստաց ո ղ ան ձ ը
օր ե ն ս դ ի ու թ յ ամ ք սահ մ ան վ ած կար գ ո վ գր ան ց վ ած կ ամ
հաշ վ առ վ ած Է Չայ աս տան ի Չան ր ապե տո ւ թ յ ու ն ու մ .

3) այ դ եկ ամ ու տն եր ը ստաց վ ե լ են Չայ աս տան ի
Չան ր ապե տո ւ թ յ ան տար ած ք ու մ իր ա կ ան ա ց վ ո ղ
մի ջ ն ո թ դ ա կ ան գո թ ու ն ե ու թ յ ու ն ի ց .

4) այ դ եկ ամ ու տն եր ը ստաց վ ե լ են ոչ ռե գ ի դ ե ն տ
շահ ու թ ա հ ար կ վճ ար ո ղ ի կո ղ մ ի ց ` Չայ աս տան ի
Չան ր ապե տո ւ թ յ ու ն ու մ իր մշ տակ ան հաս տա տո ւ թ յ ան ը
կառ ա վ ար մ ան , ֆի ն ան ս ա կ ան կ ամ ապահ ո վ ա գ թ ա կ ան
ծառ ա յ ու թ յ ու ն ն եր ի մատո ւ ց ու մ ի ց :

Եթե ոչ ռե գ ի դ ե ն տ շահ ու թ ա հ ար կ վճ ար ո ղ ի կո ղ մ ի ց
կատար վ ած աշ խատան ք ն եր ի կ ամ մատո ւ ց վ ած
ծառ ա յ ու թ յ ու ն ն եր ի բն ու յ թ ո վ պայ մ ան ա վ ո թ վ ած `
հն ար ա վ ո թ չ Է առ ան ձ ն ա ց ն ե լ Չայ աս տան ի
Չան ր ապե տո ւ թ յ ան տար ած ք ու մ կատար վ ած աշ խատան ք ի
կ ամ մատո ւ ց վ ած ծառ ա յ ու թ յ ան մաս ը ,կ ամ եթե հն ար ա վ ո թ
չե եկ ամ ու տն վ եր ա գ թ ե լ Չայ աս տան ի
Չան ր ապե տո ւ թ յ ու ն ի ց դ ու թ ս գ տն վ ո ղ աղ բ յ ու թ ն եր ի ն ,
ապա այ դ աշ խատան ք ն եր ի կատար ու մ ի ց կ ամ
ծառ ա յ ու թ յ ու ն ն եր ի մատո ւ ց ու մ ի ց ստաց վ ո ղ
եկ ամ ու տն եր ն ամ ք ո ղ ջ ու թ յ ամ ք համ ար վ ու մ են
Չայ աս տան ի Չան ր ապե տո ւ թ յ ան աղ բ յ ու թ ն եր ի ց
ստաց վ ո ղ եկ ամ ու տն եր :

3. Սո ւ յ ն հո դ վ ած ի 1-ին մաս ի 2-րդ կե տի կի թ առ ու թ յ ան
նպատակ ո վ , պաս ի վ եկ ամ ու տն եր ը համ ար վ ու մ են
Չայ աս տան ի Չան ր ապե տո ւ թ յ ան աղ բ յ ու թ ն եր ի ց
ստաց վ ո ղ եկ ամ ու տն եր ,եթե `

1) շահ աբ աժ ի ն ն եր ը ստաց վ ու մ են ռե գ ի դ ե ն տ
կազ մ ա կ եր պո ւ թ յ ան կան ո ն ադ թ ա կ ան կ ամ բ աժ ն ե հ ա վ աք

կապի տալ ու մ մասնակցությունը (բաժնետոմսից, բաժնետմասից, փայլաբաժնից) կամ Օրենսգրքի 5-րդ գլխով սահմանված համատեղ գործունեությունը .

2) տոկոսները ստացվում են ռեզիդենտ կազմակերպությունը կամ մշտական հաստատությունը կամ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի ֆիզիկական անձից (ձեռնարկատիրոջից, նոտարից) .

3) ռոյալթիները ստացվում են ռեզիդենտ կազմակերպությունը կամ մշտական հաստատությունը կամ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի ֆիզիկական անձից (ձեռնարկատիրոջից, նոտարից) .

4) վարձակալական վճարը կամ սերվիտուտը ստացվում են`

ա. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գտնվող անշարժ գույքի տիրապետման և (կամ) օգտագործման իրավունքի տրամադրման դիմաց .

բ. այնպիսի շարժական գույքի (օդանավերի) տիրապետման և (կամ) օգտագործման իրավունքի տրամադրման դիմաց , որը վարձակալության պայմանագրի գործողության ժամկետում Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության սահմանված կարգով գրանցված է (ենթակա է գրանցման) Հայաստանի Հանրապետությունում կամ որը վարձակալության պայմանագրի կնքման պահին գտնվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում .

5) ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի ակտիվների (բաժնետոմսերի և ներդրում վկայող այլ արժեթղթերի) արժեքի հավելվածը ստացվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գտնվող ակտիվների օտարումից (երբ ակտիվների արժեքի հավելվածը մշտական հաստատության ձեռնարկատիրական գործունեության արդյունք է), իսկ բաժնետոմսերի և ներդրում վկայող այլ արժեթղթերի պարագայում` եթե արժեքի հավելվածը ստացվում է Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ

համարվող կազմակերպության քաժնետոմսերի կամ այդ կազմակերպության կողմից թողարկված՝ ներդրում վկայող այլ արժեթղթերի օտարումից : Ընդ որում՝

ա. ակտիվների՝ Հայաստանի Հանրապետության ներմուծման, տեղափոխման և (կամ) տեղակայման փաստը հաստատող փաստաթղթերի առկայության դեպքում ակտիվների սկզբնական արժեքը որոշվում է՝ ելնելով վերջիններիս ներմուծմանը վերաբերող փաստաթղթերում (ներմուծման մաքսային հայտարարագիր կամ ներմուծման հարկային հայտարարագիր), տեղափոխմանը և (կամ) տեղակայմանը վերաբերող հաշվարկային փաստաթղթերում նշված արժեքից ,

երբե

ենթակետով սահմանված՝ ակտիվների ձեռքբերման հաշվարկային փաստաթղթերը .

բ. ակտիվների ձեռքբերման փաստը հաստատող հաշվարկային փաստաթղթերի առկայության դեպքում ակտիվների սկզբնական արժեքը որոշվում է՝ ելնելով վերջիններիս ձեռքբերմանը , տեղափոխմանը և (կամ) տեղակայմանը վերաբերող հաշվարկային փաստաթղթերում նշված արժեքից .

այլ

գ. մաշվածության կամ ամորտիզացիայի (ամորտիզացիա) ենթակա ակտիվների օտարման դեպքում ակտիվների օտարումից ստացվող ակտիվների արժեքի հավելածը հաշվարկվում է՝ ելնելով օտարման պահին դրանց հաշվեկշռային արժեքից .

դ. օրենքով սահմանված կարգով վերագնահատված ակտիվների օտարման դեպքում ակտիվների օտարումից ստացվող ակտիվների արժեքի հավելածը հաշվարկվում է՝ ելնելով դրանց վերագնահատված արժեքից , եթե այդ վերագնահատման արդյունքները հաշվի են առնվում շահույթահարկով հարկման քազան կամ շահույթահարկը որոշելիս .

ե. արտարժույթի փոխանակման դեպքում ակտիվների արժեքի հավելածը հաշվարկվում է՝ ելնելով ՀՀ դրամով ստացված դրամական միջոցների և դրանց դիմաց

վճարված արտարժույթի՝ ՀՀ դրամով վերահաշվարկված գումարի դրական տարբերությունը .

գ. ոչ ռեզիդենտի կողմից օտարվող ակտիվների մասով սույն կետի «ա» և «բ» ենթակետերում նշված փաստաթղթերի բացակայության դեպքում ակտիվների արժեքի հավելած համարվում ոչ ռեզիդենտի կողմից օտարվող ակտիվների ամբողջ արժեքը .

6) այլ պասիվ եկամուտները ստացվում են ռեզիդենտ կազմակերպություններից կամ մշտական հաստատություններից կամ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի ֆիզիկական անձից (այլ ձեռնարկատիրոջից, նոտարից) :

4. Սույն հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետի կիրառության նպատակով, ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողին կամ մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետություն գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողին Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս ծառայությունների մատուցումից ոչ ռեզիդենտի կողմից ստացվող եկամուտները համարվում են Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներից ստացվող եկամուտներ, եթե այդ եկամուտները ստացվում են խորհրդատվական, իրավաբանական, հաշվապահական, կառավարման, փորձագիտական, մարքեթինգային, գովազդային, թարգմանչական, ինժեներական և համանման այլ ծառայությունների մատուցումից :

5. Սույն հոդվածի 1-ին մասի 5-րդ կետի կիրառության նպատակով, սույն հոդվածի 2-4-րդ մասերում չնշված այլ եկամուտները համարվում են Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներից ստացվող եկամուտներ, եթե դրանք ստացվում են ռեզիդենտ կազմակերպություններից կամ մշտական հաստատությունից կամ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի ֆիզիկական անձից (այդ թվում՝ անհատ ձեռնարկատիրոջից, նոտարից), մասի երկրորդ պարբերությունում սահմանված դեպքերի :

այլ

բաց

Եթե հնարավոր չէ սույն մասում նշված այլ եկամուտը վերագրել Հայաստանի Հանրապետությանը ունից դուրս գտնվող աղբյուրներին, ապա այդ եկամուտներն ամբողջությամբ համարվում են Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներինց ստացվող եկամուտներ:

6. Այն եկամուտները, որոնք սույն հոդվածի 1-5-րդ մասերի համաձայն, չեն համարվում Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներինց ստացվող եկամուտներ, համարվում են Հայաստանի Հանրապետությանը ունից դուրս գտնվող աղբյուրներինց ստացվող եկամուտներ:

Հոդված 108. Եկամուտ չհամարվող տարրերը

1. Շահույթահարկով հարկման բազայի որոշման նպատակով, շահույթահարկ վճարողների համար եկամուտ չեն համարվում`

1) մասնակիցների (բաժնետեր, փայատեր, անդամ) կողմից շահույթահարկ վճարողի կանոնադրական կապիտալում (հիմնադրամում) կատարված ներդրումները, ինչպես նաև նախորդ հարկային տարիների հարկային վնասը մարելու նպատակով մասնակիցների (բաժնետեր, փայատեր, անդամ) կողմից շահույթահարկ վճարողի սեփական կապիտալի այլ տարրերում կատարված ներդրումները` նախորդ հարկային տարիների հարկային վնասը չգերազանցող չափով .

2) շահույթահարկ վճարողի լուծարման մասին որոշման առկայության դեպքում` մասնակիցների (բաժնետեր, փայատեր, անդամ) կողմից շահույթահարկ վճարողի սեփական կապիտալում կատարված ներդրումները .

3) շահույթահարկ վճարողի բաժնետոմսերի, բաժնեմասերի կամ փայաբաժինների տեղաբաշխման գնի և անվանական արժեքի դրական տարբերությունը .

4) շահույթահարկ վճարողի կողմից հետգնված իր բաժնետոմսերի, բաժնեմասերի կամ փայաբաժինների

իրացման և հաշվեկշռային արժեքի դրական տարբերությունը, եթե այդ բաժնետոմսերը, բաժնեմասերը կամ փայաբաժինները հետ են գնվել օրենքի պահանջով.

5) այլ կազմակերպության լուծարման դեպքում շահույթահարկ վճարողի՝ այդ կազմակերպությունում ունեցած բաժնետոմսերի, փայաբաժինների դիմաց ստացվող մնացորդային գումարի արժեքի և բաժնետոմսերի, փայաբաժինների հաշվեկշռային արժեքի դրական տարբերությունը.

6) համատեղ գործունեության մասնակցից, որպես համատեղ գործունեության մեջ կատարվող ներդրում, համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակցի ստացված ապրանքները, ընդունված աշխատանքները և (կամ) ստացված ծառայությունները, եթե սույն կետում նշված գործարքները կատարվում են հաշվետու մասնակցի կողմից Օրենսգրքի 32-րդ հոդվածով սահմանված հայտարարության ներկայացումից հետո.

7) արտարժույթի, արտարժույթով արտահայտված այլ ակտիվների, թանկարժեք մետաղների վերագնահատման դրական արդյունքը.

8) արտարժույթով արտահայտված պարտավորությունների, թանկային ոսկու և այլ թանկարժեք մետաղների վերագնահատման բացասական արդյունքը.

9) ակտիվների վերագնահատման դրական արդյունքը.

10) պարտավորությունների վերագնահատման բացասական արդյունքը.

11) հարկային արտոնությունները և վճարների գծով տրվող արտոնությունների գումարները.

12) հարկային պարտավորությունների կատարման ուղղվող պետական կամ համայնքային բյուջեից տրամադրվող գումարները.

13) ոչ առևտրային կազմակերպությունների անհատույց ստացած ակտիվները (այդ թվում՝

ան դ ամ ավ ճ ար ն ե ր ը),
ծառայ ու թյ ու ն ն ե ր ը .

առիսն ք ն ե ր ը

և

14) հարկ վճարողի և ծարման դեպքում մինչև հարյուր ՅՅ դրամ հարկային պարտավորություն գումարը .

15) ներդրումային ֆոնդերում մասնակցությունը հավաստող արժեթղթերից ստացվող եկամուտները (այդ թվում՝ դրանց օտարումից , փոխանակումից , այլ նմանատիպ գործարքներից , շահաբաժինների բաշխումից կամ նման այլ ձևով կատարված բաշխումներից , ինչպես նաև պայմանագրային ներդրումային ֆոնդի ակտիվների հաշվին կատարված գործարքներից) .

16) միասնական հաշվին առկա գումարների վերադարձն Օրենսգրքի 335-րդ հոդվածով սահմանված ժամկետից 90 օրվան ից ավելի ուշացնելու դեպքում այդ ժամկետին հաջորդող յուրաքանչյուր ուշացված օրվա համար հարկ վճարողի օգտին հաշվեգրվող տույժերը .

17) խաղատներին , շահույթով խաղերին և (~~ինտերներտ~~ շահույթով խաղերին կազմակերպման գործունեությունից ստացվող եկամուտները .

18) Հայաստանի Հանրապետության կենսաթոշակային համակարգի կուտակային բաղադրիչի շրջանակներում անհատ ձեռնարկատիրոջ կամ նոտարի համար (օգտին) Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի միջոցներից կատարվող կուտակային վճարները :

2. Շահույթահարկով հարկման բազային որոշման նպատակով , ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողների համար եկամուտ չեն համարվում նաև՝

1) արտաքին տնտեսական գործունեությունից ստացվող եկամուտները : Արտաքին տնտեսական գործունեություն է համարվում՝

ա. ոչ ռեզիդենտի կողմից ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողին ապրանքի մատակարարումը , եթե այդ ապրանքի ներմուծման փաստաթղթերով (այդ թվում՝ ներմուծման հարկային հայտարարագրով կամ ներմուծման մաքսային հայտարարագրով) հիմնավորվում է , որ

նե ր մ ո ւ ծ ո ւ մ ը կ ատար վ ե լ Է ո ւ ե զ ի դ Ե ն տ շ ա հ ո ւ թ ա հ ար կ վ ճ ար ո ղ ի ան ո ւ ն ո վ ` ան կ ա խ ա պ ր ան ք ի ն կ ատ մ ամ ք ս ե փ ա կ ան ո ւ թ յ ան ի ր ավ ո ւ ն ք ը Յ ա յ ա ս տ ա ն ի Յ ան ր ա պ ե տ ո ւ թ յ ան տ ար ա ծ ք ո ւ մ փ ո խ ան ց վ ե լ ո ւ հ ան գ ամ ան ք ի ց .

բ . ս ո ւ յ ն կ Ե տ ի «ա» են թ ա կ Ե տ ո վ ս ա հ մ ան վ ա ծ ` ա պ ր ան ք ի մ ատ ա կ ար ար մ ան գ ո ր ծ ար ք ի հ Ե տ ո ւ ղ ղ ա կ ի ո ր Ե ն կ ա պ վ ա ծ ` ա պ ր ան ք ն Ե ր ի փ ա թ Ե թ ա վ ո ր մ ան , բ Ե ո ն մ ան , բ Ե ո ն ա թ ա փ մ ան , ո ւ ղ Ե կ ց մ ան , ա պ ա հ ո վ ա գ ր ո ւ թ յ ան և հ ամ ան մ ան ա յ լ ա շ խ ա տ ա ն ք ն Ե ր ի կ ատ ար ո ւ մ ը և (կ ամ) ծ ա ո ա յ ո ւ թ յ ո ւ ն ն Ե ր ի մ ատ ո ւ ց ո ւ մ ը , Ե թ Ե ա յ դ ա շ խ ա տ ա ն ք ն Ե ր ը կ ատ ար վ ե լ և (կ ամ) ծ ա ո ա յ ո ւ թ յ ո ւ ն ն Ե ր ը մ ատ ո ւ ց վ ե լ են ա պ ր ան ք ը մ ատ ա կ ար ար ո ղ ո չ ո ւ ե զ ի դ Ե ն տ ի կ ո ղ մ ի ց .

գ . ո չ ո ւ ե զ ի դ Ե ն տ շ ա հ ո ւ թ ա հ ար կ վ ճ ար ո ղ ի կ ո ղ մ ի ց Յ ա յ ա ս տ ա ն ի Յ ան ր ա պ ե տ ո ւ թ յ ան տ ար ա ծ ք ի ց դ ո ւ ր ս ո ւ ե զ ի դ Ե ն տ ի ն կ ամ մ շ տ ա կ ան հ ա ս տ ա տ ո ւ թ յ ան մ ի ջ ո ց ո վ Յ ա յ ա ս տ ա ն ի Յ ան ր ա պ ե տ ո ւ թ յ ո ւ ն ո ւ մ գ ո ր ծ ո ւ ն Ե ո ւ թ յ ո ւ ն ի ր ա կ ան ա ց ն ո ղ ա յ լ ո չ ո ւ ե զ ի դ Ե ն տ շ ա հ ո ւ թ ա հ ար կ վ ճ ար ո ղ ի ն ա պ ր ան ք ի մ ատ ա կ ար ար ո ւ մ ը :

Յ ո դ վ ա ծ 109. Ե կ ամ տ ի ա ո ան ձ ի ն տ Ե ս ա կ ն Ե ր ի հ ա շ վ ա ո մ ան ա ո ան ձ ն ա հ ա տ կ ո ւ թ յ ո ւ ն ն Ե ր ը

1. Ծ ա հ ո ւ թ ա հ ար կ ո վ հ ար կ մ ան բ ա գ ա յ ի ո ր ո շ մ ան ն ա պ ա տ ա կ ո վ `

1) շ Ե ն ք Ե ր ի , շ ի ն ո ւ թ յ ո ւ ն ն Ե ր ի (ա յ դ թ վ ո ւ մ ` ան ա վ ար տ , կ ի ս ա կ ա ո ո ւ յ ց), բ ն ա կ Ե լ ի կ ամ ա յ լ տ ար ա ծ ք ն Ե ր ի , գ յ ո ւ ղ ա տ ն տ Ե ս ա կ ան և ո չ գ յ ո ւ ղ ա տ ն տ Ե ս ա կ ան ն շ ան ա կ ո ւ թ յ ան հ ո ղ Ե ր ի օ տ ար ո ւ մ ի ց Ե կ ամ ո ւ տ ը հ ա շ վ ար կ վ ո ւ մ Է դ ր ան ց հ ամ ար Օ ր Ե ն ս գ ր ք ի 228-րդ հ ո դ վ ա ծ ո վ ս ա հ մ ան վ ա ծ կ ար գ ո վ ո ր ո շ վ ո ղ ` ան շ ար ժ գ ո ւ յ ք ի հ ար կ ո վ հ ար կ մ ան բ ա գ ա յ ի ց ո չ պ ա կ ա ս չ ա փ ո վ : Ա յ դ չ ա փ ի ց պ ա կ ա ս հ ա տ ո ւ ց մ ան (փ ի) ա Ե ց ջ ք Ե Լ Լ Յ ան շ ար ժ գ ո ւ յ ք ի հ ար կ ո վ հ ար կ մ ան բ ա գ ա յ ի և փ ա ս տ ա ց ի հ ա տ ո ւ ց մ ան գ ո ւ մ ար ի (փ ի) ա ո ն ց բ Ե Լ Լ Յ ո ւ թ յ ո ւ ն ը ` ո ր պ Ե ս ն Ե ր վ ա ծ պ ար տ ա վ ո ր ո ւ թ յ ո ւ ն , գ ո ր ծ ար ք ի կ ատ ար մ ան օ ր ը ն Ե ր ա ո վ ո ւ մ Է ն ո ր ս Ե փ ա կ ան ա տ ի ր ո ջ Ե կ ամ ո ւ տ ն Ե ր ի մ Ե ջ , բ ա ց ա ո ո ւ թ յ ամ ք ա յ ն դ Ե պ ք Ե ր ի , Ե ր Բ

օտար ուղի հանդիսանում է անհատ ձեռնարկատեր և նոտար
չհանդիսացող ֆիզիկական անձ , որի
սեփականատիրոջ մոտ ներված պարտավորությունն չի
առաջանում .

2) շենքերը , շինությունները (այդ թվում ` անավարտ ,
կիսակառույց) , բնակելի կամ այլ տարածքները ,
գյուղատնտեսական և ոչ գյուղատնտեսական
նշանակություն հոդերը վարձակալության կամ
անհատույց օգտագործման հանձնելու գործարքներին
մասնավերկամուտը հաշվարկվում է դրանց համար
Օրենսգրքի 228-րդ հոդվածով սահմանված ` անշարժ
գույքի հարկով հարկման բազայի , իսկ դրա
բացակայության դեպքում ` անշարժ գույքի հարկով
հարկման օբյեկտի ընդհանուր մակերեսում
վարձակալության կամ անհատույց օգտագործման
հանձնված տարածքի մակերեսի տեսակարար կշռին
համապատասխանող հարկման բազայի 2.5 տոկոսից ոչ
պակաս չափով ` հաշվարկված տարեկան կտրվածքով : Այդ
չափից պակաս հատուցման (փ) անշարժ
անշարժ գույքի հարկով հարկման բազայի , իսկ դրա
բացակայության դեպքում ` անշարժ գույքի հարկով
հարկման օբյեկտի ընդհանուր մակերեսում
վարձակալության կամ անհատույց օգտագործման
հանձնված տարածքի մակերեսի տեսակարար կշռին
համապատասխանող հարկման բազայի 2.5 տոկոսի և
փաստացի վարձակալական վճարի (փ) ան
տարբերությունը ` որպես ներված պարտավորություն ,
սույն հոդվածի 2-րդ մասի 4 -րդ կետով սահմանված պահին
ներառվում է վարձակալի կամ փոխառու ի տեկամուտներին
մեջ , բացառությամբ այն դեպքերի , երբ վարձատու կամ
փոխատուն հանդիսանում է անհատ ձեռնարկատեր և
նոտար չհանդիսացող ֆիզիկական անձ , որի
վարձակալի կամ փոխառու ի մոտ ներված
պարտավորությունն չի առաջանում :

Հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում սույն
կետով սահմանված գույքը վարձակալության կամ
անհատույց օգտագործման իրավունքով

տրամադրվելու (կամ) այդ գույքի վարձակալության կամ անհատույց օգտագործման իրավունքը դադարեցվելու դեպքում այդ հաշվետու ժամանակաշրջանում նշված գործարքներին մասնավելամուտը հաշվարկվում է որպես սույն կետի առաջին պարբերության սահմանված եկամտի և գույքը վարձակալության կամ անհատույց օգտագործման իրավունքով տրամադրվելու օրերի՝ հաշվետու ժամանակաշրջանում ներառվող օրերի մեջ ունեցած տեսակարար կշռի արտադրյալ:

Սույն մասի դրույթները չեն կիրառվում, եթե սույն մասով սահմանված գույքային միավորներին օտարման կամ վարձակալության կամ անհատույց օգտագործման հանձնելու գործարքի կողմ է համարվում պետությունը կամ համայնքը (բացառությամբ այն դեպքերի, երբ գործարքը կատարվում է այլ կազմակերպության միջոցով):

2. Միջնորդական ծառայությունների մատուցումից (հանձնարարության, կոմիսիայի կամ գործակալության պայմանագրերի հիման վրա ծառայությունների մատուցումից) ստացվող եկամուտը որոշվում է հանձնակատարի, կոմիսիոների կամ գործակալի վարձատրության և նրանց կողմից իրենց անունով կատարած ծախսերի դիմաց, որպես փոխհատուցում, ստացվող հատուցման հանրագումարով:

3. Օրենսգրքի 14-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ հաշվառման հաշվեգրման մեթոդի կիրառության շրջանակներում եկամտի ստացման իրավունքը համարվում է ձեռք բերված, եթե համապատասխան գումարը ենթակա է շահույթահարկ վճարողին (**բացառությամբ սույն** հաստատության Չայաստանի Չանրապետությունում գործունեությունը իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողին) անվերապահ վճարման (հատուցման) կամ շահույթահարկ վճարողը (**բացառությամբ** հաստատության Չայաստանի Չանրապետությունում գործունեությունը իրականացնող ոչ ռեզիդենտ

շահու թահարկ վճարողի) կատարել է գործարքից կամ պայմանագրից բխող պարտավորությունները, եթե նույնիսկ այդ իրավունքի բավարարման պահը հետաձգվել է կամ վճարումներն իրականացվում են մաս-մաս :

Մասնավորապես՝

1) ապրանքի մատակարարումից եկամտի ստացման իրավունքը համարվում է ձեռք բերված Օրենսգրքի 38-րդ հոդվածով սահմանված՝ ապրանքի մատակարարման պահին .

2) աշխատանքի կատարումից և (կամ) ծառայություն մատուցումից եկամտի ստացման իրավունքը համարվում է ձեռք բերված Օրենսգրքի 40-րդ հոդվածով սահմանված՝ աշխատանքի կատարման և (կամ) ծառայություն մատուցման պահին .

3) տոկոսներին տեսքով եկամտի ստացման իրավունքը համարվում է ձեռք բերված պարտքի ժամկետը լրանալու պահից : Եթե պարտքի ժամկետը ներառում է մի քանի հաշվետու ժամանակաշրջան, ապա հաշվետու ժամանակաշրջաններում եկամուտը բաշխվում է դրա հաշվեգրմանը համապատասխան .

4) վարձակալական վճարի տեսքով եկամտի ստացման իրավունքը համարվում է ձեռք բերված վարձակալության պայմանագրի ժամկետը լրանալու պահից : Եթե վարձակալության պայմանագրի ժամկետը ներառում է մի քանի հաշվետու ժամանակաշրջան, ապա հաշվետու ժամանակաշրջաններում եկամուտը բաշխվում է դրա հաշվեգրմանը համապատասխան .

5) շահաբաժիններին տեսքով եկամտի ստացման իրավունքը համարվում է ձեռք բերված բաժնետերերի (փայտերերի) ժողովի կողմից շահաբաժիններին բաշխման մասին որոշման ընդունման օրը, բայց ոչ ուշ, քան շահու թահարկի հաշվարկը հարկային մարմին ներկայացնելու համար Օրենսգրքի 134-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված վերջնաժամկետին հաջորդող երկամսյա ժամկետի վերջին օրը, եթե նախորդ հարկային տարվա գործունեության արդյունքներով ձևավորված շահու թը չի ներդրվել կազմակերպության

կանոնադրական կապիտալ և ներդրումը պետական գրանցում չի ստացել :

4. Շահույթահարկով հարկման բազայի որոշման նպատակով , շահույթահարկ վճարողներին համարել ամուսնացածներին համարվում են՝

1) առևտրային կազմակերպություններին անհատույց ստացված ակտիվները : Սույն կետով սահմանված դեպքում՝

ա. ակտիվների արժեքի փոփոխությունները հարկման միջոցներին և հողամասերին) ել ամուսնացածներին հարկային տարում , երբ դրանք ճանաչվում են որպես ծախս կամ կորուստ՝ անկախ այդ ծախսը կամ կորուստը համախառն եկամտից նվազեցնելու հանգամանքից .

բ. դրամական միջոցները ել ամուսնացածներին համարվում դրանց ստացման հարկային տարում , պետության կողմից ֆինանսավորվող ծրագրերի շրջանակներում ստացված նպատակային դրամական միջոցներին , որոնք ել ամուսնացածներին համարվում այն հարկային տարում , երբ դրանք ճանաչվում են որպես ծախս՝ անկախ այդ ծախսը համախառն եկամտից նվազեցնելու հանգամանքից : Պետության կողմից ֆինանսավորվող ծրագրերի շրջանակներում որպես արդեն իսկ կատարված ծախսերի կամ ստացված վնասներին փոխհատուցում ստացված նպատակային դրամական միջոցները ել ամուսնացածներին համարվում դրանց ստացման հարկային տարում .

գ. հողամասերը ել ամուսնացածներին համարվում տասը հարկային տարիներին ընթացքում՝ ներառյալ դրանց ստացման հարկային տարին՝ յուրաքանչյուր հարկային տարում հավասարաչափ : Եթե սույն ենթակետով սահմանված ժամանակահատվածում անհատույց ստացված հողամասն օտարվում է , ապա հողամասի արժեքի՝ դեռևս ել ամուսնացած մասը ել ամուսնացածներին համարվում հողամասի օտարման հարկային տարում .

դ. խկտիզվոնետրկան արժեքները , եթե սույն կետի « ե » ենթակետի փաճ պէ , դրամայով

բաց

են այդ ակտիվներին ստացման գործարքներին վերաբերող փաստաթղթերում նշված արժեքներին հիման վրա, իսկ այդ փաստաթղթերում արժեք նշված չլինելու դեպքում՝ դրանք ստացող շահույթահարկ վճարողին նախաձեռնությունը հրականացվող փորձաքննություն արդյունքներով որոշվող շուկայական գներին հիման վրա .

Ե. շենքերի, շինությունների (այդ թվում՝ անավարտ, կիսակառույց), բնակելի կամ այլ տարածքների, գյուղատնտեսական և ոչ գյուղատնտեսական նշանակություն հղերի սկզբնական արժեքները որոշվում են Օրենսգրքի 228-րդ հոդվածով սահմանված կարգով որոշվող՝ անշարժ գույքի հարկով հարկման բազայից ոչ պակաս չափով :

2) համատեղ գործունեության մասնակցից, որպես համատեղ գործունեության մեջ կատարվող ներդրում, համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակցի ստացած ակտիվները, եթե դրանք ստացվում են մինչև հաշվետու մասնակցի կողմից Օրենսգրքի 32-րդ հոդվածով սահմանված հայտարարության ներկայացումը : Սույն կետով սահմանված ակտիվները՝

ա. եկամուտ են համարվում սույն մասի 1-ին կետի «ա» և «բ» ենթակետերով սահմանված կարգով .

բ. ակտիվներին սկզբնական արժեքները որոշվում են Օրենսգրքի 31-րդ հոդվածով սահմանված՝ համատեղ գործունեության պայմանագրի համաձայն, իսկ համատեղ գործունեության պայմանագրով ներդրման արժեք նախատեսված չլինելու դեպքում՝ հաշվետու մասնակցի նախաձեռնությունը հրականացվող փորձաքննության արդյունքներով որոշվող շուկայական գներին հիման վրա .

3) դատարանի որոշումներին հիման վրա տիրազուրկ ճանաչված և սեփականության հրավորում շահույթահարկ վճարողին փոխանցվող ակտիվները : Սույն կետով սահմանված ակտիվները եկամուտ են համարվում սույն մասի 1-ին կետով սահմանված կարգով և չափով .

4) տիրազուգույն ակտիվներին նկատմամբ շահույթահարկ վճարողի կողմից օրենսդրության մեջ սահմանված կարգով (բացառության մեջ դատարանի որոշումներին հիման վրա) իր իրավունքներին ճանաչման դեպքում՝ տիրազուգույն ակտիվները : Սույն կետով սահմանված՝

ա. խնայողական եկամուտ են համարվում դրանց նկատմամբ շահույթահարկ վճարողի իրավունքներին ճանաչման հարկային տարույթը .

բ. խնայողական արժեքները որոշվում են դրանք ստացող շահույթահարկ վճարողի մոտ առկայություն , իսկ դրա բացակայության դեպքում՝ համանման ակտիվներին արժեքի չափով , իսկ այդպիսի ակտիվներին բացակայության դեպքում՝ դրանք ստացող շահույթահարկ վճարողին նախաձեռնության մեջ իրականացվող փորձաքննության արդյունքներով որոշվող շուկայական գներին հիման վրա

5) Գույքագրման ժամանակ հայտնաբերված գույքի ավելցուկը : Սույն կետի կիրառության իմաստով , գույքագրման ժամանակ հայտնաբերված գույքի ավելցուկ է համարվում այն գույքը , որը շահույթահարկ վճարողի մոտ որևէ կերպ հաշվառված չէ և միջամանակ առկա չեն այդ գույքի՝ շահույթահարկ վճարողին կամ այլ կազմակերպությանը կամ այլ ֆիզիկական անձին սեփականության իրավունքով պատկանելիությանը հիմնավորող փաստաթղթերը , բացառության մեջ այն դեպքերին , երբ գույքը շահույթահարկ վճարողի կողմից օգտագործվում է վարձակալության կամ անհատույց օգտագործման պայմանագրի հիման վրա : **Սկեւորում** սահմանված դեպքում՝

ա. գույքը են եկամուտ է համարվում դրա հայտնաբերման հարկային տարույթը .

բ. գույքի սկզբնական արժեքը որոշվում է այն ստացող շահույթահարկ վճարողի մոտ առկայություն , իսկ դրա բացակայության դեպքում՝ համանման գույքի արժեքի չափով , իսկ այդպիսի գույքի բացակայության դեպքում՝ ստացող շահույթահարկ վճարողին նախաձեռնության մեջ իրականացվող փորձաքննության

արդյունքներով որոշվող շուկայական գների հիման վրա .

6) կողմերի միջև փաստացի առաջացած (առկա) պարտավորությունների՝ ամբողջությամբ կամ մասնակի գեղչուկ կամ ներուկ ստացվող եկամուտները , բացառությամբ հարկային արտոնությունների և վճարների գծով տրվող արտոնությունների գումարների :
կիրառության հիմաստով , պարտավորության գեղչուկ կամ ներուկ ստացվող եկամուտն առաջանում , եթե գեղչվում է կողմերի միջև իրականացվող գործարքի արժեքը՝ մինչև կողմերի մոտ պարտավորությունների փաստացի առաջացման պահը .

Un L

7) ապահովագրական հատուցումները .

8) պատճառված վնասի (կրած կորստի) հատուցումից ստացվող այլ եկամուտները .

9) տույժերի , տուգանքների և գույքային այլ պատժամիջոցների տեսքով եկամուտները , բացառությամբ միասնական հաշվին առկա գումարների վերադարձն Օրենսգրքի 335-րդ հոդվածով սահմանված ժամկետից 90 օրվանից ավելի ուշացնելու դեպքում այդ ժամկետին հաջորդող յուրաքանչյուր ուշացված օրվա համար հարկ վճարողի օգտին հաշվեգրված տույժերի .

10) անվավեր ճանաչված գործարքների մասով նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջաններում հարկման բազայի որոշման նպատակով համախառն եկամտից կատարված նվազեցումները .

11) Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով շահութահարկ վճարողների (**բոլոր կետերի վրա սահմանված** մասնակցության) կողմից՝

ա. դուրս գրված անհուսալի կրեդիտորական պարտքերի գումարները .

բ. նախկինում դուրս գրված անհուսալի դեբիտորական պարտքերի մարման գումարները .

գ. դո ւ ր ս չգ ր վ ա ծ դե ք ի տո ր ա կ ա ն պար տք ե ր ի մար մ ա ն դե պք ո ւ մ ` սահ մ ա ն վ ա ծ կար գ ո վ պահ ո ւ ս տի ն կատար վ ա ծ մաս հ ա ն ո ւ մ ն ե ր ի գո ւ մ ար ն ե ր ը :

Սո ւ յ ն կ ե տի կ ի ր առ ո ւ թ յ ա ն ի մ ա ս տո վ `

ա. այն դե պք ո ւ մ , եր ք սահ մ ա ն վ ա ծ չէ դե ք ի տո ր ա կ ա ն կամ կր ե դ ի տո ր ա կ ա ն պար տք ի մար մ ա ն ժամ կ ե տ , ին չ պե ս նա ւ ցպահ ա ն ջ դե ք ի տո ր ա կ ա ն կամ կր ե դ ի տո ր ա կ ա ն պար տք ե ր ի դե պք ո ւ մ , դե ք ի տո ր ա կ ա ն կամ կր ե դ ի տո ր ա կ ա ն պար տք ի մար մ ա ն ժամ կ ե տ է համ ար վ ո ւ մ այ դ պար տք ը առ ա ջ ա ց ն ո ղ գո ր ծ ար ք ի (գո ր ծ առ ն ո ւ թ յ ա ն , փաս տի) կատար մ ա ն օր վ ա ն հա ջ ո ր դ ո ղ 60-րդ օր ը .

բ. ցպահ ա ն ջ դե ք ի տո ր ա կ ա ն ւ կր ե դ ի տո ր ա կ ա ն պար տք ե ր ի հայ ց այ ի ն վաղ ե մ ո ւ թ յ ա ն ժամ կ ե տի ըն թ ա ց ք ը սկ ս վ ո ւ մ է պահ ա ն ջ նե ր կ այ ա ց ն ե լ ո ւ օր վ ա ն ի ց , բայ ց գո ր ծ ար ք ի կատար մ ա ն ը հա ջ ո ր դ ո ղ 61-րդ օր վ ա ն ի ց ո չ ու շ .

գ. այն դե պք ո ւ մ , եր ք դե ք ի տո ր ա կ ա ն կամ կր ե դ ի տո ր ա կ ա ն պար տք ի մար մ ա ն ժամ կ ե տը փո խ ա դ ար ձ համ ա ձ այ ն ո ւ թ յ ա մ ք եր կ ար ա ձ գ վ ո ւ մ է , դե ք ի տո ր ա կ ա ն կամ կր ե դ ի տո ր ա կ ա ն պար տք ը համ ար վ ո ւ մ է կե տ ա ն ց վ ա ծ ն ո ր ժամ կ ե տ ո ւ մ չմ ար վ ե լ ո ւ դե պք ո ւ մ .

դ. դե ք ի տո ր ա կ ա ն կամ կր ե դ ի տո ր ա կ ա ն պար տք ի մաս ն ա կ ի մար ո ւ մ ը չի համ ար վ ո ւ մ պար տք ի (չմ ար վ ա ծ գո ւ մ ար ի մաս ո վ)մար մ ա ն ժամ կ ե տի հե տ ա ձ գ ո ւ մ .

ե. ճ ւ յ ն հար կ վ ճ ար ո ղ ն ե ր ի մի ջ ւ տար ք ե ր գո ր ծ ար ք ն ե ր ի ց (գո ր ծ առ ն ո ւ թ յ ո ւ ն ն ե ր ի ց , փաս տե ր ի ց) առ ա ջ ա ց ա ծ դե ք ի տո ր ա կ ա ն կամ կր ե դ ի տո ր ա կ ա ն պար տք ե ր ի մար մ ա ն (մաս ն ա կ ի մար մ ա ն)դե պք ո ւ մ ` մար վ ո ղ (մաս ն ա կ ի մար վ ո ղ) դե ք ի տո ր ա կ ա ն կամ կր ե դ ի տո ր ա կ ա ն պար տք ի վե ր ա ք ե ր յ ա լ տե ղ ե կ ո ւ թ յ ա ն բա ց ա կ այ ո ւ թ յ ա ն դե պք ո ւ մ մար վ ա ծ (մաս ն ա կ ի մար վ ա ծ) է ըն դ ո ւ ն վ ո ւ մ ա վ ե լ ի վաղ ժամ կ ե տ ո ւ մ առ ա ջ ա ց ա ծ դե ք ի տո ր ա կ ա ն կամ կր ե դ ի տո ր ա կ ա ն պար տք ը .

զ. ա ն Խ ա ն ա չա վ փ ծ դե ք ի տո ր ա կ ա ն կամ կր ե դ ի տո ր ա կ ա ն պար տք ի դո ւ ր ս գ ր ո ւ մ ը չի համ ար վ ո ւ մ դե ք ի տո ր ա կ ա ն կամ կր ե դ ի տո ր ա կ ա ն պար տք ի նե ր ո ւ մ .

է. այն դե պք ո ւ մ , եր ք դե ք ի տո ր ա կ ա ն կամ կր ե դ ի տո ր ա կ ա ն պար տք ե ր ի գ ծ ո վ հա շ վ ար կ վ ե լ ե ն

տող ժեր , տող քանքներ կամ տող ուներ , ապա այդ դեբիտորական կամ կրեդիտորական պարտքերն անհոլուալի ճանաչելու և դոկրու գրելու ժամանակ դրանց հետ մեկտեղ անհոլուալի են ճանաչվում և դոկրու գրվում դրանց գծով հաշվարկված տող ժերը , տող քանքները կամ տող ուները .

ը. նույն հարկ վճարողներին միջև տարբեր գործարքներից (գործառնուլթյուններին , փաստերին) միմյանց նկատմամբ հանդիպակաց դեբիտորական կամ կրեդիտորական պարտքերի հաշվանցումը կատարվում է միայն գրավոր համաձայնուլթյամբ .

թ. կրեդիտորական պարտքի ներման կամ այլ ձևով պարտքը չպահանջելու վերաբերյալ պարտատիրոջ որոշման և (կամ) համաձայնուլթյան կամ երրորդ անձին պարտքի անհատողց փոխանցման դեպքում ներված կամ չպահանջված կամ անհատողց փոխանցված կրեդիտորական պարտքի գումարը ,

երթ

դիտվել որպես անհոլուալի : Սույն ենթակետի կիրառուլթյան իմաստով , համարվում է , որ առկա է այլ ձևով կրեդիտորական պարտքը չպահանջելու վերաբերյալ պարտատիրոջ որոշում և (կամ) համաձայնուլթյուն , եթե կրեդիտորական պարտքի առաջացմանը հաջորդող երեք հարկային տարիներին ընթացքում պարտատերը պարտքի կատարումն ապահովելու պահանջով չի դիմել դատարան , բացառուլթյամբ հանրային ծառայուլթյուններին մատողցման արդյունքում առաջացող կրեդիտորական պարտքերի .

ժ. Հայաստանի Հանրապետուլթյան կառավարուլթյան սահմանած կարգի համաձայն անհոլուալի չճանաչված կրեդիտորական պարտքը երրորդ անձին հատողցմամբ փոխանցման , իսկ Հայաստանի Հանրապետուլթյան օրենքով սահմանված կարգով և դեպքերում կրեդիտորական պարտքը նոտարի կամ դատարանի դեպոզիտ վճարելու դեպքում` կրեդիտորական պարտքի` չհատողցված (չվճարված)մասը .

12) Հայաստանի Հանրապետության կառավարության
լիազորմարմնի և Հայաստանի Հանրապետության
կենտրոնական բանկի համատեղ սահմանած կարգով
բանկերի, վարկային կազմակերպությունների,
ապահովագրական ընկերությունների և արժեթղթերի
շուկայի մասնագիտացված անձանց կողմից՝

ա. դուրս գրված անհուսալի կրեդիտորական
պարտքերի գումարները .

բ. նախկինում հաշվեկշռից դուրս գրված
անհուսալի ակտիվների և ինվեստիցիոն արժեթղթերի՝
հաշվեկշռում վերականգնման արդյունքում
հաշվեգրված եկամուտները .

գ. հաշվեկշռից դուրս չգրված ակտիվների դեպքում՝
սահմանված կարգով ձևավորված պահուստներին
նվազեցման գծով հաշվեգրված եկամուտները .

13) ապահովագրական ընկերությունների
տեխնիկական պահուստներին, տեխնիկական
պահուստներում վերաապահովագրողի մասնաբաժնի
գծով ճանաչվող եկամուտները .

14) վերաապահովագրության փոխանցված
պայմանագրերից ապահովագրական ընկերությունների
ստացվող կոմիսիոն վարձատրությունները .

15) Օրենսգրքի 73-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն ,
հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա ԱԱՀ-ի
գումարներին ավելացվող գումարները : Սույն կետով
սահմանված ավելացվող գումարները ներառվում են
այն հարկային տարվա համախառն եկամտի մեջ , որոն
ներառված՝ ԱԱՀ-ի հաշվետու ժամանակաշրջանի համար
ներկայացվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական
հաշվարկով կատարվում է հաշվանցման (պակասեցման)
ենթակա ԱԱՀ-ի գումարներին ավելացումը :

Հոդված 110. Նվազեցումները

1. Ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողներին և մշտական
հաստատության միջոցով Հայաստանի
Հանրապետությունում գործունեություն
իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ

վճարողներին հարկման բազան որոշելիս Օրենսգրքի 104-րդ հոդվածի 1-ին մասի՝ համապատասխանաբար 1-ին և 3-րդ կետով սահմանված համախառն եկամտից նվազեցվում են ձեռնարկատիրական ծախսերը (այսուհետ՝ ծախսեր), կորուստները և այլ նվազեցումները՝ Օրենսգրքի սույն բաժնով սահմանված կարգով և չափով :

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված նվազեցումների միևնույն գումարը համախառն եկամտից նվազեցվում է միայն մեկ անգամ :

Հոդված 111. Ծախսերը

1. Ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի և մշտական հաստատություն միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի հարկման բազան որոշելիս Օրենսգրքի 104-րդ հոդվածի 1-ին մասի՝ համապատասխանաբար 1-ին և 3-րդ կետով սահմանված համախառն եկամտից նվազեցվում են շահույթահարկ վճարողի կատարած՝ Օրենսգրքի 55-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-4-րդ կետերով սահմանված հաշվարկային փաստաթղթերով հիմնավորված ծախսերը, եթե սույն հոդվածի 2-րդ մասով և Օրենսգրքի 113-րդ հոդվածով այն բան սահմանված չէ :

2. Անկախ սույն հոդվածի 1-ին մասի դրույթներից՝ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի և մշտական հաստատություն միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի հարկման բազան որոշելիս թույլատրվում է առանց փաստաթղթերով հիմնավորման համախառն եկամտից նվազեցնել Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած չափը չգերազանցող օրապահիկի, ինչպես նաև դաշտային պայմաններում և տեղափոխման (տեղաշարժման) բնույթի աշխատանքների կատարման դեպքում տրվող հատուցման գումարները :

Հոդված 112. Ծախս չհամարվող տարրերը

1. Շահ ու թահար կ ո վ հար կ մ ան բազայի որ ո շ մ ան նպատակ ո վ , շահ ու թահար կ վ ճ ար ո ղ ն ե թի համ ար ծախս չե ն համ ար վ ու մ `

1) սե փակ ան կապի տալի բաշխ ու մ ը մաս ն ա կ ի ց ն ե թի ն ` շահ աբ ա ժ ի ն ն ե թի կամ նմ ան այ լ ձև ո վ .

2) շահ ու թահար կ վ ճ ար ո ղ ի բաժ ն ե տ ո մ ս ե թի , բաժ ն ե մ աս ե թի կամ փայ աբ ա ժ ի ն ն ե թի տե ղ աբ ա շ խ մ ան գն ի և ան վ ան ա կ ան ար ժ ե ք ի բաց աս ա կ ան տար բ ե թ ու թ յ ու ն ը .

3) այ լ հար կ վ ճ ար ո ղ ի սե փակ ան կապի տալ ու մ կատար վ ած ն ե թ դ թ ու մ ն ե թ ը .

4) շահ ու թահար կ վ ճ ար ո ղ ի կ ո ղ մ ի ց հե տ գն վ ած իր բաժ ն ե տ ո մ ս ե թի , բաժ ն ե մ աս ե թի կամ փայ աբ ա ժ ի ն ն ե թի իր ա գ մ ան և հաշ վ ե կ շ ո ա յ ի ն ար ժ ե ք ի բաց աս ա կ ան տար բ ե թ ու թ յ ու ն ը .

5) այ լ կ ազ մ ա կ ե թ պ ու թ յ ան լ ու ծ ար մ ան դե պ ը ու մ շահ ու թահար կ վ ճ ար ո ղ ի ` այ դ կ ազ մ ա կ ե թ պ ու թ յ ու ն ու մ ու ն ե ց ած բաժ ն ե տ ո մ ս ե թի , փայ աբ ա ժ ի ն ն ե թի դի մ ա ց ստ ա ց վ ո ղ մ ն ա ց ո թ դ ա յ ի ն գ ու յ ք ի ար ժ ե ք ի և բաժ ն ե տ ո մ ս ե թի , փայ աբ ա ժ ի ն ն ե թի հաշ վ ե կ շ ո ա յ ի ն ար ժ ե ք ի բաց աս ա կ ան տար բ ե թ ու թ յ ու ն ը .

բաժ
բաժ

6) համ ա տե ղ գ ո թ ու ն ե ու թ յ ան մաս ն ա կ ց ի կ ո ղ մ ի ց , որ պ ե ս համ ա տե ղ գ ո թ ու ն ե ու թ յ ան մե ջ կ ա տ ա թ ո ղ ն ե թ դ թ ու մ , համ ա տե ղ գ ո թ ու ն ե ու թ յ ան հաշ վ ե տ ու մ աս ն ա կ ց ի ն փո խ ա ն ց վ ած ա պր ան ք ն ե թ ը , նր ա համ ար կատար վ ած ա շ խ ա տ ա ն ք ն ե թ ը և (կամ) նր ան մատ ու ց վ ած ծառ ա յ ու թ յ ու ն ն ե թ ը .

7) ար տ ա թ ու յ թ ի , ար տ ա թ ու յ թ ո վ ար տ ա հ ա յ տ վ ած այ լ ա կ տ ի վ ն ե թ ի , ինչ պե՛սլ ն ա թան կ ար ժ ե ք մ ե տ ա ղ ն ե թ ի վե թ ա գ ն ա հ ա տ մ ան բաց աս ա կ ան ար դ յ ու ն ք ը .

8) ար տ ա թ ու յ թ ո վ ար տ ա հ ա յ տ վ ած պար տ ա վ ո թ ու թ յ ու ն ն ե թ ի , թան կ ա յ ի ն ո ս կ ու և այ լ թան կ ար ժ ե ք մ ե տ ա ղ ն ե թ ի վե թ ա գ ն ա հ ա տ մ ան դր ա կ ան ար դ յ ու ն ք ը .

9) ա կ տ ի վ ն ե թ ի վե թ ա գ ն ա հ ա տ մ ան բաց աս ա կ ան ար դ յ ու ն ք ը .

10) պարտավորություններն էր ի վերազանց հատման դրական արդյունքը .

11) ոչ առևտրային կազմակերպություններին անհատույց ստացած ակտիվներին (այդ թվում՝ անդամավճարներին), խշխատանքներ ծառայություններին գծով ծախսը կամ դրանց հաշվին կատարված ծախսը , այլսմ նվազագույն ցուցանիշներով կորուստը .

12) հարկ վճարողի լուծարման դեպքում միասնական հաշվին առկա՝ մինչև հարյուր ՀՀ դրամ գումարը .

13) ներդրումային ֆոնդերում մասնակցությունը հավաստող արժեթղթերի ձեռքբերման և օտարման , ինչպես նաև այդ ֆոնդերում մասնակցության հետ կապված այլ ծախսերը .

14) խաղատներին , ջահողներին և զբոսաշրջության շահույթով խաղերի կազմակերպման գործունեության գծով կատարվող ծախսերը :

Յոդված 113. Հարկման բազայի որոշման նպատակով համախառն եկամտից

կատարվող նվազեցումներին

սահմանափակումները

1. Ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի և մշտական հաստատություններին միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություններ իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի հարկման բազան որոշելիս համախառն եկամտից չեն նվազեցվում՝

1) պետական կամ համայնքներին բյուջեներ կամ կուտակային կենսաթոշակային համակարգին կատարվող վճարումներին կամ հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող այլ գումարներին մասով Օրենսգրքով կամ այլ օրենքներով սահմանված կարգով հաշվարկվող և վճարվող տույժերը , տուգանքները և այլ գումարային պատժամիջոցները .

2) անհատույց տրամադրած ակտիվները , ներած պարտավորությունները , բացառություններ Օրենսգրքի

120-րդ հոդվածով և 123-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետով սահմանված դեպքերի.

3) ամորտիզացիայի ենթակա, սեփականույն իրավունքով շահույթահարկ վճարողին պատկանող, սակայն ֆինանսական վարձակալությամբ (լիզինգով) տրված հիմնական միջոցների մասով Օրենսգրքի 121-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված կարգով հաշվարկվող ամորտիզացիոն մասհանումների գծով ծախսերը .

4) այն եկամուտների ստացման հետ կապված ծախսերը, որոնք շահույթահարկով հարկման բազան որոշելիս, նվազեցվում են համախառն եկամտից .

5) Օրենսգրքի 4-րդ և 5-րդ բաժիններով սահմանված կարգով և չափով հաշվանցվող (պակասեցվող) ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի գումարները .

6) ապրանքի մատակարարման, աշխատանքի կատարման կամ ծառայություն մատուցման անհատույն կամ իրական արժեքից էականորեն ցածր արժեքով հատուցմամբ գործարքների դեպքում ԱԱՀ-ով և ակցիզային հարկով հարկման բազաների նկատմամբ Օրենսգրքի 4-րդ և 5-րդ բաժիններով սահմանված կարգով և չափով հաշվարկվող և վճարվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի գումարները .

7) Օրենսգրքի 114-120-րդ հոդվածներով սահմանված շահույթահարկով հարկման բազայի որոշման նպատակով նորմավորվող ծախսերի՝ նորմաները գերազանցող մասը :

Հոդված 114. Վարկերի և փոխառությունների գծով վճարվող տոկոսները

1. Ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի և մշտական հաստատություն միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի հարկման բազան որոշելիս համախառն եկամտից չեն նվազեցվում՝

1) վարկերի և (կափ)առությունների գծով հաշվարկվող տոկոսների գումարները (այն ֆինանսական վարձակալությամբ (լիզինգի)

պայ ման ազր երի 2 ը ջ ան ակ ն եր ու մ հաշ վար կ վո ղ տո կ ո ս ն եր ի գո ւ մ ար ն եր ի) այ ն մ աս ը , ո ը ղ գ եր ազ ան ց ու մ Է հար կ այ ի ն տար վ ա դ ե կ տե մ բ եր ի 31 -ի դ ը ու թ յ ամ բ Յայ աս տան ի Յան ր ապ ե տո ւ թ յ ան կե ն տր ո ն ակ ան բան կ ի սահ մ ան ած բան կ այ ի ն տո կ ո ս ի հ աշ վ ար կ այ ի ն դ ը ու լ յ ք ի կր կ ն ա պատ ի կ ի ն հ ամ ապատաս խան ո ղ գ ու մ ար ն եր ը :

Սո ւ

կե տի կ ի ր առ ու թ յ ան ի մ աս տո վ , վար կ եր ի և (կամ փո խառ ու թ յ ու ն ն եր ի գծ ո վ հաշ վ ար կ վ ո ղ տո կ ո ս ն եր ի գո ւ մ ար ն եր ը Յայ աս տան ի Յան ր ապ ե տո ւ թ յ ան կե ն տր ո ն ակ ան բան կ ի սահ մ ան ած բան կ այ ի ն տո կ ո ս ի հաշ վ ար կ այ ի ն դ ը ու լ յ ք ի կր կ ն ա պատ ի կ ի ն համ ապատաս խան ո ղ գ ու մ ար ն եր ի հ ե տ հ ամ ե մ ա տ վ ու մ ե ն առ ան ձ ի ն -առ ան ձ ի ն ` ը ս տ յ ու ր աք ան չ յ ու ր վ ար կ ի և (կ ամ) փո խառ ու թ յ ան .

կամ

2) բան կ և (Վաճ ք յ այ ի ն կ ազ մ ակ եր պ ու թ յ ու ն չ հ ամ ար վ ո ղ ս ու ր յ ե կ տն եր ի ց ն եր գ ր ա վ վ ած փո խառ ու թ յ ու ն ն եր ի գծ ո վ հար կ այ ի ն տար վ ա ը ն թ ա ց ք ու մ հաշ վ ար կ վ ո ղ տո կ ո ս ն եր ի գ ու մ ար ն եր ի այ ն մ աս ը , ո ը ղ հար կ այ ի ն տար վ ա ար դ յ ու ն ք ն եր ո վ գ եր ազ ան ց ու մ Է `

ա. շ ա հ ու թ ա հ ար կ վ ճ ար ո ղ ի (և վ ար կ այ ի ն կ ազ մ ակ եր պ ու թ յ ու ն ն եր ի) ` հար կ այ ի ն տար վ ա վ եր ջ ի ն օ ը վ ա դ ը ու թ յ ամ բ առ կ ա ` հար կ այ ի ն հաշ վ առ մ ան ար դ յ ու ն ք ն եր ո վ ո ը ո շ վ ո ղ սե փ ա կ ան կ ապ ի տ ալ ի դ ը ր ա կ ան մ ե ծ ու թ յ ան կր կ ն ապատ ի կ ը .

բաց

բ. բան կ կամ վար կ այ ի ն կ ազ մ ակ եր պ ու թ յ ու ն համ ար վ ո ղ շ ա հ ու թ ա հ ար կ վ ճ ար ո ղ ի ` հար կ այ ի ն տար վ ա վ եր ջ ի ն օ ը վ ա դ ը ու թ յ ամ բ առ կ ա ` հար կ այ ի ն հաշ վ առ մ ան ար դ յ ու ն ք ն եր ո վ ո ը ո շ վ ո ղ սե փ ա կ ան կ ապ ի տ ալ ի դ ը ր ա կ ան մ ե ծ ու թ յ ան ի ն ն ապատ ի կ ը :

Յար կ այ ի ն տար վ ա վ եր ջ ի ն օ ը վ ա դ ը ու թ յ ամ բ առ կ ա ` հար կ այ ի ն հաշ վ առ մ ան ար դ յ ու ն ք ն եր ո վ ո ը ո շ վ ո ղ սե փ ա կ ան կ ապ ի տ ալ ի բ ա ց աս ակ ան մ ե ծ ու թ յ ան դ ե պ ք ու մ բան կ և (Վաճ ք յ այ ի ն կ ազ մ ակ եր պ ու թ յ ու ն չ հ ամ ար վ ո ղ ս ու ր յ ե կ տն եր ի ց ն եր գ ր ա վ վ ած փո խառ ու թ յ ու ն ն եր ի գծ ո վ հար կ այ ի ն տար վ ա ը ն թ ա ց ք ու մ հաշ վ ար կ վ ո ղ տո կ ո ս ն եր ի գ ու մ ար ն եր ը շ ա հ ու թ ա հ ար կ վ ճ ար ո ղ ի

հարկման բազան որոշելիս համախառն եկամտից չեն նվազեցվում :

Սույն կետի կիրառությունը հիմաստով, հարկային հաշվառման արդյունքներով որոշվող սեփական կապիտալը հաշվարկվում է որպես Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկվող ակտիվների և պարտավորությունների տարբերություն :

Սույն կետի դրույթները չեն տարածվում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած ցանկում ընդգրկված՝ միջազգային զարգացման կազմակերպություններից ստացված փոխառությունների գծով հաշվարկվող տոկոսների գումարների ,

ինչ

հրապարակային տեղաբաշխման միջոցով ներգրավված միջոցների գծով հաշվարկվող տոկոսների գումարների վրա .

3) բանկ և վարկային կազմակերպությունն չհամարվող շահույթահարկ վճարողների ստացած վարկերի և (կամ) փոխառությունների գծով հաշվարկվող տոկոսների գումարները , ~~այն~~ վարկերի և (կամ) փոխառությունների գումարները անտոկոս տրամադրվում են այլ հարկ վճարողների .

4) բանկ և վարկային կազմակերպությունն չհամարվող շահույթահարկ վճարողների ստացած վարկերի և (կամ) փոխառությունների գծով հաշվարկվող տոկոսների գումարներն այն մասը , որը գերազանցում է այդ վարկերի և (~~կամ~~) առությունների գումարների հաշվին այլ հարկ վճարողներին տրամադրված փոխառությունների գծով ստացվող տոկոսների գումարները :

Սույն մասի 3-րդ և 4-րդ կետերի կիրառության հիմաստով՝

ա. ստացած վարկերի և (կամ) փոխառությունների գծով հաշվարկվող տոկոսների գումարները , հարկ վճարողներին տրամադրված փոխառությունների գծով ստացվող տոկոսների գումարները հաշվարկվում են յուրաքանչյուր հարկային տարվա կտրվածքով .

ինչ

բ. հարկման բազան որոշելիս համախառն եկամտից չնվազեցվող ծախսերի մեծությունը որոշվում է ստացած վարկերի և (կամ) փոխառությունների գծով հաշվարկվող տոկոսների հանրագումարի և այլ հարկ վճարողների տրամադրված փոխառությունների գծով ստացվող տոկոսների հանրագումարի տարբերությունը՝ առանց հաշվի առնելու յուրաքանչյուր վարկի և (կամ) փոխառության գծով հաշվարկվող և (կամ) ստացվող տոկոսների գումարները .

գ. հարկման բազան որոշելիս համախառն եկամտից չնվազեցվող ծախսերի մեծությունը որոշվում է ստացած վարկերի և (կամ) փոխառությունների՝ միայն այն գումարների գծով հաշվարկվող տոկոսների գումարների մասով, որոնք տրամադրվել են այլ հարկ վճարողների .

դ. հարկման բազան որոշելիս համախառն եկամտից չնվազեցվող ծախսերի մեծությունը որոշվում է այլ հարկ վճարողների տրամադրված՝ միայն այն գումարների գծով ստացվող տոկոսների գումարների մասով, որոնք այլ հարկ վճարողների տրամադրվել են ստացած վարկերի և (կամ) փոխառությունների հաշվին (

շահ

այլ հարկ վճարողների տրամադրված գումարների գծով ստացվող տոկոսների գումարները հաշվարկին չեն մասնակցում) .

ե. հարկման բազան որոշելիս համախառն եկամտից չնվազեցվող ծախսերի մեծությունը որոշելիս ստացած վարկերի և (կամ) գումարների գծով այն տոկոսների գումարները , որոնք Օրենսգրքի 121-րդ հոդվածի 7-րդ մասի 5-րդ կետի համաձայն , ներառվում են (կապիտալացվում են)ակտիվի սկզբնական արժեքի մեջ ,հաշվարկին չեն մասնակցում :

կամ

Չոդված 115. Վարձակալական վճարները

1. Ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի և մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն

իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի հարկման բազան որոշելիս համախառն եկամտից չեն նվազեցվում՝

1) շահույթահարկ վճարողի կողմից վարձակալության վերցված հիմնական միջոցների և (կազմի փոփոխումները) փաթեթային արժեքի վարձակալական վճարները, եթե դրանք անհատույց օգտագործմամբ տրամադրվում են այլ հարկ վճարողներին, բացառելով 2-րդ մասով սահմանված դեպքերին:

2) շահույթահարկ վճարողի կողմից վարձակալության վերցված հիմնական միջոցների և (կազմի փոփոխումները) փաթեթային արժեքի վարձակալական վճարներին այն մասը, որը գերազանցում է այդ հիմնական միջոցները և (կամ) ոչ նյութական ակտիվները այլ հարկ վճարողներին ենթավարձակալության տրամադրելու դիմաց ստացվող վարձակալական վճարներին, բացառելով 2-րդ մասով սահմանված դեպքերին:

2. Օրենսգրքի 109-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով սահմանված՝

1) շենքերը, շինությունները (այդ թվում՝ անավարտ, կիսակառույց), բնակելի կամ այլ տարածքները, գյուղատնտեսական և ոչ գյուղատնտեսական նշանակության հողերը անհատույց օգտագործման հանձնելու գործարքներին դեպքում, հարկման բազան որոշելիս համախառն եկամտից չի նվազեցվում հաշվարկվող վարձակալական վճարի և Օրենսգրքի 109-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով սահմանված կարգով որոշվող եկամտի տարբերությունը:

2) շենքերը, շինությունները (այդ թվում՝ անավարտ, կիսակառույց), բնակելի կամ այլ տարածքները, գյուղատնտեսական և ոչ գյուղատնտեսական նշանակության հողերը ենթավարձակալության հանձնելու գործարքներին դեպքում, հարկման բազան որոշելիս համախառն եկամտից չի նվազեցվում հաշվարկվող վարձակալական վճարի և Օրենսգրքի 109-րդ

հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով սահմանված կարգով որոշվող եկամտի տարբերությունը, եթե այդ եկամուտը մեծ է ենթավարձակալության տրամադրելու դիմաց ստացվող վարձակալական վճարից :

Հոդված 116.

Ներկայացուցչական

1. Ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի և մշտական հաստատություն միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի հարկման բազան որոշելիս համախառն եկամտից չի նվազեցվում ներկայացուցչական ծախսերի այն մասը, որը գերազանցում է հարկային տարվա համախառն եկամտի 0.5 տոկոսը կամ 5 միլիոն ՀՀ դրամը, բացառությամբ սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված դեպքերի :

2. Պետական գրանցման (օրենքով սահմանված դեպքերում՝ հաշվառման) կամ որպես անհատ ձեռնարկատեր հաշվառման կամ որպես նոտար նշանակման հարկային տարվա հարկման բազան որոշելիս համախառն եկամտից նվազեցման ենթակա ներկայացուցչական ծախսերի առավելագույն թույլատրելի մեծությունը հաշվարկելու առումով հարկային տարվա համախառն եկամտի 0.5 տոկոսի սահմանափակումը հաշվիչի առումով :

3. Սույն հոդվածի կիրառության իմաստով, ներկայացուցչական ծախսեր են համարվում այլ կազմակերպությունների և ֆիզիկական անձանց հետ փոխշահավետ համագործակցություն հաստատելու և (կամ) պահպանելու նպատակով կատարվող ծախսերը :

Հոդված 117. Քրոնղման ծախսերը

1. Ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի և մշտական հաստատություն միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի հարկման բազան որոշելիս համախառն եկամտից չի նվազեցվում գործունղման ծախսերի (մասնավորապես՝

օր ապահիկ , գիշերավարձ , տրանսպորտային ծախսեր , ժամանակավոր գրանցման հետ կապված ծախսեր) այն մասը , որը գերազանցում է`

1) Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս գործողման դեպքում` հարկային տարվա համախառն եկամտի 5 տոկոսը , բացառությամբ սույն կետի երկրորդ պարբերության սույն մասի 2-րդ կետով սահմանված դեպքերի :

Պետական գրանցման (օրենքով սահմանված դեպքերում` հաշվառման) կամ որպես անհատ ձեռնարկատեր հաշվառման կամ որպես նոտար նշանակման հարկային տարվա հարկման բազան որոշելիս համախառն եկամտից նվազեցման ենթակա գործողման ծախսերի առավելագույն թույլատրելի մեծությունը հաշվարկելու առումով հարկային տարվա համախառն եկամտի 5 տոկոսի սահմանափակումը հաշվիչի առումով .

2) Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս աշխատանքների կատարման և (կամ) ծառայությունների մատուցման դեպքում` պատվիրատուի հետ կնքված պայմանագրերում կամ պատվիրատուի կողմից վավերացված հաշվարկային փաստաթղթերում առանձնացված` այդ աշխատանքների կատարման և (կամ) ծառայությունների մատուցման իրացման շրջանառության 80 տոկոսը : Սույն կետով սահմանված դեպքերում պատվիրատուի հետ կնքված պայմանագրերի և պատվիրատուի կողմից վավերացված հաշվարկային փաստաթղթերի բացակայության կամ այդ պայմանագրերում ու հաշվարկային փաստաթղթերում աշխատանքների կատարման և (կամ) ծառայությունների մատուցման իրացման շրջանառության առանձնացված չլինելու դեպքում շահույթահարկով հարկման բազան որոշելիս համախառն եկամտից նվազեցման ենթակա գործողման ծախսերի թույլատրելի առավելագույն մեծությունը որոշվում է սույն մասի 1-ին կետով սահմանված կարգով :

Սու է լ յ ն մ աս Ի 1-ին և 2-րդ կ ե տ ե ր ո վ սահ մ ան վ ած դե պք ե ր ո ւ մ գո ր ծ ո ւ ղ վ ո ղ Ի ՝ գո ր ծ ո ւ ղ մ ան մե ջ գտն վ ե լ ո ւ յո ւ ր աք ան չ յ ո ւ ր օր աց ո ւ ց ա յ Ի ն օր վ ա համ ար օր ապահ Ի կ Ի ծախս ր կար ո ղ Ե ն վ ազ ե ց վ ե լ 30 հազ ար ՀՀ դր ամ ր , Իս կ Հայ աս տան Ի Հան ր ապե տո ւ թ յ ան կառ ա վ ար ո ւ թ յ ան կո ղ մ Ի ց ա յ լ գո ւ մ ար սահ մ ան վ ած լի ն ե լ ո ւ դե պք ո ւ մ ՝ Հայ աս տան Ի Հան ր ապե տո ւ թ յ ան կառ ա վ ար ո ւ թ յ ան կո ղ մ Ի ց սահ մ ան վ ած գո ւ մ ար ր ջ չգ ե ր ազ ան ց ո ղ գո ւ մ ար Ի չափ ո վ .

3) Հայ աս տան Ի Հան ր ապե տո ւ թ յ ան տար ած ք ո ւ մ գո ր ծ ո ւ ղ մ ան դե պք ո ւ մ ՝ գո ր ծ ո ւ ղ վ ո ղ Ի ՝ գո ր ծ ո ւ ղ մ ան մե ջ գտն վ ե լ ո ւ յո ւ ր աք ան չ ո ւ ր օր աց ո ւ ց ա յ Ի ն օր վ ա համ ար օր ապահ Ի կ Ի գ ծ ո վ 12 հազ ար ՀՀ դր ամ ր : Ադ ո ր ո ւ մ , շի ն ար ար ո ւ թ յ ո ւ ն Իր ա կ ան աց ն ո ղ շահ ո ւ թ ա հար կ վճ ար ո ղ ն ե ր Ի համ ար Հայ աս տան Ի Հան ր ապե տո ւ թ յ ան տար ած ք ո ւ մ օր ապահ Ի կ Ի ծախս ե ր Ի ամ ս ա կ ան հան ր ա գո ւ մ ար ր ջ չի կար ո ղ գե ր ազ ան ց ե լ տվ յ ալ շի ն ար ար ո ւ թ յ ո ւ ն ո ւ մ րն դ գ ր կ վ ա ծ յո ւ ր աք ան չ յ ո ւ ր վար ձ ո ւ աշ Խատ ո ղ Ի հաշ վ ո վ հաշ վ ար կ վ ած ՝ տվ յ ալ ամ ս վ ա աշ Խատ ա վ ար ձ Ի և դ ր ան հ ա վ ա ս ար ե ց վ ած ա յ լ վճ ար ո ւ մ ն ե ր Ի հան ր ա գո ւ մ ար ր ջ :

2. Սու է լ յ ն հ ո դ վ ած Ի կ Ի ր առ ո ւ թ յ ան Ի մ աս տո վ , գո ր ծ ո ւ ղ մ ան ծախս ե ր ե ն համ ար վ ո ւ մ շահ ո ւ թ ա հար կ վճ ար ո ղ Ի ն կամ նր ա աշ Խատ ո ղ Ի ն Հայ աս տան Ի Հան ր ապե տո ւ թ յ ան աշ Խատ ա ն ք ա յ Ի ն օր ե ն ս դ ր ո ւ թ յ ամ ք սահ մ ան վ ած կ ար գ ո վ գո ր ծ ո ւ ղ ե լ ո ւ դե պք ո ւ մ գո ր ծ ո ւ ղ վ ո ղ Ի ն նո է լ յ ն օր ե ն ս դ ր ո ւ թ յ ամ ք սահ մ ան վ ած կ ար գ ո վ և դե պք ե ր ո ւ մ հատ ո ւ ց ո ւ մ տր ամ ա դ ր ե լ ո ւ համ ար կատար վ ո ղ ծ ախս ե ր ր :

Հո դ վ ած 118.

Կառ ա վ ար մ ս

Ծախս ե ր ր

1. Ռեզ Ի դ ե ն տ շահ ո ւ թ ա հար կ վճ ար ո ղ Ի և մշ տա կան հաս տատ ո ւ թ յ ան մի ջ ո ց ո վ Հայ աս տան Ի Հան ր ապե տո ւ թ յ ո ւ ն ո ւ մ գո ր ծ ո ւ ն ե ո ւ թ յ ո ւ ն Իր ա կ ան աց ն ո ղ ոչ ռեզ Ի դ ե ն տ շահ ո ւ թ ա հար կ վճ ար ո ղ Ի հար կ մ ան քազ ան որ ո շ ե լ Ի ս համ ախառ ն եկ ամ տի ց չի

նվազեցվում ան անց մշտական հաստատություն
Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն
իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողից
կամ ան անց մշտական հաստատություն Հայաստանի
Հանրապետությունում գործունեություն
իրականացնող և (կամ) ան անց մշտական հաստատություն
Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներին
եկամուտ ստացող ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձից
ստացվող կառավարման ծառայություններին դիմաց
կատարվող ծախսերին այն մասը, որը գերազանցում է
հարկային տարվա համախառն եկամտի 2 տոկոսը,
բացառությամբ սույն հոդվածի 2-րդ և 3-րդ մասերով
սահմանված դեպքերի: Սույն մասով սահմանված`
կառավարման ծառայություններին դիմաց կատարվող
ծախսերին մեջ ներառվում են նաև մշտական
հաստատություն միջոցով Հայաստանի
Հանրապետությունում գործունեություն
իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ
վճարողներին կողմից ստացվող կառավարման
ծառայություններին դիմաց կատարվող այն ծախսերը,
որոնք, որպես եկամուտներ, չեն վերագրվում մշտական
հաստատությանը:

2. Պետական գրանցման (օրենքով սահմանված
դեպքերում` հաշվառման) կամ որպես անհատ
ձեռնարկատեր հաշվառման կամ որպես նոտար
նշանակման հարկային տարվա հարկման բազան
որոշելիս համախառն եկամտից նվազեցման ենթակա
կառավարման ծառայություններին ծախսերին
առավելագույն թույլատրելի մեծությունը
հաշվարկելու անումով հարկային տարվա համախառն
եկամտի 2 տոկոսի սահմանափակումը հաշվի չի առնվում
և կառավարման ծառայություններին ծախսերը
համախառն եկամտից նվազեցվում են 2 միլիոն ՀՀ դրամը
չգերազանցող չափով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված
սահմանափակումը չի կիրառվում տեղեկատվական
տեխնոլոգիաների և համակարգչային տեխնիկայի

բն ազ ա վ առ ու մ ն ու ր ա մ ու ծ ու թ յ ու լ ն ն եր ի ն եր դ ր մ ա ն և
ին ո վ ա գ ի ո ն գ ու թ ու լ ն ե ու թ յ ու լ ն իր ա կ ա ն ա գ ն ո ղ
ռե գ ի դ ե ն տ կ ա զ մ ա կ եր պ ու լ թ յ ու լ ն ն եր ի հ ի մ ն ա դ ի ր
հ ա ն դ ի ս ա գ ո ղ ոչ ռե գ ի դ ե ն տ կ ա զ մ ա կ եր պ ու լ թ յ ու լ ն ն եր ի ց
և ոչ ռե գ ի դ ե ն տ ֆ ի զ ի կ ա կ ա ն ա ն ձ ա ն ց ի ց , ի ն չ պ ե ս ն ա և
մ ի ջ ա զ գ ա յ ի ն վ ա ր կ ա յ ի ն (դ ր ա մ ա շ ն ու ր հ ա յ ի ն)
պ ա յ մ ա ն ա գ ր եր ի (հ ա մ ա ձ ա յ ն ա գ ր եր ի) շ ր ջ ա ն ա կ ն եր ու մ ոչ
ռե գ ի դ ե ն տ կ ա զ մ ա կ եր պ ու լ թ յ ու լ ն ն եր ի ց և ոչ ռե գ ի դ ե ն տ
ֆ ի զ ի կ ա կ ա ն ա ն ձ ա ն ց ի ց ս տ ա գ վ ո ղ կ առ ա վ ա ր մ ա ն
ծ առ ա յ ու լ թ յ ու լ ն ն եր ի ծ ախ ս եր ի ն կ ա տ մ ա մ բ :

4. Ս ու լ յ ն հ ո ո վ ա ծ ի կ ի ր առ ու թ յ ա ն ի մ ա ս տ ո վ ,
կ առ ա վ ա ր մ ա ն ծ առ ա յ ու լ թ յ ու լ ն ն եր ի ծ ախ ս եր ե ն
հ ա մ ա ր վ ու մ հ ա ր կ վ ճ ա ր ո ղ ի գ ու թ ու լ ն ե ու լ թ յ ու լ ն ը
փ ա ս տ ա գ ի ղ ե կ ա վ ա ր ե լ ու հ ա մ ա ր ա յ լ հ ա ր կ վ ճ ա ր ո ղ ն եր ի
կ ո ղ մ ի ց կ ա տ ա ր վ ո ղ ա շ խ ա տ ա ն ք ն եր ի և (կ ա մ) մ ա տ ու ց վ ո ղ
ծ առ ա յ ու լ թ յ ու լ ն ն եր ի (բ ա գ առ ու լ թ յ ա մ բ վ ա ր ձ ու ա շ խ ա տ ո ղ
հ ա մ ա ր վ ո ղ ա ն ձ ա ն ց կ ո ղ մ ի ց կ ա տ ա ր վ ո ղ ա շ խ ա տ ա ն ք ն եր ի)
դ ի մ ա գ կ ա տ ա ր վ ո ղ ծ ախ ս եր ը , ո ր ո ն ք չ ե ն ն եր առ ու մ
կ առ ա վ ա ր մ ա ն գ ծ ո վ խ ու ր հ ր դ ա տ վ ու լ թ յ ա ն և
հ ա վ ա տ ա ր մ ա գ ր ա յ ի ն կ առ ա վ ա ր մ ա ն դ ի մ ա գ կ ա տ ա ր վ ո ղ
ծ ախ ս եր ը :

**Չ ո ո վ ա ծ 119. Կ ա մ ա վ ո ր կ ե ն ս ա թ ո շ ա կ ա յ ի ն բ ա ղ ա դ ր ի չ ի
շ ր ջ ա ն ա կ ն եր ու մ**

կ ա տ ա ր վ ո ղ կ ե ն ս ա թ ո շ ա կ ա յ ի ն վ ճ ա ր ն եր ը

1. Ռե գ ի դ ե ն տ շ ա հ ու լ թ ա հ ա ր կ վ ճ ա ր ո ղ ի և մ շ տ ա կ ա ն
հ ա ս տ ա տ ու լ թ յ ա ն մ ի ջ ո գ ո վ Չ ա յ ա ս տ ա ն ի
Չ ա ն ր ա պ ե տ ու լ թ յ ու լ ն ու մ գ ու թ ու լ ն ե ու լ թ յ ու լ ն
ի ր ա կ ա ն ա գ ն ո ղ ոչ ռե գ ի դ ե ն տ շ ա հ ու լ թ ա հ ա ր կ վ ճ ա ր ո ղ ի
հ ա ր կ մ ա ն բ ա զ ա ն ո ր ո շ ե լ ի ս հ ա մ ա խ առ ն ե կ ա մ տ ի ց չ ի
ն վ ա զ ե ց վ ու մ `

1) վ ա ր ձ ու ա շ խ ա տ ո ղ ի հ ա մ ա ր Չ ա յ ա ս տ ա ն ի
Չ ա ն ր ա պ ե տ ու լ թ յ ա ն օ ր ե ն ս դ ր ու լ թ յ ա մ բ ս ա հ մ ա ն վ ա ծ
կ ա ր գ ո վ կ ա մ ա վ ո ր կ ե ն ս ա թ ո շ ա կ ա յ ի ն բ ա ղ ա դ ր ի չ ի
շ ր ջ ա ն ա կ ն եր ու մ կ ա տ ա ր վ ո ղ կ ե ն ս ա թ ո շ ա կ ա յ ի ն
վ ճ ա ր ն եր ի ա յ ն մ ա ս ը , ո ր ը գ ե ր ա զ ա ն ց ու մ Է տ վ յ ա լ
վ ա ր ձ ու ա շ խ ա տ ո ղ ի ա շ խ ա տ ա վ ա ր ձ ի և դ ր ա ն

հավասարեցված վճարողներին հանրագումարի 7.5 տոկոսը .

2) իր համար՝ որպես անհատ ձեռնարկատիրոջ կամ նոտարի , Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության մեջ սահմանված կարգով կամավոր կենսաթոշակային բաղադրիչի շրջանակներում կատարվող կենսաթոշակային վճարներին մասը , որը գերազանցում է հարկման բազայի 5 տոկոսը :

Հոդված 120. Այլ ծախսերը

1. Ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի և մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի հարկման բազան որոշելիս համախառն եկամտից չեն նվազեցվում՝

1) շահույթահարկ վճարողի հետ աշխատանքային կամ քաղաքացիաիրավական հարաբերություններին մեջ գտնվող ֆիզիկական անձի՝ գործունեման հետ չկապված կեցության ծախսերը (մասնավորապես , այդ ֆիզիկական անձի համար վարձակալված բնակարանի կամ առանձնատան վարձակալական վճարները , վարձակալության պայմանագրով նախատեսված՝ էլեկտրաէներգիայի , գազի , ջրի , հեռախոսի վճարները և այլ կոմունալ ծախսերը) վճարողի և այդ ֆիզիկական անձի միջև կնքված աշխատանքային կամ քաղաքացիաիրավական պայմանագրերում շահույթահարկ վճարողի կողմից այդ ծախսերը կատարելու պարտավորություն ստանձնած լինելու հանգամանքից , բաց

որպարբերությամբ սահմանված դեպքերի :
Սույն կետի 1-ին պարբերությամբ սահմանված սահմանափակումիչ կիրառվում այն դեպքերում , եթե շահույթահարկ վճարողի և ֆիզիկական անձի միջև կնքված աշխատանքային կամ քաղաքացիաիրավական պայմանագրով նախատեսված է , որ ֆիզիկական անձի

աշխատավարձը կամ վարձատրությունը ներառում է նաև վերոնշյալ ծախսերը .

2) ֆիզիկական անձանց օգնություն , սննդի կազմակերպման , նրանց համար սոցիալ -մշակութային միջոցառումների կազմակերպման և համանման այլ ծախսերի այն մասը , որը գերազանցում է հարկային տարվա համախառն եկամտի 0.25տոկոսը :

Յոդված 121. Ծախսերի առանձին տեսակների հաշվառման

առանձնահատկությունները

1. Ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի և մշտական հաստատություն միջոցով Հայաստանի Հանրապետություն գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի հարկման բազայի որոշման նպատակով , համախառն եկամտից նվազեցվում են ամորտիզացիայի ենթակա , սեփականության իրավունքով ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողին կամ մշտական հաստատություն միջոցով Հայաստանի Հանրապետություն գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողին պատկանող կամ ֆինանսական վարձակալության ամբ (լիզինգով) ստացված հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների (այլ հիմնական միջոցներ) ամորտիզացիոն մասհանումների գծով ծախսերը : Ընդ որում`

1) հիմնական միջոցների յուրաքանչյուր միավորի գծով ամորտիզացիոն մասհանման գումարը հաշվարկվում է հարկային տարվա կտրվածքով (հաշվառնելով նաև սույն մասի 6-րդ կետով սահմանված դրույթները)` որպես տվյալ հիմնական միջոցի սկզբնական արժեքի և սույն մասի 3-5-րդ կետերով հիմնական միջոցների առանձին խմբերի համար սահմանված` ամորտիզացիոն ժամկետներին հարաբերություն .

2) օրենքով սահմանված կարգով վերագնահատված հիմնական միջոցների յուրաքանչյուր միավորի գծով

վերագրն ահատող միջ հետո ամորտիզացիոն մասհանման գումարը հաշվարկվում է հարկային տարվա կտրվածքով (**հոգշկվեիտառվնսեպհոմվանն պլաճոկ**) դրոշմները՝ որպես տվյալ հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքի վերագրն ահատված արժեքի և սոլյն մասի 3-5-րդ կետերով հիմնական միջոցների առանձին խմբերի համար սահմանված՝ ամորտիզացիոն նվազագումարի ժամկետների հիման վրա հաշվարկված՝ ամորտիզացիոն մնացորդային ժամկետների հարաբերությունը .

3) հիմնական միջոցների առանձին խմբերի համար կիրառվում են հետևյալ ամորտիզացիոն նվազագումարի ժամկետները .

Տող	Հիմնական միջոցների խմբերը	Ամորտիզացիոն նվազագումարի ժամկետը (տարի)
1)	Շենքեր և շինություններ, բացառությամբ 2-րդ և 3-րդ տողերում նշվածների	40
2)	Անշարժ գույքի միավոր համարվող գծային ինժեներական ենթակառուցվածքներ (էլեկտրահաղորդման և կապի համակարգեր (այդ թվում՝ օդային և ստորգետնյա մալուխային գծեր) և դրանց հենասյուններ, ջրարբիացման, ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգեր, գազատարներ և ջերմամատակարարման համակարգեր, ոռոգման համակարգեր, ջրամբարներ)	20
3)	Չյուրանոցների, պանսիոնատների, հանգստյան տների, առողջարանների, կրթական և ուսումնական հաստատությունների շենքեր և շինություններ	20
4)	Արտադրական սարքավորումներ	5

5)	Հոսքային գծեր , ռոբոտատեխնիկա	3
6)	Հաշվողական և համակարգչային տեխնիկա	3
7)	Հաղորդակցական սարքավորանք	1
8)	Այլ հիմնական միջոցներ (այդ թվում՝ բանոցառանձաններ , բազմամյա տնկիներ և հողերի բարելավման նուրբ կապիտալներ դրումներ)	8

4) շահույթահարկ վճարողը կարող է ընտրել հիմնական միջոցների ամորտիզացիոն այլ ժամկետներ (այդ թվում՝ ինչպես տվյալ հիմնական միջոցի համար առաջին անգամ ամորտիզացիոն մասհանում հաշվարկելու պահին , այնպես էլ դրանից հետո), սակայն հիմնական միջոցների տվյալ խմբի համար սույն մասի 3-րդ կետով սահմանված ժամկետներից ոչ պակաս չափով : Սույն կետով սահմանված դեպքերում , յուրաքանչյուր անգամ տվյալ հիմնական միջոցի ամորտիզացիոն ժամկետը վերանայելուց հետո ամորտիզացիոն մասհանման գումարը հաշվարկվում է հարկային տարվա կտրվածքով (հաշվի առնելով նաև սույն մասի 6-րդ կետով սահմանված դրույթները)՝ որպես տվյալ հիմնական միջոցի՝ մինչև ամորտիզացիոն ժամկետի վերանայումն առկա հաշվեկշռային արժեքի և վերանայված ամորտիզացիոն ժամկետների հիման վրա հաշվարկված՝ ամորտիզացիոն մնացորդային ժամկետների հարաբերությունն .

5) ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն ժամկետները որոշում է շահույթահարկ վճարողը՝ ելնելով դրանց հնարավոր օգտագործման ժամկետներից : Վերջիններիս որոշման անհնարին ունեցող նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն նվազագույն ժամկետը սահմանվում է 10 տարի , սակայն ոչ ավելի , քան հնարավոր վճարողի գործունեության ժամկետը : իմաստով , Հայաստանի Հանրապետության

Un L

կառավարությունն սահմանած չափանիշներին համաձայն ,
Հայաստանի Հանրապետության կառավարության
լիազոր մարմնի կողմից որպես կոնցեսիայի
պայմանագրեր որակված ծառայությունների
մատուցման կոնցեսիոն համաձայնությունների
(այսուհետև՝ կոնցեսիոն պայմանագիր) շրջանակներում
կոնցեսիոնների (**ԵՊԵՍՏՈՒՄ**) նյութական
ակտիվ է համարվում նաև կոնցեսիոն պայմանագրի
շրջանակներում կոնցեսիոն (**ՀՆՈՐԻԱՏՈՒԼ**)
ստացված հանրային ծառայությունների
ենթակառուցվածքների (այդ թվում՝ կոնցեսիոնների
(օպերատորի) կողմից կոնցեսիոն (**ՀՆՈՐԻԱՏՈՒՄ**)
պատկանող ենթակառուցվածքային ակտիվների , դրանց
առանձին տարրերի վրա կատարված բարելավման
արդյունքի կամ գնված կամ կառուցված ու
սեփականության իրավունքով կոնցեսիոն
(**ՀՆԱՆՔԻՎԱԾ**) ենթակառուցվածքային
ակտիվների (նյութական կամ ոչ նյութական) , դրանց
կազմում առանձին տարրերի) շահագործման իրավունքը :
Սույն կետի կիրառության հիմաստով`

2ն

ա. կոնցեսիոն (**ՀՆՈՐԻԱՏՈՒԼ**) է համարվում պետական
կամ համայնքային մարմինը , որը որոշակի
ժամանակահատվածով կոնցեսիոնների (**ՕՊԵՐԱՏՈՐԻ**) է
տրամադրում հանրային ծառայությունների
ենթակառուցվածքներ` դրանք շահագործելու և (կամ)
սպասարկելու պատակով .

բ. կոնցեսիոն (**ՕՊԵՐԱՏՈՐ**) է համարվում ռեզիդենտ
կազմակերպությունը , որին կոնցեսիոն (**ՀՆՈՐԻԱՏՈՒԼ**)
կողմից տրամադրվում են հանրային
ծառայությունների ենթակառուցվածքներ` հանրային
ծառայություն մատուցելու և (կամ) այն բարելավելու
նպատակով , և որը շահագործում և (կամ) սպասարկում է
այդ ենթակառուցվածքները սահմանված
ժամանակաշրջանի ընթացքում .

6) հարկային տարվա ընթացքում հիմնական
միջոցների`

ա. ձեռքբերման , կառուցման կամ մշակման (այսուհետ՝ ձեռքբերման) դեպքում (բացառությամբ սույն կետի «գ» ենթակետով սահմանված դեպքերի) այդ հիմնական միջոցներին ամորտիզացիոն մասհանումների գծով ծախսերը կատարվում են դրանց ձեռքբերման օրն ընդգրկող ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ից՝ սույն մասի 1-ին կամ 2-րդ կետերով սահմանված կարգով հարկային տարվա կտրվածքով հաշվարկված ամորտիզացիոն մասհանման գումարի և հիմնական միջոցների ձեռքբերման օրվանից մինչև հարկային տարվա ավարտը ընկած ժամանակահատվածում ներառված ամբողջական ամիսների թվի 1/12-ի արտադրյալի չափով .

բ. օտարման կամ լուծարման դեպքում (բացառությամբ սույն կետի «գ» ենթակետով սահմանված դեպքերի) այդ հիմնական միջոցներին ամորտիզացիոն մասհանումների գծով ծախսերը կատարվում են հարկային տարվա սկզբից մինչև դրանց օտարման կամ լուծարման օրն ընդգրկող ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ը՝ սույն մասի 1-ին կամ 2-րդ կետերով սահմանված կարգով հարկային տարվա կտրվածքով հաշվարկված ամորտիզացիոն մասհանման գումարի և հարկային տարվա սկզբից մինչև հիմնական միջոցների օտարման կամ լուծարման օրն ընդգրկող ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ը ընկած ժամանակահատվածում ներառված ամբողջական ամիսների թվի 1/12-ի արտադրյալի չափով .

գ. ձեռքբերման և օտարման կամ ձեռքբերման և լուծարման դեպքում այդ հիմնական միջոցներին ամորտիզացիոն մասհանումների գծով ծախսերը կատարվում են դրանց ձեռքբերման օրն ընդգրկող ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ից մինչև դրանց օտարման կամ լուծարման օրն ընդգրկող ամսվա 1-ը՝ սույն մասի 1-ին կամ 2-րդ կետերով սահմանված կարգով հարկային տարվա կտրվածքով հաշվարկված ամորտիզացիոն մասհանման գումարի և հիմնական միջոցների ձեռքբերման օրվանից մինչև հիմնական միջոցների օտարման կամ լուծարման օրն ընդգրկող ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ը ընկած

Ժամանակահատվածում ներառված ամբողջական ամիսներին թվի 1/12-ի արտադրյալի չափով :

2. Անկախ սույն հոդվածի 1-ին մասի դրույթներին , ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի և մշտական հաստատություն միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի հարկման բազայի որոշման նպատակով , մինչև 50 հազար ՀՀ դրամ արժողություն հիմնական միջոցներին սկզբնական արժեքի չափով ծախսը համախառն եկամտից ամբողջությամբ նվազեցվում է այդ հիմնական միջոցներին ձեռքբերման հարկային տարվա ընթացքում :

3. Ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի և մշտական հաստատություն միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի հարկման բազայի որոշման նպատակով , համախառն եկամտից նվազեցվում են`

1) հիմնական միջոցներին (այդ թվում` գործառնական վարձակալություն , կամ ֆինանսական վարձակալություն (լիզինգով) կամ անհատույց օգտագործմամբ վերցված) վրա կատարված կապիտալ բնույթի ծախսերը` սույն կետի «ա»-«գ» ենթակետերով սահմանված կարգով : Սույն կետի կիրառության իմաստով , հիմնական միջոցի վրա կատարված ծախսը համարվում է կապիտալ բնույթի ծախս , եթե այն գերազանցում է սույն կետի սկզբնական արժեքի (օրենքով սահմանված կարգով իրականացված վերագնահատման դեպքում` վերագնահատված արժեքի) 5 տոկոսը կամ եթե հարկային տարվա ընթացքում հիմնական միջոցի վրա կատարված` հիմնական միջոցի սկզբնական արժեքի (օրենքով սահմանված կարգով իրականացված վերագնահատման դեպքում` վերագնահատված արժեքի) 5 տոկոսը չգերազանցում է առանձին ծախսերի հանրագումարը գերազանցում է սույն կետի սկզբնական արժեքի (օրենքով սահմանված կարգով իրականացված վերագնահատման

դեպքում՝ վերագնահատված արժեքի) 15 տոկոսը՝ այդ չափը գերագանցող մասով: Յուրաքանչյուր ամսվա ընթացքում յուրաքանչյուր հիմնական միջոցի վրա կատարված՝ հիմնական միջոցի սկզբնական արժեքի (օրենքով սահմանված կարգով իրականացված վերագնահատման դեպքում՝ վերագնահատված արժեքի) 5 տոկոսը գերագանցող կապիտալ բնույթի ծախսերն ավելացվում են դրանց կատարման ամսվա 1-ի դրույթի ամբողջալի հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքին, իսկ հիմնական միջոցի սկզբնական արժեքի (օրենքով սահմանված կարգով իրականացված վերագնահատման դեպքում՝ վերագնահատված արժեքի) 5 տոկոսը չգերագանցող առանձին ծախսերի հանրագումարի՝ հիմնական միջոցի սկզբնական արժեքի (օրենքով սահմանված կարգով իրականացված վերագնահատման դեպքում՝ վերագնահատված արժեքի) 15 տոկոսը գերագանցող մասն ավելացվում է գերագանցելու օրն ընդգրկող ամսվա 1-ի դրույթի ամբողջալի հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքին, և այդ ամսվանից սկսած՝ տվյալ հիմնական միջոցն ամորտիզացվում է՝

ա. մնացորդային ամորտիզացիոն

ժամանակահատվածում (այդ թվում՝ այն դեպքում, երբ հիմնական միջոցի ամորտիզացիոն ժամկետը ընտրել է շահույթահարկ վճարողը՝ սույն հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ կամ 5-րդ կետերի համաձայն), եթե տվյալ ամսվա ընթացքում տվյալ հիմնական միջոցի վրա կատարված կապիտալ բնույթի ծախսերը չեն գերագանցում դրանց կատարման հարկային տարվա հունվարի 1-ի դրույթի ամբողջալի հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքը, իսկ հիմնական միջոցը հարկային տարվա հունվարի 1-ից հետո ձեռք բերված լինելու դեպքում՝ սկզբնական արժեքը:

բ. մնացորդային ամորտիզացիոն

ժամանակահատվածում (այդ թվում՝ այն դեպքում, երբ հիմնական միջոցի ամորտիզացիոն ժամկետը ընտրել է շահույթահարկ վճարողը՝ սույն հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ կամ 5-րդ կետերի համաձայն), բայց ոչ պակաս տվյալ

հիմնական միջոցի համար սույն հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետով սահմանված ամորտիզացիոն նվազագույն ժամկետից, եթե տվյալ ամսվա ընթացքում տվյալ հիմնական միջոցի վրա կատարված կապիտալ բնույթի ծախսերը գերազանցում են դրանց կատարման հարկային տարվա հունվարի 1-ի դրույթյամբ տվյալ հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքը,

իսկ

հարկային տարվա հունվարի 1-ից հետո ձեռք բերված լինելու դեպքում՝ սկզբնական արժեքը, և եթե հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետով տվյալ հիմնական միջոցի համար սահմանված ամորտիզացիոն նվազագույն ժամկետը պակաս է 8 տարուց .

գ. մնացորդային ամորտիզացիոն

ժամանակահատվածում (այդ թվում՝ այն դեպքում, երբ հիմնական միջոցի ամորտիզացիոն ժամկետը ընտրել է շահույթահարկ վճարողը՝ սույն հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ կամ 5-րդ կետերի համաձայն), բայց ոչ պակաս 8 տարուց, եթե տվյալ ամսվա ընթացքում տվյալ հիմնական միջոցի վրա կատարված կապիտալ բնույթի ծախսերը գերազանցում են դրանց կատարման հարկային տարվա հունվարի 1-ի դրույթյամբ տվյալ հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքը,

իսկ

հարկային տարվա հունվարի 1-ից հետո ձեռք բերված լինելու դեպքում՝ սկզբնական արժեքը, հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետով տվյալ հիմնական միջոցի համար սահմանված ամորտիզացիոն նվազագույն ժամկետը կազմում է 8 տարի և ավելի .

և ե

2) հիմնական միջոցների (այդ թվում՝ գործառնական վարձակալության կամ ֆինանսական վարձակալության (լիզինգով) կամ անհատույց օգտագործմամբ վերցված) վրա կատարված ընթացիկ բնույթի ծախսերը՝ դրանց կատարման տարվա ընթացքում : Սույն կետի կիրառության իմաստով, հիմնական միջոցի վրա կատարված ծախսը համարվում է ընթացիկ բնույթի ծախս, եթե սույն մասի 1-ին կետի համաձայն, այն չի համարվում կապիտալ բնույթի ծախս :

Սույն մասի կիրառության իմաստով՝

1) հիմնական միջոցները վրա կատարված ծախսերը՝ որպես կապիտալ կամ ընթացիկ բնույթի ծախսեր, դասակարգելու համար գործառնական վարձակալության կամ ֆինանսական վարձակալության (լիզինգով) կամ անհատույց օգտագործմամբ վերցված հիմնական միջոցները սկզբնական և (կամ) հաշվեկշռային արժեքները որոշվում են համապատասխան ակտով կամ պայմանագրով կամ հանձնման ընդունման փաստաթղթով, իսկ դրանցում սկզբնական և (կամ) հաշվեկշռային արժեքները բացակայության դեպքում այդ արժեքները համարվում են զրո:

2) գործառնական վարձակալության կամ ֆինանսական վարձակալության (լիզինգով) կամ անհատույց օգտագործմամբ վերցված հիմնական միջոցները վրա կատարված կապիտալ բնույթի ծախսերը համախառն եկամտից նվազեցվում են այն դեպքում, եթե այդ ծախսերի կատարման պարտականությունը համապատասխան ակտով կամ պայմանագրով կրում է վարձակալը կամ օգտագործողը:

3) գործառնական վարձակալության կամ ֆինանսական վարձակալության (լիզինգով) կամ անհատույց օգտագործման պայմանագրի լուծման և (կամ) փաստացի դադարեցման դեպքում կապիտալ բնույթի ծախսերի չամորտիզացված մնացորդը վարձակալի կամ օգտագործողի համախառն եկամտից նվազեցման ենթակա չէ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ վարձակալը կամ օգտագործողը կապիտալ բնույթի ծախսերի չամորտիզացված մնացորդը հատուցման դիմաց օտարում է վարձատուին կամ հիմնական միջոցն օգտագործման տրամադրողին:

4) ամորտիզացիայի ոչ ենթակա հիմնական միջոցները (այդ թվում՝ հողամասերի) վրա կատարված կապիտալ բնույթի ծախսերն ամորտիզացվում են սույն հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետով այլ հիմնական միջոցներին համար սահմանված ամորտիզացիոն նվազագույն ժամկետում:

հաշվի առնելով սույն պարբերության 1-3-րդ կետերով սահմանված դրույթները :

4. Ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի և մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի հարկման բազայի որոշման նպատակով , շահույթահարկ վճարողի կողմից բնական պաշարների արդյունահանման նախապատրաստական , երկրաբանական հետախուզման և նախագծահետախուզական աշխատանքների վրա կատարվող ծախսերը համախառն եկամտից նվազեցվում են սույն հոդվածի 1-ին մասի 5-րդ կետով ոչ նյութական ակտիվների գծով մոնոտորագրոն մասհանումների գումարի որոշման համար սահմանված կարգով :

5. Ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի և մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի հարկման բազայի որոշման նպատակով`

1) ձեռք բերվող շենքերի , շինությունների (այդ թվում` անավարտ , կիսակառույց) , բնակելի կամ այլ տարածքների , գյուղատնտեսական նշանակության հողերի սկզբնական արժեքը ընդունվում է դրանց համար Օրենսգրքի 228-րդ հոդվածով սահմանված կարգով որոշվող` անշարժ գույքի հարկով հարկման բազայից ոչ պակաս չափով .

2) շենքերը , շինությունները (այդ թվում` անավարտ , կիսակառույց) , բնակելի կամ այլ տարածքները , գյուղատնտեսական և ոչ գյուղատնտեսական նշանակության հողերը վարձակալության կամ անհատույց օգտագործման վերցնելու գործարքների մասով ծախսը ընդունվում է դրանց համար Օրենսգրքի 228-րդ հոդվածով սահմանված` անշարժ գույքի հարկով հարկման բազայի , իսկ դրա բացակայության դեպքում` անշարժ գույքի հարկով հարկման օբյեկտի ընդհանուր

գյ ն

մակերեսում վարձակալության կամ անհատույց օգտագործման վերցված տարածքի մակերեսի տեսակարար կշռին համապատասխանող հարկման բազայի 2.5 տոկոսից ոչ պակաս չափով՝ հաշվարկված տարեկան կտրվածքով :

Հաշվետու Ժամանակաշրջանի ընթացքում սույն կետով սահմանված գույքը վարձակալության կամ անհատույց օգտագործման վերցնելու և (կամ) այդ գույքի վարձակալության կամ անհատույց օգտագործման իրավունքը դադարեցվելու դեպքում այդ հաշվետու Ժամանակաշրջանում նշված գործարքների մասով ծախսը ընդունվում է որպես սույն կետի առաջին պարբերության սահմանված ծախսի և գույքը վարձակալության կամ անհատույց օգտագործման իրավունքով վերցնելու օրերի՝ հաշվետու Ժամանակաշրջանում ներառվող օրերի մեջ ունեցած տեսակարար կշռի արտադրյալ :

Սույն մասի դրույթները չեն կիրառվում, եթե սույն մասով սահմանված գույքային միավորների ձեռքբերման կամ վարձակալության կամ անհատույց օգտագործման վերցնելու գործարքի կողմ է համարվում պետությանը կամ համայնքը (բացառությամբ այն դեպքերի, երբ գործարքը կատարվում է այլ կազմակերպության միջոցով) կամ եթե օտարողը կամ վարձատու (փոխատուն) հանդիսանում է անհատ ձեռնարկատեր և նոտար չհանդիսացող ֆիզիկական անձը :

6. Ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի և մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետության գործունեության իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի հարկման բազայի որոշման նպատակով, համախառն եկամուտը նվազեցվում է անմիջականորեն շահույթահարկ վճարողի կողմից կամ նրա պատվերով իրականացվող գիտահետազոտական և (կամ) փորձակոնստրուկտորական աշխատանքների ու ծառայությունների վրա կատարվող ծախսերի չափով՝

այդ ծախսերի կատարման հարկային տարվա ընթացքում ամբողջովին : Սույն մասի կիրառությունն իմաստով`

1) գիտահետազոտական և (կամ) փորձակոնստրուկտորական աշխատանքների ու ծառայությունների վրա կատարվող ծախսերը համախառն եկամտից նվազեցվում են, եթե գիտահետազոտական և (կամ) փորձակոնստրուկտորական աշխատանքների ու ծառայությունների համար վճարվող գումարներն առանձնացված են պատվիրատուի և կատարողի միջև կնքվող պայմանագրերում և (կամ) պատվիրատուի և կատարողի միջև կազմվող` Օրենսգրքի 55-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-4-րդ կետերով սահմանված հաշվարկային փաստաթղթերում .

2) գիտահետազոտական աշխատանքների ու ծառայությունների են համարվում ձեռք բերված գիտելիքների ընդլայնման, նոր գիտելիքների ստացման ու կիրառման նպատակով կատարվող գիտական հետազոտություններն ու մշակումները , այդ թվում`

ա. հիմնարար գիտական հետազոտությունները` բնություն օրենքների, մարդու գործունեության, հասարակության կառուցվածքի և զարգացման հիմնական օրինաչափությունների մասին ունեցած գիտելիքների ընդլայնմանն ու նոր գիտելիքների ձեռքբերմանն ուղղված տեսական կամ փորձարարական գործունեությունը .

բ. կիրառական գիտական հետազոտությունները` հիմնականում գործնական նշանակություն ունեցող, որոշակի խնդիրների լուծմանը նպատակառողված հետազոտությունները, որոնցից են գիտական հետազոտությունների կամ գործնական փորձի միջոցով ձեռք բերված գիտելիքների վրա հիմնված և մարդու կյանքի ու առողջության պահպանմանը, նոր նյութերի, արտադրանքի, ծառայությունների, համակարգերի կամ մեթոդների ստեղծմանը և դրանց հետագա կատարելագործմանն ուղղված փորձարարական մշակումները .

3) փոքր ձևով նույն տրոհվող տրակայան աշխատանքները ու ծառայություններ են համարվում ինժեներական օբյեկտի կամ տեխնիկական համակարգի որոշակի կոնստրուկցիայի մշակումը, գծագրի կամ նշանային միջոցներով այլ համակարգի մակարդակով նոր օբյեկտի մտահղացումների և տարբերակների մշակումը, տեխնոլոգիական գործընթացների մշակումը, այդ թվում՝

ա. արտադրանքի կամ տեխնոլոգիայի այլընտրանքների գնահատումը .

բ. արտադրանքի փոքր ձևով նախագծումը, կառուցումը և փորձարկումը .

գ. նոր տեխնոլոգիաների կիրառմամբ՝ գործիքների, ձևավորման մեթոդների, կադապարների և որոշման մեթոդների նախագծումը .

4) գիտահետազոտական և փոքր ձևով նույն տրոհվող տրակայան աշխատանքներում ու ծառայություններում չեն ներառվում՝

ա. կրթությունը և կադրերի պատրաստումը (վերապատրաստումը) .

բ. մարքեթինգային գործունեությունը .

գ. ընդհանուր նշանակություն ունեցող կրթությունը և մշակումը .

դ. ստանդարտացումը .

ե. մասնագիտացված բժշկական աշխատանքները ու ծառայությունները .

զ. գոյություն ունեցող ծրագրային ապահովման հարմարեցումը (ադապտացումը, պահպանումը և ուղեկցումը), բացառությամբ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների և համակարգչային տեխնիկայի բնագավառում գոյություն ունեցող ծրագրային ապահովման հարմարեցման (ադապտացման, պահպանման և ուղեկցման) .

է. արտադրողական գործընթացում ներամուծություններով, բացառությամբ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների և համակարգչային

տեխնիկայի բնագավառում նորամուծություններին ներդրման .

ը.կառավարումը .

թ. սոցիոլոգիական և այլ հարցումներին անցկացումը , դրանց արդյունքներին ամփոփումը և առաջարկություններին մշակումը , գործող օրենսդրության ու վիճակագրական տվյալներին վերլուծությունը :

7. Ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի և մշտական հաստատություն միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի հարկման բազայի որոշման նպատակով`

1) ապրանքներին արտադրության , կատարման և (ճամ)այնություններին մատուցման հետևանքի շահանքներն կապված ծախսերը համախառն եկամտից նվազեցվում են այդ ապրանքներին մատակարարմանը , աշխատանքներին կատարմանը և (կամ)ծառայություններին մատուցմանը համամասնորեն .

2) առևտրական (գործունեություն) առարկա հանդիսացող ապրանքներին սկզբնական արժեքը համախառն եկամտից նվազեցվում է այդ ապրանքներին մատակարարմանը համամասնորեն .

3) սույն մասի 1-ին և 2-րդ կետերում չնշված ակտիվներին (այդ թվում` հիմնական միջոցներին) հաշվեկշռային արժեքը համախառն եկամտից նվազեցվում է այդ ակտիվներին օտարմանը համամասնորեն .

4) շահույթահարկ վճարողի գործունեության հետ կապված վարչական ծախսերը , ապրանքներին մատակարարման , աշխատանքներին կատարման և (կամ) ծառայություններին մատուցման կազմակերպման ծախսերը , համախառն եկամտից նվազեցվում են այն հարկային տարվա ընթացքում , որին դրանք վերաբերում են .

5) ֆինանսական ծախսերը համախառն եկամտից նվազեցվում են այն հարկային տարվա ընթացքում , որին

դրանք վերաբերում են , Իաց փառաթյախմանի
հաշվառման ոլորտը կարգավորող օրենսդրություններ
սահմանված այն դեպքերի , երբ դրանք ներառվում են
(Կարգավորվող ակտիվներ) արժեքի մեջ :

Սույն մասի 4-րդ և 5-րդ կետերի կիրառության
իմաստով , համարվում է , որ ծախսը վերաբերում է տվյալ
հարկային տարվան , եթե ծախսի կատարման համար հիմք
հանդիսացող հաշվարկային փաստաթղթում նշված
գործարքը կատարվել է (Երկրորդական)
փաստաթղթում նշված` գործարքի կատարման ամսաթիվը
ներառված է) այդ հարկային տարվա մեջ (այդ թվում` այն
դեպքում , երբ հաշվարկային փաստաթղթի դուրս գրման
ամսաթիվը ներառված է հարկային տարվան հաջորդող
որևէ հարկային տարվա մեջ :

Սույն մասի կիրառության իմաստով`

1) ապրանքների արտադրության , աշխատանքի
կատարման և (Գաճախ) ուղարկման ներքին մատուցման հետ
անմիջականորեն կապված ծախսեր են համարվում ,
մասնավորապես , նյութ
հանգուցներ , կիսապատրաստուկներ , ծախսերը ,
արտադրական գործընթացներում , աշխատանքների
կատարման և (կամ) ծառայությունների մատուցման
գործընթացներում ներգրավված անձնակազմի
աշխատանքի վարձատրության ծախսերը , գործատուի
կողմից այդ անձնակազմի համար Հայաստանի
Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված
կարգով կամավոր կուտակային կենսաթոշակային
սխեմայի շրջանակներում կատարվող կուտակային
վճարները , արտադրական նշանակության հիմնական
միջոցների ամորտիզացիոն մասհանումները , ինչպես
նաև այդ հիմնական միջոցների վրա կատարվող ծախսերը .

2) վարչական ծախսեր են համարվում , մասնավորապես ,
կառավարման անձնակազմի աշխատանքի
վարձատրության ծախսերը , գործատուի կողմից այդ
անձնակազմի համար Հայաստանի Հանրապետության
օրենսդրությամբ սահմանված կարգով կամավոր
կուտակային կենսաթոշակային սխեմայի

շրջանակներում կատարվող կուլտական լճարները , գործողությունների , նյութական և տրանսպորտային սպասարկման , կառավարման տեխնիկական միջոցների և ոչ արտադրական (ընդհանուր տնտեսական) նշանակության հիմնական միջոցների ամորտիզացիոն մասհանումները , այդ հիմնական միջոցների վրա կատարվող ծախսերը , ներկայացուցչական ծախսերը , դատական ծախսերը , առևտրի տրական , հաշվապահական , խորհրդատվական և տեղեկատվական ծառայությունները ստացման ծախսերը , կադրերի պատրաստման և վերապատրաստման ծախսերը , աշխատուժի հավաքագրման ծախսերը , գրասենյակային , փոստային , հեռախոսային , հեռագրային և նմանատիպ այլ ծառայությունները ստացման ծախսերը .

3) իրացման ծախսեր են համարվում , մասնապարանքների փաթեթավորման , պահպանման , բեռնման , տեղափոխման , բեռնաթափման , ուղեկցման , գովազդի և մարքեթինգի ծախսերը .

4) ոչ արտադրական բնույթի այլ ծախսեր են համարվում , մասնապարանքների և նախագծային և փորձակոնստրուկտորական աշխատանքների ընդունման և (կամ) ծառայությունները ստացման ծախսերը .

5) ֆինանսական ծախսեր են համարվում , մասնավորապես , վարկերի և փոխառությունների գծով հաշվարկվող տոկոսները (այլ վարձակալության (լիզինգի) պայմանագրերի շրջանակներում հաշվարկվող տոկոսները) , վարկերի և փոխառությունները ստացման հետ կապված ծախսերը (պայմանագրերի կնքման հետ կապված ծախսերը , արժեթղթերի թողարկման և տեղաբաշխման հետ կապված ծախսերը :

8. Ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի և մշտական հաստատություն միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործողություններ

իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողի հարկման բազայի որոշման նպատակով, ծախս են համարվում նաև՝

1) ապահովագրական և վերաապահովագրական վճարները՝ հետևյալ կարգով .

ա. որպես ապահովադիր հանդես գալու դեպքում իր աշխատողներին համար կատարվող ապահովագրական վճարները, եթե այդ վճարներին կատարումը պարտադրված է օրենքով .

բ. որպես գործատու հանդես գալու դեպքում իր վարձու աշխատողներին առողջության ապահովագրության համար կատարվող ապահովագրական վճարները՝ յուրաքանչյուր վարձու աշխատողի համար եկամտի ստացման յուրաքանչյուր ամսվա հաշվով մինչև 10 հազար ՀՀ դրամի չափով .

2) բարձրագույն ուսումնական հաստատության վճարովի համակարգում սովորող ուսանողական համակազմի մինչև 10 տղային ծառայության մատուցման հետ կապված ծախսերը՝ անկախ այդ ծառայությանը ներդրողի դիմաց ուսանողներին կողմից հատուցում կատարվելու հանգամանքից .

3) օրենսդրության մեջ սահմանված դեպքերում և չափով վարձու աշխատողի ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստներին (բացառությամբ՝ հղիության ու ծննդաբերության նպաստներին)՝ գործատուի միջոցներին հաշվին վճարվող գումարները .

4) պատճառված վնասի (կորստի) հատուցումը .

5) տույժերը, տուգանքները և գույքային այլ պատժամիջոցները, բացառությամբ Օրենսգրքի 113-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով սահմանված դեպքերի .

6) չփոխհատուցվող և Օրենսգրքով սահմանված կարգով չհաշվանցվող (քակասեցվող) հարկերը (**Բարոյ և ռոդալ թյծ փմ 1-ի Ծ ռմեանսսիգ 17 ք ի** րդ կետով սահմանված դեպքերին) և վճարները .

7) Օրենսգրքի 73-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն, հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա ԱԱՀ-ի գումարներին ցվագեցվող գումարները : Սույն կետով

սահմանված նվազեցվող գումարները ներառվում են այն հարկային տարվածախսերի մեջ, որոնք ներառված չեն ԱԱՀ-ի հաշվետու ժամանակաշրջանի համար ներկայացվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկով կատարվում է հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա ԱԱՀ-ի գումարներին նվազեցումը :

Չոդված 122. Կորոլստները

1. Ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի և մշտական հաստատություն միջոցով Հայաստանի Հանրապետության գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի հարկման բազայի որոշման նպատակով համախառն եկամտից նվազեցվում են գույքի բնական կորոլստները՝ սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված կարգով, ինչպես նաև գույքի՝ փաստաթղթերով հիմնավորված որակական, պատահական, տեխնոլոգիական և (կամ) այլ կորոլստները՝ սույն հոդվածի՝ համապատասխանաբար 3-6-րդ մասերով սահմանված կարգով :

2. Գույքի բնական կորոլստը համախառն եկամտից նվազեցվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած չափը չգերազանցող չափով՝ այդ կորուստի տեղի ունենալու կամ այդ կորոլստը հայտնաբերելու հարկային տարվա ընթացքում : Սույն մասի կիրառության իմաստով, գույքի բնական կորոլստ է համարվում գույքի պահպանության կամ տեղափոխության ընթացքում ֆիզիկաքիմիական, մեկուսանկիեկնակաբնական գործունեության ազդեցությամբ պայմանավորված՝ գույքի քաշի, չափի, ծավալի և (կամ) քանակի նվազումը : Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից բնական կորուստի չափսահմանված չլինելու կամ բնական կորուստի չափը Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած չափը գերազանցելու դեպքում համախառն եկամուտը այդ կորուստի չափով (

կառավարությունը սահմանած չափը գերազանցելու դեպքում՝ գերազանցող չափով) չի նվազեցվում :

3. Գույքի՝ փաստաթղթերով հիմնավորված որակական կորուստը համախառն եկամտից նվազեցվում է այդ կորուստի տեղի ունենալու կամ այդ կորուստը հայտնաբերելու հարկային տարվա համախառն եկամտի տրուսը չգերազանցող չափով՝ տվյալ հարկային տարվա ընթացքում : Սույն մասի կիրառությունն իմաստով, գույքի որակական կորուստ է համարվում պիտանելիության (պահպանման) ժամկետ ունեցող ապրանքի պիտանելիության (պահպանման) ժամկետի սպառման կամ ժամանակի ընթացքում մշվածությանը (կամ) քայքայման արդյունքում գույքի սպառողական հատկանիշների անկման կամ Օրենսգրքով կամ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված դեպքերում ապրանքի մատակարարման արգելքների կամ սահմանափակումների առաջացման արդյունքում շրջանառությունից հանվող գույքը կամ ապրանքը :

4. Գույքի՝ փաստաթղթերով հիմնավորված պատահական կորուստը համախառն եկամտից նվազեցվում է ամբողջ չափով՝ այդ կորուստի տեղի ունենալու կամ այդ կորուստը հայտնաբերելու հարկային տարվա ընթացքում : Սույն մասի կիրառությունն իմաստով, գույքի պատահական կորուստ է համարվում գույքի կորուստը, ոչնչացումը կամ վնասումը, որը տեղի է ունեցել հրդեհի, ջրհեղեղի, երկրաշարժի կամ այլ տարերային աղետի, նավաբեկման, պատերազմի, մարտական գործողությունների, զինված հարձակման, զանգվածային անկարգությունների, ապստամբության կամ նման այլ արտակարգ իրադարձությունների (ներառյալ օրենքով սահմանված ապահովագրական պատահարները) հետևանքով :

5. Գույքի՝ փաստաթղթերով հիմնավորված տեխնոլոգիական կորուստը համախառն եկամտից նվազեցվում է որպես նյութածախսի տարր՝ սույն

մասնով սահմանված չափով՝ Օրենսգրքի 121-րդ հոդվածի 7-րդ մասի 1-ին պարբերության 1-ին կետով սահմանված կարգով ,

խոչընդոտված սահմանված

դեպքերում՝ նաև այդ մասով սահմանված չափով և կարգով : Սույն մասի կիրառության իմաստով , գույքի տեսնելու նպատակով կորուստ են համարվում՝

1) շահույթահարկ վճարողի կողմից միավոր արտադրանքի արտադրության (հավաքման , պատրաստման) համար սահմանված՝ հոլանդական , նյութերի , (կամ քիմիկատների ծախսի նորմայի այն մասը , որը արտադրության (հավաքման , պատրաստման) գործընթացում օգտագործվող տեսնելու նպատակով կորցրել է իր ունեցած հատկանիշները .

2) խոտան արտադրանքը՝ շահույթահարկ վճարողի սահմանած նորմայի չափով .

3) օրենսդրությանմբ կամ Չայաստանի Չանրապետության կառավարության լիազոր մարմնի սահմանած տեսնելու նպատակով կորուստ են երը :

6. Գույքի՝ փաստաթղթերով հիմնավորված այլ կորուստը համախառն եկամտից նվազեցվում է այդ կորուստի չափով՝ սույն հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված կարգով : Սույն մասի կիրառության իմաստով , գույքի՝ փաստաթղթերով հիմնավորված այլ կորուստը սույն հոդվածի 2-5-րդ մասերում չնշված՝ գույքի փաստացի այլ կորուստն է :

7. Սույն հոդվածի 5-րդ մասում նշված՝ գույքի՝ փաստաթղթերով հիմնավորված տեսնելու նպատակով կորուստի որևէ նորմա սահմանված չլինելու կամ որևէ նորմա գերազանցվելու դեպքում , ինչպես նաև սույն հոդվածի 6-րդ մասում նշված՝ գույքի՝ փաստաթղթերով հիմնավորված այլ կորուստների առկայության դեպքում համապատասխան կորուստ են երը համախառն եկամտից նվազեցվում են՝

ա. վնաս պատճառողի կողմից կորուստն ամբողջությամբ կամ մաս-մաս կամ ովի ն հատուկ ցելու դեպքում՝ կորուստի ամբողջական կամ մաս-մաս հատուկ ցման հարկային տարում .

բ. վնաս պատճառողին չպարզելու հետևանքով նախաքննության մարմնի կողմից քրեական գործը կասեցնելու կամ կարճելու մասին որոշում ընդունելու դեպքում՝ այդ որոշման ընդունման հարկային տարում :

գ. դատարանի կողմից վնաս պատճառողին մեղավոր կամ անմեղ ճանաչելու վերաբերյալ դատական ակտ ընդունելու դեպքում՝ այդ ակտն ուժի մեջ մտնելու հարկային տարում :

8. Սույն հոդվածի 3-6-րդ մասերով սահմանված՝ կորուստներին փաստաթղթավորման կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը :

Հոդված 123. Այլ նվազեցումները

1. Ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի և մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետության գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի հարկման բազայի որոշման նպատակով, համախառն եկամտից նվազեցվում են՝

1) անվավեր ճանաչված գործարքների մասով նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջաններում հարկման բազայի որոշման նպատակով համախառն եկամտում ներառված գումարները .

2) Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով շահույթահարկ վճարողների (**քույր և արքայական ընկերություններ**) կողմից՝

ա. անհուսալի դեբիտորական պարտքերի դուրսգրման համար պահուստին կատարվող մասհանումները .

բ. այդ պարտքերի դուրսգրման դեպքում՝ այդ նպատակով ստեղծված պահուստին կատարված մասհանումները գերազանցող գումարները .

գ. նախկինում դուրս գրված անհուսալի կրեդիտորական պարտքերի մարման գումարները .

3) Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազոր մարմնի և Հայաստանի Հանրապետության

կենտրոնական բանկի համատեղ սահմանած կարգով բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ապահովագրական ընկերությունների և արժեթղթերի շուկայի մասնագիտացված անձանց կողմից՝

ա. անհուսալի դեբիտորական պարտքերի դուրսգրման համար պահուստին կատարվող մասհանումները .

բ. այդ պարտքերի դուրսգրման դեպքում՝ այդ նպատակով ստեղծված պահուստին կատարված մասհանումները գերազանցող գումարները .

գ. նախկինում դուրս գրված անհուսալի կրեդիտորական պարտքերի մարման գումարները .

4) հարկային տարվան նախորդող հարկային տարիների գործունեության արդյունքներով առաջացած հարկային վնասները՝ որպես Օրենսգրքի 104-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կամ 3-րդ կետերով սահմանված համախառն եկամտի և Օրենսգրքի 110-րդ հոդվածով սահմանված նվազեցումների բացասական տարբերություն : Սույն կետի կիրառության իմաստով, հարկային վնասները նվազեցվում են այդ վնասների առաջացման հարկային տարվան հաջորդող 5 հարկային տարիների համախառն եկամտից՝ հաշվի առնելով սույն կետով սահմանված՝ հետևյալ կանոններն ու սահմանափակումները .

ա. հարկային տարվան նախորդող 5 հարկային տարիների (կամ դրանցից մի քանիսի) գործունեության արդյունքներով առաջացած հարկային վնասները համախառն եկամտից նվազեցնելու հաջորդականության առումով, առաջնահերթորեն նվազեցված է համարվում ավելի վաղ առաջացած հարկային վնասը .

բ. հարկային տարվան նախորդող 5 հարկային տարիների (կամ դրանցից մի քանիսի) գործունեության արդյունքներով առաջացած հարկային վնասները, տվյալ հարկային տարվա ծախսերը և տվյալ հարկային տարվա կորուստները համախառն եկամտից նվազեցնելու հաջորդականության առումով, առաջնահերթորեն նվազեցված են համարվում տվյալ

հարկային տարվա ծախսերը և տվյալ հարկային տարվա կորուստները .

գ . Օրենսգրքի 13-րդ բաժնով սահմանված՝ հարկման հատուկ համակարգերի շրջանակներում իրականացվող գործունեության արդյունքներով առաջացած հարկային վնասները համախառն եկամտից նվազեցման ենթակա չեն .

դ . մինչև Օրենսգրքի 13-րդ բաժնով սահմանված՝ հարկման հատուկ համակարգերի շրջանակներում գործունեություն սկսելը՝ հարկման ընդհանուր համակարգի շրջանակներում իրականացված գործունեության արդյունքներով առաջացած հարկային վնասները հետագայում կրկին հարկման հատուկ համակարգից հարկման ընդհանուր համակարգ անցնելու դեպքում համախառն եկամտից նվազեցնելու առումով , այդ վնասների առաջացման հարկային տարվան հաջորդող 5 հարկային տարիներին հաշվարկում ներառվում են նաև հարկման հատուկ համակարգերի շրջանակներում գործունեության իրականացման տարիները .

ե . բաժանման ձևով կազմակերպության վերակազմակերպման դեպքում նախորդող 5 հարկային տարիներին գործունեության արդյունքներով առաջացած հարկային վնասը նոր ստեղծված կազմակերպություններին փոխանցվում է հավասարաչափ , եթե բաժանիչ հաշվեկշռով այլ չափ նախատեսված չէ .

զ . առանձնացման ձևով կազմակերպության վերակազմակերպման դեպքում նախորդող 5 հարկային տարիներին գործունեության արդյունքներով առաջացած հարկային վնասը նվազեցվում է միայն այն կազմակերպության համախառն եկամտից , որից առանձնացել են այլ կազմակերպություն կամ կազմակերպություններ (չի փոխանցվում առանձնացված կազմակերպությանը կամ կազմակերպություններին), եթե բաժանիչ հաշվեկշռով այլ բան նախատեսված չէ .

Է. սուլյն կետի «ե» և «զ» են թակետերի համաձայն , հարկային վնասները նվազեցնելու իրավունք ունեցող կազմակերպությունների մոտ նախորդող 5 հարկային տարիների հաշվարկը կատարելիս հաշվի են առնվում նաև վերակազմակերպվող կազմակերպության մոտ մինչև բաժանումը կամ առանձնացումը , այդ հարկային վնասների առկայությունը հարկային տարիները , որոնց մասին , ըստ հարկային վնասների առաջացման հարկային տարիների , նշում է կատարվում բաժանիչ հաշվեկշռում .

ը. միաձուլման ձևով կազմակերպությունների վերակազմակերպման դեպքում միաձուլված կազմակերպությունների նախորդող 5 հարկային տարիների գործունեության արդյունքներով առաջացած հարկային վնասները չեն նվազեցվում նոր ստեղծված կազմակերպության համախառն եկամտից .

թ. միացման ձևով կազմակերպությունների վերակազմակերպման դեպքում միացող կազմակերպության կամ կազմակերպությունների նախորդող 5 հարկային տարիների գործունեության արդյունքներով առաջացած հարկային վնասները չեն նվազեցվում այն կազմակերպության համախառն եկամտից , որին միացել են այլ կազմակերպություն կամ կազմակերպություններ .

ժ. միացման ձևով կազմակերպությունների վերակազմակերպման դեպքում այն կազմակերպության նախորդող 5 հարկային տարիների գործունեության արդյունքներով առաջացած հարկային վնասները , որին միացել են այլ կազմակերպություն կամ կազմակերպություններ , չեն նվազեցվում տվյալ կազմակերպության համախառն եկամտից .

5) գրադարաններին , թանգարաններին , հանրակրթական դպրոցներին , սոսն՝ գիշերօթիկներին , ծերանոցներին , մանկատներին , բժշկական հաստատություններին , ինչպես նաև ոչ առևտրային կազմակերպություններին տրամադրված ակտիվներին , դրանց համար կատարված աշխատանքներին և (կրան) ց մատուցված

ծառայություններն էր ի արժեքը, բայց ոչ ավելի, քան հարկային տարվա համախառն եկամտի 0.25 տոկոսը.

6) շահութահարկ վճարողի մոտ վարձու աշխատող համարվող (այդ թվում՝ համատեղուկան կարգով), ինչպես նաև քաղաքացիաիրավական պայմանագրի հիման վրա աշխատանք կատարող կամ քաղաքացիաիրավական պայմանագրի հիման վրա շահութահարկ վճարողին ծառայություն մատուցող յուրաքանչյուր հաշմանդամի համար հաշվարկված աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումներին հանրագումարի 150 տոկոսը՝ անկախ աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումները շահութահարկով հարկման բազայի որոշման նպատակով համախառն եկամտից նվազեցնելու հանգամանքից :

2. Ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողի հարկման բազայի որոշման նպատակով, համախառն եկամտից նվազեցվում են նաև ստացվող շահաբաժինները :

Յոդված 124. Բանկերի, վարկային կազմակերպություններին, ապահովագրական ընկերություններին և արժեթղթերի շուկայի մասնագիտացված անձանց հարկման բազայի որոշման նպատակով համախառն եկամտից կատարվող այլ նվազեցումները

1. Ռեզիդենտ կազմակերպությունն համարվող բանկերի, վարկային կազմակերպություններին, ապահովագրական ընկերություններին և արժեթղթերի շուկայի մասնագիտացված անձանց հարկման բազայի որոշման նպատակով, համախառն եկամտից նվազեցվում են նաև՝

1) Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազորած մարմնի և Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի համատեղ սահմանած կարգով բանկերի, վարկային կազմակերպություններին, ապահովագրական ընկերություններին և արժեթղթերի շուկայի մասնագիտացված անձանց ակտիվներին և (կամ)

ին վե ս տի ց ի ո ն ար ժ ե թ ղ թ ե թ ի հ ն ար ա վ ո թ կ ո թ ո լ ս տ ն ե թ ի պ ա հ ո լ ս տ ն ե թ ի ն ո լ ղ ղ վ ա ծ գ ո լ մ ար ն ե թ ը .

2) ա պ ա հ ո վ ա գ թ ա կ ա ն և վ ե թ ա ա պ ա հ ո վ ա գ թ ա կ ա ն հ ա տ ո լ ց ո լ մ ն ե թ ը .

3) ա պ ա հ ո վ ա գ թ ա կ ա ն ը ն կ ե թ ո լ թ յ ո լ ն ն ե թ ի տ ե խ ն ի կ ա կ ա ն պ ա հ ո լ ս տ ն ե թ ի , տ ե խ ն ի կ ա կ ա ն պ ա հ ո լ ս տ ն ե թ ո լ մ վ ե թ ա ա պ ա հ ո վ ա գ թ ո ղ ի մ ա ս ն ա բ ա ժ ն ի գ ծ ո վ կ ա տ ար վ ո ղ ծ ա խ ս ե թ ը .

4) կ ե ղ ծ թ ղ թ ա դ թ ա մ ն ե թ ի և վ ճ ար ա յ ի ն փ ա ս տ ա թ ղ թ ե թ ի պ ա տ ճ ա ռ ո վ կ թ ա ծ կ ո թ ո լ ս տ ն ե թ ի չ ա փ ո վ :

Յ ո դ վ ա ծ 125. Ծ ա հ ո լ թ ա հ ար կ ի դ թ ո լ յ ք ա չ ա փ ե թ ը

1. Ռ ե գ ի դ ե ն տ շ ա հ ո լ թ ա հ ար կ վ ճ ար ո ղ ի և մ շ տ ա կ ա ն հ ա ս տ ա տ ո լ թ յ ա ն մ ի ջ ո ց ո վ Յ ա յ ա ս տ ա ն ի Յ ա ն թ ա պ ե տ ո լ թ յ ո լ ն ո լ մ գ ո թ ո լ ն ե ո լ թ յ ո լ ն ի թ ա կ ա ն ա ց ն ո ղ ո չ ռ ե գ ի դ ե ն տ շ ա հ ո լ թ ա հ ար կ վ ճ ար ո ղ ի (մ շ տ ա կ ա ն հ ա ս տ ա տ ո լ թ յ ա ն ը վ ե թ ա գ թ վ ո ղ ե կ ա մ ո լ տ ն ե թ ի գ ծ ո վ ձ և ա վ ո թ վ ո ղ հ ար կ մ ա ն բ ա գ ա յ ի մ ա ս ո վ) հ ար կ մ ա ն բ ա գ ա յ ի ն կ ա տ մ ա մ բ շ ա հ ո լ թ ա հ ար կ ը հ ա շ վ ար կ վ ո լ մ է 20 տ ո կ ո ս դ թ ո լ յ ք ա չ ա փ ո վ , բ ա ց ա ռ ո լ թ յ ա մ բ ս ո լ յ ն հ ո դ վ ա ծ ի 2-րդ և 3-րդ մ ա ս ե թ ո վ և Օ թ ե ն ս գ թ ք ի 128-րդ հ ո դ վ ա ծ ո վ ս ա հ մ ա ն վ ա ծ դ ե պ ք ե թ ի : Օ թ ե ն ս գ թ ք ի կ ի թ ա ռ ո լ թ յ ա ն ի մ ա ս տ ո վ , հ ա մ ար վ ո լ մ է , որ մ շ տ ա կ ա ն հ ա ս տ ա տ ո լ թ յ ա ն մ ի ջ ո ց ո վ Յ ա յ ա ս տ ա ն ի Յ ա ն թ ա պ ե տ ո լ թ յ ո լ ն ո լ մ գ ո թ ո լ ն ե ո լ թ յ ո լ ն ի թ ա կ ա ն ա ց ն ո ղ ո չ ռ ե գ ի դ ե ն տ շ ա հ ո լ թ ա հ ար կ վ ճ ար ո ղ ի ե կ ա մ ո լ տ ն ե թ ը վ ե թ ա գ թ վ ո լ մ ե ն մ շ տ ա կ ա ն հ ա ս տ ա տ ո լ թ յ ա ն ը , ե թ ե ա յ դ ե կ ա մ ո լ տ ն ե թ ը հ ի մ ն ա վ ո թ թ ո ղ հ ա շ վ ար կ ա յ ի ն փ ա ս տ ա թ ղ թ ե թ ը դ ո լ թ ս ե ն գ թ վ ե լ մ շ տ ա կ ա ն հ ա ս տ ա տ ո լ թ յ ա ն կ ո ղ մ ի ց ան կ ա խ մ շ տ ա կ ա ն հ ա ս տ ա տ ո լ թ յ ա ն մ ի ջ ո ց ո վ Յ ա յ ա ս տ ա ն ի Յ ա ն թ ա պ ե տ ո լ թ յ ո լ ն ո լ մ գ ո թ ո լ ն ե ո լ թ յ ո լ ն ի թ ա կ ա ն ա ց ն ո ղ ո չ ռ ե գ ի դ ե ն տ շ ա հ ո լ թ ա հ ար կ վ ճ ար ո ղ ի և գ ո թ ծ ար ք ի մ յ ո լ ս կ ո ղ մ ի մ ի ջ և կ ն ք վ ա ծ պ ա յ մ ա ն ա գ թ ե թ ո լ մ , որ պ ե ս ե կ ա մ ո լ տ ս տ ա ց ո ղ , մ շ տ ա կ ա ն հ ա ս տ ա տ ո լ թ յ ո լ ն ը ն շ վ ա ծ չ ի ն ե լ ո լ հ ա ն գ ա մ ա ն ք ի ց :

2. Յ ա յ ա ս տ ա ն ի Յ ա ն թ ա պ ե տ ո լ թ յ ո լ ն ո լ մ հ ա շ վ ա ռ վ ա ծ , կ ա ն ո ն ն ե թ ը գ թ ա ն ց ա ծ պ ա յ մ ա ն ա գ թ ա յ ի ն ն ե թ դ թ ո լ մ ա յ ի ն

Ֆոնդերի (բացառությամբ կենսաթոշակային ֆոնդերի և երաշխիքային ֆոնդերի) հար

շահութահարկը հաշվարկվում է 0.01 տոկոս դրույքաչափով :

3. Օրենսգրքի 13-րդ բաժնով սահմանված՝ հարկման հատուկ համակարգերում գործունեություն իրականացնող անհատ ձեռնարկատերերը և նոտարները , գործունեության այդ տեսակների մասով , շահութահարկը վճարում են ամսական 5 հազար ՀՀ դրամի չափով , որը նրանց համար , գործունեության այդ տեսակների մասով , համարվում է շահութահարկի գծով վերջնական հարկային պարտավորություն :

4. Առանց մշտական հաստատության Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողի հարկման բազայի նկատմամբ շահութահարկը հաշվարկվում է հետևյալ դրույքաչափերով .

1) ապահովագրական հատուկ ցումներին , վերապահովագրական վճարներին և փոխադրման (ֆրախտի) դիմաց ստացված եկամուտներին մասով՝ 5 տոկոս .

2) պասիվ եկամուտների մասով՝ 10 տոկոս , բացառությամբ սույն մասի 3-րդ կետով սահմանված դեպքերի .

3) Համահայկական բանկից ստացվող շահաբաժիններին մասով՝ 0 տոկոս .

4) Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներին ց ստացվող այլ եկամուտներին մասով՝ 20 տոկոս :

5. Եթե մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողի եկամուտները չեն վերագրվում մշտական հաստատությանը , ապա այդ եկամուտներին գծով ձևավորվող հարկման բազայի նկատմամբ շահութահարկը հաշվարկվում է սույն հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված դրույքաչափով : Օրենսգրքի կիրառության իմաստով , համարվում է , որ մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի

Հանրապետությունում գործունեությունը
իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի
եկամուտները չեն վերագրվում մշտական
հաստատությունը, եթե այդ եկամուտները հիմնավորող
հաշվարկային փաստաթղթերը դուրս չեն գրվել
մշտական հաստատություն կողմից՝ անկախ մշտական
հաստատություն միջոցով Հայաստանի

Հանրապետությունում գործունեությունը
իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի և
գործարքի մյուս կողմի միջև կնքված
պայմանագրերում, որպես եկամուտ ստացող, մշտական
հաստատությունը նշված լինելու հանգամանքից :

6. Սույն հոդվածի 4-րդ կամ 5-րդ մասերով սահմանված
դեպքերում ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի և
մշտական հաստատություն միջոցով Հայաստանի
Հանրապետությունում գործունեությունը
իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի
կողմից Հայաստանի Հանրապետության
կառավարության սահմանած օՖշորային գոտիներում
(երկրներում) գրանցված (հաշվառված)
կազմակերպություններին ապրանքների ձեռքբերման ,
աշխատանքների ընդունման և (կամ) ծառայություններին
ստացման համար այդ գոտիներում (երկրներում)
գրանցված (հաշվառված) կազմակերպությանը կատարված
կանխավճարների դիմաց արդյունքը կանխավճարի
կատարման օրվան հաջորդող 365 օրվա ընթացքում
չստացվելու դեպքում կատարված կանխավճարը այդ
կազմակերպության համար համարվում է Հայաստանի
Հանրապետության աղբյուրներին ստացվող այլ
եկամուտ, որի նկատմամբ շահույթահարկը հաշվարկվում
է սույն հոդվածի 4-րդ մասի 4-րդ կետով սահմանված
դրույքաչափով :

ԳԼՈՒԽ 23. ԾԱՅՈՒԹԱՅԱՐԿԻ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Հոդված 126. Ծահույթահարկի վճարումից ազատումը

1. Շահ ու թահար կի վճար ու մի ց ազատվ ու մ են գյ ու ղ ա տ ն տե ս ա կ ա ն ար տ ա դ ր ա ն ք ի ար տ ա դ ր ու թ յ ա մ ք զբ ա դ վ ա ծ շահ ու թահար կ վճար ու ն եր ը ՝ իր ե ն ց կ ո ղ մ ի ց գյ ու ղ ա տ ն տե ս ա կ ա ն ար տ ա դ ր ա ն ք ի իր ա ց ու մ ի ց ստ ա ց վ ո ղ ե կ ա մ տ ի , ի ն չ պ ե ս ն ա և ա յ լ ա կ տ ի վ ն եր ի իր ա ց ու մ ի ց ստ ա ց վ ո ղ և ա յ լ ե կ ա մ ու լ տ ն եր ի մ ա ս ո վ , ե թ ե ա յ լ ա կ տ ի վ ն եր ի իր ա ց ու մ ի ց ստ ա ց վ ո ղ և ա յ լ ե կ ա մ ու լ տ ն եր ի տե ս ա կ ար ար կ շ ի ո ը հ ա մ ա պ ա տ ա ս խ ա ն հ ար կ ա յ ի ն տ ար վ ա հ ա մ ա խ ա ո ն ե կ ա մ տ ի մ ե ջ չ ի գ եր ա գ ա ն ց ու մ 10 տ ո կ ո ս ը : Ա լ ա կ տ ի վ ն եր ի իր ա ց ու մ ի ց ստ ա ց վ ո ղ և ա յ լ ե կ ա մ ու լ տ ն եր ի տե ս ա կ ար ար կ շ ի ո ը հ ա մ ա պ ա տ ա ս խ ա ն հ ար կ ա յ ի ն տ ար վ ա հ ա մ ա խ ա ո ն ե կ ա մ տ ի մ ե ջ 10 տ ո կ ո ս ը :

դե պ ք ու մ , ս ու յ ն մ ա ս ո վ ն ա խ ա տ ե ս վ ա ծ ար տ ո ն ու թ յ ու ն ը գ ո թ ու մ Է մ ի ա յ ն գյ ու ղ ա տ ն տե ս ա կ ա ն ար տ ա դ ր ա ն ք ի իր ա ց ու մ ի ց ստ ա ց վ ո ղ ե կ ա մ տ ի մ ա ս ո վ : Ս ու յ ն մ ա ս ի կ իր ա ո ու թ յ ա ն ի մ ա ս տ ո վ :

1) գյ ու ղ ա տ ն տե ս ա կ ա ն ար տ ա դ ր ա ն ք են հ ա մ ար վ ու մ կ ե ն դ ա ն ի ն եր ի կ ա մ բ ու յ ս եր ի կ ե ն ս ա բ ա ն ա կ ա ն վ եր ա փ ո խ մ ա ն մ ի ջ ո ց ո վ վ եր ջ ն ա կ ա ն կ ա մ մ ի ջ ա ն կ յ ա լ ս պ ա ո մ ա ն հ ա մ ար ստ ա ց վ ո ղ :

- ա. **խոնց ա հ ա ն տ ի կ և ա ց ա հ ա տ ի կ ա ո լ ո ո ա յ ի ն** մ շ ա կ ա բ ու յ ս եր ը .
- բ. **տե խ ն ի կ ա կ ա ն** մ շ ա կ ա բ ու յ ս եր ը .
- գ. **պալ ար ա պ տ ղ ա յ ի ն , բ ա ն ջ ար ա յ ի ն , բ ո ս տ ա ն ա յ ի ն** մ շ ա կ ա բ ու յ ս եր ը և փ ա կ գ ո ու ն տ ի ար տ ա դ ր ա ն ք ը .
- դ. **դ ա շ տ ա յ ի ն մ շ ա կ մ ա ն կ եր ա յ ի ն** մ շ ա կ ա բ ու յ ս եր ը .
- ե. **կ եր ար տ ա դ ր ու թ յ ա ն ա յ լ ար տ ա դ ր ա ն ք ը .**
- զ. **պ ար տ ե գ ն եր ի , խ ա ղ ո ղ ի ա յ գ ի ն եր ի , բ ա գ մ ա մ յ ա** տ ն կ ի ն եր ի և ծ ա ղ կ ա բ ու լ ծ ու թ յ ա ն ար տ ա դ ր ա ն ք ը .
- է. **ծ ա ո եր ի և թ փ եր ի ս եր մ եր ը , պ տ ու ղ ն եր ու մ ե ղ ա ծ** ս եր մ եր ը .
- ը. **ծ ա ո եր ի և թ փ եր ի ս ա ծ ի լ ն եր ը .**
- թ. **ծ ա ո եր ի և թ փ եր ի տ ն կ ի ն եր ը .**
- ժ. **ան ա ս ն ա բ ու լ ծ ու թ յ ա ն ար տ ա դ ր ա ն ք ը .**
- ժա. **խ ո գ ա բ ու լ ծ ու թ յ ա ն ար տ ա դ ր ա ն ք ը .**
- ժբ. **ո չ խ ար ա բ ու լ ծ ու թ յ ա ն և ա յ ծ ա բ ու լ ծ ու թ յ ա ն** ար տ ա դ ր ա ն ք ը .

ժգ . թռչնաբուծության արտադրանքը .

ժդ . ձիաբուծության , էշաբուծության և ջորիաբուծության արտադրանքը .

ժե . եղջերվաբուծության և ուղտաբուծության արտադրանքը .

ժզ . ճագարաբուծության , մորթատու գազանաբուծության և որսորդական տնտեսության արտադրանքը .

ժէ . ձկնաբուծության , մեղվաբուծության , շերամաբուծության , արհեստական սերմնավորման արտադրանքը .

2) գյուղատնտեսական արտադրանքի գծով ստացվող եկամտի ճշգրիտ հաշվարկման անհնարինության դեպքում այն հաշվարկվում է՝ հիմնվելով Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հաստատված՝ կադաստրային գույն եկամտի տվյալներով :

2. Ծահուկահարկի վճարումից ազատվում է «

Ֆիզ

հատուցումը երաշխավորելու մասին » Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված՝ ավանդներին հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամը՝ հետևյալ եկամուտներին մասով .

1) առևտրային բանկերի կողմից «Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին » Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով վճարվող պարբերական , միանվագ և լրացուցիչ երաշխիքային վճարներին մասով .

2) հիմնադրամի կողմից ֆիզիկական անձանց հատուցվող և բանկերի նկատմամբ ձեռք բերվող պահանջի հիման վրա բանկերից ստացվող գումարներին մասով .

3) այն եկամուտներին մասով , որոնք ստացվել են հետևյալ ակտիվներում կատարված ներդրումներին .

ա. Հայաստանի Հանրապետության պետական արժեթղթերում .

բ. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկում և բարձր վարկանիշ ունեցող օտարերկրյա առաջնակարգ բանկերում՝ որպես բանկային ավանդ և (կամ) բանկային հաշիվ

գ. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի արժեթղթերում .

դ. ոսկու և ստանդարտացված ձևով ակտրոններում .

ե. բարձր վարկանիշ ունեցող երկրների կառավարությունների և (կամ) կենտրոնական բանկերի արժեթղթերում .

զ. բարձր վարկանիշ ունեցող առաջնակարգ կազմակերպությունների և (կամ) բանկերի արժեթղթերում .

է. հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի որոշմամբ՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի համաձայնությունը՝ այլ ֆինանսական ակտիվներում :

3. Ծահուկահարկի վճարումից ազատվում է «Ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի հիման վրա ստեղծված բյուրոն՝ այդ օրենքի համաձայն բյուրոյի կազմում ստեղծված երաշխավորման ֆոնդին կատարվող բոլոր վճարների, ինչպես նաև երաշխավորման ֆոնդի օգտին ստացված բոլոր այլ գումարների մասով, ներառյալ այն եկամուտներին մասով, որոնք ստացվել են երաշխավորման ֆոնդի միջոցներից կատարված ներդրումներին :

4. Ծահուկահարկի վճարումից ազատվում է Համահայկական բանկը :

5. Ծահուկահարկի վճարումից ազատվում են ոչ ռեզիդենտ շահուկահարկ վճարողները՝ Հայաստանի Հանրապետության պետական արտարժույթային պարտատոմսերից տրուսի կամ մարելիս զեղչի ձևով ստացվող եկամուտներին, ինչպես նաև նշյալ պարտատոմսերի օտարումից, այլ արժեթղթերով

փոխանակումից կամ նման այլ գործարքներինց ստացվող եկամուտներին մասով :

6. Շահույթահարկի վճարումից ազատվում են ձեռագործ գորգերի արտադրությանը և զբաղվող շահույթահարկ վճարողները՝ ձեռագործ գորգերի իրացումից ստացվող եկամտի մասով :

7. Շահույթահարկի վճարումից ազատվում են ազատ տնտեսական գոտու և շահագործող համարվող շահույթահարկ վճարողները՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ստեղծված ազատ տնտեսական գոտում իրականացվող գործունեությանը ստացվող եկամտի մասով :

Հոդված 127. Շահույթահարկի նվազեցումը

1. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ հավանության արժանացած գործարար ծրագրի իրականացնող ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի (բացառությամբ առևտրի կամ ֆինանսական ոլորտում գործունեությանը իրականացնող կամ Օրենսգրքի 128-րդ հոդվածով սահմանված արտոնությանը օգտվող ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողների) գործարար ծրագրի մեկնարկման ռդրան հաջորդող երկու հարկային տարիների շահույթահարկի գումարը նվազեցվում է գործարար ծրագրի շրջանակներում ստեղծված նոր աշխատատեղերի մասով համապատասխան հարկային տարվա ընթացքում հաշվարկված լրացուցիչ աշխատավարձի և դրան հավասարեցված վճարումների 100 տոկոսի չափով, բայց ոչ ավելի, քան համապատասխան հարկային տարվա համար հաշվարկված փաստացի շահույթահարկի գումարի 30 տոկոսը :

2. Սույն հոդվածով սահմանված գործարար ծրագրերի հավանության արժանացման, ինչպես նաև սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ լրացուցիչ աշխատավարձի հաշվարկման կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը :

դրույքաչափերը

1. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հավանության արժանացած ծրագիր իրականացնող ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողի և այդ ծրագրում ընդգրկված Հայաստանի Հանրապետության այլ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողների (այսուհետև՝ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողներ) խումբ) շահութահարկի գումարը հարկման բազայի նկատմամբ հաշվարկվում է սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված շահութահարկի նվազեցված դրույքաչափերով, եթե ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողների խումբը միաժամանակ բավարարում է հետևյալ բոլոր պայմաններին.

1) ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողների խմբում չկան մետաղական օգտակար հանածոների արդյունահանման և (կամ) վերամշակման, թանկարժեք քարերի մշակման և (կամ) արտադրության և (կամ) իրացման, թանկարժեք մետաղների արտադրության և (կամ) իրացման, ալյուրիումի հարկով հարկման ենթակա ապրանքների արտադրության և (կամ) իրացման ոլորտներից որևէ մեկում գործունեություն իրականացնող ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողներ,

2) ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողների խմբի կողմից հարկային տարվա ընթացքում (Հանրապետության կառավարության կողմից ծրագիրը հարկային տարվա ընթացքում հավանության արժանացնելու դեպքում՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության համապատասխան որոշումն ուժի մեջ մտնելու օրվանից մինչև հարկային տարվա ավարտը ընկած ժամանակահատվածում) Հայաստանի Հանրապետության տարածքից «Արտահանում» մաքսային ընթացակարգով ԵՏՄ անդամ չհամարվող պետության ներքին տարածքում և (կամ) Հայաստանի Հանրապետության տարածքից ԵՏՄ անդամ պետության ներքին տարածքում ապրանքների մաքսային

արժեքի, ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունների համար
Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս
կատարված աշխատանքների և (կամ) ոչ ռեզիդենտ
կազմակերպությունների համար
Հանրապետության տարածքից դուրս մատուցված
ծառայությունների արժեքի հանրագումարը կազմում
է առնվազն 40 միլիարդ ՀՀ դրամ,

որի

ծրագրի իրականացման յուրաքանչյուր հարկային
տարվա ընթացքում ռեզիդենտ շահույթահարկ
վճարողների խումբն ապահովում է Հայաստանի
Հանրապետության տարածքից «Արտահանում» մաքսային
ընթացակարգով ԵՏՄ անդամ չհամարվող
պետություններ արտահանված և (կամ) Հայաստանի
Հանրապետության տարածքից ԵՏՄ անդամ
պետություններ արտահանված ապրանքների մաքսային
արժեքի` Հայաստանի Հանրապետության

կառավարություն կողմից սահմանվող նվազագույն
մեծությունը: Սույն կետով սահմանված` 40 միլիարդ ՀՀ
դրամ նվազագույն մեծության հաշվարկում
ներառվում են նաև բացառապես Հայաստանի
Հանրապետության տարածքից դուրս շինարարության և
(

կամ

ծառայությունների ոլորտում գործունեություններ
իրականացնող ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողների
խմբի կողմից իրականացվող ծրագրի շրջանակներում
ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունների համար
Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս
կատարված աշխատանքների և (կամ) ոչ ռեզիդենտ
կազմակերպությունների համար
Հանրապետության տարածքից դուրս մատուցված
ծառայությունների արժեքը, սակայն բացառապես
Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս
շինարարության և (կամ) շինմոնտաժային
աշխատանքների ու ծառայությունների ոլորտում
գործունեություններ ռեզիդենտ
շահույթահարկ վճարողների խմբի կողմից
իրականացվող ծրագրի մասով սույն հոդվածով

սահմանված՝ 2 ա հո լ թ ա հ ար կ ի դ ր ո լ յ ք ա չ ա փ ի նվ ա գ ե ց մ ա ն ար տ ո ն ո լ թ յ ա ն կ ի ր ա ռ ո լ թ յ ա ն ն պ ա տ ա կ ո վ , կ ա տ ար վ ա ծ ա շ խ ա տ ա ն ք ն ե թ ի և (կ ա մ) մ ա տ ո լ ց վ ա ծ ծ ա ռ ա յ ո լ թ յ ո լ ն ն ե թ ի ար ժ ե ք ի՝ ս ո լ յ ն կ ե տ ո վ ս ա հ մ ա ն վ ա ծ 40 մ ի լ ի ար դ 33 դ ր ա մ նվ ա գ ա գ ո լ յ ն մ ե ծ ո լ թ յ ա ն պ ա յ մ ա ն ը չ ի կ ի ր ա ռ վ ո լ մ ,

3) հա ր կ ա յ ի ն տ ար վ ա ը ն թ ա ց ք ո լ մ (3այ

3 ա ն ր ա պ ե տ ո լ թ յ ա ն կ ա ռ ա վ ար ո լ թ յ ա ն կ ո ղ մ ի ց ծ ր ա գ ի ր ը հա ր կ ա յ ի ն տ ար վ ա ը ն թ ա ց ք ո լ մ հ ա վ ա ն ո լ թ յ ա ն ար ժ ա ն ա ց ն ե լ ո լ դ ե պ ք ո լ մ՝ 3 ա յ ա ս տ ա ն ի 3 ա ն ր ա պ ե տ ո լ թ յ ա ն կ ա ռ ա վ ար ո լ թ յ ա ն հ ա մ ա պ ա տ ա ս խ ա ն որ ո շ ո լ մ ն ո լ ժ ի մ ե ջ մ տ ն ե լ ո լ օ ր վ ա ն ի ց մ ի ն չ և հա ր կ ա յ ի ն տ ար վ ա ա վ ար տ ը ը ն կ ա ծ ժ ա մ ա ն ա կ ա հ ա տ վ ա ծ ո լ մ) ռ ե գ ի դ ե ն տ շ ա հ ո լ թ ա հա ր կ վ ճ ար ո ղ ն ե թ ի խ մ ք ի մ ե ջ մ տ ն ո ղ հա ր կ վ ճ ար ո ղ ն ե թ ի՝ ռ ե գ ի դ ե ն տ կ ա գ մ ա կ ե ր պ ո լ թ յ ո լ ն հ ա մ ար վ ո ղ ք ա ն կ ե ր ո լ մ ք ա ց վ ա ծ ք ա ն կ ա յ ի ն հ ա շ ի վ ն ե թ ի ն ծ ր ա գ ի ն վ ե ր ա ք ե ր ո ղ գ ո ր ծ ո լ ն ե ո լ թ յ ո լ ն ի ց հ ա ն ր ա գ ո լ մ ար ա յ ի ն հ ա շ վ ար կ ո վ մ ո լ տ ք ա գ ը վ ե լ Ե ա ռ ն վ ա գ ն 40 մ ի լ ի ար դ 33 դ ր ա մ ի ն հ ա մ ար ժ ե ք ար տ ար ժ ո լ յ թ : Ս ո լ յ ն կ ե տ ո վ ս ա հ մ ա ն վ ա ծ՝ 40 մ ի լ ի ար դ 33 դ ր ա մ նվ ա գ ա գ ո լ յ ն մ ե ծ ո լ թ յ ա ն հ ա շ վ ար կ ո լ մ ն ե ր ա ռ վ ո լ մ Ե ն ա և ք ա ց ա ռ ա պ ե ս 3 ա յ ա ս տ ա ն ի 3 ա ն ր ա պ ե տ ո լ թ յ ա ն տ ար ա ծ ք ի ց դ ո լ ր ս շ ի ն ար ար ո լ թ յ ա ն և (կ ա մ) շ ի ն մ ո ն տ ա ժ ա յ ի ն ա շ խ ա տ ա ն ք ն ե թ ի ո լ ծ ա ռ ա յ ո լ թ յ ո լ ն ն ե թ ի ո լ ո ր տ ո լ մ գ ո ր ծ ո լ ն ե ո լ թ յ ո լ ն ի ր ա կ ա ն ա ց ն ո ղ ռ ե գ ի դ ե ն տ շ ա հ ո լ թ ա հ ար կ վ ճ ար ո ղ ն ե թ ի խ մ ք ի կ ո ղ մ ի ց ի ր ա կ ա ն ա ց վ ո ղ ծ ր ա գ ի ն վ ե ր ա ք ե ր ո ղ գ ո ր ծ ո լ ն ե ո լ թ յ ո լ ն ի ց մ ո լ տ ք ա գ ը վ ո ղ ար տ ար ժ ո լ յ թ ը , ս ա կ ա յ ն ք ա ց ա ռ ա պ ե ս 3 ա յ ա ս տ ա ն ի 3 ա ն ր ա պ ե տ ո լ թ յ ա ն տ ար ա ծ ք ի ց դ ո լ ր ս շ ի ն ար ար ո լ թ յ ա ն և (կ ա մ) շ ի ն մ ո ն տ ա ժ ա յ ի ն ա շ խ ա տ ա ն ք ն ե թ ի ո լ ծ ա ռ ա յ ո լ թ յ ո լ ն ն ե թ ի ո լ ո ր տ ո լ մ գ ո ր ծ ո լ ն ե ո լ թ յ ո լ ն ի ր ա կ ա ն ա ց ն ո ղ ռ ե գ ի դ ե ն տ շ ա հ ո լ թ ա հ ար կ վ ճ ար ո ղ ն ե թ ի խ մ ք ի կ ո ղ մ ի ց ի ր ա կ ա ն ա ց վ ո ղ ծ ր ա գ ի մ ա ս ո վ ս ո լ յ ն հ ո դ վ ա ծ ո վ ս ա հ մ ա ն վ ա ծ՝ 2 ա հ ո լ թ ա հ ար կ ի դ ր ո լ յ ք ա չ ա փ ի նվ ա գ ե ց մ ա ն ար տ ո ն ո լ թ յ ա ն կ ի ր ա ռ ո լ թ յ ա ն ն պ ա տ ա կ ո վ , ծ ր ա գ ի ն վ ե ր ա ք ե ր ո ղ գ ո ր ծ ո լ ն ե ո լ թ յ ո լ ն ի ց

մոլտքագրվող արտարժույթի նվազագույն մեծություն
պայմանը չի կիրառվում ,

4) ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողների խմբի մեջ
մտնող հարկ վճարողները հարկային տարվա ընթացքում
(

Հայ

կողմից ծրագրվող հարկային տարվա ընթացքում
հավանություն արժանացնելու դեպքում` Հայաստանի
Հանրապետության կառավարության համապատասխան
որոշումն ուժի մեջ մտնելու օրվանից մինչև
հարկային տարվա ավարտը ընկած ժամանակահատվածում)
չունեն Հայաստանի Հանրապետության տարածքում
ապրանքների մատակարարումից , աշխատանքների
կատարումից կամ ծառայությունների մատուցումից
(բացառությամբ տրված փոխառության դիմաց ոչ
ռեզիդենտ կազմակերպություններից կամ ոչ
ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանցից ստացող տոկոսային
եկամտի) ստացվող եկամուտներ :

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված բոլոր
պայմանները միաժամանակ բավարարող` ռեզիդենտ
շահույթահարկ վճարողների խմբի մեջ մտնող հարկ
վճարողի շահույթահարկի գումարը հարկման բազայի
նկատմամբ հաշվարկվում է`

1) 5

սեփականություն

շահույթահարկ վճարողների խմբի կողմից հարկային
տարվա ընթացքում Հայաստանի Հանրապետության
տարածքից «Արտահանում» մաքսային ընթացակարգով
ԵՏՄ անդամ չհամարվող պետություններ արտահանված և
(

կամ

անդամ պետություններ արտահանված ապրանքների
մաքսային արժեքի , ոչ ռեզիդենտ
կազմակերպությունների համար Հայաստանի
Հանրապետության տարածքից դուրս կատարված
աշխատանքների և (կամ) ոչ ռեզիդենտ
կազմակերպություններին Հայաստանի
Հանրապետության տարածքից դուրս մատուցված
ծառայությունների արժեքի հանրագումարը կազմում
է առնվազն 40 միլիարդ ՀՀ դրամ .

2) 2

շահույթահարկ վճարողներին խմբի կողմից հարկային տարվա ընթացքում Հայաստանի Հանրապետության տարածքից «

ԵՏՄ անդամ չհամարվող պետության ներարտահանված և (

անդամ պետության ներարտահանված ապրանքների մաքսային արժեքի, ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կողմից համար Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս կատարված աշխատանքների և (կամ) ոչ ռեզիդենտ կազմակերպության կողմից Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս մատուցված ծառայությունների արժեքի հանրագումարը կազմում է առնվազն 50 միլիարդ ՀՀ դրամ .

3) 5

ստուգիչները

շահույթահարկ վճարողներին խումբը գործունեության է իրականացնում բացառապես Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս շինարարության և (կամ) շինմոնտաժային աշխատանքների ու ծառայությունների ոլորտում, բացառությամբ սույն մասի 2-րդ կետով սահմանված դեպքերի :

3. Սույն հոդվածով սահմանված ծրագրերի հավանության արժանացման կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը :

ԳԼՈՒԽ 24. ԾԱՅՈՒԹԱՅԱՐԿԻ ՀԱԾՎԱՐԿՈՒՄԸ

Հոդված 129. Հաշվետու ժամանակաշրջանը

1. Ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողներին, Հայաստանի Հանրապետության ներսահմանում հաշվառված, կանոնները գրանցած պայմանագրային ներդրումային ֆոնդերի (բացառությամբ կենսաթոշակային ֆոնդերի և երաշխիքային ֆոնդերի), թշնամիների և հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետության ներսահմանում գործունեության

իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողներին մասով շահույթահարկի հաշվարկման և վճարման համար հաշվետու Ժամանակաշրջան Է համարվում յուրաքանչյուր հարկային տարին :

Հոդված 130. Պետական բյուջե վճարման ենթակա շահույթահարկի գումարի որոշման կարգը

1. Հաշվետու Ժամանակաշրջանի գործունեության արդյունքներով ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողները պետական բյուջե են վճարում այդ Ժամանակաշրջանին վերաբերող հարկման բազայի նկատմամբ Օրենսգրքի 125-րդ հոդվածի 1-ին մասով և 128-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված համապատասխան դրույքաչափով հաշվարկված շահույթահարկի գումարներին և շահույթահարկի նվազեցվող գումարներին դրական տարբերությունը : Սույն մասի կիրառության հիմաստով, շահույթահարկի նվազեցվող գումարներ են համարվում`

1) Օրենսգրքի 135-րդ հոդվածով սահմանված կարգով և չափով կատարված շահույթահարկի կանխավճարները .

2) Օրենսգրքի 19-րդ հոդվածով սահմանված` օտարերկրյա պետությանը ներկայացված շահույթահարկի կամ շահույթից հաշվարկվող այլ հարկի գումարները .

3) առանձին խմբերի քաղաքացիներին օրենքով կամ օրենքով սահմանված դեպքերում` Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ սահմանված գեղչ սակագներով կամ անվճար ծառայություններին մատուցման հետևանքով չստացված (պակաս ստացված) եկամուտները , բացառությամբ`

ա. եթե հարկային տարվա պետական բյուջեի մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սվյալ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի համար սահմանված Է սուբսիդիայի հատկացում .

բ. Եթե տվյալ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողին այդ ծառայությունների մատուցման իրավունքը տրվել է համապատասխան լիցենզավորման կամ մրցույթի անցկացման կարգով և լիցենզայի կամ մրցույթի պայմաններում նախատեսվել է, որ առանձին խմբերի քաղաքացիներին օրենքով կամ օրենքով սահմանված դեպքերում՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ սահմանված գեղչ սակագներով կամ անվճար ծառայությունների մատուցման արդյունքում առաջացած հարկային վնասները փոխհատուցման ենթակա չեն:

4) Օրենսգրքի 127-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ շահութահարկի նվազեցվող գումարը:

2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի գործունեության արդյունքներով Հայաստանի Հանրապետությունում հաշվառված, կանոնները գրանցած պայմանագրային ներդրումային ֆոնդերը (բացառությամբ կենսաթոշակային ֆոնդերի և երաշխիքային ֆոնդերի) պետական բյուջե են վճարում այդ ժամանակաշրջանին վերաբերող հարկման բազային կատմամբ Օրենսգրքի 125-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված դրույքաչափով հաշվարկված շահութահարկի գումարները:

3. Հաշվետու ժամանակաշրջանի գործունեության արդյունքներով մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեության իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողները (մշտական հաստատությունը վերագրվող եկամուտների գծով ձևավորվող հարկման բազային մասով) պետական բյուջե են վճարում այդ ժամանակաշրջանին վերաբերող հարկման բազային կատմամբ Օրենսգրքի 125-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված դրույքաչափով հաշվարկված շահութահարկի գումարների և շահութահարկի նվազեցվող գումարների դրական տարբերությունը: Սույն մասի կիրառության հմաստով, շահութահարկի նվազեցվող գումարներ են համարվում՝

1) Օրենսգրքի 135-րդ հոդվածով սահմանված կարգով և չափով կատարված շահուղթղախարկի կանխավճարները .

2) մշտական հաստատություն միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահուղթղախարկ վճարողին վճարված՝ մշտական հաստատությունը վերագրվող եկամուտներին ձևավորվող հարկման բազայի մասով Օրենսգրքի 125-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դրույքաչափերով և Օրենսգրքի 132-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հարկային գործակալի կողմից հաշվարկված և պահված շահուղթղախարկի գումարները :

4. Առանց մշտական հաստատություն Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահուղթղախարկ վճարողներին վճարված եկամուտներին գծով ձևավորվող հարկման բազայի , ինչպես նաև մշտական հաստատություն միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահուղթղախարկ վճարողներին վճարված՝ մշտական հաստատությունը չվերագրվող եկամուտներին գծով ձևավորվող հարկման բազայի մասով Օրենսգրքի 125-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դրույքաչափերով և Օրենսգրքի 132-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հարկային գործակալի կողմից հաշվարկված և պահված շահուղթղախարկի գումարները համարվում են պետական բյուջե վճարման ենթակա շահուղթղախարկի վերջնական գումարներ :

Հոդված 131. Պետական բյուջեից փոխհատուցման ենթակա շահուղթղախարկի

գումարի որոշման կարգը

1. Հաշվետու ժամանակաշրջանի գործունեություն արդյունքներով ռեզիդենտ շահուղթղախարկ վճարողներին և մշտական հաստատություն միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահուղթղախարկ վճարողներին պետական բյուջեից փոխհատուցման

են թակա շահու թահարկի գումարը որոշվում է որպես հաշվետու ժամանակաշրջանին վերաբերող հարկման բազայի նկատմամբ Օրենսգրքի 125-րդ հոդվածի 1-ին մասով և 128-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված դրույքաչափով հաշվարկված շահու թահարկի գումարների և Օրենսգրքի 130-րդ հոդվածի՝ համապատասխանաբար 1-ին և 3-րդ մասերով սահմանված՝ շահու թահարկի նվազեցվող գումարների բացասական տարբերություն :

Հոդված 132. Շահու թահարկը հաշվարկելը և պահելը հարկային գործակալի կողմից

1. Ոչ ռեզիդենտ շահու թահարկ վճարողներին վճարված եկամուտներին գծով ձևավորվող հարկման բազայի մասով շահու թահարկը հաշվարկում և պահում է հարկային գործակալը՝ հիմք ընդունելով Օրենսգրքի 125-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դրույքաչափերը , եթե՝

1) եկամուտները վճարվում են առանց մշտական հաստատություն Չայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահու թահարկ վճարողին .

2) եկամուտները վճարվում են մշտական հաստատություն միջոցով Չայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահու թահարկ վճարողին , սակայն այդ եկամուտները չեն վերագրվում մշտական հաստատությանը :

2. Սույն հոդվածի կիրառության իմաստով , շահու թահարկով հարկման օբյեկտի հաշվառումն իրականացվում է (հարկի հաշվարկը կատարվում է) հաշվառման դրամարկային մեթոդով : Մասնավորապես , հարկի հաշվարկման համար հանդիսացող՝ եկամտի վճարում է համարվում՝

1) կանխիկ կամ անկանխիկ փողային վճարումը, այդ թվում՝ մաս-մաս կատարված վճարումը՝ անկախ եկամտի ստացման իրավունքը ծագած լինելու հանգամանքից .

2) այլ գույքով հատուցումը .

3) դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերի փոխադարձ հաշվանցումը (մարումը) .

4) պարտքերի վերածևակերպումը կամ նորացումը .

5) հարկային գործակալի նկատմամբ առկա՝ եկամտի ստացման պահանջի իրավունքի՝ հարկային գործակալ չհանդիսացող անձին զիջումը .

6) եկամտի ստացման պահանջի ներումը :

3. Եթե սույն հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին կետով սահմանված՝ կանխիկ կամ անկանխիկ փողային վճարումները, համապատասխան գործարքը չկատարվելու հանգամանքով պայմանավորված, հետեն վերադարձվում՝

ա. մինչև այդ վճարումներին կատարման օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային գործակալի կողմից Օրենսգրքի 134-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված՝ նախորդ հաշվետու եռամսյակում ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողներին վճարված եկամուտների, այդ եկամուտներից հաշվարկված, պահված և պետական բյուջե վճարված շահույթահարկի գումարների մասին հաշվարկի փաստացի ներկայացումը, բայց այդ հաշվարկի ներկայացման համար Օրենսգրքի 134-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված վերջնաժամկետը, ապա համարվում է, որ ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողին եկամուտ չի վճարվել .

բ. այդ վճարումներին կատարման օրն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային գործակալի կողմից Օրենսգրքի 134-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված՝ անցած հաշվետու եռամսյակում ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողներին վճարված եկամուտների, այդ եկամուտներից հաշվարկված, պահված և պետական բյուջե վճարված շահույթահարկի գումարների մասին հաշվարկի ներկայացումից հետո,

ապա հարկային գործակալը կարող է Օրենսգրքով սահմանված ընդհանուր կարգով հարկային մարմիններ կայացնել ճշտված հաշվարկ:

4. Ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողներին վճարվող շահաբաժիններին ցածր շահութահարկը հաշվարկում և պահում է հարկային գործակալը՝ հիմք ընդունելով Օրենսգրքի 125-րդ հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված դրույքաչափերը՝ անկախ ստացվող շահաբաժիններին՝ մշտական հաստատուությանը վերագրվելու հանգամանքին:

Հոդված 133. Մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի

Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող

ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողի շահութահարկի

հաշվարկման առանձնահատկությունները

1. Մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողը պարտավոր է մշտական հաստատությանը վերագրվող եկամուտներին ու ծախսերին մասով վարել առանձնացված հարկային հաշվառում:

2. Մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողի հարկման բազան որոշելիս համախառն եկամտին ցածր արժեքները (այդ թվում՝ Հայաստանի Հանրապետությունից դուրս կատարված), որոնք հիմնավորապես հաշվարկային փաստաթղթերում, որպես ապրանք ձեռքբերողին, աշխատանք ընդունողին և (կամ) ծառայություն ստացողին վերաբերող՝ Օրենսգրքի 55-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 10-րդ կետով սահմանված տվյալներ, նշված են մշտական հաստատության համապատասխան տվյալները:

ներկայացնում

1. Ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողները, Հայաստանի Հանրապետությունում հաշվառված, կանոնները գրանցած պայմանագրային ներդրումային ֆունդերը (բացառությամբ կենսաթոշակային ֆունդերի և երաշխիքային ֆունդերի), ինչպես նաև հաստատություն միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողները մինչև յուրաքանչյուր հարկային տարվան հաջորդող հարկային տարվա ապրիլի 20-ը ներառյալ Օրենսգրքի 53-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հարկային մարմին են ներկայացնում շահույթահարկի հաշվարկ : Մշտական հաստատություն միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողի կողմից հարկային մարմին ներկայացվող սույն մասով սահմանված շահույթահարկի հաշվարկում մշտական հաստատությունը չվերագրվող եկամուտներին գծով ձևավորվող հարկման բազան չի ներառվում :

2. Հարկային գործակալները մինչև յուրաքանչյուր հաշվետու տեռամսյակին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ Օրենսգրքի 53-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հարկային մարմին են ներկայացնում նախորդ հաշվետու տեռամսյակում ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողներին վճարված եկամուտներին, այդ եկամուտներին հաշվարկված, պահված և պետական բյուջե վճարված շահույթահարկի գումարներին մասին հաշվարկ :

3. Հարկային գործակալի բացակայության դեպքում առանց մշտական հաստատության Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահույթահարկ վճարողները մինչև յուրաքանչյուր հարկային տարվան հաջորդող հարկային տարվա ապրիլի 20-ը

ներառյալ Օրենսգրքի 53-րդ հոդվածով սահմանված կարգով Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների նախարարության կենտրոնական գանձապետարանի հաշվառման վայրի հարկային մարմին են ներկայացնում շահութահարկի հաշվարկներ :

4. Հարկային գործակալի բացակայության դեպքում մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետության գործունեության իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողները (մշտական հաստատությունը չլերագրվող եկամտների գծով ձևավորվող հարկման բազայի մասով) մինչև յուրաքանչյուր հարկային տարվան հաջորդող հարկային տարվա ապրիլի 20-ը ներառյալ Օրենսգրքի 53-րդ հոդվածով սահմանված կարգով մշտական հաստատության հաշվառման վայրի հարկային մարմին են ներկայացնում շահութահարկի հաշվարկներ :

ԳԼՈՒԽ 25. ԾԱԿՈՒԹԱՅԱՐԿԻ ԳՈՒՄԱՐԻ ՎՃԱՐՄԱՆ ԵՎ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՀԱԾՎԻՆ ՄՈՒՏՔԱԳՐՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

Հոդված 135. Ծահութահարկի կանխավճարները

1. Ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողը և մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետության գործունեության իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողը պարտավոր են ընթացիկ հարկային տարվա յուրաքանչյուր եռամսյակային համար՝ մինչև տվյալ եռամսյակի վերջին ամսվա 20-ը ներառյալ, կատարել շահութահարկի կանխավճարներ (բացառության մեջ սույն հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված դեպքերի)՝ նախորդ հարկային տարվա շահութահարկի գումարի 20 տոկոսի չափով, եթե տվյալ հարկ վճարողը սույն հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված կարգով չի ընտրել շահութահարկի կանխավճարների կատարման նույն մասով սահմանված այլ ընտրանքային եղանակը :

2. Շահույթահարկի կանխավճարները հաշվարկման նպատակով, սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ նախորդ հարկային տարվա շահույթահարկի գումարի մեջ չեն ներառվում (այդ գումարից նվազեցվում են)՝

1) Օրենսգրքի 13-րդ բաժնով սահմանված՝ հատուկ հարկային համակարգերի շրջանակներում հաշվարկվող շրջանառության հարկի կամ արտոնարգային հարկի գումարներում առկա՝ շահույթահարկի հաշվարկային մասնաբաժինները .

2) շահույթահարկի այն գումարները, որոնց վճարումից շահույթահարկ վճարողներն ազատված են Օրենսգրքի 126-րդ հոդվածով սահմանված դեպքերում .

3) շահույթահարկի այն գումարները, որոնք նվազեցվում են Օրենսգրքի 127-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված դեպքերում .

4) Օրենսգրքի 19-րդ հոդվածով սահմանված՝ օտարերկրյա պետությանն ներկայացված շահույթից հաշվարկվող այլ հարկի գումարները .

5) նախորդ հարկային տարվա ընթացքում հարկային մարմնի կողմից ստուգմամբ հայտնաբերված շահույթահարկի գումարները (անկախ այն հանգամանքից, թե որ հարկային տարիներին են դրանք վերաբերում) :

3. Մինչև նախորդ հարկային տարվա շահույթահարկի գումարի հաշվարկումը (

մինչև

տարվա համար շահույթահարկի հաշվարկը հարկային մարմնին ներկայացնելը) սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված հարկ վճարողները շահույթահարկի կանխավճարները յուրաքանչյուր անգամ կատարում են նախորդ հարկային տարվա վերջին կանխավճարի գումարից ոչ պակաս չափով ,

բաց

հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված դեպքերի : Նախորդ հարկային տարվա շահույթահարկի գումարը հաշվարկելուց (շահույթահարկի հաշվարկը հարկային մարմնին ներկայացնելուց) հետո սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված կարգով առաջին անգամ կանխավճարի կատարման ժամանակ կատարվում է մինչև

շահու թահար կի հաշվարկի ներկայացումը՝ տվյալ հարկային տարվա ընթացքում, կատարված կանխավճարներին գումարներին ճշտում՝ հարկային տարվա սկզբից աճող հանրագումարով և սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված չափերով :

4. Ռեզիդենտ շահու թահար կ վճարողը և մշտական հաստատություն միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահու թահար կ վճարողը կարող են ընթացիկ հարկային տարվա յուրաքանչյուր եռամսյակի համար շահու թահար կ կանխավճարները կատարել նախորդ եռամսյակի ընթացքում ապրանքների մատակարարումից, աշխատանքների կատարումից և (կամ) ծառայությունների մատուցումից ստացվող եկամուտների 2 տոկոսի չափով, եթե մինչև ընթացիկ հարկային տարվա համար առաջին անգամ կանխավճարի կատարումը, բայց ոչ ուշ, քան ընթացիկ հարկային տարվա մարտի 20-ը ներառյալ, հարկային մարմին են ներկայացրել հարկային մարմնի սահմանած ձևի հայտարարություն՝ շահու թահար կ կանխավճարների կատարման այլ ընտրանքային եղանակի ընտրության վերաբերյալ : Սույն հոդվածի կիրառության իմաստով, նախորդ եռամսյակի ընթացքում ապրանքների մատակարարումից, աշխատանքների կատարումից և (կամ) ծառայությունների մատուցումից ստացվող եկամուտների մեծությունը որոշվում է նախորդ եռամսյակում ներառված ամիսների համար հարկային մարմին ներկայացվող՝ Օրենսգրքի 75-րդ հոդվածով սահմանված՝ ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկ ներուժ արտացոլված՝ ԱԱՀ-ով հարկվող և ԱԱՀ-ով չհարկվող գործարքների հարկման բազայի հանրագումարի չափով : Սույն մասի կիրառության իմաստով, հարկային մարմնի կողմից իրականացված ստուգման արդյունքներով նախորդ եռամսյակում ներառված ամիսների համար հարկային մարմին ներկայացվող՝ ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկ ներուժ արտացոլված՝ ԱԱՀ-ով հարկվող և ԱԱՀ-

ով չհարկվող գործարքներին հարկման բազայի վերահաշվարկները չեն կատարվում :

5. Հարկային տարվա ընթացքում պետական գրանցում ստացած (օրենքով սահմանված դեպքերում՝ հաշվառված) կամ որպես նոտար նշանակված հարկ վճարողները՝ համապատասխանաբար, պետական գրանցման (օրենքով սահմանված դեպքերում՝ հաշվառման) կամ որպես նոտար նշանակման հարկային տարվա եռամսյակներին համար, իսկ նախորդ հարկային տարվա ընթացքում ԱԱՀ վճարող չհամարված,

ինչ

ընթացքում ԱԱՀ վճարող դարձած հարկ վճարողները՝ ընթացիկ հարկային տարվա եռամսյակներին համար շահույթահարկի կանխավճարները չեն կատարում, եթե չեն ընտրել շահույթահարկի կանխավճարներին կատարման՝ սույն հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված այլ ընտրանքային եղանակը : Եթե սույն մասում նշված հարկ վճարողները ընտրել են շահույթահարկի կանխավճարներին կատարման՝ սույն հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված այլ ընտրանքային եղանակը, ապա շահույթահարկի կանխավճարն առաջին անգամ կատարում են՝

1) հայտարարության ներկայացման օրն ընդգրկող եռամսյակի համար, եթե հայտարարությունը ներկայացվել է մինչև տվյալ եռամսյակի վերջին ամսվա 20-ըներանյալ .

2) հայտարարության ներկայացման օրն ընդգրկող եռամսյակին հաջորդող եռամսյակի համար, եթե հայտարարությունը ներկայացվել է տվյալ եռամսյակի վերջին ամսվա 20-ից հետո՝ մինչև տվյալ եռամսյակի վերջին ամսվա վերջին օրը ներանյալ :

6. Եթե հարկ վճարողը Օրենսգրքի 59-րդ հոդվածի պահանջներին խախտմամբ իրեն չի համարել ԱԱՀ վճարող, սակայն հարկային մարմնի կողմից իրականացվող հսկողությունն արդյունքում տվյալ հարկ վճարողը դարձել է ԱԱՀ վճարող, ապա շահույթահարկի կանխավճարն առաջին անգամ կատարվում է ստուգման ակտը կամ այլ փաստաթուղթը հարկ վճարողին ներկայացնելու օրն

ընդգրկող հարկային տարվան հաջորդող հարկային տարվա առաջին եռամսյակի համար, եթե տվյալ հարկային տարում հարկ վճարողը Օրենսգրքի 61-րդ հոդվածի համաձայն, համարվում է ԱԱՀ վճարող:

7. Այն հարկ վճարողը, որը հարկային մարմին է ներկայացրել հարկային մարմնի հաստատած ձևով հայտարարություն՝

1) որևէ օրվանից սկսած՝ անորոշ ժամկետով գործունեությունը դադարեցնելու մասին, ապա այդ օրվանից սկսած՝ մինչև գործունեությունը փաստացի վերսկսելը կամ մինչև գործունեությունը վերսկսելու մասին հարկային մարմնի հաստատած ձևով ներկայացվող հայտարարության մեջ նշված՝ գործունեությունը վերսկսելու օրը (բայց ոչ շուտ, քան գործունեությունը վերսկսելու մասին հայտարարության ներկայացման օրը) ընկած ժամանակահատվածում ներառվող ամբողջական եռամսյակներին համար շահույթահարկի կանոնավորներ կարող է չկատարել,

2) որևէ օրվանից սկսած՝ որոշակի ժամկետով գործունեությունը դադարեցնելու մասին, ապա այդ օրվանից սկսած՝ մինչև հայտարարության մեջ նշված՝ գործունեությունը վերսկսելու օրը ընկած ժամանակահատվածում ներառվող ամբողջական եռամսյակներին համար շահույթահարկի կանոնավորներ կարող է չկատարել:

8. Հարկային տարվա ընթացքում՝

1) բաժանման ձևով կազմակերպության վերակազմակերպման դեպքում նոր ստեղծված կազմակերպություններին յուրաքանչյուրը վերակազմակերպման պետական գրանցման օրը ընդգրկող հարկային տարվա եռամսյակներին համար շահույթահարկի կանոնավորներ կարող է կատարել սույն հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված կարգով.

2) առանձնացման ձևով կազմակերպության վերակազմակերպման դեպքում այն կազմակերպությունը, որից առանձնացել են այլ

կազմակերպություն կամ կազմակերպություններ, շարունակում է սույն հոդվածով սահմանված կարգով կատարել շահութահարկի կանխավճարներ՝ առանց հաշվի առնելու վերակազմակերպման հանգամանքը, իսկ առանձնացված կազմակերպությունը կամ կազմակերպությունները վերակազմակերպման պետական գրանցման օրն ընդգրկող հարկային տարվա եռամսյակների համար շահութահարկի կանխավճարը կարող են կատարել սույն հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված կարգով .

3) միաձուլման ձևով կազմակերպությունների վերակազմակերպման դեպքում նոր ստեղծված կազմակերպությունը վերակազմակերպման պետական գրանցման օրն ընդգրկող հարկային տարվա եռամսյակների համար շահութահարկի կանխավճարը կարող է կատարել սույն հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված կարգով .

4) միացման ձևով կազմակերպությունների վերակազմակերպման դեպքում այն կազմակերպությունը, որին միացել են այլ կազմակերպություն կամ կազմակերպություններ, շարունակում է սույն հոդվածով սահմանված կարգով կատարել շահութահարկի կանխավճարներ՝ առանց հաշվի առնելու վերակազմակերպման հանգամանքը :

Հոդված 136. Շահութահարկի գումարի վճարումը

1. Ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողները, Չայաստանի Հանրապետությունում հաշվառված, կանոնները գրանցած պայմանագրային ներդրումային ֆոնդերը (բացառությամբ կենսաթոշակային ֆոնդերի և երաշխիքային ֆոնդերի), թիջրպեյան նաստատոթյան միջոցով Չայաստանի Հանրապետությունում գործունեություններ իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողները Օրենսգրքի 130-րդ հոդվածի՝ համապատասխանաբար 1-3-րդ մասերով սահմանված կարգով հաշվարկված՝ պետական բյուջե վճարման ենթակա

շահու թահարկի գումարները պետական բյուջե են վճարում մինչև հարկային տարվան հաջորդող հարկային տարվա ապրիլի 20-ը ներառյալ :

2. Հարկային գործակալները Օրենսգրքի 132-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հաշվարկված և պահված շահու թահարկի գումարները պետական բյուջե են վճարում մինչև նշեցված շահու թահարկ վճարողին եկամուտների վճարման ենամսյակին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ :

3. Հարկային գործակալի բացակայության դեպքում առանց մշտական հաստատության Հայաստանի Հանրապետության գործունեության իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահու թահարկ վճարողները, ինչպես նաև մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետության գործունեության իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահու թահարկ վճարողները՝ մշտական հաստատությանը չվերագրվող եկամուտների գծով ձևավորվող հարկման բազայի մասով Օրենսգրքի 130-րդ հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված կարգով հաշվարկված՝ պետական բյուջե վճարման ենթակա շահու թահարկի գումարները պետական բյուջե են վճարում մինչև հարկային տարվան հաջորդող հարկային տարվա ապրիլի 20-ը ներառյալ :

4. Հարկման հատուկ համակարգերում գործունեության իրականացնող անհատ ձեռնարկատերերը և նոտարները, գործունեության այդ տեսակների մասով, յուրաքանչյուր ամսվա համար Օրենսգրքի 125-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված շահու թահարկը վճարում են մինչև տվյալ ամսվան հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ :

Հոդված 137. Անվճարունակ ճանաչման և (կամ) լուծարման գործընթացում գտնվող ռեզիդենտ շահու թահարկ վճարողների կողմից

շահու թահարկի

գումարի

վճարման

առանձնահատկությունները

1. Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ապահովագրական ընկերությունների և արժեթղթերի շուկայի մասնագիտացված անձանց անվճար ունակությունը կարգավորող օրենսդրության համաձայն, բանկը, վարկային կազմակերպությունը, ապահովագրական ընկերությունը կամ արժեթղթերի շուկայի մասնագիտացված անձը կարող է լուծարման և լուծարային կառավարիչ նշանակել ու մասին դատարանի որոշումն ուժի մեջ մտնել ու օրվանից կասեցնել շահու թահարկի վճարումները (այս օրենսգրքի 135-րդ հոդվածով սահմանված շահու թահարկի կանխավճարները) մինչև պարտատերերի պահանջները բավարարելու օրենքով սահմանված հերթականությանը համապատասխան, պետական բյուջեի պահանջները բավարարելու հերթը հասնելը :

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասում չնշված ռեզիդենտ շահու թահարկ վճարողների անվճար ունակությունը կարգավորող օրենսդրության համաձայն, ռեզիդենտ շահու թահարկ վճարողը (բացառությամբ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված հարկ վճարողների) կարող է շահու թահարկ վճարողին անվճար ունակ ճանաչել ու մասին դատարանի որոշումն ուժի մեջ մտնել ու օրվանից կասեցնել շահու թահարկի վճարումները (Երդդ. հրովրով ամծ՝ ո Չր ե ն սահմանված շահու թահարկի կանխավճարները) մինչև պարտատերերի պահանջները բավարարելու օրենքով սահմանված հերթականությանը համապատասխան, պետական բյուջեի պահանջները բավարարելու հերթը հասնելը :

3. Առանց անվճար ունակության ընթացակարգ անցնելու լուծարվող բանկը, վարկային կազմակերպությունը, ապահովագրական ընկերությունը կամ արժեթղթերի շուկայի մասնագիտացված անձը կարող է լուծարման գործընթացը կարգավորող օրենսդրության համաձայն,

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի
խորհրդի կողմից լուծարման թույլ տվող ղեկավարության
որվանից կասեցնել շահույթահարկի վճարումները (այս
թվում՝ Օրենսգրքի 135-րդ հոդվածով սահմանված՝
շահույթահարկի կանխավճարները) մինչև պարտատերերի
պահանջները բավարարելու՝ օրենքով սահմանված
հերթականությանը համապատասխան, պետական բյուջեի
պահանջները բավարարելու հերթը հասնելը :

4. Առանց անվճարումների և ընթացակարգ
անցնելու լուծարվող ռեզիդենտ շահույթահարկ
վճարողը (քաղցնառոթի ամս
սահմանված հարկ վճարողների) կարող է
լուծարման մասին որոշումն ուժի մեջ մտնելու
որվանից կասեցնել շահույթահարկի վճարումները (այս
թվում՝ Օրենսգրքի 135-րդ հոդվածով սահմանված՝
շահույթահարկի կանխավճարները) մինչև պարտատերերի
պահանջները բավարարելու՝ օրենքով սահմանված
հերթականությանը համապատասխան, պետական բյուջեի
պահանջները բավարարելու հերթը հասնելը :

**Հոդված 138. Շահույթահարկի գումարի մուտքագրումը
միասնական հաշվին**

1. Օրենսգրքի 131-րդ հոդվածով սահմանված՝ պետական
բյուջեից փոխհատուցման ենթակա շահույթահարկի
գումարները Օրենսգրքի՝ հարկային
վարչարարության մասով սահմանված կարգով և
ժամկետներում մուտքագրվում են միասնական հաշվին :

2. Օրենսգրքով սահմանված չափից ավելի վճարված
շահույթահարկի գումարները Օրենսգրքի՝ հարկային
վարչարարության մասով սահմանված կարգով և
ժամկետներում մուտքագրվում են միասնական հաշվին :

ԲԱԺԻՆ 7. ԵԿԱՄՏԱՅԻՆ ՀԱՐԿԸ

ԳԼՈՒԽ 26. ԵԿԱՄՏԱՅԻՆ ՀԱՐԿԸ ԵՎ ՎՃԱՐՈՂՆԵՐԸ

Հոդված 139. Եկամտային հարկը

1. Եկամտային հարկը Օրենսգրքի 141-րդ հոդվածով սահմանված հարկման օբյեկտի համար Օրենսգրքով սահմանված կարգով, չափով և ժամկետներում պետական բյուջե վճարվող պետական հարկ է:

Հոդված 140. Եկամտային հարկ վճարողները

1. Եկամտային հարկ վճարողներ են համարվում ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձինք:

2. Անհատ ձեռնարկատերերը և նոտարները՝ որպես ֆիզիկական անձինք, եկամտային հարկ վճարողներ են համարվում միայն անձնական եկամուտների մասով:

ԳԼՈՒԽ 27. ԵԿԱՄՏԱՅԻՆ ՀԱՐԿՈՎ ՀԱՐԿՄԱՆ ՕԲՅԵԿՏԸ, ՀԱՐԿՄԱՆ ԲԱՉԱՆ ԵՎ ԴՐՈՒՅՔԱՉԱՓԵՐԸ

Հոդված 141. Եկամտային հարկով հարկման օբյեկտը

1. Եկամտային հարկով հարկման օբյեկտ է համարվում՝

1) ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց համար՝ Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներից և (կամ) Հայաստանի Հանրապետությունից դուրս գտնվող աղբյուրներից ստացվող համախառն եկամուտը, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությունում հաշվառված անհատ ձեռնարկատերերի և նոտարների ձեռնարկատիրական եկամուտների.

2) ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց համար՝ Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներից ստացվող համախառն եկամուտը, բացառությամբ մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող և (կամ) մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներից եկամուտ ստացող ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց մշտական հաստատությանը վերագրվող եկամուտների, ինչպես նաև արտաքին տնտեսական գործունեությունից ստացվող եկամուտների: Սույն կետի կիրառության իմաստով, արտաքին տնտեսական գործունեությունն ընդունվում է Օրենսգրքի 108-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին կետով սահմանված նշանակությամբ:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասի կիրառության իմաստով, ֆիզիկական անձի ստացած շահաբաժինները չեն վերագրվում նրա ձեռնարկատիրական գործունեությանը՝ անկախ նրա՝ անհատ ձեռնարկատեր կամ նոտար լինելու հանգամանքից:

Հոդված 142. Եկամտային հարկով հարկման օբյեկտի հաշվառման մեթոդները

1. Սույն բաժնի կիրառության իմաստով, եկամտային հարկով հարկման օբյեկտի հաշվառումն իրականացվում է (հարկի հաշվարկը կատարվում է)՝

1) հաշվարկման ենթակա աշխատավարձի և դրան հավասարեցված վճարումների մասով՝ հաշվառման հաշվեգրման մեթոդով.

2) պասիվ եկամուտների մասով՝ հաշվառման դրամարկղային մեթոդով.

3) քաղաքացիաիրավական պայմանագրերի շրջանակներում կատարված աշխատանքների և (կամ) մատուցված ծառայությունների համար ստացվող եկամուտների մասով՝ հաշվառման դրամարկղային մեթոդով.

4) ժամանակավոր անաշխատունակության և մայրության նպաստների մասով՝ հաշվառման դրամարկղային մեթոդով.

5) սույն մասի 1-4-րդ կետերում չնշված եկամուտների մասով՝ հաշվառման դրամարկղային մեթոդով:

Հոդված 143. Եկամտային հարկով հարկման բազան

1. Եկամտային հարկով հարկման բազա է համարվում՝

1) ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց համար՝ հարկվող եկամուտը, որը որոշվում է որպես Օրենսգրքի 141-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով սահմանված համախառն եկամտի և Օրենսգրքի 147-րդ հոդվածով սահմանված նվազեցվող եկամուտների դրական տարբերություն.

2) ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց համար՝ հարկվող եկամուտը, որը որոշվում է որպես Օրենսգրքի 141-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով սահմանված համախառն եկամտի և Օրենսգրքի 147-րդ հոդվածով սահմանված նվազեցվող եկամուտների դրական տարբերություն:

Հոդված 144. Եկամուտների ստացման աղբյուրները

1. Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներից ստացվող եկամուտներ են համարվում՝

1) ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողների, ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց և (կամ) մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողների հետ կնքված աշխատանքային պայմանագրերի շրջանակներում ստացվող աշխատավարձը և դրան հավասարեցված վճարումները.

2) ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողների, ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց և (կամ) մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողների հետ կնքված քաղաքացիաիրավական պայմանագրերի շրջանակներում ստացվող եկամուտները.

3) պասիվ եկամուտները՝ Օրենսգրքի 107-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դեպքերում.

4) այլ եկամուտները՝ Օրենսգրքի 107-րդ հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված դեպքերում:

2. Եթե հնարավոր չէ սույն հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ կետով սահմանված այլ եկամուտը վերագրել Հայաստանի Հանրապետությունից դուրս գտնվող աղբյուրներին, ապա այդ եկամուտներն ամբողջությամբ համարվում են Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներից ստացվող եկամուտներ:

3. Այն եկամուտները, որոնք սույն հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերի համաձայն, չեն համարվում Հայաստանի Հանրապետության աղբյուրներից ստացվող եկամուտներ, համարվում են Հայաստանի Հանրապետությունից դուրս գտնվող աղբյուրներից ստացվող եկամուտներ:

Հոդված 145. Եկամտի առանձին տեսակների հաշվառման առանձնահատկությունները

1. Եկամտային հարկով հարկման բազայի որոշման նպատակով՝

1) բազմաբնակարան (այդ թվում՝ բազմաֆունկցիոնալ) շենքի, ստորաբաժանված շենքի, բնակելի թաղամասերում կամ համալիրներում անհատական բնակելի տան կառուցապատող համարվող ֆիզիկական անձի կողմից շենքի, դրա բնակարանների, շինությունների (այդ թվում՝ անավարտ, կիսակառույց), բնակելի կամ այլ տարածքների՝ այլ ֆիզիկական անձին օտարման դեպքում օտարված շենքի կամ տարածքի (առանց ընդհանուր բաժնային սեփականություն հանդիսացող ոչ բնակելի տարածքների) օտարումից ստացվող եկամուտը հաշվարկվում է դրանց համար Օրենսգրքի 228-րդ հոդվածով սահմանված կարգով որոշվող՝ անշարժ գույքի հարկով հարկման բազայից ոչ պակաս չափով.

2) բանկում կամ վարկային կազմակերպությունում գրավ դրված գույքի օտարումից ստացվող եկամուտը հաշվարկվում է Օրենսգրքի 146-րդ հոդվածով սահմանված կարգով:

Հոդված 146. Գրավ դրված գույքի օտարումից ստացվող եկամուտը

1. Ֆիզիկական անձի կողմից (այդ թվում՝ անհատ ձեռնարկատեր կամ նոտար հանդիսացող ֆիզիկական անձի կողմից, եթե վերջիններս՝ որպես գրավատու, հանդես են գալիս որպես անհատ ձեռնարկատեր և նոտար չհանդիսացող ֆիզիկական անձ) գրավ դրված գույքը բռնագանձման արդյունքում (այդ թվում՝ հարկադիր կամ սևանկության աճուրդից գնման կամ հանձնման դեպքում) սեփականության իրավունքով գրավառու բանկին կամ վարկային կազմակերպությանը անցնելու դեպքում գրավատու ֆիզիկական անձի՝ գույքն օտարելուց ստացվող եկամուտ է համարվում գրավ դրված գույքի օտարման

գնի և վարկային պարտավորության դրական տարբերությունը, բացառությամբ սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված դեպքերի:

2. Բանկի կամ վարկային կազմակերպության սեփականությանն անցած (այդ թվում՝ պարտքի դիմաց ստացված) գրավ դրված գույքը բանկի կամ վարկային կազմակերպության կողմից այդ գույքն ի սեփականություն վերցնելուց հետո՝ 6 ամսվա ընթացքում, այդ գույքի նախկին սեփականատիրոջը (որի գույքի վրա տարածվել էր բռնագանձումը) կամ նրա իրավահաջորդին օտարելու դեպքում համարվում է, որ գրավատուն գույքն օտարելուց եկամուտ չի ստացել:

3. Արտադատական կարգով բռնագանձման արդյունքում բանկի կամ վարկային կազմակերպության սեփականությանն անցած՝ գրավ դրված գույքի օտարումից ֆիզիկական անձին եկամուտների վճարման օր և օտարման գին են համարվում՝

1) բանկի կամ վարկային կազմակերպության կողմից այդ գույքի հետագա օտարման օրը և օտարման գինը, եթե այդ օտարումը տեղի է ունեցել գույքն ի սեփականություն վերցնելուց հետո՝ 6 ամսվա ընթացքում: Ընդ որում, եթե գույքն օտարվել է օտարման օրվա դրությամբ այդ գույքի շուկայական գնից ողջամիտ չհամարվող ցածր գնով, ապա գույքի օտարման գին է համարվում օտարման օրվա դրությամբ այդ գույքի շուկայական գինը:

2) գույքն ի սեփականություն վերցնելուն հաջորդող վեցամսյա ժամկետի վերջին օրը և այդ օրվա դրությամբ գույքի շուկայական գինը, եթե այդ վեցամսյա ժամկետում գույքը չի օտարվել: Ընդ որում, բանկը կամ վարկային կազմակերպությունը պարտավոր է իր հաշվին ապահովել գույքի շուկայական գնի որոշումն անկախ գնահատողի կողմից:

4. Բռնագանձված գույքի նախկին սեփականատիրոջ կամ նրա իրավահաջորդի մասնակցությամբ քաղաքացիական, քրեական, մասնկության կամ վարչական գործի շրջանակներում բանկին կամ վարկային կազմակերպությանը ի սեփականություն անցած այդ գույքի վրա արգելանք դրվելու դեպքում սույն հոդվածով սահմանված վեցամսյա ժամկետի ընթացքը կասեցվում է արգելանքի տակ գտնվելու ամբողջ ժամկետով:

5. Բանկը կամ վարկային կազմակերպությունը և ֆիզիկական անձ գրավատուն կարող են համաձայնել, որ սույն հոդվածի 3-րդ մասի կիրառության իմաստով, գրավ դրված գույքի օտարման արդյունքում ֆիզիկական անձին եկամուտների վճարման օր և օտարման գին համարվեն այն բանկին կամ վարկային կազմակերպությանը ի սեփականություն անցնելու օրը և այդ օրվա դրությամբ անկախ գնահատողի կողմից որոշված շուկայական գինը: Սույն մասով սահմանված համաձայնությունը կնքվում է գրավոր:

6. Սույն հոդվածի կիրառության իմաստով, վարկային պարտավորություն է համարվում գրավ դրված գույքը բանկին կամ վարկային կազմակերպությանը ի սեփականություն անցնելու օրվա դրությամբ գրավով ապահովված պարտավորությունը (այդ թվում՝ տոկոսները, տուժանքը, կատարման ժամկետի կետանցով պատճառված վնասները), ինչպես նաև գրավ դրված գույքը պահելու, պահպանելու, դրա վրա բռնագանձում

տարածելու և օտարելու համար գրավառուի կատարած կամ կատարվելիք և գրավ դրված գույքի օտարման գնի 15 տոկոսը չգերազանցող ծախսերը:

Հոդված 147. Նվազեցվող եկամուտները (նվազեցումները)

1. Հարկման բազան որոշելու նպատակով, նվազեցվող եկամուտներ են համարվում՝

1) Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն ստացվող նպաստների գումարները, բացառությամբ «Ժամանակավոր անաշխատունակության և մայրության նպաստների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված՝ ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստների և վարձու աշխատողների ու ինքնուրույնաբար իրենց աշխատանքով ապահոված ֆիզիկական անձանց մայրության նպաստների գումարների.

2) Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն ստացվող բոլոր տեսակի կենսաթոշակները (այդ թվում՝ «Կուտակային կենսաթոշակների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով կուտակային բաղադրիչի շրջանակներում ստացվող կուտակային կենսաթոշակները), բացառությամբ սահմանված կարգով կամավոր կենսաթոշակային բաղադրիչին մասնակցության շրջանակներում ստացվող կենսաթոշակների.

3) Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն, կամավոր կենսաթոշակային բաղադրիչի շրջանակներում ֆիզիկական անձի կողմից իր համար և (կամ) ֆիզիկական անձի համար երրորդ անձի (այդ թվում՝ գործատուի) կողմից կատարվող կամավոր կենսաթոշակային վճարները՝ ֆիզիկական անձի հարկման բազայի 5 տոկոսը չգերազանցող չափով.

4) ապահովագրական հատուցումները, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով կամավոր կենսաթոշակային բաղադրիչի շրջանակներում ֆիզիկական անձի կողմից իր համար և (կամ) ֆիզիկական անձի համար երրորդ անձի (այդ թվում՝ գործատուի) կողմից կատարվող կամավոր կենսաթոշակային վճարների հաշվին սահմանված կարգով ստացվող հատուցումների (այդ թվում՝ կենսաթոշակների).

5) «Կուտակային կենսաթոշակների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով կուտակային կենսաթոշակային բաղադրիչի շրջանակներում ֆիզիկական անձի համար (օգտին) Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից հատկացվող լրացուցիչ միջոցները.

6) «Կուտակային կենսաթոշակների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով կուտակային կենսաթոշակային բաղադրիչի շրջանակներում ֆիզիկական անձի համար (օգտին) կատարվող կուտակային հատկացումների հաշվին մինչև կուտակային կենսաթոշակ ստանալու իրավունքի ձեռքբերման՝ օրենքով սահմանված ժամկետը լրանալը ստացվող եկամուտները.

7) «Չինժառայողների և նրանց ընտանիքների անդամների սոցիալական ապահովության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 33-36-րդ հոդվածների համաձայն, զինժառայողներին և նրանց հավասարեցված անձանց համար կատարվող աշխատանքները, նրանց մատուցվող ծառայությունները կամ նրանց՝ բնամթերային (ոչ դրամական) ձևով ստացվող եկամուտները, ինչպես նաև պարտադիր զինվորական ծառայության զինժառայողների (կուրսանտների) պաշտոնային դրույքաչափը և ծխախոտի դիմաց ստացվող դրամական փոխհատուցումները.

8) գոհված զինժառայողների ընտանիքների անդամների և հաշմանդամ դարձած զինժառայողների՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն ստացվող միանվագ վճարները.

9) Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն, սոցիալական պաշտպանության համակարգի շրջանակներում ստացվող պատվովճարները, դրամական օգնություններն ու օժանդակությունները.

10) Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն, ստացվող այլմեները (ապրոստավճարները).

11) արյուն ու կրծքի կաթ հանձնելու և դոնորության այլ տեսակների համար ստացվող եկամուտները.

12) Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված նորմաների սահմաններում աշխատանքային պայմանագրերի շրջանակներում աշխատանքների կատարման և (կամ) ծառայությունների մատուցման հետ կապված փոխհատուցման վճարները (այդ թվում՝ դիվանագիտական ծառայողների փոխհատուցման վճարները), բացառությամբ աշխատանքից ազատվելու դեպքում չօգտագործված արձակուրդի փոխհատուցման վճարների.

13) Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն, ժառանգության և (կամ) նվիրատվության կարգով ֆիզիկական անձանցից ստացվող գույքը և (կամ) դրամական միջոցները: Սույն կետի կիրառության իմաստով, նվազեցվող եկամուտ չի համարվում Օրենսգրքի 145-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով սահմանված՝ կառուցապատող համարվող ֆիզիկական անձից նվիրատվության կարգով ստացվող գույքը.

14) ոչ առևտրային կազմակերպություններից անհատույց ստացվող գույքը և (կամ) դրամական միջոցները.

15) Հայաստանի Հանրապետության պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, օրենքով ստեղծված մշտապես գործող մարմինների որոշումների հիման վրա, ինչպես նաև օտարերկրյա պետություններից և միջազգային, միջպետական (միջկառավարական) կազմակերպություններից անհատույց ստացվող գույքը, սույն կետում նշված մարմինների ու կազմակերպությունների կողմից ֆիզիկական անձանց համար (օգտին) կատարվող վճարումները.

16) սեփականության իրավունքով իրենց պատկանող գույքի (բացառությամբ ձեռնարկատիրական գործունեության առարկա համարվող գույքի) օտարումից հարկային գործակալ չհանդիսացողներից ստացվող եկամուտները: Սույն կետի կիրառության իմաստով՝

ա. ձեռնարկատիրական գործունեության առարկա համարվող գույքի օտարում է համարվում մեկ հարկային տարվա ընթացքում անձնական, ընտանեկան կամ տնային օգտագործման միևնույն տեսակի գույքի (բնակարան, առանձնատան (այդ թվում՝ անավարտ (կիսակառույց)), գյուղատնտեսական նշանակության և բնակավայրերի հող, ավտոտնակ, անձնական օգտագործման ավտոմեքենա) երկրորդ և ավելի անգամ օտարումը, եթե անձնական օգտագործման ավտոմեքենան օտարվում է ձեռք բերումից հետո՝ երեք ամսվա ընթացքում, կամ եթե անշարժ գույքն օտարվում է ձեռք բերումից հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում.

բ. ձեռնարկատիրական գործունեության առարկա համարվող գույքի օտարում է համարվում արտադրական, այլ առևտրային և հասարակական նշանակության գույքի, ներառյալ՝ շենքերի, շինությունների (այդ թվում՝ անավարտ (կիսակառույց)), արդյունաբերության, ընդերքօգտագործման և այլ արտադրական նշանակության հողերի կամ գույքի սեփականությունում անձին պատկանող բաժնեմասի օտարումը.

գ. նվազեցվող եկամուտներ չեն համարվում Օրենսգրքի 143-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով սահմանված՝ կառուցապատող համարվող ֆիզիկական անձին պատկանող գույքի օտարումից հարկային գործակալ չհանդիսացողներից ստացվող եկամուտները.

17) բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ուսանողների, ասպիրանտների, միջնակարգ-մասնագիտական ու պրոֆեսիոնալ-տեխնիկական ուսումնական հաստատությունների սովորողների, հոգևոր ուսումնական հաստատությունների ունկնդիրների՝ պետությունից ստացվող կրթաթոշակները, ինչպես նաև այն կրթաթոշակները, որոնք նրանց համար նշանակում են այդ ուսումնական հաստատությունները կամ սույն մասի 14-րդ և 15-րդ կետերում նշված կազմակերպությունները և մարմինները.

18) այն գումարները, որոնք օրենքով սահմանված կարգով ստացվում են որպես պատճառված վնասի փոխհատուցում, բացառությամբ բաց թողնված եկամտի փոխհատուցման գումարների.

19) ստացվող վարկերի և փոխառությունների գումարները, բացառությամբ պարտատիրոջ կողմից վարկի կամ փոխառության գումարների զիջման կամ որևէ այլ ձևով այդ գումարները չվերադարձնելու մասին պարտատիրոջ հետ համաձայնության (այդ թվում՝ օրենքով սահմանված հայցային վաղեմության ժամկետը լրանալու պահին).

20) աշխատողի կամ աշխատողի ընտանիքի որևէ անդամի մահվան դեպքում միանվագ կարգով ստացվող օգնության գումարները.

21) Հայաստանի Հանրապետության ազգային հավաքականի կազմում միջազգային մրցույթներում հաղթած մարզիկների և մարզիչների մրցանակները.

22) Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով և պայմաններով իրականացվող՝ գովազդային վիճակախաղերի մասնակիցների դրամական և իրային շահումները՝ յուրաքանչյուր շահման դեպքում 50 հազար ՀՀ դրամը չգերազանցող չափով, խաղարկությունով, ոչ խաղարկությունով և համակցված վիճակախաղերի մասնակիցների դրամական և իրային շահումները.

23) մրցույթներում ստացվող դրամական և իրային մրցանակների արժեքը՝ յուրաքանչյուր մրցանակի դեպքում 50 հազար ՀՀ դրամը չգերազանցող չափով.

24) բարձրագույն ուսումնական հաստատության վճարովի համակարգում սովորող ուսանողական համակազմի մինչև 10 տոկոսի՝ օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում ուսման վարձի մասնակի փոխհատուցման գումարները.

25) պետական պարգևները (մրցանակները).

26) «Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամից հատուցվող գումարները, բացառությամբ ավանդի գումարին հաշվեգրվող և հատուցվող տոկոսների.

27) ԽՍՀՄ խնայբանկի ՀԽՍՀ հանրապետական բանկում մինչև 1993 թվականի հունիսի 10-ը ներդրած դրամական ավանդների դիմաց փոխհատուցվող գումարները.

28) պետության կամ համայնքների կարիքների համար ֆիզիկական անձանց պատկանող անշարժ գույքը վերցնելու դիմաց այդ ֆիզիկական անձանց, ինչպես նաև այդ անշարժ գույքում հաշվառված (գրանցված) ֆիզիկական անձանց վճարվող գումարները.

29) Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով հարկային վարչարարության օժանդակության նպատակով անցկացվող վիճակահանությամբ տրամադրվող պարգևավճարները.

30) գործատուների կողմից իրենց վարձու աշխատողների առողջության ապահովագրության համար կատարվող ապահովագրավճարները՝ յուրաքանչյուր վարձու աշխատողի համար եկամտի ստացման յուրաքանչյուր ամսվա հաշվով մինչև 10 հազար ՀՀ դրամի չափով.

31) միասնական հաշվին առկա գումարների վերադարձն Օրենսգրքի 335-րդ հոդվածով սահմանված ժամկետից 90 օրվանից ավելի ուշացնելու դեպքում այդ ժամկետին հաջորդող յուրաքանչյուր ուշացված օրվա համար ֆիզիկական անձի օգտին հաշվեգրվող տույժերը.

32) «Ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 17-րդ հոդվածի 1-ին մասի երկրորդ պարբերությամբ սահմանված ֆիզիկական անձանց կողմից մեկ մարդատար տաքսի ավտոմոբիլով փոխադրումներ իրականացնելու գործունեությունից ստացվող եկամուտները.

33) Օրենսգրքի 109-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին և (կամ) 2-րդ կետերով շահութահարկ վճարողների համար հաշվարկվող եկամտի և փաստացի հատուցման գումարի (առանց ԱԱՀ-ի) կամ վարձակալական վճարի (առանց ԱԱՀ-ի) տարբերությունը.

34) Օրենսգրքի 117-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ օրապահիկի և գիշերավարձի գումարները՝ նույն մասով սահմանված առավելագույն չափերի շրջանակներում.

35) Օրենսգրքի 116-րդ հոդվածով սահմանված ներկայացուցչական ծախսերի, Օրենսգրքի 117-րդ հոդվածով սահմանված գործուղման ծախսերի (բացառությամբ օրապահիկի և գիշերավարձի ծախսերի) և Օրենսգրքի 120-րդ հոդվածով սահմանված՝ ֆիզիկական անձանց օգնության, սննդի կազմակերպման, նրանց համար սոցիալ-վշակութային միջոցառումների կազմակերպման և համանման այլ ծախսերի հաշվին ֆիզիկական անձանց կողմից ստացվող դրամական և բնամթերային (ոչ դրամական) ձևով եկամուտները.

36) ձեռագործ գորգերի արտադրությամբ զբաղվող ֆիզիկական անձանց՝ ձեռագործ գորգերի իրացումից ստացվող եկամուտները.

37) գյուղատնտեսական արտադրանք արտադրող ֆիզիկական անձանց՝ գյուղատնտեսական արտադրանքի մատակարարումից ստացվող եկամուտները՝ Օրենսգրքի 148-րդ հոդվածի համաձայն.

38) արժեթղթերից ստացվող եկամուտները՝ Օրենսգրքի 149-րդ հոդվածի համաձայն:

Հոդված 148. Գյուղատնտեսական արտադրանքի մատակարարումից ստացվող եկամուտները

1. Հարկման բազան որոշելու նպատակով նվազեցվող եկամուտներ են համարվում նաև գյուղատնտեսական արտադրանքի արտադրությամբ զբաղված ֆիզիկական անձանց՝ գյուղատնտեսական արտադրանքի իրացումից ստացվող եկամուտները՝ Օրենսգրքի 126-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված կարգով:

Հոդված 149. Արժեթղթերից ստացվող եկամուտները

1. Սույն հոդվածով այլ բան սահմանված չլինելու դեպքում, հարկման բազան որոշելու նպատակով, նվազեցվող եկամուտներ են համարվում նաև՝

1) գանձապետական պարտատոմսերի, պետական այլ արժեթղթերի և Համահայկական բանկի թողարկած պարտատոմսերի գծով ստացվող տոկոսը, մարման ժամանակ ստացվող գեղչը և (կամ) օտարումից, այլ արժեթղթերով փոխանակումից կամ նման այլ գործարքներից ստացվող եկամուտը.

2) կազմակերպության կանոնադրական կամ բաժնետիրական կապիտալում մասնակցության (բաժնետոմսի, բաժնեմասի, փայաբաժնի) կամ ներդրում վկայող այլ

արժեթղթերի օտարումից, այլ արժեթղթերի հետ փոխանակումից կամ նման այլ գործարքներից ստացվող եկամուտը.

3) ներդրումային ֆոնդերում մասնակցությունը հավաստող արժեթղթերից ստացվող եկամուտը (այդ թվում՝ դրանց օտարումից, փոխանակումից, նման այլ գործարքներից, շահաբաժինների բաշխումից կամ նման այլ ձևով կատարված բաշխումներից, ինչպես նաև պայմանագրային ներդրումային ֆոնդի ակտիվների հաշվին կատարված գործարքներից):

2. Հարկման բազան որոշելու նպատակով, սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված եկամուտները չեն համարվում նվազեցվող եկամուտներ (չեն նվազեցվում համախառն եկամտից), եթե՝

1) ստացվում են որպես վճարման միջոց տրված մուրհակի, վճարագրի կամ վճարային այլ արժեթղթի օտարումից.

2) իրականում ստացվում են որպես ապրանքների մատակարարման, աշխատանքների կատարման և (կամ) ծառայությունների մատուցման դիմաց հատուցում կամ փոխարինում են այդ հատուցմանը՝ անկախ արժեթղթի դիմաց իրական ներդրման կամ փոխատվության փաստի առկայությունից.

3) ստացվում են կազմակերպության կանոնադրական կամ բաժնետիրական կապիտալում շենքի, բնակարանի, առանձնատան կամ այլ շինության (այդ թվում՝ անավարտ (կիսակառույց)) ձևով մասնակցության (բաժնետոմսի, բաժնեմասի, փայաբաժնի) կամ ներդրում վկայող այլ արժեթղթերի օտարումից, եթե այդ օտարումը կատարվում է կանոնադրական կապիտալում այդ մասնակցությունը ձեռք բերելու օրը ներառող հարկային տարվան հաջորդող երեք հարկային տարիների ընթացքում:

Հոդված 150. Եկամտային հարկի դրույքաչափերը

1. Եթե սույն հոդվածի 2-14-րդ մասերով այլ բան սահմանված չէ, հարկման բազայի նկատմամբ եկամտային հարկը հաշվարկվում է դրույքաչափերի հետևյալ սանդղակով.

Հարկման բազայի ամսական մեծությունը	Եկամտային հարկի չափը
Մինչև 120000 ՀՀ դրամ	23 տոկոս
120001 - 1000000 ՀՀ դրամ	27600 ՀՀ դրամ՝ գումարած 120000 ՀՀ դրամը գերազանցող գումարի 28 տոկոսը
1000000-ից ավելի ՀՀ դրամ	274000 ՀՀ դրամ՝ գումարած 1000000 ՀՀ դրամը գերազանցող գումարի 33 տոկոսը

2. Օրենսգրքի 128-րդ հոդվածով սահմանված՝ բացառապես Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս շինարարության և (կամ) շինմոնտաժային աշխատանքների ու ծառայությունների ոլորտում գործունեություն իրականացնող ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողների խմբի մեջ մտնող հարկային գործակալի հետ կնքված

աշխատանքային կամ քաղաքացիաիրավական պայմանագրի հիման վրա բացառապես Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս աշխատող կամ ծառայություն մատուցող ֆիզիկական անձանց հարկման բազայի նկատմամբ եկամտային հարկը հաշվարկվում է 13 տոկոս դրույքաչափով:

3. Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն, կամավոր կենսաթոշակային բաղադրիչի շրջանակում կուտակված գումարները օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում ֆիզիկական անձի կողմից միանվագ ստանալու դեպքում այդ գումարների մասով եկամտային հարկը հաշվարկվում է սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով սահմանված դրույքաչափով՝ առանց հաշվի առնելու Օրենսգրքի 147-րդ հոդվածով սահմանված նվազեցումները:

4. Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն, կամավոր կենսաթոշակային բաղադրիչի շրջանակում ֆիզիկական անձի կողմից իր համար և (կամ) ֆիզիկական անձի համար երրորդ անձի (այդ թվում՝ գործատուի) կողմից կատարվող կամավոր կենսաթոշակային վճարների հաշվին սահմանված կարգով ստացվող կենսաթոշակների մասով եկամտային հարկը հաշվարկվում է 10 տոկոս դրույքաչափով՝ առանց հաշվի առնելու Օրենսգրքի 147-րդ հոդվածով սահմանված նվազեցումները:

5. Տոկոսների մասով եկամտային հարկը հաշվարկվում է 10 տոկոս դրույքաչափով՝ հաշվի առնելով Օրենսգրքի 149-րդ հոդվածով սահմանված նվազեցումները:

6. Ռոյալթիների մասով եկամտային հարկը հաշվարկվում է 10 տոկոս դրույքաչափով:

7. Վարձակալական վճարների մասով եկամտային հարկը հաշվարկվում է 10 տոկոս դրույքաչափով, իսկ հարկային տարվա ընթացքում ստացված վարձակալական վճարների հանրագումարը 40 մլն. ՀՀ դրամը գերազանցելու դեպքում, գերազանցող մասի համար հաշվարկվում է լրացուցիչ եկամտային հարկ՝ 10 տոկոս դրույքաչափով:

8. Օտարերկրյա քաղաքացիների և քաղաքացիություն չունեցող անձանց ստացած շահաբաժինների մասով եկամտային հարկը հաշվարկվում է 10 տոկոս դրույքաչափով, իսկ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների ստացած շահաբաժինների մասով եկամտային հարկը հաշվարկվում է 5 տոկոս դրույքաչափով:

9. Սեփականության իրավունքով պատկանող գույքի օտարումից հարկային գործակալներից ստացվող ամբողջ եկամուտների մասով (բացառությամբ սույն հոդվածի 10-րդ և 11-րդ մասերով սահմանված դեպքերի) եկամտային հարկը հաշվարկվում է 10 տոկոս դրույքաչափով:

10. Օրենսգրքի 147-րդ հոդվածի 1-ին մասի 16-րդ կետի՝

1) «ա» ենթակետով սահմանված դեպքում գույքի օտարումից ստացվող ամբողջ եկամուտների մասով եկամտային հարկը հաշվարկվում է 10 տոկոս դրույքաչափով.

2) «բ» ենթակետով սահմանված դեպքում գույքի օտարումից հարկային գործակալ չհանդիսացողներից ստացվող ամբողջ եկամուտների մասով եկամտային հարկը

հաշվարկվում է 10 տոկոս դրույքաչափով, իսկ հարկային գործակալներից ստացվող ամբողջ եկամուտների մասով եկամտային հարկը հաշվարկվում է 20 տոկոս դրույքաչափով:

11. Կառուցապատողի կողմից շենքի, դրա բնակարանների կամ այլ տարածքների օտարումից ստացված եկամուտների մասով եկամտային հարկը հաշվարկվում է 20 տոկոս դրույքաչափով:

Սույն հոդվածի կիրառության իմաստով, գույքի օտարում չի համարվում կազմակերպության կանոնադրական կամ բաժնետիրական կապիտալում գույքի ներդրումը:

12. Եթե հարկային գործակալի կողմից հարկ վճարողներին վճարվող եկամուտների մասով առկա չեն Օրենսգրքի 55-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-4-րդ կետերով սահմանված հաշվարկային փաստաթղթեր, ապա այդ եկամուտների մասով եկամտային հարկը հաշվարկվում է 20 տոկոս դրույքաչափով՝ առանց հաշվի առնելու Օրենսգրքի 147-րդ հոդվածով սահմանված նվազեցումները: Սույն մասով սահմանված եկամուտների մասով եկամտային հարկ չի հաշվարկվում, եթե Օրենսգրքի 55-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-4-րդ կետերով սահմանված հաշվարկային փաստաթղթերի բացակայության պայմաններում վճարվող եկամուտների մասով առկա են օրենսդրությամբ սահմանված կարգով կնքված՝ վճարվող եկամուտները հիմնավորող գրավոր պայմանագրեր, որտեղ նշված են հաշվարկային փաստաթղթում ապրանք մատակարարող, աշխատանք կատարող և (կամ) ծառայություն մատուցող հարկ վճարողին վերաբերող բոլոր տվյալները:

13. Ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողի և մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողի՝ շահութահարկով հարկման բազան որոշելիս հարկային տարվա ընթացքում անհատ ձեռնարկատեր և նոտար չհանդիսացող ֆիզիկական անձանց վճարվող պասիվ եկամուտները համախառն եկամտից նվազեցնելու դեպքում, նվազեցման կատարման հարկային տարվան հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում այդ եկամուտները չվճարվելու դեպքում դրանց նկատմամբ եկամտային հարկը հաշվարկվում է 20 տոկոս դրույքաչափով և ներառվում է 12-րդ ամսվա համար հարկային մարմին ներկայացվող եկամտային հարկի հաշվարկում: Սույն մասի դրույթները չեն վերաբերում բանկերին և վարկային կազմակերպություններին՝ այլ հարկ վճարողներից ներգրավված վարկերի, փոխառությունների և ավանդների դիմաց վճարվող տոկոսների մասով, ինչպես նաև այլ կազմակերպություններին՝ վերջիններիս կողմից թողարկված և հրապարակային առաջարկի միջոցով հանրությանը առաջարկված կամ կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլատրված պարտքային արժեթղթերի դիմաց վճարվող գումարների մասով:

14. Օրենսգրքի 149-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 3-րդ կետով սահմանված դեպքերում կանոնադրական կամ բաժնետիրական կապիտալում շենքի, բնակարանի, առանձնատան կամ այլ շինության (այդ թվում՝ անավարտ (կիսակառույց)) ձևով մասնակցության (բաժնետոմսի,

բաժնեմասի, փայաբաժնի) կամ ներդրում վկայող այլ արժեթղթերի օտարումից ստացվող եկամուտների մասով եկամտային հարկը հաշվարկվում է 20 տոկոս դրույքաչափով:

ԳԼՈՒԽ 28. ԵԿԱՄՏԱՅԻՆ ՀԱՐԿԻ ՀԱՇՎԱՐԿՈՒՄԸ

Հոդված 151. Հաշվետու ժամանակաշրջանը

1. Օրենսգրքի 152-րդ հոդվածով սահմանված՝ եկամտային հարկը հարկային գործակալի կողմից հաշվարկելու, պահելու և պետական բյուջե վճարելու դեպքերում, եկամտային հարկի հաշվարկման և վճարման համար հաշվետու ժամանակաշրջան է համարվում յուրաքանչյուր ամիսը:

2. Հայաստանի Հանրապետության անունից կնքված և վավերացված պայմանագրերի դրույթների համաձայն, եկամուտ վճարողի՝ հարկային գործակալի պարտավորությունից ազատված լինելու դեպքերում, աշխատավարձի և դրան հավասարեցված վճարումների, ինչպես նաև քաղաքացիաիրավական պայմանագրերի շրջանակներում կատարված աշխատանքների և (կամ) մատուցված ծառայությունների համար ստացվող եկամուտների մասով եկամտային հարկի հաշվարկման և վճարման համար հաշվետու ժամանակաշրջան է համարվում յուրաքանչյուր ամիսը:

3. Սույն հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերում չնշված դեպքերում եկամտային հարկի հաշվարկման և վճարման համար հաշվետու ժամանակաշրջան է համարվում յուրաքանչյուր հարկային տարին:

Հոդված 152. Եկամտային հարկը հաշվարկելը և պահելը հարկային գործակալի կողմից

1. Ֆիզիկական անձանց եկամուտների մասով եկամտային հարկը հաշվարկում և պահում է հարկային գործակալը՝ հիմք ընդունելով Օրենսգրքի 150-րդ հոդվածով սահմանված դրույքաչափերը, եթե Օրենսգրքի 153-րդ հոդվածով այլ բան սահմանված չէ:

2. Հարկային գործակալի կողմից ֆիզիկական անձանց եկամուտների մասով ժամանակին չպահված կամ պակաս պահված հարկի գումարները ֆիզիկական անձանցից, Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, կարող են պահվել (զանձվել) ոչ ավելի, քան վերջին երեք ամսվա համար, իսկ հարկերի սահմանված չափից ավելի պահված (զանձված) գումարները հաշվանցվում են առաջիկա պահումների (զանձումների) հաշվին կամ վերադարձվում են այդ մասին հայտնի դառնալու օրվանից հետո՝ մեկ ամսվա ընթացքում՝ սահմանված չափից ավելի զանձման օրվան հաջորդող երեք հարկային տարվա համար:

Հոդված 153. Հարկային գործակալին եկամտային հարկը հաշվարկելու և պահելու

պարտավորությունից ազատելու դեպքերը

1. Հարկային գործակալն ազատվում է Օրենսգրքի 152-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն, ֆիզիկական անձանց եկամուտների մասով եկամտային հարկը հաշվարկելու և պահելու պարտավորությունից, եթե՝

1) Հայաստանի Հանրապետության անունից կնքված և վավերացված պայմանագրերի դրույթների համաձայն, եկամուտ վճարողն ազատված է հարկային գործակալի պարտավորությունից.

2) ֆիզիկական անձանց վճարվող եկամուտները վերաբերում են մրցույթներում ստացվող իրային մրցանակներին, ինչպես նաև խաղատներում, շահումով խաղերում և (կամ) ինտերնետ շահումով խաղերում ստացված շահումներին.

3) ֆիզիկական անձանց վճարվում են Օրենսգրքի 149-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 3-րդ կետով սահմանված դեպքերում կանոնադրական կամ բաժնետիրական կապիտալում շենքի, բնակարանի, առանձնատան կամ այլ շինության (այդ թվում՝ անավարտ (կիսակառույց)) ձևով մասնակցության (բաժնետոմսի, բաժնեմասի, փայաբաժնի) կամ ներդրում վկայող այլ արժեթղթերի օտարումից ստացվող եկամուտներ:

Հոդված 154. Պետական բյուջե վճարման ենթակա եկամտային հարկի գումարի որոշման կարգը

1. Հաշվետու ժամանակաշրջանի արդյունքներով հարկային գործակալները պետական բյուջե են վճարում այդ ժամանակաշրջանին վերաբերող հարկման բազայի նկատմամբ Օրենսգրքի 150-րդ հոդվածով սահմանված դրույքաչափով հաշվարկված եկամտային հարկի գումարների և տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանում Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի միջոցների հաշվին փաստացի վճարված՝ «Ժամանակավոր անաշխատունակության և մայրության նպաստների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված՝ ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստների և մայրության նպաստների հանրագումարների դրական տարբերությունը: Սույն մասով սահմանված նպաստները հաշվետու ժամանակաշրջանին վերաբերող հարկման բազայի նկատմամբ հաշվարկված եկամտային հարկի գումարներից պակասեցված են համարվում պակասեցման ամսվան հաջորդող ամսվա 20-ից: Սույն մասով սահմանված՝ հաշվետու ժամանակաշրջանին վերաբերող հարկման բազայի նկատմամբ հաշվարկված եկամտային հարկի գումարների մեջ ներառվում են նաև Օրենսգրքի 150-րդ հոդվածի 11-րդ մասով սահմանված դեպքերում հաշվարկվող եկամտային հարկի գումարները՝ որպես նվազեցման կատարման հարկային տարվան հաջորդող 12-րդ ամսվա հարկման բազա:

2. Օրենսգրքի 153-րդ հոդվածով սահմանված դեպքերում ֆիզիկական անձինք (անչափահաս ֆիզիկական անձանց դեպքում՝ ծնողը կամ խնամակալը) Օրենսգրքի 151-րդ հոդվածի 2-րդ և (կամ) 3-րդ մասերով սահմանված համապատասխան հաշվետու

Ժամանակաշրջանի արդյունքներով պետական բյուջե են վճարում այդ ժամանակաշրջանին վերաբերող հարկման բազայի նկատմամբ Օրենսգրքի 150-րդ հոդվածով սահմանված դրույքաչափով հաշվարկված եկամտային հարկի գումարները:

Հոդված 155. Պետական բյուջեից փոխհատուցման ենթակա եկամտային հարկի գումարի որոշման կարգը

1. Հաշվետու ժամանակաշրջանի արդյունքներով հարկային գործակալներին պետական բյուջեից փոխհատուցման ենթակա եկամտային հարկի գումարը որոշվում է այդ ժամանակաշրջանին վերաբերող հարկման բազայի նկատմամբ Օրենսգրքի 150-րդ հոդվածով սահմանված դրույքաչափով հաշվարկված եկամտային հարկի գումարների և տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանում Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի միջոցների հաշվին փաստացի վճարված՝ «Ժամանակավոր անաշխատունակության և մայրության նպաստների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված՝ ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստների և մայրության նպաստների հանրագումարների բացասական տարբերություն:

Հոդված 156. Եկամտային հարկի հաշվարկների և այլ փաստաթղթերի ներկայացումը

1. Հարկային գործակալները մինչև յուրաքանչյուր ամսվան հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ Օրենսգրքի 53-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հարկային մարմին են ներկայացնում եկամտային հարկի հաշվարկ, որտեղ ներառվում են տվյալ հարկային գործակալից եկամուտներ ստացող ֆիզիկական անձանց (բացառությամբ միայն պասիվ եկամուտներ ստացող, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունում բնակության իրավունք (կացության կարգավիճակ) չունեցող օտարերկրյա քաղաքացիների ու քաղաքացիություն չունեցող ֆիզիկական անձանց) եկամուտների, այդ եկամուտներից հաշվարկված և պահված եկամտային հարկի, իսկ սոցիալական վճարներ կատարող ֆիզիկական անձանց մասով՝ նաև հաշվարկված և պահված սոցիալական վճարների վերաբերյալ անհատական տեղեկություններ, բացառությամբ սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դեպքերի: Եկամտային հարկի հաշվարկում ներառվում են նաև տվյալ հարկային գործակալից հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում բացառապես պասիվ եկամուտներ ստացող ֆիզիկական անձանց պասիվ եկամուտների և Հայաստանի Հանրապետությունում բնակության իրավունք (կացության կարգավիճակ) չունեցող օտարերկրյա քաղաքացու կամ քաղաքացիություն չունեցող ֆիզիկական անձի եկամուտների, ինչպես նաև այդ եկամուտներից հաշվարկված և պահված եկամտային հարկի գումարների վերաբերյալ ամփոփ տվյալներ:

2. Հարկային գործակալները նոր աշխատողին (բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությունում բնակության իրավունք (կացության կարգավիճակ) չունեցող

օտարերկրյա քաղաքացիների և քաղաքացիություն չունեցող ֆիզիկական անձանց) աշխատանքի ընդունելուց հետո՝ 5 աշխատանքային օրերի ընթացքում, Օրենսգրքի 53-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հարկային մարմին են ներկայացնում նոր աշխատողի գրանցման հայտ, որտեղ ներառվում են անհատական տեղեկություններ (անունը, ազգանունը, հայրանունը, բնակության (հաշվառման) վայրը, հանրային ծառայությունների համարանիշը (սոցիալական քարտի համարը), ինչպես նաև «Եկամտային հարկի և սոցիալական վճարի անձնավորված հաշվառման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 7-րդ հոդվածով սահմանված այլ տեղեկություններ), բացառությամբ սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դեպքերի: Ընդ որում, նոր աշխատողի համար գրանցման հայտը հարկային մարմին է ներկայացվում այդ աշխատողի գրանցման օրն ընդգրկող ամսվա եկամտային հարկի հաշվարկը հարկային մարմին ներկայացնելուց ոչ ուշ:

3. Եթե նոր աշխատողի համար գրանցման հայտում և (կամ) եկամտային հարկի հաշվարկում ներառվելիք՝ անձին վերաբերող տեղեկատվությունը օրենսդրությամբ սահմանված է որպես սահմանափակ օգտագործման ենթակա տեղեկատվություն, ապա տվյալ անձի համար գրանցման հայտը և (կամ) եկամտային հարկի հաշվարկը հարկային մարմին է ներկայացվում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով:

4. Օրենսգրքի 153-րդ հոդվածով սահմանված դեպքերում ֆիզիկական անձինք (անչափահաս ֆիզիկական անձանց դեպքում՝ ծնողը կամ ինսամակալը)՝

1) մինչև յուրաքանչյուր ամսվան հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ Օրենսգրքի 53-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հարկային մարմին են ներկայացնում Օրենսգրքի 151-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված եկամուտների մասով եկամտային հարկի պարզեցված հաշվարկներ.

2) մինչև յուրաքանչյուր հարկային տարվան հաջորդող հարկային տարվա ապրիլի 20-ը ներառյալ Օրենսգրքի 53-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հարկային մարմին են ներկայացնում Օրենսգրքի 151-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված եկամուտների մասով եկամտային հարկի տարեկան հաշվարկներ:

5. Հարկային գործակալները մինչև յուրաքանչյուր հարկային տարվան հաջորդող հարկային տարվա ապրիլի 20-ը ներառյալ Օրենսգրքի 53-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հարկային մարմին են ներկայացնում նախորդ հարկային տարվա ընթացքում միայն պասիվ եկամուտներ ստացած ֆիզիկական անձանց, նրանց եկամուտների, այդ եկամուտներից հաշվարկված և պահված եկամտային հարկի վերաբերյալ անհատական տեղեկություններ:

Հոդված 157. Եկամտային հարկի վերաբերյալ տեղեկանքների տրամադրումը

1. Հարկային գործակալները պարտավոր են ֆիզիկական անձանց պահանջով կազմել և նրանց տրամադրել նրանց մասով հաշվարկված և վճարված եկամուտների, պահված

Եկամտային հարկի գումարների, ինչպես նաև գործատուի կողմից աշխատողի համար կատարված սոցիալական վճարների մասին տեղեկանքներ: Սույն մասով սահմանված տեղեկանքի ձևը և տրամադրման կարգը սահմանում է հարկային մարմինը:

ԳԼՈՒԽ 29. ԵԿԱՄՏԱՅԻՆ ՀԱՐԿԻ ԳՈՒՄԱՐԻ ՎՃԱՐՄԱՆ ԵՎ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՀԱՇՎԻՆ ՄՈՒՏՔԱԳՐՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

Հոդված 158. Եկամտային հարկի գումարի վճարումը

1. Հարկային գործակալները Օրենսգրքի 154-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված կարգով հաշվարկված՝ պետական բյուջե վճարման ենթակա եկամտային հարկի գումարները պետական բյուջե են վճարում մինչև հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ:

2. Օրենսգրքի 153-րդ հոդվածով սահմանված դեպքերում ֆիզիկական անձինք (անչափահաս ֆիզիկական անձանց դեպքում՝ ծնողը կամ խնամակալը) Օրենսգրքի 154-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված կարգով հաշվարկված՝ պետական բյուջե վճարման ենթակա եկամտային հարկի գումարները պետական բյուջե են վճարում՝

1) Օրենսգրքի 151-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված դեպքում՝ մինչև հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ.

3) Օրենսգրքի 151-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դեպքում՝ մինչև հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող հարկային տարվա ապրիլի 20-ը ներառյալ:

Հոդված 159. Եկամտային հարկի գումարի վերադարձը և մուտքագրումը միասնական հաշվին

1. Օրենսգրքի 155-րդ հոդվածով սահմանված՝ պետական բյուջեից փոխհատուցման ենթակա եկամտային հարկի գումարի վերադարձն իրականացվում է «Ժամանակավոր անաշխատունակության և մայրության նպաստների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով և ժամկետներում:

2. Օրենսգրքով սահմանված չափից ավելի վճարված եկամտային հարկի գումարները Օրենսգրքի՝ հարկային վարչարարության մասով սահմանված կարգով և ժամկետներում մուտքագրվում են միասնական հաշվին:

3. Բնակարան ձեռք բերելու կամ անհատական բնակելի տուն կառուցելու նպատակով վարձու աշխատողի կողմից ստացված հիպոթեքային վարկի սպասարկման համար վճարված տոկոսների գումարները վերադարձվում են Օրենսգրքի 160-րդ հոդվածով սահմանված կարգով:

Հոդված 160. Վճարված եկամտային հարկի գումարներից բնակարան ձեռք բերելու կամ անհատական բնակելի տուն կառուցելու նպատակով

վարձու աշխատողի կողմից ստացված հիպոթեքային վարկի սպասարկման համար վճարված տոկոսների գումարների վերադարձը

1. Սույն բաժնով սահմանված կարգով վճարված (այդ թվում՝ հարկային գործակալի միջոցով) եկամտային հարկը վերադարձվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում կառուցված կամ կառուցվող բազմաբնակարան բնակելի շենքում անմիջապես կառուցապատողից, ինչպես նաև պետության և (կամ) համայնքի կողմից իրականացվող բնակարանային ապահովության ծրագրի շրջանակներում պետությունից կամ համայնքից բնակարան ձեռք բերելու կամ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում անհատական բնակելի տուն կառուցելու նպատակով ֆիզիկական անձի (բացառությամբ վարձու աշխատող չհամարվող անհատ ձեռնարկատիրոջ ու նոտարի) կողմից Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ ֆինանսական կազմակերպությունից ստացված և փաստացի բնակարանի ձեռք բերմանը կամ անհատական բնակելի տան կառուցմանն ուղղված հիպոթեքային վարկի սպասարկման համար վճարված տոկոսների գումարների չափով, բայց ոչ ավելի, քան համապատասխան եռամսյակի ընթացքում տվյալ ֆիզիկական անձի աշխատավարձի և դրան հավասարեցված վճարումների մասով հաշվարկված եկամտային հարկի գումարը:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված գումարները՝

1) ֆիզիկական անձանց ենթակա են վերադարձման եռամսյակային պարբերականությամբ.

2) հարկային գործակալի միջոցով հարկային պարտավորությունները կատարող ֆիզիկական անձանց ենթակա են վերադարձման, եթե հարկային գործակալը ամբողջությամբ կատարել է տվյալ եռամսյակի բոլոր ամիսների համար հարկային մարմին ներկայացված՝ եկամտային հարկի հաշվարկով աշխատավարձի և դրան հավասարեցված վճարումների մասով հայտարարագրված հարկային պարտավորությունը.

3) հարկային գործակալ չունեցող ֆիզիկական անձանց ենթակա են վերադարձման, եթե վարձու աշխատողն ամբողջությամբ կատարել է տվյալ եռամսյակի բոլոր ամիսների համար հարկային մարմին ներկայացված՝ եկամտային հարկի պարզեցված հաշվարկով աշխատավարձի և դրան հավասարեցված վճարումների մասով հայտարարագրված հարկային պարտավորությունը:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված գումարներից ֆիզիկական անձանց վերադարձման ենթակա գումարների առավելագույն չափերը որոշելիս հարկային տարվա եռամսյակները դիտարկվում են առանձին-առանձին:

4. Եթե սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված գումարները վերադարձնելուց հետո հարկային մարմին է ներկայացվում եկամտային հարկի ճշտված (պարզեցված) հաշվարկ կամ ստուգման արդյունքում կամ դատարանի որոշման հիման վրա փոխվում է հարկային

մարմին ներկայացված հաշվարկով տվյալ ֆիզիկական անձի մասով հայտարարագրված հարկային պարտավորությունը, որի արդյունքում

1) համապատասխան եռամսյակի ամիսների համար հարկային գործակալի կողմից՝ տվյալ ֆիզիկական անձի մասով, կամ հարկային գործակալ չունեցող ֆիզիկական անձի կողմից հարկային մարմին ներկայացված եկամտային հարկի (պարզեցված) հաշվարկներով աշխատավարձի և դրան հավասարեցված վճարումների մասով նախկինում հայտարարագրված եկամտային հարկի պարտավորությունը նվազում է ֆիզիկական անձին վերադարձված եկամտային հարկի գումարից, ապա փաստացի վերադարձված եկամտային հարկի գումարի և եկամտային հարկի գծով ճշտված հարկային պարտավորության տարբերության չափով եկամտային հարկի վերադարձման օրվա դրությամբ հարկային գործակալին կամ հարկային գործակալ չունեցող ֆիզիկական անձին առաջադրվում է եկամտային հարկի գծով պարտավորություն.

2) համապատասխան եռամսյակի ամիսների համար հարկային գործակալի կողմից՝ տվյալ ֆիզիկական անձի մասով, կամ հարկային գործակալ չունեցող ֆիզիկական անձի կողմից հարկային մարմին ներկայացված եկամտային հարկի (պարզեցված) հաշվարկներով աշխատավարձի և դրան հավասարեցված վճարումների մասով նախկինում հայտարարագրված եկամտային հարկի պարտավորությունն ավելանում է, ապա կատարվում է ֆիզիկական անձին, սույն հոդվածի համաձայն, եկամտային հարկի վերադարձվող գումարի առավելագույն չափի վերահաշվարկ:

5. Սույն հոդվածով սահմանված՝ ֆիզիկական անձանց եկամտային հարկի գումարների վերադարձման կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

6. Սույն հոդվածի կիրառության նպատակով, Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից լիազորված մարմինը վարում է կառուցված և կառուցվող բազմաբնակարան բնակելի շենքերի ռեեստրը և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով տեղեկություններ է տրամադրում հարկային մարմնին:

ԲԱԺԻՆ 8. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՀԱՐԿ Ը

**ԳԼՈՒԽ 30. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՀԱՐԿ Ը , ՎՃԱՐՈՂՆԵՐ Ը
ԵՎ ԼԻԱԶՈՐ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐ Ը**

Հոդված 161. Բնապահպանական հարկը

1. Բնապահպանական հարկը բնապահպանական միջոցառումների իրականացման համար անհրաժեշտ դրամական միջոցների գոյացման նպատակով սույն բաժնին համապատասխան պետական բյուջե վճարվող հարկ է:

Հոդված 162. Բնապահպանական հարկ վճարողները

1. Բնապահպանական հարկ վճարողներ են համարվում Օրենսգրքի 164-րդ հոդվածով սահմանված հարկման օբյեկտ համարվող գործունեություն և (կամ) գործառույթ իրականացնող՝ սույն հոդվածում նշված կազմակերպությունները և ֆիզիկական անձինք:

2. Մթնոլորտային օդ վնասակար նյութերի արտանետման համար բնապահպանական հարկ վճարողներ են համարվում՝

1) արտանետման անշարժ աղբյուրներին (որոշակի տարածքում ամրակայված անփոփոխ տարածական դիրքով կազմակերպված և անկազմակերպ արտանետման աղբյուր) մթնոլորտային օդ վնասակար նյութեր արտանետողները .

2) արտանետման շարժական աղբյուրներին (տարածական տեղադրիչներ փոփոխող արտանետման աղբյուր) մթնոլորտային օդ վնասակար նյութեր արտանետող՝

ա. Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված (նաքվբտփմթ Խ) միջոցների , այլ ինքնագնաց մեխանիզմների և լողամիջոցների և լիազորված անձինք (ներկայացուցիչները) .

բ. Հայաստանի Հանրապետությունում մուտք գործող՝ Հայաստանի Հանրապետությունում չգրանցված

(
ս փակ անատետր երը կամ նրանց կողմից լիազորված անձինք
(ներկայացնող իջնեքը)

3. Ջրային ռեսուրս վնասակար նյութերի և (կամ
միացությունների արտանետումների համար
բնապահպանական հարկ վճարողներ են համարվում
ջրային ռեսուրս անմիջապես և (կամ) կենտրոնացված
ջրահեռացման ցանցեր և այլ ջրային համակարգեր
արտահոսքեր (բացառությամբ կոմունալ կենցաղային
արտահոսքերի) իրականացնողները :

4. Հատուկ հատկացված տեղերում (թափոնների
գործածություն համար օրենսդրությամբ սահմանված
կարգով տրամադրված վայրեր՝ թափոնների տեղաբաշխման
տեղեր, պոլիգոններ, թափոնակուտակիչներ, աղբավայրեր,
համալիրներ, շինություններ, արդյունաբերական
հրապարակներ, պոչամբարներ, արտադրական
լցակույտերի, մակաբացման ապարների տեղամասեր)

1) ընդերք օգտագործման թափոնների (օգտակար
հանածոների ու սումնասիրություն, արդյունահանման,
վերամշակման և հարստացման արդյունքում առաջացած
մակաբացման ապարներ և այլ թափոններ) տեղադրման կամ
պահման համար բնապահպանական հարկ վճարողներ են
համարվում այդ թափոններն առաջացնողները կամ
տեղադրողները .

2) արտադրություն և (կամ) սպառման թափոնների
(արկածային դեպքում ընթացքում գոյացած
հումքի, նյութերի, արգասիքների, այլ արտադրանքի կամ
մթերքի մնացորդներ, ինչպես նաև ապրանքներ
(արտադրանք), որոնք կորցրել են իրենց սկզբնական
սպառողական հատկությունները) պահման համար
բնապահպանական հարկ վճարողներ են համարվում այդ
թափոններն առաջացնողները .

3) արտադրություն և (կամ) սպառման թափոնների
տեղադրման համար բնապահպանական հարկ վճարողներ են

համարվում այդ թափոններն առաջացնողները կամ տեղադրողները , քաղցկառտուվայ ամբ
նշված դեպքերի.

4) «Աղբահանության և սանիտարական մաքրման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքին համապատասխան աղբահանության իրականացման արդյունքում ֆիզիկական անձանց կողմից առաջացրած կենցաղային թափոններին տեղադրման համար բնապահպանական հարկ վճարողներ են համարվում նույն օրենքի համաձայն աղբահանության և սանիտարական մաքրման աշխատանքներ իրականացնող օպերատորները :

5. Շրջակա միջավայրին վնաս պատճառող ապրանքների համար բնապահպանական հարկ վճարողներ են համարվում`

1) շրջակա միջավայրին վնաս պատճառող ապրանքները Հայաստանի Հանրապետության «Բացթողնում` ներքին սպառման համար» մաքսային ընթացակարգով ներմուծողները , ինչպես նաև ԵՏՄ անդամ պետություններին ց եՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող` շրջակա միջավայրին վնաս պատճառող ապրանքները Հայաստանի Հանրապետության ներմուծողները (այսուհետև սույն բաժնում` ներմուծողներ) .

2) սույն մասի 1-ին կետին համապատասխան ներմուծող հանդիսացողներին կողմից այդ ապրանքները Հայաստանի Հանրապետության տարածքում օտարողները (այսուհետև սույն բաժնում` ներմուծող -իրացողներ) .

3) Հայաստանի Հանրապետության տարածքում շրջակա միջավայրին վնաս պատճառող ապրանքներ արտադրողները` Հայաստանի Հանրապետության տարածքում օտարված ապրանքների մասով (այսուհետև սույն բաժնում` արտադրող -իրացողներ) : Պատվիրատուի կողմից տրամադրված հոլմքից Հայաստանի Հանրապետության տարածքում արտադրված` շրջակա միջավայրին վնաս պատճառող ապրանքների համար

բն ապահ պան ակ ան հար կ վճ ար ո ղ Է համ ար վ ո ւ մ պատվ ի ր ա տ ո ւ ն Յայ աս տան ի Յան ր ապե տ ո ւ թ յ ան տար ած ք ո ւ մ օտ ար վ ած ապր ան ք ն ե ր ի մաս ո վ (այ ս ո ւ Է Է տ ՝ ս ո ւ յ ն բաժ ն ո ւ մ ՝ ար տադ ր ո ղ -ի ր ա գ ն ո ղ) .

Յո դ վ ած 163. Լի ազ ո ր մ ար մ ի ն ն ե ր ը

1. Օր ե ն ս գ ր ք ի 4-րդ հ ո դ վ ած ո վ ս ա հ մ ան վ ած « ի ազ ո ր մ ար մ ի ն » հ աս կ ա գ ո ւ թ յ ո ւ ն ը Օր ե ն ս գ ր ք ի ս ո ւ յ ն բ ա ժ ն ի կ ի ր առ ո ւ թ յ ան ի մ աս տ ո վ , ո ւ ն ի հ Է տ Լ յ ալ նշ ան ակ ո ւ թ յ ո ւ ն ը .

1) բն ապահ պան ակ ան մ ար մ ի ն ՝ բն ապահ պան ո ւ թ յ ան բն ազ ա վ առ ի պե տակ ան կառ ա վ ար մ ան լի ազ ո ր մ ար մ ի ն .

2) բն ապահ պան ակ ան տե ս չ ո ւ թ յ ո ւ ն ՝ բն ապահ պան ակ ան օր ե ն ս դ ր ո ւ թ յ ան պահ ան ջ ն ե ր ի պահ պան մ ան ու կատար մ ան նկ ատմ ամ բ օր ե ն ք ո վ ս ա հ մ ան վ ած կար գ ո վ վար չ ար ար ո ւ թ յ ան Լ ստ ո ւ գ մ ան իր ա վ աս ո ւ թ յ ո ւ ն ու ն ե ց ո ղ ստ ո ր աբ աժ ան ո ւ մ :

Գ Լ Ո Ի Խ 31. Բ Ն Ա Պ Ա Յ Պ Ա Ն Ա Կ Ա Ն Յ Ա Ր Կ Ո Վ Յ Ա Ր Կ Մ Ա Ն Օ Բ Յ Ե Կ Տ Ը , Յ Ա Ր Կ Մ Ա Ն Բ Ա Ձ Ա Ն Ե Վ Դ Ր Ո Ի Յ Թ Ա Չ Ա Փ Ե Ր Ը

Յո դ վ ած 164. Բն ապահ պան ակ ան հ ար կ ո վ հ ար կ մ ան օբ յ ե կ տ ը

1. Բ ն ապահ պան ակ ան հ ար կ ո վ հ ար կ մ ան օբ յ ե կ տ ն ե ր ե ն համ ար վ ո ւ մ ՝

1) մթ ն ո լ ո ր տայ ի ն օ դ վ ն աս ա կ ար ն յ ո ւ թ ե ր ի ար տան ե տ ո ւ մ ը .

2) ջր այ ի ն ռե ս ո ւ ր ս վ ն աս ա կ ար ն յ ո ւ թ ե ր ի Լ (կամ) մի ա գ ո ւ թ յ ո ւ ն ն ե ր ի ար տահ ո ս ք ը .

3) ըն դ ե ր ք օ գ տ ա գ ո ր ծ մ ան , ա ր տադ ր ո ւ թ յ ան Լ (կամ) սպ առ մ ան թ ա փ ո ն ն ե ր ը ՝

ա. հատ ո ւ կ հ ա տ կ ա գ վ ած տե ղ ե ր ո ւ մ տե ղ ա դ ր ե լ ը .

բ. հատ ո ւ կ հ ա տ կ ա գ վ ած տե ղ ե ր ո ւ մ պահ ե լ ը .

4) շ րջ ա կ ա մի ջ ա վ այ ր ի ն վ ն աս պատ ճ առ ո ղ ապր ան ք ն ե ր ի ՝

ա. Հայաստանի Հանրապետության տարածքներում ուժի մեջ մտնող .

բ. ներմուծող-իրացնողների կամ արտադրող-իրացնողների կողմից Հայաստանի Հանրապետության տարածքում օտար ուժի մեջ :

Հոդված 165.

Բնապահ

1. Բնապահ պանական հարկով հարկման բազա է համարվում բնապահ պանական հարկով հարկման օբյեկտի արժեքային կամ ֆիզիկական մեծությունը կամ այն բնութագրիչը, որի հիման վրա Օրենսգրքով սահմանված դրույքաչափերով ու կարգով հաշվարկվում է բնապահ պանական հարկի գումարը :

2. Արտանետման աղբյուրներից մթնոլորտային օդվնասակար նյութերի արտանետման համար բնապահ պանական հարկով հարկման բազա է համարվում`

1) արտանետման անշարժ աղբյուրներից մթնոլորտային օդվնասակար նյութերի արտանետման համար` արտանետման անշարժ աղբյուրներից մթնոլորտային օդ արտանետված վնասակար նյութերի փաստացի ծավալը .

2) արտանետման շարժական աղբյուրներից մթնոլորտային օդ վնասակար նյութերի արտանետման համար`

ա. Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված (հաշվառված) և շահագործվող բեռնատար ավտոտրանսպորտային միջոցների տեսակը` ըստ խմբերի .

բ. Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված (հաշվառված) մարդատար ավտոտրանսպորտային միջոցների, այլ ինքնագնաց մեխանիզմների և լողամիջոցների շարժիչի հզորությունը .

գ. Հայաստանի Հանրապետությունում չգրանցված (~~Հայաստանի~~ Հայաստանի) Հանրապետությունում ուժի մեջ գործող տրանսպորտային միջոցների տեսակը և բեռնատարողությունը :

3. Ջրային ռեսուրս վնասակար նյութերի և միացությունների արտահոսքի համար բնապահպանական հարկով հարկման բազա է համարվում ջրային ռեսուրս անմիջապես (կամ) կենտրոնացված ջրահեռացման ցանցեր և այլ ջրային համակարգեր վնասակար նյութերի և միացությունների արտահոսքի փաստացի ծավալը՝ տվյալ ջրահեռացման ցանցը սպասարկող մաքրման կայանով չմաքրվող վնասակար նյութեր և միացությունների պարունակող արտահոսքերի, իսկ մաքրման կայանների բացակայությամբ կամ դրանց չաշխատելու դեպքում՝ վնասակար նյութեր և միացությունների պարունակող արտահոսքերի ամբողջ ծավալի մասով:

4. Ընդերք օգտագործման, արտադրության կամ սպառման թափոնների՝

1) հատուկ հատկացված տեղերում տեղադրելու համար բնապահպանական հարկով հարկման բազա է համարվում տեղադրված թափոնների ծավալը՝ ըստ վտանգավորության դասերի .

2) հատուկ հատկացված տեղերում պահելու համար բնապահպանական հարկով հարկման բազա է համարվում պահվող թափոնների ծավալը՝ ըստ վտանգավորության դասերի : 2018 ~~թվականի~~ 2020 թվականի

դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ ընդերք օգտագործման, արտադրության կամ սպառման թափոնների հատուկ հատկացված տեղերում պահելու համար բնապահպանական հարկով հարկման բազա է համարվում մինչև Օրենսգրքի ու ժիմեջ մտնելը բնապահպանական վճարի հաշվարկման օբյեկտը :

5. Ծրջակա միջավայրին վնաս պատճառող ապրանքների համար բնապահպանական հարկով հարկման բազա է համարվում՝

1) Հայաստանի Հանրապետության տարածք ներմուծվող՝ շրջակա միջավայրին վնաս պատճառող ապրանքների համար՝

ա. Հայաստանի Հանրապետությունը «Բացթողնում` ներքին սպառման համար» մաքսային ընթացակարգով ներմուծվող` շրջակա միջավայրին վնաս պատճառող ապրանքների համար` այդ ապրանքների մաքսային արժեքը .

բ. ԵՏՄ անդամ պետություններին Հայաստանի Հանրապետությունը ներմուծվող` շրջակա միջավայրին վնաս պատճառող` ապրանքների համար` Օրենսգրքով սահմանված կարգով որոշվող` ԱԱՀ-ով հարկման բազան (առանց այդ ապրանքների համար Օրենսգրքի 5-րդ բաժնով սահմանված կարգով հաշվարկված ակցիզային հարկի գումարի) .

ԵՏՄ

2) ներմուծող-իրացնողներին կողմից Հայաստանի Հանրապետության տարածքում շրջակա միջավայրին վնաս պատճառող ապրանքների օտարման համար` այդ ապրանքների իրացման շրջանառությունը .

3) արտադրող-իրացնողներին կողմից Հայաստանի Հանրապետության տարածքում շրջակա միջավայրին վնաս պատճառող ապրանքների օտարման համար` այդ ապրանքների իրացման շրջանառությունը .

4) ներմուծող-իրացնողներին կամ արտադրող-իրացնողներին կողմից շրջակա միջավայրին վնաս պատճառող ապրանքների անհատույց կամ իրական արժեքից էականորեն ցածր արժեքով օտարման դեպքերում` Օրենսգրքով սահմանված կարգով որոշվող ԱԱՀ-ով հարկման բազան` առանց բնապահպանական հարկի գումարի :

Հոդված 166. Բնապահպանական հարկով հարկման բազայի չափաքանակները

1. Բնապահպանական հարկի հաշվարկման և որոշված քաջափերի կիրառություն համար սահմանվում են հարկման բազայի հետևյալ չափաքանակները .

1) արտանետման անշարժ աղբյուրներին մթնոլորտային օդ` վնասակար նյութերի արտանետման

համար՝ «Մթնոլորտային օդի պահպանություն մասին»
Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված
կարգով անշարժ աղբյուրներին մթնոլորտային օդն
աղտոտող նյութերի արտանետումներին
թույլ տվող ընդհանուր սահմանված (տրամադրված)
սահմանային թույլատրելի արտանետումներին
ծավալները, բացառությամբ սույն մասի 2-րդ կետով
սահմանված դեպքերի.

2) բնապահպանական հարկ վճարողի կողմից
ներկայացված բնապահպանական միջոցառումներին
ծրագրի հիման վրա բնապահպանական մարմնի կողմից
սահմանած՝ մթնոլորտային օդ վնասակար նյութերի
արտանետումներին համար ժամանակավոր (մինչև 5 տարի
ժամկետով) չափաքանակներով սահմանված (տրամադրված)
սահմանային թույլատրելի արտանետումներին
ծավալները.

3) Հայաստանի Հանրապետության ընդհանուր
(չհաշվառված)՝ Հայաստանի Հանրապետության մոտաք
գործող ավտոտրանսպորտային միջոցներին
մթնոլորտային օդ վնասակար նյութերի արտանետման
համար՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում
շահագործվող ավտոտրանսպորտային միջոցներին բանած
գազերում վնասակար նյութերի (ածխածնի օքսիդի,
ածխաջրածիններին, ծխայնություն) պարունակության
սահմանային թույլատրելի նորմաները.

4) ջրային ռեսուրսանմիջապեսը (կամ) կենտրոնացված
ջրահեռացման ցանցեր և այլ ջրային համակարգեր
վնասակար նյութերի և (կամ) միացություններին
արտահոսքի դեպքում՝

ա. Հայաստանի Հանրապետության ջրային օրենսգրքին
համապատասխան տրամադրված ջրօգտագործման
թույլ տվող ընդհանուր սահմանված՝ ջրային ռեսուրս
կամ դրանց ջրհավաք ավազաններ թափվող կենդանաջրերին
թույլատրելի ծավալները, կենդանաջրերում վնասակար

նյու լ թ ե թ ի և (կամ) մի ա գ ո լ թ յ ո լ ն ն ե թ ի թ ո լ յ լ ա տ թ ե լ ի սահ մ ան ա յ ի ն ար տ ա հ ո ս ք ի ծ ա վ ա լ ն ե թ ը .

բ . Հ ա յ ա ս տ ա ն ի Հ ա ն թ ա պ ե տ ո լ թ յ ա ն ջ թ ա յ ի ն օ թ ե ն ս գ թ ի ն հ ա մ ա պ ա տ ա ս ի ա ն ջ թ ա հ ե ո ա գ մ ա ն հ ա մ ա կ ար գ ե թ ի օ գ տ ա գ ո թ մ ա ն և հ ե ո ա գ վ ո ղ ջ թ ե թ ի մ ա ք թ մ ա ն կ ա ն ո ն ն ե թ ո վ ն ա խ ա տ ե ս վ ա ծ ` վ ն ա ս ա կ ար նյ ո լ թ ե թ ի և (կամ) մի ա գ ո լ թ յ ո լ ն ն ե թ ի սահ մ ան ա յ ի ն թ ո լ յ լ ա տ թ ե լ ի ար տ ա հ ո ս ք ի ծ ա վ ա լ ն ե թ ը .

5) ը ն դ ե թ թ օ գ տ ա գ ո թ մ ա ն , ար տ ա դ թ ո լ թ յ ա ն և (կամ) ս պ ա ո մ ա ն թ ա փ ո ն ն ե թ ի պ ա հ մ ա ն կ ա մ տ ե ղ ա դ թ մ ա ն հ ա մ ար ` «Թ ա փ ո ն ն ե թ ի մ ա ս ի ն » Հ ա յ ա ս տ ա ն ի Հ ա ն թ ա պ ե տ ո լ թ յ ա ն օ թ ե ն ք ի հ ա մ ա ձ ա յ ն տ թ ա մ ա դ թ վ ա ծ (հ ա ս տ ա տ վ ա ծ) թ ա փ ո ն ն ե թ ի տ ե ղ ա դ թ մ ա ն սահ մ ան ա ք ա ն ա կ ն ե թ ո վ սահ մ ան վ ա ծ տ ե ղ ա դ թ մ ա ն ծ ա վ ա լ ն ե թ ը : Ս ո լ յ ն կ ե տ ի կ ի թ ա ո ո լ թ յ ա ն ի մ ա ս տ ո վ , ար դ յ ո լ ն ա բ ե թ թ ա կ ա ն հ թ ա պ ար ա կ ի ց թ ա փ ո ն ն ե թ ի դ ո լ թ ս բ ե թ ո լ մ ն ա ո ա ն ց սահ մ ան վ ա ծ կ ար գ ո վ ձ և ա կ ե թ ա վ ա ծ փ ա ս տ ա թ ղ թ ե թ ի (թ ա փ ո ն ի ա ն ձ ն ա գ ի թ , թ ա փ ո ն ն ե թ ի հ ե ո ա գ մ ա ն օ թ յ ե կ տ ն ե թ ի հ ե տ կ ն ք վ ա ծ պ ա յ մ ա ն ա գ ի թ) դ ի տ ար կ վ ո լ մ է ո թ պ ե ս սահ մ ան ա ք ա ն ա կ ի գ ե թ ա գ ա ն ց ո լ մ :

2. Բ ն ա պ ա հ պ ա ն ա կ ա ն հ ար կ ի հ ա շ վ ար կ մ ա ն և դ թ ո լ յ ք ա չ ա փ ե թ ի կ ի թ ա ո ո լ թ յ ա ն հ ա մ ար հ ար կ մ ա ն բ ա գ ա յ ի չ ա փ ա ք ա ն ա կ ն ե թ ը հ ա մ ար վ ո լ մ ե ն գ թ ո յ ա կ ա ն `

1) ար տ ա ն ե տ մ ա ն ա ն շ ար ժ ա ղ թ յ ո լ թ ն ե թ ի ց մ թ ն ո լ ո թ տ ա յ ի ն օ դ ն ա ղ տ ո տ ո ղ նյ ո լ թ ե թ ի ար տ ա ն ե տ ո լ մ ն ե թ ի թ ո լ յ լ տ վ ո լ թ յ ո լ ն չ ո լ ն ե ն ա լ ո լ կ ա մ թ ո լ յ լ տ վ ո լ թ յ ո լ ն ն ե թ ո լ մ թ ո լ յ լ ա տ թ ե լ ի ար տ ա ն ե տ ո լ մ ն ե թ ի ծ ա վ ա լ ն ե թ ը ն շ վ ա ծ չ ի ն ե լ ո լ դ ե պ թ ո լ մ .

2) ջ թ ա յ ի ն ո ե ս ո լ թ ս ա ն մ ի ջ ա պ ե ս և (կամ) կ ե ն տ թ ո ն ա գ վ ա ծ ջ թ ա հ ե ո ա գ մ ա ն ց ա ն ց ե թ և ա յ լ ջ թ ա յ ի ն հ ա մ ա կ ար գ ե թ վ ն ա ս ա կ ար նյ ո լ թ ե թ ի և (կամ) մի ա գ ո լ թ յ ո լ ն ն ե թ ի ար տ ա ն ե տ մ ա ն դ ե պ թ ո լ մ `

ա . Հ ա յ ա ս տ ա ն ի Հ ա ն թ ա պ ե տ ո լ թ յ ա ն ջ թ ա յ ի ն օ թ ե ն ս գ թ ի ն հ ա մ ա պ ա տ ա ս ի ա ն ջ թ օ գ տ ա գ ո թ մ ա ն թ ո լ յ լ տ վ ո լ թ յ ո լ ն

չունենալ ու կամ տրամադրված ջրօգտագործման թույլ տվող թյուններում ջրօգտագործման ծավալները կամ ջրային ռեսուրս կամ դրանց ջրահավաք ավազաններ թափվող կեղտաջրերի թույլատրելի ծավալները կամ կեղտաջրերում վնասակար նյութերի թույլատրելի սահմանային արտահոսքի մասին տվյալները նշված չլինել ու դեպքում .

բ. Հայաստանի Հանրապետության ջրային օրենսգրքին համապատասխան ջրահեռացման համակարգերի օգտագործման և հեռացվող ջրերի մաքրման կանոններով նախատեսված սահմանային թույլատրելի արտահոսքերի ծավալները որոշված չլինել ու դեպքում .

3) ընդերք օգտագործման , արտադրության և (կամ) սպառման թափոնների տեղադրման կամ պահման դեպքում «Թափոններին մասին » Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով`

ա. թափոններին տեղադրման սահմանաքանակները տրամադրված (հաստատված)չլինել ու դեպքում .

բ. օրենքով սահմանված` չարտոնագրված աղբավայրերում թափոններ տեղադրելու կամ թափոններին պահման համար չնախատեսված վայրերում թափոններ պահելու դեպքում .

գ. թափոններ առաջացնողների կողմից կազմված թափոններին անձնագրերը բնապահպանության բնագավառի պետական կառավարման լիազորված մարմնի հետ չհամաձայնեցնել ու դեպքում .

դ. թափոններին տեղադրման , վնասագերծման և թաղման գործունեությունները իրականացնողների կողմից թափոններին հեռացման վայրերի ռեսուրսային գրանցման թերթիկը բնապահպանական մարմնին սահմանված կարգով չներկայացնել ու դեպքում .

ե. թափոններ առաջացնող , վերամշակող և օգտահանողների կողմից թափոններին գոյացման , վերամշակման և օգտահանման օբյեկտներին ռեսուրսային

գրանցման հաշվետվությունը բնապահպանական մարմին սահմանված կարգով չներկայացնելու դեպքում :

Հոդված 167. Արտանետման անշարժ աղբյուրներին մթնոլորտային օդվնասակար նյութերի արտանետման համար բնապահպանական հարկի դրույքաչափերը

1. Արտանետման անշարժ աղբյուրներին մթնոլորտային օդվնասակար նյութերի արտանետման համար բնապահպանական հարկը հաշվարկվում է հարկման բազայի նկատմամբ՝ հետևյալ դրույքաչափերով (հաշվի առնելով սույն հոդվածի 5-րդ մասի դրույթները) .

<p>Մթնոլորտային օդն աղտոտող վնասակար նյութեր</p>	<p>Դրույքաչափը հաշվետու ժամանակաշրջանում արտանետված յուրաքանչյուր տոննայի համար (դրամ)</p>
<p>Փոշի</p>	<p>1800</p>
<p>ածխածնի մի օքսիդ</p>	<p>240</p>
<p>ազոտի օքսիդներ (վերա առհազո վրած երկօքսիդի)</p>	<p>14800</p>
<p>ծծմբային անհիդրիդ</p>	<p>1800</p>
<p>քլոր</p>	<p>12000</p>
<p>քլորոպրեն</p>	<p>90000</p>
<p>մթնոլորտային օդն աղտոտող այլ (սույն աղյուսակում չնշված) նյութեր , որոնց մասով արտանետումների փաստացի ծավալները գերազանցում</p>	<p>$\Gamma_{\text{օդ}} = 900 \text{ դրամ} / \text{ՍԹԿ}$, որտեղ ՍԹԿ - օդում տվյալ նյութի միջին օրական սահմանային թույլատրելի խտությունն է</p>

<p>են օր ե ն ս դ ը ո լ թ յ ամ բ սահ մ ան վ ած կար գ ո վ օդ այ ի ն ավ ազ ան վ ն աս ս կ ար ն յ ո լ թ ե ը ար տան ե տե լ ո լ թ ո լ յ լ տ վ ո լ թ յ ո լ ն ն ե ը ո վ ն ա խ ա տ ե ս վ ած սահ մ ան այ ի ն թ ո լ յ լ ա տր ե լ ի ար տան ե տ ո լ մ ն ե ը ի ծ ա վ ա լ ը կ ա մ ո ը ո ն ց մ աս ո վ բ ա ց ա կ այ ո լ մ են օդ այ ի ն ավ ազ ան վ ն աս ս կ ար ն յ ո լ թ ե ը ար տան ե տե լ ո լ թ ո լ յ լ տ վ ո լ թ յ ո լ ն ն ե ը ը կ ա մ թ ո լ յ լ տ վ ո լ թ յ ո լ ն ն ե ը ո լ մ ն շ վ ած չ ե ն ս ա հ մ ան այ ի ն թ ո լ յ լ ա տր ե լ ի ար տան ե տ ո լ մ ն ե ը ը :</p>	<p>(կո ն ց ե ն տր ա ց ի ա)</p>
--	---------------------------------

2. Եր և ան ք ա դ ա ք ո լ մ , ազ գ այ ի ն պ ար կ ե ը ի տ ար ած ք ն ե ը ո լ մ
ար տան ե տ մ ան ան շ ար ժ ա դ թ յ ո լ ը ն ե ը ի ց մ թ ն ո լ ո ը տ այ ի ն օդ
վ ն աս ս կ ար ն յ ո լ թ ե ը ի ար տան ե տ մ ան հ ա մ ար ս ո լ յ ն
հ ո դ վ ած ի 1-ին մ աս ո վ ս ա հ մ ան վ ած դ ը ո լ յ ք ա չ ա փ ե ը ն
ավ ե լ ա ց վ ո լ մ են 1.5 ան գ ա մ :

3. Օր ե ն ս գ ը թ ի 166-րդ հ ո դ վ ած ի 1-ին մ աս ո վ ս ա հ մ ան վ ած ` հա2
հ ար կ մ ան բ ազ այ ի չ ա փ ա ք ան ա կ ն ե ը ը գ ե ը ազ ան ց ե լ ո լ
դ ե պ ք ո լ մ ս ո լ յ ն հ ո դ վ ած ի 1-ին մ աս ո վ ս ա հ մ ան վ ած
յ ո լ ը ա ք ան չ յ ո լ ը վ ն աս ս կ ար ն յ ո լ թ ի չ ա փ ա ք ան ա կ ն ե ը ը
գ ե ը ազ ան ց ո ղ փ ա ս տ ա ց ի ար տան ե տ վ ած ծ ա վ ա լ ի հ ա մ ար ,
դ ը պ ե ս դ ը ո լ յ ք ա չ ա փ , կ ի ը ա ռ վ ո լ մ Է ս ո լ յ ն հ ո դ վ ած ի 1-ին
մ աս ո վ ս ա հ մ ան վ ած դ ը ո լ յ ք ա չ ա փ ե ը ի (հա2
ս ո լ յ ն հ ո դ վ ած ի 2-րդ մ աս ի դ ը ո լ յ թ ն ե ը ը) `

1) հ ն գ ա պ ա տ ի կ ը ` չ ա փ ա ք ան ա կ ն ե ը ը մ ի ն չ և 5 ան գ ա մ
գ ե ը ազ ան ց ո ղ մ աս ի հ ա մ ար .

2) տասն ապատիկը չափաքանակները 5-ից ավելի անգամ գերազանցող մասի համար .

3) անկախ սուլյն մասի 1-ին և 2-րդ կետերի դրույթներին, հնգապատիկը՝ բնապահպանական մարմնի կողմից սահմանած ժամանակավոր (մինչև հինգ տարի ժամկետով) չափաքանակները գերազանցող մասի համար (**Ծակավոր** չափաքանակների սահմանման ժամանակահատվածի հաշվետու ժամանակաշրջաններում) : Սուլյն կետում նշված բնապահպանական միջոցառումների ծրագրի թերի կատարման կամ չկատարման դեպքում իրականացվում է վերոգրյալ ծրագրի չկատարված կամ թերի կատարված միջոցառումների կատարման ժամանակահատվածի համար արտանետման անշարժ աղբյուրներին մթնոլորտային օդվնասակար նյութերի արտանետման համար հաշվարկված բնապահպանական հարկի գծով պարտավորությունների վերահաշվարկ արտանետումների չափաքանակները գերազանցող մասի համար կիրառելով սուլյն մասի 1-ին և 2-րդ կետերում նշված դրույթաչափերը :

4. Օրենսգրքի 166-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված՝ հարկման բազայի գրոյական չափաքանակների դեպքում սուլյն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված յուրաքանչյուր վնասակար նյութի փաստացի արտանետված ծավալի համար որպես դրույթաչափեր կիրառվում է սուլյն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված դրույթաչափերի (հաշ սուլյն հոդվածի 2-րդ մասի դրույթները)՝

1) տասն ապատիկը , եթե հաշվետու ժամանակաշրջանում արտանետումների փաստացի ծավալները չեն գերազանցում հետևյալ չափաքանակները .

Փոշի	2.0	տոն
ածխածնի մոնօքսիդ	1.5	տոն
ազոտի օքսիդներ (վերահաշված ըստ ազոտի երկօքսիդի)	1.0	տոն

ծծ մ բ այ ի ն ան հ ի դ ը ի դ	0.5	տո
Ք լ ո թ	0.1	տո
սո լ յ ն հ ո դ վ ա ծ ի 1-ին մ աս ո լ մ ն շ վ ա ծ մյ ո լ ս բ ո լ ո թ ն յ ո լ թ ե թ ի հ ամ ար	0.05	տո

2) քս ան հ ի ն գ ա պ ա տ ի կ ը , եթ ե հաշ վ ե տ ո լ
ժամ ան ակ ա շ ը ջ ան ո լ մ ար տան ե տ ո լ մ ն ե թ ի փաս տ ա գ ի
ծավ ալ ն ե թ ը հավ ա ս ար են կամ գե թ ա գ ան ց ո լ մ են սո լ յ ն
մաս ի 1-ին կ ե տ ո լ մ ն շ վ ա ծ չափ ա ք ան ակ ն ե թ ը :

5. 2018 ~~ժող ա կ ս ր ն ի ն Խ ե թ ու մ ն ա մ ար վ ն շ 1~~ ար ժ

աղ բ յ ո լ ը ը ն ե թ ի ց մթ ն ո լ ո թ տ ա յ ի ն օ դ վ ն աս ա կ ար ն յ ո լ թ ե թ ի
ար տան ե տ մ ան հ ամ ար կ ի թ ա ճ վ ո ղ բ ն ա պ ա հ պ ան ակ ան հ ար կ ի
դր ո լ յ ք ա չ ա փ ե թ ը ո թ ո շ վ ո լ մ են ո թ պ ե ս ս ո լ յ ն հ ո դ վ ա ծ ի 1-
ին մ աս ո վ ս ա հ մ ան վ ա ծ դր ո լ յ ք ա չ ա փ ե թ ի և 1.1 գ ո թ ծ ա կ ց ի
ար տ ա դ ը յ ալ , 2019 ~~ժող ն կ ս ր ն ա խ ե ի ո ս ո լ ն վ մ թ ի 1~~

հ ո դ վ ա ծ ի 1-ին մ աս ո վ ս ա հ մ ան վ ա ծ դր ո լ յ ք ա չ ա փ ե թ ի և 1.2
գ ո թ ծ ա կ ց ի ար տ ա դ ը յ ալ , ի ս կ 2020 թ վ ա կ ան ի հ ո լ ն վ ար ի 1-ից `
ո թ պ ե ս ս ո լ յ ն հ ո դ վ ա ծ ո վ ս ա հ մ ան վ ա ծ դր ո լ յ ք ա չ ա փ ե թ ի և 1.3
գ ո թ ծ ա կ ց ի ար տ ա դ ը յ ալ :

Հ ո դ վ ա ծ 168.

մթ ն ո լ ո թ տ ա յ ի ն օ դ վ ն աս ա կ ար ն յ ո լ թ ե թ ի ար տան ե տ մ ան հ ամ ար
բ ն ա պ ա հ պ ան ակ ան

հ ար կ ի դր ո լ յ ք ա չ ա փ ե թ ը

1. Ար տան ե տ մ ան շ ար ժ ա կ ան աղ բ յ ո լ ը ը ն ե թ ի ց
մթ ն ո լ ո թ տ ա յ ի ն օ դ վ ն աս ա կ ար ն յ ո լ թ ե թ ի ար տան ե տ մ ան
հ ամ ար բ ն ա պ ա հ պ ան ակ ան հ ար կ ը հ ա շ վ ար կ վ ո լ մ է հ ար կ մ ան
բ ա գ ա յ ի ն կ ա տ մ ամ բ ` հ ե տ լ յ ալ դր ո լ յ ք ա չ ա փ ե թ ը ո վ (հաշ վ ի
առ ն ե լ ո վ ս ո լ յ ն հ ո դ վ ա ծ ի 2-րդ մ աս ի դր ո լ յ թ ն ե թ ը) .

1) Հ ա յ ա ս տ ա ն ի Հ ան թ ա պ ե տ ո լ թ յ ո լ ն ո լ մ գր ան ց վ ա ծ
(հաշ վ առ վ ա ծ) և շ ա հ ա գ ո թ վ ո ղ բ ե ո ն ա տ ար
ավ տ ո տր ան ս պ ո թ տ ա յ ի ն մ ի ջ ո ց ն ե թ ի ց մթ ն ո լ ո թ տ ա յ ի ն օ դ
վ ն աս ա կ ար ն յ ո լ թ ե թ ի ար տան ե տ մ ան հ ամ ար ` ը ս տ դր ան ց
խ մ բ ե թ ի .

Ար ս

Բեռնատար ավտոտրանսպորտային միջոցի խոլմբը	Դրոշյ քաչ ավը (դրամ)
բեռնեքի փոխադրման համար նախատեսված ավտոտրանսպորտային միջոցներ, որոնց առավելագույն զանգվածը չի գերազանցում 3.5տոննան	5000
բեռնեքի փոխադրման համար նախատեսված՝ 3.5տոննայից ավելի, բայց ոչ ավելի, քան 12տոննա առավելագույն զանգված ունեցող ավտոտրանսպորտային միջոցներ	10000
բեռնեքի փոխադրման համար նախատեսված՝ 12տոննայից ավելի առավելագույն զանգված ունեցող ավտոտրանսպորտային միջոցներ	15000

2) սույն մասի 1-ին կետում չնշված, Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված (հաշվառված) և շահագործվող տրանսպորտային միջոցներից և այլ ինքնագնաց մեխանիզմներից մթնոլորտային օդվնասակար նյութերի արտանետման դիմաց՝ ըստ շարժիչի հզորության.

Շարժիչի հզորություն	Դրոշյ քաչ ավը ամբողջ հարկման բազային կատմամբ (դրամ)
մինչև 50ձիակուծ	յուրաքանչյուր ձիակուծի համար 10դրամ
51-80 ձիակուծ	յուրաքանչյուր ձիակուծի համար 20դրամ
81-100 ձիակուծ	յուրաքանչյուր ձիակուծի համար 30դրամ

101-150	Քանակ	յուրաքանչյուր ձիանակի համար 40 դրամ
151-200	ձիանակ	յուրաքանչյուր ձիանակի համար 50 դրամ
201-250	ձիանակ	յուրաքանչյուր ձիանակի համար 60 դրամ
251-300	ձիանակ	յուրաքանչյուր ձիանակի համար 70 դրամ
301	ևս	յուրաքանչյուր ձիանակի համար 100 դրամ

3) Հայաստանի Հանրապետությունը չգրանցված

(

չհա

գործող ավտոտրանսպորտային միջոցներից օդային ավազան վնասակար նյութերի արտանետման դիմաց՝ բնապահպանական հարկը հաշվարկվում է Հայաստանի Հանրապետությունը յուրաքանչյուր մուտքի համար՝ ըստ դրանց տեսակի և բեռնատարողության հետևյալ դրույքաչափերով .

Ծածկագիրը՝ ըստ արտաքին տնտեսական գործունեության ապրանքային անվանացանկի	Ավտոտրանսպորտային միջոցի նկարագիրը	Դրույքաչափը (դրամ) Հայաստանի Հանրապետության տարածքում շահագործվող ավտոտրանսպորտային միջոցների բանած գազերում վնասակար նյութերի (ածխածնի օքսիդի , ածխաջրածինների , ծխայնություն) պարունակության սահմանային
--	------------------------------------	--

		թ Լ Յ Լ ատր Ե Լ Ի	
		ն ր մ ան Ե ր Ի ս ա հ մ ան ն Ե ր ո Լ մ կ ա տ ա ր վ ո ղ ա ր տ ա ն Ե տ ո Լ մ ն Ե ր Ի դ Ե պ ք ո Լ մ	ն ր մ ան Ե ր Ի ս ա հ մ ան ն Ե ր ի ց ա վ Ե Լ Ի ` վ Ե ր ո գ ր Յ ա Լ ն Յ ո Լ թ Ե ր Ի ց ա ո ն վ ա գ ն մ Ե կ Ի գ ծ ո վ ա ր տ ա ն Ե տ ո Լ մ ն Ե ր Ի դ Ե պ ք ո Լ մ
8703 21-8703 33	մ ար դ ատ ա ր ա վ տ ո մ Ե ք Ե ն ա ն Ե ր ` ն ա խ ա տ Ե ս վ ա ծ մ Ի ն չ Լ 10 մ ար դ (ն Ե վ ա ր ո ր դ ը) տ Ե դ ա փ ո խ Ե Լ ո Լ հ ա մ ա ր	3750	7500
8702	մ ար դ ատ ա ր ա վ տ ո մ Ե ք Ե ն ա ն Ե ր ` ն ա խ ա տ Ե ս վ ա ծ 10 Լ ա մ ար դ (ն Ե վ ա ր ո ր դ ը) տ Ե դ ա փ ո խ Ե Լ ո Լ հ ա մ ա ր , բ ա ց ա ո ո Լ թ Յ ա մ բ 8702909 0 ծ ա ծ կ ա գ ր ո վ դ ա ս ա կ ա ր գ վ ո ղ	10 000	20 000

	տրանսպորտային միջոցներ		
8704 21 8704 31	բենցինային փոխադրման համար՝ 5 տոննայից ոչ ավելի առավելագույն զանգվածով շարժիչավոր տրանսպորտային միջոցներ	5 000	10 000
8704 22 8704 32	բենցինային փոխադրման համար՝ 5 տոննայից ավելի, բայց ոչ ավելի, քան 20 տոննա առավելագույն զանգվածով շարժիչավոր տրանսպորտային միջոցներ	10 000	20 000
8704 23	բենցինային փոխադրման համար՝ 20 տոննայից ավելի առավելագույն զանգվածով շարժիչավոր տրանսպորտային միջոցներ	15 000	30 000

	ին միջոցներ		
--	-------------	--	--

2. 2018 թվականի 1-ից արտանետման շարժական աղբյուրներին ցմթնոլորտային օդվնասակար նյութերի արտանետման համար կիրառվող բնապահպանական հարկի դրույքաչափերը որոշվում են որպես սույն հոդվածով սահմանված դրույքաչափերի և 1.1 գործակցի արտադրյալ, 2019 թվականի հունվարի 1-ից՝ որպես սույն հոդվածով սահմանված դրույքաչափերի և 1.2 գործակցի արտադրյալ, իսկ 2020 թվականի հունվարի 1-ից՝ որպես սույն հոդվածով սահմանված դրույքաչափերի և 1.3 գործակցի արտադրյալ:

Հոդված 169. Ջրային ռեսուրս վնասակար նյութերի և (կամ) կախնալի նյութերի արտահոսքի համար բնապահպանական հարկի դրույքաչափերը

1. Ջրային ռեսուրս անմիջապես և (կամ) կենտրոնացված ջրահեռացման ցանցեր և այլ ջրային համակարգեր վնասակար նյութերի և միացությունների արտահոսքի համար բնապահպանական հարկը հաշվարկվում է հարկման բազայի նկատմամբ՝ հետևյալ դրույքաչափերով (հաշվարանելի ովսույն հոդվածի 5-րդ մասի դրույթները) .

Արտանետվող վնասակար նյութերի և միացությունների	Դրույքաչափը հաշվետու ժամանակաշրջանում արտանետված յուրաքանչյուր տոննայի համար (դր)
կախված նյութեր	5300
ազոտամոնիակային	5100
թթվածնի կենսաբանական պահանջ	18400
Նավթամթերք	204600

պղիծ	1023900
ցիւկ	1023900
սուլֆատներ	100
քլորիդներ	30
նիտրիտներ	511500
նիտրատներ	1100
ընդհանուր ֆոսֆոր	40000
դետերգենտ (վացոլ քիմիական) նյութեր	102300
ծանրմետաղների աղեր	511500
ցիանեցիանի միացություններ	511500
այլվնասակար նյութեր և միացություններ՝ սուլֆատներ, աղաքային վնասակար նյութեր և միացությունները, որոնց մասով արտահոսքի փաստացի ծավալները գերազանցում են ջրօգտագործման թույլ տվյալներով նախատեսված՝ կետաշրջերում վնասակար նյութերի թույլատրելի սահմանային արտահոսքի ծավալները կամ բացակայում են ջրօգտագործման թույլ տվյալները կամ ջրօգտագործման թույլ տվյալներով նշված չեն թույլատրելի սահմանային արտահոսքի ծավալները կամ	<p> $\Gamma_{\text{ընդհ}} = 10000 \text{ դրամ} / \text{ՍԹԿ}_{\text{ձկն}}$ որտեղ՝ $\text{ՍԹԿ}_{\text{ձկն}}$-ն ձկնատնտեսական նպատակով օգտագործվող ջրում տվյալ նյութի կամ միացության սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիան է </p>

<p> ջրահեռացման համակարգերի օգտագործման և հեռացվող ջրերի մաքրման կանոններով նախատեսված սահմանային թույլատրելի արտահոսքերի ծավալները որոշված չեն : </p>	
---	--

2. Սևանա լճի ջրահավաքավազան, Չրագդանի կիրճի տարածքում Չրագդան և Գետառ գետեր վնասակար նյութերի և միացությունների արտահոսքի րականացնողների (բացառությամբ ջրամատակարարման և ջրահեռացման ծառայությունների մատուցողների) համար սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված դրույքաչափերը կրկնապատկվում են :

3. Օրենսգրքի 166-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված հարկման բազայի չափաքանակները գերազանցելու դեպքում սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված յուրաքանչյուր վնասակար նյութի կամ միացության չափաքանակները գերազանցող փաստացի արտահոսքի ծավալի համար, որպես դրույքաչափ, կիրառվում է սույն մասով սահմանված դրույքաչափերի եռապատիկ մեծությունը (
 հոդ 2 վի

մասի դրույթները) :

4. Օրենսգրքի 166-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված հարկման բազայի գրոյական չափաքանակների դեպքում սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված յուրաքանչյուր վնասակար նյութի կամ միացության փաստացի արտահոսքի ծավալի համար, որպես դրույքաչափ, կիրառվում է սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված (
 հաջված իսռ ներդրվ մաաիս

դրույթները) դրույքաչափերի

ա. տասնապատիկը՝ Հայաստանի Հանրապետության Արարատի և Արմավիրի մարզերում .

բ. հնգապատիկը՝ Հայաստանի Հանրապետության մյուս տարածքներում :

5. 2018 թվականի հունվարի 1-ից ջրային ռեսուրս վնասակար նյութերի և միացությունների արտահոսքի համար կիրառվող բնապահպանական հարկի դրույքաչափերը որոշվում են որպես սույն հոդվածով սահմանված դրույքաչափերի և 1.1 գործակցի արտադրյալ, 2019 թվականի հունվարի 1-ից՝ որպես սույն հոդվածով սահմանված դրույքաչափերի և 1.2 գործակցի արտադրյալ, իսկ 2020 թվականի հունվարի 1-ից՝ որպես սույն հոդվածով սահմանված դրույքաչափերի և 1.3 գործակցի արտադրյալ :

Հոդված 170. Ընդերք օգտագործման, արտադրության կամ սպառման թափոնները

հատուկ հատկացված տեղերում պահելու կամ տեղադրելու համար

բնապահպանական հարկի դրույքաչափերը

1. Հատուկ հատկացված տեղերում (թափոններ, տեղաբաշխման տեղեր, պոլիգոններ, թափոնակուտակիչներ, աղբավայրեր, համալիրներ, շինություններ) ընդերք օգտագործման, արտադրության և (կամ) սպառման թափոնները տեղադրելու (թափոնների մեկուսացում, որը բացառում է թափոնների հետագա օգտագործումը և ուղղված է դրանց չեզոքացմանն ու շրջակա միջավայրում վտանգավոր նյութերի հետագա տարածման կանխարգելմանը) համար բնապահպանական հարկը հաշվարկվում է հարկման բազայի նկատմամբ՝ հետևյալ դրույքաչափերով (հաշվի առնելով սույն հոդվածի 6-րդ մասի դրույթները) .

<p>Արտադրության կամ սպառման թափոնները ստ վտանգավորության դասի</p>	<p>Դրույքաչափը հաշվետու ժամանակաշրջանում</p>
---	--

	տեղադրված յուրաքանչյուր տոննայի համար (դրամ)
առաջին դասի վտանգավոր ության թափոններ	48 000
երկրորդ դասի վտանգավոր ության թափոններ	24 000
երրորդ դասի վտանգավոր ության թափոններ	4 800
չորրորդ դասի վտանգավոր ության թափոններ (բացառությամբ աղբահանության և սանիտարական մաքրման աշխատանքների ականացնող օպերատորների համար՝ Ֆիզիկական անձանց կողմից առաջացրած չտեսակավորված սպառման թափոններին)	1 500
ոչ վտանգավոր թափոններ (բացառությամբ աղբահանության և սանիտարական մաքրման աշխատանքների ականացնող օպերատորների համար՝ Ֆիզիկական անձանց կողմից առաջացրած տեսակավորված սպառման թափոններին)	600
աղբահանության և սանիտարական մաքրման	60

<p>աշխատանքներիրականացնող օպերատորներիրհամար՝ Ֆիզիկականանձանցկողմից առաջացրածտեսակավորվածև չտեսակավորվածսպառման թափոններ</p>	
--	--

2. Հատուկ հատկացված տեղերում (արտադրողներ) արտադրողներ և (կամ) սպառման թափոնների պահման (թափոնների ժամանակավոր տեղադրում հատուկ հատկացված տեղերում կամ օբյեկտներում՝ դրանց հետագա օգտահանման կամ հեռացման նպատակով) համար բնապահպանական հարկը 2021 թվականի հունվարի 1-ից հաշվարկվում է հարկման բազայի նկատմամբ՝ հետևյալ դրույթաչափերով .

Արտադրողներ և սպառման թափոնները ստվտանգավորողներին դասի	Դրույթաչափը հաշվետու ժամանակաշրջանում պահված յուրաքանչյուր տոննայի համար (դրամ)
առաջին դասի վտանգավորողներին թափոններ	62400
երկրորդ դասի վտանգավորողներին թափոններ	31200
երրորդ դասի վտանգավորողներին թափոններ	6240
չորրորդ դասի վտանգավորողներին թափոններ	1950
ոչ վտանգավոր թափոններ	780

3. Հատուկ հատկացված տեղերում (պոչամբարներ, արտադրական ցանկում տեղի, մակաբացման ապարների տեղամասեր և այլ համանման վայրեր) ընդերք օգտագործման թափոնների պահման համար բնապահպանական հարկը 2021 թվականի հունվարի 1-ից հաշվարկվում է հարկման բազայի նկատմամբ՝ հետևյալ դրույքաչափերով.

1) ոչ մետաղական պինդ օգտակար հանածոների հանքավայրերի համար .

<p>Ընդերք օգտագործման թափոններն ըստ վտանգավորող թյան դասի</p>	<p>Դրույքաչափը հաշվետու ժամանակաշրջանում պահված յուրաքանչյուր տոննայի համար (դրամ)</p>
<p>առաջին դասի վտանգավորող թյան թափոններ</p>	<p>62400</p>
<p>երկրորդ դասի վտանգավորող թյան թափոններ</p>	<p>31200</p>
<p>երրորդ դասի վտանգավորող թյան թափոններ</p>	<p>6240</p>
<p>չորրորդ դասի վտանգավորող թյան թափոններ</p>	<p>1950</p>
<p>ոչ վտանգավոր թափոններ (այդ թվում՝ մակաբացման ապարներ)</p>	<p>780</p>

2) մետաղական օգտակար հանածոների հանավայրերի համար .

Ընդերք օգտագործման թափոններն ըստ վտանգավորող թյան դասի	Դրոշյաչափը հաշվետու ժամանակաշրջանում մպահված յուրաքանչյուր տոննայի համար (դրամ)
առաջին դասի վտանգավորող թյան թափոններ	1500
երկրորդ դասի վտանգավորող թյան թափոններ	750
երրորդ դասի վտանգավորող թյան թափոններ	150
չորրորդ դասի վտանգավորող թյան թափոններ	50
ոչ վտանգավոր թափոններ (այդ թվում՝ մակաբացման ապարներ)	25

4. Օրենսգրքի 166-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ հարկման բազայի չափաքանակները գերազանցելու դեպքում թափոնների՝ չափաքանակները գերազանցող փաստացի ծավալների համար, որպես դրոշյաչափ, կիրառվում է սույն հոդվածի 1-ին, 2-րդ և 3-րդ մասերով սահմանված դրոշյաչափերի եռապատիկ մեծությունը:

5. Օրենսգրքի 166-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված՝ հարկման բազայի գրոյական չափաքանակների դեպքում թափոնների փաստացի ծավալների համար, որպես դրոշյաչափ, կիրառվում է սույն հոդվածի 1-ին, 2-րդ և 3-րդ մասերով սահմանված դրոշյաչափերի հնգապատիկ մեծությունը:

6. 2018 թվականի ապրիլի 1-ից հարկման թափոնները հատուկ հատկացված տեղերում տեղադրելու համար կիրառվող բնապահպանական հարկի դրոշյաչափերը որոշվում են որպես սույն հոդվածի 1-

ին մասով սահմանված դրույքաչափերի և 1.1 գործակցի արտադրյալ, 2019 թվականի հունվարի 1-ից՝ որպես սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված դրույքաչափերի և 1.2 գործակցի արտադրյալ, իսկ 2020 թվականի հունվարի 1-ից՝ որպես սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված դրույքաչափերի և 1.3 գործակցի արտադրյալ :

7. 2018

Քաղաքում և համայնքում 2020 թվականի

դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ ընդերք գտագործման, արտադրողական կամ սպառման թափոնները հատուկ հատկացված տեղերում պահելու համար բնապահպանական հարկը հաշվարկվում է մինչև Օրենսգրքի ուժի մեջ մտնելը բնապահպանական վճարի հաշվարկման համար սահմանված դրույքաչափերով :

Հոդված 171.

Ծրջակա

ապրանքների համար

բնապահպանական հարկի դրույքաչափերը

1. Ծրջակա միջավայրին վնաս պատճառող ապրանքների համար բնապահպանական հարկը հաշվարկվում է հարկման բազային կատմամբ հետևյալ դրույքաչափերով .

Ծածկագրի ըստ արտաքին տնտեսական գործունե տեղան ապրանքա յին անվանաց անկի	Ապրանքի համառոտ անվանումը	Դրույքաչափը Հայաստանի Հանրապետ ույթյուն ներմուծվ ող ապրանքնե րի համար (%)	Դրույքաչափ ը Հայաստանի Հանրապետու թյունում արտադրվող և իրացվող, ինչպես նաև ներմուծող և իրացվող ապրանքների համար (%)
2707	հանքային	2.0	2.0

<p>2709 00 2710 2713 2714 90 000 2715 00 000</p>	<p>յո ւ ղ ւ ե ր , հո ւ ւ մ ն ա վ թ ւ հո ւ ւ մ ն ա վ թ ա մ թ ե ր ք , ն ա վ թ ւ ն ա վ թ ա մ թ ե ր ք , վ ա ո ե լ ի ք ա ք ս ո ւ ք ա յ ի ն ն յ ո ւ թ ե ր , մ ա յ թ ա ծ յ ո ւ թ ւ ա ս Ֆ ա լ տ (բ ա ց ա ո ո ւ թ յ ա մ ք 2710 11 410, 2710 11 450, 2710 11 490 ծ ա ծ կ ա գ ր ե ր ո վ դ ա ս ա կ ա ր գ վ ո ղ բ ե ն գ ի ն ի , 2710 19 930 ծ ա ծ կ ա գ ր ո վ դ ա ս ա կ ա ր գ վ ո ղ Է լ ե կ տ ր ա կ ա ն մ ե կ ո ւ ս ի չ յո ւ ղ ւ ե ր ի ւ 2710 91 000, 2710 99 000 ծ ա ծ կ ա գ ր ե ր ո վ դ ա ս ա կ ա ր գ վ ո ղ օ գ տ ա գ ո ռ ծ վ ա ծ ն ա վ թ ա մ թ ե ր ք ի)</p>		
<p>2710 19 930 2710 91 000 2710 99 000</p>	<p>Է լ ե կ տ ր ա կ ա ն մ ե կ ո ւ ս ի չ յո ւ ղ ւ ե ր , օ գ տ ա գ ո ռ ծ վ ա ծ ն ա վ թ ա մ թ ե ր ք</p>	<p>3.0</p>	<p>3.0</p>
<p>2903 41 000</p>	<p>Ֆ տ ո ռ ե ո ա ք լ ո ռ մ ե թ ա ն (Ֆ ռ ե ո ն -11), [CFCl₃]</p>	<p>2.0</p>	<p>2.0</p>

2903 42 000	երկֆտորերկքլորմեթան		
2903 43 000	(ֆրենոն -12), [CF ₂ Cl ₂] ենֆտորենաքլորեթան		
2903 44 100	(ֆրենոն -113), [C ₂ F ₃ Cl ₃] քառաֆտորերկքլորերթան		
2903 44 900	(ֆրենոն -114), [C ₂ F ₄ Cl ₂] հինգֆտորքլորերթան (ֆրենոն -115) [C ₂ F ₅ Cl]		
2903 46 100	երկֆտորբրոմքլորմեթան (հալոն -1211) [CF ₂ BrCl]	2.0	2.0
2903 46 200	ենֆտորբրոմմեթան		
2903 46 900	(հալոն -1301) [CF ₃ Br] քառաֆտորերկքլորմեթան (հալոն -2402) [C ₂ F ₄ Br ₂]		
3215 11 00	տպագրական	3.0	3.0
3215 19 000	ներկ		
3402	լվացող նյութեր	0.5	0.5
3701	կինո-ֆոտո	0.8	0.8
3702	ժապավեններ		
3704 00 100			
3705			
3706			
3819 00 000	արգելակման հեղուկներ	2.0	2.0
3820 00 000	հալասանեցնող ու	2.0	2.0

	հակաս առ ց ապա տող հեղ ու Լ կ ն եր պատրաստի		
3923 3925 10 000	պլաստմասսայից արտադրանք ապրանքների փաթեթավորման և տեղափոխման համար ,300լ ծավալից ավելի ցիստենոններ , բաքեր և համանման տարող ու թյ ու ներ պլաստմասսայից	2.0	2.0
4011 4012	անվադողեր	1.0	1.0
4013	ռետինե օդախցիկներ	1.0	1.0
6811 6812 6813	արտադրանք աբետից , ֆրիկցինոն նյութեր (բացառությամբ 6813 10 100 և 6813 90 100 ծածկագրերով դասակարգվող ապրանքների)	3.0	3.0

7019	ապակյա մանրաթել	0.8	0.8
78	կապարև կապարից պատրաստված արտադրանք	3.0	3.0
8311 10	Էլեկտրոդներ	1.5	1.5
8421 23	ներքին այրման շարժիչներ յուղիկամ վառելիքի ֆիլտրեր (բացառությամբ 8421 23 100 ծածկագրով դասակարգվող ապրանքների)	1.0	1.0
8506 30	առաջնային մարտկոցներ սնդիկ - օքսիդային	1.5	1.5
8506 40	առաջնային մարտկոցներ արծաթ - օքսիդային	1.5	1.5
8506 80	առաջնային մարտկոցներ այլ	1.5	1.5
8507 10 8507 20	մարտկոցներ կապարային (բացառությամբ 8507 10 100 և 8507 20 100	3.0	3.0

	ծածկագրերով դասակարգվող ապրանքները)		
8507 30 8507 80	մարտկոցներ կադմիում - նիկելային , մարտկոցներ այլ (բացառությամբ 8507 30 100 և 8507 80 100 ծածկագրերով դասակարգվող ապրանքները)	2.0	2.0
8507 90	մարտկոցներ մասեր (բացառությամբ 8507 90 100 ծածկագրով դասակարգվող ապրանքները)	1.5	1.5
8532 22 000	էլեկտրոնիտի կ կոնդենսատոր ներ	3.0	3.0
8539 31	լուծումիներսցե նտային լամպեր թերմակատոդո վ	3.0	3.0
8539 32 100	սնդիկային լամպեր	3.0	3.0
8702, 8703, 8704, 8705	հինգ տարոնց ավելի մինչև 10	2.0	x

	<p>տարի ներառյալ թողարկման (արտադրողական) տարեթիվ ունեցող ավտոմեքենաներ (բացառությամբ 87029090 ծածկագրով դասակարգվող տրանսպորտային միջոցները)</p>		
8702, 8703, 8704, 8705	<p>10 տարող ավելի մինչև 15 տարի ներառյալ թողարկման (արտադրողական) տարեթիվ ունեցող ավտոմեքենաներ (բացառությամբ 87029090 ծածկագրով դասակարգվող տրանսպորտային միջոցները)</p>	10.0	x
8702, 8703, 8704, 8705	<p>15 տարող ավելի թողարկման (արտադրողական)</p>	20.0	x

	<p>ն) տարեթիվ ունեցող ավտոմեքենաներ (բացառությամբ Բ 87029090 ծածկագրով դասակարգվող տրանսպորտային միջոցների)</p>		
--	--	--	--

ԳԼՈՒԽ 32. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՀԱՐԿԻ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Հոդված 172. Բնապահպանական հարկի արտոնուկությունները

1. Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված (հաշ

մթնոլորտային օդվնասակար նյութեր արտանետելու համար բնապահպանական հարկից ազատվում են .

1) սոցիալական ապահովության մարմիններից արտոնյալ պայմաններով ավտոմեքենաներ ստացած հաշմանդամները՝ այդ ավտոմեքենաների համար .

2) հիբրիդային և էլեկտրական ությամբ սնուցվող շարժիչներով աշխատող ավտոտրանսպորտային միջոցների սեփականատերերը՝ այդ ավտոտրանսպորտային միջոցների մասով .

3) լիազոր մարմնում հաշվառումից ժամանակավորապես հանված տրանսպորտային միջոցների սեփականատերերը՝ այդ տրանսպորտային միջոցների համար :

2. Հայաստանի Հանրապետությունում չգրանցված (չհա

մթնոլորտային օդ վնասակար նյութեր արտանետելու համար բնապահպանական հարկից ազատվում են՝

1) դիվանագիտական և հյուսվածքային ներկայացուցչության անդամները .

2) Հայաստանի Հանրապետության մարդասիրական օգնության և բարեգործական ծրագրերի շրջանակներում փոխադրումներ իրականացնողները : Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով ուղղակիորեն նշված չլինելու դեպքում ծրագրի (գործունեության) տարբերակումն ըստ մարդասիրական օգնության և բարեգործական բնույթի , ինչպես նաև սույն կետի դրույթների համաձայն՝ ԱԱՀ-ից ազատվող ապրանքների , աշխատանքների և ծառայությունների շրջանակները որոշում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազոր մարմինը .

3) Ռուսաստանի Դաշնության զինված ուժերը :

3. Շրջակա միջավայրի նվազագույն պատճառող ներմուծվող ապրանքների համար բնապահպանական հարկից ազատվում են Հայաստանի Հանրապետության տարածքով տարանցիկ տեղափոխվող ապրանքները :

4. Արտադրության և (կամ) սպառման թափոնները հատուկ հատկացված տեղերում տեղադրման և (կամ) պահման համար բնապահպանական հարկից ազատվում են ֆիզիկական անձինք՝ սպառման թափոններին համար :

ԳԼՈՒԽ 33. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՀԱՐԿԻ ՀԱԾՎԱՐԿՈՒՄԸ

Հոդված 173. Հաշվետու ժամանակաշրջանը

1. Բնապահպանական հարկի հաշվարկման և վճարման համար հաշվետու ժամանակաշրջան է համարվում յուրաքանչյուր հաշվետու եռամսյակը , բացառությամբ սույն բաժնով սահմանված դեպքերի :

Հոդված 174. Պետական բյուջե վճարման ենթակա բնապահպանական հարկի

հաշվարկման ընդհանուր կարգը

1. Պետական բյուջե վճարման ենթակա բնապահպանական հարկը հաշվարկվում է Օրենսգրքի 164-րդ հոդվածով սահմանված հարկման յուրաքանչյուր օբյեկտի համար՝ հարկման բազայի և դրույքաչափերի հիման վրա՝ հաշվի առնելով հարկման բազայի

Հոդված 175. Մթնոլորտային օդվնասակար նյութերի արտանետման համար

պետական բյուջե վճարման ենթակա բնապահպանական հարկի

հաշվարկման կարգը

1. Արտանետման անշարժ աղբյուրներին մթնոլորտային օդվնասակար նյութերի արտանետման համար պետական բյուջե վճարման ենթակա բնապահպանական հարկը հաշվարկվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում մթնոլորտային օդարտանետված վնասակար նյութերի փաստացի ծավալների հիման վրա՝

1) հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հաշվարկված սահմանային թույլատրելի արտանետումների ծավալների սահմաններում արտանետված վնասակար նյութերի փաստացի ծավալների և Օրենսգրքի 167-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված համապատասխան դրույքաչափերի (նույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված դեպքերում՝ բազմապատիկ դրույքաչափերի) բազմապատկումով՝ հաշվի առնելով նույն հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված դրույքաչափերը .

2) հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հաշվարկված սահմանային թույլատրելի արտանետումների ծավալները գերազանցող՝ արտանետված վնասակար նյութերի փաստացի ծավալների և Օրենսգրքի 167-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դրույքաչափերի բազմապատկումով՝ հաշվի առնելով նույն հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված դրույքաչափերը .

3) հարկման բազայի գրոյական չափաքանակներին դեպքում հաշվետու ժամանակաշրջանում արտանետված վնասակար նյութերի փաստացի ամբողջ ծավալների և Օրենսգրքի 167-րդ հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված դրույքաչափերի բազմապատկումով՝ հաշվի առնելով նույն հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված դրույքաչափերը .

4) այն դեպքերում, երբ սահմանային թույլատրելի արտանետումների ծավալները սահմանված կարգով հաստատվում են հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում, մինչև դրանց հաստատվելու օրը ընկած ժամանակահատվածում արտանետված վնասակար նյութերի փաստացի ծավալների մասով պետական բյուջե վճարման ենթակա բնապահպանական հարկը որոշվում է սույն մասի 3-րդ կետով սահմանված կարգով, իսկ ծավալները հաստատվելու օրվանից մինչև հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտն ընկած ժամանակահատվածի համար հիմք են ընդունվում սահմանային թույլատրելի արտանետումների ծավալների՝ այդ ժամանակահատվածը ներառող օրերի համար հաշվարկված ծավալները .

5) այն դեպքերում, երբ սահմանային թույլատրելի արտանետումների ծավալները սահմանված կարգով փոփոխվում են հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում, հաշվետու ժամանակաշրջանի՝ մինչև փոփոխվելու օրը և այդ օրվանից մինչև հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտն ընկած ժամանակահատվածների համար հիմք են ընդունվում սահմանային թույլատրելի արտանետումների՝ համապատասխան ժամանակահատվածները ներառող օրերի համար հաշվարկված համապատասխան ծավալները :

2. Արտանետման շարժական աղբյուրներին մթնոլորտային օդ վնասակար նյութերի արտանետման համար պետական բյուջե վճարման ենթակա բնապահպանական հարկը Հայաստանի Հանրապետության թյուրում գրանցված (հաշվառված) և

շահագործվող տրանսպորտային միջոցի, այլ ինքնագնաց մեխանիզմի, լողամիջոցի, Հայաստանի Հանրապետությունում չգրանցված (չհաշվառված)՝ Հայաստանի Հանրապետությունում մոտոքլոնի տրանսպորտային միջոցի համար հաշվարկվում է հարկման բազայի և Օրենսգրքի 168-րդ հոդվածով սահմանված համապատասխան դրույքաչափերի բազմապատկումով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված հարկման օբյեկտներին համար որոշված բնապահպանական հարկի գումարները բնապահպանական հարկ վճարողներն արտացոլում են Օրենսգրքի 180-րդ հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերով սահմանված հարկային հաշվարկներում:

Հոդված 176. Հայաստանի Հանրապետությունում չգրանցված (չհաշվառված)՝

Հայաստանի Հանրապետությունում մոտոքլոնի ավտոտրանսպորտային միջոցներից օդային ավազան վնասակար նյութերի արտանետման համար պետական բյուջե վճարման ենթակա բնապահպանական հարկի հաշվարկման կարգը

1. Հայաստանի Հանրապետությունում չգրանցված (չհրաշնվասարված) ինվտոմիջոցներով Հայաստանի Հանրապետությունում մոտոքլոնի ավտոտրանսպորտային միջոցներից օդային ավազան վնասակար նյութերի արտանետման համար բնապահպանական հարկը հաշվարկվում է Հայաստանի Հանրապետությունում լուրջանչյուր մոտոքլոնի համար՝ Օրենսգրքի 168-րդ հոդվածով սահմանված դրույքաչափերով:

Հոդված 177. Ջրային ռեսուրս վնասակար նյութերի և (կիմ) նյութերի

**արտահոսքի համար պետական բյուջե վճարման
ենթակա**

բնապահպանական հարկի հաշվարկման կարգը

1. Ջրային ռեսուրս վնասակար նյութերի և (կամ միացություններ) արտանետման համար պետական բյուջե վճարման ենթակա բնապահպանական հարկը որոշվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում ջրային ռեսուրսանմիջապես (կամ) կենտրոնացված ջրահեռացման ցանցեր և այլ ջրային համակարգեր վնասակար նյութերի և (կամ) միացություններ փաստացի արտահոսքի ծավալների հիման վրա`

1) հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հաշվարկված թույլատրելի սահմանային արտահոսքի ծավալների սահմաններում արտանետված վնասակար նյութերի և (կամ) միացությունների փաստացի ծավալների և Օրենսգրքի 169-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված համապատասխան դրույքաչափերի (նույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված դեպքերում` կրկնապատիկ դրույքաչափերի) բազմապատկումով` հաշվի առնելով նույն հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված դրույքաչափերը .

2) հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հաշվարկված թույլատրելի սահմանային արտահոսքի ծավալները գերազանցող` վնասակար նյութերի և միացությունների փաստացի արտահոսքի ծավալների և Օրենսգրքի 169-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված բազմապատիկ դրույքաչափերի բազմապատկումով` հաշվի առնելով նույն հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված դրույքաչափերը .

3) հարկման բազայի գրոյական չափաքանակների դեպքում հաշվետու ժամանակաշրջանում վնասակար նյութերի և միացությունների փաստացի արտահոսքի ամբողջ ծավալների և Օրենսգրքի 169-րդ հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված բազմապատիկ դրույքաչափերի բազմապատկումով` հաշվի առնելով նույն հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված դրույքաչափերը .

4) այն դեպքերում, երբ թույլատրելի սահմանային արտահոսքի ծավալները սահմանված կարգով հաստատվում են հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում, մինչև դրանց հաստատվելու օրն ընկած ժամանակահատվածում վնասակար նյութերի և (կամ) միացությունների փաստացի արտահոսքի ծավալների մասով պետական բյուջե վճարման ենթակա բնապահպանական հարկը որոշվում է սույն մասի 3-րդ կետով սահմանված կարգով, իսկ թույլատրելի սահմանային արտահոսքի ծավալները հաստատվելու օրվանից մինչև հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտն ընկած ժամանակահատվածի համար հիմք են ընդունվում թույլատրելի սահմանային արտահոսքի՝ այդ ժամանակահատվածը ներառող օրերի համար հաշվարկված ծավալները:

5) այն դեպքերում, երբ թույլատրելի սահմանային արտահոսքի ծավալները սահմանված կարգով փոփոխվում են հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում, հաշվետու ժամանակաշրջանի՝ մինչև փոփոխվելու օրը և այդ օրվանից մինչև հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտն ընկած ժամանակահատվածների համար հիմք են ընդունվում թույլատրելի սահմանային արտահոսքի՝ համապատասխան ժամանակահատվածները ներառող օրերի համար հաշվարկված համապատասխան ծավալները:

2. Անկախ սույն հոդվածի 1-ին մասի դրույթներից՝ ձկնաբուծության նպատակով ջրօգտագործման և ջրային ռեսուրս վնասակար նյութերի և (կամ) միացությունների արտահոսքի համար պետական բյուջե վճարման ենթակա բնապահպանական հարկը որոշվում է ջրային ռեսուրս արտահոսվող կենդանի անասնաբուծական (կամ) միացությունների միջին կոնցենտրացիաների ու ջրային ռեսուրսի տվյալ հատվածի համար սահմանված ջրի որակի էկոլոգիական նորմերի 90 տոկոսի դրական տարբերության, ջրային ռեսուրս արտանետվող կենդանի անասնաբուծական փաստացի ծավալների և Օրենսգրքի 169-րդ

հոդվածով սահմանված դրույքաչափերի արտադրյալի չափով: Ջրի ոռակի էկոլոգիական նորմերը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը:

3. Սույն հոդվածով սահմանված հարկման օբյեկտներին համարորոշված բնապահպանական հարկի գումարները բնապահպանական հարկ վճարողներին արտացոլում են Օրենսգրքի 180-րդ հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերով սահմանված հարկային հաշվարկներում:

Հոդված 178. Ընդերք օգտագործման, արտադրության և (կամ) սպառման թափոնները

հատուկ հատկացված տեղերում պահելու և (կամ) տեղադրելու համար

պետական բյուջե վճարման ենթակա բնապահպանական հարկի

որոշման կարգը

1. Հատուկ հատկացված տեղերում ընդերք օգտագործման, արտադրության և (կամ) սպառման թափոնները տեղադրելու կամ պահելու համար պետական բյուջե վճարման ենթակա բնապահպանական հարկը որոշվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում հատուկ հատկացված տեղերում փաստացի տեղադրված և (կամ) պահված թափոնների ծավալների հիման վրա՝

1) հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հաշվարկված թափոններին տեղադրման սահմանաքանակներին սահմաններում հատուկ հատկացված տեղերում փաստացի պահված և (կամ) տեղադրված՝ ընդերք օգտագործման, արտադրության և (կամ) սպառման թափոնների ծավալների և Օրենսգրքի 170-րդ հոդվածի 1-3-րդ մասերով սահմանված համապատասխան դրույքաչափերի բազմապատկումով՝ հաշվի առնելով նույն հոդվածի 6-րդ մասով սահմանված դրույքաչափերը .

2) հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հաշվարկված թափոններին տեղադրման սահմանաքանակները գերազանցող՝ պահված և (կամ) տեղադրված

ը նդ եր ք օ գ տ ա գ ո թ մ ան , ար տ ա դ ը ռ լ թ յ ան և (կամ) ս պ առ մ ան թ ա փ ո ն ն ե ռ ի փ ա ս տ ա գ ի ծ ա վ ա լ ն ե ռ ի և ս ո լ յ ն ք ա ժ ն ի 170-րդ հ ո դ վ ա ծ ի 4-րդ մ ա ս ո վ ս ա հ մ ան վ ա ծ ք ա գ մ ա պ ա տ ի կ դ ը ռ լ յ ք ա չ ա փ ե ռ ի ք ա գ մ ա պ ա տ կ ո լ մ ո վ ` հ ա շ վ ի առ ն ե լ ո վ ն ո լ յ ն հ ո դ վ ա ծ ի 6-րդ մ ա ս ո վ ս ա հ մ ան վ ա ծ դ ը ռ լ յ ք ա չ ա փ ե ռ ը .

3) հ ա ղ կ մ ան ք ա գ ա յ ի գ ը ո յ ա կ ան չ ա փ ա ք ան ա կ ն ե ռ ի դ ե պ ք ո լ մ հ ա շ վ ե տ ո լ ժ ա մ ան ա կ ա շ ը ջ ան ո լ մ պ ա հ վ ա ծ և (կամ) տ ե դ ա դ ը վ ա ծ ը ն դ ե ռ ք օ գ տ ա գ ո թ մ ան , ար տ ա դ ը ռ լ թ յ ան և (կամ) ս պ առ մ ան թ ա փ ո ն ն ե ռ ի փ ա ս տ ա գ ի ծ ա վ ա լ ն ե ռ ի և Օ ղ ե ն ս գ ը ք ի 170-րդ հ ո դ վ ա ծ ի 5-րդ մ ա ս ո վ ս ա հ մ ան վ ա ծ ք ա գ մ ա պ ա տ ի կ դ ը ռ լ յ ք ա չ ա փ ե ռ ի ք ա գ մ ա պ ա տ կ ո լ մ ո վ ` հ ա շ վ ի առ ն ե լ ո վ ն ո լ յ ն հ ո դ վ ա ծ ի 6-րդ մ ա ս ո վ ս ա հ մ ան վ ա ծ դ ը ռ լ յ ք ա չ ա փ ե ռ ը .

4) ա յ ն դ ե պ ք ե ռ ո լ մ , ե ռ ք թ ա փ ո ն ն ե ռ ի տ ե դ ա դ ը մ ան ս ա հ մ ան ա ք ան ա կ ն ե ռ ը ս ա հ մ ան վ ա ծ կ ար գ ո վ հ ա ս տ ա տ վ ո լ մ ե ն հ ա շ վ ե տ ո լ ժ ա մ ան ա կ ա շ ը ջ ան ի ը ն թ ա գ ք ո լ մ , մ ի ն չ և դ ը ր ան ց հ ա ս տ ա տ վ ե լ ո լ օ ղ ն ը ն կ ա ծ ժ ա մ ան ա կ ա հ ա տ վ ա ծ ո լ մ պ ա հ վ ա ծ թ ա փ ո ն ն ե ռ ի փ ա ս տ ա գ ի ծ ա վ ա լ ն ե ռ ի մ ա ս ո վ պ ե տ ա կ ան ք յ ո լ ջ ե վ ճ ար մ ան ե ն թ ա կ ա ք ն ա պ ա հ պ ան ա կ ան հ ա ղ ը դ ը ռ շ վ ո լ մ Է ս ո լ յ ն մ ա ս ի 3-րդ կ ե տ ո վ ս ա հ մ ան վ ա ծ կ ար գ ո վ , ի ս կ ս ա հ մ ան ա ք ան ա կ ն ե ռ ը հ ա ս տ ա տ վ ե լ ո լ օ ղ վ ան ի ց մ ի ն չ և հ ա շ վ ե տ ո լ ժ ա մ ան ա կ ա շ ը ջ ան ի ա վ ար տ ն ը ն կ ա ծ ժ ա մ ան ա կ ա հ ա տ վ ա ծ ի հ ա մ ար հ ի մ ք ե ն ը ն դ ո լ ն վ ո լ մ ս ա հ մ ան ա ք ան ա կ ն ե ռ ի ` ա յ դ ժ ա մ ան ա կ ա հ ա տ վ ա ծ ը ն ե ռ առ ո դ օ ղ ե ռ ի հ ա մ ա ը հ ա շ վ ար կ վ ա ծ ծ ա վ ա լ ն ե ռ ը .

5) ա յ ն դ ե պ ք ե ռ ո լ մ , ե ռ ք թ ա փ ո ն ն ե ռ ի տ ե դ ա դ ը մ ան ս ա հ մ ան ա ք ան ա կ ն ե ռ ը ս ա հ մ ան վ ա ծ կ ար գ ո վ փ ո փ ո խ վ ո լ մ ե ն հ ա շ վ ե տ ո լ ժ ա մ ան ա կ ա շ ը ջ ան ի ը ն թ ա գ ք ո լ մ , հ ա շ վ ե տ ո լ ժ ա մ ան ա կ ա շ ը ջ ան ի ` մ ի ն չ և փ ո փ ո խ վ ե լ ո լ օ ղ ը և ա յ դ օ ղ վ ան ի ց մ ի ն չ և հ ա շ վ ե տ ո լ ժ ա մ ան ա կ ա շ ը ջ ան ի ա վ ար տ ն ը ն կ ա ծ ժ ա մ ան ա կ ա հ ա տ վ ա ծ ն ե ռ ի հ ա մ ար հ ի մ ք ե ն ը ն դ ո լ ն վ ո լ մ ս ա հ մ ան ա ք ան ա կ ն ե ռ ի ` հ ա մ ա պ ա տ ա ս ի ան ժ ա մ ան ա կ ա հ ա տ վ ա ծ ն ե ռ ը ն ե ռ առ ո դ օ ղ ե ռ ի հ ա մ ար հ ա շ վ ար կ վ ա ծ հ ա մ ա պ ա տ ա ս ի ան ծ ա վ ա լ ն ե ռ ը :

2. Սույն հոդվածով սահմանված հարկման օբյեկտներին համար որոշված բնապահպանական հարկի գումարները բնապահպանական հարկ վճարողներն արտացոլում են Օրենսգրքի 180-րդ հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերով սահմանված հարկային հաշվարկներում :

3. 2018 թվականի և հ 2020 Վավրիկ անի

դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ ընդերք գտագործման, արտադրության կամ սպառման թափոնները հատուկ հատկացված տեղերում պահելու համար բնապահպանական հարկը հաշվարկվում է մինչև Օրենսգրքի ուժի մեջ մտնելը բնապահպանական վճարի հաշվարկման համար սահմանված կարգով :

Հոդված 179. Շրջակա միջավայրին վնաս պատճառող ապրանքներին համար

պետական բյուջե վճարման ենթակա բնապահպանական հարկի հաշվարկման կարգը

1. Հայաստանի Հանրապետություն «Բացթողում` ներքին սպառման համար » մաքսային ընթացակարգով ներմուծվող Օրենսգրքի 171-րդ հոդվածում նշված` շրջակա միջավայրին վնաս պատճառող ապրանքներին համար պետական բյուջե վճարման ենթակա բնապահպանական հարկը որոշվում է այդ ապրանքներին հարկման բազայի նկատմամբ` նույն հոդվածով Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծվող ապրանքներին համար սահմանված համապատասխան դրույքաչափերով :

2. ԵՏՄ անդամ պետություններին Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծվող Օրենսգրքի 171-րդ հոդվածում նշված` շրջակա միջավայրին վնաս պատճառող` ԵՏՄ ապրանքի կարգավիճակ ունեցող ապրանքներին համար պետական բյուջե վճարման ենթակա բնապահպանական հարկը որոշվում է այդ ապրանքներին հարկման բազայի նկատմամբ` նույն հոդվածով

Հայաստանի Հանրապետությունն ներմուծվող ապրանքների համար սահմանված համապատասխան դրույքաչափերով : Ներմուծող հարկ վճարողները սույն մասում նշված բնապահպանական հարկը հաշվարկում են ինքնուրույն և բնապահպանական հարկի հաշվարկը ներառում են Օրենսգրքով սահմանված ժամկետներում հարկային մարմիններ կայացվող ներմուծման հարկային հայտարարագրում :

3. Ներմուծող-իրացնողների կողմից հաշվետու ժամանակաշրջանում Հայաստանի Հանրապետության տարածքում օտարված՝ Օրենսգրքի 171-րդ հոդվածում նշված (բացառությամբ ըստ արտաքին տնտեսական գործունեության ապրանքային անվանացանկի 8702, 8703, 8704 և 8705 ծածկագրերին դասվող ավտոմեքենաների) ապրանքների համար պետական բյուջե վճարման ենթակա բնապահպանական հարկը հաշվարկվում է այդ ապրանքների հարկման բազայի նկատմամբ՝ նույն հոդվածով Հայաստանի Հանրապետությունն ներմուծվող և իրացվող ապրանքների համար սահմանված համապատասխան դրույքաչափերով :

4. Արտադրող-իրացնողների կողմից հաշվետու ժամանակաշրջանում Հայաստանի Հանրապետության տարածքում արտադրված և Հայաստանի Հանրապետության տարածքում օտարված՝ Օրենսգրքի 171-րդ հոդվածում նշված ապրանքների համար պետական բյուջե վճարման ենթակա բնապահպանական հարկը հաշվարկվում է այդ ապրանքների հարկման բազայի նկատմամբ՝ նույն հոդվածով Հայաստանի Հանրապետությունում արտադրվող և իրացվող ապրանքների համար սահմանված համապատասխան դրույքաչափերով :

5. Ներմուծող-իրացնողների կողմից յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի համար պետական բյուջե վճարման ենթակա բնապահպանական հարկի որոշման համար սույն հոդվածի 3-րդ մասին համապատասխան

որոշված բնապահպանական հարկի գումարից հաշվանցվում (պակասեցվում) են՝

1) ԵՏՄ անդամ չհանդիսացող պետության ներմուծված և օտարված՝ այդ ապրանքների ներմուծման համար մաքսային հայտարարագրերում առանձնացված և Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե վճարված բնապահպանական հարկի գումարների՝ հաշվետու ժամանակաշրջանում ապրանքների օտարմանը համամասնորեն, բայց ոչ ավելի, քան հաշվետու ժամանակաշրջանի համար այդ ապրանքների մասով սույն հոդվածի 3-րդ մասին համապատասխան հաշվարկված բնապահպանական հարկի գումարը .

2) ԵՏՄ անդամ հանդիսացող պետության ներմուծված և օտարված՝ այդ ապրանքների ներմուծման հարկային հայտարարագրերում առանձնացված և պետական բյուջե վճարված բնապահպանական հարկի գումարների՝ հաշվետու ժամանակաշրջանում ապրանքների օտարմանը համամասնորեն, բայց ոչ ավելի, քան հաշվետու ժամանակաշրջանի համար այդ ապրանքների մասով սույն հոդվածի 3-րդ մասին համապատասխան հաշվարկված բնապահպանական հարկի գումարը :

6. Արտադրող-իրացնողների կողմից յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի համար պետական բյուջե վճարման ենթակա բնապահպանական հարկի հաշվարկման համար սույն հոդվածի 4-րդ մասին համապատասխան հաշվարկված բնապահպանական հարկի գումարից հաշվանցվում (պակասեցվում) են՝

1) օտարված ապրանքների արտադրությունում անմիջականորեն օգտագործված՝ ԵՏՄ անդամ չհանդիսացող պետության ներմուծված ապրանքների ներմուծման մաքսային հայտարարագրերում առանձնացված և Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե վճարված բնապահպանական հարկի գումարների՝ հաշվետու

Ժամանակաշրջանում ապրանքների օտարմանը համամասնորեն, բայց ոչ ավելի, քան հաշվետու Ժամանակաշրջանի համար այդ ապրանքների մասով սույն հոդվածի 4-րդ մասին համապատասխան հաշվարկված բնապահպանական հարկի գումարը .

2) օտարված ապրանքների արտադրությունում անմիջականորեն օգտագործված՝ ԵՏՄ անդամ հանդիսացող պետություններին ներմուծված ապրանքների ներմուծման հարկային հայտարարագրերում առանձնացված և պետական բյուջե վճարված բնապահպանական հարկի գումարները՝ հաշվետու Ժամանակաշրջանում ապրանքների օտարմանը համամասնորեն, բայց ոչ ավելի, քան հաշվետու Ժամանակաշրջանի համար այդ ապրանքների մասով սույն հոդվածի 4-րդ մասին համապատասխան հաշվարկված բնապահպանական հարկի գումարը .

3) օտարված ապրանքի արտադրությունում անմիջականորեն օգտագործված՝ Հայաստանի Հանրապետության մատակարարների հաշվարկային փաստաթղթերում առանձնացված և մատակարարներին վճարված բնապահպանական հարկի գումարները՝ հաշվետու Ժամանակաշրջանում ապրանքների օտարմանը համամասնորեն, բայց ոչ ավելի, քան օտարված ապրանքի համար սույն հոդվածի համապատասխան հաշվարկված բնապահպանական հարկի գումարը :

7. Սույն հոդվածի 5-րդ և 6-րդ մասերին համապատասխան հաշվետու Ժամանակաշրջանում օտարված ապրանքների համար որոշված բնապահպանական հարկից չհաշվանցված (չպակասեցված) գումարները բնապահպանական հարկ վճարողի՝ առաջիկա բնապահպանական հարկի վճարումներին հաշվին հաշվանցման կամ վերադարձման ենթակա չեն :

8. Սույն հոդվածի 2-րդ, 3-րդ և 4-րդ մասերով սահմանված հարկման օբյեկտներին համար որոշված բնապահպանական

հարկի գումարները բնապահպանական հարկ վճարողներն արտացոլում են Օրենսգրքի 180-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված հարկային հաշվարկներում :

Հոդված 180.

Յնվելյախ կայանի հարկ

հաշվարկներ

ներկայացումը

1. Եթե սույն հոդվածի 3-րդ մասով այլ բան սահմանված չէ, բնապահպանական հարկ վճարողները մինչև յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ Օրենսգրքի 53-րդ հոդվածով սահմանված կարգով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով Էլեկտրոնային եղանակով բնապահպանական տեսչությունը և հարկային մարմին են ներկայացնում բնապահպանական հարկի հարկային հաշվարկները :

2. Բնապահպանական հարկ վճարողները հարկային մարմին ներկայացված բնապահպանական հարկի հարկային հաշվարկներում սխալների ինքնուրույն հայտնաբերման դեպքում դրանց ճշտման արդյունքներով կարող են բնապահպանական հարկի ճշտված հարկային հաշվարկները Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով Էլեկտրոնային եղանակով ներկայացնել բնապահպանական և հարկային մարմին :

3. Հաշվետու ժամանակաշրջանում ներմուծող - իրացնող և (կամ) արտադրող - իրացնող համարվող և (կամ) հիդրոէլեկտրակայաններ շահագործող բնապահպանական հարկ վճարողները մինչև հաշվետու եռամսյակին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ Օրենսգրքի 53-րդ հոդվածով սահմանված կարգով Էլեկտրոնային եղանակով հարկային մարմին են ներկայացնում բնապահպանական հարկի հարկային հաշվարկներ :

ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՀԱԾՎԻՆ ՄՈՒՏՔԱԳՐՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

Հոդված 181. Բնապահպանական հարկի գումարի վճարումը

1. Սույն բաժնով սահմանված կարգով որոշված՝ պետական բյուջե վճարման ենթակա բնապահպանական հարկի գումարները պետական բյուջե են վճարվում մինչև հաշվետու եռամսյակին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ, բացառությամբ սույն հոդվածում նշված դեպքերի:

2. Արտանետման շարժական աղբյուրներին մթնոլորտային օդ վնասակար նյութերի արտանետման համար բնապահպանական հարկը վճարվում է հետևյալ ժամկետներում ու կարգով.

1) Հայաստանի Հանրապետությանը նույն գրանցված (հաշվառված) և շահագործվող այն տրանսպորտային միջոցների, այլ ինքնագնաց մեխանիզմների և լողամիջոցների համար, որոնց համար սահմանված է տեխնիկական զննության պահանջ, Օրենսգրքի 175-րդ հոդվածով սահմանված կարգով որոշված բնապահպանական հարկը վճարվում է տարեկան մեկ անգամ՝ մինչև դրանց տարեկան տեխնիկական զննությանը.

2) եթե սույն մասի 1-ին կետում նշված դեպքում տարեկան տեխնիկական զննության փոխարեն սահմանված է տեխնիկական զննության այլ պարբերականություն, ապա Օրենսգրքի 175-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հաշվարկված բնապահպանական հարկը վճարվում է՝

ա. հարկային տարվա ընթացքում երկու տեխնիկական զննություն անցնելու դեպքում՝ մինչև հարկային տարվա երրորդ տեխնիկական զննությանը.

բ. երկու հարկային տարվա ընթացքում մեկ տեխնիկական զննություն անցնելու դեպքում՝ տարեկան բնապահպանական հարկի գումարի կրկնապատիկի չափով՝ մինչև յուրաքանչյուր տեխնիկական զննությանը.

3) Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված (հաշվառված) և շահագործվող այն տրանսպորտային միջոցների, այլ ինքնագնաց մեխանիզմների և լողամիջոցների համար, որոնց համար սահմանված չէ տեխնիկական զննություն պահանջ, Օրենսգրքի 175-րդ հոդվածով սահմանված կարգով որոշված բնապահպանական հարկը վճարվում է տարեկան մեկ անգամ՝ մինչև դեկտեմբերի 1-ը ներառյալ:

4) Հայաստանի Հանրապետությունում չգրանցված (չհրապարակապահպանված) շահագործվող տրանսպորտային միջոցներից օդային ավազան վնասակար նյութերի արտանետման համար բնապահպանական հարկը պետական բյուջե է վճարվում Հայաստանի Հանրապետությունում ուղեգրած (կամ վճարումը հավաստող այլ փաստաթուղթը) բնապահպանական հարկ վճարողները պահպանում են՝ հետագայում բնապահպանական հարկի վճարման փաստը հավաստելու նպատակով: Հայաստանի Հանրապետությունում չգրանցված (չհաշվառված) ավտոտրանսպորտային միջոցներով Հայաստանի Հանրապետությունում ուղեգրած (կամ վճարումը հավաստող այլ փաստաթուղթը) բնապահպանական հարկի կողմից կատարված բնապահպանական հարկի հաշվարկը կամ բնապահպանական հարկի վճարման արտոնությունից օգտվելու իրավունքը, անհրաժեշտության դեպքում՝ համապատասխան ճշգրտումներից հետո ապահովելով բնապահպանական հարկի գումարի լրավճարումը բանկային համակարգի միջոցով: Մասնավորապես՝

ա. ԵՏՄ անդամ չհանդիսացող պետություններից տրանսպորտային միջոցների մուտքի դեպքում բնապահպանական հարկի վճարված գումարը սահմանած կարգով արտացոլվում է ավտոտրանսպորտային

միջոցներին մաքսային հայտարարագրում, որը նույնպես հանդիսանում է բնապահպանական հարկի վճարումը հավաստող փաստաթուղթ.

բ. ԵՏՄ անդամ հանդիսացող պետությանը ներդրող ավտոտրանսպորտային միջոցներին մուտքի դեպքում սույն բաժնով սահմանված կարգով ու չափերով Հայաստանի Հանրապետության բանկային համակարգի միջոցով բնապահպանական հարկի կատարված վճարումներին դորրա գրեքը կամ պետական վճարումներին Էլեկտրոնային համակարգի կողմից գեներացված անդորրագիրը (վճարումը հավաստող փաստաթղթերը) հանդիսանում են բնապահպանական հարկի վճարումը հավաստող փաստաթղթեր.

գ. բնապահպանական հարկի վճարման արտոնումնային դեպքում մաքսային մարմինների կողմից տրվում է արտոնումնային հավաստագիր, որը բնապահպանական հարկի վճարողը պահպանում է հետագայում արտոնումնային փաստը հավաստելու նպատակով:

Հայաստանի Հանրապետությանը ներդրող չգրանցված (չհաշվառված) ավտոտրանսպորտային միջոցներին` Հայաստանի Հանրապետության տարածքից ելքի դեպքում մաքսային մարմինները ստուգում են սույն բաժնին համապատասխան բնապահպանական հարկի հաշվարկված և վճարված լինելը կամ բնապահպանական հարկի վճարման արտոնումնային օգտվելու իրավունքը: Ավտոտրանսպորտային միջոցներին ելքի ժամանակ բնապահպանական հարկի վճարումը հավաստող անդորրագրերի և (կամ) տրանսպորտային միջոցներին մաքսային հայտարարագրի վրա դրվում է « Ելնք» և մոկվ կնիք կամ կտրվում է արտոնումնային հավաստագրի վերին մասը, որից հետո հավաստագրերը, հայտարարագրերն ու անդորրագրերը Հայաստանի Հանրապետությանը ներմուտք գործելիս, Հայաստանի Հանրապետությանը ներդրող երթևեկելիս կամ Հայաստանի Հանրապետությանը ներդրող ելքի դեպքում չեն կարող

օգտագործվել նրպես սբնապահպանական հարկի վճարումը հավաստող փաստաթուղթ :

Հայաստանի Հանրապետությունում չգրանցված (չհաշվառված) ավտոտրանսպորտային միջոցներով Հայաստանի Հանրապետությունում մուտք գործելիս և Հայաստանի Հանրապետությունից ելքի դեպքում մաքսային մարմիններին, իսկ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում երթևեկելիս սահմանված կարգով պահանջի դեպքում ճանապարհային երթևեկության անվտանգության մարմիններն ապահպանական հարկ վճարողները ներկայացնում են սահմանված հարկի վճարումը հավաստող փաստաթուղթերը կամ սբնապահպանական հարկի արտոնություններից օգտվելու իրավունքը հավաստող համապատասխան փաստաթուղթերը :

3. Շրջակա միջավայրին վնաս պատճառող ապրանքների ներմուծման համար սբնապահպանական հարկը վճարվում է հետևյալ ժամկետներում ու կարգով .

1) ԵՏՄ անդամ հանդիսացող պետություններին Հայաստանի Հանրապետությունում ներմուծվող՝ շրջակա միջավայրին վնաս պատճառող ապրանքների համար սբնապահպանական հարկը պետական բյուջե է վճարվում մինչև այդ ապրանքները Հայաստանի Հանրապետության տարածք փաստացի ներմուծելու (Հայաստանի Հանրապետության պետական սահմանը հատելու) օրը ընդգրկող ամսվան հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ .

2) ԵՏՄ անդամ չհանդիսացող պետություններին Հայաստանի Հանրապետությունում ներմուծվող՝ շրջակա միջավայրին վնաս պատճառող ապրանքների համար սբնապահպանական հարկը պետական բյուջե է վճարվում մինչև «Բացթողնում՝ ներքին սպառման համար» մաքսային ընթացակարգով մաքսային հայտարարագրի գրանցումը կամ գրանցման ժամանակ, բայց ոչ ուշ, քան ապրանքների բացթողնումը՝ նրպես մաքսային մարմիններ վճարվող

գո ւ մ ար ն ե ր ՝ վ ճ ար ո ւ մ ը հա վ ա ս տ ո ղ փ ա ս տ ա թ ո ւ ղ թ ը
ն ե ր կ ա յ ա ց ն ե լ ո վ մ ա ք ս ա յ ի ն մ ար մ ի ն :

Ե թ ե ն ա խ ա պ ե ս հ ա յ տ ա ր ար ա գ ր վ ա ծ մ ա ք ս ա յ ի ն
ը ն թ ա ց ա կ ար գ ը փ ո խ ար ի ն վ ո ւ մ Է ա յ լ մ ա ք ս ա յ ի ն
ը ն թ ա ց ա կ ար գ ո վ , ա ն կ ա խ ն ե ր մ ո ւ ծ ո ւ մ ի ց հ ե տ ո ա յ դ
ա պ ր ա ն ք ն ե ր ի ն կ ա տ մ ա մ ք կ ի ր ա ռ վ ո ղ մ ա ք ս ա յ ի ն
ը ն թ ա ց ա կ ար գ ի փ ո փ ո խ ո ւ թ յ ո ւ ն ի ց , շ ր ջ ա կ ա մ ի ջ ա վ ա յ ր ի ն
վ ն ա ս պ ա տ ճ ա ռ ո ղ ա պ ր ա ն ք ն ե ր ի հ ա մ ար ք ն ա պ ա հ պ ա ն ա կ ա ն
հ ար կ ը հ ա շ վ ար կ վ ո ւ մ և գ ա ն ծ վ ո ւ մ Է Հ ա յ ա ս տ ա ն ի
Հ ա ն ր ա պ ե տ ո ւ թ յ ա ն ս ա հ մ ա ն ո վ յ ո ւ ր ա ք ա ն չ յ ո ւ ր մ ո ւ տ ք ի
հ ա մ ար մ ե կ ա ն գ ա մ :

Հոդված 182.

Բնապահպանակ

մո ւ տ ք ա գ ր ո ւ մ ը մ ի ա ս ն ա կ ա ն

հ ա շ վ ի ն

1. Օր ե ն ս գ ր ք ո վ ս ա հ մ ա ն վ ա ծ չ ա փ ի ց ա վ ե լ ի վ ճ ար վ ա ծ
ք ն ա պ ա հ պ ա ն ա կ ա ն հ ար կ ի գ ո ւ մ ար ն ե ր ը Օր ե ն ս գ ր ք ի ՝
հ ար կ ա յ ի ն վ ար չ ար ար ո ւ թ յ ա ն մ ա ս ո վ ս ա հ մ ա ն վ ա ծ կ ար գ ո վ
և ժ ա մ կ ե տ ն ե ր ո ւ մ մ ո ւ տ ք ա գ ր վ ո ւ մ ե ն մ ի ա ս ն ա կ ա ն հ ա շ վ ի ն :

ԲԱԺԻՆ 9.ՃԱՆԱՊԱՐՅԱՅԻՆ ՀԱՐԿ Ը

**ԳԼՈՒԽ 35.ՃԱՆԱՊԱՐՅԱՅԻՆ ՀԱՐԿ Ը ,ՎՃԱՐՈՂՆԵՐ Ը
ԵՎ ԼԻԱԶՈՐ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐ Ը**

Հոդված 183.Ճանապարհային հարկ ը

1. Ճանապարհային հարկ ը Հայաստանի Հանրապետության ավտոմոբիլային ճանապարհներին ցանցի զարգացման , Հայաստանի Հանրապետության ընդհանուր օգտագործման պետական ավտոմոբիլային ճանապարհներին շինարարության , նորոգման և պահպանման համար անհրաժեշտ դրամական միջոցներին գոյացման նպատակով սույն բաժնին համապատասխան պետական բյուջե վճարվող հարկ է :

Հոդված 184.

Ճանապարհային

1. Ճանապարհային հարկ վճարողներ են համարվում Օրենսգրքի 186-րդ հոդվածով սահմանված հարկման օբյեկտ համարվող գործունեություն և (կամ) գործառույթ իրականացնող սույն բաժնով սահմանված ավտոտրանսպորտային միջոցներին սեփականատեր կամ նրանց կողմից լիազորված անձ (ներկայացուցիչ) համարվող , ինչպիսև սույն բաժնով սահմանված գործունեություն և (կամ) գործառույթ իրականացնելու նպատակով ավտոմոբիլային ճանապարհներից օգտվող կազմակերպությունները և ֆիզիկական անձինք :

2. Հայաստանի Հանրապետությունում չգրանցված (չվարչակարգված) օտարազգացիքներով Հայաստանի Հանրապետության ավտոմոբիլային ճանապարհներին հարկ վճարողներ են համարվում Հայաստանի Հանրապետությունում չգրանցված (չհաջ մեքուս) բաժնով սահմանված ավտոտրանսպորտային միջոցներով (բաց) մաք սային ընթացակարգով ձևակերպված) Հայաստանի

Հանրապետությունն (այդ թվում՝ ԵՏՄ անդամ պետությունները) մոտ քաղաքացիները:

3. Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված (ԵԱՀԿ ֆինանսական կորուստային միջոցներով) Հայաստանի Հանրապետության ավտոմոբիլային ճանապարհներով երթևեկելու համար ճանապարհային հարկ վճարողներ են համարվում սույն բաժնով սահմանված ավտոտրանսպորտային միջոցների սեփականատերերը կամ նրանց կողմից լիազորված անձինք (ներկայացրել են):

4. Հայաստանի Հանրապետության ընդհանուր օգտագործման պետական ավտոմոբիլային ճանապարհներին գովազդ տեղադրելու համար ճանապարհային հարկ վճարողներ են համարվում միջպետական և հանրապետական նշանակության ավտոմոբիլային ճանապարհներին (այդ թվում՝ համայնքների վարչական սահմաններին միջոցներով անցնող տարանցիկ հատվածներում), ինչպես նաև այդ ճանապարհներին օտարման շերտերում և պաշտպանական գոտիներում գովազդ տեղադրողները (գովազդակիրները):

Հոդված 185. Լիազորմամբ ներդրում

1. «

« մասին » և «Ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման մասին » Հայաստանի Հանրապետության օրենքերում և դրանց համապատասխան ընդունված իրավական ակտերում կիրառվող հասկացությունները սույն բաժնով կիրառվում են այդ իրավական ակտերում կիրառվող իմաստով ու նշանակության մեջ, եթե սույն բաժնով այլ բան նախատեսված չէ:

2. ԵՏՄ մաքսային սահմանով տրանսպորտային միջոցների տեղափոխման մասով ճանապարհային հարկի հաշվարկման ու վճարման հետ կապված

Ավտո
Տր

հարաբերություններն արգելադրում են պատակով սուղ և բաժնով կիրառվող այն հասկացությունները, որոնք սահմանված չեն սուղ և բաժնով, կիրառվում են 2014 թվականի մայիսի 29-ի «Եվրասիական տնտեսական միություն» պայմանագրի թիվ 24 հավելվածով (համակարգված (համաձայնեցված) տրանսպորտային քաղաքականության մասին արձանագրության), ԵՏՄ մաքսային օրենսդրության մեջ կամ մաքսային հարաբերություններ կարգավորող՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով և այլ իրավական ակտերով սահմանված իմաստներով:

3. Օրենսգրքի 4-րդ հոդվածով սահմանված «լիազորմամբին» հասկացությունը Օրենսգրքի սուղ և բաժնի կիրառության իմաստով, ունի հետևյալ նշանակությունը.

1) ճանապարհային երթևեկության անվտանգության մարմին՝ ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազոր պետական կառավարման մարմին.

2) պետական ճանապարհային մարմին՝ տրանսպորտի բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազոր պետական կառավարման մարմին:

**Պ Ա Ռ Խ 36. Ճ Ա Ն Ա Պ Ա Ր Հ Ա Յ Ի Ն Հ Ա Ր Կ Ո Վ Հ Ա Ր Կ Մ Ա Ն Օ Բ Յ Ե Կ Տ Ը ,
Հ Ա Ր Կ Մ Ա Ն Բ Ա Ձ Ա Ն Ե Վ Դ Ր Ո Ւ Յ Զ Ա Չ Ա Փ Ե Ր Ը**

Հոդված 186. Ճանապարհային հարկով հարկման օբյեկտը

1. Ճանապարհային հարկով հարկման օբյեկտներ են համարվում՝

1) Հայաստանի Հանրապետությունում չգրանցված (քենտ չվստորափած) ավտոտրանսպորտային միջոցներով Հայաստանի Հանրապետության ավտոմոբիլային ճանապարհներից օգտվելը.

2) Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված (ինքնավար) ավտոտրանսպորտային միջոցներով Հայաստանի Հանրապետության ավտոմոբիլային ճանապարհներին օգտվելը .

3) Հայաստանի Հանրապետության ընդհանուր օգտագործման պետական ավտոմոբիլային ճանապարհներին գովազդ տեղադրելը :

Հոդված 187. Ճանապարհային

1. Ճանապարհային հարկով հարկման բազա է համարվում ճանապարհային հարկով հարկման օբյեկտի արժեքային կամ ֆիզիկական մեծությունը կամ այն բնութագրիչը, որի հիման վրա սույն բաժնով սահմանված դրույքաչափերով ու կարգով հաշվարկվում է ճանապարհային հարկի գումարը :

2. Հայաստանի Հանրապետությունում չգրանցված (չհաշվարկված) ավտոտրանսպորտային միջոցներով Հայաստանի Հանրապետության ավտոմոբիլային ճանապարհներին օգտվելու համար ճանապարհային հարկով հարկման բազա է համարվում բեռնատար ավտոտրանսպորտային միջոցներով Հայաստանի Հանրապետությունում ուղևորվող արտահայտված օրերով, ըստ բեռնատար ավտոտրանսպորտային միջոցների (այդ թվում՝ կցորդների և կիսակցորդների) թույլատրելի առավելագույն զանգվածի :

3. Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված (ինքնավար) ավտոտրանսպորտային միջոցներով Հայաստանի Հանրապետության ավտոմոբիլային ճանապարհներին օգտվելու համար ճանապարհային հարկով հարկման բազա է համարվում բեռնատար ավտոտրանսպորտային միջոցի, կցորդի, կիսակցորդի հաշվառման վկայագրում նշված թույլատրելի առավելագույն զանգվածը՝ արտահայտված տոննաներով :

4. Հայաստանի Հանրապետության ընդհանուր օգտագործման պետական ավտոմոբիլային ճանապարհներին գովազդ տեղադրելու համար հարկման բազա է համարվում միջպետական և հանրապետական նշանակության ավտոմոբիլային ճանապարհներին (այդ թվում՝ համայնքների վարչական սահմաններին միջնուանցնող տարանցիկ հատվածներում), ինչպես նաև այդ ճանապարհներին օտարման շերտերում և պաշտպանական գոտիներում տեղադրված գովազդային վահանակի մակերեսը՝

արտ

Բազմակողմ (երկու և ավելի կողմ ունեցող) գովազդային վահանակի դեպքում հարկման բազա է համարվում գովազդողային վահանակի բոլոր կողմերի մակերեսների հանրագումարը :

5. Սույն հոդված 2-րդ և 3-րդ մասերի կիրառության իմաստով, թամբային քարշակ թափքի տեսակ ունեցող ավտոմոբիլի և կիսակցորդի միակցված շարժակազմի (

ավ

նպատակով հիմք է ընդունվում ավտոգնացքի մեջ մտնող ավտոմոբիլի և կիսակցորդի թույլատրելի առավելագույն զանգվածների հանրագումարը՝ արտահայտված տոննաներով, իսկ կցորդով շարժվող միակցված շարժակազմի (ավտոգնացքի) դեպքում՝ շարժակազմի մեջ մտնող ավտոտրանսպորտային միջոցների (այդ թվում՝ կցորդների և կիսակցորդների) թույլատրելի առավելագույն զանգվածների հանրագումարը՝ արտահայտված տոննաներով :

Հոդված 188. Հայաստանի Հանրապետության ընդհանուր օգտագործման (չհաշվառված)

Բեռնատար ավտոտրանսպորտային միջոցներով Հայաստանի Հանրապետության ավտոմոբիլային ճանապարհներին օգտվելու համար ճանապարհային հարկի դրույքաչափերը

1. Հայաստանի Հանրապետությունը չգրանցված (քեստի վստահությամբ) ավտոտրանսպորտային միջոցներով Հայաստանի Հանրապետության ավտոմոբիլային ճանապարհներին օգտվելու համար ճանապարհային հարկը հաշվարկվում է Հայաստանի Հանրապետություն մոտքի յուրաքանչյուր 15 օրվա համար՝ ըստ ավտոտրանսպորտային միջոցի թույլատրելի առավելագույն զանգվածի .

Բեռնատար ավտոտրանսպորտային միջոցները՝ ըստ թույլատրելի առավելագույն զանգվածի	Հայաստանի Հանրապետություն յուրաքանչյուր մոտքի համար դրույքաչափը (դր
մինչև 1,5տոննաներանոյալ	15000
1,5-ից մինչև 3տոննաներանոյալ	25000
3-ից մինչև 5տոննաներանոյալ	40000
5-ից մինչև 10տոննաներանոյալ	65000
10-ից մինչև 20տոննաներանոյալ	80000
20-ից մինչև 30տոննաներանոյալ	110000
30-ից 44տոննաներանոյալ	152000
450-ից 60 տոննան	205000
61-ից մինչև 70տոննաներանոյալ	233000
71-ից մինչև 80տոննաներանոյալ	285000
81-ից մինչև 90տոննաներանոյալ	318000
91-ից մինչև 100տոննաներանոյալ	603000
101տոննանևավելի	753000

Հոդված 189. Հայաստանի Հանրապետությունը գրանցված (հաշվառված) բեռնատար ավտոտրանսպորտային միջոցներով Հայաստանի

Հանրապետություն **ավտոմոբիլային**
ճանապարհներով երթևեկելու
համար **ճանապարհային** **հարկի**
դրույքաչափերը

1. Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված (հաշվառված) տարավտոտրանսպորտային միջոցներով Հայաստանի Հանրապետության ավտոմոբիլային ճանապարհներով երթևեկելու համար ճանապարհային հարկը հաշվարկվում է հետևյալ տարեկան դրույքաչափերով .

Ավտոմեքենայի բեռնատարողությունը (տոննա)	Ամսական դրույքաչափը (դրամ)
Մինչև 20 տոննա ներառյալ	0
21-ից մինչև 25 տոննա ներառյալ	120000
26-ից մինչև 30 տոննա ներառյալ	240000
31-ից մինչև 35 տոննա ներառյալ	360000
36 և ավելի տոննա	480000

Հոդված 190. Հայաստանի Հանրապետության ընդհանուր օգտագործման պետական ավտոմոբիլային ճանապարհներին գովազդ տեղադրելու համար

ճանապարհային հարկի դրույքաչափերը

1. Հայաստանի Հանրապետության ընդհանուր օգտագործման պետական ավտոմոբիլային ճանապարհներին գովազդ տեղադրելու համար ճանապարհային հարկը հաշվարկվում է հետևյալ տարեկան դրույքաչափերով .

1) մի ջ պե տակ ա ն նշ ան ակ ու թ յ ան ավ տո մ ո բ ի լ այ ի ն ճան ապար հ ն եր ի ն (այ դ թ վ ու մ ` համ այ ն ք ն եր ի վար չ ակ ան սահ մ ան ն եր ի մի ջ ո վ ան ց ն ո ղ տար ան ց ի կ հատվ ած ն եր ու մ), ին չ պե ս նաև այ դ ճան ապար հ ն եր ի օտար մ ան շե ր տե ր ու մ և պաշ տպան ակ ան գո տի ն եր ու մ տե ղ ադ ր վ ո ղ գո վ ազ դ այ ի ն վա - հա նա կի մա կե րե սի յու ր աք ան չ յ ու ր քառ ակ ու սի մե տր ի համ ար ` 10000 դր ամ .

2) հան ր ապե տակ ան նշ ան ակ ու թ յ ան ավ տո մ ո բ ի լ այ ի ն ճան ապար հ ն եր ի ն (այ դ թ վ ու մ ` համ այ ն ք ն եր ի վար չ ակ ան սահ մ ան ն եր ի մի ջ ո վ ան ց ն ո ղ տար ան ց ի կ հատվ ած ն եր ու մ), ին չ պե ս նաև այ դ ճան ապար հ ն եր ի օտար մ ան շե ր տե ր ու մ և պաշ տպան ակ ան գո տի ն եր ու մ տե ղ ադ ր վ ո ղ գո վ ազ դ այ ի ն վա - հա նա կի մա կե րե սի յու ր աք ան չ յ ու ր քառ ակ ու սի մե տր ի համ ար ` 7500 դր ամ :

ԳԼ ՈՒ Խ 37.ՃԱՆԱՊԱՐՅԱՅԻՆ ՀԱՐԿԻ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Հոդված 191.Ճան ապար հ այ ի ն հար կ ի ար տո ն ու թ յ ու ն ն եր ը

1. Սու յ ն բաժ ն ո վ սահ մ ան վ ած ճան ապար հ այ ի ն հար կ ի բո լ ու ր տե ս ակ ն եր ի վճ ար ու մ ի ց ազ ատվ ու մ են Հայ աս տան ի Հան ր ապե տո ու թ յ ան պե տակ ան և համ այ ն ք այ ի ն կառ ավ ար չ ակ ան հի մ ն ար կ ն եր ը և կե ն տր ո ն ակ ան բան կ ը :

2. Հայ աս տան ի Հան ր ապե տո ու թ յ ու ն ու մ չ գ ր ան ց վ ած (չ հ աշ վ ~~բեռավաճ~~ ար ավ տո տր ան ս պո ր տայ ի ն մի ջ ո ց ն եր ո վ Հայ աս տան ի Հան ր ապե տո ու թ յ ան ավ տո մ ո բ ի լ այ ի ն ճան ապար հ ն եր ի ց օգ տվ ե լ ու համ ար ճան ապար հ ա յի ն հար կ ի վճ ար ու մ ի ց ազ ատվ ու մ են `

1) Հայ աս տան ի Հան ր ապե տո ու թ յ ու ն ու մ հավ ատար մ ագ ր վ ած օտար եր կ ր յ ա դի վ ան ագ ի տակ ան նե ր կ այ աց ու ց չ ու թ յ ու ն ն եր ը և հյ ու պատո ս ակ ան հի մ ն ար կ ն եր ը ` իր ե ն ց պաշ տո ն ակ ան օգ տազ ո թ մ ան բե ո ն ատար ավ տո տր ան ս պո ր տայ ի ն մի ջ ո ց ն եր ի համ ար .

2) բե ո ն ատար ավ տո տր ան ս պո ր տայ ի ն մ ի ջ ո ց ն եր ո վ Հայ աս տան ի Հան ր ապե տո ու թ յ ան տար ած ք մար դ աս ի ր ակ ան և

տեխնիկական օգնություններ, բարեգործական ծրագրերի շրջանակներում բեռներ փոխադրող ճանապարհային հարկ վճարողները՝ այդ փոխադրումներին համար .

3) Հայաստանի Հանրապետությունում տեղակայված Ռուսաստանի Դաշնության ռազմականներ բեռնատար ավտոտրանսպորտային միջոցներով փոխադրումներ իրականացնող ճանապարհային հարկ վճարողները՝ այդ փոխադրումներին համար .

4) հանրապետական գործադիր մարմինների և այլ պետական կառավարման մարմինների հրավերներով Հայաստանի Հանրապետության տարածք մուտք գործող տրանսպորտային միջոցների սեփականատերերը կամ նրանց կողմից լիազորված անձինք (ներկայացուցիչները)

5) Վրաստանի տարածքում գրանցված՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում փոխադրումներ իրականացնող բեռնատար տրանսպորտային միջոցներով Հայաստանի Հանրապետությունում մուտք գործող ճանապարհային հարկ վճարողները , բացառությամբ 44 տոննան գերազանցող թույլատրելի առավելագույն զանգված ունեցող ավտոտրանսպորտային միջոցներին համար սույն բաժնով սահմանված ճանապարհային հարկի .

6) միջազգային պայմանագրերին համապատասխան ճանապարհային հարկի արտոնություններին ցուցվող ճանապարհային հարկ վճարողները :

3. Սույն հոդվածի 2-րդ մասին համապատասխան՝ Հայաստանի Հանրապետությունում չգրանցված (չհաշվառված) բեռնատար տրանսպորտային միջոցներով Հայաստանի Հանրապետության ավտոմոբիլային ճանապարհներից օգտվելու համար ճանապարհային հարկի արտոնություններից օգտվելու իրավունքը հավաստող փաստաթղթեր են համարվում՝

1) Հայաստանի Հանրապետությունում հավատարմագրված օտարերկրյա դիվանագիտական ներ-

կայ աց ու ց չ ու թ յ ու ն ն եր ի և հյ ու ւ պատո ս ա կ ա ն
հի մ ն ա ր կ ն եր ի ա ն ձ ն ա կ ա գ մ ի ա ն դ ա մ ն եր ի հ ա մ ա ր `
Հայ ա ս տ ա ն ի Հան ր ա պ ե տ ու լ թ յ ա ն ա ր տ ա ք ի ն գ ո թ եր ի
ն ա խ ա ր ա ր ու լ թ յ ա ն կ ո ղ մ ի ց տ ր վ ա ծ դ ի վ ա ն ա գ ի տ ա կ ա ն վ կ ա -
յ ա կ ա ն ը .

2) Հայ ա ս տ ա ն ի Հան ր ա պ ե տ ու լ թ յ ա ն տ ա ր ա ծ ք մ ա ր դ ա ս ի ր ա -
կ ա ն և տ ե խ ն ի կ ա կ ա ն օ գ ն ու լ թ յ ա ն , բ ա ր ե գ ո թ ա կ ա ն
ծ ր ա գ ր եր ի շ ր ջ ա ն ա կ ն եր ու մ բ ե ո ն եր փ ո խ ա դ ր ո ղ
ճ ա ն ա պ ա ր հ ա յ ի ն հ ա ր կ վ ճ ա ր ո ղ ն եր ի հ ա մ ա ր ` ն շ վ ա ծ
ծ ր ա գ ր ի ի ր ա կ ա ն ա ց մ ա ն վ ե ր ա բ եր յ ալ ի ր ա վ ա կ ա ն ա կ տ ը (այ դ
թ վ ու մ ` Հայ ա ս տ ա ն ի Հան ր ա պ ե տ ու լ թ յ ա ն մ ի ջ ա գ գ ա յ ի ն պ ա յ -
մ ա ն ա գ ի ը), ի ս կ դ ր ա ն ց բ ա ց ա կ ա յ ու լ թ յ ա ն դ ե պ ք ու մ ` Հ ա յ ա ս -
տ ա ն ի Հան ր ա պ ե տ ու լ թ յ ա ն կ ա ո ա վ ա ր ու լ թ յ ա ն բ ա ր ե գ ո թ ա կ ա ն
ծ ր ա գ ր եր ի հ ա մ ա կ ա ր գ մ ա ն հ ա ն ձ ն ա ժ ո ղ ո վ ի ո ր ո շ ու մ ը .

3) Հայ ա ս տ ա ն ի Հան ր ա պ ե տ ու լ թ յ ու ն ու մ տ ե ղ ա կ ա յ վ ա ծ
Ռ ու ս ա ս տ ա ն ի Դ ա շ ն ու լ թ յ ա ն ո ա գ մ ա կ ա յ ա ն ն եր բ ե ո ն եր և
գ ի ն վ ո թ ն եր փ ո խ ա դ ր ո ղ ճ ա ն ա պ ա ր հ ա յ ի ն հ ա ր կ վ ճ ա ր ո ղ ն եր ի
հ ա մ ա ր ` Ռ ու ս ա ս տ ա ն ի Դ ա շ ն ու լ թ յ ա ն ո ա գ մ ա կ ա յ ա ն ն եր ի
տ ն օ թ ի ն ու լ թ յ ա ն կ ո ղ մ ի ց տ ր վ ա ծ տ ե ղ ե կ ա ն ք ը .

4) Հ ա յ ա ս տ ա ն ի Հան ր ա պ ե տ ու լ թ յ ա ն ն ա խ ա -
ր ա ր ու լ թ յ ու ն ն եր ի և գ ե ր ա տ ե ս չ ու լ թ յ ու ն ն եր ի հ ր ա վ եր -
ն եր ո վ Հայ ա ս տ ա ն ի Հան ր ա պ ե տ ու լ թ յ ա ն տ ա ր ա ծ ք մ ու տ ք
գ ո թ ո ղ տ ր ա ն ս պ ո թ ա յ ի ն մ ի ջ ո ց ն եր ի ս ե փ ա կ ա ն ա տ եր եր ի
կ ա մ ն ր ա ն ց կ ո ղ մ ի ց լ ի ա գ ո թ վ ա ծ ա ն ձ ա ն ց
(ն եր կ ա յ ա ց ու ց ի չ ն եր ի) հ ա մ ա պ ա տ ա ս խ ա ն մ ա ր մ ն ի
կ ո ղ մ ի ց տ ր վ ա ծ տ ե ղ ե կ ա ն ք ը .

5) Վ ր ա ս տ ա ն ու մ գ ր ա ն ց վ ա ծ (հ ա շ
տ ր ա ն ս պ ո թ ա յ ի ն մ ի ջ ո ց ն եր ո վ Հայ ա ս տ ա ն ի Հան ր ա պ ե տ ու լ թ -
յ ու ն մ ու տ ք գ ո թ ո ղ հ ա ր կ վ ճ ա ր ո ղ ն եր ի հ ա մ ա ր `
տ ր ա ն ս պ ո թ ա յ ի ն մ ի ջ ո ց ն եր ի գ ր ա ն ց մ ա ն (հ ա շ վ ա ո մ ա ն) վ կ ա -
յ ա գ ի ը .

6) Հայ ա ս տ ա ն ի Հան ր ա պ ե տ ու լ թ յ ա ն ա ն ու ն ի ց կ ն ք վ ա ծ և
ս ա հ մ ա ն վ ա ծ կ ա ր գ ո վ վ ա վ եր ա ց վ ա ծ մ ի ջ ա գ գ ա յ ի ն պ ա յ -
մ ա ն ա գ ր եր ի ն հ ա մ ա պ ա տ ա ս խ ա ն ճ ա ն ա պ ա ր հ ա յ ի ն հ ա ր կ ի

արտոնություններին օգտվող ճանապարհային հարկ վճարողներին համար՝ պետական ճանապարհային մարմնի կողմից տրված թույլ տվությունը :

4. Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված (հաշվառված) բեռնատար ավտոտրանսպորտային միջոցներով հայաստանի Հանրապետության ավտոմոբիլային ճանապարհներով երթևեկելու համար ճանապարհային հարկից ազատվում են՝

1) վաղեմություն ժամկետի 20-րդ տարին լրացած բեռնատար ավտոտրանսպորտային նմիջոցները .

2) հանքագործական գործունեության մեջ օգտագործվող բեռնատար ավտոտրանսպորտային միջոցը, եթե Հայաստանի Հանրապետության ավտոմոբիլային ճանապարհներից չի օգտվում .

3) այն մարդատար կամ բեռնատար ավտոտրանսպորտային միջոցները, որոնք ժամանակավորապես հանված են լիազորմարմնի հաշվառումից :

ԳԼՈՒԽ 38. ԾԱՆԱՊԱՐՀԱՅԻՆ ՀԱՐԿԻ ՀԱԾՎԱՐԿՈՒՄԸ ԵՎ ՎՃԱՐՈՒՄԸ

Հոդված 192. Պետական բյուջե վճարման ենթակա ճանապարհային հարկի

որոշմանը նդհանուր կարգը

1. Պետական բյուջե վճարման ենթակա ճանապարհային հարկը որոշվում է Օրենսգրքի 186-րդ հոդվածով նախատեսված հարկման յուրաքանչյուր օբյեկտի համար՝ հարկման բազայի և դրույքաչափերի հիման վրա:

Հոդված 193. Հայաստանի Հանրապետությունում չգրանցված (չհաշվառված)

բեռնատար ավտոտրանսպորտային միջոցներով Հայաստանի

Հանրապետության ավտոմոբիլային ճանապարհներից օգտվելու համար

պե տակ ան բյ ու ջ ե վճ ար մ ան ե ն թ ա կ ա
ճան ապար հ այ ի ն հ ար կ ի

հաշ վ ար կ մ ան և վ ճ ար մ ան կար գ ը

1. Հայաստանի Հանրապետությունը չ գրանցված
(քե ս ջ ն վ ս ս տ ու ս ի ա ծ) ավտոտրանսպորտային
միջոցներով Հայաստանի Հանրապետության
ավտոմոբիլային ճանապարհներին օգտվելու համար
պետական բյուջե վճարման ենթակա ճանապարհային
հարկը հաշվարկվում և վճարվում է հետևյալ կարգով .

1) Հայաստանի Հանրապետությունը յուրաքանչյուր
մուտքի համար ճանապարհային հարկը հաշվարկվում է
Օրենսգրքի 188-րդ հոդվածով սահմանված տասնհիգորյա
դրույքաչափերով և պետական բյուջե է վճարվում
Հայաստանի Հանրապետությունը գործելիս .

2) Հայաստանի Հանրապետությունը մուտք գործելու
օրվան հաջորդող տասնհինգ օրերի ընթացքում նույն
ավտոտրանսպորտային միջոցով Հայաստանի
Հանրապետությունը մեկից ավելի անգամ մուտք գոր-
ծելու դեպքում յուրաքանչյուր մուտքի համար
ճանապարհային հարկը հաշվարկվում է յուրաքանչյուր
մուտքի համար Օրենսգրքի 188-րդ հոդվածով սահմանված
տասնհիգորյա դրույքաչափերով և պետական բյուջե է
վճարվում յուրաքանչյուր անգամ Հայաստանի
Հանրապետությունը գործելիս .

3) Հայաստանի Հանրապետության տարածքում
տասնհինգից ավելի օր գտնվելու դեպքում յուրա-
քանչյուր հաջորդող տասնհինգ օրվա կամ ավելի պակաս
ժամկետի համար ճանապարհային հարկը հաշվարկվում և
պետական բյուջե է վճարվում Հայաստանի Հան-
րապետության տարածքում գտնվելու (Ձրոդ յ ն
կետում նշված դեպքում՝ վերջին մուտքից հաշված)
տասնհինգ օրյա ժամկետը լրանալուց հետո՝ հինգ օրվա
ընթացքում : Կատարված վճարումներին անդորրագրերը
(կամ վճարումը հավաստող այլ փաստաթուղթը) ճանապար -

հայ ի ն հարկ վճարողները պահպանում են՝ հետագայում
ճանապարհային հարկի վճարման փաստը հավաստելու
նպատակով :

2. Հայաստանի Հանրապետությունում չգրանցված
(չիրաքնվասարկարես) ի ն միջոցներով Հայաստանի
Հանրապետությունում մոտք գործելիս մաքսային
մարմինները ստուգում են ճանապարհային հարկ վճարողի
կողմից կատարված ճանապարհային հարկի
հաշվարկը կամ ճանապարհային հարկի վճարման
արտոնությունից օգտվելու իրավունքը ,
անհրաժեշտության դեպքում՝ համապատասխան
ճշգրտումներին հետո ապահովելով ճանապարհային
հարկի գումարի լրավճարումը բանկային համակարգի
միջոցով : Մասնավորապես՝

1) ԵՏՄ անդամ չհանդիսացող պետություններին
տրանսպորտային միջոցների մոտքի դեպքում
ճանապարհային հարկի վճարված գումարը սահմանած
կարգով արտացոլվում է ավտոտրանսպորտային
միջոցների մաքսային հայտարարագրում , նրբյնպես
հանդիսանում է ճանապարհային հարկի վճարումը հա-
վաստող փաստաթուղթ .

2) ԵՏՄ անդամ հանդիսացող պետություններին
ավտոտրանսպորտային միջոցների մոտքի դեպքում
սույն բաժնով սահմանված կարգով ու չափերով Հայաս-
տանի Հանրապետության բանկային համակարգի միջոցով
ճանապարհային հարկի կատարված վճարումներին անդոր-
րագրերը կամ պետական վճարումներին էլեկտրոնային
համակարգի կողմից գեներացված անդորրագիրը (վճար-
ումը հավաստող փաստաթղթերը) հանդիսանում են
ճանապարհային հարկի վճարումը հավաստող
փաստաթղթեր :

3. Հայաստանի Հանրապետությունում չգրանցված
(չհաշվանված) ավտոտրանսպորտային միջոցների՝
Հայաստանի Հանրապետության տարածքից ելքի դեպքում

մաք սայի ն մարմինն երը ստուգում են սույն գլխին համապատասխան ճանապարհային հարկի հաշվարկված և վճարված լինելը կամ ճանապարհային հարկի վճարման արտոնուկ թյուկն ու օգտվելու իրավունքը : Սույն հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետում նշված կարգով հաշվարկված ճանապարհային հարկի գումարից պակաս վճարումներին դեպքում մաքսային մարմինն երը պակաս վճարված հարկի գումարը և հարկի վճարումն ու շացնելու համար Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկված տույժերի գումարները գանձում են ավտոտրանսպորտային միջոցների ելքի ժամանակ՝ ճանապարհային հարկի վճարումը հավաստող անդորրագրերի և (կամ տրանսպորտային միջոցների մաքսային հայտարարագրի վրա դնելով «ելք» նշումով կնիք, որից հետո հայտարարագրերն ու անդորրագրերը Հայաստանի Հանրապետություն մուտք գործելիս, Հայաստանի Հանրապետությունում երթևեկելիս կամ Հայաստանի Հանրապետությունից ելքի դեպքում չեն կարող օգտագործվել որպես ճանապարհային հարկի վճարումը հավաստող փաստաթուղթ :

4. Հայաստանի Հանրապետությունում չգրանցված (չհաշվառված) ավտոտրանսպորտային միջոցներով Հայաստանի Հանրապետություն մուտք գործելիս և Հայաստանի Հանրապետությունից ելքի դեպքում մաքսային մարմիններին, իսկ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում երթևեկելիս սահմանված կարգով պահանջի դեպքում ճանապարհային երթևեկության անվտանգության մարմնին ճանապարհային հարկ վճարողները ներկայացնում են ճանապարհային հարկի վճարումը հավաստող փաստաթղթերը կամ ճանապարհային հարկի արտոնուկ թյուկն ու օգտվելու իրավունքը հավաստող՝ Օրենսգրքի 193-րդ հոդվածի 3-րդ մասում նշված համապատասխան փաստաթղթերը :

Յո դ վ ա ծ 194. Հայ աս տան ի Հան ր ա պ ե տ ու լ թ յ ու Ն ու մ
գր ան ց վ ա ծ (հա շ վ առ վ ա ծ)
բեռնատար ավտո տրանսպորտային
միջոցներով Հայ աս տան ի
Հան ր ա պ ե տ ու լ թ յ ան ավտո մոբիլային
ճանապարհներով երթևեկելու
համար ճանապարհային հարկի հաշվարկման և
վճարման կարգը

1. Հայ աս տան ի Հան ր ա պ ե տ ու լ թ յ ու Ն ու մ գր ան ց վ ա ծ
(Ինք վ առ վ ա ծ) ավտո տրանսպորտային
միջոցներով Հայ աս տան ի Հան ր ա պ ե տ ու լ թ յ ան
ավտո մոբիլային ճանապարհներին օգտվելու համար
ճանապարհային հարկը յուրաքանչյուր տարվա համար
հաշվարկվում է Օրենսգրքի 189-րդ հոդվածով սահմանված
տարեկան դրույքաչափերով և վճարվում է տարեկան մեկ
անգամ՝ մինչև դրանց տարեկան տեխնիկական
զննությունը: Եթե սույն մասում նշված դեպքում
տարեկան տեխնիկական զննություն փոխարեն սահմանված
է տեխնիկական զննություն այլ պարբերականությամբ,
ապա ճանապարհային հարկը վճարվում է՝

1) հարկային տարվա ընթացքում երկու տեխնիկական
զննություն անցնելու դեպքում՝ մինչև հարկային
տարվա երկրորդ տեխնիկական զննությունը:

2) երկու հարկային տարվա ընթացքում մեկ
տեխնիկական զննություն անցնելու դեպքում՝ տարեկան
ճանապարհային հարկի գումարի կրկնապատիկի չափով՝
մինչև յուրաքանչյուր տեխնիկական զննությունը:

Հայ աս տան ի Հան ր ա պ ե տ ու լ թ յ ու Ն ու մ գր ան ց վ ա ծ
(Ինք վ առ վ ա ծ)
ավտո տրանսպորտային միջոցների, որոնց համար
սահմանված է տեխնիկական զննություն պահանջ,
ճանապարհային հարկը վճարվում է տարեկան մեկ անգամ՝
մինչև դեկտեմբերի 1-ը ներառյալ:

Հոդված 195. Ավտոմոբիլային ճանապարհներին գովազդ տեղադրելու համար

ճանապարհային հարկի հաշվարկման և վճարման կարգը

1. Հայաստանի Հանրապետության ընդհանուր օգտագործման պետական ավտոմոբիլային ճանապարհներին գովազդ տեղադրելու համար ճանապարհային հարկը հաշվարկվում է միջպետական և հանրապետական նշանակության ավտոմոբիլային ճանապարհներին (այդ թվում՝ համայնքների վարչական սահմանների միջով անցնող տարանցիկ հատվածներում), ինչպես նաև այդ ճանապարհների օտարման շերտերում և պաշտպանական գոտիներում տեղադրված յուրաքանչյուր գովազդային վահանակի համար՝ Օրենսգրքի 190-րդ հոդվածով սահմանված տարեկան դրույքաչափերով .

1) յուրաքանչյուր հաշվետու եռամսյակի համար ճանապարհային հարկը հաշվարկվում է գովազդային վահանակի ընդհանուր մակերեսի և Օրենսգրքի 190-րդ հոդվածով սահմանված համապատասխան տարեկան դրույքաչափի արտադրյալի մեկ քառորդի չափով, անկախ գովազդային վահանակի պաստառի առկայությունից (գովվանքի լց) և կապումածո դրա փոփոխությունից .

2) եթե գովազդային վահանակը տեղադրվում է հարկային տարվա ընթացքում, ապա ճանապարհային հարկի հաշվարկման պարտավորությունն առաջանում է գովազդային վահանակի տեղադրման շինմոնտաժային աշխատանքների արդյունքում սահմանված կարգով ճանապարհային մարմնի հետ տեխնիկական պայմանների համապատասխանություն ակտը կազմելու օրվանից՝

ա. ակտի կազմման օրն ընդգրկող հաշվետու եռամսյակի համար ճանապարհային հարկը հաշվարկվում է սույն մասի 1-ին կետում նշված կարգով՝ այդ օրվանից մինչև

հաշվետոու էռամսյակի ավարտն ընկած օրերի թվերին համամասնորեն .

բ. տեխնիկական պայմաններին համապատասխանությամբ ակտիվազմման օրն ընդգրկող հաշվետու էռամսյակին հաջորդող էռամսյակներին համարճանապարհային հարկը հաշվարկվում է սույն մասի 1-ին կետում նշված ընդհանուր սահմանված կարգով .

3) եթե գովազդային վահանակը ապամոնտաժվում է հարկային տարվա ընթացքում , ապա`

ա. ապամոնտաժման օրվան նախորդող հաշվետու էռամսյակներին համար սույն մասի 1-ին կետին համապատասխան հաշվարկման ենթակա ճանապարհային հարկի գումարները ենթակա են վճարման ընդհանուր սահմանված կարգով .

բ. ապամոնտաժման օրն ընդգրկող հաշվետու էռամսյակի համար ճանապարհային հարկը հաշվարկվում է սույն մասի 1-ին կետում նշված կարգով` էռամսյակի առաջին օրվանից մինչև ապամոնտաժման օրն ընկած օրերի թվերին համամասնորեն .

գ. ապամոնտաժման օրն ընդգրկող հաշվետու էռամսյակին հաջորդող էռամսյակներին համար ճանապարհային հարկչի հաշվարկվում :

2. Հայաստանի Հանրապետության ընդհանուր օգտագործման պետական ավտոմոբիլային ճանապարհներին գովազդ տեղադրելու համար սույն հոդվածին համապատասխան յուրաքանչյուր էռամսյակի համար հաշվարկված ճանապարհային հարկի գումարները պետական բյուջե են վճարվում մինչև այդ էռամսյակին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ , որին հաջորդող 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում պետական ճանապարհային մարմին են ներկայացվում վճարումը հավաստող անդորրագրի պատճենը կամ պետական վճարումներին էլեկտրոնային համակարգի կողմից գեներացված անդորրագրի կամ պետական ճանապարհային

մարմնի կողմից հաստատված կարգով ուղարկվող ծանուցման մեջ նշվում է գեներացված անդորրագրի 20-նիշանոց ծածկագիրը :

**ԳԼՈՒԽ 39. ՃԱՆԱՊԱՐՅԱՅԻՆ ՀԱՐԿԻ ԳՈՒՄԱՐԻ ՍՈՒՏՔԱԳՐՈՒՄԸ
ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՀԱԾՎԻՆ**

Հոդված 196. Ճանապարհային հարկի գումարի մուտքագրումը միասնական հաշվին

1. Օրենսգրքով սահմանված չափից ավելի վճարված ճանապարհային հարկի գումարները Օրենսգրքի` հարկային վարչարարողության մասով սահմանված կարգով և ժամկետներում մուտքագրվում են միասնական հաշվին :

ԲԱԺ ԻՆ 10. ԲՆՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՎՃԱՐ Ը

**ԳԼՈՒԽ 40. ԲՆՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՎՃԱՐ Ը, ՎՃԱՐՈՂՆԵՐ Ը
ԵՎ ԼԻԱԶՈՐ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐ Ը**

Չոդված 197. Բնօգտագործման վճարը

1. Բնօգտագործման վճարը պետական սեփականության կամ համարվող բնական պաշարների արդյունավետ և համալիր օգտագործման, ինչպես նաև բնական պաշարների օգտագործումը փոխհատուցելու նպատակով այդ պաշարների օգտագործման համար սույն բաժնին համապատասխան Չայաստանի Չանրապետության պետական բյուջե վճարվող վճար է:

2. Սույն բաժնի կիրառության իմաստով, բնօգտագործման վճարի տեսակ է ռոյալթին, որը մետաղական օգտակար հանածոների օգտագործումը փոխհատուցելու նպատակով, ինչպես նաև մետաղական օգտակար հանածոների և դրանց վերամշակման արդյունքում ստացված արտադրանքի իրացումից ստացվող շահույթաբերության համար սույն բաժնին համապատասխան Չայաստանի Չանրապետության պետական բյուջե վճարվող վճար է:

Չոդված 198. Բնօգտագործման վճար վճարողները

1. Բնօգտագործման վճար վճարող են համարվում Օրենսգրքի 200-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված վճարի օբյեկտ համարվող գործունեություն և (կամ) գործառույթ իրականացնող՝ սույն հոդվածում նշված կազմակերպությունները և ֆիզիկական անձինք: Մասնավորապես՝

1) մակերևույթային ջրերի օգտագործման համար բնօգտագործման վճար վճարողներ են համարվում Չայաստանի Չանրապետության մակերևույթային ջրային ռեսուրսների (գետեր, լճեր) ջրօգտագործողները .

2) ստոր երկրյ ա քաղցրահամ և թերմալ ջրերի արդյունահանման համար բնօգտագործման վճար վճարողներ են համարվում Հայաստանի Հանրապետության ստոր երկրյ ա (խորքային ոչ ճնշումային ու ճնշումային արտեզյան և ամենամյա վերականգնվող) քաղցրահամ և թերմալ ջրային ռեսուրսներ արդյունահանողները .

3) աղի արդյունահանման համար բնօգտագործման վճար վճարողներ են համարվում Հայաստանի Հանրապետության աղի արդյունահանում իրականացնող ընդերքօգտագործողները .

4) ստոր երկրյ ա հանքային ջրերի արդյունահանման համար բնօգտագործման վճար վճարողներ են համարվում Հայաստանի Հանրապետության ստոր երկրյ ա հանքային ջրեր արդյունահանողները (այդ թվում արտադրված ածխաթթու գազի համար) .

5) պինդ ոչ մետաղական օգտակար հանածոների արդյունահանման համար բնօգտագործման վճար վճարողներ են համարվում Հայաստանի Հանրապետության պինդ ոչ մետաղական օգտակար հանածոների արդյունահանում իրականացնող ընդերքօգտագործողները .

6) կենսապաշարներին օգտագործման համար բնօգտագործման վճար վճարողներ են համարվում Հայաստանի Հանրապետության բուսական և կենդանական աշխարհի օբյեկտ հանդիսացող պաշարներն օգտագործողները :

2. Ռոյալ թիվ Վճարողներ են համարվում`

1) Հայաստանի Հանրապետության մետաղական օգտակար հանածոների հանքավայրեր շահագործող և մետաղի խտանյութ կամ ձուլվածք կամ հանքաքարի , խտանյութի , ձուլվածքի վերամշակման արդյունքում ցանկացած արտադրանք արտադրող հանդիսացող կազմակերպությունները .

2) Հայաստանի Հանրապետության մետաղական օգտակար հանածոներին հանքավայրերի շահագործող և այդ հանքավայրերից արդյունահանված մետաղական օգտակար հանածոներին ցանց խտանյունությի ստացման ցանկացած արտադրանք արտադրող հանդիսացող կազմակերպությունները .

3) հանքաքարից մետաղի խտանյունությամբ ձևաված քվամ հանքաքարի , խտանյունությի , ձևաված քվերամշակման արդյունքում ցանկացած արտադրանք արտադրող հանդիսացող կազմակերպությունները` անկախ մետաղական օգտակար հանածոյի հանքավայրի շահագործող հանդիսանալուց :

Հոդված 199. Լիազորմամբ ներդրում

1. Հայաստանի Հանրապետության ջրային , ընդերքի մասին և անտառային օրենսգրքերում , «Ջրի ազգային ծրագրի մասին » , «Բուսական աշխարհի մասին » , «Կենդանական աշխարհի մասին » Հայաստանի Հանրապետության օրենքերում և դրանց համապատասխան ընդունված իրավական ակտերում կիրառվող հասկացությունները սույն բաժնում կիրառվում են այդ իրավական ակտերում կիրառվող իմաստով ու նշանակությունամբ , եթե սույն բաժնով այլ բան սահմանված չէ :

2. Օրենսգրքի 4-րդ հոդվածով սահմանված «լիազորմամբին» հասկացությունը Օրենսգրքի կիրառության իմաստով , ունի հետևյալ նշանակությունը .

1) ընդերք օգտագործման լիազորմամբին` ընդերքի օգտագործման և պահպանության պետական վերահսկողություն իրականացնող պետական կառավարման լիազորմամբին .

2) ընդերքի պետական տեսչություն` ընդերքի օգտագործման և պահպանության բնագավառում օրենքներով սահմանված կարգով վարչարարության և ստուգման իրավասություն ունեցող ստորաբաժանում .

3) բն ապահ պան ակ ան մար մ ի ն ՝ բն ապահ պան ու թ յ ան , կե ն դ ան ակ ան և բու ս ակ ան աշ խար հ ի պահ պան ու թ յ ան , պաշ տպան ու թ յ ան , օգ տագ ու թ մ ան և վե ր ար տադ ր ու թ յ ան բն ագ ավ առ ն ե ր ու մ պե տակ ան կառ ավ ար մ ան լի ագ ու թ մար մ ի ն .

4) բն ապահ պան ակ ան տե ս չ ու թ յ ու ն ՝ բն ապահ պան ակ ան օր ե ն ս դ ր ու թ յ ան պահ ան ջ ն ե ր ի պահ պան մ ան ու կատար մ ան նկատմամբ օր ե ն ք ն ե ր ու վ սահ մ ան վ ած կար գ ու վ վար չ ար ար ու թ յ ան և ստո ու գ մ ան իր ավ աս ու թ յ ու ն ու ն ե ց ու դ ստո ու ր աթ աժ ան ու մ :

ԳԼՈՒԽ 41. ԲՆՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՎՃԱՐԻ ՕԲՅԵԿՏԸ , ԲԱԶԱՆ ԵՎ ԴՐՈՒՅՔԱՉԱՓԵՐԸ

Յոդ վ ած 200. Բն օ գ տագ ու թ մ

1. Բն օ գ տագ ու թ մ ան վ ճ ար ի օ բ յ ե կ տն ե ր ե ն համ ար վ ու մ ՝

1) մակ ե ր և ու թ ա յ ի ն ջր ե ր ի օ գ տագ ու թ ու մ ը .

2) ստո ու ե ր կ ը յ ա քաղ ց ը ա հ ամ և թ ե ր մ ալ ջր ե ր ի ար դ յ ու ն ա հ ան ու մ ը .

3) ստո ու ե ր կ ը յ ա հան ք ա յ ի ն ջր ե ր ի ար դ յ ու ն ա հ ան ու մ ը (այ դ թ վ ու մ ՝ ած խաթ թ ու գ ազ ի ար տադ ր ու թ յ ու ն ը) .

4) աղ ի ար դ յ ու ն ա հ ան ու մ ը .

5) պի ն դ ոչ մ ե տաղ ակ ան օ գ տակ ար հան ած ո ն ե ր ի ար դ յ ու ն ա հ ան ու մ ը .

6) կե ն ս ապաշ ար ն ե ր ի օ գ տագ ու թ ու մ ը :

2. Ռոյ ալ թ ի ի օ բ յ ե կ տ Է համ ար վ ու մ ար դ յ ու ն ա հ ան վ ած մե տաղ ակ ան օ գ տակ ար հան ած ո ն ե ր ի և դր ան ց վե ր ամ շ ա կ մ ան ար դ յ ու ն ք ու մ ստաց վ ած ՝ **ՁԳԶ-ԻՐԽ** ս գ ու հո դ վ ած ու մ ն շ վ ած ար տադ ր ան ք ի իր աց ու մ ը :

Յոդ վ ած 201. Բն օ գ տագ ու թ մ ան վճ ար ի բազ ան

1. Բն օ գ տագ ու թ մ ան վճ ար ի բազ ա Է համ ար վ ու մ բն օ գ տագ ու թ մ ան վճ ար ի օ բ յ ե կ տ ի ար ժ ե ք ա յ ի ն կամ ֆի գ ի կ ա կան մե ծ ու թ յ ու ն ը կամ այ ն բն ու թ ագ ր ի չ ը , որ ի հի մ ան վր ա ս ու լ յ ն բաժ ն ո վ սահ մ ան վ ած դր ու լ յ ք ա չ ա փե ր ո վ

ու կարգով հաշվարկվում է բնօգտագործման վճարի գումարը : Մասնավորապես՝

1) մակերևութային ջրերի օգտագործման համար բնօգտագործման վճարի բազա է համարվում մակերևութային ջրային ռեսուրսներից ջրառի՝ բնական ջրաղբյուրներին օգտագործման նպատակով վերցրված ջրի փաստացի ծավալը .

2) ստորերկրյա քաղցրահամ և թերմալ ջրերի արդյունահանման համար բնօգտագործման վճարի բազա է համարվում ստորերկրյա (խոր ճնշումային՝ արտեզյան և ամենամյա վերականգնվող) քաղցրահամ և թերմալ ջրային ռեսուրսներից օգտագործված (արդյունահանված) ջրի փաստացի ծավալը՝ հորատանցքից (աղբյուրից) երկրի մակերևույթ դուրս եկած (արտամղված) ջրի ծավալը .

3) ստորերկրյա հանքային ջրերի արդյունահանման (ելքային վերականգնվող) բնօգտագործման վճարի բազա է համարվում՝

ա. արդյունահանված հանքային ջրի փաստացի ծավալը՝ հորատանցքից (աղբյուրից) երկրի մակերևույթ դուրս եկած (արտամղված) ջրի ծավալը .

բ. եթե ստորերկրյա հանքային ջրերի արդյունահանմանը զուգահեռ իրականացվում է նաև ածխաթթու գազի արտադրություն, ապա ածխաթթու գազի արտադրության համար բնօգտագործման վճարի բազա է համարվում արտադրված ածխաթթու գազի փաստացի ծավալը .

4) աղի արդյունահանված պաշարների համար բնօգտագործման վճարի բազա է համարվում արդյունահանված աղի փաստացի ծավալը .

5) պինդ ոչ մետաղական օգտակար հանածոների արդյունահանման համար բնօգտագործման վճարի բազա է համարվում օգտակար հանածոյի պաշարների մարված ծավալը՝ պինդ օգտակար հանածոյի արդյունահանված և

արդյունահանման ընթացքում ընդերքում կորսված պաշարների ծավալների հանրագումարը, բացառությամբ տեխնոլոգիական անխուսափելի կորուստների: Սույն կետի կիրառության հիմաստով, տեխնոլոգիական անխուսափելի կորուստներ են համարվում պինդ ոչ մետաղական օգտակար հանածոների հանքավայրերի շահագործման ընթացքում հանածոյի արդյունահանման նպատակով ընտրված տեխնոլոգիաների և համակարգերի կիրառման ժամանակ առաջացած օգտակար հանածոների կորուստները, որոնք ամրագրված են օգտակար հանածոների արդյունահանման նախագծում և որոնց առավելագույն չափը չի կարող գերազանցել օգտակար հանածոների պաշարների գնահատման համար հիմք հանդիսացող երկրաբանատնտեսագիտական հիմնավորմամբ հաստատված տեխնոլոգիական կորուստների չափը .

6) կենսապաշարների օգտագործման համար վճարի քաղաքացիական պարվում բուսական և կենդանական աշխարհի օբյեկտ հանդիսացող՝ փաստացի օգտագործված պաշարի ծավալը, քաշը կամ միավորը (հատը) կամ չափման այլ ֆիզիկական բնութագրիչը :

Հոդված 202. Ռոյալթիի բազան

1. Ռոյալթիի բազա է համարվում հաշվետու ժամանակաշրջանում մատակարարված մետաղի խտանյութի (այսուհետ՝ խտանյութ), խտանյութի փոխարեն կամ առանց խտանյութի ստացման ձևավածքի կամ հանքաքարի, խտանյութի, ձևավածքի վերամշակման արդյունքում ստացված ցանկացած վերջնական արտադրանքի (այսուհետ՝ խտանյութի հետ միասին՝ արտադրանք) իրացման շրջանառության ընդ :

2. Ռոյալթիի հաշվարկման համար իրացման շրջանառության ընդ որոշվում է հաշվետվման եղանակով :

3. Ռոյալթի վճարողներին կողմից խտանյութի իրացման շրջանառության ընդ հաշվարկվում է հետևյալ կարգով .

1) մատակարարված խտանյուղի ֆիզիկական ծավալ է համարվում մատակարարի և գնորդի միջև կնքված մատակարարման պայմանագրին համապատասխան որոշված (պայմանագրին համապատասխան կատարվող վերջնահաշվարկի արդյունքներով) մատակարարված խտանյուղում մետաղներին վերջնական պարունակությունը՝ արտահայտված կշռով (գրամներով կամ տոններով): Եթե մատակարարման պայմանագրին համապատասխան խտանյուղի մատակարարումը և վերջնահաշվարկը կատարվում են ռոյալթիի հաշվարկման տարբեր հաշվետու ժամանակաշրջաններում, ապա խտանյուղի մատակարարման հաշվետու ժամանակաշրջանում իրացման շրջանառության հաշվարկման համար, որպես ֆիզիկական ծավալ, հիմք է ընդունվում մատակարարման պահին պայմանագրով գործող պայմաններով (ըստ մատակարարի կողմից տրվող որակի նախնական հավաստագրերի և հաշվարկային փաստաթղթերի) մետաղներին պարունակությունը՝ արտահայտված կշռով (գրամներով կամ տոններով):

2) որպես մատակարարված խտանյուղի ֆիզիկական ծավալի գին՝ հիմք է ընդունվում մատակարարված խտանյուղի համար մատակարարի և գնորդի միջև կնքված խտանյուղի մատակարարման պայմանագրին համապատասխան ըստ գնորոշման ժամանակահատվածի և գնանշումների (պայմանագրին համապատասխան կատարվող վերջնահաշվարկի արդյունքներով) որոշված պայմանագրի գինը: Եթե խտանյուղի մատակարարման պայմանագրին համապատասխան խտանյուղի մատակարարումը և վերջնահաշվարկը կատարվում են ռոյալթիի հաշվարկման տարբեր հաշվետու ժամանակաշրջաններում, ապա խտանյուղի մատակարարման հաշվետու ժամանակաշրջանում իրացման շրջանառության հաշվարկման համար, որպես ֆիզիկական ծավալի գին, հիմք է ընդունվում մատակարարման պահին

պայ ման ագրո վ գործող պայ ման ներո վ որոշ ված
պայ ման ագրի գին ը առանց ավելաց ված արժեքի հարկի .

3) ռոյալթիի հաշվարկման հաշվետու
ժամանակաշրջանում մատակարարված (անկախ
մատակարարման պայ ման ներից) խտանյուղի իրացման
շրջանառությամբ է համարվում հաշվետու
ժամանակաշրջանում մատակարարված ֆիզիկական ծավալի
համար մատակարարի և գնորդի միջև կնքված արտադրանքի
մատակարարման պայ ման ագրո վ որոշ ված (պայ ման ագրի ն
համապատասխան կատարվող վերջնահաշվարկի
արդյունքներով) պայ ման ագրի գին ը , հինք ընդունելով
հետևյալը .

ա. ռոյալթիի հաշվարկման իմաստով խտանյուղի
մատակարարման պայ ման ագրի վերջնահաշվարկի
արդյունքներով որոշ ված ֆիզիկական ծավալից
մատակարարման պահին որոշ ված ծավալի բացասական
շեղման առավելագույն չափ է համարվում
մատակարարման պահին որոշ ված ծավալի երկու տոկոսը .

բ. ռոյալթիի հաշվարկման իմաստով խտանյուղի
մատակարարման պահին կամ դրանից հետո արձանագրված
պայ ման ագրո վ նախատեսված ցուցանիշներին ավելի
շեղումներով պայմանավորված իրացման
շրջանառության նվազեցումները (այդ թվում
մատակարարված խտանյուղում տեսնուկոգիական
բարդություններ առաջացնող քիմիական տարրերի
(տուգանային տարրերի) համար պայ ման ագրո վ
նախատեսված չափից ավելի գներին նվազեցումները ,
խոնավություն համար պայ ման ագրո վ նախատեսված
թույլատրելի ցուցանիշի խախտման դեպքում
պայ ման ագրի գին նվազեցումները) հաշվի չեն առնվում .

գ. եթե ռոյալթիի հաշվետու ժամանակաշրջանը
ներառող յուրաքանչյուր ամսվա արդյունքներով
ռոյալթիի իրացման շրջանառությամբ 10 տոկոս և ավելի
չափով ցածր է նույն ամսվա արդյունքներով

խտանյոթում պարունակվող մետաղներին միջազգային միջին գներին հիման վրա հաշվարկված իրացման շրջանառությունը , այդ ամսվա ընթացքում իրացման շրջանառությունը հաշվարկվում է՝ հիմք ընդունելով խտանյոթում պարունակվող մետաղներին միջազգային միջին գներին 90տոկոսը .

դ . խտանյոթի մատակարարման պայմանագրերով նախատեսված՝ ռոյալթիի բազայի վերջնահաշվարկներին արդյունքում ճշտումները կատարվում են և դրանց արդյունքներն արտացոլվում են վերջնահաշվարկն ընդգրկող հաշվետու ժամանակաշրջանում (արտացոլվում են այդ հաշվետու ժամանակաշրջանի ռոյալթիներին հարկային հաշվարկներում):

4. Ռոյալթի վճարողի կողմից ձևաված քի իրացման շրջանառությունը հաշվարկվում է հետևյալ կարգով .

1) ձևաված քի ֆիզիկական ծավալ է համարվում մատակարարի և գնորդի միջև կնքված՝ ձևաված քի մատակարարման պայմանագրին համապատասխան հաշվետու ժամանակաշրջանում մատակարարված ձևաված քի կշիռը՝ արտահայտված գրամներով կամ տոննաներով .

2) հաշվետու ժամանակաշրջանում մատակարարված ձևաված քի համար օգտագործված խտանյոթի հաշվարկային մեծություն (խտանյոթի ֆիզիկական ծավալ) է համարվում ձևաված քի մեկ տոննայի արտադրության համար փաստացի օգտագործված՝ տեխնոլոգիապես հիմնավորված խտանյոթի ֆիզիկական ծավալը՝ խտամեյսադալտերմի վերջնական պարունակությունն արտահայտված կշռով (գրամներով կամ տոննաներով) .

3) ձևաված քի իրացման շրջանառությունը հաշվարկվում է՝ ելնելով մատակարարված ձևաված քին համապատասխան օգտագործված խտանյոթի ֆիզիկական ծավալից , կիրառելով խտանյոթում պարունակվող մետաղներին միջազգային միջին գները :

5. Ռոյալ թի վճարողի կողմից խտանյոթի, ձուլվածքի վերամշակման արդյունքում ստացված ցանկացած վերջնական արտադրանքի իրացման շրջանառությոնը հաշվարկվում է հետևյալ կարգով .

1) վերջնական արտադրանքի ֆիզիկական ծավալ է համարվում մատակարարի և գնորդի միջև կնքված արտադրանքի մատակարարման պայմանագրին համապատասխան մատակարարված արտադրանքի արտադրողան համար ծախսված բոլոր մետաղներին կշիռը արտահայտված գրամներով կամ տոննաներով .

2) վերջնական արտադրանքում յոթրանջյոթ մետաղի համար ույալ թիի հաշվարկման իմաստով հիմք է ընդունվում տվյալ մետաղի խտանյոթի ֆիզիկական ծավալի (խտանյոթում մետաղներին վերջնական պարունակությոնն արտահայտված կշռով (գրամներով կամ տոննաներով)) տեղիումնլ սովորապես ալն հաշվարկային մեծությոնը, որը ծախսվել է հաշվետու ժամանակաշրջանում մատակարարված արտադրանքում պարունակվող տվյալ ծավալի մետաղի ստացման համար.

3) վերջնական արտադրանքի իրացման շրջանառությոնը հաշվարկվում է՝ ելնելով մատակարարված վերջնական արտադրանքին համապատասխան օգտագործված խտանյոթի ֆիզիկական ծավալից, կիրառելով խտանյոթում պարունակվող մետաղներին միջազգային միջին գները :

6. Իրացման շրջանառության որոշման նպատակով, առանց խտանյոթի ստացման հանքաքարի վերամշակման հետո ստացվող ցանկացած արտադրանքի ֆիզիկական ծավալ է համարվում դրանում պարունակվող մետաղի փաստացի քանակությոնը՝ գրամներով կամ տոննաներով : Սույն մասով սահմանված արտադրանքի իրացման դեպքում իրացման շրջանառությոնը հաշվարկվում է՝ ելնելով մետաղներին վերջնական պարունակությոնից

(արտահայտված կշռով (գրամներով կամ տոննաներով)), կիրառելով մետաղներին միջազգային միջին գները :

7. Սույն հոդվածի կիրառությունն իմաստով, մետաղի միջազգային միջին գին է համարվում ֆինանսներին բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազոր մարմնի կողմից Լոնդոնի մետաղներին բորսայի տվյալներին հիման վրայ յուրաքանչյուր ամսվա համար հրապարակված գինը :

Հոդված 203. Բնօգտագործման վճարի բազայի չափաքանակները

1. Բնօգտագործման վճարի հաշվարկման և դրույքաչափերի կիրառությունն համար սահմանվում են բնօգտագործման վճարի բազայի հետևյալ չափաքանակները .

1) մակերևույթային ջրերի օգտագործման համար՝ Հայաստանի Հանրապետության ջրային օրենսգրքի համաձայն տրամադրված ջրօգտագործման թույլտվություններով սահմանված ջրօգտագործման (մակերևույթային ջրերի ջրառի) ծավալները .

2) ստորերկրյա քաղցրահամ և թերմալ ջրերի արդյունահանման համար՝ Հայաստանի Հանրապետության ջրային օրենսգրքի համաձայն տրամադրված ջրօգտագործման թույլտվություններով սահմանված ստորերկրյա քաղցրահամ և թերմալ ջրերի արդյունահանման ծավալները .

3) հանքային ջրերի արդյունահանված (այդ թվում՝ ածխաթթու գազի արտադրված) պաշարների, ինչպես նաև աղի արդյունահանված պաշարների համար՝ Հայաստանի Հանրապետության ընդերքի մասին օրենսգրքի համաձայն, հանքարդյունահանման նպատակով կնքված ընդերք օգտագործման պայմանագրով նախատեսված օգտակար հանածոների արդյունահանման ծավալները .

4) ոչ մետաղական պինդ օգտակար հանածոների մարված պաշարների համար՝ Հայաստանի Հանրապետության

ընդերքի մասին օրենսգրքի համաձայն
ընդերք օգտագործողի և լիազորմամբի միջև կնքված
ընդերք օգտագործման պայմանագրով նախատեսված
օգտակար հանածոներին մարման ընդհանուր ծավալներին
շրջանակներում համապատասխան հաշվետու
ժամանակաշրջանի համարներ կայացված բնօգտագործման
վճարներին հարկային հաշվարկներում արտացոլված՝
փաստացի մարված ծավալները: Ընդերք օգտագործման
պայմանագրով նախատեսված օգտակար հանածոներին
մարման ընդհանուր ծավալները գերազանցելու
հաշվետու ժամանակաշրջանից սկսած մինչև
պայմանագրով օգտակար հանածոներին մարման ընդհանուր
ծավալներին փոփոխությունը՝ բնօգտագործման
վճարներին հարկային հաշվարկներում արտացոլված՝
պայմանագրով նախատեսված օգտակար հանածոներին
մարման ընդհանուր ծավալները գերազանցող փաստացի
մարված ծավալները համարվում են չափաքանակները
գերազանցող ծավալներ .

5) կենսապաշարներին օգտագործման համար՝

ա. բնափայտի և երկրորդական անտառանյութի
օգտագործման համար՝ Հայաստանի Հանրապետություն
անտառային օրենսգրքի համաձայն կնքված
անտառ օգտագործման պայմանագրերով (այդ թվում՝
անտառ հատման, անտառային տոմսերով, արմատի վրա
բնափայտի մանր քայքայումն օրդերներով) սահմանված
բնափայտի և երկրորդական անտառանյութի օգտագործման
(մթերման)ծավալները .

բ. բուսական աշխարհի օբյեկտ հանդիսացող
կենսապաշարներին (բացառությամբ բնափայտի և
երկրորդական անտառանյութի) օգտագործման համար՝
Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության
համաձայն լիազորմամբի կողմից տրված բուսական
պաշարներին օգտագործման թույլտվություններով կամ
լիցենզիաներով սահմանված բուսական պաշարներին

օգտագործման (մթերման, հավաքի, անասունների արածեցման և այլ տեսակների) ծավալները .

գ. կենդանական աշխարհի օբյեկտ հանդիսացող կենսապաշարների օգտագործման համար՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն լիազորմարմնի կողմից կնքված կենդանական պաշարների օգտագործման պայմանագրերով և լիցենզիայով սահմանված կենսապաշարների օգտագործման ծավալները :

2. Բնօգտագործման վճարի հաշվարկման և դրույքաչափերի կիրառության համար բնօգտագործման վճարի բազայի չափաքանակները համարվում են գրոյական հետևյալ դեպքերում .

1) Հայաստանի Հանրապետության ջրային օրենսգրքին համապատասխան ջրօգտագործման թույլտվություններ չունենալը կամ ջրօգտագործման թույլտվություններում մակերևույթային ջրերի ջրառի ծավալները նշված չլինելը .

2) Հայաստանի Հանրապետության ջրային օրենսգրքին համապատասխան ջրօգտագործման թույլտվություններ չունենալը կամ ջրօգտագործման թույլտվություններում ստորերկրյա քաղցրահամ և թերմալ ջրերի արդյունահանման ծավալները նշված չլինելը .

3) Հայաստանի Հանրապետության ընդերքի մասին օրենսգրքին համապատասխան ոչ մետաղական պինդ օգտակար հանածոների արդյունահանման ընդերքօգտագործման պայմանագրի չունենալը կամ պայմանագրում մարման կամ արդյունահանման ենթակա ծավալները նշված չլինելը .

4) Հայաստանի Հանրապետության անտառային օրենսգրքի համաձայն բնափայտի և երկրորդական անտառանյութի օգտագործման (մթերման) համար անտառօգտագործման պայմանագրեր (այդ թվում՝

ան տառ հատման , ան տառ այ ի ն տո մ ս ե թ , ար մ ա տ ի վր ա բն ա փ ա յ տ ի մ ա ն ռ ք ա գ թ ո ղ մ ա ն օ թ դ ե թ) չ ու ն ե ն ա լ ը .

5) օ թ ե ն ս դ ռ ու թ յ ա ն հ ա մ ա ծ ա յ ն կ ե ն ս ա պ ա շ ար ն ե թ ի (ք ա գ առ ու թ յ ա մ ք բն ա փ ա յ տ ի և եր կ ը ռ ը ր դ ա կ ա ն ան տ առ ա ն յ ու թ ի) օ գ տ ա գ ո թ մ ա ն պ ա յ մ ա ն ա գ ը ե թ չ ու ն ե ն ա լ ը (ա յ դ թ վ ու մ ` պ ա յ մ ա ն ա գ ը ու մ օ գ տ ա գ ո թ մ ա ն ե ն թ ա կ ա ծ ա վ ա լ ն ե թ ը չ ն շ վ ե լ ը):

Չո դ վ ա ծ 204. Մ ա կ ե թ և ու թ ա յ ի ն ջր ե թ ի օ գ տ ա գ ո թ մ ա ն հ ա մ ար բն օ գ տ ա գ ո թ մ ա ն վ ճ ար ի դր ու յ ք ա չ ա փ ե թ ը

1. Մ ա կ ե թ և ու թ ա յ ի ն (ք ա գ առ ու թ յ ա մ ք Ս և ա ն ա լ ճ ի գ) ջր ե թ ի օ գ տ ա գ ո թ մ ա ն հ ա մ ար բն օ գ տ ա գ ո թ մ ա ն վ ճ ար ը հ ա շ վ ար կ վ ու մ է հ ա շ վ ե տ ու լ ժ ա մ ա ն ա կ ա շ ը ջ ա ն ու մ բն օ գ տ ա գ ո թ մ ա ն վ ճ ար ի բ ա գ ա յ ի ն կ ա տ մ ա մ ք ` հ ե տ և յ ա լ դր ու յ ք ա չ ա փ ե թ ը վ (հ ա շ վ ի առ ն ե լ ո վ ս ու յ ն հ ո դ վ ա ծ ի 5-րդ մ ա ս ի դր ու յ թ ն ե թ ը):

<p>Մ ա կ ե թ և ու թ ա յ ի ն ջր ե թ ի օ գ տ ա գ ո թ մ ա ն ն պ ա տ ա կ ը (ն շ ա ն ա կ ու թ յ ու ն ը)</p>	<p>Դր ու յ ք ա չ ա փ ը հ ա շ վ ե տ ու լ ժ ա մ ա ն ա կ ա շ ը ջ ա ն ու մ օ գ տ ա գ ո թ մ ա ն յ ու լ ը ր ա ք ա ն չ յ ու լ ը խ ո ը ր ա ն ար դ մ ե տ ը ի հ ա մ ար (դր ա մ)</p>
<p>1) ձ կ ն ա տ ն տ ե ն պ ա տ ա կ ո վ</p>	<p>1</p>
<p>2) ար դ յ ու լ ն պ ա տ ա կ ն ե թ ո վ</p>	<p>0,5</p>
<p>3) փ կ ն ե ց ա գ ա յ ի ն ն պ ա տ ա կ ն ե թ ո վ ք ա գ առ ու թ յ ա մ ք 4 -րդ կ ե տ ու մ ն շ վ ա ծ դ ե պ թ ի</p>	<p>0,5</p>

4) Ին ւ ո ւ ջր ի մատակարարման և ջրահեռացման ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունների ու տեղական ինքնակառավարման մարմինների համար	0,025
5) ռոգման նպատակով	0.0

2. Սևանա լճից ջրօգտագործման համար
բնօգտագործման վճարը հաշվարկվում է հաշվետու
ժամանակաշրջանում բնօգտագործման վճարի բազայի
նկատմամբ՝ հետևյալ դրույքաչափերով (հաշվի առնելով
նաև սույն հոդվածի 5-րդ մասի դրույթները)։

Մակերևութային ջրերի օգտագործման նպատակը	Դրույքաչափը հաշվետու ժամանակաշրջանում օգտագործված յուրաքանչյուր խորանարդմետրի համար (դրամ)
ռոգման նպատակով	0.2
այլ նպատակներով	1.5

3. Օրենսգրքի 203-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝
բնօգտագործման վճարի բազայի չափաքանակները
գերազանցելու դեպքում սույն հոդվածի 1-ին և 2-րդ
մասերով սահմանված յուրաքանչյուր նպատակով
ջրօգտագործման՝ չափաքանակները գերազանցող
փաստացի օգտագործված ջրի ծավալների համար, որպես
դրույքաչափ, կիրառվում է նույն մասերով սահմանված
դրույքաչափի եռապատիկ մեծությունը։

4. Օր են ս գ ր ք ի 203-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված՝ բնօգտագործման վճարի բազայի գրոյական չափաքանակների դեպքում սույն հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերով սահմանված յուրաքանչյուր նպատակով փաստացի օգտագործված ջրի ծավալների համար, որպես սրբաշնչապատկան, կիրառվում են սույն մասերով սահմանված սրբաշնչապատկանի՝

1) տասնապատիկը՝ Հայաստանի Հանրապետության Արարատի և Արմավիրի մարզերում .

2) հնգապատիկը՝ Հայաստանի Հանրապետության մյուս տարածքներում :

5. 2018 թվականի հունվարի 1-ից մակերևութային ջրերի օգտագործման համար կիրառվող բնօգտագործման վճարի դրույքաչափերը որոշվում են որպես սույն հոդվածով սահմանված դրույքաչափերի և 1.1 գործակցի արտադրյալ , 2019 թվականի հունվարի 1-ից՝ որպես սույն հոդվածով սահմանված դրույքաչափերի և 1.2 գործակցի արտադրյալ , իսկ 2020 թվականի հունվարի 1-ից՝ որպես սույն հոդվածով սահմանված դրույքաչափերի և 1.3 գործակցի արտադրյալ :

Հոդված 205. Ստորերկրյա քաղցրահամ և թերմալ ջրերի օգտագործման համար

բնօգտագործման վճարի դրույքաչափերը

1. Խմելու համար պիտանի ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի օգտագործման (արդյունահանման) համար բնօգտագործման վճարը հաշվարկվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում բնօգտագործման վճարի բազայի նկատմամբ՝ հետևյալ դրույքաչափերով (հաշվի առնելով սույն հոդվածի 6-րդ մասի դրույթները) .

<p>Խմելու համար պիտանի ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի օգտագործման նպատակը (նշանակությունը)</p>	<p>Դրույքաչափը հաշվետու ժամանակաշրջանում արդյունահանված յուրաքանչյուր</p>
--	---

	խորանարդ մետրի համար (դրամ)
1) Ցանկացած նպատակներով , բացառությամբ 2-րդ կետում նշված դեպքի`	1.0
2) Խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունների ու տեղական ինքնակառավարման մարմինների համար	0.05

2. Խմելու համար ոչ պիտանի ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի` ոռոգման նպատակից տարբերվող ցանկացած նպատակով հաշվետու ժամանակաշրջանում օգտագործված յուրաքանչյուր խորանարդ մետրի համար բնօգտագործման վճարը հաշվարկվում է 1.0 դրամ դրոշմաչափով (հաշվի առնելով նաև սույն հոդվածի 6-րդ մասի դրոշմները):

3. Ռեկրեացիոն (այդ թվում` հանգստի նպատակով լողավազաններում օգտագործելու) նպատակով ստորերկրյա թերմալ ջրերի` հաշվետու ժամանակաշրջանում արդյունահանված յուրաքանչյուր խորանարդ մետրի համար բնօգտագործման վճարը հաշվարկվում է 50 դրամ դրոշմաչափով (հաշվի առնելով նաև սույն հոդվածի 6-րդ մասի դրոշմները):

4. Օրենսգրքի 203-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված վճարի բազայի չափաքանակները գերազանցելու դեպքում սույն հոդվածի 1-ին, 2-րդ և 3-րդ մասերով սահմանված յուրաքանչյուր նպատակով շրջագործման`

չափաքանակները գերազանցող փաստացի օգտագործված ջրի ծավալներին համար, որպես դրոշյաչափ, կիրառվում է նույն մասերով սահմանված դրոշյաչափի եռապատիկ մեծ ությունը:

5. Օրենսգրքի 203-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված՝ վճարի բազայի գրոյական չափաքանակներին դեպքում սույն հոդվածի 1-ին, 2-րդ և 3-րդ մասերով սահմանված յուրաքանչյուր նպատակով փաստացի օգտագործված ջրի ծավալներին համար, որպես դրոշյաչափ, կիրառվում է նույն մասերով սահմանված դրոշյաչափերի՝

1) տասնապատիկը՝ Հայաստանի Հանրապետության Արարտի և Արմավիրի մարզերում .

2) հնգապատիկը՝ Հայաստանի Հանրապետության մյուս տարածքներում:

6. 2018 թվականի հունվարի 1-ից ստորերկրյա քաղցրահամ և թերմալ ջրերի օգտագործման համար կիրառվող բնօգտագործման վճարի դրոշյաչափերը որոշվում են որպես սույն հոդվածով սահմանված դրոշյաչափերի և 1.1 գործակցի արտադրյալ, 2019 թվականի հունվարի 1-ից՝ որպես սույն հոդվածով սահմանված դրոշյաչափերի և 1.2 գործակցի արտադրյալ, իսկ 2020 թվականի հունվարի 1-ից՝ որպես սույն հոդվածով սահմանված դրոշյաչափերի և 1.3 գործակցի արտադրյալ:

Հոդված 206. Ստորերկրյա հանքային ջրերի ու աղի արդյունահանման համար

բնօգտագործման վճարի դրոշյաչափերը

1. Հանքային ջրի արդյունահանված պաշարների համար բնօգտագործման վճարը հաշվարկվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում վճարի բազայի նկատմամբ՝ հետևյալ դրոշյաչափերով (հաշվի առնելով սույն հոդվածի 6-րդ մասի դրոշյաթները).

Հանքային ջրի արդյունահանման	Դրոշյաչափը հաշվետու
-----------------------------	---------------------

նպատակը (նշանակությունը)	ժամանակաշրջանում արդյունահանված յուրաքանչյուր խորանարդմետրի համար (դրամ)
արդյունաբերական նպատակով	5650
<i>բուժական նպատակով, այդ թվում`</i>	
ա.բալնոթերապիան (լոգանքներ, ցնցուղ, հիդրոմետրում, հոգնա, խմելու միջոցով և այլն) համար`	300
բ.ըմպելասրահներում օգտագործման համար`	0
ածխաթթու գազստանալու նպատակով	230
ռեկրեացիոն (այդ թվում` հանգստի նպատակով լողավազաններում օգտագործելու)	75

2. Արտադրված ածխաթթու գազի համար բնօգտագործման վճարը հաշվարկվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում վճարի բազայի նկատմամբ` հետևյալ դրույքաչափերով (հաշվի առնելով նաև սույն հոդվածի 6-րդ մասի դրույթները).

Հանքավայր	Դրույքաչափը արտադրված ածխաթթու գազի յուրաքանչյուր խորանարդմետրի
-----------	---

	համար (դրամ)
«Ջերմուկ» հանքավայր	60
«Արգնի» հանքավայր	70
«Հանքավան» հանքավայր	60
«Բջնի» հանքավայր	55
«Լիճք» հանքավայր	45
«Սուլակ» հանքավայր	45
«Քարաշամբ» հանքավայր	60
«Արգական» հանքավայր	115
«Սայաթ-Նովա» հանքավայր	115
այլ հանքավայրեր	45

3. Աղի արդյունահանման համար բնօգտագործման վճարը հաշվարկվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում վճարի բազայի նկատմամբ՝ հետևյալ դրույքաչափերով (հաշվի առնելով նաև սույն հոդվածի 6-րդ մասի դրույթները)։

Արդյունահանման ձևը	Դրույքաչափը արդյունահանված յուրաքանչյուր տոննայի համար (դրամ)
քարաղի տեսքով	660
աղաջրի տեսքով	70

4. Օրենսգրքի 203-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ բնօգտագործման վճարի բազայի չափաքանակները գերազանցելու դեպքում սույն հոդվածի 1-ին, 2-րդ և 3-րդ մասերով սահմանված յուրաքանչյուր նպատակով արդյունահանման (արտադրության) չափաքանակները գերազանցող փաստացի արդյունահանված (արտադրված) ծավալների համար, որպես դրույքաչափ, կիրառվում է

նույն մասերով սահմանված դրույքաչափի եռապատիկ մեծութիւնը :

5. Օրենսգրքի 203-րդ հոդովածի 2-րդ մասով սահմանված՝ բնօգտագործման վճարի բազայի գրոյական չափաքանակների դեպքում սույն հոդովածի 1-ին, 2-րդ և 3-րդ մասերով սահմանված յուրաքանչյուր նպատակով փաստացի արդյունահանված (արտադրված) ծավալների համար, որպես դրույքաչափ, կիրառվում է նույն մասերով սահմանված դրույքաչափի հնգապատիկ մեծութիւնը :

6. 2018 թվականի հունվարի 1-ից ստորերկրյա հանքային ջրերի ու աղի արդյունահանման համար կիրառվող բնօգտագործման վճարի դրույքաչափերը որոշվում են որպես սույն հոդովածով սահմանված դրույքաչափերի և 1.1 գործակցի արտադրյալ, 2019 թվականի հունվարի 1-ից՝ որպես սույն հոդովածով սահմանված դրույքաչափերի և 1.2 գործակցի արտադրյալ, իսկ 2020 թվականի հունվարի 1-ից՝ որպես սույն հոդովածով սահմանված դրույքաչափերի և 1.3 գործակցի արտադրյալ :

Հոդոված 207. Պինդ ոչ մետաղական օգտակար հանածոների արդյունահանման

համար բնօգտագործման վճարի դրույքաչափերը

1. Պինդ ոչ մետաղական օգտակար հանածոների արդյունահանման համար բնօգտագործման վճարը հաշվարկվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում բնօգտագործման վճարի բազայի նկատմամբ՝ հետևյալ դրույքաչափերով (հաշվի առնելով սույն հոդովածի 4-րդ մասի դրույթները) .

1) վառելիքաէներգետիկ հումքի մարված պաշարների յուրաքանչյուր տոննայի համար՝

ա. բնօգտագործման վճարի դրույքաչափեր .

Օգտակար հանածոյի տեսակը	Դրույքաչափը (%)
-------------------------	-----------------

ած ու խ	5
տո ռ Ֆ	3
այ ը վ ո ղ թ ե ռ թ ա ք ա ռ ե ռ	3

բ. բնօգտագործման վճարի հաստատագրված դրույքաչափեր .

Օգտակար հանածոյի տեսակը	Դրույքաչափը (դրամ)
ած ու խ	1200
տո ռ Ֆ	600
այ ը վ ո ղ թ ե ռ թ ա ք ա ռ ե ռ	450

2) շինանյութերի արտադրողներին հոլմքի մարված պաշարների յուրաքանչյուր խորանարդ մետրի համար ա. բնօգտագործման վճարի դրույքաչափեր .

Օգտակար հանածոյի տեսակը	Դրույքաչափը (%)
ցեմենտի հոլմք (կավեր, կրաքարեր, տրավերտիններ, մագնեզիոլմասիլիկատային ապարներ, տրակտոլիտ-պերիդոտիտային ապարներ)	6
կրաքար (կիր ստանալու համար)	3
կավեր	4
բնական հանքային ներկեր	4
գիպսատար կավեր	4

բ. բնօգտագործման վճարի հաստատագրված դրույքաչափեր .

Օգտակար հանածոյի տեսակը	Դրույքաչափը (դրամ)
-------------------------	--------------------

ցե մ ե ն տի հ ու լ մ ք` կ ա վ ե ռ , կր ա ք ա ռ ե ռ , տր ա վ ե ռ տի ն ն ե ռ	360
ցե մ ե ն տի հ ու լ մ ք` մ ա գ ն ե զ ի ու լ մ ա ս ի լ ի կ ա տ ա յ ի ն ա պ ա ռ ն ե ռ , տր ա կ տ ո լ ի տ - պ ե ռ ի դ ո տ ի տ ա յ ի ն ա պ ա ռ ն ե ռ	150
կր ա ք ա ռ` կի ռ ս տ ա ն ա լ ու հ ա մ ա ռ	112
Կ ա վ ե ռ	90
գ ի պ ս ա տ ա ռ կ ա վ ե ռ	900
բ ն ա կ ա ն հ ա ն ք ա յ ի ն ն ե ռ կ ե ռ	4500

3) գ ու ն ա գ ե ղ ք ա ռ ե ռ ի մ ա ռ վ ա ծ պ ա շ ա ռ ն ե ռ ի
յ ու լ ա ք ա ն չ յ ու լ ռ կ ի լ ո գ ռ ա մ ի հ ա մ ա ռ`
ա . բ ն ո գ տ ա գ ո ռ ծ մ ա ն վ ճ ա ռ ի դ ռ ու յ ք ա շ ա փ ե ռ .

Օգ տ ա կ ա ռ հ ա ն ա ծ ո յ ի տ ե ս ա կ ը	Դ ռ ու յ ք ա շ ա փ ը (%)
ա գ ա թ	6
փ ի ռ ու լ գ	6
վ ա ն ա կ ա տ (ծ ի ա ծ ա ն վ ո ղ օ բ ս ի դ ի ա ն)	6
հ ա ս պ ի ս	6
օ ն ի ք ս ա ն մ ա ն մ ա ռ մ ա ռ	5
լ ի ս տ վ ե ն ի տ	5
վ ա ն ա կ ա տ (օ բ ս ի դ ի ա ն)	7

բ . բ ն ո գ տ ա գ ո ռ ծ մ ա ն վ ճ ա ռ ի հ ա ս տ ա տ ա գ ռ վ ա ծ
դ ռ ու յ ք ա շ ա փ ե ռ .

Օգ տ ա կ ա ռ հ ա ն ա ծ ո յ ի տ ե ս ա կ ը	Դ ռ ու յ ք ա շ ա փ ը (դ ռ ա մ)
վ ա ն ա կ ա տ	22

(օբսիդիան)		
լիստվենիտ	2250	
օնիքսանման մարմար	մենաքարը , երեսասպատման քարը	լցանյութը , խճաքարը՝ որպես արհեստագործական քարերի հոլմք
	135	22

4) մետաղագործական , քիմիական , թեթև և արդյունաբերական այլ ճյուղերի հոլմքի մարված պաշարների յուրաքանչյուր միավորի համար՝ ա. բնօգտագործման վճարի դրոշմային քաջափեր .

Օգտակար հանածոյի տեսակը (միավորը)	Դրոշմային քաջափեր (%)
ցենկիտ (խոր.մ)	5
պեռլիտ (խոր.մ)	6
դիատոմիտ (խոր.մ)	6
բենտոնիտ (տոննա)	6
դոլոմիտ և պերիդոտիտ , մագնեզիոլմասսիլիկատային ապարներ , տրակտոլիտ - պերիդոտիտային ապարներ (տոննա)	4
հրակայուն կավեր (տոննա)	4
անդեզիտ , անդեզիտաբազալտ (թթվակայուն հոլմք) (տոննա)	4
ծծոլմք	3
կվարցիտ (ապակոլ հոլմք , ֆլյուելս) (տոննա)	3
դոլոմիտ (տոննա)	3.5
բարիտ (տոննա)	5

բ. բնօգտագործման վճարի հաստատագրված դրույքաչափեր .

Օգտակար հանածոյի անվանումը	Չափի միավորը	Դրույքաչափը (դրամ)
անդեզիտ , անդեզիտաբազալտ (թթվակայուն), ռիոլիտ դացիտային տոլֆ	տ	90
բարիտ	տ	180
բենտոնիտ	տ	2500
դիատոմիտ	խոր.մ	1150
դոլոմիտ	տ	180
դունիտ և պերիդոտիտ	տ	450
մագնեզիտ և մասիլիկատային ապարներ	տ	150
կվարցիտ (ապակուկ և մք , ֆլյուոր)	տ	1600
հրակայուն կավեր	տ	230
պեռլիտ	խոր.մ	2050
ցեոլիտ	խոր.մ	1800
հղկանյութեր	կգ	23

5) երեսապատման քարերի մարված պաշարների յուրաքանչյուր խորանարդ մետրի համար բնօգտագործման վճարի դրույքաչափեր`

Օգտակար հանածոյի տեսակը	Դրույքաչափը (%)
տոլֆ	5
Ֆելդիտային տոլֆ (այդ թվում` դեկորատիվ)	6
գրանիտ (գրանոդիորիտ , գրանոսիենիտ)	7

մարմար, մարմարացված կրաքարեր	5
դեկորատիվ մարմար	6
կոնգլոմերատներ և կոնգլոբրեկչիաներ	7
տրավերտին	6
բազալտ	4.5
հիալոբազալտ	6

6) շինարարական քարերի մարված պաշարների յուրաքանչյուր խորանարդ մետրի համար բնագտագործման վճարի դրոշմաչափեր`

Օգտակար հանածոյի տեսակը	Դրոշմաչափը (%)
տուֆ	4
տուֆաավազաքարեր	3.5
բազալտ	3.5
անդեզիտ, անդեզիտաբազալտ և այլն	3.5
պրոֆիրիտ	3
կրաքար	3.5

7) լցանյութերի և բալաստային հոլմքի մարված պաշարների յուրաքանչյուր խորանարդ մետրի համար բնագտագործման վճարի դրոշմաչափեր`

Օգտակար հանածոյի տեսակը	Դրոշմաչափը (%)
հրաբխային խարամ	3
պեմզա	4
ավազախճաքարային խառնուրդ (ավազ, խիճ և այլն)	3
բալաստային հոլմք (պրոֆիրիտ,)	3

բազալ տ, անդեզիտաբազալ տ, (իպարիտ և այլն)	
--	--

8) երեսապատման քարերի, շինարարական քարերի, լցանյութի և բալաստային հոլմքի մարված պաշարների յուրաքանչյուր խորանարդ մետրի համար բնօգտագործման վճարի հաստատագրված դրույքաչափեր`

Օգտակար հանածոյի անվանումը	Մարված պաշարի ցերեսապատման քարի, շինաքարի ելքը (տոկոս)	Դրույքաչափը (դրամ)		
		երեսապատման քարը	շինաքարը	լցանյութը և բալաստային հոլմքը
անդեզիտաբազալ տ, անդեզիտ, բազալ տ, հիալոբազալ տ, դոլերիտային բազալ տ, իպարիտ և նմանատիպայլ տարատեսակներ	մինչև 30	1125	450	135
	30-40	1350	630	
	40-50	1575	720	
	50-ից ավելի	1800	900	
գաբբրոներ, գրանիտներ, տոլֆաավազաքարեր, մոնցոնիտներ, գրանոդիորիտներ, գրանոսիենիտներ և նմանատիպայլ տարատեսակներ	մինչև 30	3150	-	180
	30-40	4500	-	
	40-50	5850	-	
	50-ից ավելի	6750	-	
կոնգլոմերատներ, կոնգլոբրեկչիաներ և նմանատիպայլ	մինչև 20	3600	-	-
	20-30	4500	-	
	30-40	5400	-	

տարատեսակներ	40-ից ավելի	6300	-	
մարմարներ, մարմարացված կրաքարեր, դիաբազային պորֆիրիտներ, դիաբազներ, պորֆիրիտներ և նմանատիպայլ տարատեսակներ	մինչև 20	2700	-	1350
	20-30	3600	-	
	30-40	4500	-	
	40-ից ավելի	5400	-	
տուֆեր, կրաքար և նմանատիպայլ տարատեսակներ	մինչև 30	900	315	90
	30-40	1125	450	
	40-50	1350	585	
	50-ից ավելի	1575	675	
ֆելդիտային տուֆեր, տրավերտիններ, տուֆաբրեկչիանե ր, չիդկվոդ տուֆաավազքարե ր և նմանատիպայլ տարատեսակներ	մինչև 30	2025	675	90
	30-40	2250	900	
	40-50	2475	1125	
	50-ից ավելի	2700	1350	
հրաբխային խարամ և նմանատիպայլ տարատեսակներ		-	-	135
պեմզաներ, պեռլիտներ և նմանատիպայլ տարատեսակներ		-	-	157
ավազակոպճային, ավազակոպճազլաք արային		-	-	157

խառնուրդներ և նմանատիպ այլ տարատեսակներ				
---	--	--	--	--

2. Օրենսգրքի 203-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված ընդհանուր ժամանակահատվածի բազայի չափաքանակները գերազանցելու դեպքում սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված օգտակար հանածոյի յուրաքանչյուր տեսակի համար փաստացի մարված պաշարների չափաքանակները գերազանցող ծավալների համար, որպես դրույքաչափ, կիրառվում է սույն մասերով սահմանված դրույքաչափի հնգապատիկ մեծությունը :

3. Օրենսգրքի 203-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված ընդհանուր ժամանակահատվածի բազայի գրույական չափաքանակների դեպքում սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված օգտակար հանածոյի յուրաքանչյուր տեսակի համար փաստացի մարված պաշարների ամբողջ ծավալների համար, որպես դրույքաչափ, կիրառվում է սույն մասերով սահմանված դրույքաչափի հնգապատիկ մեծությունը :

4. 2018 թվականի հունվարի 1-ից պինդ ոչ մետաղական օգտակար հանածոների արդյունահանման համար կիրառվող ընդհանուր ժամանակահատվածի հաստատուն դրույքաչափերը որոշվում են որպես սույն հոդվածով սահմանված հաստատուն դրույքաչափերի և 1.1 գործակցի արտադրյալ, 2019 թվականի հունվարի 1-ից՝ որպես սույն հոդվածով սահմանված հաստատուն դրույքաչափերի և 1.2 գործակցի արտադրյալ, իսկ 2020 թվականի հունվարի 1-ից՝ որպես սույն հոդվածով սահմանված հաստատուն դրույքաչափերի և 1.3 գործակցի արտադրյալ :

Հոդված 208. Կենսապաշարների օգտագործման համար ընդհանուր ժամանակահատված

դրույքաչափերը

1. Բուսական աշխարհի օբյեկտ համդիսացող կենսապաշարների օգտագործման համար ընդհանուր ժամանակահատված

վճարը հաշվարկվում է բնօգտագործման վճարի քաղաքի նկատմամբ՝ հետևյալ դրույքաչափերով (հաշվի առնելով սույն հոդվածի 7-րդ մասի դրույթները)։

1) բնափայտի և երկրորդական անտառանյութի օգտագործման (մթերման) դեպքում ծառի տեսակի յուրաքանչյուր խորանարդ մետրի օգտագործման համար՝

Անտառային ծառատեսակները	Չեռավորությունը (կմ)	Դրույքաչափը (դրամ)				
		Չինափայտառանց կեղևի՝ ըստ ծառաբնի կտրվածքի (սմ)			տեխնոլոգիական փայտ (1 մետր երկարություն կեղևով)	վառելի փայտ (1 մետր երկարություն կեղևով)
		25-ից ավելի	13-25-ը ներառյալ	3-13-ը ներառյալ		
Կաղնի, հացենի, թխկի, թեղի	մինչև 10-ը ներառյալ	5700	5250	4380	2600	700
	10-25-ը ներառյալ	4390	4040	3370	2040	630
	25-40-ը ներառյալ	3990	3670	3070	1670	560
	40-ից ավելի	3420	3150	2630	1300	420
սոճենի	մինչև 10-ը	3300	3000	2540	1200	700

լո ռ ե ն ի	ն ե ռ ա ռ յ ա լ					
	10-25-ը ն ե ռ ա ռ յ ա լ	2540	2310	1950	1060	630
	25-40-ը ն ե ռ ա ռ յ ա լ	2310	2100	1780	930	560
	40-ից ա վ ե լ ի	1980	1800	1520	800	420
հ ա ճ ա ռ ե ն ի	մ ի ն չ և 10-ը ն ե ռ ա ռ յ ա լ	3000	2700	2310	1500	700
	10-25-ը ն ե ռ ա ռ յ ա լ	2310	2080	1780	1155	630
	25-40-ը ն ե ռ ա ռ յ ա լ	2100	1890	1620	1050	560
	40-ից ա վ ե լ ի	1800	1620	1390	900	420
բ ո խ ի և այ լ ծ ա ռ ա տ ե - ս ա կ ն ե ռ	մ ի ն չ և 10-ը ն ե ռ ա ռ յ ա լ	1250	1100	960	500	420
	10-25-ը ն ե ռ ա ռ յ ա լ	960	850	740	360	350
	25-40-ը ն ե ռ ա ռ յ ա լ	870	770	680	280	280
	40-ից ա վ ե լ ի	750	660	580	250	210

Սո ւ յ ն կե տո ւ մ կի ր առ վ ո ղ փ ստո ր և նշ վ ած հաս կ աց ո ւ թ յ ո ւ ն ն ե ր ն օգ տագ ո ր ծ վ ո ւ մ ե ն հե տ ւ յ ալ ի մ ա ս տո վ ։

ա. ց ց ա չ ո ր ծ առ փ բն ա կ ա ն ծե ր ա ց մ ա ն , ա ն տ առ ա ճ մ ա ն պա յ մ ա ն ն ե ր ի խի ս տ վ ա տ թ ա ր ա ց մ ա ն , տ ա ր ե ր ա յ ի ն ա ղ ե տ ն ե ր ի (հ ր դ ե հ), հ ի վ ա ն դ ո ւ թ յ ո ւ ն ն ե ր ի , վ ն ա ս ա տ ո ւ ն ե ր ո վ խի ս տ վ ա ր ա կ վ ա ծ ո ւ թ յ ա ն և ա յ լ պ ա տ ճ առ ն ե ր ո վ չ ո ր ա ց ա ծ կ ա ն գ ո ւ ն ծ առ ։

բ . փ ա յ տ ա ն յ ո ւ թ ի օ գ տ ա գ ո ր ծ ո ւ մ փ կ ա ն գ ո ւ ն ծ առ ի և (կ ա մ) ծ առ ի առ ա ն ձ ի ն ճ յ ո ւ ղ ե ր ի հ ա տ ո ւ մ , կ ո ճ ղ ե ր ի հ ա ն ո ւ մ և ա ն տ առ ի ց դ ո ւ ր ս բ ե ր ո ւ մ , թ ա փ ո ւ կ ի հ ա վ ա ք ո ւ մ և ա ն տ առ ի ց դ ո ւ ր ս բ ե ր ո ւ մ ։

գ . հ ե ո ա վ ո ր ո ւ թ յ ո ւ ն փ ա ն տ առ ի ս կ զ բ ի ց (ո ր տ ե ղ ի ց ա ն տ առ ա յ ի ն ճ ա ն ա պ ա ր հ ո վ դ ո ւ ր ս է բ ե ր վ ե լ ո ւ փ ա յ տ ա ն յ ո ւ թ ը) մ ի ն չ և ծ առ ա հ ա տ մ ա ն վ ա յ ր ն ը ն կ ա ծ տ ա ր ա ծ ո ւ թ յ ո ւ ն ։

2) ա ր դ յ ո ւ ն ա գ ո ր ծ ա կ ա ն ն պ ա տ ա կ ո վ բ ո ւ յ ս ե ր ի յ ո ւ ր ա ք ա ն չ յ ո ւ ր մ ի ա վ ո ր ի օ գ տ ա գ ո ր ծ մ ա ն հ ա մ ա ր փ

ա. լ ա յ ն կի ր առ ո ւ թ յ ո ւ ն ո ւ ն ե ց ո ղ դ ե ղ ա բ ո ւ յ ս ե ր ի (ա ն թ առ ա մ փ ծ ա լ ք ա վ ո ր , կ ա տ վ ա խ ո տ փ դ ե ղ ա տ ո ւ , զ ի վ ա ն փ հ ս կ ա յ ա կ ա ն , լ ե ր դ ա խ ո տ փ ա լ ե հ ե ր , ս ր ո հ ո ւ ն դ (ա ր և ք ո ւ ր ի կ) փ ո ց վ ա ծ , յ շ տ ա կ փ ս պ ի տ ա կ , յ շ տ ա կ փ ե ր կ տ ո ւ ն , առ յ ո ւ ծ ա գ ի փ ս ո վ ո ր ա կ ա ն , ի ն կ ա ծ ա ղ ի կ փ ս ո վ ո ր ա կ ա ն , տ ա տ ր ա կ փ ս ո վ ո ր ա կ ա ն (խ ո ճ կ ո ր ի կ), օ շ ի ն դ ր փ դ առ ը , կ տ տ կ ե ն ի փ ս և , ա ր ո ս ե ն ի փ ս ո վ ո ր ա կ ա ն , հ ա գ ա ր ա տ ե ր և ո ւ կ փ ս ո վ ո ր ա կ ա ն , ե ղ ե ր դ ա կ փ ս ո վ ո ր ա կ ա ն , ե գ ա ն լ ե գ ո ւ փ մ ե ծ , ո ւ ր ց փ Կ ո չ ի ի , յ ր ե ն ի փ ս ր տ ա ձ և , կ ծ ո խ ո ւ ր փ ս ո վ ո ր ա կ ա ն , ա լ ո ճ (ս զ ն ի) յ ո ւ ր ա ք ա ն չ յ ո ւ ր կ ի լ ո գ ր ա մ ի հ ա մ ա ր փ

վե ր գ ե տ ն յ ա մ ա ս ե ր	100 դր ա մ
ար մ ա տ ն ե ր	300 դր ա մ

բ. այլ դեղաբույսերի յուրաքանչյուր կիլոգրամի համար՝

վերգետնյա մասեր	50 դրամ
արմատներ	200 դրամ

գ. լայն կիրառություն ունեցող սննդային բույսերի (շուշանբանջար՝ սոխոկավոր, սիբեխ՝ սովորական, սինդրիկ՝ հարթ, սինդրիկի բազմածաղիկ, շրեշ՝ փարթամ, ծնեբեկ՝ դեղատու, ձիասամիթ՝ մանրապտուղ (բոխի), ավելուկ՝ գանգուր) յուրաքանչյուր կիլոգրամի համար՝

վերգետնյա մասեր	15 դրամ
արմատներ	50 դրամ

դ. այլ սննդային բույսերի յուրաքանչյուր կիլոգրամի համար՝

վերգետնյա մասեր	10 դրամ
արմատներ	30 դրամ

ե. տեխնիկական բույսերի յուրաքանչյուր կիլոգրամի համար՝

վերգետնյա մասեր	50 դրամ
արմատներ	150 դրամ

զ. գեղազարդային բույսերի յուրաքանչյուր միավորի (հատ) համար՝

վերգետնյա մասեր	10 դրամ
-----------------	---------

է. բուսական խեժերի յուրաքանչյուր կիլոգրամի համար՝ 500 դրամ.

3) արդյունաբերության նպատակով օգտագործվող պտուղներին, հատապտուղներին և ընկուզավորներին յուրաքանչյուր կիլոգրամի համար`

պտուղներ, հատապտուղներ	30 դրամ
տխիլ (տկողին), ընկուզ	60 դրամ

4) գյուղատնտեսական` խոտհնձի նպատակով անտառային ֆոնդի տարածքներին յուրաքանչյուր հեկտարի միանվագ (միանգամյա) օգտագործման համար` 2000 դրամ .

5) գյուղատնտեսական` արածեցման նպատակով անտառային ֆոնդի տարածքներին օգտագործման համար` անասունների յուրաքանչյուր գլխի համար` յուրաքանչյուր օրվա կտրվածքով (խոշոր և մանր եղջերավոր անասուններ, խոզեր, ձիեր)`

բարելավված արոտավայրերում	3,0 դրամ
բնական արոտավայրերում	2,0 դրամ

2. Օրենսգրքի 203-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված` բնօգտագործման վճարի բազայի չափաքանակները գերազանցելու դեպքում`

1) բնափայտի և երկրորդական անտառանյութի օգտագործման (մթերման) համար չափաքանակները գերազանցող` ծառի յուրաքանչյուր տեսակի օգտագործման (մթերման) փաստացի ծավալների համար կիրառվում է սուլյն հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով սահմանված դրույքաչափի տասնապատիկ մեծությունը .

2) սուլյն մասի 1-ին կետում չնշված կենսապաշարներին օգտագործման համար չափաքանակները գերազանցող`

կենսապաշարի օգտագործված յուրաքանչյուր տեսակի համար, որպես նրոնյ քաշափ, կիրառվում է սոնյն հոդվածի 1-ին մասի 2-ից 5-րդ ենթակետերով սահմանված նրոնյ քաշափի եռապատիկ մեծությունը :

3. Օրենսգրքի 203-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված ընդհանուր մանվածարի բազայի գրոնյական չափաքանակներին դեպքում`

1) բնափայտի և երկրորդական անտառանյութի օգտագործման (մթերման) դեպքում ծառի յուրաքանչյուր տեսակի օգտագործման (մթերման) փաստացի ծավալներին համար կիրառվում է սոնյն հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով սահմանված նրոնյ քաշափի տասնապատիկ մեծությունը .

2) սոնյն մասի 1-ին կետում չնշված կենսապաշարներին օգտագործման դեպքում կենսապաշարի օգտագործված յուրաքանչյուր տեսակի համար, որպես նրոնյ քաշափ, կիրառվում է սոնյն հոդվածի 1-ին մասի 2-ից 5-րդ ենթակետերով սահմանված նրոնյ քաշափի եռապատիկ մեծությունը :

4. Կենդանական աշխարհի օբյեկտ համդիսացող կենսապաշարներին օգտագործման համար ընդհանուր մանվածարը հաշվարկվում է ընդհանուր մանվածարի բազայի նկատմամբ` հետևյալ նրոնյ քաշափերով (հաշվի առնելով նաև սոնյն հոդվածի 7-րդ մասի նրոնյ թները) .

1) կենդանիներին տեսակներին` գյուղատնտեսական, արդյունագործական և սոցիալական նպատակներով օգտագործման համար .

<i>ա) կաթասուններին յուրաքանչյուր միավորին (հատ) օգտագործման համար</i>	<i>նրոնյ քաշափը (դրամ)</i>
վայրի խոզ	50000
գորշուկ (փորսուղ)	2500
Աղվես	500
Քարակաթիս	2000

Ճահճակոռը	500
Մշկամուկ	500
Նապաստակ	800
Սկյուն	300
քնամուկ	200
խլուրդ	20
այծյամ	85000
եղեգնակատու	50000
լուսան	50000
ջրառնետ	10
<i>բ) թռչունների յուրաքանչյուր միավորի (հատ) օգտագործման համար</i>	դրույքաչափը (դրամ)
սև ցին	10000
ճահճային մկնաճոռակ	10000
լորաճոռակ	5000
մեծ ճոռակ	10000
տափաստանային ճոռակ	10000
թավշոտ ճոռակ	10000
սովորական հողմավար բազե	5000
արտուտաբազե	30000
այլ (բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության Կենդանիների Կարմիր գրքում գրանցված տեսակների) բազե անմանների	5000
սագանմաններ (սուլունդ մրտիմն, կոնչան բադ, ճքճքան մրտիմն, կարմրագլուխ սուղաբադ, փոմփոլավոր սուղաբադ)	500
կաքավ	500
լոր	100

սև փարփար	300
կռվակտցար, կարմրատկտցար, մոռակտցար	100
աղավնանմաններ (սովորական տատրակ, թխակապույտ աղավնի, անտառային աղավնի)	100
կկվանմաններ	200
սովորական այծկիթ	500
սովորական կիվիվ	500
մանգաղաթևեր	300
ալկիններ	300
հոպոպ	100
փայտփոր	300
ճնճղուկանմաններ (տնային ճնճղուկ, սովորական սարյակ, սև կենդանի, սինակենդանի, դաշտային արտույտ, տափաստանային արտույտ)	100
եղեգնահավ	500
ոսկեգույն մեղվակեր	1500
գ) սողուններ յուրաքանչյուր միավորի (հատ) օգտագործման համար	դրույքաչափը (դրամ)
գյուրգա	3000
այլ (բացառությամբ Չայաստանի Չանրապետության կենդանիների կարմիր գրքում գրանցված տեսակների) տեսակի օձեր	1000
կասպիական կրիա	200
դ) երկկենցաղներ	դրույքաչափը

յո լ ը ր ա ք ա ն չ յ յ ո լ ը ր մ հ ա վ ո ը ր ի օ գ տ ա գ ո ը ծ մ ա ն հ ա մ ա ր	(դր ա մ)
գ ո ը տ ե ը (լ ճ ա գ ո ը տ , փ ո ք ը ր ա ս ի ա կ ա ն գ ո ը տ)(կ գ)	70
ս ո վ ո ը ր ա կ ա ն ծ ա ո ա գ ո ը տ (հ ա տ)	200
կ ա ն ա չ դ ո դ ո շ (հ ա տ)	10
ե) փ ա փ կ ա մ ա ր մ ի ն ն ե ը ի յ ո լ ը ր ա ք ա ն չ յ յ ո լ ը ր մ հ ա վ ո ը ր ի օ գ տ ա գ ո ը ծ մ ա ն հ ա մ ա ր	դ ը ը լ յ ք ա չ ա փ ը (դր ա մ)
ա ն ա տ ա մ (հ ա տ)	20
խ ա դ ո դ ի խ խ ո լ ն ջ (կ գ)	200
ա յ լ տ ե ս ա կ ի փ ա փ կ ա մ ա ր մ ի ն ն ե ը ի (կ գ)	100
գ) հ ո դ վ ա ծ ո տ ա ն ի ն ե ը ի յ ո լ ը ր ա ք ա ն չ յ յ ո լ ը ր մ հ ա վ ո ը ր ի օ գ տ ա գ ո ը ծ մ ա ն հ ա մ ա ր	դ ը ը լ յ ք ա չ ա փ ը (դր ա մ)
գ ե տ ի խ ե ց գ ե տ ի ն (կ գ)	50
հ ա ս տ ա պ ո չ կ ար ի ճ (հ ա տ)	20
ա յ լ տ ե ս ա կ ի հ ո դ վ ա ծ ո տ ա ն ի ն ե ը ի (հ ա տ)	10
Է) ձ կ ն ե ը ի յ ո լ ը ր ա ք ա ն չ յ յ ո լ ը ր կ ի լ ո գ ը ր ա մ ի օ գ տ ա գ ո ը ծ մ ա ն հ ա մ ա ր	դ ը ը լ յ ք ա չ ա փ ը (դր ա մ)
ս ի գ	50
լ ո ք ո	400
ս պ ի տ ա կ ա մ ո լ ը , ս լ ա ա մ ո լ ը , հ ա ս տ ա ճ ա կ ա տ	500
կ ար մ ը ր ա խ ա յ տ	1000
կ ար ա ս	20
ծ ա ծ ա ն	100
ց ա ն կ ո լ մ չ ն շ վ ա ծ ա յ լ ձ կ ն ա տ ե ս ա կ ն ե ը ի (բ ա ց ա ո ո լ թ յ ա մ բ Յ ա յ ա ս տ ա ն ի Յ ա ն ը ա պ ե տ ո լ թ յ ա ն	30

կենդանիների Կարմիր գրքում գրանցված տեսակների)	
--	--

ը. օձի թռչնի օգտագործման դեպքում
բնօգտագործման վճարի դրոշմաչափը թռչնի
յուրաքանչյուր գրամի համար հաշվարկվում է օձի
համապատասխան տեսակի համար սույն կետի «գ» ենթակետով
սահմանված դրոշմաչափի նկատմամբ կիրառելով 3.0
գործակից .

թ. ձկնկիթի օգտագործման դեպքում բնօգտագործման
վճարի դրոշմաչափը ձկնկիթի յուրաքանչյուր
կիլոգրամի համար հաշվարկվում է սույն կետի «է»
ենթակետով սահմանված համապատասխան դրոշմաչափի
նկատմամբ կիրառելով 10.0 գործակիցը .

2) Հայաստանի Հանրապետության կենդանիների
Կարմիր գրքում գրանցված վայրի կենդանիների
տեսակների արհեստական և բնական պայմաններում
վերարտադրության (բացառությամբ գիտահետազոտական
նպատակներով վերաբնակեցման) նպատակներով
օգտագործման (հայթայթման) համար`

Վայրի կենդանիների տեսակները	Դրոշմաչափը (դրամ)
ա) կաթնասունների յուրաքանչյուր միավորի (հատ) համար`	
հարավային պայտաքիթ , Մեհելիի պայտաքիթ չղջիկ , Բլազիի պայտաքիթ , սովորական երկարաթև չղջիկ , արաքսյան գիշերաչղջիկ , հայկական գիշերաչղջիկ , Բեխշտեյնի գիշերաչղջիկ , ասիական լայնական չղջիկ ,	2500

գործական ջեղ, ծալ քաշ ու թլայնական ջ չղ ջիկ	
լայնական ջ ոգնի	2500
շել կովնիկ կոլի կոլտորա	2500
պատիկ սպիտակ աատամ	2500
հնդկական վայրենակ երպկամ մաց առախոգ	7000
դալի ավագամ ուկ, հայկական մկնիկ, Շիդլ ովսկ ու դաշտամ ուկ, փոքր ճագարամ ուկ, փոքր ասիական գետնասկյ ու ո	2500
գործարջ	350000
խայտաքիս	10000
ջրասամ ուլր	50000
անտառակատ ու (ենթատեսակ եվրոպական անտառակատ ու)	50000
ընծառյ ու ծ (ենթատեսակ կովկասյան ընծառյ ու ծ)	800000
ման ուլ	20000
բեզոարյան այծ	500000
հայկական մոլֆլոն	600000
բորենի	100000
կովկասյան ագնվացեղ եղջեր ու, մարալ	300000
<i>բ) թռչ ու ն ն երի յոլրաքանչյ ու յ միավորի (հատ) համար</i>	
ցախաքլորան ու	50000
գիշանգղ	50000
կարմիր ցին, սպիտակ ապոչարծիվ, տափաստանային արծիվ, բլրային արծիվ, քարարծիվ, գաճաճ արծիվ, ջրարծիվ	25000

բալ ն ր ան , սապս ան	75000
սպի տակ ագ լ ու խ ան գ ղ , սև ան գ ղ	25000
գառ ն ան գ ղ (մո թ ու ք ա վ ո թ ան գ ղ)	50000
օձ ա կ ե թ ար ծ ի վ , տափաս տան այ ի ն հո ղ մ ա վ ար բազ ե	7500
տափաս տան այ ի ն մկ ն աճ ու ո ա կ , մար գ ա գ ե տն այ ի ն մկ ն աճ ու ո ա կ , եվ թ ո պ ա կ ան ճն ճ ղ աճ ու ո ա կ	7000
կար մ թ ա ո տ բազ ե , աղ ա վ ն աբ ազ ե , մի ջ ե թ կ թ ա ծ ո վ այ ի ն բազ ե	5000
փո քր են թ ա թ ծ ի վ , մե ծ են թ ա թ ծ ի վ	2500
ան դ թ կ ո վ կ ա ս յ ան փաս ի ան	5000
թու թ ա ջ	5000
կտց ար -կաչ աղ ա կ , ծո վ այ ի ն քար ադ թ , հաս տակ տու ց քար ադ թ , ճախ թ ու կ , սպի տակ ապո չ եղ տյ ու թ ի կ , մե ծ իլ ի կ ա կ տց ար , մե ծ ար ո թ ի կ , կր կ ն ա կ տց ար , ոտն ա ց ու պ ի կ , բզ ա կ տու ց , մար գ ա գ ե տն այ ի ն ծի ծ առ ա կ տց ար , տափաս տան այ ի ն ծ ի ծ առ ա կ տց ար , հայ կ ա կ ան որ ո թ	2500
որ ո թ ա կ տու ց ջր ա ծ ի ծ առ , փո քր ջր ա ծ ի ծ առ , սպի տակ ա այ տ ջր ա ծ ի ծ առ	2000
բվ ե ճ	5000

թավ շ առ տ բո լ	2500
սև ափո թ դռ լ ո ն	2000
մո խր աայ տ սո լ գ ա կ	2500
վար դ ա գ ո լ յ ն հավ ալ ո լ ս ն , գան գ թ ա փ ե տ ո լ թ հավ ալ ո լ ս ն	20000
մե ծ ձ կ ն կ ո լ լ , փո ք թ ձ կ ն կ ո լ լ	7500
սև ար ա գ ի լ	7000
տար գ ալ ա կ տ ո լ ց	10000
քա ջ ա հ ա վ	7500
սո վ ո թ ա կ ա ն Ֆլ ա մ ի ն գ ո	20000
սպ ի տ ա կ ա գ լ ո լ խ բ ա դ կ ա մ սա վ կ ա , մո խր ա գ ո լ յ ն ս ա գ , կար մ թ ա խ ա ծ ի ս ա գ , ծ վ վ ա ն ս ա գ , սպ ի տ ա կ ա ճ ա կ ա տ ս ա գ , կար մ ի թ բ ա դ , խ ա յ տ ա բ ա դ , սպ ի տ ա կ ա ա չ ք սո լ գ ա բ ա դ , լ ա յ ն ա կ տ ո լ ց բ ա դ	5000
թ շ շ ա ն կար ա պ , ճ չ ա ն կար ա պ , փո ք թ կար ա պ	20000
մար մ ար յ ա մ թ տ ի մ ն	7000
տ ո լ թ ա կ ա ն	5000
կո վ կ ա ս յ ա ն մար ե հ ա վ	5000
ա ն ա պ ա տ ա յ ի ն կ ա ք ա վ	5000
վ ա յ թ ի հ ն դ կ ա հ ա վ (ո լ լ ար)	12500
մար գ ա հ ա վ , սո լ լ թ ա ն ա կ ա ն հ ա վ	5000
փո ք թ ար ո ս , մե ծ ար ո ս	15000
շ ի կ ա պ ո չ ք ա թ ա թ ո չ ն ա կ , սո խ ա կ ա ն մ ա ն ճ ո ի կ ա հ ա վ , հ ն դ կ ա կ ա ն ե ղ ե գ ն ա թ ո չ ն ա կ , կ ի ս ա ս պ ի տ ա կ ա վ ի գ ճ ա ն ճ ո թ ս , մ ի ջ ե թ կ թ ա ծ ո վ ա յ ի ն եր ա շ տ ա հ ա վ	1500
մե ծ ժ ա յ ո ա յ ի ն ս ի տ ե ղ	2000
կար մ թ ա թ Լ մ ա գ լ ց ո ղ	2000
ժ ա յ ո ա յ ի ն դ թ ա խ տ ա պ ա ն	2000

խաչ կ տո ւ ց	1500
իս պան ակ ան ճն ճ ղ ո ւ կ	1000
մո խր ա գ ո ւ յ ն կռ ո ւ ն կ , գե ղ ան ի կռ ո ւ ն կ	15000
կան աս մե ղ վ ակ ե ր	2500
նե ր կ ար ար	1500
սև փայ տ փո ր	2500
դե ղ ն ա գ լ ո ւ խ խաղ տտն ի կ	1500
կար մ ր ակ ատար շամ փր ո ւ կ	1500
ալ պի ակ ան ճայ	2500
սպի տակ ափո ղ սո խակ	1500
ան ապատայ ի ն խաճ կ տի կ	1500
<i>գ) սո ղ ո ւ ն ն ե ր ի յո ւ ր աք ան չ յ ո ւ ր մի ավ ո ր ի (հատ) համ ար`</i>	
ան դ ր կ ո վ կ աս յ ան սահ ն օ ձ , կո վ կ աս յ ան կատվ օ ձ , պար ս կ ակ ան պս և դ ո ց ի կ լ ո Ֆ ի ս , Սատո ւ ն ի ն ի սև ա գ լ ո ւ խ ռ ի ն խո կ ա լամ ո ւ ս , Դար և ս կ ո ւ ի ժ , հայ կ ակ ան լե ռ ն ատափաս տան այ ի ն ի ժ , հայ կ ակ ան ի ժ կամ Ռադ դ ե ի ի ժ	3000
ան դ ր կ ո վ կ աս յ ան տակ ի ր այ ի ն կ լ ո ր ա գ լ ո ւ խ , Չե ռ ն ո վ ի մե ր կ աս չ ք , առ աջ ավ ո ր աս ի ակ ան մաք ո ւ յ ա , եր կ ար առ տ սց ի ն կ , ան դ ր կ ո վ կ աս յ ան բազ մ ա գ ո ւ յ ն մո ղ ե ս ի կ , ան դ ր կ ո վ կ աս յ ան մո ղ ե ս ի կ , փո ք ր աս ի ակ ան մո ղ ե ս , մա րգ ա գ ե տն այ ի ն մո ղ ե ս , Դալ ի մո ղ ե ս , Ռո ս տո մ բ ե կ ո վ ի մո ղ ե ս , սպի տակ ափո ր մո ղ ե ս	1500
մի ջ ե ր կ ր ա ծ ո վ այ ի ն կր ի ա	2000

դ) երկկենցաղներին յուրաքանչյուր միավորին (հատ) օգտագործման համար`	
փոքրասիական տրիտոն	1000
սիրիական սխտորագորտ	1000
ե) ձկներին յուրաքանչյուր կիլոգրամին օգտագործման համար`	
հաշամ	2000
իշխան	8000
սևանի բեղլուկ	2500
սևանի կոկակ	2000
հայկական կարմրակեն	1500
քուռի քառթակ	1500
առաջավորասիական ծական	1500

5. Օրենսգրքի 208-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված` բնօգտագործման վճարի բազայի չափաքանակները գերազանցելու դեպքում կենդանական աշխարհի օբյեկտ համարվող կենսապաշարներին օգտագործման չափաքանակները գերազանցող` յուրաքանչյուր տեսակի օգտագործման փաստացի ծավալների համար կիրառվում է սույն հոդվածի 4-րդ մասում նշված դրույքաչափի եռապատիկ մեծությունը :

6. Օրենսգրքի 208-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված` բնօգտագործման վճարի բազայի գրոյական չափաքանակներին դեպքում կենդանական աշխարհի օբյեկտ համարվող կենսապաշարներին յուրաքանչյուր տեսակի օգտագործման փաստացի ծավալների համար կիրառվում է սույն հոդվածի 4-րդ մասում նշված դրույքաչափի եռապատիկ մեծությունը :

7. 2018 թվականի հունվարի 1-ից կենսապաշարներին օգտագործման համար բնօգտագործման վճարի դրույքաչափերը որոշվում են որպես սույն հոդվածով սահմանված դրույքաչափերի և 1.1 գործակցի արտադրյալ , 2019 թվականի հունվարի 1-ից` որպես սույն հոդվածով

սահմանված դրույքաչափերի և 1.2 գործակցի արտադրյալ , իսկ 2020 թվականի հունվարի 1-ից՝ որպես սույն հոդվածով սահմանված դրույքաչափերի և 1.3 գործակցի արտադրյալ :

Հոդված 209. Ռոբոտիկայի դրույքաչափը

1. Ռոբոտիկայի համար սահմանվում է ռոբոտիկայի հաշվարկման բազայի նկատմամբ արժեքային (տոկոսային) դրույքաչափ , որի մեծությունը որոշվում է հետևյալ բանաձևով .

$$R = 4 + [C / (R \times 8)] \times 100, \text{ որտեղ } \dots$$

R - ռոբոտիկայի դրույքաչափն է տոկոսով .

C - շահույթն է նախքան հարկումը՝ դրամով : Այն որոշվում է՝ որպես ռոբոտիկայի հաշվարկման բազայի և Օրենսգրքի 110-րդ հոդվածով սահմանված նվազեցումների (բացառությամբ ֆինանսական գործունեության գծով ծախսերի և նախորդ տարիների հարկային վնասների) դրական տարբերություն .

R - արտադրանքի իրացման շրջանառությունն է՝ դրամով :

Սույն հոդվածի կիրառության իմաստով՝

1) նախքան հարկումը շահույթի որոշման ժամանակ իրացման շրջանառությունից ֆինանսական գործունեության գծով ծախսերի և նախորդ տարիների հարկային վնասների նվազեցումը չի կատարվում՝ անկախ այդ ծախսերն ու հարկային վնասները հանքավայրերի շահագործման և (կամ) մետաղի խտանյութի արտադրության հետ կապված լինելու հանգամանքից .

2) շահույթը նախքան հարկումը բաղադրիչի որոշման ժամանակ բնօգտագործման վճար վճարողի վարչական ծախսերի , իրացման ծախսերի և ոչ արտադրական բնույթի այլ ծախսերի նվազեցումները հաշվի են առնվում համախառն եկամտի մեջ ռոբոտիկայի իրացման շրջանառությանը համապատասխանող տեսակարար կշռով :

Յո դ վ ա ծ 210. Բն օգ տ ա գ ո թ մ ա ն վ ճ ա թ ի
ար տո ն ու թ յ ու ն ն ե թ ը

1. Բն օգ տ ա գ ո թ մ ա ն վ ճ ա թ ի գ ծ ո վ ատո ն ու թ յ ու ն ն ե թ ը
սահ մ ա ն ու մ Է Յայ աս տ ա ն ի Յան թ ա պ ե տ ու թ յ ա ն
կառ ա վ ա թ ու թ յ ու ն ը :

Գ Լ ՈՒ Խ 43. ԲՆ Օ Գ Տ Ա Գ Ո Ր Ծ Մ Ա Ն Վ Ճ Ա Ր Ի Յ Ա Ծ Վ Ա Ր Կ ՈՒ Մ Ը

Յո դ վ ա ծ 211. Յ ա շ վ ե տ ու լ ժ ա մ ա ն ա կ ա շ թ ջ ա ն ը

1. Բն օգ տ ա գ ո թ մ ա ն վ ճ ա թ ի հ ա շ վ ա թ կ մ ա ն և վ ճ ա թ մ ա ն
հա մ ա թ հ ա շ վ ե տ ու լ ժ ա մ ա ն ա կ ա շ թ ջ ա ն Է հա մ ա թ վ ու մ
յ ու թ ա ք ա ն չ յ ու թ հ ա շ վ ե տ ու լ եռ ա մ ս յ ա կ ը , բ ա գ առ ու թ յ ա մ թ
տ ու յ ն բ ա ժ ն ո վ սահ մ ա ն վ ա ծ դ ե պ ք ե թ ի :

2. Ռ ո յ ա լ թ ի ի հ ա շ վ ա թ կ մ ա ն և վ ճ ա թ մ ա ն հա մ ա թ հ ա շ վ ե տ ու լ
ժ ա մ ա ն ա կ ա շ թ ջ ա ն Է հա մ ա թ վ ու մ յ ու թ ա ք ա ն չ յ ու թ
հա թ կ ա յ ի ն տ ա թ ի ն :

Յո դ վ ա ծ 212. Բն օգ տ ա գ ո թ մ ա ն վ ճ ա թ ի օ թ յ ե կ տ հա մ ա թ վ ո ղ
վ հաս տ ա գ ի ծ ա վ ա լ ն ե թ ի

հ ա շ վ առ մ ա ն կ ա թ գ ը

1. Բն օգ տ ա գ ո թ մ ա ն վ ճ ա թ վ ճ ա թ ո ղ հա մ ա թ վ ո ղ
ջ ո օ գ տ ա գ ո թ ո ղ ն ե թ ը ստ ո թ ե թ կ թ յ ա ք ա ղ գ թ ա հ ա մ ջ թ ե թ ի
ար դ յ ու ն ա հ ա ն վ ա ծ պ ա շ ա թ ն ե թ ի հ ա շ վ առ մ ա ն ն պ ա տ ա կ ո վ
Յայ աս տ ա ն ի Յան թ ա պ ե տ ու թ յ ա ն կառ ա վ ա թ ու թ յ ա ն
սահ մ ա ն ա ծ կ ա թ գ ո վ ու ժ ա մ կ ե տ ն ե թ ու մ տե ղ ա դ թ ու մ և
շ ա հ ա գ ո թ ու մ են հ ա շ վ ի չ (չ ա փ ի չ) սա թ ք ե թ , ո թ ո ն ք
Յայ աս տ ա ն ի Յան թ ա պ ե տ ու թ յ ա ն կառ ա վ ա թ ու թ յ ա ն
սահ մ ա ն ա ծ կ ա թ գ ո վ են թ ա կ ա են կ ն ք մ ա ն հա թ կ ա յ ի ն և
լ ի ա գ ո թ պ ե տ ա կ ա ն մ ա թ մ ի ն ն ե թ ի կ ո ղ մ ի գ :
Ա թ դ յ ու ն ա հ ա ն վ ա ծ պ ա շ ա թ ն ե թ ի ծ ա վ ա լ ն ե թ ի վ ե թ ա թ ե թ յ ա լ
տ վ յ ա լ ն ե թ ը Յայ աս տ ա ն ի Յան թ ա պ ե տ ու թ յ ա ն
կառ ա վ ա թ ու թ յ ա ն սահ մ ա ն ա ծ կ ա թ գ ո վ ու ժ ա մ կ ե տ ն ե թ ու մ
ար ծ ա ն ա գ թ վ ու մ են լ ի ա գ ո թ մ ա թ մ ի ն ն ե թ ի և

բնօգտագործման վճար վճարողի ներկայացուցիչներին համատեղ ակտով :

2. Բնօգտագործման վճար վճարող ջրօգտագործողները հանքային ջրերի արդյունահանված պաշարներին հաշվառման նպատակով Հայաստանի Հանրապետություն կառավարություն սահմանած կարգով`

1) միայն մեկ նպատակով հանքային ջրի հորատանցքը (աղբյուրը) շահագործելիս անմիջապես հորատանցքի (աղբյուրի) վրա տեղադրված գազանջատիչից (այսուհետև` գազանջատիչ) դուրս եկող ջրախողովակի (այսուհետև` առաջնային խողովակ) վրա տեղադրում են ջրահաշվիչ (ջրաչափիչ) սարքեր .

2) միաժամանակ մեկից ավելի նպատակներով հանքային ջրերի հորատանցքը (աղբյուրը) շահագործելիս առաջնային խողովակին միացված հանքային ջրի օգտագործման յուրաքանչյուր նպատակի համար առանձնացված յուրաքանչյուր խողովակի վրա տեղադրում են ջրահաշվիչ (ջրաչափիչ) սարքեր .

3) ածխաթթու գազ ստանալու նպատակով գազանջատիչից դուրս եկող գազի խողովակի վրա ածխաթթու գազ ստանալու սարք (սարքեր) տեղադրված կամ միացված լինելու դեպքում մինչև ածխաթթու գազ ստանալու սարքն ընկած հատվածում տեղադրում են գազաչափ :

Սույն մասում նշված ջրահաշվիչ (ջրաչափիչ) սարքերը և գազաչափերը Հայաստանի Հանրապետություն կառավարություն սահմանած կարգով ենթակա են կնքման հարկային և լիազոր պետական մարմիններին կողմից : Արդյունահանված պաշարներին ծավալներին տվյալները Հայաստանի Հանրապետություն կառավարություն սահմանած կարգով ու ժամկետներում արձանագրվում են հարկային մարմնի և բնօգտագործման վճար վճարողի ներկայացուցիչներին համատեղ ակտով :

Հոդված 213. Պետական բյուջե վճարման ենթակա բնօգտագործման վճարի

հաշվարկման ընդհանուր կարգը

1. Պետական բյուջե վճարման ենթակա բնօգտագործման վարը հաշվարկվում է Օրենսգրքի 200-րդ հոդվածով սահմանված՝ վճարի յուրաքանչյուր օբյեկտի համար՝ վճարի բազայի և դրույթաչափերի հիման վրա՝ հաշվի առնելով վճարի բազայի չափաքանակները :

2. Պետական բյուջե վճարման ենթակա ռոյալթին հաշվարկվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի համար՝ ռոյալթիի բազայի և Օրենսգրքի 209-րդ հոդվածով սահմանված կարգով որոշվող դրույթաչափի հիման վրա :

Հոդված 214. Մակերևութային ջրերի օգտագործման համար պետական բյուջե

վճարման ենթակա բնօգտագործման վճարի հաշվարկման կարգը

1. Մակերևութային ջրերի օգտագործման համար պետական բյուջե վճարման ենթակա բնօգտագործման վճարը հաշվարկվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում բնական ջրադբյուրներին օգտագործման նպատակով անմիջապես վերցրած ջրի ծավալի հիման վրա՝ հաշվի առնելով բնօգտագործման վճարի բազայի չափաքանակները , ինչպես նաև սույն հոդվածի 2-րդ մասում նշված առանձնահատկությունները :

2. Ձկնաբուծական և խեցգետնաբուծական գործունեություններին իրականացնող բնօգտագործման վճար վճարողները ջրօգտագործման համար պետական բյուջե վճարման ենթակա բնօգտագործման վճարի հաշվարկն իրականացնում են՝

1) Հայաստանի Հանրապետության Արարատի և Արմավիրի մարզերում մակերևութային ջրերի օգտագործված ընդհանուր ծավալի 10 տոկոսի հիման վրա .

2) Հայաստանի Հանրապետության մյուս տարածքներում՝ մակերևութային ջրերի օգտագործված ընդհանուր ծավալի 5 տոկոսի հիման վրա :

Հոդված 215. Ստորերկրյա քաղցրահամ ու թերմալ ջրերի արդյունահանման համար

պետական բյուջե վճարման ենթակա
բնօգտագործման վճարի

հաշվարկման կարգը

1. Ստորերկրյա քաղցրահամ և թերմալ ջրերի արդյունահանված պաշարների համար պետական բյուջե վճարման ենթակա բնօգտագործման վճարը հաշվարկվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում արդյունահանված ջրի ծավալների հիման վրա՝ հաշվի առնելով բնօգտագործման վճարի բազայի չափաքանակները, ինչպես նաև սույն հոդվածի 2-րդ մասում նշված առանձնահատկությունները :

2. Ձկնաբուծական և խեցգետնաբուծական գործունեություններում իրականացնող բնօգտագործման վճար վճարողները ջրօգտագործման համար պետական բյուջե վճարման ենթակա բնօգտագործման վճարի հաշվարկն իրականացնում են՝

1) Հայաստանի Հանրապետության Արարատի և Արմավիրի մարզերում՝ ստորերկրյա ջրերի արդյունահանված պաշարի ընդհանուր ծավալի 50 տոկոսի հիման վրա .

2) Հայաստանի Հանրապետության մյուս տարածքներում՝ ստորերկրյա ջրերի արդյունահանված պաշարի ընդհանուր ծավալի 5 տոկոսի հիման վրա :

3. Ստորերկրյա քաղցրահամ և թերմալ ջրերի արդյունահանված պաշարների համար պետական բյուջե վճարման ենթակա բնօգտագործման վճարը հաշվարկվում է՝ հիմք ընդունելով հաշվետու ժամանակաշրջանում հորատան ցքից (աղբյուրից) արդյունահանված ջրի ծավալը (հաշվետու ժամանակաշրջանում ջրօգտագործողների կողմից Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով տեղադրված հաշվիչ (չափիչ) սարքերով հաշվառված ջրի

ծավալն երից) և Օրենսգրքի 210-րդ հոդվածով սահմանված դրույքաչափերը :

4. Սույն հոդվածի կիրառության հմաստով, ստորերկրյա քաղցրահամ և թեթևալ ջրերի արդյունահանված պաշար է համարվում հաշվետու ժամանակահատվածում հորատանցքից (աղբյուրից) երկրի մակերևույթ դուրս եկած (արտամղված) ջրի ծավալը :

5. Բնօգտագործման վճար վճարողների կողմից ստորերկրյա քաղցրահամ և թեթևալ ջրերի համար պետական բյուջե վճարման ենթակա բնօգտագործման վճարի օբյեկտ համարվող փաստացի ծավալն երի հաշվառում չվարելու կամ սահմանված կարգի խախտումներով հաշվառումը վարելու ժամանակահատվածի համար բնօգտագործման վճարները (այդ թվում՝ Օրենսգրքով սահմանված կարգով հարկային մարմնի կողմից անուղղակի եղանակով) հաշվարկվում են՝ հիմք ընդունելով՝ ստորերկրյա քաղցրահամ կամ թեթևալ ջրի հորատանցքը (աղբյուրը) շահագործելիս՝ Չայաստանի Չանրապետության ջրային օրենսգրքի համաձայն տրամադրված ջրօգտագործման թույլտվություններով սահմանված ջրօգտագործման (ստորերկրյա (ստորգետնյա) քաղցրահամ և թեթևալ ջրերի արդյունահանման) ծավալները և Օրենսգրքի 205-րդ հոդվածով սահմանված դրույքաչափերը :

Չոդված 216. Ստորերկրյա հանքային ջրերի ու աղի արդյունահանված պաշարների համար պետական բյուջե վճարման ենթակա բնօգտագործման վճարի հաշվարկման կարգը

1. Ստորերկրյա հանքային ջրերի (ինչպես նաև արտադրված ածխաթթու գազի) արդյունահանված պաշարների համար պետական բյուջե վճարման ենթակա բնօգտագործման վճարը հաշվարկվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում արդյունահանված ջրի, ինչպես նաև

արտադրված ածխաթթու գազի ծավալներին հիման վրա՝ հաշվի առնելով բնօգտագործման վճարի բազայի չափաքանակները :

2. Հանքային ջրի արդյունահանված պաշարներին համար պետական բյուջե վճարման ենթակա բնօգտագործման վճարը հաշվարկվում է՝ հիմք ընդունելով՝

1) միայն մեկ նպատակով հանքային ջրի հորատանցքը (աղբյուրը) շահագործելիս՝ ջրօգտագործողներին կողմից Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով տեղադրված ջրահաշվիչ (ջրաչափիչ) սարքով (առաջնային ջրահաշվիչով) հաշվետու ժամանակաշրջանում հաշվառված ջրի ծավալը և շահագործման տվյալ նպատակի համար Օրենսգրքի 206-րդ հոդվածով սահմանված դրույքաչափը .

2) միաժամանակ մեկից ավելի նպատակներով հանքային ջրի հորատանցքը (աղբյուրը) շահագործելիս՝ ջրօգտագործողներին կողմից՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով տեղադրված յուրաքանչյուր ջրահաշվիչ (ջրաչափիչ) սարքով (առանձնացված ջրահաշվիչով) հաշվետու ժամանակաշրջանում հաշվառված ջրի ծավալը և Օրենսգրքի 206-րդ հոդվածով սահմանված համապատասխան դրույքաչափը՝ որպես շահագործման առանձին նպատակներին համար հաշվարկված բնօգտագործման վճարներին հանրագումար .

3) ածխաթթու գազ ստանալու նպատակով գազանջատիչից դուրս եկող գազի խողովակի վրա ածխաթթու գազ ստանալու սարք (սարքեր) տեղադրված (միացված) լինելու դեպքում ջրօգտագործողի կողմից արտադրված ածխաթթու գազի համար բնօգտագործման վճարը հաշվարկվում է՝ հիմք ընդունելով հաշվետու ժամանակաշրջանում գազանջատիչից դուրս եկող գազի խողովակի վրա՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով տեղադրված գազաչափով հաշվառված

ած խաթթոն և գազի ծավալը և Օրենսգրքի 206-րդ հոդվածով
ըստ հանքավայրի սահմանված համապատասխան
դրույթաչափը :

3. Բնօգտագործման վճար վճարողների կողմից
ստորերկրյա հանքային ջրերի ու ածխաթթոն գազի համար
պետական բյուջե վճարման ենթակա բնօգտագործման
վճարի օբյեկտ համարվող փաստացի ծավալների
հաշվառում չվարելու կամ սահմանված կարգի
խախտումներով հաշվառումը վարելու
ժամանակատվածի համար բնօգտագործման վճարները
(այդ թվում՝ Օրենսգրքով սահմանված կարգով հարկային
մարմնի կողմից անուղղակի եղանակով) հաշվարկվում են՝
հիմք ընդունելով՝

1) միայն մեկ նպատակով հանքային ջրի հորատանցքը
(աղբյուրը) շահագործելիս՝ արդյունահանված (այդ
թվում՝ համապատասխան լիազոր մարմնի կողմից
հաշվարկված և արձանագրված) ջրի ծավալը և
շահագործման տվյալ նպատակի համար Օրենսգրքի 206-րդ
հոդվածով սահմանված դրույթաչափը .

2) մեկից ավելի նպատակներով հանքային ջրի
հորատանցքը (աղբյուրը) շահագործելիս՝ առաջնային
ջրահաշվիչով հաշվառված, իսկ դրա բացակայության
դեպքում՝ հանքային ջրի հորատանցքից (աղբյուրից)
արդյունահանված (այդ թվում՝ համապատասխան լիազոր
մարմնի կողմից հաշվարկված և արձանագրված) ջրի
ծավալը և հանքային ջրի տվյալ հորատանցքի (աղբյուրի)
փաստացի շահագործման նպատակների համար Օրենսգրքի
206-րդ հոդվածով սահմանված՝ բնօգտագործման վճարի
դրույթաչափերից ամենաբարձր դրույթաչափը .

3) ածխաթթոն գազ ստանալու նպատակով գազանջատիչից
դուրս եկող գազի խողովակի վրա ածխաթթոն գազ
ստանալու սարք (սարքեր) տեղադրված (միացված)
չլինելու դեպքում տվյալ հորատանցքից (աղբյուրից)
փաստացի արդյունահանված հանքային ջրի (այդ թվում՝

համապատասխան լիազորմամբ ներդրումներ կատարելու (և արձանագրված) ծավալը և ածխաթթու գազ ստանալու նպատակով հանքային ջրի արդյունահանման համար Օրենսգրքի 206-րդ հոդվածով սահմանված դրույքաչափը :

Հոդված 217. Աղի արդյունահանված պաշարների համար պետական բյուջե վճարման

ենթակա բնօգտագործման վճարի հաշվարկման կարգը

1. Աղի արդյունահանված պաշարների համար պետական բյուջե վճարման ենթակա բնօգտագործման վճարը հաշվարկվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում արդյունահանված աղի ծավալների և Օրենսգրքի 206-րդ հոդվածով սահմանված դրույքաչափերի հիման վրա՝ հաշվի առնելով բնօգտագործման վճարի բազայի չափաքանակները :

Հոդված 218. Պինդ ոչ մետաղական օգտակար հանածոների մարված պաշարների

համար պետական բյուջե վճարման ենթակա բնօգտագործման վճարի

հաշվարկման կարգը

1. Պինդ ոչ մետաղական օգտակար հանածոների (բացառությամբ աղի), **բնչնպագեղակքարերի** տեսակներից՝ միայն օնիքսանման մարմարի, վանակատի (օբսիդիան) ու լիստվենիտի մարված պաշարների համար պետական բյուջե վճարման ենթակա բնօգտագործման վճարը հաշվարկվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում հանածոյի մարված պաշարների ծավալների, այդ ժամանակաշրջանում օգտակար հանածոյի իրացման փաստացի գնի (առանց ԱԱՀ-ի) և սույն բաժնով սահմանված դրույքաչափերի հիման վրա, եթե հաշվետու ժամանակաշրջանում տվյալ օգտակար հանածոյի իրացման փաստացի գնի (առանց ԱԱՀ-ի) և դրույքաչափի արտադրյալը գերազանցում է հաստատագրված դրույքաչափը :

2. Պի ն դ ոչ մե տաղ ա կ ա ն օգ տակ ար հան ած ո ն ե թ ի մար վ ած պաշ ար ն ե թ ի համ ար պե տակ ա ն բյ ու ջ ե վճ ար մ ա ն են թ ա կ ա բ ն օ գ տա գ ո թ մ ա ն վճ ար ը հաշ վ ար կ վ ու մ է հաս տատ ա գ ը վ ած դր ու յ ք ա չ ա փ ի և հաշ վ ե տ ու և ժամ ա ն ա կ ա շ ը ջ ա ն ու մ օգ տակ ար հան ած ո ն ե թ ի մար վ ած պաշ ար ն ե թ ի ծա վ ալ ն ե թ ի բազ մ ապատ կ ու մ ո վ`

1) եթ ե հաշ վ ե տ ու և ժամ ա ն ա կ ա շ ը ջ ա ն ու մ օգ տակ ար հան ած ո յ ի իր ա գ մ ա ն փաս տա գ ի գ ն ի (առ ա ն ց Ա Ա Յ -ի) և դր ու յ ք ա չ ա փ ի ար տա դ ը յ ալ ը չի գե թ ա գ ա ն ց ու մ հաս տատ ա գ ը վ ած դր ու յ ք ա չ ա փ ը .

2) եթ ե հաշ վ ե տ ու և ժամ ա ն ա կ ա շ ը ջ ա ն ու մ մար վ ած պաշ ար ն ե թ ի իր ա գ ու մ չի կատ ար վ ե լ : Եթ ե հաշ վ ե տ ու և ժամ ա ն ա կ ա շ ը ջ ա ն ու մ իր ա գ վ ե լ է այ դ ժամ ա ն ա կ ա շ ը ջ ա ն ու մ մար վ ած պաշ ար ն ե թ ի մի մաս ը , ապա մար վ ած պաշ ար ն ե թ ի իր ա գ վ ած մաս ի համ ար բն օ գ տա գ ո թ մ ա ն վճ ար ը հաշ վ ար կ վ ու մ է ս ու յ ն հո դ վ ած ի 1-ին մաս ի ն համ ապատ ա ս խա ն , իս կ մար վ ած պաշ ար ն ե թ ի չի իր ա գ վ ած մաս ի համ ար` հաս տատ ա գ ը վ ած դր ու յ ք ա չ ա փ ե թ ո վ .

3) եթ ե իր ա գ վ ե լ է ոչ թե օգ տակ ար հան ած ո ն , այ լ տն տե ս ա կ ա ն գո թ ու ն ե ու թ յ ա ն տե ս ա կ ն ե թ ի դաս ա կ ար գ ի չ ն ե թ ի ն համ ապատ ա ս խա ն հան ք ա գ ո թ ա կ ա ն գո թ ու ն ե ու թ յ ու ն ի ց տար բ ե թ ը վ ո ղ գո թ ու ն ե ու թ յ ա ն ար դ յ ու ն ք ու մ ստ ա գ վ ած ար տա դ ը յ ա ն ք ը , կամ եթ ե օգ տակ ար հան ած ո ն օգ տա գ ո թ վ ե լ է ար դ յ ու ն ա հ ա ն ո ղ ի նե թ տն տե ս ա կ ա ն կար ի ք ն ե թ ի համ ար .

4) բն օ գ տա գ ո թ մ ա ն վճ ար ի օբ յ ե կ տ համ ար վ ո ղ ծա վ ալ ն ե թ ի չա փ ա ք ա ն ա կ ն ե թ ի որ ո շ մ ա ն նպատ ա կ ո վ սահ մ ա ն վ ած կար գ ո վ իր ա կ ա ն ա գ վ ած ստ ու գ ու մ ն ե թ ի ար դ յ ու ն ք ու մ ար ծ ա ն ա գ ը վ ած բն օ գ տա գ ո թ մ ա ն փաս տա գ ի ծա վ ալ ն ե թ ի և վճ ար ո ղ ն ե թ ի կո ղ մ ի ց հար կ ա յ ի ն և լի ա գ ո թ մար մ ի ն ն ե թ նե թ կ ա յ ա գ վ ած` ստ ու գ վ ո ղ ժամ ա ն ա կ ա հ ա տ վ ած ու մ հար կ ա յ ի ն հաշ վ ար կ ն ե թ ու մ ար տա գ ո լ վ ած ծա վ ալ ն ե թ ի դր ա կ ա ն տար բ ե թ ու թ յ ա ն համ ար

օր են քո վասահման ված պատասխանատվութեան միջոցները հաշվարկման ժամանակ :

3. Դրույքաչափերը և հաստատագրված դրույքաչափերը կիրառվում են օր են քո վասահման ված մարված պաշարները համբողջ ծավալների նկատմամբ՝ հաշվի առնելով փորձաքննութեան անցած և հաստատված հանքարդյունահանման աշխատանքների կատարման նախագծի ելքի առանձին ցուցանիշները, եթե հաստատագրված դրույքաչափերը սահմանված են ըստ օգտակար հանածոների պաշարների օգտակար ելքի չափերի : Հանքարդյունահանման աշխատանքների կատարման նախագծի բացակայութեան դեպքում, ըստ օգտակար հանածոների պաշարների օգտակար ելքի չափերի, ամենաբարձր հաստատագրված դրույքաչափը կիրառվում է պինդ օգտակար հանածոների համար օր են քո վասահման ված մարված պաշարների համբողջ ծավալների նկատմամբ : Հանքարդյունահանման աշխատանքների կատարման նախատեսված լցանյութերի և բալաստային հումքի ելք նախատեսված չլինելու դեպքում դրան համապատասխանող մարված պաշարների ծավալների նկատմամբ կիրառվում է շինարարի կամ երեսապատման քարի օգտակար ելքի չափին համապատասխան հաստատված հաստատագրված դրույքաչափը : Տնտեսական գործունեութեան տեսակների դասակարգիչներին համապատասխան հանքագործական գործունեութեան ընդհանուր արդյունքում ստացված արտադրանքին համապատասխանող մարված պաշարների ծավալների համար կիրառվում է ամենաբարձր հաստատագրված դրույքաչափը :

4. Սույն հոդվածի 1-ին մասում չնշված գունագեղ քարերի տեսակների մարված պաշարների համար պետական բյուջե վճարման ենթակա բնօգտագործման վճարը հաշվարկվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում մարված պաշարների ծավալի, դրույքաչափի և հաշվետու ժամանակաշրջանում սվյալ քարի միջագային

շո ւ կ ա յ ա կ ա ն մի ջ ի ն գ ն ի հի մ ա ն վր ա ` հի մ ք ը ն դ ո ւ ն ե լ ո վ
ֆի ն ա ն ս ն եր ի բն ա գ ա վ առ ո ւ մ Հայ ա ս տ ա ն ի
Հան ր ա պ ե տ ո ւ թ յ ա ն կ առ ա վ ա ր ո ւ թ յ ա ն լի ա գ ո ր մ ա ր մ ն ի
կո դ մ ի ց հա շ վ ե տ ո ւ ժ ա մ ա ն ա կ ա շ ր ջ ա ն ի հա մ ա ր
հր ա պ ա ր ա կ վ ա ծ գ ի ն ը :

Հո դ վ ա ծ 219. Կ ե ն ս ա պ ա շ ա ր ն եր ի օ գ տ ա գ ո ր ծ մ ա ն հա մ ա ր
պ ե տ ա կ ա ն բ յ ո ւ ջ ե վ ճ ա ր մ ա ն

ե ն թ ա կ ա բ ն օ գ տ ա գ ո ր ծ մ ա ն վ ճ ա ր ի հա շ վ ա ր կ մ ա ն
կ ա ր գ ը

1. Ա ն տ առ ա ն յ ո ւ թ ի օ գ տ ա գ ո ր ծ մ ա ն հա մ ա ր պ ե տ ա կ ա ն
բ յ ո ւ ջ ե վ ճ ա ր մ ա ն ե ն թ ա կ ա բ ն օ գ տ ա գ ո ր ծ մ ա ն վ ճ ա ր ը
հա շ վ ա ր կ վ ո ւ մ է հա շ վ ե տ ո ւ ժ ա մ ա ն ա կ ա շ ր ջ ա ն ո ւ մ
օ գ տ ա գ ո ր ծ վ ա ծ պ ա շ ա ր ն եր ի ծ ա վ ա լ ն եր ի հի մ ա ն վր ա : Մ յ ո ւ ս
կ ե ն ս ա պ ա շ ա ր ն եր ի հա մ ա ր պ ե տ ա կ ա ն բ յ ո ւ ջ ե վ ճ ա ր մ ա ն
ե ն թ ա կ ա բ ն օ գ տ ա գ ո ր ծ մ ա ն վ ճ ա ր ը հա շ վ ա ր կ վ ո ւ մ է
օ գ տ ա գ ո ր ծ վ ա ծ պ ա շ ա ր ն եր ի ծ ա վ ա լ ն եր ի հի մ ա ն վր ա և
պ ե տ ա կ ա ն բ յ ո ւ ջ ե է վ ճ ա ր վ ո ւ մ յ ո ւ ր ա ք ա ն չ յ ո ւ ր ա ն գ ա մ `
մի ն չ և կ ե ն ս ա պ ա շ ա ր ն եր ի տ ե դ ա փ ո խ ո ւ մ ը :

2. Կ ե ն ս ա պ ա շ ա ր ն եր ի օ գ տ ա գ ո ր ծ մ ա ն հա մ ա ր պ ե տ ա կ ա ն
բ յ ո ւ ջ ե վ ճ ա ր մ ա ն ե ն թ ա կ ա բ ն օ գ տ ա գ ո ր ծ մ ա ն վ ճ ա ր ը
հա շ վ ա ր կ վ ո ւ մ է ` հի մ ք ը ն դ ո ւ ն ե լ ո վ հա շ վ ե տ ո ւ
ժ ա մ ա ն ա կ ա շ ր ջ ա ն ո ւ մ ս ո ւ յ ն հ ո դ վ ա ծ ի 1-ին մ ա ս ո վ
ս ա հ մ ա ն վ ա ծ ծ ա վ ա լ ն եր ը և Օր ե ն ս գ ր ք ի 208-րդ հ ո դ վ ա ծ ո վ
ս ա հ մ ա ն վ ա ծ դր ո ւ յ ք ա չ ա փ եր ը :

3. Բ ն օ գ տ ա գ ո ր ծ մ ա ն վ ճ ա ր վ ճ ա ր ո դ ` ա ն հ ա տ
ձ ե ո ն ա ր կ ա տ եր չ հ ա ն դ ի ս ա գ ո դ ֆի գ ի կ ա կ ա ն ա ն ձ ի ն ք մի ն չ և
օր ե ն ք ո վ ս ա հ մ ա ն վ ա ծ կ ե ն ս ա պ ա շ ա ր ն եր ի օ գ տ ա գ ո ր ծ ո ւ մ ը
հա յ տ ե ն ն եր կ ա յ ա գ ն ո ւ մ հա մ ա պ ա տ ա ս խ ա ն բ ն ա պ ա հ պ ա ն ա կ ա ն
մ ա ր մ ի ն և վ եր ջ ի ն ի ս կ ո դ մ ի ց ա յ ն բ ա վ ա ր ա ր վ ե լ ո ւ
դ ե պ ք ո ւ մ իր ա կ ա ն ա գ ն ո ւ մ ե ն հա մ ա պ ա տ ա ս խ ա ն
գ ո ր ծ առ ո ւ յ թ : Թ ա պ ա հ պ ա ն ա կ ա ն մ ա ր մ ի ն ը պ ա տ ա ս խ ա ն ա տ ո ւ
է հ ե տ ա գ ա յ ո ւ մ հա յ տ ո ւ մ ն շ վ ա ծ պ ա յ մ ա ն ն եր ի և վ ճ ա ր մ ա ն
փ ա ս տ ը հա ս տ ա տ ո դ ա ն դ ո ր ր ա գ ր ի ի ս կ ո ւ թ յ ա ն հա մ ա ր :
Բ ն ա կ ա ն պ ա շ ա ր ն եր ի իր ա գ մ ա ն ո ւ ս պ առ մ ա ն վ ա յ ր ո ւ մ

վճարի հաշվարկման և վճարման նկատմամբ վերահսկողությունն ընտրանքային կարգով իրականացնում են հարկային մարմինները :

4. Բնապահպանական տեսչությունը ստուգում է կենսապաշարներին օգտագործման համար վճարի՝ սուբյեկտների համապատասխան հաշվարկված լինելը :

5. Կենսապաշարներին օգտագործման համար պետական բյուջե վճարման ենթակա բնօգտագործման վճարը պակաս վճարելու համար կամ վճարումն ուղացնելու դեպքում Օրենսգրքին համապատասխան հաշվարկված տույժերի գումարները ենթակա են գանձման « Կարգով հիմնունքներին և վարչական վարույթի մասին » Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 13-րդ գլխով սահմանված կարգով :

Կարգով

Յոդված 220. Բնօգտագործման վճարի գծով հարկային հաշվարկներին

ներկայացնումը

1. Բնօգտագործման վճարվճարողները՝

1) մինչև հաշվետու տեւամսյակին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ Օրենսգրքի 53-րդ հոդվածով սահմանված կարգով կազմում և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով էլեկտրոնային եղանակով՝

ա. բնապահպանական տեսչությունն են ներկայացնում բնօգտագործման վճարի հարկային հաշվարկներին այն հավելվածը, որը կազմվում է մակերևութային ջրերին օգտագործման, ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի արդյունահանված պաշարներին համար, կենսապաշարներին օգտագործման համար .

բ. ընդերքի պետական տեսչությունն են ներկայացնում բնօգտագործման վճարի հարկային հաշվարկներին այն հավելվածը, որը կազմվում է ոչ մետաղական պինդ օգտակար հանածոներին մարված պաշարներին, հանքային ջրերին, աղի արդյունահանված պաշարներին համար .

2) Բնօգտագործման վճարի հարկային հաշվարկները (մասյին 1-ին կետով սահմանված և լիազոր մարմիններին կողմից ընդունված հավելվածներով) ներկայացնում են հարկային մարմին:

2. Բնօգտագործման վճար վճարողները հարկային մարմիններ կայացված բնօգտագործման վճարի հարկային հաշվարկներում սխալներին ինքնուրույն հայտնաբերման դեպքում դրանց ճշտման արդյունքներով կարող են բնօգտագործման վճարի հարկային հաշվարկներին՝ սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով սահմանված՝ ճշտված հավելվածները էլեկտրոնային եղանակով ներկայացնել համապատասխան լիազոր մարմիններին (անկախ ուղյակ հավելվածում է կատարվում ճշտումը), իսկ ճշտված հարկային հաշվարկները (լիազորվածի 1-ին մասի 1-ին կետով սահմանված կարգով գրանցված հավելվածներով) լիազոր մարմիններին կողմից ընդունվելուց հետո ներկայացնել հարկային մարմին:

3. Սույն հոդվածին համապատասխան հարկային հաշվարկներ ներկայացնելը պարտադիր չէ ֆիզիկական անձանց համար (բացառությամբ անհատ ձեռնարկատերերին), որոնք ունեն բնօգտագործման համար համապատասխան պայմանագրեր՝ մինչև մեկ տարի ժամկետով:

Հոդված 221. Ռոյալթիի գծով հարկային հաշվարկներին ներկայացումը

1. Ռոյալթի վճարողները մինչև հարկային տարվան հաջորդող հարկային տարվա ապրիլի 15-ը ներառյալ Օրենսգրքի 53-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հարկային մարմին են ներկայացնում ռոյալթիի հարկային հաշվարկներ:

Հոդված 222. Բնօգտագործման վճարի գումարի վճարումը

1. Օրենսգրքի 213-219-րդ հոդվածներով սահմանված կարգով հաշվարկված պետական բյուջե վճարման ենթակա բնօգտագործման վճարի գումարները պետական բյուջե են վճարվում մինչև հաշվետու եռամսյակին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ, բացառությամբ սույն բաժնով սահմանված դեպքերի:

2. Նախքան հարկային տարվա համար հաշվարկված ռոյալթիի գումարի վճարումը, ռոյալթի վճարողները յուրաքանչյուր եռամսյակի համար մինչև տվյալ եռամսյակի երրորդ ամսվա 20-ը ներառյալ կատարում են ռոյալթիի կանխավճարային վճարումներ՝ նախորդ հարկային տարվա համար հաշվարկված ռոյալթիի գումարի մեկ քառորդի չափով: Մինչև նախորդ հարկային տարվա ռոյալթիի գումարի հաշվարկումը (մինչև ռոյալթիի հարկային հաշվարկի ներկայացումը) ռոյալթի վճարողները ռոյալթիի կանխավճարները յուրաքանչյուր եռամսյակի համար կատարում են նախորդ հարկային տարվա վերջին կանխավճարի գումարից ոչ պակաս: Նախորդ հարկային տարվա ռոյալթիի հարկային հաշվարկի ներկայացումից հետո հարկային հաշվարկի ներկայացմանը անմիջապես հաջորդող առաջին կանխավճարային մոլծեման ժամանակ կատարվում է մինչև հարկային հաշվարկի ներկայացումը տվյալ հարկային տարվա ընթացքում կատարված կանխավճարների գումարներին ճշտում՝ հարկային տարվա սկզբից աճողական հանրագումարով՝ ելնելով սույն մասով սահմանված չափից:

3. Այն հարկ վճարողը, որը հարկային մարմին է ներկայացրել հարկային մարմնի կողմից հաստատված ձևով հայտարարությունն՝

1) որևէ օրվանից սկսած անորոշ ժամկետով գործունեությունը դադարեցնելու մասին, ապա այդ

օրվան ից սկսած՝ մինչև գործունեությունը փաստացի վերսկսելը կամ մինչև գործունեությունը վերսկսելու մասին հարկային մարմնի կողմից հաստատված ձևով ներկայացվող հայտարարության մեջ նշված՝ գործունեությունը վերսկսելու օրը (բայց ոչ շուտ,քան գործունեությունը վերսկսելու մասին հայտարարության ներկայացման օրը) ընկած ժամանակահատվածում ներառվող ամբողջական եռամսյակների համար ուղիղ կանխավճարներ կարող էջ կատարել .

2) որևէ օրվան ից սկսած՝ որոշակի ժամկետով գործունեությունը դադարեցնելու մասին, ապա այդ օրվան ից սկսած՝ մինչև հայտարարության մեջ նշված՝ գործունեությունը վերսկսելու օրը ընկած ժամանակահատվածում ներառվող ամբողջական եռամսյակների համար ուղիղ կանխավճարներ կարող էջ կատարել :

4. Օրենսգրքի 213-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված կարգով հաշվարկված՝ պետական բյուջե վճարման ենթակա ուղիղ գումարի և հարկային տարվա ընթացքում վճարված ուղիղ կանխավճարների հանրագումարի դրական տարբերությունը պետական բյուջե է վճարվում մինչև տվյալ հարկային տարվան հաջորդող հարկային տարվա ապրիլի 25-ը ներառյալ :

Հոդված 223. Բնօգտագործման վճարի գումարի մոլտքագրումը միասնական հաշվին

1. Օրենսգրքով սահմանված չափից ավելի վճարված բնօգտագործման վճարի գումարները Օրենսգրքի՝ հարկային վարչարարության մասով սահմանված կարգով և ժամկետներում մոլտքագրվում են միասնական հաշվին :

ԲԱԺԻՆ 11. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՀԱՐԿԸ

ԳԼՈՒԽ 45. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՀԱՐԿԸ ԵՎ ՎՃԱՐՈՂՆԵՐԸ

Յոդված 224. Անշարժ գույքի հարկը

1. Անշարժ գույքի հարկը հարկ վճարողներին սեփականության իրավունքով պատկանող հարկման օբյեկտ համարվող անշարժ գույքի համար սույն բաժնով սահմանված կարգով Հայաստանի Հանրապետության համայնքների բյուջեներ վճարվող տեղական հարկ է, որը կախված չէ հարկ վճարողների տնտեսական գործունեության արդյունքներից:

2. Անկախ սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված սեփականության իրավունքի առկայությունից՝ սույն բաժնով սահմանված դեպքերում ու կարգով անշարժ գույքի հարկ վճարվում է նաև մշտական օգտագործման տրամադրված՝ պետական սեփականություն հանդիսացող հողերի, ինչպես նաև Օրենսգրքի 227-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 8-րդ կետում նշված հարկման օբյեկտ համարվող անշարժ գույքի համար:

Յոդված 225. Անշարժ գույքի հարկ վճարողները

1. Անշարժ գույքի հարկ վճարողներ են համարվում կազմակերպություններն ու ֆիզիկական անձինք, բացառությամբ պետական կառավարչական հիմնարկների, համայնքային կառավարչական հիմնարկների, Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի, ինչպես նաև բազմաբնակարան շենքի բնակարանների և (կամ) ոչ բնակելի տարածքների սեփականատերերի՝ բազմաբնակարան շենքի սպասարկման և պահպանման համար անհրաժեշտ (այդ թվում՝ շենքի տակ գտնվող)՝ ընդհանուր բաժնային սեփականության իրավունքով այդ սեփականատերերին պատկանող հողամասի մասով:

2. Մշտական օգտագործման տրամադրված պետական սեփականություն հանդիսացող հողի համար անշարժ գույքի հարկը վճարում է պետական սեփականություն հանդիսացող հողի մշտական օգտագործողը:

3. Եթե հարկման օբյեկտն ընդհանուր համատեղ սեփականության իրավունքով պատկանում է մեկից ավելի հարկ վճարողների, ապա անշարժ գույքի հարկի գծով սույն բաժնով սահմանված պարտավորությունների համար նրանք կրում են համապարտ պատասխանատվություն, բացառությամբ ընդհանուր համատեղ սեփականության իրավունքով պատկանող այն հողամասերի, որոնցում առկա են տարբեր հարկ վճարողներին սեփականության իրավունքով պատկանող անշարժ գույքի միավորներ՝ շենքեր և (կամ) շինություններ: Տարբեր հարկ վճարողներին սեփականության իրավունքով պատկանող անշարժ գույքի միավորներով ծանրաբեռնված՝ ընդհանուր համատեղ սեփականության իրավունքով պատկանող

հողամասերի մասով անշարժ գույքի հարկի գծով սույն բաժնով սահմանված պարտավորությունների համար նրանք պատասխանատվություն են կրում հավասար չափով:

4. Եթե հարկման օբյեկտն ընդհանուր բաժնային սեփականության իրավունքով պատկանում է մեկից ավելի հարկ վճարողների, ապա անշարժ գույքի հարկի գծով սույն բաժնով սահմանված պարտավորությունների համար նրանք պատասխանատվություն են կրում յուրաքանչյուրն իր բաժնի չափով:

Չողված 226. Լիազոր մարմինները

1. Օրենսգրքի 4-րդ հոդվածով սահմանված՝ «լիազոր մարմին» հասկացությունը սույն բաժնի կիրառության իմաստով, ունի հետևյալ նշանակությունը.

1) անշարժ գույքի կադաստր վարող մարմին՝ անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցում իրականացնող՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազոր պետական կառավարման մարմին.

2) հաշվառող մարմիններ՝ «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված՝ տեղական ինքնակառավարման մարմիններ, որոնք՝

ա. իրականացնում են հարկ վճարողների և անշարժ գույքի հարկի հաշվառումը՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով.

բ. իրականացնում են անշարժ գույքի հարկի վճարումների ընդունումը (այդ թվում՝ ժամկետանց պարտավորությունների հավաքագրումը), վճարման նկատմամբ հսկողությունը, ինչպես նաև հարկային վարչարարությունը:

ԳԼՈՒԽ 46. ԱՆՇԱՐՇ ԳՈՒՅՔԻ ՀԱՐԿՈՎ ՀԱՐԿՄԱՆ ՕԲՅԵԿՏԸ, ՀԱՐԿՄԱՆ ԲԱԶԱՆ ԵՎ ԴՐՈՒՅՔԱԶԱՓԵՐԸ

Չողված 227. Անշարժ գույքի հարկով հարկման օբյեկտը

1. Անշարժ գույքի հարկով հարկման օբյեկտ է համարվում անշարժ գույքը՝ հողամասերը և (կամ) դրանց բարելավումները:

2. Սույն բաժնի կիրառության իմաստով, հողամասերը՝ ըստ նպատակային և գործառնական նշանակության, սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետության հողային օրենսդրությամբ, իսկ հողամասերի բարելավումներ են համարվում հողամասերում կառուցված ստորգետնյա և վերգետնյա շենքերը, շինությունները կամ կառույցները (այսուհետ՝ շինություններ)՝

1) բնակելի նշանակության շինությունները, այդ թվում՝

ա. անհատական բնակելի տունը՝ հողամասի վրա կառուցված, իր տնտեսական շինություններով կառույցը.

բ. բազմաբնակարան բնակելի շենքի բնակարանը՝ բազմաբնակարան բնակելի շենքում ֆիզիկական անձանց բնակության համար նախատեսված, իրավունքների պետական գրանցումն իրականացնող լիազոր մարմնում առանձին ծածկագրով գրանցված և համարակալված տարածքը.

գ. այգետնակը (ամառանոցը)՝ այգեգործական զանգվածում առանձին հողամասի վրա կառուցված իր տնտեսական շինություններով կառույցը.

2) բազմաբնակարան բնակելի շենքը՝ մեկից ավելի բնակարաններ, ոչ բնակելի և ընդհանուր օգտագործման տարածքներ ունեցող կառույցը.

3) բազմաբնակարան շենքի ոչ բնակելի տարածքը՝ բազմաբնակարան շենքում բնակարան, հասարակական, արտադրական նշանակության շինություն չհամարվող, իրավունքների պետական գրանցումն իրականացնող լիազորված մարմնում առանձին ծածկագրով գրանցված և համարակալված տարածքը.

4) ավտոտնակը՝ տրանսպորտային միջոցների կայանման համար նախատեսված կառույցը.

5) հասարակական նշանակության շինությունը՝ բնակչության սոցիալական սպասարկման, վարչական նպատակներով օգտագործման կամ հասարակական կազմակերպությունների տեղակայման համար նախատեսված շենքերը և շինությունները.

6) արտադրական նշանակության շինությունը՝ արդյունաբերական և գյուղատնտեսական արտադրությունների տեղակայման և դրանց մեջ տեխնոլոգիական սարքավորումների շահագործման համար անհրաժեշտ պայմաններ ապահովող շենքերը և շինությունները.

7) Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով բնութագրվող՝ սույն հոդվածում նշված համապատասխան անավարտ կիսակառույց շինությունները.

8) Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն նոր կառուցված, ձեռք բերված և (կամ) փոփոխություններ կրած և անշարժ գույքի կադաստր վարող մարմնի կողմից հաշվառված ու գնահատված՝ սույն հոդվածում նշված համապատասխան հարկման օբյեկտ համարվող անշարժ գույքը, որը դեռևս չի ստացել իրավունքների պետական գրանցում, ինչպես նաև հողամասի սեփականության իրավունք ունեցող հարկ վճարողների կողմից այդ հողամասի վրա ինքնակամ կառուցված շենքերը և շինությունները, այդ թվում՝ բազմաբնակարան շենքերում կամ շենքերին կից ինքնակամ կառույցները:

Հոդված 228. Անշարժ գույքի հարկով հարկման բազան

1. Անշարժ գույքի հարկով հարկման բազա են համարվում Օրենսգրքի բաղկացուցիչ մասը կազմող հավելված 1-ով սահմանված կարգով գնահատված հողամասի և շինությունների կադաստրային արժեքները, բացառությամբ սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված դեպքի:

2. Գյուղատնտեսական նշանակության հողերի համար անշարժ գույքի հարկով հարկման բազա է համարվում Օրենսգրքի բաղկացուցիչ մասը կազմող հավելված 2-ով սահմանված՝ կադաստրային գնահատման կարգով որոշված հաշվարկային զուտ եկամուտը:

3. Անշարժ գույքի գնահատումը կամ վերագնահատումը (այսուհետ սույն բաժնում՝ նաև կադաստրային գնահատում) կատարվում է երեք տարին մեկ անգամ անշարժ գույքի կադաստր վարող մարմնի կողմից՝ կադաստրային գնահատման հարկային տարվա հուլիսի 1-ի դրությամբ հաշվառված տվյալներով, բացառությամբ սույն հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված տվյալների: Գնահատված կամ վերագնահատված կադաստրային արժեքը հիմք է ընդունվում տվյալ հարկային տարվան հաջորդող երեք հարկային տարիների համար հարկման բազան որոշելու նպատակով:

4. Անկախ սույն հոդվածի 3-րդ մասից, Օրենսգրքի ուժի մեջ մտնելուց հետո անշարժ գույքի առաջին և երկրորդ կադաստրային գնահատումը կատարվում է մեկ տարի պարբերականությամբ, և գնահատված կամ վերագնահատված կադաստրային արժեքը հիմք է ընդունվում տվյալ հարկային տարվան հաջորդող հարկային տարվա հարկման բազան որոշելու նպատակով:

5. Կադաստրային գնահատման հարկային տարվա հուլիսի 1-ից հետո Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով սեփականության իրավունքով ձեռք բերված, ինչպես նաև կադաստրային գնահատման հարկային տարվա հուլիսի 1-ի դրությամբ անշարժ գույքի կադաստր վարող մարմնում առկա հաշվառման (այդ թվում՝ ընթացիկ հաշվառում իրականացնող իրավասու մարմնից ստացված) տվյալների համեմատությամբ մինչև անշարժ գույքի առաջիկա կադաստրային գնահատման հարկային տարին ներառյալ ընկած ժամանակաշրջանում նոր առաջացած և (կամ) փոփոխություններ կրած հարկման օբյեկտ համարվող անշարժ գույքի հարկման բազան որոշվում է Օրենսգրքի բաղկացուցիչ մասը կազմող 1-ին կամ 2-րդ հավելվածներով սահմանված կադաստրային գնահատման կարգերով, որը հիմք է ընդունվում մինչև սույն հոդվածի 3-րդ և 4-րդ մասերով սահմանված առաջիկա կադաստրային գնահատման հարկային տարին ներառյալ անշարժ գույքի հարկի հաշվարկման համար:

6. Սույն բաժնի կիրառության իմաստով, նոր առաջացած է համարվում կադաստրային գնահատման հարկային տարվա հուլիսի 1-ի դրությամբ անշարժ գույքի կադաստր վարող մարմնում գրանցված տեղեկությունների համեմատությամբ մինչև հաջորդ կադաստրային գնահատումը ընկած ժամանակաշրջանում նպատակային կամ գործառնական (հողատեսքի)

նշանակության, ավարտվածության աստիճանի, հարկայնության փոփոխություններ կրած հարկման օբյեկտ համարվող անշարժ գույքը, ինչպես նաև Օրենսգրքի 227-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 8-րդ կետում նշված անշարժ գույքը:

7. Սույն հոդվածի 6-րդ մասով սահմանված անշարժ գույքի վերաբերյալ ընթացիկ հաշվառման տեղեկությունները հաշվառող մարմիններն անշարժ գույքի կադաստր վարող մարմին են ներկայացնում Օրենսգրքի 235-րդ հոդվածով սահմանված կարգով:

Հոդված 229. Անշարժ գույքի հարկի դրույքաչափերը

1. Անշարժ գույքի հարկը հաշվարկվում է հետևյալ տարեկան դրույքաչափերով.

1) գյուղատնտեսական նշանակության հողամաս հանդիսացող անշարժ գույքի համար՝ 15 տոկոս.

2) գյուղական համայնքների վարչական սահմաններում ընդգրկված բնակելի կառուցապատման հողամասեր հանդիսացող անշարժ գույքի համար՝ 0.6 տոկոս.

3) ոչ գյուղատնտեսական նշանակության հողամաս հանդիսացող անշարժ գույքի համար՝
 ա. արդյունաբերության (ներառյալ հանքավայրերը և արտադրական գործունեությունից խախտված տարածքները), տրանսպորտի, կապի, ռադիոհեռարձակման, հեռուստատեսության, պաշտպանության նպատակներով օգտագործվող, գազատար խողովակաշարերով զբաղեցված հողատարածքների, ինչպես նաև ջրային ֆոնդի հողերի համար՝ հետևյալ չափերով.

բնակավայրերի ներսում	1 տոկոս
բնակավայրերից դուրս	0.5 տոկոս

բ. անտառային ֆոնդի հողեր հանդիսացող անշարժ գույքի (բացառությամբ դրանցում գտնվող գյուղատնտեսական հողատեսքերի) համար՝ 1 տոկոս.

գ. ոչ գյուղատնտեսական նշանակության մյուս հողերի համար՝ 1 տոկոս.

4) Օրենսգրքի 227-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին, 2-րդ, 3-րդ, 7-րդ և 8-րդ կետերով սահմանված հարկման օբյեկտ համարվող անշարժ գույքի համար (բացառությամբ սույն մասի 5-րդ կետով սահմանված դեպքերի)՝

հարկման բազան	հարկի դրույքաչափը
մինչև 3 միլիոն դրամը ներառյալ	0 տոկոս
3 միլիոն դրամից մինչև 10 միլիոն դրամը ներառյալ	100 դրամ գումարած հարկման բազայի 3 միլիոն դրամը գերազանցող

	մասի 0.1 տոկոս
10 միլիոն դրամից մինչև 20 միլիոն դրամը ներառյալ	7.100 դրամ գումարած հարկման բազայի 10 միլիոն դրամը գերազանցող մասի 0.2 տոկոս
20 միլիոն դրամից մինչև 30 միլիոն դրամը ներառյալ	27.100 դրամ գումարած հարկման բազայի 20 միլիոն դրամը գերազանցող մասի 0.4 տոկոս
30 միլիոն դրամից մինչև 40 միլիոն դրամը ներառյալ	67.100 դրամ գումարած հարկման բազայի 30 միլիոն դրամը գերազանցող մասի 0.6 տոկոս
40 միլիոն դրամից ավելի	127.100 դրամ գումարած հարկման բազայի 40 միլիոն դրամը գերազանցող մասի 1 տոկոս

5) Օրենսգրքի 227-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 5-րդ, 6-րդ, 7-րդ և 8-րդ կետերով սահմանված՝ հարկման օբյեկտ համարվող հասարակական և արտադրական նշանակության շինություն հանդիսացող անշարժ գույքի համար՝ 0.3 տոկոս.

6) Օրենսգրքի 227-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 4-րդ կետով սահմանված՝ հարկման օբյեկտ համարվող ավտոտնակ հանդիսացող անշարժ գույքի համար՝ 0.2 տոկոս:

2. Համայնքի ավագանին համայնքի ղեկավարի առաջարկությամբ կարող է մինչև 10 տոկոսով բարձրացնել տվյալ համայնքի բյուջե վճարվող անշարժ գույքի հարկի հաշվարկման՝ սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված դրույքաչափերը:

ԳԼՈՒԽ 47. ԱՆՇԱՐՇ ԳՈՒՅՔԻ ՀԱՐԿԻ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Հոդված 230. Անշարժ գույքի հարկի արտոնությունները

1. Անշարժ գույքի հարկից ազատվում են՝

1) պետական արգելանոցները և արգելավայրերը, ազգային և ծառաբանական զբոսայգիները, բուսաբանական այգիները և պատմամշակութային նշանակության հողերը, բացառությամբ վարձակալության և ծառայողական օգտագործման տրված հողերի.

2) բնակավայրերում պետական սեփականություն հանդիսացող ընդհանուր օգտագործման հողերը (մասնավորապես՝ հրապարակներ, փողոցներ, անցումներ, ճանապարհներ, զբոսայգիներ, պուրակներ, ջրամբարներ)։

3) մասնագիտական տեխնիկական ուսումնարաններին (պրոֆտեխուսումնարաններին) և դպրոցներին կից ուսումնաարտադրական և փորձարարական հողամասերը։

4) նոր հիմնված և երիտասարդ խաղողի ու պտղատու այգիները, մինչև տնկարկների լրիվ պտղաբերությունը (յուրաքանչյուր սորտի համար ագրոտեխնիկական ցուցումներով սահմանված ժամկետում)՝ դրանց տարածքը 0.1 հեկտար և ավելի լինելու դեպքում։

5) պետական անտառային ֆոնդի հողերը, բացառությամբ գյուղատնտեսական նշանակության վարձակալության տրված հողերի։

6) օտարերկրյա պետությունների և միջազգային կազմակերպությունների դիվանագիտական և ներկայացուցչական նպատակների համար օգտագործվող հողերը՝ փոխադարձության սկզբունքով, Հայաստանի Հանրապետության արտաքին գործերի բնագավառում լիազորված պետական կառավարման մարմնի միջնորդության հիման վրա։

7) Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված պետական սեփականություն համարվող պատմամշակութային նշանակության հարկման օբյեկտ համարվող շինությունները՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած ցանկին համապատասխան, ինչպես նաև կրոնական կազմակերպություններին սեփականության իրավունքով պատկանող՝ մինչև 1991 թվականը կառուցված Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված դասակարգմանը համապատասխան՝ կրոնական, պաշտամունքային շինությունները։

8) Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցուն (Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնին)՝

ա. սեփականության իրավունքով պատկանող հուշարձանի կարգավիճակ չունեցող եկեղեցիները, հոգևոր-մշակութային, կրթադաստիարակչական, եկեղեցական և ծիսական պարագաների արտադրության և իրացման համար օգտագործվող շինությունները, որոնց ցանկը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը։

բ. սեփականության և անհատույց մշտական օգտագործման իրավունքով պատկանող՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված դասակարգմանը համապատասխան կրոնական, պաշտամունքային շինությունների, Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցուն (Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնին) պատկանող՝ հուշարձանի կարգավիճակ չունեցող եկեղեցիների, հոգևոր-մշակութային, կրթադաստիարակչական, եկեղեցական և ծիսական պարագաների արտադրության և իրացման համար օգտագործվող կառույցների, Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու (Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի) ներքին սպասարկումն իրականացնող արհեստանոցների զբաղեցրած, ինչպես նաև դրանց սպասարկման և օգտագործ-

ման համար անհրաժեշտ հողամասերը: Սույն ենթակետում նշված շինությունների, ինչպես նաև դրանց սպասարկման և օգտագործման համար անհրաժեշտ հողամասերի ցանկը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը.

9) Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հողամասից կամովին հրաժարվելու դեպքում համայնքային կամ պետական սեփականություն ճանաչված հողամասերի սեփականատեր հանդիսացած ֆիզիկական անձինք՝ այդ հողամասերի համար.

10) Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան գծային ինժեներատրանսպորտային շինությունները, որոնցից օգտվելու համար վճար չի գանձվում: Համաձայն Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող հանրապետական և միջպետական շինարարական նորմերի՝ գծային ինժեներատրանսպորտային շինություններ են համարվում ավտոմոբիլային ճանապարհները, երկաթուղիները, կամուրջները և խողովակները, ավտոմոբիլային և երկաթուղային թունելները, հիդրոտեխնիկական թունելները, արդյունաբերական տրանսպորտը (մոնոռելս, կոնվեյերային տրանսպորտ, խողովակաշարային-կոնտեյներային), ճոպանուղիները, վերելակները, քաղաքային էլեկտրատրանսպորտային ուղիները, գազամատակարարման, նավթամատակարարման, ջրամատակարարման, ջերմամատակարարման ցանցերը, կոյուղու կոլեկտորները, մելիորատիվ ցանցերը, մայրուղային խողովակաշարերը.

11) ջրամբարները.

12) Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության մարտական գործողությունների ընթացքում զոհված, մահացած, ծառայողական պարտականությունները կատարելիս անհայտ կորած, անհայտ բացակայող կամ մահացած ճանաչված անձանց (կամ ընտանիքի անդամների) սեփականության իրավունքով պատկանող անշարժ գույքը՝ մինչև այդ անձանց զավակներից մեկի 18 տարին լրանալը.

13) փոստային կապի ազգային օպերատորը.

14) ազատ տնտեսական գոտու տարածքում գտնվող ազատ տնտեսական գոտու շահագործողներին պատկանող կամ նրանց կողմից օգտագործվող հասարակական և արտադրական նշանակության շինությունները.

15) ծառայության ընթացքում Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով դաշնակից երկրների, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերում և այլ զորքերում պարտադիր ժամկետային զինվորական ծառայության մեջ գտնվող անձինք՝

ա. սեփականության իրավունքով իրենց պատկանող՝ հասարակական և (կամ) արտադրական նշանակության շինություններ չհանդիսացող շինությունների մասով.

բ. ընդհանուր բաժնային սեփականության իրավունքով իրենց պատկանող՝ սույն կետի «ա» ենթակետում նշված՝ անշարժ գույքի հարկով հարկման օբյեկտի դեպքում հարկման օբյեկտի՝ իրենց բաժնի մասով.

գ. ընդհանուր համատեղ սեփականության իրավունքով իրենց պատկանող՝ սույն կետի «ա» ենթակետում նշված անշարժ գույքի հարկով հարկման օբյեկտի մասով, եթե մյուս համասեփականատերերն անչափահաս կամ անաշխատունակ անձինք են:

Սույն կետի «ա», «բ» և «գ» ենթակետերին համապատասխան պարտադիր ժամկետային ծառայության ժամկետի ավարտից հետո անշարժ գույքի հարկից ազատվում են նաև Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերում և այլ զորքերում ծառայություն անցած՝ ռազմաուսումնական հաստատություններն ավարտած անձինք՝ մեկ անշարժ գույքի 40 միլիոն դրամը չգերազանցող մասով:

Սույն կետով նշված՝ սեփականության իրավունքով հարկ վճարողին մեկից ավելի անշարժ գույք պատկանելու դեպքում, արտոնությունը կիրառվում է հարկ վճարողի կողմից ընտրված անշարժ գույքի նկատմամբ, իսկ արտոնությունների կիրառության համար հիմք է ընդունվում անշարժ գույքի կադաստր վարող մարմնի կողմից տրված տեղեկանքը՝ հարկ վճարողին սեփականության իրավունքով պատկանող անշարժ գույքի թվաքանակի և գտնվելու վայրերի վերաբերյալ, ինչպես նաև անշարժ գույքի գտնվելու վայրի (վայրերի) հաշվառող մարմինների կողմից տրված տեղեկանքը՝ այլ անշարժ գույքի մասով արտոնություն կիրառված չլինելու վերաբերյալ:

Սույն կետով սահմանված արտոնությունները չեն կիրառվում, եթե հարկման օբյեկտ համարվող անշարժ գույքը ծառայության ընթացքում կամ ծառայության ավարտից հետո սահմանված կարգով հանձնվել է վարձակալության կամ հավատարմագրային կառավարման, ինչպես նաև այն դեպքում, երբ հարկման օբյեկտ համարվող անշարժ գույքը ձեռք է բերվել ծառայության ժամկետի ավարտից հետո:

2. Անշարժ գույքի հարկից 50 տոկոսի չափով ազատվում են գյուղատնտեսական և անտառատնտեսական գիտական կազմակերպությունները, գիտահետազոտական հիմնարկների և ուսումնական հաստատությունների փորձնական, փորձարարական, սերմնաբուծական, տնկարանային, տոհմային և սորտափորձարկման կազմակերպությունները, կայանները և հենակետերը՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից հաստատված ցանկով, այն հողերի համար, որոնք օգտագործվում են բացառապես գիտական և ուսումնական, ինչպես նաև գյուղատնտեսական, անտառաբուծական մշակաբույսերի սորտափորձարկման նպատակներով:

3. Համայնքի ավագանին համայնքի ղեկավարի ներկայացմամբ և համայնքի ավագանու սահմանած կարգով կարող է սահմանել անշարժ գույքի հարկի գծով արտոնություններ և դրանց մասով կայացնել անշարժ գույքի հարկ վճարողի փոխարեն համայնքի բյուջեից վճարում կատարելու որոշումներ: Սույն մասին համապատասխան համայնքի ավագանու սահմանած արտոնության գումարը չի կարող գերազանցել տվյալ հարկային տարվա համար անշարժ գույքի հարկի գծով համայնքի բյուջեի հաստատված եկամուտների տասը տոկոսը: Համայնքի

ավագանու կողմից անշարժ գույքի հարկի գծով սահմանված արտոնությունների գումարի դիմաց Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից համայնքի բյուջեին լրացուցիչ դոտացիաներ չեն տրամադրվում:

4. Հարկային տարվա ընթացքում արտոնություն ունեցող անշարժ գույքի հարկ վճարողը անշարժ գույքի հարկի վճարումից ազատվում է այն ամսվա 1-ից, երբ առաջացել է արտոնության իրավունքը:

5. Հարկային տարվա ընթացքում անշարժ գույքի հարկի արտոնությունը դադարելու դեպքում անշարժ գույքի հարկը հաշվարկվում է արտոնության իրավունքը դադարելու ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ից:

ԳԼՈՒԽ 48. ԱՆՇԱՐՇ ԳՈՒՅՔԻ ՀԱՐԿԻ ՀԱՇՎԱՐԿՈՒՄԸ

Հոդված 231. Անշարժ գույքի հարկի վճարման պարտավորության առաջանալու և դադարելու կարգը

1. Անշարժ գույքի հարկի վճարման պարտավորությունն առաջանում է անշարժ գույքի հարկով հարկման օբյեկտի կամ դրա մի մասի նկատմամբ սեփականության կամ մշտական օգտագործման իրավունքի պետական գրանցման ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ից: Անշարժ գույքի հարկի հաշվարկման (հարկային պարտավորությունների առաջացման) համար հիմք են համարվում անշարժ գույքի հարկով հարկման օբյեկտի կամ դրա մի մասի նկատմամբ սեփականության կամ մշտական օգտագործման իրավունքը հիմնավորող փաստաթղթերը:

2. Անշարժ գույքի հարկի հաշվարկումը դադարում է անշարժ գույքի հարկով հարկման օբյեկտի կամ դրա մի մասի նկատմամբ սեփականության կամ մշտական օգտագործման իրավունքը դադարելու ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ից:

3. Անկախ սույն հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերի դրույթներից՝

1) Օրենսգրքի 227-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 8-րդ կետում նշված՝ սեփականության իրավունքով պետական գրանցում չստացած հարկման օբյեկտների համար անշարժ գույքի հարկի գծով հարկային պարտավորությունն առաջանում է անշարժ գույքի կադաստր վարող մարմնի կողմից դրանց հաշվառման և գնահատման վերաբերյալ տեղեկությունները հաշվառող մարմիններին տրամադրելու ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ից: Սեփականության իրավունքով չգրանցվելու դեպքում նշված հարկման օբյեկտների համար անշարժ գույքի հարկի հաշվարկումը դադարում է անշարժ գույքի կադաստր վարող մարմնում այդ օբյեկտները Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հաշվառումից հանելու ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ից:

2) հարկման օբյեկտի սեփականատեր համարվող ֆիզիկական անձի մահվան դեպքում նոր սեփականատիրոջն են անցնում ֆիզիկական անձի մահվան օրվանից մինչև Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով սեփականության (ժառանգության) իրավունքի պետական գրանցման ամիսը ներառյալ տվյալ հարկման օբյեկտի համար անշարժ գույքի հարկի գծով հաշվարկված պարտավորությունները: Սույն կետով սահմանված դեպքերում անշարժ գույքի հարկի վճարման պարտավորությունն առաջանում է սեփականության (ժառանգության) իրավունքի ձևակերպման ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ից.

3) եթե հարկման օբյեկտի նկատմամբ սեփականության իրավունքը պետական գրանցում է ստանում դատավճռի, վճռի կամ իրավական ակտի հիման վրա, նոր սեփականատիրոջն են անցնում դատավճռի, վճռի կամ իրավական ակտի ընդունման ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ից մինչև սեփականության իրավունքի պետական գրանցման ամիսը ներառյալ տվյալ հարկման օբյեկտի համար անշարժ գույքի հարկի գծով հաշվարկված պարտավորությունները: Սույն կետով սահմանված դեպքերում անշարժ գույքի հարկի վճարման պարտավորությունն առաջանում է դատավճռի, վճռի կամ իրավական ակտի ուժի մեջ մտնելու ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ից.

4) եթե հարկման օբյեկտի նկատմամբ ֆիզիկական անձի սեփականության իրավունքը ծագում է անշարժ գույքի հարկի վճարման համար սույն բաժնով սահմանված ժամկետին նախորդող ամսվա ընթացքում, ապա տվյալ հարկման օբյեկտի գծով այդ հարկային տարվա հարկային պարտավորությունն ավելանում է հաջորդ հարկային տարվա հարկային պարտավորությանը և ենթակա է վճարման մինչև հաջորդ հարկային տարվա անշարժ գույքի հարկի վճարման ժամկետը:

4. Հարկման օբյեկտ համարվող անշարժ գույքի նկատմամբ Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով կիրառված որևէ արգելանքի առկայությունը հիմք չի համարվում անշարժ գույքի հարկը չհաշվարկելու համար:

Յոթերորդ 232. Հաշվետու ժամանակաշրջանը

1. Անշարժ գույքի հարկի հաշվարկման և վճարման համար հաշվետու ժամանակաշրջան է համարվում յուրաքանչյուր հարկային տարին:

Յոթերորդ 233. Տեղական բյուջե վճարման ենթակա անշարժ գույքի հարկի գումարի հաշվարկման կարգը

1. Անշարժ գույքի հարկը հաշվարկվում է որպես հողամասի կադաստրային արժեքի (զուտ եկամտի) և դրա բարելավում հանդիսացող շինության (շինությունների) կադաստրային արժեքի նկատմամբ համապատասխան դրույքաչափերով հաշվարկված մեծությունների հանրագումար:

2. Օրենսգրքի 231-րդ հոդվածով սահմանված կարգով անշարժ գույքի հարկի վճարման պարտավորության առաջացման կամ անշարժ գույքի հարկի հաշվարկման դադարման դեպքերում, սույն հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան հաշվարկված՝ անշարժ գույքի հարկի տարեկան գումարները ճշգրտվում են տվյալ հարկային տարվա ընթացքում անշարժ գույքի հարկի պարտավորությունների առաջացման կամ անշարժ գույքի հարկի հաշվարկման դադարման ամիսներին համամասնորեն:

3. Հաշվառող մարմինները, հիմք ընդունելով անշարժ գույքի կադաստր վարող մարմնից Օրենսգրքի 235-րդ հոդվածով սահմանված կարգով ստացված տեղեկությունները, հաշվարկում են անշարժ գույքի հարկ վճարողների անշարժ գույքի հարկի գումարները և վերջիններիս վերաբերյալ տեղեկությունները մինչև ընթացիկ հարկային տարվա նոյեմբերի 1-ը փակցնում են համայնքի վարչական շենքի տեսանելի տեղում և (կամ) տեղադրում են իրենց էլեկտրոնային կայքերում: Հաշվառող մարմինները կարող են նաև սույն մասում նշված ժամկետում անշարժ գույքի հարկ վճարողներին ներկայացնել անշարժ գույքի հարկի վճարման ծանուցագրեր (այդ թվում՝ ուղարկել փոստով կամ հանձնել առձեռն):

4. Սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված ժամկետում տեղեկություն չփակցնելը կամ ծանուցագիր չներկայացնելը անշարժ գույքի հարկ վճարողին չի ազատում հարկային պարտավորություններն ամբողջությամբ կատարելու պարտականությունից:

5. Անշարժ գույքի հարկ վճարողներն անշարժ գույքի հարկի գծով իրենց պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկանք կամ տեղեկություններ ստանալու նպատակով կարող են դիմել հաշվառող մարմիններին: Հաշվառող մարմինները նշված տեղեկանքները կամ տեղեկությունները տրամադրում են դիմումները ստանալուց հետո 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

6. Անշարժ գույքի հարկի հաշվարկի հետ չհամաձայնելու դեպքում անշարժ գույքի հարկ վճարողները հարկման օբյեկտ համարվող անշարժ գույքի մասով անշարժ գույքի հարկի հաշվարկի ճշգրտման նպատակով կարող են դիմել համապատասխան հաշվառող մարմիններին, իսկ հարկման բազայի ճշգրտման նպատակով անհրաժեշտ տեղեկություններ ու տվյալներ ստանալու նպատակով կարող են դիմել անշարժ գույքի կադաստր վարող մարմին: Լիազոր մարմինները նշված տեղեկությունները տրամադրում են դիմումները ստանալուց հետո 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

Հոդված 234. Ընդհանուր սեփականության անշարժ գույքի հարկի գումարի հաշվարկման կարգը

1. Ընդհանուր սեփականության դեպքում հարկման օբյեկտի համար անշարժ գույքի հարկը հաշվարկվում է անշարժ գույքի ամբողջ հարկման բազայից՝ հաշվառող մարմինների կողմից:

2. Հաշվառող մարմինները, հիմք ընդունելով անշարժ գույքի կադաստր վարող մարմնից Օրենսգրքի 235-րդ հոդվածով սահմանված կարգով ստացված տեղեկությունները, համասեփականատեր անշարժ գույքի հարկ վճարողների անշարժ գույքի հարկը հաշվարկում են՝

1) ընդհանուր համատեղ սեփականության դեպքում՝ անշարժ գույքի մասով անշարժ գույքի հարկի գծով Օրենսգրքի 233-րդ հոդվածով սահմանված ամբողջ հարկային պարտավորությունը՝ համասեփականատերերից որևէ մեկի համար.

2) ընդհանուր բաժնային սեփականության դեպքում՝ անշարժ գույքի մասով անշարժ գույքի հարկի գծով Օրենսգրքի 233-րդ հոդվածով սահմանված ամբողջ հարկային պարտավորությունը՝ համասեփականատերերից յուրաքանչյուրի համար՝ իր բաժնի չափով:

Հոդված 235. Տեղեկությունների տրամադրումը

1. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով՝

1) անշարժ գույքի կադաստր վարող մարմինը գնահատման կամ վերագնահատման հարկային տարվա հուլիսի 1-ի դրությամբ հաշվառված ու գնահատված (վերագնահատված)՝ անշարժ գույքի հարկով հարկման օբյեկտ համարվող անշարժ գույքի ու դրանց գնահատումների (վերագնահատումների) վերաբերյալ ամփոփ տեղեկությունները մինչև գնահատման (վերագնահատման) հարկային տարվա սեպտեմբերի 1-ը ներառյալ ներկայացնում է հաշվառող մարմիններին.

2) անշարժ գույքի կադաստր վարող մարմինը մինչև յուրաքանչյուր ամսվա 15-ը ներառյալ նախորդ ամսվա ընթացքում անշարժ գույքի սեփականատերերի փոփոխության, ինչպես նաև հաշվառման ու գնահատման տվյալների վերաբերյալ տեղեկությունները ներկայացնում է հաշվառող մարմիններին.

3) հարկային մարմինները իրենց գործառույթների իրականացման ընթացքում կարող են համապատասխան հաշվառող մարմիններից տեղեկատվություն ստանալ անշարժ գույքի հարկի հաշվարկված գումարների վերաբերյալ.

4) հաշվառող մարմինները մինչև յուրաքանչյուր ամսվա 15-ը ներառյալ նախորդ ամսվա ընթացքում գնահատման (վերագնահատման) տարվա հուլիսի 1-ի դրությամբ գրանցված տվյալների համեմատությամբ նոր առաջացած և (կամ) փոփոխություններ կրած հարկման օբյեկտ համարվող անշարժ գույքի ընթացիկ հաշվառման վերաբերյալ անհրաժեշտ տեղեկությունները ներկայացնում են անշարժ գույքի կադաստր վարող մարմին:

2. Անշարժ գույքի հարկ վճարողները անշարժ գույքի հարկի հաշվարկման նպատակով կարող են անհրաժեշտ տեղեկություններ ստանալ Օրենսգրքի 226-րդ հոդվածով սահմանված լիազոր մարմիններից:

**ԳԼՈՒԽ 49. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՀԱՐԿԻ ԳՈՒՄԱՐԻ ՎՃԱՐՄԱՆ,
ՀԱՇՎԱՆՑՄԱՆ ԵՎ ՎԵՐԱԴԱՐՁՄԱՆ ԿԱՐԳԸ**

Հոդված 236. Անշարժ գույքի հարկի գումարի վճարումը

1. Կազմակերպությունները և ֆիզիկական անձինք անշարժ գույքի հարկի տարեկան գումարները անշարժ գույքի գտնվելու վայրի համայնքի բյուջե են վճարում մինչև հարկային տարվա դեկտեմբերի 1-ը ներառյալ:

2. Անշարժ գույքի օտարման դեպքում անշարժ գույքի հարկ վճարող ֆիզիկական անձինք մինչև սեփականության իրավունքի փոխանցման պետական գրանցման օրն ընդգրկող ամիսը ներառող ժամանակահատվածի համար անշարժ գույքի հարկով հարկման օբյեկտ հանդիսացող տվյալ անշարժ գույքի մասով անշարժ գույքի հարկի վճարման պարտավորություններն ամբողջությամբ կատարում են մինչև օտարման պայմանագրից ծագող սեփականության իրավունքի պետական գրանցումը:

3. Անշարժ գույքի օտարման դեպքում անշարժ գույքի հարկ վճարող կազմակերպությունները մինչև սեփականության իրավունքի փոխանցման պետական գրանցման օրն ընդգրկող ամիսը ներառող ժամանակահատվածի համար տվյալ համայնքում գտնվող անշարժ գույքի հարկով հարկման բոլոր օբյեկտների մասով անշարժ գույքի հարկի վճարման պարտավորություններն ամբողջությամբ կատարում են մինչև օտարման պայմանագրից ծագող սեփականության իրավունքի պետական գրանցումը:

4. Անշարժ գույքի կադաստր վարող մարմինը անշարժ գույքի նկատմամբ սեփականության իրավունքների պետական գրանցումն իրականացնում է հաշվառող մարմինների կողմից տրված՝ անշարժ գույքի գծով հարկային պարտավորություններ չունենալու վերաբերյալ տեղեկանքի հիման վրա, որում նշվում է նաև տեղեկանքը տրամադրելու հարկային տարվա այն ժամանակահատվածը, որի համար տվյալ անշարժ գույքի մասով կատարված են անշարժ գույքի հարկի (կազմակերպությունների համար՝ տվյալ հաշվառող մարմնում հաշվառված բոլոր օբյեկտների մասով անշարժ գույքի հարկի) վճարումները:

Հոդված 237. Անշարժ գույքի հարկի գումարի՝ այլ հարկային պարտավորությունների

դիմաց հաշվանցումը և (կամ) վերադարձը

1. Օրենսգրքով սահմանված չափից ավելի վճարված անշարժ գույքի հարկի գումարների հաշվանցումը և (կամ) վերադարձն իրականացվում է Օրենսգրքի՝ հարկային վարչարարության մասով սահմանված կարգով և ժամկետներում:

Հոդված 238. Անշարժ գույքի կադաստրային գնահատումը

1. Անշարժ գույքի կադաստր վարող մարմինը Օրենսգրքի բաղկացուցիչ մասը կազմող 1-ին և 2-րդ հավելվածներին համապատասխան, տվյալ հարկային տարվա հուլիսի 1-ի դրությամբ առկա (այդ թվում՝ համայնքների ղեկավարների կողմից հողամասերի և շինությունների ընթացիկ հաշվառման վերաբերյալ տրամադրված) տվյալների հիման վրա՝

1) առաջին կադաստրային գնահատությունն իրականացնում է 2019 թվականին, որի տվյալները հիմք են ընդունվում հետագա երեք հարկային տարիների հարկման բազան որոշելու համար.

2) հետագա կադաստրային գնահատություններն իրականացնում է Օրենսգրքի 228-րդ հոդվածի 3-րդ մասում նշված պարբերականությամբ:

2. Անկախ սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված ժամկետներից, Օրենսգիրքն ուժի մեջ մտնելուց հետո Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով սեփականության իրավունքով ձեռք բերված (բացառությամբ ֆիզիկական անձանց համապարփակ իրավահաջորդության կարգով անցած), ինչպես նաև նախորդ (վերջին) գնահատման (վերագնահատման) հարկային տարվա հուլիսի 1-ի դրությամբ գրանցված տվյալների համեմատությամբ նոր առաջացած և (կամ) փոփոխություններ կրած հարկման օբյեկտ համարվող անշարժ գույքի կադաստրային գնահատումն իրականացվում է Օրենսգրքի բաղկացուցիչ մասը կազմող 1-ին և 2-րդ հավելվածներով սահմանված՝ կադաստրային գնահատման կարգերով:

3. 2018 թվականի ընթացքում անշարժ գույքի հարկի հաշվարկման համար հիմք են ընդունվում հողամասերի և շինությունների 2016 թվականի կադաստրային գնահատման տվյալները՝ հաշվի առնելով սույն հոդվածի 2-րդ մասի դրույթները: 2018 թվականի անշարժ գույքի հարկի հաշվարկման նպատակով անշարժ գույքի կադաստր վարող մարմինը անշարժ գույքի հարկով հարկման օբյեկտ համարվող անշարժ գույքի (ըստ հողամասերի և (կամ) դրանց համապատասխան բարելավումների) ու դրանց գնահատման կամ վերագնահատման (Օրենսգրքի 235-րդ հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան՝ ըստ համապատասխան կադաստրային արժեքների) վերաբերյալ տեղեկությունները մինչև 2017 թվականի հոկտեմբերի 1-ը ներկայացնում է հարկ վճարողներին հաշվառող մարմիններին:

4. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը կարող է յուրաքանչյուր տարվա անշարժ գույքի հարկի հաշվարկման համար սահմանել հարկման բազայի նկատմամբ կիրառվող գործակիցներ:

ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՂԱՍՏՐԱՅԻՆ ԳՆԱՅԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

ՇԵՆՔԵՐԻ, ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՂԱՍՏՐԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔԻ ՀԱՇՎԱՐԿՄԱՆ ԿԱՐԳԵՐԸ

1. ԲԱԶՄԱԲՆԱԿԱՐԱՆ ԲՆԱԿԵԼԻ ՇԵՆՔԵՐԻ ԲՆԱԿԱՐԱՆՆԵՐԻ ԿԱՂԱՍՏՐԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔԻ ՀԱՇՎԱՐԿՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

1.1. Բազմաբնակարան բնակելի շենքերի բնակարանների կադաստրային արժեքը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$Ա = Ա_{\text{Մ}} \times Մ \times Գ_{\text{գ}} \times Գ_{\text{ծ}} \times Գ_{\text{բ}} \times Գ_{\text{հ}} \times Գ_{\text{լ}} \times Գ_{\text{Մ}} \times Գ_{\text{ա}}$$

որտեղ`

Ա_Մ-ն բնակարանի մեկ քառակուսի մետրի արժեքն է` ըստ աղյուսակ 1-ի,

Մ-ն բնակարանի ընդհանուր մակերեսն է (ներքին չափերով)` արտահայտված քառակուսի մետրերով,

Գ_գ-ն բնակարանի տեղադրության (տարածագնահատման գոտիականության) գործակիցն է,

Գ_ծ-ն բնակարանի ծածկի տեսակի հետ կապված գործակիցն է,

Գ_բ-ն բնակարանի բարձրության (ներքին չափերով) հետ կապված գործակիցն է,

Գ_հ-ն բնակարանի հարկայնության հետ կապված գործակիցն է,

Գ_լ-ն շինության վնասվածության աստիճանը բնութագրող գործակիցն է,

Գ_Մ-ն շինության մաշվածությունը (շահագործման տևողությունը) բնութագրող գործակիցն է,

Գ_ա-ն շինության ավարտվածության աստիճանը բնութագրող գործակիցն է:

1.2. Բազմաբնակարան բնակելի շենքերի բնակարանների կադաստրային արժեքի հաշվարկման նպատակով`

ա. բնակարանի մեկ քառակուսի մետրի արժեքը (Ա_Մ) սահմանվում է`

երկաթբետոնյա շինության համար	230000 ՀՀ դրամ
քարե շինության համար	255000 ՀՀ դրամ

բ. բնակարանի տեղադրության (տարածազևահատման գոտիականության) գործակիցները (Q_q) սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը՝ հետևյալ չափերի շրջանակներում.

Մարզ (Երևան քաղաք)	Նվազագույնը	Առավելագույնը
Երևան քաղաք	0.17	1
Կոտայք	0.055	0.26
Արմավիր և Արարատ	0.044	0.32
Արագածոտն	0.035	0.32
Շիրակ	0.035	0.21
Լոռի	0.035	0.26
Տավուշ	0.035	0.17
Սյունիք, Վայոց ձոր և Գեղարքունիք	0.035	0.13

գ. բնակարանի ծածկի տեսակի հետ կապված գործակիցը (Q_b) սահմանվում է՝

երկաթբետոնից ծածկի համար	1
փայտից ծածկի համար	0.9

դ. բնակարանի բարձրության (ներքին չափերով) հետ կապված գործակիցը (Q_p) սահմանվում է՝

մինչև 2.7 մետր բարձրություն ունեցող հարկերի համար	0.9
2.7 մետրից մինչև 3.0 մետր բարձրություն ունեցող հարկերի համար	1
3.0 մետր և ավելի բարձրություն ունեցող հարկերի համար	1.1

ե. բնակարանի հարկայնության հետ կապված գործակիցը (Q_h) սահմանվում է՝

առաջին հարկի համար	0.95
երկրորդից հինգերորդ հարկերի համար	1
վեցերորդից իններորդ հարկերի համար	0.9
տասներորդ և ավելի բարձր հարկերի համար	0.8
վերջին հարկի համար՝ լրացուցիչ	0.95

Նկուղային հարկի համար	0.5
Կիսանկուղային հարկի համար	0.65
ձեղնահարկի (տանհիքային հարկի) համար	0.7

զ. շինության վնասվածության աստիճանը բնութագրող գործակիցը (Q_4) սահմանվում է՝

0 աստիճանի վնասվածություն ունեցող շինության համար	1
1-ին և 2-րդ աստիճանի վնասվածություն ունեցող շինության համար	0.95
3-րդ աստիճանի վնասվածություն ունեցող շինության համար	0.5
4-րդ աստիճանի վնասվածություն ունեցող շինության համար	0

է. շինության մաշվածությունը (շահագործման տևողությունը) բնութագրող գործակիցը (Q_5) սահմանվում է՝

մինչև 6 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	1
7-ից 9 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.94
10-ից 12 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.91
13-ից 15 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.88
16-ից 18 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.85
19-ից 21 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.82
22-ից 24 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.79
25-ից 27 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.76
28-ից 30 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.73
31-ից 40 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.7
41 տարի և ավելի շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.6

ը. շինության ավարտվածության աստիճանը բնութագրող գործակիցը (Q_w) սահմանվում է՝

մինչև 50 տոկոս (ներառյալ) ավարտվածության աստիճան ունեցող շինության համար	0.5
51-ից 80 տոկոս (ներառյալ) ավարտվածության աստիճան ունեցող շինության համար	0.7
81 տոկոս և ավելի ավարտվածության աստիճան ունեցող շինության համար	1

2. ԱՆՋԱՏԱԿԱՆ ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՆԵՐԻ, ԱՅԳԵՏՆԱԿՆԵՐԻ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ԿԻՑ ՕԺԱՆԴԱԿ ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ, ԻՆՉՊԵՍ ՆԱԵՎ ԱՎՏՈՏՆԱԿՆԵՐԻ ԿԱԴԱՍՏՐԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔԻ ՅԱՇՎԱՐԿՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

2.1. Անհատական բնակելի տների, այգետնակների և դրանց կից օժանդակ շինությունների կադաստրային արժեքը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$Ա = [(Ա_1 + Ա_2 + \dots + Ա_n) + (Ա_p \times Մ_p \times Q_{\text{մ}}) + (Ա_{\text{այ}} \times \Theta_{\text{այ}} \times Q_{\text{մ}})] \times Q_q$$

որտեղ՝

$Ա_1, Ա_2, \dots, Ա_n$ -ն՝ առաջին, երկրորդ և հաջորդ հարկերի (այդ թվում՝ նկուղի, կիսանկուղի, ձեղնահարկի) կադաստրային արժեքներն են, որոնք հաշվարկվում են հետևյալ բանաձևով.

$$Ա_n = Ա_2 \times \Theta_2 \times Q_h \times Q_{\delta} \times Q_{\text{մ}} \times Q_{\text{տ}} \times Q_{\text{ն}} \times Q_{\text{ահ}} \times Q_{\text{վ}} \times Q_w$$

որտեղ՝

$Ա_2$ -ն՝ անհատական բնակելի տների, այգետնակների և դրանց կից օժանդակ շինությունների (բացառությամբ պարիսպների և բաց պատշգամբների) ծավալի (ներքին չափերով) մեկ խորանարդ մետրի արժեքն է՝ ըստ աղյուսակ 2-ի,

Θ_2 -ն՝ անհատական բնակելի տների, այգետնակների և դրանց կից օժանդակ շինությունների (բացառությամբ պարիսպների և բաց պատշգամբների) ծավալն է (ներքին չափերով)՝ արտահայտված խորանարդ մետրերով,

Աբ-ն՝ անհատական բնակելի տների, այգետնակների և դրանց կից օժանդակ շինությունների բաց պատշգամբների մակերեսի (ներքին չափերով) մեկ քառակուսի մետրի արժեքն է,

Աբ-ն՝ անհատական բնակելի տների, այգետնակների և դրանց կից օժանդակ շինությունների բաց պատշգամբների մակերեսն է (ներքին չափերով)՝ արտահայտված քառակուսի մետրերով,

Ապ-ն՝ անհատական բնակելի տների, այգետնակների և դրանց կից օժանդակ շինությունների պարիսպների ծավալի մեկ խորանարդ մետրի արժեքն է,

Ծպ-ն՝ անհատական բնակելի տների, այգետնակների և դրանց կից օժանդակ շինությունների պարիսպների ծավալն է՝ արտահայտված խորանարդ մետրերով,

Գգ-ն՝ շինության տեղադրության (տարածազնահատման գոտիականության) գործակիցն է,

Գհ-ն՝ շինության հարկայնության հետ կապված գործակիցն է,

Գծ-ն՝ շինության ծածկի տեսակի հետ կապված գործակիցն է,

Գւ-ն՝ շինության մաշվածությունը (շահագործման տևողությունը) բնութագրող գործակիցն է,

Գտ-ն՝ շինության տանիքի նյութի հետ կապված գործակիցն է,

Գւ-ն՝ շինության օգտագործման նպատակային նշանակության հետ կապված գործակիցն է,

Գտհ-ն՝ շինության արտաքին հարդարման հետ կապված գործակիցն է,

Գվ-ն՝ շինության վնասվածության աստիճանը բնութագրող գործակիցն է,

Գա-ն՝ շինության ավարտվածության աստիճանը բնութագրող գործակիցն է:

2.2. Անհատական բնակելի տների, այգետնակների և դրանց կից օժանդակ շինությունների կադաստրային արժեքի հաշվարկման նպատակով՝

ա. շինության (բացառությամբ պարիսպների և բաց պատշգամբների) ծավալի (ներքին չափերով) մեկ խորանարդ մետրի արժեքը (Ա₂) սահմանվում է՝

Աղյուսակ 2

բազալտից շինության համար	95000 ՀՀ դրամ
տուֆից շինության համար	85000 ՀՀ դրամ
երկաթբետոնից շինության համար	65000 ՀՀ դրամ
աղյուսից կամ սնամեջ մանր բլոկներից շինության համար	45000 ՀՀ դրամ
փայտից շինության համար	50000 ՀՀ դրամ

խամ քարից, կոպտատաշ քարից (այլ տեսակի քարից) շինության համար	40000 ՀՀ դրամ
---	---------------

բ. անհատական բնակելի տների և այգետնակների բաց պատշգամբների մակերեսի (ներքին չափերով) մեկ քառակուսի մետրի արժեքը ($Ա_p$) սահմանվում է 5000 ՀՀ դրամ.

գ. անհատական բնակելի տների, այգետնակների և դրանց կից օժանդակ շինությունների պարիսպների ծավալի մեկ խորանարդ մետրի արժեքը ($Ա_{պ}$) սահմանվում է՝

բազալտից պարսպի համար	20000 ՀՀ դրամ
տուֆից պարսպի համար	18000 ՀՀ դրամ
երկաթբետոնից պարսպի համար	15000 ՀՀ դրամ

դ. շինության տեղադրության (տարածագնահատման գոտիականության) գործակիցը ($Գ_q$) սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը՝ հետևյալ չափերի շրջանակներում.

Մարզ (Երևան քաղաք)	Նվազագույնը	առավելագույնը
Երևան քաղաք	0.17	1
Կոտայք	0.055	0.26
Արմավիր և Արարատ	0.044	0.32
Արագածոտն	0.035	0.32
Շիրակ	0.035	0.21
Լոռի	0.035	0.26
Տավուշ	0.035	0.17
Սյունիք, Վայոց ձոր և Գեղարքունիք	0.035	0.13

ե. շինության հարկայնության հետ կապված գործակիցը ($Գ_h$) սահմանվում է՝

առաջին և հաջորդ հարկերի համար	1
կիսանկուղային հարկի համար	0.65
նկուղային հարկի համար	0.5
ձեղնահարկի (տանիքային հարկի) համար	0.7

զ. շինության ծածկի տեսակի հետ կապված գործակիցը ($Գ_ծ$) սահմանվում է՝

երկաթբետոնից ծածկի համար	1
փայտից ծածկի համար	0.9

Է. շինության մաշվածության (շահագործման տևողությունը) բնութագրող գործակիցը ($Q_{\text{մ}}$) սահմանվում է՝

մինչև 6 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	1
7-ից 9 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.94
10-ից 12 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.91
13-ից 15 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.88
16-ից 18 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.85
19-ից 21 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.82
22-ից 24 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.79
25-ից 27 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.76
28-ից 30 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.73
31-ից 40 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.7
41 տարի և ավելի շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.6

ը. շինության տանիքի նյութի հետ կապված գործակիցը ($Q_{\text{տ}}$) սահմանվում է՝

կղմինդրից տանիքի համար	1.05
թիթեղից տանիքի համար	1
թերթաքարից (շիֆերից) տանիքի համար	0.9
այլ նյութից տանիքի համար	0.85

թ. շինության օգտագործման նպատակային նշանակության հետ կապված գործակիցը ($Q_{\text{ն}}$) սահմանվում է՝

անհատական բնակելի տան և այգետնակի համար	1
անհատական բնակելի տանը և այգետնակին կից օժանդակ շինության համար	0.5

ժ. շինության արտաքին հարդարման հետ կապված գործակիցը (Q_{wh}) սահմանվում է՝

արտաքին հարդարում չունեցող շինության համար	1
արտաքին հարդարում ունեցող շինության յուրաքանչյուր սրբատաշ ճակատի համար	1.05
արտաքին հարդարում ունեցող շինության յուրաքանչյուր երեսպատված ճակատի համար	1.025
արտաքին հարդարում ունեցող շինության յուրաքանչյուր սվաղված ճակատի համար	1.01

ժա. շինության վնասվածության աստիճանը բնութագրող գործակիցը (Q_v) սահմանվում է՝

0 աստիճանի վնասվածություն ունեցող շինության համար	1
1-ին և 2-րդ աստիճանի վնասվածություն ունեցող շինության համար	0.95
3-րդ աստիճանի վնասվածություն ունեցող շինության համար	0.5
4-րդ աստիճանի վնասվածություն ունեցող շինության համար	0

ժբ. շինության ավարտվածության աստիճանը բնութագրող գործակիցը (Q_w) սահմանվում է՝

մինչև 50 տոկոս (ներառյալ) ավարտվածության աստիճան ունեցող շինության համար	0.5
51-ից 80 տոկոս (ներառյալ) ավարտվածության աստիճան ունեցող շինության համար	0.7
81 տոկոս և ավելի ավարտվածության աստիճան ունեցող շինության համար	1

2.3 Ավտոտնակների կադաստրային արժեքը հաշվարկվում է անհատական բնակելի տներին կից օժանդակ շինությունների կադաստրային արժեքների հաշվարկման կարգով:

3. ԱՌԱՆՁԻՆ ԿԱՆԳՆԱԾ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱԴԱՍՏՐԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔԻ ՀԱՇՎԱՐԿՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

3.1. Առանձին կանգնած հասարակական նշանակության շինությունների կադաստրային արժեքը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$Ա = [(Ա_1 + Ա_2 + \dots + Ա_n) \times Q_{2\delta} + (Ա_{uy} \times \delta_{uy} \times Q_{uy})] \times Q_q$$

որտեղ`

$Ա_1, Ա_2, \dots, Ա_n$ -ն` առաջին, երկրորդ և հաջորդ հարկերի (այդ թվում` նկուղի, կիսանկուղի, տեխնիկական հարկի և ձեղնահարկի) կադաստրային արժեքներն են, որոնք հաշվարկվում են հետևյալ բանաձևով.

$$Ա_n = Ա_2 \times \delta_2 \times Q_h \times Q_{uy} \times Q_{ul} \times Q_{un} \times Q_{\delta} \times Q_w \times Q_{wh} \times Q_u$$

որտեղ`

$Ա_2$ -ն` շինության ծավալի (ներքին չափերով) մեկ խորանարդ մետրի արժեքն է` ըստ աղյուսակ 3-ի,

δ_2 -ն` շինության ծավալն է (ներքին չափերով)` արտահայտված խորանարդ մետրերով,

$Ա_{uy}$ -ն` շինությանը կից պարիսպների ծավալի մեկ խորանարդ մետրի արժեքն է,

δ_{uy} -ն` շինությանը կից պարիսպների ծավալն է` արտահայտված խորանարդ մետրերով,

Q_q -ն` շինության տեղադրության (տարածագնահատման գոտիականության) գործակիցն է,

Q_h -ն` շինության հարկայնության հետ կապված գործակիցն է,

Q_{uy} -ն` շինության մաշվածությունը (շահագործման տևողությունը) բնութագրող գործակիցն է,

Q_{ul} -ն` շինության վնասվածության աստիճանը բնութագրող գործակիցն է,

Q_{un} -ն` շինության տանիքի նյութի հետ կապված գործակիցն է,

Q_{δ} -ն` շինության ծածկի տեսակի հետ կապված գործակիցն է,

Q_w -ն` շինության ավարտվածության աստիճանը բնութագրող գործակիցն է,

Q_{wh} -ն` շինության արտաքին հարդարման հետ կապված գործակիցն է,

Q_u -ն` շինության օգտագործման նպատակային նշանակության հետ կապված գործակիցն է,

Գ_{2b}-ն՝ շինության ծավալի (ներքին չափերով) մեծության հետ կապված լրացուցիչ գործակիցն է:

3.2. Առանձին կանգնած հասարակական նշանակության շինությունների կադաստրային արժեքի հաշվարկման նպատակով՝

ա. շինության (բացառությամբ պարիսպների) ծավալի (ներքին չափերով) մեկ խորանարդ մետրի արժեքը (Ա₂) սահմանվում է՝

Աղյուսակ 3

բազալտից շինության համար	147000 ՀՀ դրամ
տուֆից շինության համար	127000 ՀՀ դրամ
երկաթբետոնից շինության համար	100000 ՀՀ դրամ
փայտից շինության համար	84000 ՀՀ դրամ
խամ քարից, կոպտատաշ քարից (անկախ քարի տեսակից) շինության համար	67000 ՀՀ դրամ
աղյուսից կամ սնամեջ մանր բլոկներից շինության համար	71000 ՀՀ դրամ
մետաղյա շինության համար	100000 ՀՀ դրամ

բ. շինության պարսպի ծավալի մեկ խորանարդ մետրի արժեքը (Ա_պ) սահմանվում է՝

բազալտից պարսպի համար	25000 ՀՀ դրամ
տուֆից պարսպի համար	22000 ՀՀ դրամ
երկաթբետոնից պարսպի համար	18000 ՀՀ դրամ

գ. շինության տեղադրության (տարածագնահատման գոտիականության) գործակիցը (Գ_գ) սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը՝ հետևյալ չափերի շրջանակներում.

Մարզ (Երևան քաղաք)	նվազագույնը	առավելագույնը
Երևան քաղաք	0.17	1
Կոտայք	0.055	0.26
Արմավիր և Արարատ	0.044	0.32
Արագածոտն	0.035	0.32
Շիրակ	0.035	0.21
Լոռի	0.035	0.26
Տավուշ	0.035	0.17

Սյունիք, Վայոց ձոր և Գեղարքունիք	0.035	0.13
----------------------------------	-------	------

դ. շինության հարկայնության հետ կապված գործակիցը (Q_h) սահմանվում է՝

առաջին հարկի համար	1
երկրորդ և հաջորդ հարկերի համար	0.9
կիսանկուղային հարկի համար	0.65
նկուղային հարկի համար	0.5
ձեղնահարկի և տեխնիկական հարկերի համար	0.7

ե. շինության մաշվածությունը (շահագործման տևողությունը) բնութագրող գործակիցը (Q_u) սահմանվում է՝

մինչև 6 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	1
7-ից 9 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.94
10-ից 12 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.91
13-ից 15 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.88
16-ից 18 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.85
19-ից 21 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.82
22-ից 24 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.79
25-ից 27 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.76
28-ից 30 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.73
31-ից 40 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.7
41 տարի և ավելի շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.6

գ. շինության վնասվածության աստիճանը բնութագրող գործակիցը (Q_v) սահմանվում է՝

0 աստիճանի վնասվածություն ունեցող շինության համար	1
1-ին և 2-րդ աստիճանի վնասվածություն ունեցող շինության համար	0.95
3-րդ աստիճանի վնասվածություն ունեցող շինության համար	0.5
4-րդ աստիճանի վնասվածություն ունեցող շինության համար	0

Է. շինության տանիքի նյութի հետ կապված գործակիցը (Q_m) սահմանվում է՝

կղմինդրից տանիքի համար	1.05
թիթեղից տանիքի համար	1
թերթաքարից (շիֆերից) տանիքի համար	0.9
այլ նյութից տանիքի համար	0.85

ը. շինության ծածկի տեսակի հետ կապված գործակիցը (Q_b) սահմանվում է՝

երկաթբետոնից ծածկի համար	1
փայտից ծածկի համար	0.9

թ. շինության ավարտվածության աստիճանը բնութագրող գործակիցը (Q_w) սահմանվում է՝

մինչև 50 տոկոս (ներառյալ) ավարտվածության աստիճան ունեցող շինության համար	0.5
51-ից 80 տոկոս (ներառյալ) ավարտվածության աստիճան ունեցող շինության համար	0.7
81 տոկոս և ավելի ավարտվածության աստիճան ունեցող շինության համար	1

ժ. շինության արտաքին հարդարման հետ կապված գործակիցը (Q_{wh}) սահմանվում է՝

արտաքին հարդարում չունեցող շինության համար	1
արտաքին հարդարում ունեցող շինության յուրաքանչյուր սրբատաշ ճակատի համար	1.05
արտաքին հարդարում ունեցող շինության յուրաքանչյուր երեսպատված ճակատի համար	1.025

արտաքին հարդարում ունեցող շինության յուրաքանչյուր ապակյա ճակատի համար	1.05
արտաքին հարդարում ունեցող շինության յուրաքանչյուր սվաղված ճակատի համար	1.01

շինության ճակատը համարվում է ապակյա, եթե շինության ճակատամասի ընդհանուր մակերեսի 50 տոկոսից ավելին ապակյա է.

ժա. շինության օգտագործման նպատակային նշանակության հետ կապված գործակիցը ($Q_{\text{ա}}$) սահմանվում է՝

գիտական, կրթական և ուսումնական նշանակության շինության համար	0.7
հասարակական նշանակության այլ շինության համար	1

գիտական, կրթական և ուսումնական նպատակային նշանակության շինությունների ցանկը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը.

ժբ. շինության ծավալի (ներքին չափերով) մեծության հետ կապված լրացուցիչ գործակիցը ($Q_{\text{ծ}}$) սահմանվում է՝

մինչև 3000 խմ (ներառյալ) ծավալի դեպքում	1
3001-ից 6000 խմ (ներառյալ) ծավալի դեպքում	0.95
6001-ից 9000 խմ (ներառյալ) ծավալի դեպքում	0.9
9001-ից 12000 խմ (ներառյալ) ծավալի դեպքում	0.85
12001 խմ և ավելի ծավալի դեպքում	0.8

Ծավալի (ներքին չափերով) մեծության հետ կապված լրացուցիչ գործակիցը ($Q_{\text{ծ}}$) կիրառվում է բոլոր հարկերում առկա ծավալների (ներքին չափերով) գումարային մեծության նկատմամբ:

4. ԱՌԱՆՁԻՆ ԿԱՆԳՆԱԾ ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՂԱՍՏՐԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔԻ ՀԱՇՎԱՐԿՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

4.1. Առանձին կանգնած արտադրական նշանակության շինությունների կադաստրային արժեքը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$Ա = [(Ա_1 + Ա_2 + \dots + Ա_n) \times Q_{2\delta} + (Ա_{\omega} \times \delta_{\omega} \times Q_{\omega})] \times Q_q$$

որտեղ՝

$Ա_1, Ա_2, \dots, Ա_n$ -ն՝ արտադրական նշանակության (արտադրական, վարչական, պահեստային և այլ արտադրական և ոչ արտադրական նշանակություն ունեցող) շինությունների կադաստրային արժեքներն են, որոնք հաշվարկվում են հետևյալ բանաձևով.

$$Ա_n = Ա_2 \times \delta_2 \times Q_{\omega} \times Q_{\omega} \times Q_{\omega} \times Q_{\delta} \times Q_h \times Q_{\omega} \times Q_{\omega}$$

որտեղ՝

$Ա_2$ -ն՝ արտադրական նշանակության շինության ծավալի (ներքին չափերով) մեկ խորանարդ մետրի արժեքն է՝ ըստ աղյուսակ 4-ի,

δ_2 -ն՝ արտադրական նշանակության շինության ծավալն է (ներքին չափերով)՝ արտահայտված խորանարդ մետրերով,

$Ա_{\omega}$ -ն՝ արտադրական նշանակության շինությանը կից պարիսպների ծավալի մեկ խորանարդ մետրի արժեքն է,

δ_{ω} -ն՝ արտադրական նշանակության շինությանը կից պարիսպների ծավալն է՝ արտահայտված խորանարդ մետրերով,

Q_q -ն՝ շինության տեղադրության (տարածազնահատման գոտիականության) գործակիցն է,

Q_{ω} -ն՝ շինության մաշվածությունը (շահագործման տևողությունը) բնութագրող գործակիցն է,

Q_{ω} -ն՝ շինության վնասվածության աստիճանը բնութագրող գործակիցն է,

Q_{ω} -ն՝ շինության տանիքի նյութի հետ կապված գործակիցն է,

Q_{δ} -ն՝ շինության ծածկի տեսակի հետ կապված գործակիցն է,

Q_h -ն՝ շինության հարկայնության հետ կապված գործակիցն է,

Q_{ω} -ն՝ շինության ավարտվածության աստիճանը բնութագրող գործակիցն է,

Q_{ω} -ն՝ շինության օգտագործման նպատակային նշանակության հետ կապված գործակիցն է,

$Q_{2\delta}$ -ն՝ շինության ծավալի (ներքին չափերով) մեծության հետ կապված լրացուցիչ գործակիցն է:

4.2. Առանձին կանգնած արտադրական նշանակության շինությունների կադաստրային արժեքի հաշվարկման նպատակով՝

ա. շինության (բացառությամբ պարիսպների) ծավալի (ներքին չափերով) մեկ խորանարդ մետրի արժեքը ($Ա_2$) սահմանվում է՝

Աղյուսակ 4

քարից, երկաթբետոնից շինության համար	22000 ՀՀ դրամ
փայտից շինության համար	15000 ՀՀ դրամ
մետաղյա շինության համար	19000 ՀՀ դրամ

բ. շինության պարսպի ծավալի մեկ խորանարդ մետրի արժեքը ($Ա_3$) սահմանվում է՝

բազալտից պարսպի համար	10000 ՀՀ դրամ
տուֆից պարսպի համար	9000 ՀՀ դրամ
երկաթբետոնից պարսպի համար	7500 ՀՀ դրամ

գ. շինության տեղադրության (տարածազնահատման գոտիականության) գործակիցը ($Գ_3$) սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը՝ հետևյալ չափերի շրջանակներում.

Մարզ (Երևան քաղաք)	նվազագույնը	առավելագույնը
Երևան քաղաք	0.17	1
Կոտայք	0.055	0.26
Արմավիր և Արարատ	0.044	0.32
Արագածոտն	0.035	0.32
Շիրակ	0.035	0.21
Լոռի	0.035	0.26
Տավուշ	0.035	0.17
Սյունիք, Վայոց ձոր և Գեղարքունիք	0.035	0.13

դ. շինության մաշվածությունը (շահագործման տևողությունը) բնութագրող գործակիցը ($Գ_4$) սահմանվում է՝

մինչև 6 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	1
7-ից 9 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն	0.94

ունեցող շինության համար	
10-ից 12 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.91
13-ից 15 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.88
16-ից 18 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.85
19-ից 21 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.82
22-ից 24 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.79
25-ից 27 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.76
28-ից 30 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.73
31-ից 40 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.7
41 տարի և ավելի շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.6

ե. շինության վնասվածության աստիճանը բնութագրող գործակիցը (Q_v) սահմանվում է՝

0 աստիճանի վնասվածություն ունեցող շինության համար	1
1-ին և 2-րդ աստիճանի վնասվածություն ունեցող շինության համար	0.95
3-րդ աստիճանի վնասվածություն ունեցող շինության համար	0.5
4-րդ աստիճանի վնասվածություն ունեցող շինության համար	0

զ. շինության տանիքի կյուբի հետ կապված գործակիցը (Q_m) սահմանվում է՝

կղմինդրից տանիքի համար	1.05
թիթեղից տանիքի համար	1
թերթաքարից (շիֆեր) տանիքի համար	0.9

այլ կյուբից տանիքի համար	0.85
--------------------------	------

Է. շինության ծածկի տեսակի հետ կապված գործակիցը (Q_6) սահմանվում է՝

երկաթբետոնից ծածկի համար	1
փայտից ծածկի համար	0.9

ը. շինության հարկայնության հետ կապված գործակիցը (Q_7) սահմանվում է՝

առաջին հարկի համար	1
երկրորդ և հաջորդ հարկերի համար	0.9
կիսանկուղային հարկի համար	0.65
նկուղային հարկի համար	0.5
ձեղնահարկի և տեխնիկական հարկերի համար	0.7

թ. շինության ավարտվածության աստիճանը բնութագրող գործակիցը (Q_8) սահմանվում է՝

մինչև 50 տոկոս (ներառյալ) ավարտվածության աստիճան ունեցող շինության համար	0.5
51-ից 80 տոկոս (ներառյալ) ավարտվածության աստիճան ունեցող շինության համար	0.7
81 տոկոս և ավելի ավարտվածության աստիճան ունեցող շինության համար	1

ժ. շինության օգտագործման նպատակային նշանակության հետ կապված գործակիցը (Q_9) սահմանվում է՝

արդյունաբերական նշանակության շինության համար	1
գյուղատնտեսական նշանակության շինության համար	0.6

շինությունների նպատակային նշանակության դասակարգման ցանկը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը.

ժա. շինության ծավալի (ներքին չափերով) մեծության հետ կապված լրացուցիչ գործակիցը (Q_{2b}) սահմանվում է՝

մինչև 3000 խմ (ներառյալ) ծավալի դեպքում	1
3001-ից 6000 խմ (ներառյալ) ծավալի դեպքում	0.95

6001-ից 9000 խմ (ներառյալ) ծավալի դեպքում	0.9
9001 -ից 12000 խմ (ներառյալ) ծավալի դեպքում	0.85
12001 խմ և ավելի ծավալի դեպքում	0.8

Ծավալի (ներքին չափերով) մեծության հետ կապված լրացուցիչ գործակիցը ($Q_{2\delta}$) կիրառվում է բոլոր հարկերում առկա ծավալների (ներքին չափերով) գումարային մեծության նկատմամբ:

5. ԲԱԶՄԱԲՆԱԿԱՐԱՆ ԲՆԱԿԵԼԻ ՇԵՆՔԵՐՈՒՄ ՏԵՂԱԿԱՅՎԱԾ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԵՎ ԱՐՏԱՊՐԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՂԱՍՏՐԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔԻ ՀԱՇՎԱՐԿՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

5.1. Բազմաբնակարան բնակելի շենքերում տեղակայված հասարակական և արտադրական նշանակության օբյեկտների կադաստրային արժեքը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$Ա = (Ա_1 + Ա_2 + \dots + Ա_n) \times Q_q$$

որտեղ`

$Ա_1, Ա_2, \dots, Ա_n$ -ն` առաջին, երկրորդ և հաջորդ հարկերի (այդ թվում` նկուղի, կիսանկուղի, տեխնիկական հարկի և ձեղնահարկի) կադաստրային արժեքներն են, որոնք հաշվարկվում են հետևյալ բանաձևով.

$$Ա_n = Ա_2 \times \delta_2 \times Q_h \times Q_{\text{վ}} \times Q_{\text{մ}} \times Q_{\text{ա}} \times Q_{\delta} \times Q_{\text{աի}} \times Q_{\text{ս}}$$

որտեղ`

$Ա_2$ -ն` շինության ծավալի (ներքին չափերով) մեկ խորանարդ մետրի արժեքն է` ըստ աղյուսակ 5-ի,

δ_2 -ն` օբյեկտի ծավալն է (ներքին չափերով)` արտահայտված խորանարդ մետրերով,

Q_q -ն` շինության տեղադրության (տարածագնահատման գոտիականության) գործակիցն է,

Q_h -ն` օբյեկտի հարկայնության հետ կապված գործակիցն է,

$Q_{\text{վ}}$ -ն` շինության վնասվածության աստիճանը բնութագրող գործակիցն է,

Գ_ս-ն՝ շինության մաշվածությունը (շահագործման տևողությունը) բնութագրող գործակիցն է,

Գ_ա-ն՝ շինության ավարտվածության աստիճանը բնութագրող գործակիցն է,

Գ_ծ-ն՝ շինության ծածկի տեսակի հետ կապված գործակիցն է,

Գ_{առ}-ն՝ շինության արտաքին հարդարման հետ կապված գործակիցն է,

Գ_ս-ն՝ շինության օգտագործման նպատակային նշանակության հետ կապված գործակիցն է:

5.2. Բազմաբնակարան բնակելի շենքում տեղակայված հասարակական և արտադրական նշանակության օբյեկտների գնահատման նպատակով՝

ա. շինության ծավալի (ներքին չափերով) մեկ խորանարդ մետրի արժեքը (Ա₂) սահմանվում է՝

Աղյուսակ 5

Քարե շինություններում տեղակայված օբյեկտների համար	127000 ՀՀ դրամ
Երկաթբետոնյա շինություններում տեղակայված օբյեկտների համար	100000 ՀՀ դրամ

բ. շինության տեղադրության (տարածագնահատման գոտիականության) գործակիցը (Գ_գ) սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը՝ հետևյալ չափերի շրջանակներում.

Մարզ (Երևան քաղաք)	նվազագույնը	առավելագույնը
Երևան քաղաք	0.17	1
Կոտայք	0.055	0.26
Արմավիր և Արարատ	0.044	0.32
Արագածոտն	0.035	0.32
Շիրակ	0.035	0.21
Լոռի	0.035	0.26
Տավուշ	0.035	0.17
Սյունիք, Վայոց ձոր և Գեղարքունիք	0.035	0.13

գ. օբյեկտի հարկայնության հետ կապված գործակիցը (Գ_հ) սահմանվում է՝

առաջին հարկի համար	1
երկրորդ և հաջորդ հարկերի համար	0.9

կիսանկուղային հարկի համար	0.65
նկուղային հարկի համար	0.5
ձեղնահարկի և տեխնիկական հարկերի համար	0.7

դ. շինության վնասվածության աստիճանը բնութագրող գործակիցը (Q_4) սահմանվում է՝

0 աստիճանի վնասվածություն ունեցող շինության համար	1
1-ին և 2-րդ աստիճանի վնասվածություն ունեցող շինության համար	0.95
3-րդ աստիճանի վնասվածություն ունեցող շինության համար	0.5
4-րդ աստիճանի վնասվածություն ունեցող շինության համար	0

ե. շինության մաշվածությունը (շահագործման տևողությունը) բնութագրող գործակիցը (Q_5) սահմանվում է՝

մինչև 6 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	1
7-ից 9 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.94
10-ից 12 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.91
13-ից 15 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.88
16-ից 18 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.85
19-ից 21 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.82
22-ից 24 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.79
25-ից 27 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.76
28-ից 30 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.73

31-ից 40 տարի (ներառյալ) շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.7
41 տարի և ավելի շահագործման տևողություն ունեցող շինության համար	0.6

զ. շինության ավարտվածության աստիճանը բնութագրող գործակիցը (Q_{ω}) սահմանվում է՝

մինչև 50 տոկոս (ներառյալ) ավարտվածության աստիճան ունեցող շինության համար	0.5
51-ից 80 տոկոս (ներառյալ) ավարտվածության աստիճան ունեցող շինության համար	0.7
81 տոկոս և ավելի ավարտվածության աստիճան ունեցող շինության համար	1

է. շինության ծածկի տեսակի հետ կապված գործակիցը (Q_{δ}) սահմանվում է՝

երկաթբետոնից ծածկի համար	1
փայտից ծածկի համար	0.9

ը. շինության արտաքին հարդարման հետ կապված գործակիցը ($Q_{\omega h}$) սահմանվում է՝

արտաքին հարդարում չունեցող շինության համար	1
արտաքին հարդարում ունեցող շինության յուրաքանչյուր սրբատաշ ճակատի համար	1.05
արտաքին հարդարում ունեցող շինության յուրաքանչյուր երեսպատված ճակատի համար	1.025
արտաքին հարդարում ունեցող շինության յուրաքանչյուր ապակյա ճակատի համար	1.05
արտաքին հարդարում ունեցող շինության յուրաքանչյուր սվաղված ճակատի համար	1.01

շինության ճակատը համարվում է ապակյա, եթե շինության ճակատամասի ընդհանուր մակերեսի 50 տոկոսից ավելին ապակյա է

թ. շինության օգտագործման նպատակային նշանակության հետ կապված գործակիցը (Q_{ν}) սահմանվում է՝

գիտական, կրթական և ուսումնական նշանակության շինության համար	0.7
հասարակական և արտադրական նշանակության այլ շինության համար	1

գիտական, կրթական և ուսումնական նշանակության շինությունների ցանկը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

6. ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԻ (ԲԱՑԱՌՈՒԹՅԱՄԲ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀՈՂԵՐԻ) ԿԱՂԱՍՏՐԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔԻ ՀԱՇՎԱՐԿՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

6.1 Յուրաքանչյուր հողամասի (բացառությամբ գյուղատնտեսական նշանակության հողերի) կադաստրային արժեքը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$ԿԱ_h = Ա_h \times Մ_h$$

որտեղ՝

$Ա_h$ -ն՝ հողամասերի (բացառությամբ գյուղատնտեսական նշանակության հողերի) մեկ հեկտարի կադաստրային արժեքն է,

$Մ_h$ -ն՝ գնահատվող հողամասի մակերեսն է՝ արտահայտված հեկտարներով:

Հողամասերի (բացառությամբ գյուղատնտեսական նշանակության հողերի) կադաստրային արժեքները սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

ԳՅՈՒՐԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀՈՂԵՐԻ ԿԱՂԱՍՏՐԱՅԻՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

1. ԳՅՈՒՐԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀՈՂԵՐԻ ՀԱՇՎԱՐԿԱՅԻՆ ՁՈՒՏ ԵԿԱՄՏԻ
ՀԱՇՎԱՐԿՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

1.1 Գյուղատնտեսական նշանակության հողերի հաշվարկային զուտ եկամուտը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$\mathcal{Q}_{\text{h}} = U_{\text{qh}} \times \mathcal{Q}_{\text{qt}}$$

որտեղ`

U_{qh} -ն` գյուղատնտեսական նշանակության հողի մակերեսն է` արտահայտված հեկտարներով,

\mathcal{Q}_{qt} -ն` գյուղատնտեսական նշանակության համապատասխան հողատեսքի, համապատասխան հողագնահատման շրջանի, համապատասխան գնահատման խմբի հաշվարկային զուտ եկամուտն է` մեկ հեկտարի հաշվարկով:

Գյուղատնտեսական նշանակության համապատասխան հողատեսքի, համապատասխան հողագնահատման շրջանի, համապատասխան գնահատման խմբի հաշվարկային զուտ եկամուտը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

ԲԱԺ ԻՆ 12. ՓՈԽԱՂԴՐԱՄԻ ԶՈՑՆԵՐԻ ԳՈՒՅՔԱՅԱՐԿ Ը

**ԳԼՈՒԽ 50. ՓՈԽԱՂԴՐԱՄԻ ԶՈՑՆԵՐԻ ԳՈՒՅՔԱՅԱՐԿ Ը ԵՎ
ՎՃԱՐՈՂՆԵՐ Ը**

Յոդված 239. Փոխադրամիջոցների գույքահարկը

1. Փոխադրամիջոցների գույքահարկը հարկված արողներին սեփականություն իրավունքով պատկանող հարկման օբյեկտ համարվող փոխադրամիջոցների համար սույն բաժնով սահմանված կարգով Յայաստանի Յանրապետություն համայնքների բյուջեներ վճարվող տեղական հարկ է, որը կախված չէ հարկված արողներին տեսական գործունեության արդյունքներից :

Յոդված 240. Փոխադրամիջոցների գույքահարկված արողները

1. Փոխադրամիջոցների գույքահարկ վճարողներ են համարվում կազմակերպություններն ու ֆիզիկական անձինք, բացառությամբ պետական կառավարչական հիմնարկների, համայնքային կառավարչական հիմնարկների և Յայաստանի Յանրապետության կենտրոնական բանկի :

2. Եթե հարկման օբյեկտն ընդհանուր համատեղ սեփականության իրավունքով պատկանում է մեկից ավելի հարկված արողների, ապա փոխադրամիջոցների գույքահարկի գծով սույն բաժնով սահմանված պարտավորությունների համար նրանք կրում են համապարտ պատասխանատվություն :

3. Եթե հարկման օբյեկտն ընդհանուր բաժնային սեփականության իրավունքով պատկանում է մեկից ավելի հարկված արողների, ապա փոխադրամիջոցների գույքահարկի գծով սույն բաժնով սահմանված պարտավորությունների համար նրանք պատասխանատվություն են կրում յուրաքանչյուրն իր բաժնի չափով :

Յոդված 241.

Լիազորմամբինները

լիա

1. Օրենսգրքի 4-րդ հոդվածով սահմանված՝ «մարմին» հասկացությունը սույն բաժնի կիրառությունում աստիճանավորված է հետևյալ նշանակություններով.

1) շարժական գույքի կադաստր վարող մարմին՝ շարժական գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցում իրականացնող՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազոր պետական կառավարման մարմին .

2) պետական ճանապարհային մարմին՝ տրանսպորտի բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազոր պետական կառավարման մարմին .

3) հաշվառող մարմիններ՝ «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված՝ տեղական ինքնակառավարման մարմիններ, որոնք՝

ա. իրականացնում են հարկ վճարողների և փոխադրամիջոցների գույքահարկի հաշվառումը՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով .

բ. իրականացնում են փոխադրամիջոցների գույքահարկի վճարումների ընդունումը (այդ թվում՝ ժամկետանց պարտավորությունների հավաքագրումը), վճարման նկատմամբ հսկողությունը, ինչպես նաև հարկային վարչարարությունը :

ԳԼՈՒԽ 51. ՓՈԽԱԴՐԱՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԳՈՒՅՔԱՅԱՐԿՆԵՐԻ ԿԱՐԳԱՆ ԱՆՈՒՄԸ
ՕԲՅԵԿՏԸ ,
ՀԱՐԿԱՆ ԲԱԶԱՆ ԵՎ ԴՐՈՒՅՔԱԶԱՓԵՐԸ

Յոդված 242. Փոխադրամիջոցների գույքահարկով հարկման օբյեկտը

1. Փոխադրամիջոցների գույքահարկով հարկման օբյեկտ են համարվում հետևյալ փոխադրամիջոցները .

1) ավտոմոբիլային տրանսպորտի միջոցը .

2) ջրային տրանսպորտային միջոցը (շարժիչ ու վաշխատող)։

3) մոտոցիկլետը .

4) ձյունազնացը .

5) մոտոամենազնացը (քվադրոցիկլը) :

Յոդված 243. Փոխադրամիջոցների գույքահարկի հարկման բազան

1. Փոխադրամիջոցների գույքահարկի հարկման բազա է համարվում հարկման օբյեկտ համարվող փոխադրամիջոցի քաշող շարժիչի հզորությունը (ծիանոսթկամ կիլովատ) : Փոխադրամիջոցի վրա մեկից ավելի քաշող շարժիչների առկայության դեպքում փոխադրամիջոցների գույքահարկի հարկման բազա է համարվում բոլոր քաշող շարժիչների գումարային հզորությունը :

Յոդված 244. Փոխադրամիջոցների գույքահարկի դրույքաչափերը

1. Ավտոմոբիլային տրանսպորտի միջոցների համար փոխադրամիջոցների գույքահարկը հաշվարկվում է հետևյալ տարեկան դրույքաչափերով .

1) մինչև 10 նստատեղ ունեցող մարդատար ավտոմեքենաների համար , եթե հարկման բազան`

ա. 1-ից 120 (ճիւլաթաֆաէ) ապա յուրաքանչյուր ծիանոսթի համար ` 200 ՀՀ դրամ .

բ. 121 -ից 250 (ճիւլաթաֆաէ) ապա յուրաքանչյուր ծիանոսթի համար ` 300 ՀՀ դրամ , ինչպես նաև 150 ծիանոսթը գերազանցող յուրաքանչյուր ծիանոսթի համար ` յրացուցիչ 1000 ՀՀ դրամ .

գ. 251 և ավելի ծիանոսթ է , ապա յուրաքանչյուր ծիանոսթի համար ` 500 ՀՀ դրամ , ինչպես նաև 150 ծիանոսթը գերազանցող յուրաքանչյուր ծիանոսթի համար ` յրացուցիչ 1000 ՀՀ դրամ .

2) 10 և ավելի նստատեղ ունեցող մարդատար ավտոմեքենաների և բեռնատար (բեռուղևորատար) ավտոմեքենաների համար, եթե հարկման բազան՝

ա. 1-ից 200 (ձեռնարկ) ապա յուրաքանչյուր ձեռնարկ համար՝ 100ՀՀ դրամ .

բ. 201 և ավելի ձեռնարկ է, ապա յուրաքանչյուր ձեռնարկ համար՝ 200ՀՀ դրամ :

2. Մոտոցիկլետներին համար փոխադրամիջոցների գույքահարկի տարեկան գումարը հաշվարկվում է հարկման բազայի յուրաքանչյուր ձեռնարկ համար 40 ՀՀ դրամ դրույքաչափով :

3. Ջրային փոխադրամիջոցների, ձյունագնացների և մոտոամենագնացների (քվարկոցիկլետին) համար փոխադրամիջոցների գույքահարկի տարեկան գումարը հաշվարկվում է հարկման բազայի յուրաքանչյուր ձեռնարկ համար 150ՀՀ դրամ դրույքաչափով :

4. Ավտոմոբիլային տրանսպորտային միջոցի թողարկման ամսաթիվը ներառող հարկային տարվա և դրան հաջորդող երկու հարկային տարիներին համար գույքահարկը հաշվարկվում է 100 տոկոսով :

5. Ավտոմոբիլային տրանսպորտային միջոցի թողարկման ամսաթիվը ներառող հարկային տարվան հաջորդող երրորդ և հետագայ յուրաքանչյուր հարկային տարվա համար գույքահարկի գումարը պակասեցվում է հարկի գումարի 10 տոկոսի չափով, բայց ոչ ավելի, քան գույքահարկի գումարի 50 տոկոսը :

6. Բեռնատար կամ բեռնաուղևորատար ավտոմոբիլային տրանսպորտի միջոցների վաղեմույթյան ժամկետի 20-րդ տարին լրանալուց հետո տվյալ ավտոմոբիլային տրանսպորտի միջոցին համար փոխադրամիջոցների գույքահարկ չի հաշվարկվում և չի վճարվում :

7. Սույն հոդվածում նշված փոխադրամիջոցներին հարկման բազան կիլովատերով արտահայտված լինելու դեպքում փոխադրամիջոցների գույքահարկի տարեկան

գո ւ մ ա ր ը որ ո շ վ ո ւ մ է համ ա պատաս խան դր ո ւ յ ք ա չ ա փի նկ ա տմ ա մ ք կի ր առ ե լ ո վ 1.36 գո ր ծ ա կ ի ց :

8. Համ ա յ ն ք ի ա վ ա գ ա ն ի ն համ ա յ ն ք ի ղե կ ա վ ա ր ի առ ա ջ ա ր կ ո ւ թ յ ա մ ք կար ո ղ է մի ն չ և 10 տո կ ո ս ո վ բար ձ ր ա ց ն ե լ տվ յ ալ համ ա յ ն ք ի բյ ո ւ ջ ե վ ճ ա ր վ ո ղ փո խ ա դ ր ա մ ի ջ ո ց ն ե ր ի գո ւ յ ք ա հար կ ի հա շ վ ա ր կ մ ա ն ` ս ո ւ յ ն հո դ վ ա ծ ի 1-3-րդ մաս եր ո վ սահ մ ա ն վ ա ծ դր ո ւ յ ք ա չ ա փե ր ը :

Գ Լ Ո Ւ Խ 52. Փ Ո Խ Ա Դ Ի Ը Մ Ի Զ Ո Ց Ն Ե Ր Ի Գ Ո Ւ Յ Զ Ա Յ Ա Ր Կ Ի Ա Ր Տ Ո Ն Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն Ն Ե Ր Ը

Հո դ վ ա ծ 2 45.

Փո յ խ ա գ ի ր ա ր մ կ ի լ ջ ո ց ն ե ր ի գ

ար տո ն ո ւ թ յ ո ւ ն ն ե ր ը

1. Փո խ ա դ ր ա մ ի ջ ո ց ն ե ր ի գ ո ւ յ ք ա հար կ ի ց ա գ ա տ վ ո ւ մ ե ն `

1) պե տակ ա ն ս ո ց ի ալ ա կ ա ն ա պ ա հ ո վ ո ւ թ յ ա ն մար մ ի ն ն ե ր ի ց ար տո ն յ ալ պա յ մ ա ն ն ե ր ո վ ա վ տո մ ե ք ե ն ա ն ե ր ստ ա ց ա ծ հա շ մ ա ն դ ա մ ն ե ր ը ` ա յ դ ա վ տո մ ե ք ե ն ա ն ե ր ի մաս ո վ .

2) փո ս տա յ ի ն կ ա պ ի ա գ գ ա յ ի ն օ պ ե ր ա տ ո ր ը .

3) Հա յ ա ս տա ն ի Հա ն ր ա պ ե տ ո ւ թ յ ա ն պա շ տա պ ա ն ո ւ թ յ ա ն մար տակ ա ն գո ր ծ ո ղ ո ւ թ յ ո ւ ն ն ե ր ի ը ն թ ա ց ք ո ւ մ գո հ վ ա ծ կա մ մա հ ա ց ա ծ կա մ ծառ ա յ ո ղ ա կ ա ն պար տակ ա ն ո ւ թ յ ո ւ ն ն ե ր ը կատար ե լ ի ս ա ն հ ա յ տ կ ո ր ա ծ կա մ ա ն հ ա յ տ բ ա ց ա կ ա յ ո ղ կա մ մա հ ա ց ա ծ ճա ն ա չ վ ա ծ ա ն ձ ա ն ց (կա մ ը ն տա ն ի ք ի ա ն դ ա մ ն ե ր ի ն) սե փ ա կ ա ն ո ւ թ յ ա ն իր ա վ ո ւ ն ք ո վ պատկ ա ն ո ղ փո խ ա դ ր ա մ ի ջ ո ց ը ` մի ն չ և ա յ դ ա ն ձ ա ն ց գա վ ա կ ն ե ր ի ց մե կ ի 18 տար ի ն լր ա ն ալ ը :

2. Ծառ ա յ ո ւ թ յ ա ն ը ն թ ա ց ք ո ւ մ փո խ ա դ ր ա մ ի ջ ո ց ն ե ր ի գո ւ յ ք ա հար կ ի ց ա գ ա տ վ ո ւ մ ե ն Հա յ ա ս տա ն ի Հա ն ր ա պ ե տ ո ւ թ յ ա ն մի ջ ա գ գ ա յ ի ն պա յ մ ա ն ա գ ր ե ր ո վ դա շ ն ա կ ի ց եր կ ր ն ե ր ի , ի ն չ պե ս նա և Հա յ ա ս տա ն ի Հա ն ր ա պ ե տ ո ւ թ յ ա ն գի ն վ ա ծ ու ժ ե ր ու մ և ա յ լ գո ր ք ե ր ու մ պար տա դ ի ր ժա մ կ ե տա յ ի ն գի ն վ ր ա կա ն ծառ ա յ ո ւ թ յ ա ն մե ջ գտ ն վ ո ղ ա ն ձ ի ք :

Պար տա դ ի ր ժա մ կ ե տա յ ի ն ծառ ա յ ո ւ թ յ ա ն ժա մ կ ե տի ա վ ա ր տի ց հե տո փո խ ա դ ր ա մ ի ջ ո ց ն ե ր ի գո ւ յ ք ա հար կ ի ց

ազատվում են նաև Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերում և այլ զորքերում ծառայության անցած՝ ռազմական ունական հաստատության ներքին ավարտած անձինք՝ մեկ փոխադրամիջոցի 150 ձիական ժը չգերազանցող մասով :

Սույն մասով նշված սեփականության իրավունքով հարկ վճարողին մեկից ավելի փոխադրամիջոց պատկանելու դեպքում , արտոնության ներքին կիրառվում են հարկ վճարողի դիմումի մեջ նշված փոխադրամիջոցի մասով , իսկ արտոնության ներքին կիրառման համար հիմք է ընդունվում շարժական գույքի կադաստր վարող մարմնի կողմից տրված տեղեկանքը՝ հարկ վճարողին սեփականության իրավունքով պատկանող փոխադրամիջոցի թվաքանակի վերաբերյալ և (կամ) փոխադրամիջոցի գրանցման վայրի հաշվառող մարմնի կողմից տրամադրված տեղեկանքը՝ այլ փոխադրամիջոցներին մասով արտոնության ներքին կիրառված չլինելու վերաբերյալ :

Սույն մասով սահմանված արտոնության ներքին չեն կիրառվում , եթե հարկման օբյեկտը ծառայության ընթացքում կամ ծառայության ավարտից հետո հանձնվել է վարձակալության կամ հավատարմագրային կառավարման , ինչպես նաև այն դեպքում , երբ հարկման օբյեկտը ձեռք է բերվել ծառայության ժամկետի ավարտից հետո :

3. Համայնքի ավագանին համայնքի ղեկավարի ներկայացմամբ և համայնքի ավագանու սահմանած կարգով կարող է սահմանել փոխադրամիջոցների գույքափոխանակության գծով արտոնության և դրանց մասով կայացնել փոխադրամիջոցների գույքափոխանակության վճարում կատարելու որոշումներ : Սույն մասին համապատասխան համայնքի ավագանու սահմանած արտոնության գումարը չի կարող գերազանցել տվյալ հարկային տարվա համար

փոխադրամիջոցների գույքահարկի գծով համայնքի բյուջեի հաստատված եկամուտների տասը տոկոսը :
Համայնքի ավագանու կողմից փոխադրամիջոցների գույքահարկի գծով սահմանված արտոնուղթյունների գումարի դիմաց Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից համայնքի բյուջեին փոխանցվող ցուցանիշները քննարկվում :

4. Հարկային տարվա ընթացքում արտոնուղթյուն նույն ցուցիչով փոխադրամիջոցների գույքահարկ վճարողը փոխադրամիջոցների գույքահարկը վճարելուց ազատվում է այն ամսվա 1-ից , երբ առաջացել է արտոնուղթյան իրավունքը :

5. Հարկային տարվա ընթացքում փոխադրամիջոցների գույքահարկի արտոնուղթյունը դադարելու դեպքում փոխադրամիջոցների գույքահարկը հաշվարկվում է արտոնուղթյան իրավունքը դադարելու ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ից :

ԳԼՈՒԽ 53. ՓՈՒՍԱԴՐԱՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԳՈՒՅՔԱՀԱՐԿԻ ՀԱԾՎԱՐԿՈՒՄԸ

Հոդված 246.

Փոխադրամիջ

վճարման պարտավորություն

առաջանալու և դադարելու կարգը

1. Փոխադրամիջոցների գույքահարկի վճարման պարտավորությունն առաջանում է փոխադրամիջոցների գույքահարկով հարկման օբյեկտի կամ դրամի մասին նկատմամբ սեփականության իրավունքի ծագման ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ից : Փոխադրամիջոցների գույքահարկի հաշվարկման (հարկային պարտավորությունների առաջացման) համար հիմք են համարվում փոխադրամիջոցների գույքահարկով հարկման օբյեկտի կամ դրամի մասին նկատման և իրավունքը հիմնավորող փաստաթղթերը :

2. Փոխադրամիջոցներին գույքահարկի հաշվարկումը դադարում է փոխադրամիջոցներին գույքահարկով հարկման օբյեկտի կամ դրամի մասին նկատմամբ սեփականության իրավունքը դադարելու ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ից :

3. Անկախ սույն հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերի դրույթներին՝

1) հարկման օբյեկտի սեփականատեր համարվող ֆիզիկական անձի մահվան դեպքում նոր սեփականատիրոջն են անցնում ֆիզիկական անձի մահվան օրվանից մինչև Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության մասնամասնված կարգով սեփականության (ժառանգության) իրավունքի ձևակերպման ամիսը ներառյալ սվյալ հարկման օբյեկտի համար փոխադրամիջոցներին գույքահարկի գծով հաշվարկված հարկային պարտավորությունները : Սույն կետով սահմանված դեպքերում փոխադրամիջոցներին գույքահարկի վճարման պարտավորությունն առաջանում է սեփականության (ժառանգության) իրավունքի ձևակերպման ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ից .

2) եթե հարկման օբյեկտի նկատմամբ սեփականության իրավունքը պետական գրանցում է ստանում դատավճռի , վճռի կամ իրավական ակտի հիման վրա , նոր սեփականատիրոջն են անցնում դատավճռի , վճռի կամ իրավական ակտի ընդունման ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ից մինչև սեփականության պետական գրանցման ամիսը ներառյալ սվյալ հարկման օբյեկտի համար փոխադրամիջոցներին գույքահարկի գծով հաշվարկված պարտավորությունները : Սույն կետով սահմանված դեպքերում փոխադրամիջոցներին գույքահարկի վճարման պարտավորությունն առաջանում է դատավճռի , վճռի կամ իրավական ակտի ուժի մեջ մտնելու ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ից .

3) Եթե հարկ ման օբյեկտի նկատմամբ ֆիզիկական անձի սեփականությունը իրավունքը ծագում է փոխադրամիջոցների գույքահարկի վճարման համար սույն բաժնով սահմանված ժամկետին նախորդող ամսվա ընթացքում, ապա տվյալ հարկ ման օբյեկտի գծով այդ հարկային տարվա հարկային պարտավորությունն ավելանում է հաջորդ հարկային տարվա հարկային պարտավորությունը և ենթակա է վճարման մինչև հաջորդ հարկային տարվա փոխադրամիջոցների գույքահարկի վճարման ժամկետը .

4) Ֆիզիկական անձանց պատկանող հարկ ման օբյեկտի համարվող փոխադրամիջոցը մինչև 2010 թվականի դեկտեմբերի 31-ը Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրական սահմանված կարգով խոտանելու կամ հին նմուշի պետական համարանիշները նորերով չփոխանակված և չշահագործվող փոխադրամիջոցները դրանք հաշվառող (գրանցող) լիազորմամբ նույն հաշվառումից ժամանակավորապես հանելու դեպքում փոխադրամիջոցների գույքահարկի պարտավորությունը դադարում է այդ փոխադրամիջոցի վերջին տարեկան տեսչի կազմում գննություն հարկային տարվան հաջորդող հարկային տարվա հունվարի 1-ից : Ֆիզիկական անձի դիմումի համաձայն փոխադրամիջոցը լիազորմամբ նույն վերահաշվառելու դեպքում այդ փոխադրամիջոցի համար դադարած փոխադրամիջոցների գույքահարկի պարտավորությունները հակադարձվում են և ենթակա են կատարման սույն բաժնով սահմանված կարգով և չափով :

4. Հարկ ման օբյեկտի համարվող փոխադրամիջոցի նկատմամբ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրական սահմանված կարգով կիրառված որևէ արգելանքի առկայությունը հիմք չի համարվում փոխադրամիջոցների գույքահարկը չհաշվարկելու համար :

1. Փոխադրամիջոցների գույքահարկի հաշվարկման և վճարման համար հաշվետու Ժամանակաշրջան է համարվում յուրաքանչյուր հարկային տարին :

Հոդված 248.

Տեղական բյ

Փոխադրամիջոցների գույքահարկի

գումարի հաշվարկման կարգը

1. Հաշվառող մարմինները, հիմք ընդունելով շարժական գույքի կադաստրվարող մարմնից Օրենսգրքի 250-րդ հոդվածով սահմանված կարգով ստացված տեղեկությունները, հաշվարկում են փոխադրամիջոցների գույքահարկ վճարողների փոխադրամիջոցների գույքահարկի գումարները և մինչև ընթացիկ հարկային տարվանոյեմբերի 1-ը վերջիններիս վերաբերյալ փոխադրամիջոցների գույքահարկ վճարողներին ներկայացնում են փոխադրամիջոցների գույքահարկ վճարման ծանուցագրեր (այնուհետև՝ այնուհետև) :

2. Օրենսգրքի 246-րդ հոդվածով սահմանված կարգով փոխադրամիջոցների գույքահարկի վճարման պարտավորություն առաջացման կամ փոխադրամիջոցների հաշվարկման դադարման դեպքերում, սույն հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան որոշված փոխադրամիջոցների գույքահարկի տարեկան գումարները ճշգրտվում են սույն հարկային տարվա ընթացքում փոխադրամիջոցների գույքահարկի պարտավորությունների առաջացման կամ փոխադրամիջոցների գույքահարկի հաշվարկման դադարման ամսներին համամասնորեն :

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված ժամկետում ծանուցագիր չներկայացնելը փոխադրամիջոցի գույքահարկ վճարողին չի ազատում հարկային պարտավորություններն ամբողջությամբ կատարելու պարտականությունից :

4. Փոխադրամիջոցի գույքահարկ վճարողները փոխադրամիջոցի գույքահարկի գծով իրենց պարտավոր

րությունների վերաբերյալ տեղեկանք կամ տեղեկություններ ստանալու նպատակով կարող են դիմել հաշվառող մարմիններին: Հաշվառող մարմինները նշված տեղեկանքները կամ տեղեկությունները տրամադրում են դիմումները ստանալուց հետո 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

5. Փոխադրամիջոցների գույքահարկի հաշվարկի հետ չհամաձայնելու դեպքում փոխադրամիջոցների գույքահարկ վճարողները հարկման օբյեկտ համարվող փոխադրամիջոցի մասով փոխադրամիջոցների գույքահարկի հաշվարկի ճշգրտման նպատակով կարող են դիմել համապատասխան հաշվառող մարմիններին, իսկ հարկման բազայի ճշգրտման նպատակով անհրաժեշտ տեղեկություններ ունենալու տվյալներ ստանալու նպատակով կարող են դիմել շարժական գույքի կադաստր վարող մարմին: Լիազորմարմինները նշված տեղեկությունները տրամադրում են դիմումները ստանալուց հետո 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

Հոդված 249.

Ընդհանուր սեփական

Փոխադրամիջոցների գույքահարկի

գումարի հաշվարկման կարգը

1. Ընդհանուր սեփականության դեպքում հարկման օբյեկտի համար փոխադրամիջոցների գույքահարկը հաշվարկվում է փոխադրամիջոցի ամբողջ հարկման բազայից՝ հաշվառող մարմինների կողմից:

2. Հաշվառող մարմինները, հիմք ընդունելով շարժական գույքի կադաստր վարող մարմնից Օրենսգրքի 250-րդ հոդվածով սահմանված կարգով ստացված տեղեկությունները, համասեփականատեր փոխադրամիջոցների գույքահարկ վճարողներին փոխադրամիջոցների գույքահարկը հաշվարկում են՝

1) ընդհանուր համատեղ սեփականության դեպքում՝ փոխադրամիջոցի մասով փոխադրամիջոցների գույքահարկի գծով Օրենսգրքի 248-րդ հոդվածով սահմանված

ամբողջ հարկային պարտավորությունը՝ համաս-
տեփականատերերից որևէ մեկի համար .

2) ընդհանուր բաժնային սեփականություն դեպքում՝
փոխադրամիջոցի մասով փոխադրամիջոցներին գույ-
քահարկի գծով Օրենսգրքի 248-րդ հոդվածով սահմանված
ամբողջ հարկային պարտավորությունը՝ համաս-
տեփականատերերից յուրաքանչյունների համար՝ իր բաժնի
չափով :

Հոդված 250. Երկարաժամկետային պահպանման օբյեկտների տ

1. Շարժական գույքի կադաստրվարող մարմինը Հայաս-
տանի Հանրապետության կառավարության սահմանված
կարգով փոխադրամիջոցներին գույքահարկով հարկման
օբյեկտի վերաբերյալ տեղեկությունները
ներկայացնում են հաշվառող մարմիններին :

2. Փոխադրամիջոցներին գույքահարկ վճարողները
փոխադրամիջոցներին գույքահարկի հաշվարկման
նպատակով կարող են անհրաժեշտ տեղեկություններ
ստանալ Օրենսգրքի 241-րդ հոդվածով սահմանված լիազոր
մարմիններից :

**ԳԼՈՒԽ 54. ՓՈՒՆԱԴՐԱՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԳՈՒՅՔԱՀԱՐԿԻ ԳՈՒՄԱՐԻ
ՎՃԱՐՄԱՆ , ՀԱԾՎԱՆՑՄԱՆ ԵՎ ՎԵՐԱԴԱՐՁՄԱՆ ԿԱՐԳԸ**

Հոդված 251. Փոխադրամիջ

գույքի վճարումը

1. Կազմակերպությունները և ֆիզիկական անձինք
փոխադրամիջոցներին գույքահարկի գումարները իրենց
պետական գրանցման (կաջվիճում էսմ) այնքի
բյուջե են վճարում մինչև հարկային տարվա
դեկտեմբերի 1-ը ներառյալ : Ֆիզիկական անձինք
հաշվառման (գրանցման) վայրի բացակայության դեպքում
փոխադրամիջոցներին գույքահարկի գումարը վճարում են
իրենց հիմնական բնակության վայրի համայնքի բյուջե :
Եթե ֆիզիկական անձի հիմնական բնակության վայրը

Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս է, ապա փոխադրամիջոցների գույքահարկի գումարը վճարվում է փոխադրամիջոցի հիմնական գտնվելու վայրի համայնքի բյուջե :

2. Ֆիզիկական անձինք տարեկան տեխնիկական զննության ենթակա փոխադրամիջոցների համար փոխադրամիջոցների գույքահարկի գծով հարկային պարտավորություններն ամբողջությամբ կատարում են մինչև փոխադրամիջոցները տվյալ հարկային տարվա տեխնիկական զննության ներկայացնելը :

3. Տեխնիկական զննություն իրականացնող սուբյեկտը տեխնիկական զննությունն իրականացնում է հաշվառող մարմնի կողմից տրված փճիկով փոխադրամիջոցի գծով հարկային պարտավորություններ չունենալու վերաբերյալ տեղեկանքի հիման վրա, որում նշվում է նաև տեղեկանքը տրամադրելու հարկային տարվա այն ժամանակահատվածը, որի համար տվյալ փոխադրամիջոցի մասով կատարված են փոխադրամիջոցների գույքահարկի վճարումներ :

4. Փոխադրամիջոցի օտարման դեպքում փոխադրամիջոցների գույքահարկ վճարող ֆիզիկական անձինք մինչև սեփականության իրավունքի փոխանցման պետական գրանցման օրը նդգրկող ամիսը ներառող ժամանակահատվածի համար փոխադրամիջոցների գույքահարկով հարկման օբյեկտ հանդիսացող տվյալ փոխադրամիջոցի մասով փոխադրամիջոցների գույքահարկի վճարման պարտավորություններն ամբողջությամբ կատարում են մինչև օտարման պայմանագրից ծագող սեփականության իրավունքի պետական գրանցումը :

5. Փոխադրամիջոցի օտարման դեպքում փոխադրամիջոցների գույքահարկ վճարող կազմակերպությունները մինչև սեփականության իրավունքի փոխանցման պետական գրանցման օրը նդգրկող ամիսը

ներառող ժամանակահատվածի համար տվյալ համայնքում հաշվառված փոխադրամիջոցների գույքահարկով հարկման բռնությունների մասով փոխադրամիջոցների գույքահարկի վճարման պարտավորություններն ամբողջությամբ կատարում են մինչև օտարման պայմանագրից ծագող սեփականություն իրավունքի պետական գրանցումը :

6. Շարժական գույքի կադաստրվարող մարմինը փոխադրամիջոցի պետական գրանցումն իրականացնում է հաշվառող մարմինների կողմից տրված փոխադրամիջոցի գծով հարկային պարտավորություններ չունենալու վերաբերյալ տեղեկանքի հիման վրա, որում նշվում է նաև տեղեկանքը տրամադրելու հարկային տարվա այն ժամանակահատվածը, որի համար տվյալ փոխադրամիջոցի մասով կատարված են փոխադրամիջոցների գույքահարկի

կազմ

(մարմնում հաշվառված փոխադրամիջոցների գույքահարկի) վճարումները :

7. Ֆիզիկական անձանց պատկանող հարկման օբյեկտ համարվող փոխադրամիջոցը մինչև 2010 թվականի դեկտեմբերի 31-ը Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության սահմանված կարգով խոտանելու կամ հին նմուշի պետական համարանիշները նորերով չփոխանակված և չհաճագործվող փոխադրամիջոցները շարժական գույքի կադաստրվարող մարմնում հաշվառումից ժամանակավորապես հանելու դեպքում փոխադրամիջոցի գույքահարկի պարտավորության դադարեցման (հաշվառող մարմինների կողմից փոխադրամիջոցների գույքահարկի պարտավորությունների վերահաշվարկման) համար հիմք են հանդիսանում շարժական գույքի կադաստրվարող մարմնի կողմից Օրենսգրքի 250-րդ հոդվածով սահմանված կարգով ներկայացված տեղեկությունները կամ փոխադրամիջոցների գույքահարկ վճարողին տրված խոտանումը կամ հաշվառումից ժամանակավորապես

հանելը հիմնավորող փաստաթուղթը (որոշում պարտադիր նշվում է տվյալ փոխադրամիջոցի վերջին տարեկան տեսնելի կապան զննություն տարեթիվը): Ֆիզիկական անձի դիմումի համաձայն փոխադրամիջոցները շարժական գույքի կադաստրվարող մարմնում վերահաշվառվում են փոխադրամիջոցների գույքահարկ վճարողին հաշվառող մարմիններին կողմից տրված տվյալ փոխադրամիջոցի գծով փոխադրամիջոցներին գույքահարկի պարտավորություններ չունենալու տեղեկանքի հիման վրա:

8. Այն տրանսպորտային միջոցներին կատմամբ, որոնց համար առկա են մինչև 2010 թվականի հոկտեմբերի 16-ը 3 տարի և ավելի ժամանակով չկատարված գույքահարկի վճարման գծով պարտավորություններ և որոնց համար 2010 թվականի հոկտեմբերի 16-ից հետո ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրության պայմանագիր չի կնքվելու այդ տրանսպորտային միջոցով կատարված որևէ իրավախախտման դեպք չի արձանագրվել, սեփականության իրավունքի պետական գրանցումը ժամանակավոր կասեցվում է, և գույքահարկի վճարման գծով պարտավորություններ չեն հաշվարկվում: Այդպիսի տրանսպորտային միջոցի համար ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրության պայմանագիր կնքվելու կամ այդ տրանսպորտային միջոցով կատարված որևէ իրավախախտման դեպք արձանագրվելու կամ սեփականության իրավունքի պետական գրանցման կամ հաշվառման գործողություն կատարվելու դեպքում տրանսպորտային միջոցի նկատմամբ սեփականության իրավունքի ժամանակավոր կասեցված պետական գրանցումը վերականգնվում է, իսկ փոխադրամիջոցների գույքահարկի վճարման գծով չհաշվարկված, մինչև պեսունալ հաշվարկված, սակայն չկատարված պարտա-

վորո՞ւթյունները ենթակա են կատարման ամբողջ ծավալով: Տրանսպորտային միջոցի նկատմամբ սեփականություն իրավունքի պետական գրանցումը ժամանակավոր կասեցնելու և տրանսպորտային միջոցի նկատմամբ սեփականություն իրավունքի ժամանակավոր կասեցված պետական գրանցումը վերականգնելու կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

Հոդված 25 2.

Քոխս

գումարի՝ այլ հարկային

պարտավորությունների

դիմաց

հաշվանցումը և (կամ) վերադարձը

1. Օրենսգրքով սահմանված չափից ավելի վճարված փոխադրամիջոցների գույքահարկի գումարների հաշվանցումը և (կամ) վերադարձն իրականացվում է Օրենսգրքի՝ հարկային վարչարարության մասով սահմանված կարգով և ժամկետներում:

ԲԱԺԻՆ 13. ՀԱՏՈՒԿ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ 55. ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԿԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

Հոդված 253. Շրջանառության հարկը

1. Շրջանառության հարկը Օրենսգրքի 256-րդ հոդվածով սահմանված՝ հարկման օբյեկտ համարվող գործունեության տեսակների իրականացման կամ եկամուտների ստացման համար Օրենսգրքով սահմանված կարգով, չափով և ժամկետներում պետական բյուջե վճարվող՝ ԱԱՀ-ին

պիտակահարկ է:

կամ՝

2. Ռեզիդենտ առևտրային կազմակերպությունների համար շրջանառության հարկը փոխարինում է ԱԱՀ-ին և (կամ) շահութահարկին: Շրջանառության հարկի մեջ շահութահարկի հաշվարկային մեծությունն ընդունվում է 40 տոկոս, իսկ ԱԱՀ-ի հաշվարկային մեծությունը՝ 60 տոկոս:

3. Անհատ ձեռնարկատերերի և նոտարների համար շրջանառության հարկը փոխարինում է ԱԱՀ-ին:

Հոդված 254. Շրջանառության հարկ վճարողները

1. Շրջանառության հարկ վճարողներ են համարվում (անկախ բացառապես արտոնագրային հարկ վճարող լինելու հանգամանքից) սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված պայմանին բավարարող ռեզիդենտ առևտրային կազմակերպությունները, անհատ ձեռնարկատերերը և նոտարները (բացառությամբ սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դեպքերի)՝ հետևյալ դեպքերում և ժամկետներով.

1) տվյալ հարկային տարվա հունվարի 1-ից մինչև տվյալ հարկային տարվա ավարտը (բացառությամբ Օրենսգրքի 59-րդ հոդվածով սահմանված՝ հարկային տարվա ընթացքում ԱԱՀ վճարող համարվելու դեպքի), եթե հարկ վճարողը մինչև տվյալ հարկային տարվա փետրվարի 20-ը ներառյալ հարկային մարմին է ներկայացրել հարկային մարմնի հաստատած ձևով՝ շրջանառության հարկ վճարող համարվելու վերաբերյալ հայտարարություն:

2) հարկային տարվա ընթացքում պետական գրանցում ստացած առևտրային կազմակերպությունը կամ որպես անհատ ձեռնարկատեր հաշվառված կամ որպես նոտար նշանակված ֆիզիկական անձը՝ համապատասխանաբար, պետական գրանցման կամ որպես անհատ ձեռնարկատեր հաշվառման կամ որպես նոտար նշանակման օրվանից մինչև տվյալ հարկային տարվա ավարտը (բացառությամբ Օրենսգրքի 59-րդ հոդվածով սահմանված՝ հարկային տարվա ընթացքում ԱԱՀ վճարող համարվելու դեպքի), եթե հարկ վճարողը մինչև համապատասխանաբար՝ պետական գրանցման կամ որպես անհատ ձեռնարկատեր

հաշվառման կամ որպես նոտար նշանակման օրվան հաջորդող 20-րդ օրը ներառյալ հարկային մարմին Է ներկայացրել հարկային մարմնի հաստատած ձևով՝ շրջանառության հարկ վճարող համարվելու վերաբերյալ հայտարարություն: Սույն կետի կիրառության իմաստով, վերակազմակերպման արդյունքում նոր ստեղծվող կազմակերպության կամ կազմակերպությունների համար պետական գրանցում Է համարվում նաև կազմակերպությունների վերակազմակերպման պետական գրանցումը.

3) հարկային տարվա ընթացքում որպես ընտանեկան ձեռնարկատիրության սուբյեկտ համարվելուց դադարած առևտրային կազմակերպությունը կամ անհատ ձեռնարկատերը՝ որպես ընտանեկան ձեռնարկատիրության սուբյեկտ համարվելուց դադարելու օրվանից մինչև տվյալ հարկային տարվա ավարտը (բացառությամբ Օրենսգրքի 59-րդ հոդվածով սահմանված՝ հարկային տարվա ընթացքում ԱԱՀ վճարող համարվելու դեպքի), եթե հարկ վճարողը որպես ընտանեկան ձեռնարկատիրության սուբյեկտ համարվելուց դադարելու օրվանից մինչև այդ օրվան հաջորդող 20-րդ օրը ներառյալ հարկային մարմին Է ներկայացրել հարկային մարմնի հաստատած ձևով՝ շրջանառության հարկ վճարող համարվելու վերաբերյալ հայտարարություն.

4) հարկային մարմնի հաստատած ձևով՝ շրջանառության հարկ վճարող համարվելու վերաբերյալ հայտարարությունում նշված օրվանից (բայց այդ հայտարարությունը ներկայացնելու օրվան նախորդող 20-րդ օրվանից ոչ շուտ) մինչև տվյալ հարկային տարվա ավարտը (բացառությամբ Օրենսգրքի 59-րդ հոդվածով սահմանված՝ հարկային տարվա ընթացքում ԱԱՀ վճարող համարվելու դեպքի), եթե ընտանեկան ձեռնարկատիրության սուբյեկտը հարկային մարմին Է ներկայացրել հարկային մարմնի հաստատած ձևով՝ շրջանառության հարկ վճարող համարվելու վերաբերյալ հայտարարություն: Եթե ընտանեկան ձեռնարկատիրության սուբյեկտը Օրենսգրքի 14-րդ բաժնի համաձայն, դադարում Է համարվել ընտանեկան ձեռնարկատիրության սուբյեկտ մինչև հարկային մարմնի հաստատած ձևով՝ շրջանառության հարկ վճարող համարվելու վերաբերյալ հայտարարությունում նշված օրը, ապա ընտանեկան ձեռնարկատիրության սուբյեկտը շրջանառության հարկ վճարող Է համարվում սույն մասի 3-րդ կետով սահմանված կարգով (հարկային մարմնի հաստատած ձևով՝ շրջանառության հարկ վճարող համարվելու վերաբերյալ նախկինում ներկայացված հայտարարությունը հաշվի չի առնվում), իսկ այդ կետով սահմանված կարգով շրջանառության հարկ վճարող չհամարվելու դեպքում Օրենսգրքի 59-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետի համաձայն, համարվում Է ԱԱՀ վճարող.

5) մինչև հարկային տարվա փետրվարի 20-ը ներառյալ գործունեություն չիրականացրած (գործունեությունը դադարեցրած) առևտրային կազմակերպությունը կամ անհատ ձեռնարկատերը կամ նոտարը գործունեությունը վերսկսելու օրվանից մինչև մինչև տվյալ հարկային տարվա ավարտը (բացառությամբ Օրենսգրքի 59-րդ հոդվածով սահմանված՝

հարկային տարվա ընթացքում ԱԱՀ վճարող համարվելու դեպքի), եթե հարկ վճարողը մինչև գործունեությունը վերսկսելու օրվան հաջորդող 20-րդ օրը ներառյալ հարկային մարմին է ներկայացրել հարկային մարմնի հաստատած ձևով՝ շրջանառության հարկ վճարող համարվելու վերաբերյալ հայտարարություն:

2. Շրջանառության հարկ վճարող կարող է համարվել այն առևտրային կազմակերպությունը, անհատ ձեռնարկատերը և նոտարը, որի նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումարը չի գերազանցել 40 միլիոն ՀՀ դրամը, բացառությամբ վիճակախաղերի կազմակերպման գործունեությունն իրականացնող հարկ վճարողների, որոնք շրջանառության հարկ վճարող կարող են համարվել՝ անկախ նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումարով 40 միլիոն ՀՀ դրամի շեմը գերազանցած լինելու հանգամանքից: Սույն մասի կիրառության իմաստով՝

1) իրացման շրջանառությունը ներառում է նաև արտոնագրային հարկով հարկման օբյեկտ համարվող գործունեության տեսակներին և (կամ) ընտանեկան ձեռնարկատիրության հարկման համակարգի շրջանակներում իրականացվող գործունեության տեսակներին վերագրվող իրացման շրջանառությունը:

2) առևտրային կազմակերպությունների վերակազմակերպման դեպքում հաշվի են առնվում հետևյալ առանձնահատկությունները.

ա. բաժանման ձևով կազմակերպության վերակազմակերպման դեպքում նոր ստեղծված կազմակերպություններից յուրաքանչյուրի համար նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումար է համարվում բաժանման ձևով վերակազմակերպված կազմակերպության նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումարը:

բ. առանձնացման ձևով կազմակերպության վերակազմակերպման դեպքում ինչպես այն կազմակերպության համար, որից առանձնացել են այլ կազմակերպություն կամ կազմակերպություններ, այնպես էլ առանձնացված կազմակերպության կամ կազմակերպություններից յուրաքանչյուրի համար նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումար է համարվել վերակազմակերպված կազմակերպության նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումարը:

գ. միաձուլման ձևով կազմակերպությունների վերակազմակերպման դեպքում նոր ստեղծված կազմակերպության համար նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումար է համարվում միաձուլված կազմակերպությունների նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումարների ամբողջությունը.

դ. միացման ձևով կազմակերպությունների վերակազմակերպման դեպքում այն կազմակերպության համար, որին միացել են այլ կազմակերպություն կամ կազմակերպություններ, նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումար է համարվում տվյալ կազմակերպության նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումարի և միացած կազմակերպության կամ կազմակերպությունների նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումարների ամբողջությունը.

3) անհատ ձեռնարկատերերի և նոտարների անձնական եկամուտները իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումարում չեն ներառվում (հաշվի չեն առնվում):

3. Շրջանառության հարկ վճարողներ չեն կարող համարվել՝

1) Օրենսգրքի 57-րդ գլխի համաձայն, արտոնագրային հարկ վճարողները՝ գործունեության այդ տեսակների մասով.

2) Օրենսգրքի 83-րդ հոդվածի համաձայն, ակցիզային հարկ վճարողները.

3) բանկերը, վարկային կազմակերպությունները, ապահովագրական ընկերությունները, ներդրումային ընկերությունները, արժեթղթերի շուկայի մասնագիտացված մասնակիցները, գրավատները, արտարժույթի առք ու վաճառքի, արտարժույթի դիլերային-բրոքերային առք ու վաճառքի գործունեություն կրականացնողները, ներդրումային ֆոնդերը, ֆոնդերի կառավարիչները, վճարահաշվարկային կազմակերպությունները, խաղատների, շահումով խաղերի կամ վիճակախաղերի կազմակերպման գործունեություն կրականացնողները, աուդիտորական կազմակերպությունները.

4) հարկային տարվա ընթացքում հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների շահագործման կանոնների երրորդ խախտումը կատարած կազմակերպությունները, անհատ ձեռնարկատերերը և նոտարները՝ խախտումն արձանագրելու օրվանից մինչև այդ օրը ներառող հարկային տարվան հաջորդող հարկային տարվա ավարտը.

5) Օրենսգրքի 30-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն, փոխկապակցված համարվող կազմակերպությունները, անհատ ձեռնարկատերերը և նոտարները, բացառությամբ այն

դեպքերի, երբ Օրենսգրքի 30-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն, նրանց փոխկապակցված կազմակերպությունները և (կամ) ֆիզիկական անձինք հարկային մարմին են ներկայացրել գործունեությունը դադարեցնելու մասին հայտարարություն և դրանից հետո փաստացի գործունեություն չեն իրականացրել:

6) Օրենսգրքի 30-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն, փոխկապակցված համարվող կազմակերպությունները, անհատ ձեռնարկատերերը և նոտարները, եթե հարկային մարմնի ղեկավարի որոշմամբ փոխկապակցված ճանաչված առևտրային կազմակերպությունների, անհատ ձեռնարկատերերի և նոտարների նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումարների ամբողջությունը գերազանցում է 40 միլիոն ՀՀ դրամը:

7) Օրենսգրքի 31-րդ հոդվածով սահմանված՝ համատեղ գործունեության պայմանագրի, ինչպես նաև ապրանքների մատակարարման՝ կոմիսիայի կամ ապրանքների մատակարարման՝ գործակալի անունից հանդես գալու պայման նախատեսող գործակալության պայմանագրի կողմ հանդիսացող կազմակերպությունները, անհատ ձեռնարկատերերը և նոտարները:

4. Առևտրային կազմակերպությունները, անհատ ձեռնարկատերերը և նոտարները համարվում են շրջանառության հարկ վճարող գործունեության բոլոր տեսակների մասով, բացառությամբ գործունեության այն տեսակների, որոնք համարվում են արտոնագրային հարկով հարկման օբյեկտ:

Հոդված 255. Շրջանառության հարկ վճարող համարվելուց դադարելը

1. Շրջանառության հարկ վճարողը դադարում է այդպիսին համարվելուց, եթե՝

1) հարկային մարմին է ներկայացրել հայտարարություն՝ նշում կատարելով ԱԱՀ վճարող համարվելու և որպես ԱԱՀ վճարող հաշվառվելու մասին՝ հայտարարությունում նշված օրվանից (բայց հայտարարությունը ներկայացնելու օրվան նախորդող 20-րդ օրվանից ոչ շուտ) մինչև հայտարարությունում նշված հարկային տարվա ավարտը:

2) ընթացիկ հարկային տարում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումարը գերազանցել է 40 միլիոն ՀՀ դրամը՝ գերազանցելու պահից մինչև տվյալ հարկային տարվա ավարտը, բացառությամբ վիճակախաղերի կազմակերպման գործունեություն իրականացնող հարկ վճարողների:

3) տեղի է ունեցել Օրենսգրքի 254-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 2-րդ, 3-րդ, 5-րդ կամ 7-րդ կետերում նշված փաստերից որևէ մեկը՝ այդ փաստը տեղի ունենալու օրվանից մինչև տվյալ հարկային տարվա ավարտը:

4) տեղի է ունեցել Օրենսգրքի 254-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 4-րդ կետում նշված փաստը՝ այդ փաստը տեղի ունենալու օրվանից մինչև այդ օրը ներառող հարկային տարվան հաջորդող հարկային տարվա ավարտը.

5) տեղի է ունեցել Օրենսգրքի 254-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 6-րդ կետում նշված փաստը՝ փոխկապակցված ճանաչելու մասին հարկային մարմնի ղեկավարի որոշումը ստանալու օրվանից այնքան ժամանակ, քանի դեռ այդ որոշումը դատարանի վճռով չեղյալ չի համարվել:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ և 3-րդ կետերով սահմանված փաստերից որևէ մեկը տեղի ունենալու օրվանից մինչև այդ օրվան հաջորդող 20-րդ օրը ներառյալ առևտրային կազմակերպությունը, անհատ ձեռնարկատերը կամ նոտարը հարկային մարմին է ներկայացնում հայտարարություն՝ նշելով շրջանառության հարկ վճարող համարվելուց դադարելու համապատասխան հիմքը և օրը:

Հոդված 256. Շրջանառության հարկով հարկման օբյեկտը

1. Շրջանառության հարկով հարկման օբյեկտ են համարվում՝

1) ապրանքների մատակարարումը, աշխատանքների կատարումը և (կամ) ծառայությունների մատուցումը.

2) այլ եկամուտների ստացումը, բացառությամբ շահաբաժինների:

Հոդված 257. Շրջանառության հարկով հարկման բազան

1. Շրջանառության հարկով հարկման բազա են համարվում իրացման շրջանառությունը և այլ եկամուտները, բացառությամբ շահաբաժինների:

2. Սույն հոդվածի կիրառության իմաստով, եկամուտների հաշվառումն իրականացվում է Օրենսգրքի 6-րդ բաժնով սահմանված կարգով:

Հոդված 258. Շրջանառության հարկի դրույքաչափերը

1. Շրջանառության հարկով հարկման օբյեկտ համարվող գործարքների ու գործառնությունների հարկման բազայի նկատմամբ շրջանառության հարկը հաշվարկվում է հետևյալ դրույքաչափերով՝ հաշվի առնելով սույն հոդվածի 2-րդ և 3-րդ մասերով սահմանված դրույթները.

Եկամտի տեսակը	Դրույքաչափը (տոկոս)
առևտրական (առք ու վաճառքի) գործունեությունից ստացվող եկամուտներ, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած՝ երկրորդային հումքի առևտրական (առք ու	5

վաճառքի) գործունեությունից ստացվող եկամուտների	
Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած՝ երկրորդային հոլմքի առևտրական (առք ու վաճառքի) գործունեությունից ստացվող եկամուտներ	1.5
արտադրական գործունեությունից ստացվող եկամուտներ	3.5
վարձակալական վճար, տոկոս, ռոյալթի, ակտիվների (այդ թվում՝ անշարժ գույքի) օտարումից ստացվող եկամուտներ	10
Նոտարական գործունեությունից ստացվող եկամուտներ	20
վիճակահաղերի կազմակերպման գործունեությունից ստացվող եկամուտներ	25
այլ գործունեությունից ստացվող եկամուտներ և այլ եկամուտներ	5

2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի համար առևտրական (առք ու վաճառքի) գործունեությունից ձևավորվող հարկման բազայի մասով (բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած՝ երկրորդային հոլմքի առևտրական (առք ու վաճառքի) գործունեությունից ձևավորվող հարկման բազայի) սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված դրույքաչափով հաշվարկված շրջանառության հարկի գումարը նվազեցվում է տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանում անմիջական վաճառքի նպատակով ձեռք բերված ապրանքների գծով կատարված՝ Օրենսգրքի 55-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-4-րդ կետերով սահմանված հաշվարկային փաստաթղթերով հիմնավորված ծախսերի (ներառյալ՝ ԱԱՀ-ի, ակցիզային հարկի և (կամ) բնապահպանական հարկի գումարները), ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծված ապրանքների մասով ներմուծման մաքսային հայտարարագրերում արտացոլված մաքսային արժեքի, հաշվարկված մաքսատուրքի, ԱԱՀ-ի, ակցիզային հարկի և (կամ) բնապահպանական հարկերի հանրագումարի կամ ներմուծման հարկային հայտարարագրերում արտացոլված՝ ԱԱՀ-ով հարկման բազայի, հաշվարկված ԱԱՀ-ի, ակցիզային հարկի և (կամ) բնապահպանական հարկի հանրագումարի (այսուհետ՝ ապրանքների ձեռք բերման ծախսեր) 4 տոկոսը կազմող գումարի չափով: Եթե սույն մասով սահմանված նվազեցումներից հետո շրջանառության հարկի գումարը կազմում է առևտրական (առք ու

վաճառքի) գործունեությունից ձևավորվող հարկման բազայի 1.5 տոկոսից պակաս գումար, ապա առևտրական (առք ու վաճառքի) գործունեությունից ձևավորվող հարկման բազայի նկատմամբ շրջանառության հարկը հաշվարկվում է 1.5 տոկոս դրույքաչափով: Սույն մասին համապատասխան՝ շրջանառության հարկի գումարից չնվազեցված մասը (այդ թվում՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար առևտրական (առք ու վաճառքի) գործունեությունից ձևավորվող հարկման բազայի բացակայության դեպքում)՝ սույն մասի պահանջների պահպանմամբ, նվազեցվում է հետագա հաշվետու ժամանակաշրջանների համար առևտրական (առք ու վաճառքի) գործունեությունից ձևավորվող հարկման բազայի նկատմամբ հաշվարկվող շրջանառության հարկի գումարից:

Հոդված 259. Հաշվետու ժամանակաշրջանը

1. Շրջանառության հարկի հաշվարկման և վճարման համար հաշվետու ժամանակաշրջան է համարվում յուրաքանչյուր եռամսյակը:

Հոդված 260. Պետական բյուջե վճարման ենթակա շրջանառության հարկի գումարի

հաշվարկման կարգը

1. Շրջանառության հարկ վճարողները հաշվետու ժամանակաշրջանի գործունեության (բացառությամբ առևտրական (առք ու վաճառքի) գործունեության) արդյունքներով պետական բյուջե են վճարում այդ ժամանակաշրջանում ձևավորվող հարկման բազայի նկատմամբ Օրենսգրքի 258-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված համապատասխան դրույքաչափերի կիրառությամբ հաշվարկված շրջանառության հարկի գումարը:

2. Շրջանառության հարկ վճարողները հաշվետու ժամանակաշրջանի՝ առևտրական (առք ու վաճառքի) գործունեության արդյունքներով պետական բյուջե են վճարում այդ ժամանակաշրջանում ձևավորվող հարկման բազայի նկատմամբ Օրենսգրքի 258-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված դրույքաչափի կիրառությամբ հաշվարկված շրջանառության հարկի գումարի և Օրենսգրքի 258-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված կարգով հաշվարկված՝ շրջանառության հարկի գումարից նվազեցվող գումարի տարբերությունը:

3. Առևտրային կազմակերպություններին, անհատ ձեռնարկատերերին և (կամ) նոտարներին Օրենսգրքի 30-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված կարգով փոխկապակցված ճանաչելու մասին հարկային մարմնի ղեկավարի որոշումը դատարանի վճռով չեղյալ համարվելու դեպքում որոշման գործողության ժամանակաշրջանի համար կատարվում է շրջանառության հարկի գծով հարկային պարտավորությունների վերահաշվարկ:

Հոդված 261. Շրջանառության հարկի հաշվարկների ներկայացումը

1. Շրջանառության հարկ վճարողները մինչև յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ Օրենսգրքի 53-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հարկային մարմին են ներկայացնում շրջանառության հարկի հաշվարկներ:

Յոթված 262. Շրջանառության հարկի գումարի վճարումը

1. Շրջանառության հարկ վճարողները Օրենսգրքի 260-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հաշվարկված՝ պետական բյուջե վճարման ենթակա շրջանառության հարկի գումարները պետական բյուջե են վճարում մինչև յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ:

Յոթված 263. Շրջանառության հարկ վճարողների կողմից այլ հարկերի և վճարների հաշվարկումը և վճարումը

1. Շրջանառության հարկ վճարողի համար պահպանվում է Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում և կարգով այլ հարկերի (որոնց շրջանառության հարկը չի փոխարինում) և վճարների հաշվարկման ու վճարման կարգը, բացառությամբ սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված դեպքերի:

2. Շրջանառության հարկ վճարողները, սույն գլխով կարգավորվող հարաբերությունների մասով, ազատվում են՝

1) Օրենսգրքի 135-րդ հոդվածով սահմանված՝ շահութահարկի կանխավճարների կատարումից.

2) Օրենսգրքի 150-րդ հոդվածի 12-րդ մասով հարկային գործակալի համար սահմանված պարտավորությունների կատարումից:

3. Շրջանառության հարկ վճարողները ապրանքների ձեռքբերման, աշխատանքների ընդունման և (կամ) ծառայությունների ստացման դիմաց վճարած (ինչպես նաև ապրանքների ներմուծման ժամանակ մաքսային կամ հարկային մարմիններում վճարած) ԱԱՀ-ի գումարները միացնում են այդ ապրանքների ձեռքբերման, աշխատանքների ընդունման և (կամ) ծառայությունների ստացման սկզբնական արժեքին:

Յոթված 264. Շրջանառության հարկի համակարգից հարկման ընդհանուր համակարգին անցումը

1. Հարկ վճարողները որպես շրջանառության հարկ վճարող համարվելուց դադարելու պահից (շրջանառության հարկի համակարգից հարկման ընդհանուր համակարգ անցնելու պահից) տվյալ հարկային տարվա մնացած ժամանակահատվածում հարկային պարտավորությունները հաշվարկում և կատարում են Օրենսգրքով սահմանված ընդհանուր

կարգով՝ որպես շրջանառության հարկ վճարող համարվելուց դադարելու պահից հետո ձևավորվող հարկման բազաների մասով:

2. Շրջանառության հարկի համակարգից հարկման ընդհանուր համակարգ անցնելու դեպքում հարկ վճարողի համախառն եկամտից նվազեցվում են մինչև շրջանառության հարկ վճարող համարվելը և (կամ) շրջանառության հարկ վճարող համարվելու ժամանակահատվածում կատարված՝ հիմնական միջոցների ձեռք բերման ծախսերը՝ Օրենսգրքով սահմանված ընդհանուր կարգով: Սույն մասի կիրառության իմաստով, շրջանառության հարկի համակարգից հարկման ընդհանուր համակարգ անցնելու դեպքում՝

1) հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը որոշելու համար հաշվի են առնվում շրջանառության հարկի համակարգում հիմնական միջոցների մասով Օրենսգրքի 121-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հաշվարկվող ամորտիզացիոն մասհանումները.

2) հիմնական միջոցների մասով Օրենսգրքի 121-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հաշվարկվող ամորտիզացիոն մասհանումների գծով ծախսերը համախառն եկամտից նվազեցվում են շրջանառության հարկի համակարգից հարկման ընդհանուր համակարգ անցնելու օրն ընդգրկող ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ից.

3) Օրենսգրքի 121-րդ հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված և շրջանառության հարկի համակարգից հարկման ընդհանուր համակարգ անցնելու օրն ընդգրկող ամսվան վերաբերող՝ վարչական, իրացման, ոչ արտադրական բնույթի այլ, ինչպես նաև ֆինանսական ծախսերը (այն մասով, որը նույն մասի համաձայն, նվազեցվում է այն հարկային տարվա ընթացքում, որին այն վերաբերում է) համախառն եկամտից նվազեցվում են շրջանառության հարկի համակարգից հարկման ընդհանուր համակարգ անցնելու օրվանից մինչև այդ օրն ընդգրկող ամսվա վերջը եղած օրերի՝ տվյալ ամսվա բոլոր օրերի կառուցվածքում ունեցած տեսակարար կշռին համապատասխանող չափով:

Հոդված 265. Շրջանառության հարկի գումարի մուտքագրումը միասնական հաշվին

1. Օրենսգրքով սահմանված չափից ավելի վճարված շրջանառության հարկի գումարները Օրենսգրքի՝ հարկային վարչարարության մասով սահմանված կարգով և ժամկետներում մուտքագրվում են միասնական հաշվին:

Հոդված 266. Ընտանեկան ձեռնարկատիրոջ ունը

1. Ընտանեկան ձեռնարկատիրոջ ունը է համարվում ձեռնարկատիրական եկամուտ ստանալու նպատակով ընտանիքի մեկից ավելի անդամների կողմից համատեղ իրականացվող գործունեության ունը :

2. Սույն հոդվածի կիրառության իմաստով , ընտանիքի անդամներ են համարվում ծնողը , ամուսինը , զավակը , եղբայրը , քույրը :

Հոդված 267. Ընտանեկան ձեռնարկատիրոջ անսուբյեկտները

1. Ընտանեկան ձեռնարկատիրոջ անսուբյեկտներ են համարվում սույն հոդվածի 2-4-րդ մասերով սահմանված պայմաններին բավարարող ռեզիդենտ առևտրային կազմակերպությունները և անհատ ձեռնարկատերերը (բացառությամբ սույն հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված դեպքերի)՝ հետևյալ դեպքերում և ժամկետներով .

1) տվյալ հարկային տարվա հունվարի 1-ից մինչև տվյալ հարկային տարվա ավարտը (բացառությամբ Օրենսգրքի 254-րդ հոդվածով սահմանված՝ հարկային տարվա ընթացքում շրջանառության հարկ վճարող համարվելու կամ Օրենսգրքի 59-րդ հոդվածով սահմանված՝ հարկային տարվա ընթացքում ԱԱՀ վճարող համարվելու դեպքերի) , եթե հարկ վճարողը մինչև տվյալ հարկային տարվա փետրվարի 20-ը ներառյալ հարկային մարմին է ներկայացրել հարկային մարմնի հաստատած ձևով՝ ընտանեկան ձեռնարկատիրոջ անսուբյեկտ համարվելու վերաբերյալ հայտարարություն և ընտանեկան ձեռնարկատիրոջ ունում ներգրավված անձանց՝ ընտանիքի անդամ լինելը հիմնավորող համապատասխան փաստաթղթեր .

2) հարկային տարվա ընթացքում պետական գրանցում ստացած առևտրային կազմակերպությունը կամ որպես

անհատ ձեռնարկատեր հաշվառված ֆիզիկական անձը՝ համապատասխանաբար, պետական գրանցման կամ որպես անհատ ձեռնարկատեր հաշվառման օրվանից մինչև տվյալ հարկային տարվա ավարտը (բացառությամբ Օրենսգրքի 254-րդ հոդվածով սահմանված՝ հարկային տարվա ընթացքում շրջանառության հարկ վճարող համարվելու կամ Օրենսգրքի 59-րդ հոդվածով սահմանված՝ հարկային տարվա ընթացքում ԱԱՀ վճարող համարվելու դեպքերի), եթե հարկ վճարողը մինչև համապատասխանաբար՝ պետական գրանցման կամ որպես անհատ ձեռնարկատեր հաշվառման օրվան հաջորդող 20-րդ օրը ներառյալ հարկային մարմին է ներկայացրել հարկային մարմնի հաստատած ձևով՝ ընտանեկան ձեռնարկատիրության սուբյեկտ համարվելու վերաբերյալ հայտարարության և ընտանեկան ձեռնարկատիրության և ներգրավված անձանց՝ ընտանիքի անդամ լինելը հիմնավորող համապատասխան փաստաթղթեր: Սույն կետի կիրառության հմաստով, վերակազմակերպման արդյունքում նոր ստեղծվող կազմակերպության կամ կազմակերպության նսեռի համար պետական գրանցում է համարվում նաև կազմակերպության վերակազմակերպման պետական գրանցումը .

3) մինչև հարկային տարվա փետրվարի 20-ը ներառյալ գործունեության չիրականացած (գործունեության ընդդարեցրած) առևտրային կազմակերպությունը կամ անհատ ձեռնարկատերը գործունեության ընդվերսկսելու օրվանից մինչև մինչև տվյալ հարկային տարվա ավարտը (բացառությամբ Օրենսգրքի 254-րդ հոդվածով սահմանված՝ հարկային տարվա ընթացքում շրջանառության հարկ վճարող համարվելու կամ Օրենսգրքի 59-րդ հոդվածով սահմանված՝ հարկային տարվա ընթացքում ԱԱՀ վճարող համարվելու դեպքերի), եթե հարկ վճարողը մինչև գործունեության ընդվերսկսելու օրվան հաջորդող 20-րդ օրը ներառյալ հարկային մարմին է ներկայացրել հարկա-

յին մարմնի հաստատած ձևով՝ ընտանեկան ձեռնարկատիրոջ ան սուբյեկտ համարվելու վերաբերյալ հայտարարության և ընտանեկան ձեռնարկատիրոջ ունեցած անձանց՝ ընտանիքի անդամ լինելը հիմնավորող համապատասխան փաստաթղթեր :

Սույն մասի կիրառության իմաստով, ընտանեկան ձեռնարկատիրոջ ունեցած անձանց՝ ընտանիքի անդամ լինելը հիմնավորող համապատասխան փաստաթղթերի ցանկը սահմանում է հարկային մարմինը : Ընտանեկան ձեռնարկատիրոջ ունեցած անձանց՝ ընտանիքի անդամների փոփոխության դեպքում՝ մինչև փոփոխության կատարելը, առևտրային կազմակերպությունները և անհատ ձեռնարկատերերը հարկային մարմին են ներկայացնում հարկային մարմնի հաստատած ձևով՝ ընտանեկան ձեռնարկատիրոջ ան սուբյեկտ համարվելու վերաբերյալ նոր հայտարարության և ընտանեկան ձեռնարկատիրոջ ունեցած անձանց՝ ընտանիքի անդամ լինելը հիմնավորող համապատասխան փաստաթղթեր :

2. Ընտանեկան ձեռնարկատիրոջ ան սուբյեկտ կարող է համարվել այն առևտրային կազմակերպությունը և անհատ ձեռնարկատերը, որի նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումարը չի գերազանցել 18 միլիոն ՀՀ դրամը : Սույն մասի կիրառության առումով՝

1) իրացման շրջանառության ներառում է նաև պետական արտոնագրային հարկով հարկման օբյեկտ համարվող գործունեության տեսակների և (կամ) շրջանառության հարկով հարկման համակարգի շրջանակներում իրականացվող գործունեության տեսակներին վերագրվող իրացման շրջանառությանը .

2) առևտրային կազմակերպություններին վերակազմակերպման դեպքում հաշվի են առնվում հետևյալ առանձնահատկությունները .

ա. բաժանման ձևով կազմակերպության վերակազմակերպման դեպքում նոր ստեղծված կազմակերպություններին յուրաքանչյուրի համար նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումար է համարվում բաժանման ձևով վերակազմակերպված կազմակերպության նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումարը .

բ. առանձնացման ձևով կազմակերպության վերակազմակերպման դեպքում ինչպես այն կազմակերպության համար , որից առանձնացել են այլ կազմակերպություն կամ կազմակերպություններ , այնպես էլ առանձնացված կազմակերպության կամ կազմակերպություններին յուրաքանչյուրի համար նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումար շարունակվում է համարվել վերակազմակերպված կազմակերպության նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումարը .

գ. միաձուլման ձևով կազմակերպություններին վերակազմակերպման դեպքում նոր ստեղծված կազմակերպության համար նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումար է համարվում միաձուլված կազմակերպություններին նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով

իրացման շրջանառության և այլ եկամուտներ հանրագումարներ համբողջությունը .

դ . միացման ձևով կազմակերպություններ վերակազմակերպման դեպքում այն կազմակերպության համար , որին միացել են այլ կազմակերպություն կամ կազմակերպություններ , նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակներին մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտներ հանրագումար է համարվում տվյալ կազմակերպության նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակներին մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտներ հանրագումարի և միացած կազմակերպության կամ կազմակերպություններ նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակներին մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտներ հանրագումարներ համբողջությունը .

3) անհատ ձեռնարկատերերի անձնական եկամուտները իրացման շրջանառության և այլ եկամուտներ հանրագումարում չեն ներառվում (հաշվի չեն առնվում) :

3. Անհատ ձեռնարկատերը կարող է համարվել ընտանեկան ձեռնարկատիրություն սուբյեկտ , եթե վերջինս իր գործունեությունը (այդ թվում` պետական արտոնագրային հարկի օբյեկտ համարվող գործունեությունը) իրականացնում է բացառապես իր ընտանիքի անդամների (այդ թվում` որպես վարձու աշխատող)միջոցով :

4. Առևտրային կազմակերպությունը կարող է համարվել ընտանեկան ձեռնարկատիրության սուբյեկտ , եթե առևտրային կազմակերպության կանոնադրական կամ բաժնետեղալից կապիտալն ամբողջությամբ պատկանում է ընտանիքի մեկ կամ մի քանի անդամի , և եթե կազմակերպությունը իր գործունեությունը իրականացնում է բացառապես կազմակերպության կանոնադրական կամ բաժնետեղալից կապիտալում մասնակցություն ունեցող

ան ձանց կամ այդ ան ձանց ընտանիքի անդամների (այդ թվում՝ որպես վարձու աշխատող) միջոցով :

5. Ընտանեկան ձեռնարկատիրու թյան սուբյեկտներ չեն կարող համարվել՝

1) առևտրական (առքու վաճառքի) գործունեությամբ զբաղվող կազմակերպությունները և անհատ ձեռնարկատերերը .

2) Օրենսգրքի 57-րդ գլխի համաձայն , արտոնագրային հարկ վճարողները՝ գործունեության այդ տեսակների մասով .

3) Օրենսգրքի 83-րդ հոդվածի համաձայն , ակցիզային հարկ վճարողները .

4) բանկերը , վարկային կազմակերպությունները , ապահովագրական ընկերությունները , ներդրումային ընկերությունները , արժեթղթերի շուկայի մասնագիտացված մասնակիցները , գրավատները , արտարժույթի առքու վաճառքի , արտարժույթի դիլերային -բրոքերային առքու վաճառքի գործունեություն իրականացնողները , ներդրումային ֆոնդերը , ֆոնդերի կառավարիչները , վճարահաշվարկային կազմակերպությունները , խաղատներ , շահույթով խաղերի կամ վիճակախաղերի կազմակերպման գործունեություն իրականացնողները , առդիտորական կազմակերպությունները .

5) հարկային տարվա ընթացքում հսկիչ -դրամարկդային մեքենաների շահագործման կանոններին երրորդ խախտումը կատարած կազմակերպությունները և անհատ ձեռնարկատերերը՝ խախտումն արձանագրելու օրվանից մինչև այդ օրը ներառող հարկային տարվան հաջորդող հարկային տարվա ավարտը .

6) Օրենսգրքի 30-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն , փոխկապակցված համարվող կազմակերպությունները և անհատ ձեռնարկատերերը , բացառությամբ այն դեպքերի , երբ Օրենսգրքի 30-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն , նրանց

փոխկապակցված կազմակերպությունները և (կամ) ֆիզիկական անձինք հարկային մարմին են ներկայացրել գործունեությունը դադարեցնելու մասին հայտարարություն և դրանից հետո փաստացի գործունեություն չեն իրականացրել .

7) Օրենսգրքի 30-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն , փոխկապակցված համարվող կազմակերպությունները և անհատ ձեռնարկատերերը , եթե հարկային մարմնի ղեկավարի որոշմամբ փոխկապակցված ճանաչված առևտրային կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումարների ամբողջությունը գերազանցում է 18միլիոն ՀՀ դրամը .

8) Օրենսգրքի 31-րդ հոդվածով սահմանված` համատեղ գործունեության պայմանագրի , ինչպես նաև ապրանքների մատակարարման` կոմիսիայի կամ ապրանքների մատակարարման` գործակալի անունից հանդես գալու պայման նախատեսող գործակալության պայմանագրի կողմ հանդիսացող կազմակերպությունները և անհատ ձեռնարկատերերը :

6. Առևտրային կազմակերպությունները և անհատ ձեռնարկատերերը համարվում են ընտանեկան ձեռնարկատիրություն սուբյեկտ գործունեության բոլոր տեսակների մասով , բացառությամբ գործունեության այն տեսակների , որոնք համարվում են արտոնագրային հարկով հարկման օբյեկտ :

Հոդված 268. Ընտանեկան ձեռնարկատիրություն սուբյեկտ համարվելուց դադարելը

1. Ընտանեկան ձեռնարկատիրություն սուբյեկտը դադարում է այդպիսին համարվելուց , եթե`

- 1) հարկային մարմին է ներկայացրել հայտարարություն` նշում կատարելով ԱԱՀ վճարող համարվելու և որպես ԱԱՀ վճարող հաշվառվելու մասին`

հայ տարարո՞ւթյունում նշված օրվանից (բայց հայ տարարո՞ւթյունը ներկայացնելու օրվան նախորդող 20-րդ օրվանից ոչ շուտ) մինչև հայ տարարո՞ւթյունում նշված հարկային տարվա ավարտը կամ հարկային մարմին է ներկայացրել հարկային մարմնի հաստատած ձևով՝ շրջանառության հարկ վճարող համարվելու վերաբերյալ հայ տարարո՞ւթյունն՝ այդ հայ տարարո՞ւթյան ներկայացման օրվանից մինչև տվյալ հարկային տարվա ավարտը .

2) ընթացիկ հարկային տարում գործունեության բռնկումը տեսակներին մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտներին հանրագումարը գերազանցել է 18 միլիոն ՅՅ դրամը՝ գերազանցելու պահից մինչև տվյալ հարկային տարվա ավարտը .

3) տեղի է ունեցել Օրենսգրքի 267-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 1-ին , 3-րդ , 4-րդ , 6-րդ կամ 8-րդ կետերում նշված փաստերից որևէ մեկը՝ այդ փաստը տեղի ունենալու օրվանից մինչև տվյալ հարկային տարվա ավարտը .

4) տեղի է ունեցել Օրենսգրքի 267-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 5-րդ կետում նշված փաստը՝ այդ փաստը տեղի ունենալու օրվանից մինչև այդ օրը ներառող հարկային տարվան հաջորդող հարկային տարվա ավարտը .

5) տեղի է ունեցել Օրենսգրքի 267-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 7-րդ կետում նշված փաստը՝ փոխկապակցված ճանաչելու մասին հարկային մարմնի ղեկավարի որոշումը ստանալու օրվանից այնքան ժամանակ , քանի դեռ այդ որոշումը դատարանի վճռով չեղյալ չի համարվել .

6) ընտանեկան ձեռնարկատիրությունում ներգրավել է (այդ թվում՝ որպես վարձու աշխատող) այն պիսիանձի , որը Օրենսգրքի 267-րդ հոդվածի 3-րդ և 4-րդ մասերի համաձայն , չի համարվում ընտանիքի անդամ՝ այդ փաստը տեղի ունենալու օրվանից մինչև տվյալ հարկային տարվա ավարտը .

7) ընտանեկան ձեռնարկատիրության շրջանակներում փաստացի օգտագործել է Օրենսգրքի 267-րդ հոդվածի 3-րդ և

4-րդ մասերի համաձայն , ընտանիքի անդամ չհամարվող անձի աշխատանքը` այդ անձի` աշխատանքի ընդունումն օրենսդրական սահմանված կարգով չձևակերպելու փաստը տեղի ունենալու օրվանից մինչև տվյալ հարկային տարվա ավարտը :

Հոդված 269. Ընտանեկան ձեռնարկատիրոջ անսուբյեկտների կողմից հարկերի և վճարների հաշվարկումը և վճարումը

1. Ընտանեկան ձեռնարկատիրոջ անսուբյեկտներն ազատվում են ընտանեկան ձեռնարկատիրոջ անմասով առաջացող բոլոր պետական հարկերի հաշվարկման և պետական բյուջե վճարման պարտավորությունից (այդ թվում` որպես հարկային գործակալ` հարկը հաշվարկելու , պահելու և պետական բյուջե փոխանցելու պարտավորությունից , ինչպես նաև Օրենսգրքի 135-րդ հոդվածով սահմանված` շահույթահարկի կանխավճարների կատարման պարտավորությունից), բացառությամբ սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված դեպքերի :

2. Ընտանեկան ձեռնարկատիրոջ անսուբյեկտները չեն ազատվում`

1) Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծվող այդ թվում` ԵՏՄ անդամ պետություններից ապրանքների մասով Օրենսգրքով սահմանված կարգով հարկերի հաշվարկման և պետական բյուջե վճարման պարտավորությունից .

2) ընտանեկան ձեռնարկատիրոջ անմեջ ներգրավված վարձու աշխատողներին (այդ թվում` նաև այն դեպքում , երբ այդ վարձու աշխատողները միաժամանակ ներգրավված են նաև արտոնագրային հարկի օբյեկտ համարվող գործունեության մեջ) ընտանեկան ձեռնարկատիրոջ անմասով հարկային գործակալի կողմից վճարվող հարկվող եկամուտներից յուրաքանչյուր վարձու աշխատողի համար ամսական 5 հազար ՀՀ դրամի չափով եկամտային հարկ հաշվարկելու և վճարելու պար-

տավորությունը (այդ թվում՝ ոչ ամբողջական ամսվա համար), որը այդ եկամտունեքի մասով համարվում է եկամտային հարկի գծով վերջնական հարկային պարտավորություն:

3. Ընտանեկան ձեռնարկատիրությունը սուբյեկտները ապրանքների ձեռքբերման, աշխատանքների ընդունման և (կամ) ծառայությունների ստացման դիմաց վճարած (ինչպես նաև ապրանքների ներմուծման ժամանակ մաքսային կամ հարկային մարմիններում վճարած) ԱԱՀ-ի գումարները միացնում են այդ ապրանքների ձեռքբերման, աշխատանքների ընդունման և (կամ) ծառայությունների ստացման սկզբնական արժեքին:

Հոդված 270.

Ընտանեկան ձեռնարկատիրություն

սուբյեկտների կողմից հարկային

հաշվարկների ներկայացումը

1. Ընտանեկան ձեռնարկատիրությունը սուբյեկտները մինչև հարկային տարվան հաջորդող հարկային տարվա փետրվարի 1-ը ներառյալ Օրենսգրքի 53-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հարկային մարմին են ներկայացնում հաշվետվություններ՝ նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամտունեքի հանրագումարի վերաբերյալ:

2. Ընտանեկան ձեռնարկատիրությունը սուբյեկտները մինչև յուրաքանչյուր ամսվան հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ Օրենսգրքի 53-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հարկային մարմին են ներկայացնում Օրենսգրքի 156-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ եկամտային հարկի հաշվարկի ընտանեկան ձեռնարկատիրությունում ներգրավված վարձու աշխատողների համար:

3. Ընտանեկան ձեռնարկատիրությունը սուբյեկտներն ազատվում են հարկային մարմին Օրենսգրքով սահմանված այլ հարկային հաշվարկների

ներկայացնումից, բացառությամբ ԵՏՄ անդամ պետություններին Զայաստանի Զանրապետության տարածքներում ընդունվող ապրանքների համար ներմուծման հարկային հայտարարագրի ներկայացումից:

Հոդված 271. Ընտանեկան ձեռնարկատիրության սուբյեկտների կողմից հարկերի և

վճարների վճարումը

1. Օրենսգրքի 269-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 2-րդ կետով սահմանված՝ ընտանեկան ձեռնարկատիրության մեջ ներգրավված վարձու աշխատողներին ընտանեկան ձեռնարկատիրության մասով հարկային գործակալի կողմից վճարվող հարկվող եկամուտներից յուրաքանչյուր վարձու աշխատողի համար ամսական 5 հազար ՀՀ դրամի չափով եկամտային հարկի գումարները հաշվարկվում և պետական բյուջե են վճարվում մինչև եկամուտների հաշվարկման ամսվան հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ:

Հոդված 272. Ընտանեկան ձեռնարկատիրության համակարգից շրջանառության

հարկի համակարգին կամ հարկման ընդհանուր համակարգին անցումը

1. Հարկ վճարողները որպես ընտանեկան ձեռնարկատիրության սուբյեկտ համարվելուց դադարելու պահից՝

1) շրջանառության հարկի համակարգ անցնելու դեպքում տվյալ հարկային տարվա մնացած ժամանակահատվածում (բացառությամբ Օրենսգրքի 59-րդ հոդվածով սահմանված՝ հարկային տարվա ընթացքում ԱԱՀ վճարող համարվելու դեպքերի) հարկային պարտավորությունները հաշվարկում և կատարում են Օրենսգրքի 55-րդ գլխով սահմանված ընդհանուր կարգով՝ որպես ընտանեկան ձեռնարկատիրության սուբյեկտ

համարվելու և գ դադարելու պահից հետո ձևավորվող հարկման բազաների մասով .

2) ընդհանուր համակարգ անցնելու դեպքում տվյալ հարկային տարվա մնացած ժամանակահատվածում հարկային պարտավորությունները հաշվարկում և կատարում են Օրենսգրքով սահմանված ընդհանուր կարգով՝ որպես ընտանեկան ձեռնարկատիրություն սուբյեկտ համարվելու և գ դադարելու պահից հետո ձևավորվող հարկման բազաների մասով :

2. Ընտանեկան ձեռնարկատիրություն համակարգից հարկման ընդհանուր համակարգ անցնելու դեպքում հարկ վճարողի համախառն եկամտից նվազեցվում են մինչև ընտանեկան ձեռնարկատիրության սուբյեկտ համարվելը և (կամ) ընտանեկան ձեռնարկատիրության սուբյեկտ համարվելու ժամանակահատվածում կատարված՝ հիմնական միջոցների ձեռք բերման ծախսերը՝ Օրենսգրքով սահմանված ընդհանուր կարգով : Սույն մասի կիրառություն իմաստով , ընտանեկան ձեռնարկատիրության համակարգից հարկման ընդհանուր համակարգ անցնելու դեպքում՝

1) հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը որոշելու համար հաշվի են առնվում ընտանեկան ձեռնարկատիրության համակարգում հիմնական միջոցների մասով Օրենսգրքի 121-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հաշվարկվող ամորտիզացիոն մասհանումները .

2) հիմնական միջոցների մասով Օրենսգրքի 121-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հաշվարկվող ամորտիզացիոն մասհանումների գծով ծախսերը համախառն եկամտից նվազեցվում են ընտանեկան ձեռնարկատիրության համակարգից հարկման ընդհանուր համակարգ անցնելու օրն ընդգրկող ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ից .

3) Օրենսգրքի 121-րդ հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված և ընտանեկան ձեռնարկատիրոջ անհամակարգից հարկման ընդհանուր համակարգ անցնելու օրն ընդգրկող ամսվան վերաբերող՝ վարչական, իրացման, ոչ արտադրական բնույթի այլ, ինչպես նաև ֆինանսական ծախսերը (այն մասով, որը նույն մասի համաձայն, նվազեցվում է այն հարկային տարվա ընթացքում, որին այն վերաբերում է) համախառն եկամտից նվազեցվում են ընտանեկան ձեռնարկատիրոջ անհամակարգից հարկման ընդհանուր համակարգ անցնելու օրվանից մինչև այդ օրն ընդգրկող ամսվա վերջը եղած օրերի՝ տվյալ ամսվա բոլոր օրերի կառուցվածքում ունեցած տեսակարար կշռին համապատասխանող չափով :

Հոդված 273. Արտոնագրային հարկը

1. Արտոնագրային հարկը Օրենսգրքի 276-րդ հոդվածով սահմանված՝ հարկման օբյեկտ համարվող գործունեության տեսակների իրականացման համար Օրենսգրքով սահմանված կարգով, չափով և ժամկետներում պետական բյուջե վճարվող՝ ԱԱՀ-ին և ԱԿԱՄ՝ շահույթահարկին փոխարինող պետական հարկ է:

2. Կազմակերպությունների համար արտոնագրային հարկը փոխարինում է ԱԱՀ-ին և (կամ) շահույթահարկին: Արտոնագրային հարկի մեջ շահույթահարկի հաշվարկային մեծությունն ընդունվում է 40 տոկոս, իսկ ԱԱՀ-ի հաշվարկային մեծությունը՝ 60 տոկոս:

3. Անհատ ձեռնարկատերերի համար արտոնագրային հարկը փոխարինում է ԱԱՀ-ին:

Հոդված 274. Արտոնագրային հարկ վճարող ներք

1. Արտոնագրային հարկ վճարող են համարվում Օրենսգրքի 276-րդ հոդվածով սահմանված՝ արտոնագրային հարկով հարկման օբյեկտ համարվող գործունեության տեսակը՝ սննդամթերքի իրականացնող կազմակերպությունները և անհատ ձեռնարկատերերը՝ հաշվի առնելով սույն հոդվածի 2-րդ և 3-րդ մասերով սահմանված առանձնահատկությունները:

2. Կազմակերպությունները կամ անհատ ձեռնարկատերերը համարվում են արտոնագրային հարկ վճարող նաև այն դեպքերում, երբ հանրային սննդի ոլորտում գործունեությունն իրականացվում է այլ անձանց կողմից՝ առանց այդ սրահի (սրահների) մասով անշարժ գույքի հետ կապված իրավունքների՝ օրենքով սահմանված կարգով գրանցման (առանց պետական գրանցման),
բացիմոռ ու թ
սննդի ոլորտում գործունեություն իրականացնելու

համար Օրենսգրքի սույն գլխով սահմանված կարգով արտոնագրի ստանալու դեպքի :

Օրենսգրքի

կարգով վարձակալած (անշարժ գույքի հետ կապված իրավունքները ձևակերպած)

հանրային

սահմանում հանրային սննդի ոլորտում գործունեությունները իրականացնելու դեպքում արտոնագրային հարկվճարողներ են համարվում անշարժ գույքի վարձակալ հանդիսացող կազմակերպությունները կամ անհատները նարկատերերը :

3. Սույն գլխով սահմանված կարգով արտոնագրային հարկվճարելու վերաբերյալ հայտարարություններ կայացնելու դեպքում առևտրի իրականացման վայրերում (նույն շուկաներ) վաճառատուներին կամ վաճառակետերին միջոցով թանկարժեք մետաղների, թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրերի կամ թանկարժեք քարերի առքուվաճառքի գործունեություններ իրականացնող կազմակերպությունները և անհատները նարկատերերը կարող են համարվել արտոնագրային հարկվճարող , եթե վերջիններս Օրենսգրքով սահմանված կարգով համարվում են շրջանառության հարկվճարող և վերջիններիս տվյալ հարկային տարվա տարեկան իրացման շրջանառությունը չի գերազանցել ԱԱՀ-ի շեմը :

4. Արտոնագրային հարկով հարկման օբյեկտ համարվող գործունեության տեսակներ իրականացնող կազմակերպությունները և անհատները նարկատերերը արտոնագրային հարկվճարող են համարվում միայն արտոնագրում նշված գործունեության տեսակի և գործունեության հաշվետու ժամանակաշրջանի մասով :

Յոդված 275. Արտոնագրային հարկվճարելու վերաբերյալ հայտարարության ներկայացումը և արտոնագրի տրամադրումը

1. Կազմակերպությունները և անհատները նարկատերերը արտոնագրային հարկվճարող համարվելու նպատակով մինչև գործունեություն իրականացնելու

օրվան նախորդող օրը հարկային մարմին են ներկայացնում արտոնագրային հարկ վճարելու վերաբերյալ հայտարարությունը :

2. Գործունեության տվյալ տեսակի համար արտոնագիր ունեցող կազմակերպությունները և անհատ ձեռնարկատերերը գործունեության տվյալ տեսակի մասով արտոնագրային հարկ վճարող համարվելու նպատակով արտոնագրային հարկ վճարելու վերաբերյալ հայտարարությունը հարկային մարմին են ներկայացնում մինչև նախկին արտոնագրով նախատեսված հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո գործունեության տվյալ տեսակը շարունակելու օրվան նախորդող օրը:

3. Որևէ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար տվյալ գործունեության իրականացման վայրի մասով արտոնագիր ստացած կազմակերպության կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ կողմից տվյալ գործունեության իրականացման վայրի մասով ելակետային տվյալի ավելացման դեպքում , մինչև ելակետային տվյալի ավելացման օրվան նախորդող օրը հարկային մարմին են ներկայացվում արտոնագրային հարկ վճարելու վերաբերյալ նոր հայտարարությունը :

4. Սույն հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերով սահմանված դեպքերում արտոնագրային հարկ վճարելու վերաբերյալ հայտարարություն ներկայացնելու օրը կազմակերպությանը կամ անհատ ձեռնարկատիրոջը հայտարարությունում նշված գործունեության տեսակի հաշվետու ժամանակաշրջանի մասով տրամադրվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանված ձևի արտոնագիր , եթե
հայտարարություն ներկայացնելը ներառյալ կատարվել է սույն գլխով սահմանված կարգով և չափով հաշվարկված արտոնագրային հարկի վճարում , բաց
հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված դեպքի :

Սուլյն մասով սահման ված դեպքում արտոնագրային հարկ վճարելու վերաբերյալ հայ տարարողություններ կայացնելու օրը սահման ված ձևի արտոնագիր չտրամադրելու դեպքում արտոնագիրը համարվում է տրամադրված, եթե կազմակերպությունը կամ անհատ ձեռնարկատերը կատարել է սոլյն գլխով սահման ված կարգով և չափով հաշվարկված արտոնագրային հարկի վճարում, բացառությամբ սոլյն հոդվածի 7-րդ մասով սահման ված դեպքի :

5. Սոլյն հոդվածի 3-րդ մասով սահման ված դեպքում արտոնագրային հարկ վճարելու վերաբերյալ նոր հայ տարարողություններ կայացնելու օրը կազմակերպությանը կամ անհատ ձեռնարկատիրոջը տրամադրվում է նոր արտոնագիր, եթե մինչև հայ տարարողություններ կայացնելու օրը ներառյալ կատարվել է ավելացված ելակետային տվյալների մասով սոլյն գլխով սահման ված կարգով և չափով հաշվարկված արտոնագրային հարկի վճարում, բացառությամբ սոլյն հոդվածի 7-րդ մասով սահման ված դեպքի : Սոլյն մասով սահման ված դեպքում տրամադրվում է նոր արտոնագիր՝ նախկին արտոնագրում նշված ելակետային տվյալի և ավելացվող ելակետային տվյալի հանրագումարով՝ ելակետային տվյալի ավելացման ամսաթիվն ընդգրկող ամսվան ից մինչև նախկինում տրամադրված արտոնագրում նշված՝ հաշվետու Ժամանակաշրջանի ավարտը ներառող հաշվետու ամսվա համար :

6. Այն դեպքերում, երբ հանրային սննդի ոլորտում գործունեությունն իրականացվում է հանդիսություններ, արարողություններ կամ համանման այլ միջոցառումներ կազմակերպման համար նախատեսված 100 մ^2 և ավելի մակերես ունեցող սրահում, և հանրային սննդի գործունեության իրականացման տվյալ վայրի սրահներին ընդհանուր մակերեսը չի գերազանցում 300 մ^2 -ը, հանդիսություններ, արարողություններ կամ համանման

ման այլ միջոցառումներին կազմակերպման համար նախատեսված այդ սրահի մասով արտոնագիր կարող է տրամադրվել սույն հոդվածով սահմանված կարգով՝ տվյալ հարկային տարվա որևէ հաշվետու ամսվա կոնկրետ օրվա կամ օրերի համար : Ընդ որում , սույն մասով սահմանված կարգով արտոնագիր տրամադրելու համար արտոնագրային հարկ վճարելու վերաբերյալ հայտարարությունը ներկայացվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա համար՝ դրանում լրացնելով այդ ամսվա կոնկրետ օրացուցային օրերը : Սույն մասով սահմանված դեպքում՝

1) արտոնագրային հարկ վճարելու վերաբերյալ հայտարարությունը ներկայացվում է կազմակերպության կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ նախընտրած՝ արտոնագրային հարկ վճարող համարվելու որևէ օրվան կամ օրերին նախորդող ցանկացած օրվա ընթացքում ,

2) մեկ շենքում (շինությունում) գտնվող՝ հանդիսությունների, արարողությունների կամ համամանան այլ միջոցառումներին համար նախատեսված՝ մեկից ավելի սրահների միջոցով հանրային սննդի գործունեությունն իրականացվելու դեպքերում ներկայացվում է մեկ արտոնագրային հարկ վճարելու վերաբերյալ հայտարարություն՝ որպես էլեկտային տվյալ նշելով սրահների մակերեսների հանրագումարը :

7. «

Սահ

գործունեությունը հարկերից ազատելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի համաձայն , արտոնագրային հարկից ազատված գործունեության տեսակների մասով արտոնագիրը տրամադրվում է սույն հոդվածով սահմանված կարգով՝ առանց արտոնագրային հարկի վճարման :

8. Յուրաքանչյուր կազմակերպությանը կամ անհատ ձեռնարկատիրոջը յուրաքանչյուր գործունեության

իրականացման վայրում իրականացվող գործունեության յուրաքանչյուր տեսակի մասով յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի համար տրամադրվում է մեկ արտոնագիր :

9. Արտոնագրային հարկվճարելու վերաբերյալ հայտարարություն ձևը և դրանում ներառվող տեղեկություն ցանկը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը :

Հոդված 276. Արտոնագրային հարկով հարկման օբյեկտը

1. Բացառությամբ սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դեպքերի, արտոնագրային հարկով հարկման օբյեկտ են համարվում գործունեության հետևյալ տեսակները .

1) հանրային սննդի ոլորտում իրականացվող գործունեություն .

2) թեթևարդատարմեքենայով ուղևորափոխադրում .

3) ավտոբուսով կրոնավտոբուսով ուղևորափոխադրում .

4) վարսավիրական ծառայություններին մատուցման գործունեություն .

5) ավտոտեխսպասարկման կայանների (կետերի) գործունեություն .

6) ավտոկանգառներին գործունեություն .

7) բիլիարդխաղի կազմակերպում .

8) սեղանի թենիս խաղի կազմակերպում .

9) մետաղադրամով շահագործվող ավտոմատներին միջոցով առևտրի, (հնչ) շահումով խաղերի և խաղատներին գործունեության) կազմակերպում .

10) ատամնաբուժական գործունեություն .

11) ատամնատեխնիկական գործունեություն .

12) տոտալիզատորի կազմակերպում .

13) ինտերնետ տոտալիզատորի կազմակերպում .

14) առ և տրի իրականացման վայրերում (ոսկու շուկաներ) վաճառատներին կամ վաճառատների միջոցով թանկարժեք մետաղների, թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրերի կամ թանկարժեք քարերի առքով վաճառքի գործունեությունը :

2. Սույն գլխի կիրառությունն իմաստով`

1) հանրային սննդի ոլորտում իրականացվող գործունեությունը է համարվում խոհարարական արտադրանքի սպառման կազմակերպումը .

2) թեթև մարդատար մեքենայով ուղևորափոխադրում է համարվում թեթև մարդատար -տաքսի ավտոմոբիլով իրականացվող ուղևորափոխադրումը , այդ թվում` ըստ նախնական պատվերի , ինչպես նաև ըստ նախնական պատվերի համապատասխան պայմանագրերի համաձայն իրականացվող ուղևորափոխադրումը : Թեթև մարդատար մեքենա է համարվում ավտոմոբիլը , որի նստատեղերի քանակը , բացառությամբ վարորդի նստատեղի , չի գերազանցում ութը .

3) ավտոբուսով և կամ միկրոավտոբուսով ուղևորափոխադրում է համարվում բացառապես Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ավտոբուս կամ միկրոավտոբուս համարվող տրանսպորտային միջոցներով իրականացվող ուղևորափոխադրումը , այդ թվում` ըստ նախնական պատվերի , ինչպես նաև ըստ նախնական պատվերի համապատասխան պայմանագրերի համաձայն իրականացվող ուղևորափոխադրումը : Ավտոբուս է համարվում այն ավտոմոբիլը , որի նստատեղերի քանակը , բացառությամբ վարորդի նստատեղի , գերազանցում է տասնութը : Միկրոավտոբուս է համարվում իննից մինչև տասնյոթ նստատեղ ունեցող (առանց վարորդի նստատեղի) ավտոմոբիլը .

4) վարսավիրական ծառայությունների մատուցման գործունեությունը է համարվում վարսավիրանոցներում (գեղեցկություն սրահներում) վարսավիրական

ծառայողների մատուցումը : Վարսավիրանոց (գեղեցկություն սրահ) է համարվում վարսավիրական ծառայության, դիմահարդարման, դեմքի մերսման, մատնահարդարման և (կամ) նման այլ ծառայության աշխատատեղի (աշխատատեղերի) համար առանձնացված մշտական կամ ժամանակավոր շինությունը .

5) ավտոտեխսպասարկման կայաններ (կետերի) գործունեություն է համարվում ավտոտեխսպասարկման կայաններ (կետերի) միջոցով ավտոտրանսպորտային միջոցներին տեխնիկական սպասարկումը : Ավտոտեխսպասարկման կայան (կետ) է համարվում ավտոտրանսպորտային միջոցներին տեխնիկական սպասարկման համար հարմարեցված աշխատատեղի (աշխատատեղերի) համար առանձնացված մշտական կամ ժամանակավոր շինությունը : Ավտոտրանսպորտային միջոցներին տեխնիկական սպասարկում են համարվում ավտոմեքենաների մեխանիկական և էլեկտրական սարքավորանքի, թափքի, ներարկման համակարգի, շարժիչի տեխնիկական սպասարկումը և նորոգումը, ավտոմեքենաների լվացումը (այդ թվում՝ մետաղադրամով շահագործվող ավտոմատներին միջոցով), փայլեցումը, ներկումը կամ ներկերի փոշեցրումը, լուսամուտներին և հողմապակիներին, նստատեղերին նորոգումը, դողերի և օդախցիկներին նորոգումը, տեղադրումը, փոխարինումը, հակաքայքայիչ մշակումը, ավտոմեքենաների մասերի և պարագաների տեղադրումը, եթե դա արտադրական գործընթացի փուլ է .

6) ավտոկանգարներին գործունեություն է համարվում ավտոկանգարում հատուցման դիմաց ավտոտրանսպորտային միջոցի ժամանակավոր կայանման ապահովումը (կազմակերպումը) : Ավտոկանգար է համարվում ավտոտրանսպորտային միջոցներին ժամանակավոր կայանման համար առանձնացված տարածքը .

7) քիլիարդ խաղի կազմակերպման գործունեությունն է համարվում ժամանցի անցկացման համար քիլիարդ խաղի կազմակերպման գործունեությունը .

8) սեղանի թենիս խաղի կազմակերպման գործունեությունն է համարվում ժամանցի անցկացման համար սեղանի թենիս խաղի կազմակերպման գործունեությունը .

9) մետաղադրամով շահագործվող ավտոմատներին միջոցով առևտրի կազմակերպման գործունեությունն է համարվում մետաղադրամով շահագործվող ավտոմատներին միջոցով ապրանքների վաճառքի կազմակերպումը .

10) մետաղադրամով շահագործվող ավտոմատներին միջոցով խաղերի կազմակերպման գործունեությունն է համարվում զվարճությունների , հանգստի կազմակերպման և այլ վայրերում մետաղադրամով շահագործվող ավտոմատներին միջոցով խաղերի կազմակերպման գործունեությունը .

11) ատամնաբուժական գործունեությունն է համարվում ատամնաբուժական պոլիկլինիկաների , կենտրոնների կամ կաբինետների կողմից իրականացվող թերապևտիկ , վիրաբուժական , օրթոպեդիկ , ռենտգենաբանական բժշկական օգնության և սպասարկման գործունեությունը .

12) ատամնատեխնիկական գործունեությունն է համարվում ատամնատեխնիկական պարագաների պատրաստումը .

13) տոտալիզատորի և ինտերնետ տոտալիզատորի կազմակերպման գործունեությունն է համարվում Վիճակախաղերի մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված տոտալիզատորի և ինտերնետ տոտալիզատորի կազմակերպումը :

3. Արտոնագրային հարկով հարկման օբյեկտ չի համարվում `

1) հանրակրթական դպրոցներում, պրոֆտեխնիկական ուսումնարաններում, միջնակարգ մասնագիտական և բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում իրականացվող հանրային սննդի գործունեությունը .

2) հանրային սննդի ոլորտում իրականացվող գործունեությունը, եթե այդ գործունեությունը կազմակերպվում է յուրաքանչյուր գործունեության իրականացման վայրում 300 մ² գերազանցող սպասարկման սրահի մակերես ունեցող հանրային սննդի օբյեկտում : Սույն կետի կիրառության իմաստով, սպասարկման սրահի մակերեսի 300 մ²-ի շեմը հարկային տարվա ընթացքում գերազանցելու դեպքում հանրային սննդի ոլորտում իրականացվող գործունեությունը դադարում է համարվել արտոնագրային հարկով հարկման օբյեկտ շեմը գերազանցելու պահից մինչև տվյալ հարկային տարվա ավարտը՝ հաշվի չառնելով մինչև հարկային տարվա ավարտը տվյալ գործունեության իրականացման վայրում հանրային սննդի սպասարկման սրահի մակերեսի փոփոխությունները .

3) Հայաստանի Հանրապետության տարածքից սկսվող և Հայաստանի Հանրապետության տարածքում չավարտվող կամ Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս սկսվող և Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ավարտվող երթուղիներով իրականացվող ավտոբուսներով կամ միկրոավտոբուսներով ուղևորափոխադրումը .

4) առանց սպասարկման սրահի հանրային սննդի ոլորտում իրականացվող գործունեությունը : Այն արտոնագրային հարկ վճարողները, որոնք իրականացնում են խոհարարական արտադրանքի պատրաստում և իրականացնում են պատրաստված խոհարարական արտադրանքի մի մասի սպառման կազմակերպում (համապատասխան սպասարկման սրահի միջոցով)՝ արտոնագրային վճար վճարող են հանդիսանում

խոհարարական արտադրանքի սպառման կազմակերպման մասով, իսկ առանց սպառման կազմակերպման իրացված արտադրանքի մասով հարկերը հաշվարկում են Օրենսգրքով սահմանված ընդհանուր կարգով:

5) գրոսաշրջության բնագավառում Չայաստանի Չանրապետություն կառավարություն լիազորած մարմնի սահմանած չափանիշներին համապատասխանող հյուրանոցային տնտեսություն օբյեկտներում սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-ին, 4-րդ, 6-րդ, 7-րդ և 8-րդ կետերով սահմանված գործունեության տեսակները:

6) թեթև մարդատար մեքենայով, ավտոբուսով կամ միկրոավտոբուսով բացառապես սեփական ներարտադրական (ներտնտեսական) ուղևորափոխադրումը:

7) այն ավտոկանգառների գործունեությունը, որտեղ տեղադրված են ավտոտրանսպորտային միջոցների ելքն ու մուտքը գրանցող համակարգեր:

8) համայնքի ավագանու որոշմամբ համայնքի սեփականությունը հանդիսացող տարածքներում կազմակերպվող ավտոկանգառների գործունեությունը:

9) շարժական կապի երկրային ցանցի կիրառությունը սովյալների հաղորդման ծառայությունների և (կամ) կարճ հաղորդագրությունների միջոցով ինտերակտիվ խաղարկությունների կազմակերպման գործունեությունը:

10) ավտոտեխսպասարկման կայանների (կետերի) գործունեությունը, եթե այդ գործունեությունը կազմակերպվում է 5 և ավելի աշխատատեղերի միջոցով: Սույն կետի կիրառության իմաստով, աշխատատեղերի շեմը հարկային տարվա ընթացքում գերազանցելու դեպքում ավտոտեխսպասարկման կայանների (կետերի) գործունեությունը դադարում է համարվել արտոնագրային հարկով հարկման օբյեկտ շեմը գերազանցելու պահից մինչև սովյալ հարկային տարվա ավարտը՝ հաշվի չառնելով մինչև հարկային տարվա

ավարտը տվյալ գործունեության իրականացման վայրում
աշխատատեղերի քանակի փոփոխությունները .

11) առևտրի իրականացման վայրերում (ոսկու
շուկաներ) վաճառատեղանների կամ վաճառատերի
միջոցով թանկարժեք մետաղների , թանկարժեք
մետաղներից պատրաստված իրերի կամ թանկարժեք
քարերի առքուվաճառքի գործունեությունը , եթե այն
իրականացվում է Օրենսգրքով սահմանված կարգով ԱԱՀ
վճարող համարվող կազմակերպությունների կամ անհատ
ձեռնարկատերերի կողմից :

Հոդված 277. Արտոնագրային հարկի դրույքաչափերը

1. Արտոնագրային հարկ վճարողները արտոնագրային
հարկը հաշվարկում են հետևյալ դրույքաչափերով`
հաշվի առնելով սույն հոդվածի 2-4-րդ մասերով
սահմանված առանձնահատկությունները .

Գործունեության տեսակը	Ելակետային տվյալներ	Արտոնագրային հարկի դրույքաչափը մեկ միավորի համարը տրամադրված է հարկային օրենսդրությամբ					
		Երևան քաղաքում	մարզկենտրոններում	այլ քաղաքներում	սահմանափակ դրույք	այլ վայրերում	
հանրային սննդի ոլորտում իրականացվող գործունեություն	տարածք, մինչև 20մ ² ներառյալ	30000 դրամ	21000 դրամ	21000 դրամ	5250 դր	10500 դրամ	
	տարածք, 20-ից մինչև 50մ ² ներառյալ	30000 դրամ գումարած 20մ ² գերազանցող մինչև յուրաքանչյուր 10մ ² համար՝ 15000 դրամ	21000 դրամ գումարած 20 Ժ գերազանցող մինչև յուրաքանչյուր 10մ ² համար՝ 10500 դրամ	21000 դր գումարած 20 Ժ գերազանցող մինչև յուրաքանչյուր 10մ ² համար՝ 10500 դրամ	5250 դր գումարած 20 Ժ գերազանցող մինչև յուրաքանչյուր 10մ ² համար՝ 2625 դր	10500 դր գումարած 20 Ժ գերազանցող մինչև յուրաքանչյուր 10 Ժ համար՝ 5250 դր	
	տարածք, 50 քառակուսի մինչև 300մ ² ներառյալ	75000 դր գումարած 50 Ժ գերազանցող մինչև յուրաքանչյուր 10 Ժ համար՝ 21000 դրամ	52500 դրամ գումարած 50 Ժ գերազանցող մինչև յուրաքանչյուր 10մ ² համար՝ 15000 դրամ	52500 դր գումարած 50 Ժ գերազանցող մինչև յուրաքանչյուր 10մ ² համար՝ 15000 դրամ	13125 դր գումարած 50 Ժ գերազանցող մինչև յուրաքանչյուր 10մ ² համար՝ 7500 դր	52500 դր գումարած 50 Ժ մ ² գերազանցող մինչև յուրաքանչյուր 10 մ ² համար՝ 15000 դրամ	
թեթև մարդատար մեքենայով ուղևորափոխադրում	մեքենայի քանակ	9500 դրամ	5600 դրամ	5600 դրամ	1400 դրամ	2800 դրամ	
ավտոբուսով ուղևորափոխադրում	Ավտոբուսային քառակուսի նստատեղ	18-35 նստատեղ	48000 դր	36000 դրամ	32000 դր	20000 դր	30000 դր
		36-50 նստատեղ	86000 դր	65000 դրամ	58000 դր	36000 դր	54000 դր
		51 և ավելի նստատեղ	120000 դր	90000 դրամ	80000 դր	50000 դր	75000 դր
միկրոավտոբուսով ուղևորափոխադրում	միկրոավտոբուսների քանակ	30000 դրամ	24000 դրամ	21000 դրամ	13000 դրամ	19000 դրամ	
վարսավորակառն ծառայություններ մատուցման գործունեություն	աշխատատեղ	15000 դրամ	12000 դրամ	9000 դրամ	2250 դրամ	4500 դրամ	
ավտոտեսչային սարկաման կայանների գործունեություն	Աշխատատեղ	15000 դր	12000 դրամ	12000 դրամ	3000 դրամ	6000 դրամ	
ավտոկանգառներ	տարածք	600 դրամ	120 դրամ	120 դրամ	30 դրամ	60 դրամ	
բիլիարդ խաղի կազմակերպում	խաղասեղան	40000 դրամ	20000 դրամ	20000 դրամ	5000 դր	10000 դրամ	
սեղանի թենիս խաղի կազմակերպում	խաղասեղան	10000 դր	7000 դրամ	6000 դր	1000 դր	5000 դր	
մետաղադրամով շահագործվող ավտոմատների միջոցով սննդի առևտրի կազմակերպում	ավտոմատ	5000 դր	4000 դրամ	3000 դր	1000 դր	2000 դր	

մը մե տաղ ադրամ ո վ շահագործվող ավտոմատներ միջոցով խաղերի կազմակերպու մը	ավտոմատ	5000 դր	4000 դր	3000 դր	1000 դր	2000 դր
ատամնաբուժա կան գործունեությ ուն	բազկաթոռ, մինչև երեքը ներառյալ	յուրաքանչյուր բազկաթոռի համար 80000 դր	յուրաքանչյուր բազկաթոռի համար 57000 դր	յուրաքանչյուր բազկաթոռի համար 57000 դր	յուրաքանչյուր բազկաթոռի համար 14000 դր	յուրաքանչյուր բազկաթոռի համար 28500 դր
	բազկաթոռ, երեքը գերազանցող	240000 գումարած երեք բազկաթոռը գերազանցող յուրաքանչյուր բազկաթոռի համար 48000 դր	171000 գումարած երեք բազկաթոռը գերազանցող յուրաքանչյուր բազկաթոռի համար 34000 դր	171000 գումարած երեք բազկաթոռը գերազանցող յուրաքանչյուր բազկաթոռի համար 34000 դր	42000 գումարած երեք բազկաթոռը գերազանցող յուրաքանչյուր բազկաթոռի համար 8400 դր	85500 գումարած երեք բազկաթոռը գերազանցող յուրաքանչյուր բազկաթոռի համար 17000 դր
ատամնատեխնիկական գործունեությ ուն	աշխատատեղի, մինչև երեքը ներառյալ	յուրաքանչյուր աշխատատեղի համար 80000 դր	յուրաքանչյուր աշխատատեղի համար 57000 դր	յուրաքանչյուր աշխատատեղի համար 57000 դր	յուրաքանչյուր աշխատատեղի համար 14000 դր	յուրաքանչյուր աշխատատեղի համար 28500 դր
	աշխատատեղի, երեքը գերազանցող	240000 գումարած աշխատատեղի գերազանցող յուրաքանչյուր աշխատատեղի համար 48000 դր	171000 գումարած աշխատատեղի գերազանցող յուրաքանչյուր աշխատատեղի համար 34000 դր	171000 գումարած աշխատատեղի գերազանցող յուրաքանչյուր աշխատատեղի համար 34000 դր	42000 գումարած աշխատատեղի համար 8400 դր	85500 գումարած աշխատատեղի համար 17000 դր
Տոտալիզատորի կազմակերպման գործունեությ ուն	համակարգիչներով քանակ	75000 դր				
ինտերնետ տոտալիզատորի կազմակերպման գործունեությ ուն	ինտերնետային կայքերի քանակ	1000000 դր				
Ամիջականոթ () տոտալիզատորի կազմակերպման գործունեությ ուն	համակարգիչներով քանակ	75000				
անտրիի դակնացում վայրերում () վաճառատեղան ներկայում վաճառակետերի միջոցով թանկարժեք մետաղների, թանկարժեք մետաղների ց պատրաստված իրերի կամ թանկարժեք քարերի առքուվաճառք	վաճառատեղան կամ վաճառակետում մինչև 0.5 մ ² ներառյալ	35000 գումարած 0.5 մ ² գերազանցող մինչև յուրաքանչյուր 0.1 մ ² համար 7000	25000 գումարած 0.5 մ ² գերազանցող մինչև յուրաքանչյուր 0.1 մ ² համար 5000	20000 գումարած 0.5 մ ² գերազանցող մինչև յուրաքանչյուր 0.1 մ ² համար 4000	0 դր	15000 գումարած 0.5 մ ² գերազանցող մինչև յուրաքանչյուր 0.1 մ ² համար 3000

հ գործունեություն					
----------------------	--	--	--	--	--

2. Օրենսգրքի 275-րդ հոդվածի 6-րդ մասով սահմանված դեպքում արտոնագրային հարկի դրույքաչափ է համարվում սույն հոդվածով սահմանված դրույքաչափի մեկ երեսուկն երորդը :

3. Միևնույն հաշվետու ժամանակաշրջանում տարբեր բնակավայրերում կամ տարբեր բնակավայրերի միջև նույն թեթև մարդատար մեքենայով, ավտոբուսով կամ միկրոավտոբուսով ուղևորափոխադրում իրականացնելու դեպքում կիրառվում է տվյալ բնակավայրերի համար սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված արտոնագրային հարկի դրույքաչափերից առավելագույնը :

4. Այն դեպքում, երբ բնակության միևնույն հասցեում գրանցված (հաշվառված) անհատ ձեռնարկատերերը, նրանց ամուսինները, ծնողները, երեխաները, եղբայրները, քույրերը միևնույն թեթև մարդատար մեքենայով իրականացնում են ուղևորափոխադրում, կարող են ստանալ անհատ ձեռնարկատիրոջ անվամբ միայն մեկ արտոնագիր : Ընդ որում, այս դեպքում արտոնագրային հարկի ամսական դրույքաչափը սահմանվում է սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված դրույքաչափին ավելացրած յուրաքանչյուր վարորդի համար 1000 դրամ :

Հոդված 278. Արտոնագրային հարկի ելակետային տվյալները

1. Արտոնագրային հարկի հաշվարկման համար հիմք են ընդունվում հետևյալ ելակետային տվյալները .

1) հանրային սննդի ոլորտում իրականացվող գործունեության համար՝ հանրային սննդի սպասարկման սրահի մակերեսը՝ արտահայտված քառակուսի մետրով, որն իր մեջ ներառում է պատրաստի խոհարարական արտադրանքի իրացման և սպառման կազմակերպման համար նախատեսված տարածքը : Բացօթյա վայրերում հանրային

սննդի սպասարկման սրահ է համարվում հանրային սննդի գործունեության իրականացման ընդհանուր մակերեսը՝ արտահայտված քառակուսի մետրով .

2) թեթև մարդատար մեքենայով ուղևորափոխադրում իրականացնելու համար մեքենաների քանակը .

3) ավտոբուսով և քվամ միկրոավտոբուսով ուղևորափոխադրում իրականացնելու համար՝ համապատասխանաբար ավտոբուսների կամ միկրոավտոբուսների քանակը : Ընդ որում , եթե միկրոավտոբուսների կամ ավտոբուսների քանակը , որոնց վերաբերյալ սահմանված կարգով նախապես ներկայացվել է արտոնագրային հարկ վճարելու վերաբերյալ հայտարարություն , պակաս է կանոնավոր ուղևորափոխադրումներ իրականացնելու համար տվյալ երթուղու սպասարկման համար անհրաժեշտ միկրոավտոբուսների կամ ավտոբուսների (առանց պահուստային տրանսպորտային միջոցի) քանակից , ապա տվյալ ամսվա համար արտոնագրային հարկի չափը որոշվում է տվյալ երթուղու սպասարկման համար անհրաժեշտ միկրոավտոբուսների կամ ավտոբուսների (ներառյալ՝ պահուստային տրանսպորտային միջոցների) քանակով .

4) վարսավիրական ծառայությունների մատուցման գործունեության համար՝ վարսավիրական ծառայության մատուցման աշխատատեղը : Վարսավիրական ծառայության մատուցման աշխատատեղ է համարվում վարսավիրական ծառայության , դիմահարդարման , դեմքի մերսման , մատնահարդարման և (կամ) նման այլ ծառայության համար նախատեսված յուրաքանչյուր տեղ : Վարսավիրական ծառայության մատուցման տարբեր աշխատատեղերը մեկ անձի կողմից համատեղման դեպքում համատեղած աշխատատեղերը համարվում են մեկ աշխատատեղ , իսկ նույնատիպ (միանման) աշխատատեղերի առկայության

դեպքում այդ աշխատատեղերը դիտարկվում են որպես առանձին աշխատատեղեր .

5) ավտոտեխսպասարկման կայանների (կետերի) գործունեության համար ավտոտրանսպորտային միջոցների տեխնիկական սպասարկման աշխատատեղը : Ավտոտրանսպորտային միջոցների տեխնիկական սպասարկման աշխատատեղ է համարվում ավտոտրանսպորտային միջոցի տեխնիկական սպասարկման տեսակների մեկ ամբողջական գործընթացի ապահովման համար հատուկ սարքավորումներով կահավորված տարածքը : Ավտոտրանսպորտային միջոցների տեխնիկական սպասարկման տարբեր աշխատատեղերը մեկ անձի կողմից համատեղման դեպքում համատեղած աշխատատեղերը համարվում են մեկ աշխատատեղ ,իսկ նույնատիպ (միանման) աշխատատեղերի առկայության դեպքում այդ աշխատատեղերը դիտարկվում են որպես առանձին աշխատատեղեր .

6) ավտոկանգառների գործունեության համար ավտոտրանսպորտային միջոցների ժամանակավոր կայանման համար առանձնացված ընդհանուր տարածքը արտահայտված քառակուսի մետրով .

7) քիլիարդի խաղի կազմակերպման գործունեության համար խաղասեղանների քանակը .

8) սեղանի թնիս խաղի կազմակերպման գործունեության համար խաղասեղանների քանակը .

9) մետաղադրամով շահագործվող ավտոմատների միջոցով առևտրի կազմակերպման գործունեության համար մետաղադրամով շահագործվող ավտոմատների քանակը .

10) մետաղադրամով շահագործվող ավտոմատների միջոցով խաղերի կազմակերպման գործունեության համար խաղային ավտոմատների քանակը .

11) ատամնաբուժական գործունեության համար ատամնաբուժական ծառայությունների մատուցման

համար նախատեսված բազկաթոռներին թիվը : Ընդ որում ,
ատամնաբուժական ծառայություններին ընթացքում
մատուցված ռենտգենաբանական ծառայություններին
մատուցումը համարվում է որպես առանձին
ծառայության մատուցում , եթե այդ ծառայությունը
մատուցվում է նույն կազմակերպությունում ` առանց
ատամնաբուժական այլ ծառայություններին մատուցման .

12) ատամնատեխնիկական գործունեության համար `
ատամնատեխնիկական ծառայություններին մատուցման
աշխատատեղերին թիվը .

13) տոտալիզատորին կազմակերպման համար `
տոտալիզատորին կազմակերպչի կողմից խաղադրույքներին
ընդունման համար նախատեսված համակարգիչներին
քանակը (անկախ դրանց փաստացի օգտագործման օրերին
քանակից) .

14) ինտերնետ տոտալիզատորին համար ` ինտերնետ
տոտալիզատորին կազմակերպման համար նախատեսված
ինտերնետային կայքերին թիվը (անկախ ամսվա ընթացքում
գործունեության փաստացի իրականացման օրերին
քանակից) : Անմիջականորեն (խաղասրահում) ինտերնետ
տոտալիզատորին կազմակերպման համար ելակետային
տվյալ է համարվում տվյալ ամսվա ընթացքում
խաղասրահում ինտերնետ տոտալիզատորին կազմակերպման
համար նախատեսված համակարգիչներին քանակը (անկախ
դրանց փաստացի օգտագործման օրերին քանակից) .

15) առևտրին իրականացման վայրերում (ուկու
շուկաներ) վաճառատեղաններին կամ վաճառակետերին
միջոցով թանկարժեք մետաղներին , թանկարժեք
մետաղներից պատրաստված իրերին կամ թանկարժեք
քարերին առքուվաճառքի գործունեության համար `
թանկարժեք մետաղներին , թանկարժեք մետաղներից
պատրաստված իրերին կամ թանկարժեք քարերին
ցուցադրման և (կամ) վաճառքի համար օգտագործվող

վաճ առ աս Ե ղ ան ի կամ վաճ առ ակ Ե տի մակ Ե ր Ե ս ը ար տահ այ տվ ած քառ ակ ո Լ ս ի մե տր ո վ :

2. Ավ տո ք ո Լ ս ն Ե ր ո վ օր Ե ն ք ո վ սահ մ ան վ ած կար գ ո վ ու ղ Լ ո ր ն Ե ր ի կան ո ն ավ ո ր փո խ ա դ ր ո Լ մ ն Ե ր իր ակ ան աց ն Ե լ ի ս ավ տո ք ո Լ ս ի ան ս ար ք ո Լ թ յ ան դ Ե պ ք ո Լ մ ար տո ն ա գ ր ա յ ի ն հ ար կ վ ճ ար ո ղ հ ամ ար վ ո ղ կա գ մ ակ Ե ր պ ո Լ թ յ ո Լ ն ը կամ ան հ ատ ձ Ե ո ն ար կա տ Ե ր ը այ դ հա շ վ Ե տ ո Լ ժամ ան ակ ա շ ր ջ ան ի ը ն թ ա գ ք ո Լ մ կար ո ղ Ե այ ն փո խ ա թ ի ն Ե լ ն ս տ ա տ Ե ղ Ե ր ի ն ո Լ յ ն կամ պ ակ աս ք ա ն ակ ո Լ ն Ե ց ո ղ ավ տո ք ո Լ ս ո վ ն ա խ ա պ Ե ս այ դ մ ս ս ի ն տ Ե ղ Ե կ ա գ ն Ե լ ո վ հ ար կ ա յ ի ն մ ար մ ն ի ն Զայ

Յան ր ա պ Ե տ ո Լ թ յ ան կ առ ավ ար ո Լ թ յ ան ս ա հ մ ան ած կ ար գ ո վ : Ս ո Լ յ ն մ ս ս ի դ ր ո Լ յ թ ն Ե ր ը չ Ե ն տ ար ած վ ո Լ մ Ե ր Լ ան ք ա ղ ա ք ո Լ մ Լ Ե ր Լ ան ք ա ղ ա ք ի հ Ե տ կ ա պ վ ած Ե ր թ ո Լ ղ ի ն Ե ր ո վ ո Լ ղ Լ ո ր ա փ ո խ ա դ ր ո Լ մ ն Ե ր ի վ ր ա :

3. Գ ո ր ծ ո Լ ն Ե ո Լ թ յ ան ի ր ակ ան աց մ ան մ Ե կ վ ա յ ր ո Լ մ մ Ե կ ի ց ա վ Ե լ ի այ ն պ ի ս ի ս ր ա հ ն Ե ր ի օ ք յ Ե կ տ ն Ե ր ի մ ի ջ ո - ց ո վ հ ան ր ա յ ի ն ս ն ն դ ի ո լ ո ր տ ո Լ մ գ ո ր ծ ո Լ ն Ե ո Լ թ յ ո Լ ն իր ակ ան աց վ Ե լ ո Լ դ Ե պ ք ո Լ մ , ո ր ո ն ց հ ամ ար ս ո Լ յ ն գ լ խ ո վ ս ա հ մ ան վ ած Ե ն ար տո ն ա գ ր ա յ ի ն հ ար կ ի հ ա շ վ ար կ մ ան տ ար Բ Ե ր գ ո ր ծ ա կ ի ց ն Ե ր , գ ո ր ծ ո Լ ն Ե ո Լ թ յ ան այ դ ս ր ա հ ն Ե ր ը օ ք յ Ե կ տ ն Ե ր ը ար տո ն ա գ ր ա յ ի ն հ ար կ վ ճ ար Ե լ ո Լ վ Ե ր ա - Բ Ե ր յ ա լ հ ա յ տ ար ար ո Լ թ յ ո Լ ն ո Լ մ լ ր ա գ վ ո Լ մ Ե ն ո ր պ Ե ս գ ո ր ծ ո Լ ն Ե ո Լ թ յ ան ի ր ակ ան աց մ ան տ ար Բ Ե ր վ ա յ ր Ե ր հ ամ ա պ ա տ ա ս խ ա ն Ե լ ակ Ե տ ա յ ի ն տ վ յ ա լ ն Ե ր ո վ :

4. Տ ո տ ա լ ի գ ա տ ո ր ի , ի ն չ պ Ե ս ն ա Լ ան մ ի ջ ակ ան ո ր Ե ն (խ առ

կա գ մ ակ Ե ր պ մ ան հ ամ ար ն ա խ ա տ Ե ս վ ած հ ամ ակ ար գ ի չ ն Ե ր ը Յայ ա ս տ ա ն ի Յան ր ա պ Ե տ ո Լ թ յ ան կ առ ավ ար ո Լ թ յ ան ս ա հ մ ան ած կ ար գ ո վ Ե ն թ ա կ ա Ե ն հ ար կ ա յ ի ն մ ար մ ն ո Լ մ կ ն ք մ ան Լ հ ա շ վ առ մ ան :

5. Ո ր Լ Ե հ ա շ վ Ե տ ո Լ ժամ ան ակ ա շ ր ջ ան ի հ ամ ար տ վ յ ա լ գ ո ր ծ ո Լ ն Ե ո Լ թ յ ան տ Ե ս ակ ի մ ս ս ո վ ն Ե ր կ ա յ ա գ վ ած Ե լ ակ Ե տ ա յ ի ն տ վ յ ա լ ը չ ի կ ար ո ղ ն վ ա գ Ե ց վ Ե լ :

Հոդված 279. Արտոնագրային հարկի հաշվարկման գործակիցները

1. Միայն մեկ հաշվետու ամիսներ առողջ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար արտոնագրային հարկի հաշվարկման նպատակով արտոնագրային հարկի հաշվարկման գործակիցը սահմանվում է 1: Թեկի

հաշվետու ամիսներ ներառող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար արտոնագրային հարկի հաշվարկման գործակիցը որոշվում է՝ մեկ հաշվետու ամսվա համար սահմանված գործակիցը նվազեցնելով հաշվետու ժամանակաշրջանում ներառված հաշվետու ամիսների քանակի և 0.02-ի արտադրյալի չափով: Սույն մասով սահմանված գործակիցը չի կիրառվում Օրենսգրքի 275-րդ հոդվածի 6-րդ մասով սահմանված կարգով հանրային սննդի ոլորտում իրականացվող գործունեության մասով:

2. Արտոնագրային հարկի հաշվարկման համար կիրառվում են նաև հետևյալ լրացուցիչ գործակիցները.

1) ներարտադրական կամ ներտնտեսական նպատակներով հանրային սննդի ոլորտում իրականացվող գործունեության համար՝ 0.5.

2) հունիս, հուլիս, օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսների ցրացի, մնացած ամիսներին բացօթյա վայրերի միջոցով կազմակերպվող հանրային սննդի գործունեության համար՝ 0.8.

3) Երևան քաղաքում Օրենսգրքի 275-րդ հոդվածով 6-րդ մասով սահմանված սրահներում հանրային սննդի ոլորտում գործունեություն իրականացնելու համար՝ 3.

4) հետապար և համանման այլ ցուցադրումներ ունեցող հանրային սննդի գործունեության իրականացման վայրերի (օբյեկտների) համար՝ 5.

5) Երևան քաղաքում վարսավիչական ծառայությունների մատուցման, ինչպես նաև հանրային սննդի օբյեկտների (բացառությամբ մինչև 50 մ² սպասարկման սրահի մակերես ունեցող օբյեկտների),

ավտոտեխնիկայի արհեստագործական կայաններին (կետերին),
ավտոկանգառներին, բիլիարդ խաղի, սեղանի թենիս խաղի,
մետաղադրամով շահագործվող ավտոմատներին միջոցով
առևտրի, ինչպես նաև խաղերի կազմակերպման համար`

ա. առաջին և երկրորդ գոտիներին համար` 1.4

բ. մյուս գոտիներին համար` 1.05.

6) Երևան քաղաքում ատամնաբուժական,
ատամնատեխնիկական գործունեության իրականացման
համար`

ա. առաջին և երկրորդ գոտիներին համար` 1.

բ. մյուս գոտիներին համար` 0.75.

7) տոնավաճառներին, վերնիսաժներին, շուկաներին,
Երևանի կայարաններին (ավտոկայարաններին),
մետրոպոլիտենի կայարաններին կամ դրանց անմիջապես
հարող տարածքներում գտնվող ավտոկանգառներին
գործունեության համար` 2.5.

8) բացառապես գիշերային ժամերին (ժամը 21:00-ից մինչև
ժամը 09:00-ն) աշխատող ավտոկանգառներին գործունեության
համար` 0.5.

3. Երևան քաղաքի բաշխումն ըստ տարածքային
գոտիներին սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության
կառավարության կողմից:

Հոդված 280. Արտոնագրային հարկով հարկման բազան

1. Արտոնագրային հարկով հարկման բազա է համարվում
հաշվետու ժամանակաշրջանում ներառված ամիսներին
քանակի, այդ գործունեության տեսակի համար
Օրենսգրքի 278-րդ հոդվածով սահմանված ելակետային
տվյալի մեծության, Օրենսգրքի 279-րդ հոդվածով
սահմանված գործակիցների արտադրյալը, բացառությամբ
հանրային սննդի ոլորտում իրականացվող
գործունեության, ավտոբուսով
ուղևորափոխադրումներին, ատամնաբուժական ու ատամնա-
տեխնիկական, ինչպես նաև առևտրի իրականացման
վայրերում (ոսկու շուկաներ) վաճառատեղաններին կամ

վաճ առ ա կ ե տ ե թ ի մի ջ ո գ ո վ թան կ ար ժ ե ք մե տ աղ ն ե թ ի ,
թան կ ար ժ ե ք մե տ աղ ն ե թ ի գ պատր աս տվ ած իր ե թ ի կամ
թան կ ար ժ ե ք քար ե թ ի առ ք ու վ աճ առ ք ի գո թ ու ն ե ու թ յ ան
տե ս ա կ ն ե թ ի :

2. Հան ր այ ի ն սն ն դ ի ոլ ո թ տ ու մ իր ա կ ան ա գ վ ո ղ
գո թ ու ն ե ու թ յ ան ,ավ տո բ ու ս ն ե թ ո վ ու ղ և ո թ ա փ ո խ ա դ թ մ ան ,
ատամ ն ա բ ու ժ ա կ ան ու ատամ ն ա տե խ ն ի կ ա կ ան , ին չ պ ե ս ն ա և
առ և տր ի իր ա կ ան ա գ մ ան վայ թ ե թ ու մ (ոս կ ու շ ու կ ան ե թ)
վաճ առ աս ե ղ ան ն ե թ ի կամ վաճ առ ա կ ե տ ե թ ի մի ջ ո գ ո վ
թան կ ար ժ ե ք մե տ աղ ն ե թ ի , թան կ ար ժ ե ք մե տ աղ ն ե թ ի գ
պատր աս տվ ած իր ե թ ի կամ թան կ ար ժ ե ք քար ե թ ի
առ ք ու վ աճ առ ք ի գո թ ու ն ե ու թ յ ան տե ս ա կ ն ե թ ի մաս ո վ
ար տո ն ա գ թ այ ի ն հար կ ով հար կ մ ան բազ ա է համ ար վ ու մ
ել ա կ ե տ այ ի ն տվ յ ալ ն ե թ ի ն համ ա պ ա տ ա ս խ ան ո ղ մե ծ ու թ յ ան ,
հաշ վ ե տ ու ժ ա մ ա ն ա կ ա շ ը ջ ան ու մ ն ե թ ա ո վ ած ամ ի ս ն ե թ ի
ք ան ա կ ի , Օր ե ն ս գ թ ք ի 275-րդ հո դ վ ած ի 6-րդ մաս ո վ
սահ մ ան վ ած դե պ թ ու մ ` օր ե թ ի ք ան ա կ ի և Օր ե ն ս գ թ ք ի 279-րդ
հո դ վ ած ո վ սահ մ ան վ ած գո թ ծ ա կ ց ի գո թ ծ ա կ ի ց ն ե թ ի
ար տա դ թ յ ալ ը : Որ և է հաշ վ ե տ ու ժ ա մ ան ա կ ա շ ը ջ ան ի համ ար
ստ ա գ վ ած ար տո ն ա գ թ ու մ նշ վ ած ել ա կ ե տ ա յ ի ն տվ յ ալ ը
հաշ վ ե տ ու ժ ա մ ան ա կ ա շ ը ջ ան ի ը ն թ ա գ ք ու մ ավ ել ա գ վ ել ու
դե պ թ ու մ ար տո ն ա գ թ այ ի ն հար կ ի հաշ վ ար կ մ ան ն պ ա տ ա կ ո վ
ար տո ն ա գ թ այ ի ն հար կ ով հար կ մ ան բազ ա է համ ար վ ու մ
ավ ել ա գ վ ած ել ա կ ե տ այ ի ն տվ յ ալ ի մե ծ ու թ յ ան ,
ել ա կ ե տ այ ի ն տվ յ ալ ի ավ ել ա գ մ ան ամ ս ա թ ի վ ն ը ն դ գ թ կ ո ղ
ամ ս վ ա և մ ի ն չ և ել ա կ ե տ այ ի ն տվ յ ալ ի ավ ել ա գ ու մ ը
ստ ա գ ած ար տո ն ա գ թ ի գ ո թ ծ ո ղ ու թ յ ան ժ ա մ ա ն ա կ ա հ ա տ վ ա -
ծ ու մ ն ե թ ա ո վ ած ամ ի ս ն ե թ ի ք ան ա կ ի և Օր ե ն ս գ թ ք ի 279-րդ
հո դ վ ած ո վ սահ մ ան վ ած գո թ ծ ա կ ց ի գո թ ծ ա կ ի ց ն ե թ ի
ար տա դ թ յ ալ ը , բ ա գ առ ու թ յ ամ բ հան ր այ ի ն սն ն դ ի
ոլ ո թ տ ու մ իր ա կ ան ա գ վ ո ղ , ավ տո բ ու ս ո վ
ու ղ և ո թ ա փ ո խ ա դ թ ու մ ն ե թ ի , ատամ ն ա բ ու ժ ա կ ան ու
ատամ ն ա տե խ ն ի կ ա կ ան , ին չ պ ե ս ն ա և առ և տր ի իր ա կ ան ա գ մ ան
վայ թ ե թ ու մ (ոս կ ու շ ու կ ան ե թ) վաճ առ աս ե ղ ան ն ե թ ի կամ

վաճ առ ա կ ե տ ե թ ի մի ջ ո գ ո վ թան կ ար ժ ե ք մե տ աղ ն ե թ ի ,
թան կ ար ժ ե ք մե տ աղ ն ե թ ի գ պատր աս տվ ած իր ե թ ի կամ
թան կ ար ժ ե ք քար ե թ ի առ ք ու վ աճ առ ք ի գոր ծ ու ն ե ու թ յ ան
տե ս ա կ ն ե թ ի : Սու լ յ ն մաս ո վ սահ մ ան վաժ ղե պ ք ու մ
հան թ ա յ ի ն սն ն դ ի ոլ ո թ տ ու մ իր ա կ ա ն ա գ վ ո ղ գոր ծ ու -
ն ե ու թ յ ան , ավ տ ո թ ու ս ո վ ու ղ և ո թ ա փ ո խ ա դ թ ու մ ն ե թ ի ,
ատամ ն ա թ ու ժ ա կ ան ու ատամ ն ա տե խ ն ի կ ա կ ան , ի ն չ պ ե ս ն ա և
առ և տ թ ի իր ա կ ան ա գ մ ան վ ա յ թ ե թ ու մ (ոս կ ու շ ու կ ան ե թ)
վաճ առ ա ս ե ղ ան ն ե թ ի կամ վաճ առ ա կ ե տ ե թ ի մի ջ ո գ ո վ
թան կ ար ժ ե ք մե տ աղ ն ե թ ի , թան կ ար ժ ե ք մե տ աղ ն ե թ ի գ
պատր աս տվ ած իր ե թ ի կամ թան կ ար ժ ե ք քար ե թ ի
առ ք ու վ աճ առ ք ի գոր ծ ու ն ե ու թ յ ան տե ս ա կ ն ե թ ի մաս ո վ
հար կ մ ան բ ա գ ա է համ ար վ ու մ ը ն դ հ ան ու թ ել ա կ ե տ ա յ ի ն
տվ յ ալ ի ն համ ա պ ա տ ա ս խ ա ն ո ղ մե ծ ու թ յ ան ն ե թ առ յ ալ `
մի ն չ և ել ա կ ե տ ա յ ի ն տվ յ ալ ի ավ ե լ ա գ ու մ ը առ կ ա
ել ա կ ե տ ա յ ի ն տվ յ ալ ի , ել ա կ ե տ ա յ ի ն տվ յ ալ ի ավ ե լ ա գ մ ան
ամ ս ա թ ի վ ն ը ն դ գ թ կ ո ղ ամ ս վ ա և մի ն չ և ել ա կ ե տ ա յ ի ն
տվ յ ալ ի ավ ե լ ա գ ու մ ը ստ ա գ ած ար տ ո ն ա գ թ ի գոր ծ ու ղ ու թ յ ան
ավ ար տ ն ը ն կ ած ժամ ան ա կ ա հ ա տ վ ած ու մ ն ե թ առ վ ած
ամ ի ս ն ե թ ի քան ա կ ի և Օր ե ն ս գ թ թ ի 279-րդ հո դ վ ած ո վ
սահ մ ան վաժ գոր ծ ա կ ց ի գոր ծ ա կ ի ց ն ե թ ի ար տ ա դ թ յ ալ ը :

3. Արտոն ա գ թ ա յ ի ն հար կ ո վ հար կ մ ան բ ա գ ա ն ո թ ո շ վ ու մ է
յ ու թ ա ք ա ն չ յ ու թ վ ա յ թ ու մ իր ա կ ան ա գ վ ո ղ
յ ու թ ա ք ա ն չ յ ու թ գոր ծ ու ն ե ու թ յ ան տե ս ա կ ի և
յ ու թ ա ք ա ն չ յ ու թ ժամ ան ա կ ա հ ա տ վ ած ի համ ար առ ան ձ ի ն :

Հոդված 281. Հաշվե տ ու ժամ ան ա կ ա շ թ ջ ան ը

1. Արտոն ա գ թ ա յ ի ն հար կ ի հաշվե տ ու ժամ ան ա կ ա շ թ ջ ան է
համ ար վ ու մ կ ա գ մ ա կ ե թ պ ու թ յ ու ն ն ե թ ի և ան հ ա տ
ծե ո ն ար ա կ ա տ ե թ եր ի կ ո ղ մ ի ց ն ե թ կ ա յ ա գ վ ած `
ար տ ո ն ա գ թ ա յ ի ն հար կ վ ճ ար ե լ ու վ ե թ ա թ ե թ յ ալ հ ա յ տ ա թ ա -
ր ու թ յ ան մե ջ ն շ վ ած ա յ ն ժամ ան ա կ ա շ թ ջ ան ը , ո թ ը կ ա գ մ վ ած
է հար կ ա յ ի ն տար վ ա մե ջ ն ե թ առ վ ո ղ մե կ կամ հ ա ջ ո թ դ ա կ ան
մի քան ի հաշվե տ ու ա մի ս ն ե թ ի ց , բ ա գ առ ու թ յ ամ բ ս ու լ յ ն
հո դ վ ած ի 2-րդ մաս ո վ սահ մ ան վ աժ ղե պ թ ի :

2. Օր ե ն ս գ ր ք ի 275-րդ հո դ վ ա ծ ի 6-րդ մաս ո վ սահ մ ան վա ծ դե պ ք ո ւ մ ար տ ո ն ա գ ր ա յ ի ն հար կ ի հա շ վ ե տ ո ւ ժամ ան ակ ա շ ր ջ ան են համ ար վ ո ւ մ հա շ վ ե տ ո ւ ամ ս վ ա ա յ ն օր ե ր ը , որ ո ն ց համ ար ն ե ր կ ա յ ա ց վ ե լ Է ար տ ո ն ա գ ր ա յ ի ն հար կ վ ճ ար ե լ ո ւ վ եր ա ք ե ր յ ա լ հա յ տ ար ա ր ո ւ թ յ ո ւ ն :

3. Ար տ ո ն ա գ ր ա յ ի ն հար կ ի հա շ վ ե տ ո ւ ժամ ան ակ ա հ ա տ վ ա ծ ո ւ մ ն ե ր ա ռ վ ո ւ մ են գ ո թ ո ւ ն ե ո ւ թ յ ան իր ակ ան ա ց մ ան ս կ գ ք ի օր ը և վ ե ր ջ ի ն օր ը ն ե ր ա ռ ո ղ հա շ վ ե տ ո ւ ամ ի ս ն ե ր ը ` ո ր պ ե ս ամ ք ո ղ ջ ա կ ան ամ ի ս ն ե ր :

4. Որ և Է հա շ վ ե տ ո ւ ժամ ան ակ ա շ ր ջ ան ի համ ար ս տ ա ց վ ա ծ ար տ ո ն ա գ ր ո ւ մ ն շ վ ա ծ ե լ ա կ ե տ ա յ ի ն տ վ յ ա լ ի ` հա շ վ ե տ ո ւ ժամ ան ակ ա շ ր ջ ան ի ը ն թ ա ց ք ո ւ մ ա վ ե լ ա ց մ ան դե պ ք ո ւ մ ար տ ո ն ա գ ր ա յ ի ն հար կ ի հա շ վ ե տ ո ւ ժամ ան ակ ա շ ր ջ ան Է համ ար վ ո ւ մ ե լ ա կ ե տ ա յ ի ն տ վ յ ա լ ի ա վ ե լ ա ց մ ան ամ ս ա թ ի վ ն ը ն դ գ ր կ ո ղ ամ ս վ ա և մ ի ն չ և ե լ ա կ ե տ ա յ ի ն տ վ յ ա լ ի ա վ ե լ ա ց ո ւ մ ը ս տ ա ց ա ծ ար տ ո ն ա գ ր ի գ ո թ ո ղ ո ւ թ յ ան ա վ ար տ ն ը ն կ ա ծ ժամ ան ակ ա հ ա տ վ ա ծ ը :

Հո դ վ ա ծ 282. Ար տ ո ն ա գ ր ա յ ի ն հար կ ի հա շ վ ար կ մ ան կ ար գ ը

1. Գ ո թ ո ւ ն ե ո ւ թ յ ան իր ակ ան ա ց մ ան յ ո ւ ր ա ք ան չ յ ո ւ ր վ ա յ ր ո ւ մ իր ակ ան ա ց վ ո ղ գ ո թ ո ւ ն ե ո ւ թ յ ան յ ո ւ ր ա ք ան չ յ ո ւ ր տ ե ս ա կ ի և գ ո թ ո ւ ն ե ո ւ թ յ ան իր ակ ան ա ց մ ան յ ո ւ ր ա ք ան չ յ ո ւ ր ժամ ան ակ ա հ ա տ վ ա ծ ի համ ար ար տ ո ն ա գ ր ա յ ի ն հար կ ը հա շ վ ար կ վ ո ւ մ Է առ ան ձ ի ն :

2. Գ ո թ ո ւ ն ե ո ւ թ յ ան իր ակ ան ա ց մ ան յ ո ւ ր ա ք ան չ ո ւ ր վ ա յ ր ո ւ մ իր ակ ա ն ա ց վ ո ղ գ ո թ ո ւ ն ե ո ւ թ յ ան յ ո ւ ր ա ք ան չ յ ո ւ ր տ ե ս ա կ ի (ք ա ց ա ռ ո ւ թ յ ամ ք հան ր ա յ ի ն ս ն ն դ ի ո լ ո ր տ ո ւ մ իր ակ ան ա ց վ ո ղ գ ո թ ո ւ ն ե ո ւ թ յ ան , ա վ տ ո ք ո ւ ս ո վ ո ւ ղ և ո ր ա փ ո խ ա դ ր ո ւ մ ն ե ր ի , ա տ ա մ ն ա ք ո ւ ժ ա կ ան և ա տ ա մ ն ա տ ե խ ն ի կ ա կ ան , ի ն չ պ ե ս ն ա և առ և տ ր ի իր ակ ան ա ց մ ան վ ա յ ր ե ր ո ւ մ (ո ս կ ո ւ շ ո ւ կ ան ե ր) վ ա ճ առ ա ս ե ղ ան ն ե ր ի կ ա մ վ ա ճ առ ա կ ե տ ե ր ի մ ի ջ ո ց ո վ թ ա ն կ ար ժ ե ք մ ե տ ա ղ ն ե ր ի , թ ա ն կ ար ժ ե ք մ ե տ ա ղ ն ե ր ի ց պ ա տ ր ա ս տ վ ա ծ իր ե ր ի կ ա մ թ ա ն կ ար ժ ե ք ք ա ր ե ր ի առ ք ո ւ վ ա ճ առ ք ի գ ո թ ո ւ ն ե ո ւ թ յ ան տ ե ս ա կ ն ե ր ի) մաս ո վ

արտոնագրային հարկը հաշվարկվում է տվյալ վայրում իրականացվող գործունեության տվյալ տեսակի համար Օրենսգրքի 280-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հաշվարկված արտոնագրային հարկով հարկման բազայի և Օրենսգրքի 277-րդ հոդվածով սահմանված արտոնագրային հարկի դրույքաչափի արտադրյալով՝ դրամական արտահայտությամբ :

3. Յոլաքանչյուր վայրում հանրային սննդի ոլորտում իրականացվող գործունեության, ավտոբուսով ուղևորափոխադրումների, ատամնաբուժական և ատամնատեխնիկական, ինպես նաև առևտրի իրականացման վայրերում (ուկուղևուկաներ) վաճառատեսչանների կամ վաճառակետերի միջոցով թանկարժեք մետաղների, թանկարժեք մետաղներից պատրաստված իրերի կամ թանկարժեք քարերի առքուվաճառքի գործունեության տեսակների մասով արտոնագրային հարկը հաշվարկվում է Օրենսգրքի 280-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված հարկման բազայի և տվյալ ելակետային տվյալին համապատասխանող դրույքաչափի արտադրյալով՝ դրամական արտահայտությամբ : Օրենսգրքի 275-րդ հոդվածի 6-րդ մասով սահմանված դեպքում արտոնագրային հարկը հաշվարկվում է Օրենսգրքի 280-րդ հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված հարկման բազայի և 277-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված կարգով հաշվարկված դրույքաչափի արտադրյալով՝ դրամական արտահայտությամբ :

4. Որևէ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար ստացված արտոնագրում նշված ելակետային տվյալը հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում ավելացվելու դեպքում արտոնագրային հարկը հաշվարկվում է ելակետային տվյալի ավելացման դեպքի համար Օրենսգրքի 280-րդ հոդվածով սահմանված հարկման բազայի և Օրենսգրքի 277-րդ հոդվածով սահմանված արտոնագրային հարկի դրույքաչափի արտադրյալով՝ դրամական արտահայտությամբ, բացառությամբ հանրային սննդի

ոլ ու ռ տ ու ւ մ իր ա կ ա ն ա ց վ ո ղ , ա վ տ ո ք ու ւ ո վ ու ղ և ո թ ա փ ո խ ա դ թ մ ա ն , ա տ ա մ ն ա ք ու ւ ժ ա կ ա ն ու ա տ ա մ ն ա տ ե խ ն ի կ ա կ ա ն , ի ն չ պ ե ս ն ա և առ և տր ի իր ա կ ա ն ա ց մ ա ն վ ա յ թ ե թ ու ւ մ (ո ս կ ու ւ շ ու ւ կ ա ն ե թ) վ ա ճ առ ա ս ե ղ ա ն ն ե թ ի կ ա մ վ ա ճ առ ա կ ե տ ե թ ի մ ի ջ ո ց ո վ թ ա ն կ ա թ ժ ե ք մ ե տ ա ղ ն ե թ ի , թ ա ն կ ա թ ժ ե ք մ ե տ ա ղ ն ե թ ի ց պ ա տր ա ս տ վ ա ծ իր ե թ ի կ ա մ թ ա ն կ ա թ ժ ե ք ք ա թ ե թ ի առ ք ու ւ վ ա ճ առ ք ի գ ո թ ու ւ ն ե ու ւ թ յ ա ն տ ե ս ա կ ն ե թ ի :

5. Ս ու յ ն հ ո դ վ ա ծ ի 4-րդ մ ա ս ո վ ս ա հ մ ա ն վ ա ծ դ ե պ ք ու ւ մ հ ա ն թ ա յ ի ն ս ն ն դ ի ոլ ո թ տ ու ւ մ իր ա կ ա ն ա ց վ ո ղ գ ո թ ու ւ ն ե ու ւ թ յ ա ն , ա վ տ ո ք ու ւ ո վ ու ղ և ո թ ա փ ո խ ա դ թ մ ա ն , ա տ ա մ ն ա ք ու ւ ժ ա կ ա ն ու ա տ ա մ ն ա տ ե խ ն ի կ ա կ ա ն , ի ն չ պ ե ս ն ա և առ և տր ի իր ա կ ա ն ա ց մ ա ն վ ա յ թ ե թ ու ւ մ (ո ս կ ու ւ շ ու ւ կ ա ն ե թ) վ ա ճ առ ա ս ե ղ ա ն ն ե թ ի կ ա մ վ ա ճ առ ա կ ե տ ե թ ի մ ի ջ ո ց ո վ թ ա ն կ ա թ ժ ե ք մ ե տ ա ղ ն ե թ ի , թ ա ն կ ա թ ժ ե ք մ ե տ ա ղ ն ե թ ի ց պ ա տր ա ս տ վ ա ծ իր ե թ ի կ ա մ թ ա ն կ ա թ ժ ե ք ք ա թ ե թ ի առ ք ու ւ վ ա ճ առ ք ի գ ո թ ու ւ ն ե ու ւ թ յ ա ն տ ե ս ա կ ն ե թ ի մ ա ս ո վ ա թ ո ն ա գ թ ա յ ի ն հ ա թ կ ը հ ա շ վ ա թ կ վ ու ւ մ է հ ե տ և յ ա լ թ ա ն ա - ծ և ո վ :

$$ԱԿ = ՀԲ \times ՀԴ - ՆԱԱԲ \times \frac{ՆԱԿ}{ՀՀԱԲ}$$

որ տեղ`

ԱՅ - ն ա թ տ ո ն ա գ թ ա յ ի ն հ ա թ կ ն է :

ՀԲ - ն Օ թ ե ն ս գ թ ք ի 280-րդ հ ո դ վ ա ծ ի 2-րդ մ ա ս ո վ ս ա հ մ ա ն վ ա ծ կ ա թ գ ո վ հ ա շ վ ա թ կ վ ա ծ հ ա թ կ մ ա ն թ ա գ ա ն է :

ՀԴ - ն ը ն դ հ ա ն ու թ (ն ե թ առ յ ա լ ` ա վ ե լ ա ց վ ա ծ ե լ ա կ ե տ ա յ ի ն տ վ յ ա լ ը) ե լ ա կ ե տ ա յ ի ն տ վ յ ա լ ի ն հ ա մ ա պ ա տ ա ս խ ա ն ո ղ ա թ տ ո ն ա գ թ ա յ ի ն հ ա թ կ ի դ թ ու ւ յ ք ա չ ա փ ն է :

ՆԱԱԲ - ն ե լ ա կ ե տ ա յ ի ն տ վ յ ա լ ի ա վ ե լ ա ց մ ա ն ա մ ս ա թ ի վ ն ը ն դ գ թ կ ո ղ ա մ ս վ ա և մ ի ն չ և ե լ ա կ ե տ ա յ ի ն տ վ յ ա լ ի ա վ ե լ ա ց ու ւ ը ս տ ա ց ա ծ ա թ տ ո ն ա գ թ ի գ ո թ ու ւ ու ւ թ յ ա ն ա վ ա թ ո ն ը ն կ ա ծ ժ ա մ ա ն ա կ ա հ ա տ վ ա ծ ու ւ ն ե թ առ վ ա ծ ա մ ի ս ն ե թ ի ք ա ն ա կ ն է :

ՆԱՅ - ն մինչև ելակետային տվյալի ավելացումը ստացված գործող արտոնագրի հիման վրա վճարված արտոնագրային հարկի գումարն է .

ՀՀ ԱԶ - ն մինչև ելակետային տվյալի ավելացումը ստացված գործող արտոնագրում նշված հաշվետու ժամանակաշրջանում ներառված ամիսներին քանակն է :

Հոդված 283. Արտոնագրային հարկի գումարի վճարումը

1. Կազմակերպությունները կամ անհատ ձեռնարկատերերը արտոնագրային հարկը պետական բյուջե են վճարում մինչև Օրենսգրքի 275-րդ հոդվածին համապատասխան արտոնագրային հարկ վճարելու վերաբերյալ հայտարարություն ներկայացնելու օրը ներառյալ :

2. Օրենսգրքի 282-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հաշվարկվող արտոնագրային հարկը վճարվում է մինչև ավելացված ելակետային տվյալի համար արտոնագրային հարկ վճարելու վերաբերյալ նոր հայտարարություն ներկայացնելու օրը ներառյալ :

3. Ընթացիկ հարկային տարվա ընթացքում գործունեությունը դադարեցնելու կամ ժամանակավոր կասեցնելու կամ արտոնագրային հարկով հարկման օբյեկտ համարվող գործունեությունը դադարեցնելու դեպքերում □այդ թվում՝ Օրենսգրքի 276-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 2-րդ կետով սահմանված դեպքում □ սույն գլխով սահմանված կարգով և չափով վճարված արտոնագրային հարկը չի հաշվանցվում և չի վերադարձվում՝ անկախ նրանից , թե որ ժամանակահատվածի համար է վճարվել արտոնագրային հարկը :

Հոդված 284. Արտոնագրային հարկ վճարողներին կողմից այլ հարկերի և վճարներին վճարումը

1. Արտոնագրային հարկ վճարողի համար պահպանվում է Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում և կարգով այլ հարկերի (որոնց արտոնագրային հարկը չի փոխարինում) և

վճար ների հաշվարկման ու վճարման կարգը , բացառություն սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված դեպքերի :

2. Արտոնագրային հարկ վճարողները , սույն գլխով կարգավորվող հարաբերություններին մասով , ազատվում են`

1) Օրենսգրքի 135-րդ հոդվածով սահմանված` շահույթահարկի կանխավճարների կատարումից .

2) Օրենսգրքի 150-րդ հոդվածի 12-րդ մասով հարկային գործակալի համար սահմանված պարտավորություններին կատարումից :

3. Արտոնագրային հարկ վճարողները ապրանքների ձեռքբերման , աշխատանքների ընդունման և (կամ) ծառայությունների ստացման դիմաց վճարած (ինչպես նաև ապրանքների ներմուծման ժամանակ մաքսային կամ հարկային մարմիններին վճարած) ԱԱՀ -ի գումարները միացնում են այդ ապրանքների ձեռքբերման , աշխատանքների ընդունման և (կամ) ծառայությունների ստացման սկզբնական արժեքին :

ՄԱՍ III. ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍ

ԲԱԺԻՆ 14. ՀԱՐԿ ՎՃԱՐՈՂՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄԸ

ԳԼՈՒԽ 58. ՀԱՐԿ ՎՃԱՐՈՂՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

Հոդված 285. Հարկային մարմնում հարկ վճարողների հաշվառումը

1. Հարկային վարչարարության իրականացման նպատակով հարկային մարմինն իրականացնում է կազմակերպությունների, ֆիզիկական անձանց, Հայաստանի Հանրապետությունում հաշվառված, կանոնները գրանցած պայմանագրային ներդրումային ֆոնդերի և Հայաստանի Հանրապետությունում հավատարմագրված դիվանագիտական ներկայացուցչությունների, հյուպատոսական հիմնարկների, դրանց հավասարեցված միջազգային, միջկառավարական (միջպետական) կազմակերպությունների հաշվառում:

Հոդված 286. Հարկ վճարողների հաշվառման համակարգը

1. Հարկային մարմնում գործում է հարկ վճարողների հաշվառման միասնական համակարգ:

2. Հարկ վճարողների հաշվառումն իրականացվում է հարկ վճարողի հաշվառման համարների միջոցով:

3. ԱԱՀ վճարողների հաշվառումն իրականացվում է Օրենսգրքի 59-րդ գլխով սահմանված պահանջներին համապատասխան:

4. Հարկ վճարողների հաշվառման տվյալները գրառվում են հարկային մարմնում վարվող միասնական էլեկտրոնային գրանցամատյանում:

Հոդված 287. Հարկ վճարողի հաշվառման համարը

1. Հարկային մարմնում հաշվառվող հարկ վճարողին տրամադրվող՝ հարկ վճարողի հաշվառման համարը (այսուհետ՝ ՀՎՀՀ) հանդիսանում է նրա նույնականացման կոդը:

2. ՀՎՀՀ-ն միակն է և ենթակա չէ փոփոխման: ՀՎՀՀ-ն չի կարող տրամադրվել այլ հարկ վճարողի:

3. Ֆիզիկական անձին տրամադրվող ՀՎՀՀ-ն մնում է անփոփոխ վերջինիս տարբեր կարգավիճակներում: Անհատ ձեռնարկատիրոջը պետական հաշվառումից հանելուց կամ նոտարի գործունեության դադարեցումից հետո կրկին որպես անհատ ձեռնարկատեր կամ որպես նոտար հաշվառվելու դեպքում նրան տրամադրվում է իր նախորդ ՀՎՀՀ-ն, որը չի փոխվում նաև այն ժամանակ, երբ անհատ ձեռնարկատիրոջ կամ նոտարի գործունեության դադարեցումից հետո հարկ վճարողը, որպես անհատ ձեռնարկատեր և նոտար

չհանդիսացող ֆիզիկական անձ, հարկային մարմին է ներկայացնում հարկային հաշվարկներ:

4. ՀՎՀՀ-ն կազմված է ութանիշ թվից: ՀՎՀՀ-ի առաջին յոթ նիշը հանդիսանում է հերթական համար, ութերորդ նիշը ստուգիչ է և հաշվարկվում է նախորդ յոթ նիշերի հիման վրա: ՀՎՀՀ-ի ստուգիչ նիշի հաշվառման բանաձևը սահմանում է հարկային մարմինը:

5. ՀՎՀՀ-ի առկայությունը պարտադիր է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված ցանկում ներառված վճարահաշվարկային փաստաթղթերի վրա:

6. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի կողմից կազմակերպությունների, անհատ ձեռնարկատերերի և նոտարների համար բանկային հաշիվները բացվում են միայն ՀՎՀՀ-ի առկայության դեպքում: Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի կողմից կազմակերպությունների, անհատ ձեռնարկատերերի և նոտարների համար բանկային հաշիվների բացման վերաբերյալ հարկային մարմին տեղեկությունների տրամադրման կարգը սահմանում են Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը և հարկային մարմինը՝ համատեղ հրամանով:

Հոդված 288. Հարկային մարմնում հաշվառման կանգները

1. Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարության աշխատակազմի պետական ռեգիստրի գործակալությունում (այսուհետ՝ պետական ռեգիստրի գործակալություն) պետական գրանցում (հաշվառում) ստացող կազմակերպությունները և պետական հաշվառում ստացող անհատ ձեռնարկատերը ՀՎՀՀ-ն ստանում են պետական ռեգիստրի գործակալության միջոցով:

2. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից պետական գրանցում (հաշվառում) ստացող կազմակերպությունները ՀՎՀՀ-ն ստանում են Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի միջոցով՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի և հարկային մարմնի համատեղ հրամանով սահմանված կարգով:

3. Նոտարները, անհատ ձեռնարկատեր չհանդիսացող ֆիզիկական անձինք, Հայաստանի Հանրապետությունում հավատարմագրված դիվանագիտական ներկայացուցչությունները և հյուպատոսական հիմնարկները, դրանց հավասարեցված միջազգային, միջկառավարական (միջպետական) կազմակերպությունները ՀՎՀՀ ստանալու համար դիմում են հարկային մարմնին: Սույն մասում նշված հարկ վճարողների՝ հարկային մարմնում հաշվառման կանգները ընթացակարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

4. Պետական ռեգիստրի գործակալությունում նոր գրանցված կազմակերպությունը հաշվառվում է իր գտնվելու վայրի հասցեն սպասարկող հարկային մարմնում (տեսչությունում):

5. Պետական ռեգիստրի գործակալությունում նոր հաշվառված անհատ ձեռնարկատերը հաշվառվում է իր բնակության կամ հաշվառման հասցեն սպասարկող հարկային մարմնում (տեսչությունում):

6. Նոտարը հաշվառվում է իր նոտարական տարածքը սպասարկող հարկային մարմնում (տեսչությունում): Նոտարական տարածքը և հարկային մարմնի (տեսչության) սպասարկման տարածքները չհամընկնելու դեպքում նոտարը հաշվառվում է իր գործունեության իրականացման հասցեն սպասարկող հարկային մարմնում (տեսչությունում):

7. Անհատ ձեռնարկատեր և նոտար չհանդիսացող ֆիզիկական անձը հաշվառվում է իր բնակության կամ հաշվառման հասցեն սպասարկող հարկային մարմնում (տեսչությունում):

8. Հայաստանի Հանրապետությունում հավատարմագրված դիվանագիտական ներկայացուցչությունը, հյուպատոսական հիմնարկը, դրանց հավասարեցված միջազգային, միջկառավարական (միջպետական) կազմակերպությունը հաշվառման է կանգնում իր մշտական ներկայացուցչության (նստավայր, գրասենյակ և այլն) գտնվելու տարածքը սպասարկող հարկային մարմնում (տեսչությունում):

9. Հարկ վճարողը համարվում է հաշվառված հարկային մարմնում միասնական էլեկտրոնային գրանցամատյանում համապատասխան գրառում կատարելու պահից:

Հոդված 289. Հարկային մարմնում հաշվառվելու համար անհրաժեշտ փաստաթղթերը

1. Պետական ռեգիստրի գործակալության կողմից կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի պետական գրանցման (հաշվառման) փաստաթղթերը և տեղեկությունները հարկային մարմին են ներկայացվում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով:

2. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկում գրանցված կազմակերպությունների պետական գրանցման (հաշվառման) փաստաթղթերը և տեղեկությունները Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից հարկային մարմին են ներկայացվում Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի և հարկային մարմնի համատեղ հրամանով սահմանված կարգով:

3. Նոտարները հարկային մարմնում հաշվառման կանգնելու համար ներկայացնում են հետևյալ փաստաթղթերը.

1) նոտարի պաշտոնի նշանակման մասին հրամանը կամ որոշումը.

2) նոտարի կողմից լրացված՝ ՀՎՀՀ-ի տրամադրման՝ հարկային մարմնի հաստատած ձևով և կարգով լրացված դիմումը.

3) անձնագրի պատճենը:

4. Անհատ ձեռնարկատեր և Նոտար չհանդիսացող ֆիզիկական անձինք հարկային մարմնում հաշվառման կանգնելու համար ներկայացնում են հետևյալ փաստաթղթերը.

1) անձնագրի պատճեն.

2) հանրային ծառայությունների համարանիշը, իսկ դրա բացակայության դեպքում հանրային ծառայությունների համարանիշի բացակայության վերաբերյալ լիազոր մարմնի կողմից տրամադրված տեղեկանքի պատճենը.

3) ֆիզիկական անձի կողմից լրացված՝ ՀՎՀՀ-ի տրամադրման՝ հարկային մարմնի հաստատած ձևով և կարգով լրացված դիմումը:

5. Հայաստանի Հանրապետությունում հավատարմագրված դիվանագիտական ներկայացուցչությունները, հյուպատոսական հիմնարկները, դրանց հավասարեցված միջազգային, միջկառավարական (միջպետական) կազմակերպությունները հարկային մարմնում հաշվառման կանգնելու համար ներկայացնում են հետևյալ փաստաթղթերը.

1) կարգավիճակը հաստատող փաստաթղթի պատճենը.

2) դիվանագիտական ներկայացուցչության, հյուպատոսական հիմնարկի, դրանց հավասարեցված միջազգային, միջկառավարական (միջպետական) կազմակերպության կողմից լիազորված պաշտոնատար անձի կողմից լրացված՝ ՀՎՀՀ-ի տրամադրման՝ հարկային մարմնի հաստատած ձևով և կարգով լրացված դիմումը:

Հոդված 290. Հարկային մարմնում հաշվառման ձևակերպումը և կասեցումը

1. Նոտարների, անհատ ձեռնարկատեր չհանդիսացող ֆիզիկական անձանց, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունում հավատարմագրված դիվանագիտական ներկայացուցչությունների, հյուպատոսական հիմնարկների, դրանց հավասարեցված միջազգային, միջկառավարական (միջպետական) կազմակերպությունների կողմից հաշվառման կանգնելու համար ներկայացված՝ Օրենսգրքի 289-րդ հոդվածում նշված փաստաթղթերն ուսումնասիրվում են հարկային մարմնի կողմից՝ օրենքների պահանջներին դրանց համապատասխանությունը պարզելու նպատակով: Նմուշային ձևեր ներկայացնելու դեպքում ստուգվում է միայն լրացված տեղեկությունների լիարժեքությունը և ճշտությունը:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված հարկ վճարողների կողմից ներկայացված՝ հաշվառման կանգնելու մասին դիմումի ընթացքը կարող է կասեցվել հետևյալ հիմքերից որևէ մեկի առկայության դեպքում.

1) եթե ներկայացված փաստաթղթերն ամբողջական չեն, լրացված են թերի կամ խախտումներով, չեն համապատասխանում սույն գլխով սահմանված փաստաթղթերի ցանկին.

2) ներկայացված տեղեկություններում առկա են անճշտություններ կամ ներառված են հարկ վճարողի վերաբերյալ սխալ տվյալներ:

3. Եթե հաշվառման կանգնելու մասին դիմումը հարկ վճարողի կողմից ներկայացվել է ոչ իր հաշվառման վայրի հարկային մարմին (տեսչություն), ապա դիմումը ստացած

հարկային մարմինը ոչ ուշ, քան դիմումի ներկայացման հաջորդ աշխատանքային օրը, այն վերահասցեագրում է համապատասխան հաշվառման վայրի հարկային մարմին՝ այդ մասին ծանուցելով դիմողին:

4. Սույն հոդվածի 2-րդ մասում բերված հիմքերով հաշվառման կանգնելու մասին հարկ վճարողի կողմից ներկայացված դիմումի ընթացքի կասեցման վերաբերյալ հարկ վճարողին գրավոր տեղեկացվում է դիմումը ստանալուց հետո՝ հաջորդ աշխատանքային օրը:

5. Հաշվառման կանգնելու մասին հարկ վճարողի դիմումի ընթացքի կասեցման հիմքերի վերաբերյալ դիմողին տեղեկացնելուց հետո սույն հոդվածի 6-րդ մասով սահմանված ժամկետի ընթացքը կասեցվում է մինչև դիմումի կասեցման հիմքերի վերացումը:

6. Կասեցման հիմքեր չհայտնաբերելու դեպքում տեղեկությունները գրանցվում են միասնական գրանցամատյանում և փաստաթղթերի ստացումից հետո՝ մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում, դիմողին տրամադրվում են ՀՎՀՀ-ն և հարկ վճարողի հաշվառման վկայականը:

7. Հաշվառման կանգնելու մասին դիմումի և հարկ վճարողի հաշվառման վկայականի ձևերը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

Հոդված 291. Հարկային մարմնում Էլեկտրոնային եղանակով հաշվառման կանգնելը

1. Հարկային մարմնում հաշվառվելու համար Օրենսգրքի 288-րդ հոդվածի 3-րդ մասում նշված հարկ վճարողները Օրենսգրքի 289-րդ հոդվածի 3-րդ, 4-րդ և 5-րդ մասերով սահմանված փաստաթղթերը կարող են ներկայացնել նաև Էլեկտրոնային եղանակով:

2. Հարկային մարմնում հաշվառման կանգնելու համար ներկայացված տվյալների ինքնաշխատ ստուգման ժամանակ անճշտություններ կամ մերժելու հիմքեր չհայտնաբերվելու դեպքում, ներկայացված տեղեկությունները հարկային մարմնի տեղեկատվական համակարգի կողմից լրացվում են միասնական գրանցամատյանում:

3. Գրառման ավարտից հետո տեղեկատվական համակարգը դիմողին շնորհում է ՀՎՀՀ և հարկ վճարողի տրամադրած Էլեկտրոնային փոստի հասցեով մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում ուղարկում է հարկ վճարողի հաշվառման վկայականի Էլեկտրոնային տարբերակը:

ԳԼՈՒԽ 59. ԱՎԵԼԱՑՎԱԾ ԱՐԺԵՔԻ ՀԱՐԿ ՎՃԱՐՈՂՆԵՐԻ ՀԱԾՎԱՌՈՒՄԸ

Հոդված 292. Ավելացված արժեքի հարկ վճարողի հաշվառման առանձնահատկությունները

1. Հարկային մարմնում ԱԱՀ վճարողների հաշվառումն իրականացվում է ԱԱՀ վճարողի հաշվառման համարների հիման վրա:

2. ԱԱՀ վճարողի հաշվառման համարը ՀՎՀՀ-ն է, որի վերջում ավելացված է թեք գիծ և «1» թվային նիշը:

3. Հարկային մարմինը հարկային ծառայության պաշտոնական ինտերնետային կայքում տեղադրում է որպես ԱԱՀ վճարող հաշվառված անձանց ցանկը՝ փնտրման հնարավորությամբ:

Հոդված 293. Ավելացված արժեքի հարկ վճարողի հաշվառման կանգնելը

1. Օրենսգրքի 59-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին և 2-րդ կետերով, ինչպես նաև 2-րդ մասի 1-ին և 3-րդ կետերով սահմանված դեպքերում Օրենսգրքի 292-րդ հոդվածով սահմանված կարգով որպես ԱԱՀ վճարող հաշվառումն իրականացվում է հարկային մարմնի կողմից՝ սույն մասում նշված կետերով սահմանված օրը:

2. Օրենսգրքի 59-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-5-րդ կետերով, ինչպես նաև 2-րդ մասի 2-րդ կետով սահմանված դեպքերում Օրենսգրքի 292-րդ հոդվածով սահմանված կարգով որպես ԱԱՀ վճարող հաշվառումն իրականացվում է հարկ վճարողի կողմից ներկայացված հայտարարության հիման վրա՝ սույն մասում նշված կետերով սահմանված օրը:

Հոդված 294. Որպես ավելացված արժեքի հարկ վճարող հաշվառված լինելու մասին հավաստագիրը

1. ԱԱՀ վճարողին տրվում է որպես ԱԱՀ վճարող հաշվառված լինելու մասին հավաստագիր (այսուհետ՝ հավաստագիր): Օրենսգրքի 59-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ կետով սահմանված հայտարարության ճշտման դեպքում ԱԱՀ վճարողին տրվում է նոր հավաստագիր:

2. Հարկային մարմինը ԱԱՀ վճարողին հավաստագիրը տրամադրում է Օրենսգրքի 59-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ կետով սահմանված հայտարարությունը հարկային մարմին ներկայացվելու օրվան հաջորդող աշխատանքային օրվա ընթացքում: Հայտարարությունն էլեկտրոնային եղանակով ներկայացվելու դեպքում հավաստագիրը ԱԱՀ վճարողին տրամադրվում է էլեկտրոնային փաստաթղթի տեսքով:

3. Հավաստագրով հաստատվում է, որ հարկ վճարողը հարկային մարմնում հաշվառված է որպես ԱԱՀ վճարող:

4. ԱԱՀ վճարողներից ապրանքների գնելիս, աշխատանքներ ընդունելիս և (կամ) ծառայություններ ստանալիս ապրանքների գնորդը, աշխատանքներն ընդունողը և (կամ) ծառայություններն ստացողը կարող է գործարքի մյուս կողմից պահանջել ներկայացնել հավաստագիրը կամ դրա պատճենը:

5. Հավաստագրի ձևը և լրացման կարգը սահմանում է հարկային մարմինը:

**ՉԼՈՒԽ 60. ՀԱՐԿ ՎՃԱՐՈՂՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄԸ ՎԵՐԱԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ
ԴԵՊՔՈՒՄ ԵՎ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՄԱՐՄՆԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ**

Հոդված 295. Հարկ վճարողների հաշվառումը վերակազմակերպման դեպքում

1. Կազմակերպության վերակազմավորման դեպքում ՀՎՀՀ-ն փոխանցվում է կազմակերպության իրավահաջորդին, իսկ վերակազմակերպման մյուս ձևերի դեպքում՝

1) կազմակերպությունների միացման ձևով վերակազմակերպման դեպքում շարունակում է գործել այն կազմակերպության ՀՎՀՀ-ն, որին միանում են մեկ այլ կազմակերպություն կամ կազմակերպություններ, իսկ միացող կազմակերպության կամ կազմակերպությունների ՀՎՀՀ-ն հանվում է հաշվառումից.

2) կազմակերպությունների միաձուլման ձևով վերակազմակերպման դեպքում նոր ստեղծված կազմակերպությանը տրամադրվում է նոր ՀՎՀՀ, իսկ միաձուլվող կազմակերպությունների ՀՎՀՀ-ները հանվում են հաշվառումից.

3) կազմակերպությունների առանձնացման ձևով վերակազմակերպման դեպքում նոր առանձնացված կազմակերպությանը կամ կազմակերպություններին տրամադրվում է նոր ՀՎՀՀ, իսկ այն կազմակերպությունը, որից կատարվել է առանձնացումը, շարունակում է հաշվառվել իր ՀՎՀՀ-ով.

4) կազմակերպությունների բաժանման ձևով վերակազմակերպման դեպքում ստեղծված նոր կազմակերպություններից յուրաքանչյուրին տրամադրվում է նոր ՀՎՀՀ, իսկ նախկին կազմակերպության ՀՎՀՀ-ն հանվում է հաշվառումից:

2. Կազմակերպությունների վերակազմակերպմամբ պայմանավորված՝ պետական գրանցման (հաշվառման) մասին տեղեկությունները և փաստաթղթերը պետական ռեգիստրի գործակալության կողմից ներկայացվում են հարկային մարմին՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով:

3. Կազմակերպությունների վերակազմակերպմամբ պայմանավորված՝ պետական գրանցման մասին տեղեկությունները և փաստաթղթերը Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից ներկայացվում են հարկային մարմին՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի և հարկային մարմնի համատեղ հրամանով սահմանած կարգով:

Հոդված 296. Հաշվառման հարկային մարմինը փոփոխելը

1. Հարկ վճարողի հաշվառման հարկային մարմինը կարող է փոփոխվել հարկային մարմնի ղեկավարի որոշմամբ՝ սույն հոդվածի 2-րդ մասում նշված հիմքերից մեկի առկայության դեպքում, եթե՝

1) կազմակերպության գտնվելու (ֆիզիկական անձի դեպքում՝ հաշվառման կամ բնակության) և գործունեության փաստացի իրականացման վայրերը (փոստային հասցեները) չեն համապատասխանում միմյանց.

2) հարկ վճարողը գործունեություն է իրականացնում մեկից ավելի հասցեներում:

2. Հարկային մարմնի ղեկավարի որոշմամբ կազմակերպության կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ հաշվառումը մեկ հարկային մարմնից մեկ այլ հարկային մարմին տեղափոխելու հիմքերն են՝

1) գործունեության հիմնական վայրի փոփոխությունը.

2) համախառն եկամտի կառուցվածքում որևէ մեկ վայրից ստացվող եկամտի տեսակարար կշռի գերակայությունը.

3) գործարար շահերի կենտրոնի, կազմակերպության ղեկավար մարմնի գտնվելու վայրի փոփոխությունը.

4) գործունեության ոլորտային, սեզոնային, տարածքային կամ նմանատիպ այլ առանձնահատկությունները:

Չոդված 297. Հարկ վճարողի տվյալների փոփոխման մասին տեղեկություններ ներկայացնելը

1. Պետական ռեգիստրի գործակալությունում պետական գրանցում (հաշվառում) ստացած կազմակերպությունների, որպես անհատ ձեռնարկատեր հաշվառված ֆիզիկական անձանց՝ հարկային մարմնում հաշվառվելու ժամանակ ներկայացված տվյալների փոփոխման մասին տեղեկությունները և փաստաթղթերը պետական ռեգիստրի գործակալությունը տրամադրում է հարկային մարմնին՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով:

2. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից պետական գրանցում ստացած կազմակերպությունների՝ հարկային մարմնում հաշվառվելու ժամանակ ներկայացված տվյալների փոփոխության մասին տեղեկությունները և փաստաթղթերը Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը տրամադրում է հարկային մարմնին՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի և հարկային մարմնի համատեղ հրամանով սահմանված կարգով:

3. Անհատ ձեռնարկատեր չհանդիսացող ֆիզիկական անձանց և նոտարների անձնագրային տվյալների փոփոխության մասին տեղեկությունները բնակչության պետական ռեգիստր վարող լիազոր մարմինը տրամադրում է հարկային մարմնին՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով:

Հոդված 298. Պետական ռեգիստրի գործակալության կողմից պետական գրանցում (հաշվառում) ստացած կազմակերպությունների՝ հարկային մարմնում հաշվառումից հանումը

1. Պետական ռեգիստրի գործակալությունն օրենքով սահմանված դեպքերում կազմակերպության լուծարման գործընթաց սկսելու մասին գրառում կատարելու օրը հարկային մարմինն առցանց ռեժիմով տրամադրում է կազմակերպության անվանումը, ՀՎՀՀ-ն և լուծարային գործընթացում գտնվելու մասին տեղեկությունը (դատարանի վճռով լուծարման դեպքում՝ դատարանի վճռի կամ որոշման վերաբերյալ տեղեկությունը):

2. Կազմակերպության՝ լուծարային գործընթացում գտնվելու մասին տեղեկությունները ստանալուց հետո հարկային մարմինը լուծարվող կազմակերպությունում իրականացնում է համալիր հարկային ստուգում, որի արդյունքներով կազմակերպությանը տրամադրվում է տեղեկանք՝ հարկային պարտավորությունների վերաբերյալ:

3. Հարկային մարմինը պետական ռեգիստրի գործակալությունից պետական բյուջեի գծով հարկ վճարողի հարկային պարտավորությունների բացակայությունը հավաստելու վերաբերյալ հարցում ստանալու դեպքում, հարցումը ստանալու օրվանից հետո՝ 20 օրվա ընթացքում, տրամադրում է հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող եկամուտների գծով պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկանք՝ հարկային մարմնի սահմանած ձևով:

4. Պետական ռեգիստրի գործակալությունը լուծարման մասին տեղեկությունների գրառում կատարելու օրը հարկային մարմնին տրամադրում է տեղեկություն կազմակերպության լուծարման պետական գրանցման տարվա, ամսվա և ամսաթվի վերաբերյալ: Նշված տեղեկություններն ինքնաշխատ ձևով արդիականանում են միասնական գրանցամատյանում, և այդ պահից կազմակերպությունը համարվում է հաշվառումից հանված:

Հոդված 299. Պետական ռեգիստրի գործակալության կողմից պետական հաշվառում ստացած անհատ ձեռնարկատերերի՝ հարկային մարմնում հաշվառումից հանումը (գործունեությունը

դադարեցնելը)

1. Պետական ռեգիստրի գործակալությունը անհատ ձեռնարկատիրոջը պետական հաշվառումից հանելու գործընթաց սկսելու մասին գրառում կատարելու օրը հարկային մարմնին առցանց ռեժիմով տրամադրում է անհատ ձեռնարկատիրոջ անունը, ազգանունը, հայրանունը, ՀՎՀՀ-ն, պետական հաշվառումից հանելու հիմքը՝ դիմումի տարին, ամիսը, ամսաթիվը, սևանկության հետևանքով հաշվառումից հանելու դեպքում՝ դատարանի որոշման վերաբերյալ տեղեկություններ, մահվան դեպքում՝ մահվան փաստը հավաստող փաստաթղթի պատճենը:

2. Պետական ռեգիստրի գործակալությունը անհատ ձեռնարկատիրոջը պետական հաշվառումից հանելու (գործունեությունը դադարեցնելու) մասին տեղեկությունների

գրառում կատարելու օրը հարկային մարմինն տրամադրում է տեղեկությունն անհատ ձեռնարկատիրոջը հաշվառումից հանելու պետական գրանցման տարվա, ամսվա և ամսաթվի վերաբերյալ: Նշված տեղեկություններն ինքնաշխատ ձևով արդիականանում են միասնական գրանցամատյանում, և այդ պահից անհատ ձեռնարկատերը համարվում է հաշվառումից հանված:

3. Անհատ ձեռնարկատիրոջը պետական հաշվառումից հանելուց հետո անհատ ձեռնարկատեր հանդիսանալու ժամանակաշրջանի համար նրա կողմից ներկայացրած հարկային հաշվարկները, հարկերի և վճարների մասով կատարված վճարումների տվյալները գրառվում են հարկային մարմնի տեղեկատվական համակարգում:

Հոդված 300. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից պետական գրանցում ստացած կազմակերպությունների հաշվառումից հանումը

1. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկն օրենքով սահմանված դեպքերում կազմակերպության լուծարման որոշում կայացնելու օրվան հաջորդող երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում առցանց ռեժիմով հարկային մարմինն տրամադրում է կազմակերպության անվանումը, ՀՎՀՀ-ն, պաշտոնական ինտերնետային կայքի հասցեն և լուծարման թույլտվություն տալու վերաբերյալ տեղեկատվությունը:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված տվյալները ստանալուց հետո հարկային մարմինը լուծարվող կազմակերպությունում իրականացնում է համալիր հարկային ստուգում:

3. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը կազմակերպությանը գրանցումից հանելու մասին գրառում կատարելու օրվան հաջորդող երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում առցանց ռեժիմով հարկային մարմինն տրամադրում է տեղեկատվություն կազմակերպությանը գրանցումից հանելու մասին գրառում կատարելու տարվա, ամսվա և ամսաթվի վերաբերյալ: Նշված տեղեկություններն ինքնաշխատ ձևով արդիականանում են միասնական գրանցամատյանում, և այդ պահից կազմակերպությունը համարվում է հաշվառումից հանված:

Հոդված 301. Անհատ ձեռնարկատեր և նոտար չհանդիսացող ֆիզիկական անձանց

հաշվառումից հանումը

1. Անհատ ձեռնարկատեր և նոտար չհանդիսացող ֆիզիկական անձին հաշվառումից հանելու համար հիմք հանդիսանում է նրա մահվան փաստը հավաստող՝ երրորդ անձի կողմից ներկայացված փաստաթուղթը:

2. Սույն հոդվածում նշված փաստաթղթի ներկայացումից հետո՝ մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում, միասնական գրանցամատյանում տվյալ ֆիզիկական անձի վերաբերյալ

կատարվում են համապատասխան գրառումներ: Այդ պահից ֆիզիկական անձը համարվում է հաշվառումից հանված:

3. Բնակչության ռեգիստր վարող մարմինը Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով հարկային մարմին տեղեկություններ է տրամադրում մահացած ֆիզիկական անձանց մասին:

Յոթերորդ 302. Նոտարների հաշվառումից հանումը

1. Հաշվառումից դուրս գալու համար նոտարը հարկային մարմին է ներկայացնում դիմում և հետևյալ փաստաթղթերից որևէ մեկը.

1) նոտարական գործունեության կասեցման մասին Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարի որոշումը.

2) նոտարի պաշտոնից ազատման մասին դատարանի որոշումը.

3) նոտարի պաշտոնից ազատման մասին Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարի հրամանը:

2. Նոտարին հաշվառումից հանելու համար կարող է հիմք հանդիսանալ Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարի կողմից ներկայացված՝ նոտարի գործունեության կասեցման կամ պաշտոնից ազատման մասին հրամանը (որոշումը) կամ նրա մահվան փաստը հավաստող՝ երրորդ անձի կողմից ներկայացրած փաստաթուղթը:

3. Սույն հոդվածով սահմանված փաստաթղթերից որևէ մեկի ստացման դեպքում մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում տվյալ նոտարի գործունեության դադարեցման վերաբերյալ տեղեկությունները գրառվում են միասնական գրանցամատյանում: Այդ պահից նոտարը համարվում է հաշվառումից հանված:

Յոթերորդ 303. Հայաստանի Հանրապետությունում հավատարմագրված դիվանագիտական ներկայացուցչությունների, հյուպատոսական հիմնարկների, դրանց հավասարեցված միջազգային, միջկառավարական (միջպետական) կազմակերպությունների հաշվառումից հանումը

1. Հայաստանի Հանրապետությունում հավատարմագրված դիվանագիտական ներկայացուցչությունների, հյուպատոսական հիմնարկների, դրանց հավասարեցված միջազգային, միջկառավարական (միջպետական) կազմակերպությունների գործունեության դադարեցման վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության արտաքին գործերի նախարարությունից ստացված տվյալների հիման վրա մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում տվյալ կազմակերպության գործունեության դադարեցման վերաբերյալ տեղեկությունները գրառվում են միասնական գրանցամատյանում: Այդ պահից կազմակերպությունը համարվում է հաշվառումից հանված:

ԲԱԺԻՆ 15. ՀԱՐԿ ՎՃԱՐՈՂՆԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒՄԸ

ԳԼՈՒԽ 62. ՀԱՐԿ ՎՃԱՐՈՂՆԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒՄԸ

Հոդված 304. Հարկ վճարողների սպասարկման՝ հարկային մարմնի գործառույթները

1. Հարկ վճարողների սպասարկումը հարկային մարմնի կողմից Օրենսգրքով սահմանված ծառայությունների մատուցումն է, որն ուղղված է հարկ վճարողների (հարկային գործակալների) Օրենսգրքով նախատեսված պարտականությունների ընկալմանը և կամավոր կատարման ապահովմանը: Հարկ վճարողների սպասարկումն իրականացվում է հարկ վճարողների իրազեկման, հարկային հաշվարկների և օրենսդրությամբ սահմանված այլ փաստաթղթերի ընդունման և (կամ) տրամադրման, ինչպես նաև հարկ վճարողների համար օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում գրանցումների, հաշվառումների, հաստատումների, վավերացումների և այլ գործընթացների ձևով:

2. Հարկային մարմինը հարկ վճարողների սպասարկման նպատակով իրականացնում է հետևյալ գործառույթները.

- 1) հարկային օրենսդրության մասին հանրային իրազեկում.
- 2) պաշտոնական պարզաբանումների տրամադրում.
- 3) հարկ վճարողների իրազեկում.
- 4) հարկ վճարողների ցանկերի հրապարակում.
- 5) Հարկ վճարողների իրազեկման այլ գործառույթների իրականացում.
- 6) Էլեկտրոնային եղանակով հարկային հաշվարկների ներկայացման մասին պայմանագրի կնքում, Էլեկտրոնային ծածկագրի և գաղտնաբառի տրամադրում.
- 7) հարկային հաշվարկների ընդունում.
- 8) Օրենսգրքով սահմանված դիմումների, հայտարարությունների, այլ փաստաթղթերի ընդունում և հետագա ընթացքի ապահովում.
- 9) առցանց եղանակով հարկ վճարողի անձնական հաշվի քարտի (այդ թվում՝ հարկային պարտավորությունների և դրանց մարումների) դիտման հնարավորության ապահովում.
- 10) Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտի կարգավիճակի հաստատում կամ ռեզիդենտությունը հաստատող տեղեկանքի տրամադրում.
- 11) Հայաստանի Հանրապետությունում ոչ ռեզիդենտի վճարած հարկերի մասին տեղեկանք ստանալու համար դիմումի ընդունում և տեղեկանքի տրամադրում.

12) Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող աղբյուրներից ստացված եկամուտներից զանձված հարկերը վերադարձնելու մասին սերտիֆիկատ-դիմումի ընդունում և հաստատում:

13) Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված այլ ծառայություններ:

3. Հարկային մարմինը սույն հոդվածի 2-րդ մասում նշված գործառույթներն իրականացնում է անվճար:

ԳԼՈՒԽ 63. ՀԱՐԿ ՎՃԱՐՈՂՆԵՐԻ ԻՐԱԶԵԿՄԱՆ ԳՈՐԾԱՌՈՒՅԹՆԵՐԸ

Հոդված 305. Հարկային օրենսդրության մասին հանրային իրազեկումը

1. Հարկային մարմինը հանրությանն իրազեկում է հարկային հարաբերություններ կարգավորող նորմատիվ իրավական ակտերի (այսուհետ՝ իրավական ակտեր) մասին:

2. Հանրությանն իրավական ակտերի մասին իրազեկումն իրականացվում է հարկային ծառայության պաշտոնական կայքում պաշտոնական հաղորդագրություն հրապարակելու, զանգվածային լրատվության միջոցների հետ ասուլիսներ և հանդիպումներ կազմակերպելու, հարցազրույցներ, հոդվածներ կամ տեղեկատվություն հրապարակելու կամ հեռուստատեսությամբ ու ռադիոյով ելույթներ ունենալու միջոցով:

3. Հարկային մարմինը պարտավոր է իրավական ակտերի մասին հանրային իրազեկումն ապահովել ոչ ուշ, քան այդ ակտերի պաշտոնական հրապարակման օրվանից մեկ ամսվա ընթացքում:

Հոդված 306. Պաշտոնական պարզաբանումների տրամադրումը

1. Հարկային մարմինը «իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված դեպքերում, կարգով և ժամկետներում տրամադրում է պաշտոնական պարզաբանումներ, եթե սույն հոդվածով այլ բան սահմանված չէ:

2. Հարկային մարմինը պաշտոնական պարզաբանումը տրամադրում է դիմումը ստանալուն հաջորդող տասնհինգ օրվա ընթացքում: Եթե պաշտոնական պարզաբանման համար անհրաժեշտություն է առաջանում ստանալ այլ իրավասու մարմնի դիրքորոշումը, ապա պաշտոնական պարզաբանման տրամադրման ժամկետը հետաձգվում է մինչև իրավասու մարմնի դիրքորոշման ստացումը՝ ինչի մասին հարկային մարմինը գրավոր տեղեկացնում է դիմողին:

3. Պաշտոնական պարզաբանումները հրապարակվում են հարկային մարմնի պաշտոնական ինտերնետային կայքում: Եթե պաշտոնական պարզաբանում ստանալու համար ներկայացված դիմումը վերաբերում է իրավական ակտին կամ դրա դրույթին, որի համար հարկային մարմնի կողմից նախկինում տրվել է պաշտոնական պարզաբանում, ապա նոր պաշտոնական պարզաբանում չի տրվում, և դիմումի հիման վրա հարկային

մարմինը իրականացնում է հարկ վճարողի անհատական իրազեկման գործընթաց՝ հղում կատարելով այն տեղեկագրին կամ հարկային ծառայության պաշտոնական ինտերնետային կայքի էջին, որտեղ հրապարակված է նախկինում տրված պաշտոնական պարզաբանումը:

Յոթված 307. Հարկ վճարողների իրազեկումը

1. Հարկային մարմինը հարկ վճարողի հարցադիմումի հիման վրա իրականացնում է իրազեկում:

2. Հարկ վճարողի իրազեկումը հարկային հարաբերությունները կարգավորող իրավական ակտերի պահանջների կիրառության, ինչպես նաև հարկային մարմնի և հարկային մարմնի պաշտոնատար անձանց իրավասությունների, լիազորությունների և գործողությունների մասին տեղեկության տրամադրումն է:

3. Իրազեկման նպատակով հարկ վճարողը բանավոր և (կամ) գրավոր դիմում է հարկային մարմին: Բանավոր դիմումի դեպքում հարկային մարմինը դիմողի իրազեկումն իրականացնում է դիմումը ստանալուց անմիջապես հետո, իսկ գրավոր դիմումի դեպքում՝ դիմումը ստանալուց հետո՝ 15-օրյա ժամկետում: Գրավոր դիմումի կապակցությամբ իրավասու այլ մարմին հարցում կատարելու անհրաժեշտության դեպքում դիմումի կատարման ժամկետը կարող է հետաձգվել ևս 15 օրով:

4. Հարկային մարմինը դիմումի կամ դրա որևէ հարցի վերաբերյալ իրազեկում չի իրականացնում, եթե՝

1) հարցը չի առնչվում հարկային մարմնի իրավասությանը.

2) հարցը ենթադրում է պետական, ծառայողական, հարկային կամ օրենքով պահպանվող այլ գաղտնիք կազմող տեղեկատվության հրապարակում.

3) բացակայում են՝

ա. բանավոր դիմումի դեպքում՝ դիմողի անունը, ազգանունը, իսկ կազմակերպության ներկայացուցչի դեպքում՝ նաև կազմակերպության անվանումը, ՀՎՀՀ-ն և գտնվելու վայրը.

բ. գրավոր դիմումի դեպքում՝ դիմողի անունը, ազգանունը, բնակության վայրը և ստորագրությունը, իսկ կազմակերպության ներկայացուցչի դեպքում՝ նաև կազմակերպության անվանումը, ՀՎՀՀ-ն և գտնվելու վայրը.

4) դիմումը հետապնդում է հարկերի կամ վճարների հաշվարկման կամ վճարման կոնկրետ դեպքերի սխալ կամ ճիշտ կատարման հավաստում ստանալու կամ հարկ վճարողի գործունեության և (կամ) փաստաթղթերի փորձաքննության անցկացման նպատակ:

5. Եթե դիմումի կամ դրա որևէ հարցի վերաբերյալ սույն հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված դեպքերում իրազեկում չի իրականացվում, ապա հարկային մարմինը 5-օրյա ժամկետում այդ մասին տեղեկացնում է դիմողին՝ նշելով իրազեկում չիրականացվելու պատճառը և հիմքը:

6. Եթե մեկից ավելի հարց պարունակող դիմումի որևէ հարցի վերաբերյալ սույն հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված դեպքերում իրազեկում չի իրականացվում, ապա հարկային մարմինը իրազեկումն իրականացնում է դիմումի մնացած հարցերի վերաբերյալ:

7. Եթե բանավոր հարցի հիման վրա իրազեկում իրականացնելու համար անհրաժեշտ է իրավական ակտից մեջբերում կամ հարկային մարմնի պարզաբանում, ապա հարկային մարմինը դիմողին առաջարկում է ներկայացնել գրավոր դիմում:

8. Հարկային մարմինը հարկ վճարողների իրազեկման աշխատանքների շրջանակներում առավել հաճախ հանդիպող հարցերն ու դրանց վերաբերյալ տրված իրազեկումները (պատասխանները)՝ առանց հարկ վճարողներին վերաբերող տվյալների, տեղադրում է հարկային մարմնի պաշտոնական կայք էջում, իսկ հետագայում սույն հարցերով տրվող դիմումների հիման վրա իրազեկումներ կատարելու նպատակով հղում է կատարում կայք էջում տրված համապատասխան իրազեկումներին:

Հոդված 308. Հարկ վճարողների ցանկերի հրապարակումը

1. Հարկային մարմինը հանրային իրազեկման նպատակով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած ձևով և կարգով հարկային մարմնի պաշտոնական ինտերնետային կայքում հրապարակում է՝

1) մինչև հարկային տարվան հաջորդող տարվա հուլիսի 1-ը ներառյալ՝

ա. հարկային տարվա արդյունքներով հարկային վնասներ հայտարարագրած և ապառքներ կուտակած հարկ վճարողների ցանկերը.

բ. աշխատողի աշխատանքի ընդունումը օրենսդրությամբ սահմանված կարգով չգրանցած հարկ վճարողների ցանկերը.

գ. հարկային տարվա արդյունքներով Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե 50 մլն. դրամ և ավելի շահութահարկ վճարած հարկ վճարողների ցանկերը.

դ. հարկային տարվա արդյունքներով Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե 10 մլն. դրամ և ավելի եկամտային հարկ վճարած հարկային գործակալների ցանկերը.

ե. օրենսդրությամբ սահմանված այլ տեղեկություններ.

2) մինչև յուրաքանչյուր եռամսյակին հաջորդող ամսվա 25-ը ներառյալ՝ առաջին 1000 խոշոր հարկ վճարողների ցանկերը և նրանց կողմից հարկային տարվա սկզբից վճարված հարկերի մեծությունները՝ հաշվարկված աճողական կարգով:

Հոդված 309. Հարկ վճարողների իրազեկման այլ գործառույթները

1. Հարկային մարմինը հարկ վճարողներին իրազեկման նպատակով իրականացնում է ծանուցման, հիշեցման, տեղեկատվական նյութերի տրամադրման, տեղեկատվական և ուսումնական միջոցառումների անցկացման գործառույթներ:

2. Սույն հոդվածում նշված իրազեկման գործառույթների իրականացման կարգերը սահմանում է հարկային մարմինը:

**ՉԼՈՒԽ 64. ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՀԱՇՎԱՐԿՆԵՐԻ ԵՎ ԱՅԼ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ
ԸՆԴՈՒՄԱՆ ԵՎ ՏՐԱՄԱԴՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱՌՈՒՅԹՆԵՐԸ**

**Հոդված 310. Էլեկտրոնային եղանակով հարկային հաշվարկների ներկայացման
մասին պայմանագրի կնքումը, Էլեկտրոնային ծածկագրի և
գաղտնաբառի տրամադրումը**

1. Հարկ վճարողի (հարկային գործակալի) կողմից Օրենսգրքով սահմանված հարկային հաշվարկների՝ Էլեկտրոնային եղանակով ներկայացումն իրականացվում է հարկային մարմնի հետ կնքված՝ Էլեկտրոնային եղանակով հարկային հաշվարկների ներկայացման մասին պայմանագրի (այսուհետ՝ ԷՆՊ) հիման վրա և Էլեկտրոնային թվային ստորագրության, Էլեկտրոնային ծածկագրի ու գաղտնաբառի կիրառության միջոցով:

2. ԷՆՊ-ն ծառայությունների մատուցման պայմանագիր է, որում նշվում են պայմանագրի առարկան և ծառայությունների մատուցման պայմանները, հարկ վճարողի (հարկային գործակալի) կողմից Էլեկտրոնային եղանակով հաշվարկներ ներկայացնող լիազորված անձի անձնագրային տվյալները և հանրային ծառայությունների համարանիշը (դրա բացակայության դեպքում՝ լիազորված մարմնի կողմից տրամադրված՝ հանրային ծառայությունների համարանիշի բացակայության վերաբերյալ տեղեկանքի համարը), հարկ վճարողի (հարկային գործակալի) և հարկային մարմնի իրավունքներն ու պարտականությունները, համակարգի տեխնիկական խափանումների դեպքում հարկ վճարողի (հարկային գործակալի) կողմից հարկային հաշվարկները պատշաճ ձևով և ժամկետներում ներկայացված լինելու հավաստման ընթացակարգը, վեճերի քննարկման կարգը, կողմերի պատասխանատվությունը, պայմանագրի գործողության ժամկետը և այլ պայմաններ: ԷՆՊ-ի օրինակելի ձևը սահմանում է հարկային մարմինը:

3. Էլեկտրոնային թվային ստորագրության սահմանումը և կիրառությունը կարգավորվում է «Էլեկտրոնային փաստաթղթի և Էլեկտրոնային թվային ստորագրության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով: Էլեկտրոնային ծածկագիրը և գաղտնաբառը Էլեկտրոնային թվային պայմանանշանների եզակի հաջորդականությամբ ներկայացված մուտքի անվան, ինչպես նաև գաղտնաբառի համակցությունն է, որը հնարավորություն է տալիս մուտք գործել հարկային մարմնի տեղեկատվական համակարգ, նույնականացնել Էլեկտրոնային փաստաթուղթը ներկայացնողին, ինչպես նաև ապահովում է Էլեկտրոնային համակարգ մուտք գործող անձին վերաբերող տեղեկությունների գաղտնիությունն ու պաշտպանվածությունն այլ անձանց կողմից կատարվող գործողություններից:

4. ԷՆՊ կնքելու և Էլեկտրոնային ծածկագիր ու գաղտնաբառ ստանալու համար հարկ վճարողը (հարկային գործակալը) հարկային մարմին է ներկայացնում՝

1) հարկ վճարողի (հարկային գործակալի) կողմից օրենսդրությամբ սահմանված կարգով տրված լիազորագիրը կամ հրամանը՝ հարկ վճարողի (հարկային գործակալի) կողմից **ԷՆՊ** կնքելու, **Էլեկտրոնային ծածկագիր** ու գաղտնաբառ օգտագործելու և դրանք հարկային մարմնից ստանալու համար իրավասու անձ հաղիսանալու մասին.

2) անձը հաստատող փաստաթուղթը.

3) հանրային ծառայությունների համարանիշը կամ դրա բացակայության դեպքում՝ լիազոր մարմնի կողմից տրամադրված՝ հանրային ծառայությունների համարանիշի բացակայության վերաբերյալ տեղեկանքը.

4) **Էլեկտրոնային թվային ստորագրությունը:**

5. **Հարկային մարմինը ԷՆՊ-ն լրացնում և կնքում է մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում:**

6. **ԷՆՊ կնքելուց հետո՝ մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում, հարկային մարմինը հարկ վճարողի (հարկային գործակալի) իրավասու անձին առձեռն հանձնում է համապատասխան Էլեկտրոնային գաղտնաբառը և ծածկագիրը՝ ապահովելով դրանց գաղտնիությունը:** Հարկ վճարողը (հարկային գործակալը) պատասխանատու է Էլեկտրոնային գաղտնաբառի և ծածկագրի գաղտնիության պահպանման և չտարածման համար: **Գաղտնաբառի կորստի, վնասի կամ այն օգտագործող իրավասու անձի փոփոխման դեպքերում հարկ վճարողը (հարկային գործակալը) նոր գաղտնաբառ ստանալու համար դիմում է հարկային մարմին՝ ԷՆՊ պահանջներին համապատասխան:** **Գաղտնաբառի վերականգնումը կամ նոր գաղտնաբառի տրամադրումը կատարվում են պարզեցված ընթացակարգով՝ ԷՆՊ պահանջներին համապատասխան:**

Հոդված 311. Հարկային հաշվարկների ընդունումը

1. **Հարկային մարմինը Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում ընդունում է հարկ վճարողի (հարկային գործակալի) կողմից ներկայացված՝ Օրենսգրքով սահմանված հարկային հաշվարկները:**

2. **Հարկային հաշվարկները հարկային մարմին ներկայացնելու նպատակով հարկ վճարողը (հարկային գործակալը) Օրենսգրքի 310-րդ հոդվածի պահանջներին համապատասխան՝ հարկային մարմնի հետ կնքում է ԷՆՊ, ստանում է Էլեկտրոնային ծածկագիր և գաղտնաբառ:**

3. **Հարկային հաշվարկը հարկային մարմնի կողմից ընդունվելու դեպքում Էլեկտրոնային համակարգը օգտվողին ներկայացնում է ծանուցում, որով հավաստվում է հարկային հաշվարկն ընդունելու փաստը, ամսաթիվը և տեղեկատվական բազայում գրանցման համարը:** **Հարկային հաշվարկի ընդունումից հետո հարկ վճարողն այլևս չի կարող փոփոխություն կատարել տվյալ հարկային հաշվարկում:** **Ծանուցման մեջ նշված ամսավիճակը հանդիսանում է հարկային հաշվարկը հարկային մարմին ներկայացնելու օր:**

4. Հարկ վճարողի կատարած գործողությունների պատմությունը պահպանվում է կայքի համապատասխան դարանում, որտեղից հարկ վճարողը կարող է արտածել և տպել հարկային հաշվարկը:

5. Հարկային մարմինը օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ապահովում է էլեկտրոնային եղանակով ընդունված հարկային հաշվարկի տվյալների պաշտպանվածությունը և պահպանումը հարկային մարմնի տեղեկատվական համակարգում:

Յոթված 312. Այլ փաստաթղթերի ընդունումը

1. Հարկային հաշվարկ չհամարվող փաստաթղթերը (այսուհետ՝ այլ փաստաթղթեր) հարկային մարմին են ներկայացվում էլեկտրոնային եղանակով, բացառությամբ այն փաստաթղթերի, որոնց համար էլեկտրոնային եղանակով ներկայացման հնարավորություն հարկային մարմնի՝ էլեկտրոնային եղանակով փաստաթղթերի ընդունման համակարգում ստեղծված չէ:

2. Հարկ վճարողը թղթային կրիչով այլ փաստաթղթերը ներկայացնում է իր հաշվառման վայրի հարկային մարմին:

3. Թղթային կրիչով այլ փաստաթղթերը հարկային մարմին են ներկայացվում՝

1) փոստային կապի միջոցով՝ միայն պատվիրված նամակով.

2) առձեռն՝ հանձնելով հարկային մարմնի իրավասու պաշտոնատար անձին:

4. Այլ փաստաթղթերը պատվիրված նամակով հարկային մարմին ներկայացնելու հետ կապված բոլոր ծախսերը կատարում է հարկ վճարողը:

5. Պատվիրված նամակը հարկ վճարողի կողմից իր հաշվառման վայրի հարկային մարմնի փոխարեն այլ հարկային մարմին ներկայացնելու դեպքում պատվիրված նամակը ստացած հարկային մարմինը այն ստանալուց հետո՝ մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում, հարկային մարմնի իրավասու պաշտոնատար անձի գրությամբ այն փոստային կապի միջոցով կամ առձեռն՝ հետ ստացման մասին ստորագրությամբ, վերադարձնում է հարկ վճարողին:

6. Այլ փաստաթղթերը պատվիրված նամակով հարկային մարմին ներկայացնելու դեպքում այլ փաստաթուղթը հարկային մարմին ներկայացնելու օր է համարվում փոստային բաժանմունքի կողմից նամակի ծրարի վրա դրված՝ ընդունման ամսաթիվը հավաստող օրացուցային կնիքի արտատիպը: Եթե պատվիրված նամակի ծրարի վրա բացակայում է փոստային բաժանմունքի օրացուցային կնիքի արտատիպը կամ այն վնասված կամ բացահայտ անընթեռնելի է, ապա պատվիրված նամակը չի ընդունվում հարկային մարմնի կողմից:

7. Այլ փաստաթղթերը պատվիրված նամակով հարկային մարմին ներկայացնելու դեպքում հարկ վճարողը նամակի ծրարի վրա նշում է իր հաշվառման կամ գտնվելու վայրի հետադարձ հասցեն: Ծրարները, որոնց վրա բացակայում է հարկ վճարողի հետադարձ

հասցեն, չեն ընդունվում հարկային մարմնի կողմից: Նամակում պարտադիր է պարունակության նկարագրության թերթիկի (այսուհետ սույն հոդվածում՝ թերթիկ) առկայությունը, որում ցանկի տեսքով նշվում են նամակում պարունակվող բոլոր այլ փաստաթղթերի անվանումները և դրանց էջերի քանակը: Թերթիկը ստորագրվում է հարկ վճարողի կողմից և ամրակցվում է ներկայացվող այլ փաստաթղթերին: Թերթիկի բացակայության դեպքում պատվիրված նամակով ներկայացված բոլոր այլ փաստաթղթերը դրանք ստանալուց հետո՝ մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում, հարկային մարմինը իրավասու պաշտոնատար անձի գրությամբ և համապատասխան հիմնավորմամբ փոստային կապի միջոցով կամ առձեռն՝ հետ ստացման մասին ստորագրությամբ, վերադարձնում է հարկ վճարողին:

8. Հարկային մարմնի կողմից այլ փաստաթուղթը հարկ վճարողին վերադարձնելու դեպքում վերադարձման օր է համարվում այլ փաստաթղթով պատվիրված նամակը փոստային (սուրհանդակային) ծառայության կողմից ընդունելու օրը: Ընդ որում, այլ փաստաթուղթը չի համարվում վերադարձված հարկ վճարողին, եթե նամակում բացակայում են այլ փաստաթղթի անվանումը, կնիքը և ամսաթիվը:

9. Պատվիրված նամակով ներկայացված այլ փաստաթղթի ընդունման ժամանակ հարկային մարմնի իրավասու պաշտոնատար անձը ստուգում է այլ փաստաթղթում պարտադիր լրացման ենթակա տվյալների առկայությունը:

10. Հարկային հաշվարկում պարտադիր լրացման ենթակա որևէ տվյալի բացակայության կամ այլ փաստաթուղթը հարկային մարմնի (այդ թվում՝ այլ գերատեսչությունների հետ համատեղ) սահմանած ձևով չներկայացնելու կամ թերթիկում նշված որևէ այլ փաստաթղթի կամ դրա անբաժանելի մաս կազմող փաստաթղթի բացակայության դեպքում այլ փաստաթուղթը համարվում է չներկայացված, ինչի մասին հարկային մարմնի իրավասու պաշտոնատար անձը այլ փաստաթուղթը ստանալուց հետո՝ երկու աշխատանքային օրվա ընթացքում, նամակով տեղեկացնում է հարկ վճարողին:

11. Թղթային կրիչով ներկայացված այլ փաստաթղթերը կարվում են հարկ վճարողի հարկային գործում:

Հոդված 313. Առցանց եղանակով հարկ վճարողի անձնական հաշվի քարտի (այդ թվում՝ հարկային պարտավորությունների և դրանց մարումների) դիտման հնարավորության ապահովումը

1. Հարկ վճարողը հնարավորություն ունի միասնական հաշվի համակարգի միջոցով իրական ժամանակում առցանց եղանակով դիտել իր անձնական հաշվի քարտը (այդ թվում՝ հարկային պարտավորությունները և դրանց մարումները):

2. Հարկ վճարողը հնարավորություն ունի արտատպել իր անձնական հաշվի քաղվածքը, որտեղ նշված տեղեկատվությունը համարվում է հարկային մարմնի կողմից

հաստատված տեղեկատվություն և, ըստ անհրաժեշտության, ընդունվում է այլ կազմակերպությունների և ֆիզիկական անձանց կողմից:

Յոթերորդ 314. Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտի կարգավիճակի հաստատումը կամ հաստատող տեղեկանքի տրամադրումը

1. Հարկային մարմինը հաստատում է կազմակերպությունների և ֆիզիկական անձանց՝ Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտի կարգավիճակը՝ Հայաստանի Հանրապետության և այլ պետությունների միջև գործող՝ վավերացված միջազգային պայմանագրերի (համաձայնագրերի, կոնվենցիաների) կիրառումն ապահովելու նպատակով:

2. Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտի կարգավիճակի հաստատումը իրականացվում է հարկային մարմնի սահմանած՝ Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտի կարգավիճակը հաստատող տեղեկանքի տրամադրման կամ օտարերկրյա պետության օրենսդրությամբ սահմանված՝ օտարերկրյա ռեզիդենտության փաստը հաստատող ձևի հաստատման միջոցով: Օտարերկրյա պետության օրենսդրությամբ սահմանված ձևը համարվում է ռեզիդենտության փաստը հաստատող ձև, եթե այն բովանդակային առումով համապատասխանում է հարկային մարմնի սահմանած՝ Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտի կարգավիճակը հաստատող տեղեկանքի բովանդակությանը:

3. Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտի կարգավիճակի հաստատման նպատակով հարկ վճարողը հարկային մարմին է ներկայացնում սույն հոդվածի 4-րդ մասում սահմանված փաստաթղթերը: Հարկային մարմինը երկու աշխատանքային օրվա ընթացքում տրամադրում է Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտի կարգավիճակը հաստատող տեղեկանքը կամ գրավոր մերժում է դրա տրամադրումը՝ նշելով պատճառը:

4. Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտի կարգավիճակի հաստատման տեղեկանք ստանալու համար հարկ վճարողը ներկայացնում է՝

1) կազմակերպության դեպքում՝ տեղեկություն օտարերկրյա պետությունում ստացված եկամտի տեսակի և մեծության վերաբերյալ, իսկ առկայության դեպքում նաև՝ օտարերկրյա պետությունում եկամուտների ստացումը հիմնավորող փաստաթղթերի պատճենը.

2) ֆիզիկական անձի դեպքում՝

ա. տեղեկություն օտարերկրյա պետությունում ստացված եկամտի տեսակի և մեծության վերաբերյալ, իսկ առկայության դեպքում նաև՝ օտարերկրյա պետությունում եկամուտների ստացումը հիմնավորող փաստաթղթերի պատճենը,

բ. քաղաքացու անձնագրի բոլոր էջերի պատճենը,

գ. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում անձի գտնվելու ժամանակահատվածի հաշվարկման աղյուսակը կամ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում կենսական

շահերի կենտրոնի գտնվելու մասին ազատ ոճով շարադրած հիմնավորումը՝ կցելով հաստատող փաստաթղթերի պատճենները:

5. Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտի կարգավիճակի հաստատումը կարող է իրականացվել ինչպես ընթացիկ, այնպես էլ նախորդ տարիների համար, եթե առկա են նախորդ տարիներին վերաբերող և ռեզիդենտության փաստը հաստատող անհրաժեշտ բոլոր փաստաթղթերը:

Հոդված 315. Հայաստանի Հանրապետությունում ոչ ռեզիդենտի վճարած հարկերի

մասին տեղեկանքը ստանալու համար դիմումի ընդունումը և տեղեկանքի տրամադրումը

1. Հարկային մարմինը Օրենսգրքի 21-րդ հոդվածով սահմանված ոչ ռեզիդենտ կազմակերպություններին և Օրենսգրքի 25-րդ հոդվածով սահմանված ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց տրամադրում է Հայաստանի Հանրապետությունում ոչ ռեզիդենտի վճարած ուղղակի հարկերի մասին տեղեկանք՝ օտարերկրյա հարկային մարմին ներկայացնելու նպատակով:

2. Հայաստանի Հանրապետությունում ոչ ռեզիդենտի վճարած ուղղակի հարկերի մասին տեղեկանքը (այսուհետ սույն հոդվածում՝ տեղեկանք) ստանալու համար հարկերը վճարած ոչ ռեզիդենտը կամ նրա կողմից լիազորված անձը գրավոր դիմում է ներկայացնում Հայաստանի Հանրապետությունում հարկը պահած հարկային գործակալի հաշվառման վայրի հարկային մարմին: Եթե ոչ ռեզիդենտը վճարել է հարկը Հայաստանի Հանրապետությունում առանց հարկային գործակալի, ապա դիմումը ներկայացվում է Երևան քաղաքի Կենտրոն համայնքի տարածքը սպասարկող հարկային տեսչություն:

3. Դիմումում նշվում են դիմող ոչ ռեզիդենտի լրիվ անվանումը (ֆիզիկական անձի դեպքում՝ անունը, ազգանունը), ռեզիդենտության պետությունը, ռեզիդենտության պետությունում նույնականացման համարը (առկայության դեպքում), եկամտի ստացման հայաստանյան աղբյուրը՝ նշելով եկամուտ վճարողի անվանումը (ֆիզիկական անձի դեպքում՝ անունը, ազգանունը) և հաշվառման (գտնվելու) հասցեն, ժամանակահատվածը, որի համար պահանջվում է տեղեկանքը: Դիմումն ամրագրվում է դիմողի (կամ նրա պաշտոնատար անձի) ստորագրությամբ և կնիքով (առկայության դեպքում)՝ նշելով դիմումի լրացման վայրն ու ամսաթիվը: Դիմումին կցվում են ոչ ռեզիդենտին եկամուտ հաշվարկելու և վճարելու, ոչ ռեզիդենտի եկամտից հարկը պահելու և Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե վճարելու հանգամանքները հավաստող փաստաթղթերի պատճեն, մասնավորապես՝

1) ոչ ռեզիդենտի ստացած եկամուտների հաշվարկման համար հիմք հանդիսացող փաստաթղթերը,

2) ոչ ռեզիդենտի եկամուտների ստացումը հաստատող փաստաթղթերը,

3) ոչ ռեզիդենտի եկամուտներից հաշվարկված հարկի՝ Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե վճարումը հաստատող փաստաթղթերը,

4) հարկային գործակալի կողմից ոչ ռեզիդենտի եկամտից պահված հարկի՝ Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե վճարումը հաստատող փաստաթղթերը:

4. Հարկային մարմինը, ուսումնասիրելով ներկայացված փաստաթղթերը, դիմումը ստանալուց հետո՝ տասը աշխատանքային օրվա ընթացքում, դիմողին տրամադրում է տեղեկանքը կամ գրավոր մերժում է դիմումը՝ նշելով պատճառը: Դիմումը կարող է մերժվել, եթե ոչ ռեզիդենտի կողմից ներկայացրած փաստաթղթերից հնարավոր չէ եզրակացնել, որ ոչ ռեզիդենտի ստացած եկամուտների դիմաց հարկը պահվել է հարկային գործակալի կողմից կամ վճարվել է Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե ոչ ռեզիդենտի կամ հարկային գործակալի կողմից:

5. Հայաստանի Հանրապետությունում ոչ ռեզիդենտի վճարած ուղղակի հարկերի մասին տեղեկանքի ձևը սահմանում է հարկային մարմինը:

ԳԼՈՒԽ 65. ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

Հոդված 316. Հորիզոնական մոնիթորինգի համակարգը

1. Հարկային մարմինը Օրենսգրքով սահմանված կարգով կազմակերպության հետ կնքված համաձայնագրերի հիման իրականացնում է կազմակերպությունների հորիզոնական մոնիթորինգ:

2. Հորիզոնական մոնիթորինգի համակարգը հարկային մարմնի և «Հաշվապահական հաշվառման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքին համապատասխան խոշոր համարվող կազմակերպության միջև կամավորության սկզբունքով կնքված փոխհամագործակցության համաձայնագրի հիման վրա հարկային մարմնի կողմից իրականացվող սպասարկման և ընթացիկ հսկողության համակարգ է, որն ապահովում է՝

1) կազմակերպության էլեկտրոնային փաստաթղթաշրջանառությանը (այդ թվում՝ գործարքների փաստաթղթավորմանը) և հաշվապահական հաշվառման ծրագրին իրական ժամանակում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով հարկային մարմնի տեղեկատվական համակարգի համար լրիվ հասանելիությունը.

2) կազմակերպության կողմից էլեկտրոնային եղանակով ներկայացված դիմումի հիման վրա հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող եկամուտների գծով հարաբերությունները կարգավորող իրավական ակտերի դրույթների վերաբերյալ պարզաբանումների էլեկտրոնային եղանակով տրամադրումը (այդ թվում՝ կատարված կամ նախատեսվող գործարքների մասով ծագած հարցերով).

3) կազմակերպության կողմից իրականացվող գործարքների և հաշվառման տվյալների նկատմամբ հարկային մարմնի կողմից մշտական ընթացիկ հսկողությունը և ռիսկերի վերլուծությունը.

4) կազմակերպության և հարկային մարմնի միջև իրական ժամանակում տեղեկատվության էլեկտրոնային եղանակով փոխանակումը:

3. Հորիզոնական մոնիթորինգի համակարգը ներդրվում և կիրառվում է անվճար հիմունքներով:

4. Հորիզոնական մոնիթորինգի անցկացման վերաբերյալ դիմումի ձևը, ներկայացման կարգը և ժամկետները, համաձայնագրի ձևը, կնքման համար անհրաժեշտ փաստաթղթերը, կնքման, մերժման և մոնիթորինգի անցկացման կարգերը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

5. Գործունեության ոլորտները, որտեղ գործող կազմակերպությունները կարող են օգտվել հորիզոնական մոնիթորինգի համակարգից, սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

6. Սույն հոդվածին համապատասխան հարկային մարմնի հետ հորիզոնական մոնիթորինգի համաձայնագիր կնքած կազմակերպությունների ցանկը և դրանում կատարվող փոփոխությունները հրապարակվում են հարկային մարմնի պաշտոնական ինտերնետային կայքում համաձայնագրի կնքումից կամ համաձայնագիր կնքած կազմակերպությունների ցանկում փոփոխությունների կատարումից հետո՝ երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում:

Հոդված 317. Հորիզոնական մոնիթորինգի համակարգի վաղաժամկետ դադարեցումը

1. Հորիզոնական մոնիթորինգի համակարգի կիրառությունը հարկային մարմնի կողմից կարող է վաղաժամկետ դադարեցվել, եթե՝

1) կազմակերպությունը չի կատարել հորիզոնական մոնիթորինգի համաձայնագրով նախատեսված պարտականությունները, որի հետևանքով հնարավոր չի եղել իրականացնել հորիզոնական մոնիթորինգ,

2) հարկային մարմնում առկա են փաստեր կազմակերպության կողմից հորիզոնական մոնիթորինգի գործողության ժամանակահատվածում ոչ հավաստի տեղեկություններ ներկայացնելու վերաբերյալ,

3) հորիզոնական մոնիթորինգի գործողության ժամանակահատվածում հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող եկամուտների հաշվարկման և վճարման ճշտության վերաբերյալ տեղեկությունների, կազմակերպության կողմից ներկայացված տվյալների և հարկային մարմնում առկա տվյալների միջև հայտնաբերվող շեղումների վերաբերյալ պարզաբանումներ ներկայացնելու՝ հարկային մարմնի պահանջի դեպքում

կազմակերպության կողմից երկու և ավելի անգամ համապատասխան պարզաբանումներ չեն ներկայացվել:

2. Հորիզոնական մոնիթորինգի համակարգի կարող է վաղաժամկետ դադարեցվել կազմակերպության նախաձեռնությամբ:

3. Հարկային մարմնի կամ կազմակերպության կողմից հորիզոնական մոնիթորինգի համակարգի կիրառությունը վաղաժամկետ դադարեցնելու դեպքում դադարեցնող կողմը այդ մասին պարտավոր է մյուս կողմին գրավոր ծանուցել ոչ ուշ, քան դադարեցումից առնվազն մեկ ամիս առաջ:

ԲԱԺԻՆ 16. ՀԱՐԿ ՎՃԱՐՈՂՆԵՐԻ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ԴԵԲԵՏԱՅԻՆ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ 66. ՀԱՐԿ ՎՃԱՐՈՂՆԵՐԻ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԴԵԲԵՏԱՅԻՆ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄԸ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՄԱՐՄՆԻ ԿՈՂՄԻՑ

Հոդված 318. Հարկ վճարողների պարտավորությունների և դեբետային գումարների հաշվառման չափման միավորը

1. Հարկային հաշվարկներում, ինչպես նաև հարկային մարմնի կողմից կազմվող և հարկ վճարողին տրվող ծանուցագրերում, տեղեկանքներում, արձանագրություններում, ստուգման ակտերում և այլ փաստաթղթերում հարկ վճարողի պարտավորությունների գումարների, հաշվանցվող գումարների և վերադարձման ենթակա գումարների հաշվառման համար, որպես չափման միավոր, ընդունվում է դրամը (լուամներն անտեսվում են):

Հոդված 319. Հաշվետու ժամանակաշրջանը

1. Հաշվետու ժամանակաշրջանը վերաբերում է միայն հարկային հաշվարկներին (բացառությամբ ներմուծման հարկային հայտարարագրերի և արտահանման հարկային հայտարարագրերի, արտոնագրային հարկ վճարող համարվելու մասին հայտարարությունների (կամ դիմում-հայտարարությունների)), իսկ ժամանակահատվածը՝ ինչպես հարկային այլ փաստաթղթերին, այնպես էլ վճարման վերջնաժամկետներին:

2. Եթե հարկային հաշվարկների ներկայացման կամ պարտավորությունների կատարման վերջնաժամկետները համընկնում են տոն կամ ոչ աշխատանքային օրվա հետ կամ աշխատանքային օրը տեղափոխվում է այլ օր, ապա վերջնաժամկետները ևս տեղափոխվում են հաջորդ աշխատանքային օրը, բացառությամբ Օրենսգրքի 405-րդ հոդվածով սահմանված դեպքերի:

Հոդված 320. Պարտավորությունների և դեբետային գումարների հաշվառումը

1. Հարկային հաշվարկով առաջացած պարտավորությունները և դեբետային գումարները հարկային մարմնում հաշվառվում են հարկային հաշվարկի ներկայացման ամսաթվով, իսկ արտոնագրային հարկի պարտավորությունը հաշվառվում է արտոնագրային հարկով հարկվող գործունեության իրականացման ժամանակահատվածի սկզբի ամսաթվով:

2. Նույն հաշվետու ժամանակաշրջանի համար ներկայացված ճշտված հարկային հաշվարկով առաջացող պարտավորությունը հաշվառվում է ժամանակագրական կարգով՝ ճշտված և նախորդ հարկային հաշվարկում ներառված տվյալների տարբերության չափով:

Դրական տարբերությունը հաշվառվում է որպես պարտավորություն, իսկ բացասական տարբերությունը՝ որպես դեբետային գումար (պարտավորությունից նվազեցվող գումար):

3. Նույն հաշվետու ժամանակաշրջանի համար ներկայացված ճշտված հարկային հաշվարկով առաջացող դեբետային գումարը հաշվառվում է ժամանակագրական կարգով՝ ճշտված և նախորդ հարկային հաշվարկում ներառված տվյալների տարբերության չափով: Դեբետային գումարի դրական տարբերությունը հաշվառվում է որպես դեբետային գումար (պարտավորությունից նվազեցվող գումար), իսկ բացասական տարբերությունը՝ որպես պարտավորություն:

4. Օրենսգրքով նախատեսված կանխավճարները հաշվառվում են դրանց վճարման վերջնաժամկետներով:

5. Օրենսգրքով և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված դեպքերում պարտավորությունների (այդ թվում՝ կանխավճարների) կամ դեբետային գումարների փոփոխության դեպքում վերահաշվարկ կատարվում է միայն այն հարկի (վճարի) գծով, որին վերաբերում է փոփոխությունը: Սույն մասում նշված փոփոխության արդյունքում առաջացած՝ միասնական հաշվին մուտքագրման ենթակա գումարները հարկային մարմնի կողմից մուտքագրվում են հարկ վճարողի միասնական հաշվին, իսկ պարտավորության առաջացման դեպքում՝ սկզբնական հարկի (վճարի) վճարման վերջնաժամկետից սկսված՝ հաշվարկվում են տույժեր: Սույն մասում նշված սկզբունքը կիրառվում է նաև Օրենսգրքի 322-րդ հոդվածի 2-րդ մասում նշված դեպքում:

Հոդված 321. Ստուգման ակտերով (ուսումնասիրության արձանագրություններով),

վարչական ակտերով) առաջացող պարտավորությունների, դեբետային գումարների հաշվառումը

1. Հարկային մարմինների կողմից հարկ վճարողի մոտ իրականացված ստուգման (ուսումնասիրության, օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների) արդյունքներով արձանագրված՝ պետական բյուջեի նկատմամբ հարկ վճարողի պարտավորությունները և դեբետային գումարները հաշվառվում են համապատասխանաբար՝ ստուգման ակտի (ուսումնասիրության արձանագրության, վարչական ակտի) կազմման ամսաթվով, բայց ոչ ուշ, քան ստուգման (ուսումնասիրության, օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների) անցկացման հիմք հանդիսացող հանձնարարագրի (որոշման) փակման օրը՝ առանց այդ օրվա դրությամբ առկա մնացորդների փոփոխության:

2. Ստուգման ակտով (ուսումնասիրության արձանագրությամբ) հարկային պարտավորությունների նկատմամբ տույժերը և տուգանքները հաշվարկվում են մինչև ստուգման ակտի կազմման օրը՝ առանց հաշվի առնելու դեբետային գումարները (այդ թվում՝ նույն ստուգմամբ (ուսումնասիրությամբ) արձանագրված լրացուցիչ դեբետային գումարները):

3. Հարկի (վճարի) կանխավճարների լրացուցիչ գումարների նկատմամբ տույժեր չեն հաշվարկվում:

4. Ստուգման ակտով (ուսումնասիրության արձանագրությամբ) առաջադրված գումարների վճարման 10-օրյա ժամկետի համար տույժեր չեն հաշվարկվում:

Հոդված 322. Վերստուգման ակտերով, գանգատարկման հանձնաժողովի և դատարանի որոշումների հիման վրա վերահաշվարկվող գումարների

հաշվառումը

1. Վերստուգման ակտի կազմման օրով հաշվառվում են վերստուգման և նախորդ ստուգման (կամ վերստուգման) արդյունքների գումարային տարբերությունները՝ Օրենսգրքի 321-րդ հոդվածի համաձայն (անկախ խախտման տեսակների փոփոխությունը հաշվի առնելու):

2. Հարկային մարմնի կամ հարկային ծառայողի գործողությունները (կամ անգործությունը) հարկ վճարողի կողմից գանգատարկման հանձնաժողովին բողոքարկելու դեպքում դիմում-բողոքի ներկայացումը չի կասեցնում տույժերի հաշվարկումը:

Հոդված 323. Հարկ վճարողի վերակազմակերպման դեպքերում պարտավորությունների և դեբետային գումարների հաշվառման առանձնահատկությունները

1. Կազմակերպության վերակազմակերպման (միացում, միաձուլում, բաժանում, առանձնացում, վերակազմավորում) դեպքում պարտավորությունները շարունակվում են հաշվառվել՝ հիմք ընդունելով իրավահաջորդության սկզբունքը (այդ թվում՝ տույժերի, տուգանքների կամ ժամկետների հաշվառման մասով):

2. Պարտավորությունների և դեբետային գումարների, ինչպես նաև միասնական հաշվի գումարների մնացորդների տեղափոխումը կատարվում է օրենքով սահմանված կարգով վերակազմակերպման (բացառությամբ՝ վերակազմավորման) գրանցման օրվա դրությամբ (անկախ փոխանցման ակտի կամ բաժանիչ հաշվեկշռի կազմման ամսաթվից)՝ հիմք ընդունելով հարկային մարմնի կողմից իրականացված ստուգման արդյունքում կազմված ակտի տվյալները:

3. Կազմակերպությունը վերակազմակերպման մասին որոշումն ընդունումից հետո՝ 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում, այդ մասին տեղեկացնում է հարկային մարմնին: Վերակազմակերպվող կազմակերպությունը փոխանցման ակտը կամ բաժանիչ հաշվեկշիռը հաստատելուց հետո՝ 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում, հարկային մարմնին միաժամանակ ներկայացնում է դիմում՝ լուծարային ստուգում իրականացնելու մասին և լուծարային հարկային հաշվարկները: Լուծարային հարկային հաշվարկները կազմվում են այն հարկատեսակների համար, որոնց մասով վերակազմակերպվող կազմակերպությունը

հանդիսանում է հարկ վճարող կամ հարկային գործակալ: Լուծարային ստուգումը պետք է սկսվի դիմումը ստանալուց հետո՝ 20 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

**Հոդված 324. Հարկ վճարողի առանց իրավահաջորդության լուծարման
(գործունեության դադարեցման) դեպքում
պարտավորությունների,
դեբետային գումարների հաշվառման առանձնահատկությունները**

1. Լուծարման (գործունեության դադարեցման) գործընթացում գտնվող կազմակերպությունների համար պարտավորությունը մարվում է մինչև Օրենսգրքով սահմանված վերջնաժամկետը, բայց ոչ ուշ, քան դրանց լուծարման (գործունեության դադարեցման) օրը:

Հոդված 325. Հարկ վճարողի սնանկությունը

1. Սնանկության ժամանակահատվածում գործում է մորատորիում (պարտատերերի պահանջների բավարարման սառեցում), որի դեպքում պահանջները բավարարվում են ըստ օրենքով սահմանված հերթականության, իսկ ֆինանսական առողջացման ծրագրի հաստատումից հետո պետական բյուջեի նկատմամբ պարտավորությունների կատարումը իրականացվում է այդ ծրագրով սահմանված կարգով:

2. Սնանկության և ֆինանսական առողջացման ժամանակահատվածներում կանխավճարներ, տույժեր և տուգանքներ չեն հաշվարկվում (այդ թվում օրենքով սահմանված հերթականությամբ ժամկետները խախտելու դեպքում): Ընդ որում, սնանկության և ֆինանսական առողջացման ժամանակահատվածներում մինչև սնանկ ճանաչելու վերաբերյալ դատավճռի ուժի մեջ մտնելը հաշվետու ժամանակաշրջաններին (ժամանակահատվածներին) վերաբերող ստուգումներով (կամ վերստուգումներով) այդ ժամանակաշրջանների (ժամանակահատվածների) համար լրացուցիչ հայտնաբերված գումարների նկատմամբ տույժեր և տուգանքներ չեն հաշվարկվում, իսկ ֆինանսական առողջացումից հետո մինչև սնանկ ճանաչելու վերաբերյալ դատավճռի ուժի մեջ մտնելը հաշվետու ժամանակաշրջաններին (ժամանակահատվածներին) վերաբերող ստուգումներով (կամ վերստուգումներով) տույժերը և տուգանքները հաշվարկվում են Օրենսգրքով սահմանված ընդհանուր կարգով:

3. Սնանկության և ֆինանսական առողջացման ժամանակահատվածները ներառող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար հարկ վճարողի անունից կառավարչի կողմից ներկայացրած՝ սնանկության վարույթի ընթացքում լրացուցիչ առաջացած հարկային պարտավորությունները գրանցվում են այդ տեղեկատվության ընդունման ամսաթվով (որպես ապառք, որի նկատմամբ տույժեր չեն հաշվարկվում):

**Հոդված 326. Հարկ վճարողի գործունեության ժամանակավոր (որոշակի
ժամկետով կամ անժամկետ) դադարեցման ժամանակահատվածը**

1. Գործունեության դադարեցումը (որոշակի ժամկետով կամ անժամկետ) կատարվում է հարկ վճարողի դիմումի հիման վրա: Գործունեությունը համարվում է վերսկսված հարկ վճարողի դիմումում նշված վերջնաժամկետից անմիջապես հետո, իսկ անժամկետ դադարեցման դեպքում՝ գործունեությունը վերսկսելու վերաբերյալ ներկայացված դիմումում նշված ժամկետից:

2. Գործունեության դադարեցման ժամանակահատվածում հարկ վճարողի կողմից հարկային հաշվարկներ (այդ թվում՝ գրոյական) չեն ներկայացվում, բացառությամբ սույն մասում նշված դեպքի: Հարկ վճարողի կողմից գործունեության դադարեցման ժամանակահատվածում գործունեությունը վերսկսելու և այդ մասին համապատասխան դիմում չներկայացնելու դեպքում, հարկային հաշվարկները ներկայացվում են Օրենսգրքով սահմանված կարգով:

3. Գործունեությունը ժամանակավոր դադարեցնելու (կամ վերսկսելու) դիմումում նշվում է դադարեցնելու (կամ վերսկսելու) ամսաթիվը: Գործունեությունը ժամանակավոր դադարեցնելու (կամ վերսկսելու) ամսաթիվը չի կարող ավելի վաղ լինել, քան դիմումի ներկայացման ամսաթիվն է:

4. Գործունեությունը ժամանակավոր դադարեցնելու (կամ վերսկսելու) դիմումի ձևը սահմանում է հարկային մարմինը:

Հոդված 327. Վճարումները

1. Պարտավորությունների մարման նպատակով հարկ վճարողները վճարումները կատարում են միասնական հաշվին:

2. Վճարման հանձնարարականում վճարման նպատակի վերաբերյալ նշում չի կատարվում, իսկ նշվելու դեպքում՝ հարկային մարմնի կողմից հաշվի չի առնվում:

3. Միասնական հաշվից հարկային մարմնի նյութական խրախուսման և համակարգի զարգացման ֆոնդի գումարները հաշվառվում են պետական արտաբյուջետային միջոցների առանձին ենթահաշվում (հարկային մարմնի արտաբյուջետային հաշիվ):

4. Միասնական հաշվին կատարված վճարումները չեն համարվում պետական բյուջեի հարկային եկամուտներ և վճարներ, քանի դեռ դրանց հաշվին պարտավորություններ չեն մարվել:

5. Միասնական հաշվին կատարված վճարումներն ըստ հարկ վճարողների նույնականացնելու համար առաջնային է ՀՎՀՀ-ն, այնուհետև՝ հանրային ծառայությունների համարանիշը (բացակայության դեպքում՝ դրա վերաբերյալ տեղեկանքը):

Հոդված 328. Պարտավորությունների մարումները

1. Միասնական հաշվին վճարված գումարների հաշվառման օր է համարվում դրանց միասնական հաշվին մուտքագրման օրը:

2. Միասնական հաշվին մուտքագրման ենթակա գումարները մուտքագրվում են միասնական հաշվին՝ դրանց առաջացման օրով:

3. Պարտավորությունները մարվում են նախ միասնական հաշվում առկա գումարների հաշվին, այնուհետև՝ գանձապետարանի կողմից վարվող պետական բյուջեի միջոցների առանձին ենթահաշվում առկա՝ մինչև Օրենսգիրքն ուժի մեջ մտնելն առաջացած գերավճարների հաշվին: Մարումներն իրականացվում են սույն կետում նշված գումարների առկայության օրով:

4. ԱԱԶ-ի և ակցիզային հարկի պարտավորությունները նախ մարվում են համապատասխանաբար՝ տվյալ հարկատեսակի դեբետային գումարների հաշվին, ապա՝ սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված կարգով:

5. Միասնական հաշվում առկա գումարների հաշվին առաջնահերթ մարվում են արտոնագրային հարկի, սոցիալական վճարի, Օրենսգրքի 74-րդ գլխով սահմանված՝ հարկ վճարողի գործունեության կասեցման փոխարեն հաշվարկված տուգանքի, հարկային մարմնի արտաբյուջետային հաշվի պարտավորությունները՝ նշված հերթականությամբ: Սույն մասում նշված պարտավորությունները մարվում են՝ անկախ հարկ վճարողի այլ պարտավորությունների առկայությունից և դրանց առաջացման ժամկետներից:

6. Սույն հոդվածի 5-րդ մասում նշված պարտավորությունների բացակայության կամ դրանք մարվելուց հետո հարկ վճարողի այլ պարտավորությունները մարվում են ըստ ավելի վաղ առաջացած պարտավորության հերթականության: Ընդ որում, այլ պարտավորությունների գումարներից սկզբում մարվում են բոլոր հարկերի, վճարների գումարները, այնուհետև՝ տույժերի, որից հետո տուգանքների, վնասի հատուցման գումարները:

7. Մարված պարտավորությունների գումարներն արտացոլվում են գանձապետական եկամտային հաշիվներին դրանց մարման օրով սույն հոդվածի համաձայն:

ԲԱԺԻՆ 17. ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԳԼՈՒԽ 67. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐԸ

Յոդված 329. Հարկային հսկողությունը

1. Հարկային հսկողությունը հարկային մարմինն լիազորություններ վերապահող օրենսդրության պահանջների կատարման նկատմամբ պետական հսկողությունն է՝ հարկային մարմինն վերապահված լիազորությունների շրջանակներում հարկային մարմին (պաշտոնատար անձանց) Օրենսգրքով նախատեսված գործողությունների ամբողջությունը:

2. Հարկային հսկողության նպատակն է հարկային մարմինն լիազորություններ վերապահող օրենսդրության պահանջներին դրանց կատարման համապատասխանությունը պարզելը, այդ պահանջների խախտումների կանխումն ու խափանումը, դրանց հայտնաբերումը, հարկային հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում ու կարգով պարտավորությունների ճշգրտումը, այդ թվում՝ ինքնուրույն հաշվարկումն ու վերահաշվարկումը, ինչպես նաև հայտնաբերված խախտումների համար օրենքով սահմանված պատասխանատվության կիրառումը:

3. Օրենսգրքի կիրառության իմաստով, հարկային մարմինն լիազորություններ վերապահող օրենսդրությունն է համարվում.

1) Օրենսգրքի 2-րդ հոդվածով սահմանված՝ Հայաստանի Հանրապետությունում հարկային հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրությունը.

2) Հայաստանի Հանրապետությունում հարկային հարաբերություններ չկարգավորող այն իրավական ակտերը, որոնց պահանջների կատարմամբ նկատմամբ հսկողությունն այդ իրավական ակտերով վերապահված է հարկային մարմինն.

3) հարկային հարաբերություններին առնչվող Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերը՝ Հայաստանի Հանրապետության պարտավորությունների կատարման և իրավունքների իրականացման, օտարերկրյա պետությունների հարկային և իրավասու այլ մարմինների, միջազգային կազմակերպությունների հետ համագործակցության համար հարկային մարմինն վերապահված լիազորությունների շրջանակներում:

Յոդված 330. Լիազոր մարմինների հսկողությունը

1. Հարկային մարմինն լիազորություններ վերապահող օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում և սահմաններում այդ օրենսդրության պահանջների կատարման նկատմամբ հսկողությունը (այսուհետ՝ լիազոր մարմինների հսկողություն) իրենց վերապահված

լիազորությունների շրջանակներում իրականացնում են համապատասխան լիազոր մարմինները (պաշտոնատար անձինք):

2. Հարկային և լիազոր մարմինները հարկային մարմին լիազորություններ վերապահող օրենսդրության պահանջների կատարման նկատմամբ հսկողության ապահովման նպատակով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով փոխանակում են տեղեկություններ:

Յոթված 331. Հարկային և լիազոր մարմինների հսկողության վարչական վարույթը

1. Հարկային և լիազոր մարմինների հսկողության շրջանակներում իրականացվող վարչական վարույթի նկատմամբ կիրառվում են «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի դրույթները:

Յոթված 332. Օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումները

1. Հարկային մարմին լիազորություններ վերապահող օրենսդրության պահանջների խախտումների նախազգուշացման, կանխման, խափանման և բացահայտման նպատակով հարկային մարմնի օպերատիվ-հետախուզական գործունեության իրականացման հետ կապված հարաբերությունները կարգավորվում են «Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով:

2. Օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների արդյունքում հարկային մարմին լիազորություններ վերապահող օրենսդրության պահանջների խախտումների հայտնաբերման դեպքում վարչական վարույթի հետ կապված հարաբերությունները կարգավորվում են Օրենսգրքի 18-րդ բաժնով:

3. Օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների ընթացքում հարկային մարմին լիազորություններ վերապահող օրենսդրության պահանջների կատարման ու խախտումների վերաբերյալ տեղեկությունները հարկային մարմնի հսկողության ընթացքում օգտագործվում են Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում ու կարգով:

Յոթված 333. Հարկային հսկողության ընտրողականությունը և ռիսկերի կառավարման համակարգը

1. Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում հարկային մարմինը հարկային հսկողությունն իրականացնում է ընտրողականության սկզբունքով՝ կիրառելով ռիսկերի կառավարման համակարգը:

2. Հարկային հսկողության շրջանակներում հարկային մարմնի կողմից գնահատվող ռիսկը հարկ վճարողի կողմից հարկման օբյեկտը կամ հարկման բազան թաքցնելուն կամ դրանք պակաս ցույց տալուն կամ հարկերը կամ վճարները ճիշտ չհաշվարկելուն կամ դրանք

չվճարելուն կամ հարկային մարմին լիազորություններ վերապահող օրենսդրության այլ պահանջներ չկատարելուն ուղղված գործողության կամ անգործության և դրանց արդյունքում պետությանը վնաս հասցնելու հավանականությունն է՝ հաշվի առնելով հասցված կամ ակնկալվող վնասների մեծությունն ու ծանրության աստիճանը:

3. Հարկային հսկողության շրջանակներում հարկային մարմնի կողմից ռիսկերի գնահատումը ռիսկայնության աստիճանը բնորոշող չափորոշիչների հիման վրա իրականացվող՝ հարկ վճարողի (վճարողների) գործունեությունից, գործողությունից կամ անգործությունից և հարկային մարմին ներկայացվող հարկային հաշվարկների ու հարկային մարմին լիազորություններ վերապահող օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հարկային մարմին ներկայացվող տեղեկությունների վերլուծության արդյունքներից բխող ռիսկերի բնորոշումն է, ըստ ռիսկայնության աստիճանների հարկ վճարողի (վճարողների) ու դրանց գործունեության գնահատումն ու դասակարգումը:

4. Հարկային հսկողության շրջանակներում ռիսկերի կառավարման համակարգը հիմնվում է ռիսկերի գնահատման վրա և ներառում է ռիսկերի հայտնաբերմանը, հարկային մարմին լիազորություններ վերապահող օրենսդրության պահանջների խախտումների կանխարգելմանն ու դրանց հակազդմանն ուղղված միջոցառումների ամբողջությունը՝ նպատակ ունենալով ապահովել հարկային մարմնի ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործումն ու պետության համար ակնկալվող վնասները նվազագույնի հասցնելը:

Չոդված 334. Հարկային հսկողության իրականացման եղանակները

1. Հարկային հսկողությունն իրականացվում է հետևյալ եղանակներով.

- 1) հարկային ստուգումներ.
- 2) հարկային ուսումնասիրություններ.
- 3) հարկային վարչարարության շրջանակներում իրականացվող այլ գործողություններ:

Չոդված 335. Հարկային հսկողության արդյունքների հրապակայնությունը

1. Հարկային հսկողության արդյունքների հրապարակայնությունն ապահովելու նպատակով մինչև յուրաքանչյուր հարկային տարվա հունվարի 20-ը ներառյալ հարկային մարմինն իր պաշտոնական ինտերնետային կայքում տեղադրում է նախորդ հարկային տարվա ընթացքում անցկացված հարկային ստուգումների և ուսումնասիրությունների վերաբերյալ հաշվետվությունը, որը ներառում է՝

1) նախորդ հարկային տարում ստուգված և (կամ) ուսումնասիրված յուրաքանչյուր հարկ վճարողի լրիվ անվանումը, պետական գրանցման (հաշվառման) համարը, հարկ վճարողի հաշվառման համարը (ամկայության դեպքում).

2) տեղեկություններ ստուգումների և (կամ) ուսումնասիրությունների քանակի, ինչպես նաև դրանց տեսակների և անցկացման հիմքերի վերաբերյալ՝ ըստ Օրենսգրքի համապատասխան հոդվածներով սահմանված տեսակների և հիմքերի.

3) տեղեկություններ ստուգումների և (կամ) ուսումնասիրությունների անցկացման ժամկետների մասին.

4) նշումներ հաշվետվության հրապարակման օրվա դրությամբ ստուգումների և (կամ) ուսումնասիրությունների արդյունքները վերադասության կարգով բողոքարկված լինելու մասին:

2. Նախորդ հարկային տարվա ընթացքում անցկացված ստուգումների և ուսումնասիրությունների վերաբերյալ հաշվետվության օրինակելի ձևը հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

ԳԼՈՒԽ 68. ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԱՏՈՒԳՈՒՄՆԵՐԸ

Հոդված 336. Հարկային ստուգումները

1. Հարկային ստուգումը հարկային մարմնի լիազորությունների շրջանակներում կազմակերպությունների (կազմակերպությունների վերակազմակերպման դեպքերում՝ իրավահաջորդի (իրավահաջորդների)), անհատ ձեռնարկատերերի, նոտարների (այսուհետ՝ սույն բաժնի կիրառության իմաստով՝ հարկ վճարողների) մոտ սույն գլխով սահմանված կարգով իրականացվող ընթացակարգ է, որի նպատակն է հարկային մարմին լիազորություններ վերապահող օրենսդրության պահանջներին դրանց կատարման համապատասխանությունը պարզելը, այդ պահանջների խախտումների կանխումն ու խափանումը, դրանց հայտնաբերումը, հարկային հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում և կարգով պարտավորությունների ճշգրտումը՝ այդ թվում ինքնուրույն հաշվարկումն ու վերահաշվարկումը, հայտնաբերված խախտումների համար օրենքով սահմանված պատասխանատվության կիրառումը:

2. Հարկային հսկողության շրջանակներում հարկային մարմինն իրավունք ունի իրականացնել հետևյալ տեսակի հարկային ստուգումները.

1) համալիր հարկային ստուգում՝ բոլոր հարկերի և վճարների հաշվարկման ու վճարման հարաբերությունները կարգավորող, ինչպես նաև հարկային մարմինն լիազորություններ վերապահող օրենսդրության այլ պահանջների կատարման ստուգում,

2) թեմատիկ հարկային ստուգում՝ հարկ վճարողի գործունեությանն առնչվող՝ հարկային մարմինն լիազորություններ վերապահող օրենսդրության՝ սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված առանձին պահանջի (պահանջների) կատարման ստուգում:

3. Թեմատիկ հարկային ստուգումների տեսակներն են.

1) հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման ճշտության ստուգում.

2) Օրենսգրքով սահմանված ելակետային տվյալների և գործակիցների ճշտության ստուգում,

3) ակցիզային դրոշմանիշների և դրոշմապիտակների կիրառման ճշտության ստուգում,

4) աշխատողի աշխատանքի ընդունումն օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ձևակերպելու ճշտության ստուգում:

4. Սույն գլխին և լիազոր մարմինների հսկողության հարցերը կարգավորող իրավական ակտերին համապատասխան լիազոր մարմինների մասնակցությամբ կարող են անցկացվել նաև համատեղ հարկային համալիր ստուգումներ: Համատեղ հարկային համալիր ստուգումներին լիազոր մարմինների (պաշտոնատար անձանց) մասնակցության կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

Հոդված 337. Համալիր հարկային ստուգումների պլանավորումը

1. Հարկային հսկողության շրջանակներում համալիր հարկային ստուգումների պլանավորումն իրականացվում է ռիսկերի վրա հիմնված համալիր հարկային ստուգումների համակարգի միջոցով: Ռիսկի վրա հիմնված համալիր հարկային ստուգումների միջոցով հարկային մարմինն այդ ստուգումները նպատակաուղղում է դեպի այն ոլորտները և այն հարկ վճարողները, որոնք առավել ռիսկային են:

2. Համալիր հարկային ստուգումները պլանավորելու նպատակով՝

1) հարկային մարմինը մշակում է հարկ վճարողների և նրանց գործունեության ռիսկայնության աստիճանը բնորոշող չափանիշները: Ռիսկի վրա հիմնված համալիր հարկային ստուգումների մեթոդաբանությունը և ռիսկայնությունը որոշող չափանիշների ընդհանուր նկարագիրը հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը, իսկ դրանց հաշվարկման և գնահատման կարգը՝ վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարը.

2) հարկային մարմինը հարկ վճարողների գործունեությունից, գործողություններից կամ անգործությունից և հարկային մարմին ներկայացվող հարկային հաշվարկների ու Օրենսգրքով սահմանված կարգով հարկային մարմին ներկայացվող տեղեկությունների վերլուծության արդյունքներից բխող ռիսկերի բնորոշման հիման վրա ըստ ռիսկայնության աստիճանի գնահատում ու դասակարգում է հարկ վճարողին (վճարողներին): Ըստ ռիսկայնության աստիճանը որոշող չափանիշների գնահատման՝ հարկ վճարողները դասակարգվում են հետևյալ երեք խմբերից որևէ մեկում՝

ա. բարձր ռիսկայնության (ընդգրկվում են հարկ վճարողների մինչև քսան տոկոսը՝ ըստ ռիսկայնության աստիճանի նվազման): Սույն ենթակետի կիրառության իմաստով, համարվում

Է, որ հարկ վճարողը Օրենսգրքի 65-րդ գլխով սահմանված կարգով հորիզոնական մոնիթորինգի պայմանագրի գործողության ժամանակահատվածում ներառված չէ բարձր ռիսկայնության խմբում.

բ. միջին ռիսկայնության.

գ. ցածր ռիսկայնության.

3) հարկային մարմինը վարում է հարկ վճարողների և նրանց ռիսկայնության աստիճանը որոշող չափանիշներով վերջիններիս տրված գնահատականի վերաբերյալ տեղեկատվական համակարգ:

3. Հաշվի առնելով հարկ վճարողների ռիսկայնությունը, կազմվում է համալիր հարկային ստուգումների տարեկան ծրագիրը, որը ներառում է հետևյալ տեղեկությունները.

1) ստուգման ենթակա յուրաքանչյուր հարկ վճարողի լրիվ անվանումը, պետական գրանցման (հաշվառման) համարը, հարկ վճարողի հաշվառման համարը (առկայության դեպքում).

2) հարկ վճարողի մոտ անցկացված վերջին համալիր հարկային ստուգման ավարտի ամսաթիվը.

3) հարկ վճարողի ռիսկայնությունը.

4) համալիր հարկային ստուգման անցկացման ժամկետը:

4. Համալիր հարկային ստուգումների տարեկան ծրագիրը կազմվում է՝ հաշվի առնելով հետևյալ պարտադիր պահանջները.

1) բարձր ռիսկայնության խմբում ընդգրկված հարկ վճարողները պետք է կազմեն ծրագրով ստուգման ենթակա հարկ վճարողների առնվազն յոթանասուն տոկոսը.

2) ցածր ռիսկայնության խմբում ընդգրկված հարկ վճարողները պետք է կազմեն ծրագրով ստուգման ենթակա հարկ վճարողների առավելագույնը հինգ տոկոսը:

5. Վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարը համալիր հարկային ստուգումների տարեկան ծրագիրը հաստատում է մինչև յուրաքանչյուր հարկային տարվա հունիսի 1-ը՝ ծրագրի հաստատման հարկային տարվա հուլիսի 1-ից մինչև ծրագրի հաստատմանը հաջորդող հարկային տարվա հուլիսի 1-ն ընկած ժամանակահատվածի համար:

6. Համալիր հարկային ստուգումների տարեկան ծրագրում կարող են Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի համաձայնությամբ կատարվել փոփոխություններ, որոնք հաստատվում են վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարի կողմից:

7. Համալիր հարկային ստուգումների ծրագիրը և ծրագրի փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարի կողմից հաստատվելուց մեկ ամիս հետո:

8. Վերադաս հարկային մարմինը համալիր հարկային ստուգումների տարեկան ծրագիրը հաստատելիս և դրանում փոփոխություններ կատարելիս ապահովում է ծրագրի ընդունմանը

կամ փոփոխությունների կատարմանը հաջորդող եռօրյա ժամկետում դրանց տեղադրումը հարկային մարմնի պաշտոնական ինտերնետային կայքում, որը պարունակում է հետևյալ տեղեկությունները.

1) ստուգման ենթակա յուրաքանչյուր հարկ վճարողի լրիվ անվանումը, պետական գրանցման (հաշվառման) համարը, հարկ վճարողի հաշվառման համարը (առկայության դեպքում).

2) հարկ վճարողի մոտ անցկացված վերջին համալիր ստուգման ավարտի ամսաթիվը.

3) հարկ վճարողի ռիսկայնության խումբը:

Հոդված 338. Համալիր հարկային ստուգումների հաճախականությունը

1. Համալիր հարկային ստուգումները Նույն հարկ վճարողի մոտ, կախված ռիսկայնության աստիճանից, իրականացվում են հետևյալ հաճախականությամբ.

1) բարձր ռիսկայնության դեպքում՝ ոչ ավելի հաճախ, քան հարկային տարվա ընթացքում 1 անգամ.

2) միջին ռիսկայնության դեպքում՝ ոչ ավելի հաճախ, քան 3 հաջորդական հարկային տարվա ընթացքում 1 անգամ.

3) ցածր ռիսկայնության դեպքում՝ ոչ ավելի հաճախ, քան 5 հաջորդական հարկային տարվա ընթացքում 1 անգամ:

2. Օրենսգրքի 337-րդ հոդվածին համապատասխան համալիր հարկային ստուգումների տարեկան ծրագիրը հաստատելիս և (կամ) փոփոխություններ կատարելիս սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված ստուգումների հաճախականությունը կիրառվում է՝ ելնելով ծրագրի հաստատման և (կամ) փոփոխությունների կատարման տարվա արդյունքներով հարկ վճարողների ռիսկայնության աստիճաններից:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված սահմանափակումները չեն տարածվում թեմատիկ հարկային ստուգումների վրա:

4. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված սահմանափակումները չեն տարածվում համալիր հարկային ստուգումների անցկացման այն դեպքերի վրա, երբ՝

1) համալիր հարկային ստուգումն իրականացվում է Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի գրավոր հանձնարարականի հիման վրա.

2) համալիր հարկային ստուգումների տարեկան ծրագրում չներառված հարկ վճարողը ծրագրի կազմման կամ դրան նախորդող հարկային տարվա ընթացքում չի ներկայացրել առնվազն երկու հաշվետու ժամանակաշրջաններին վերաբերող հարկային հաշվարկներ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Օրենսգրքով սահմանված կարգով հարկ վճարողը չի կրում հարկային հաշվարկ ներկայացնելու պարտականություն.

3) համալիր հարկային ստուգումն իրականացվում է կազմակերպության վերակազմակերպման (բացառությամբ վերակազմավորման դեպքերի) հիմքով՝ իրավահաջորդի (իրավահաջորդների) մոտ.

4) համալիր հարկային ստուգումն իրականացվում է կազմակերպության լուծարման կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ պետական հաշվառումից հանման հիմքով.

5) հարկ վճարողը կամ նրա պաշտոնատար անձը դիմում է ներկայացրել (այդ թվում՝ կազմակերպության լուծարման կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ հաշվառումից հանման հիմքով) համալիր հարկային ստուգում իրականացնելու վերաբերյալ.

6) որևէ հարկային տարվա ընթացքում հարկ վճարողի մոտ օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների արդյունքում արձանագրվել են առաքվող կամ տեղափոխվող արտադրանքի, ապրանքների փաստաթղթավորման համար սահմանված կարգի մեկից ավելի խախտումներ.

7) իրականացվում են համալիր հարկային կամ բնապահպանական հարկով հարկման բազայի կամ բնօգտագործման վճարի բազայի չափաքանակների (սահմանափակումների) ստուգումներ այն հարկ վճարողների մոտ, որոնք ընդգրկված են հարկային և համապատասխան լիազոր մարմիններից որևէ մեկի ստուգումների տարեկան ծրագրում.

8) հարկ վճարողի կողմից կատարված՝ հարկային մարմին լիազորություններ վերապահող օրենսդրության պահանջների խախտումները արձանագրվել են Նույն հարկ վճարողի մոտ հանդիպակաց հարկային ուսումնասիրության արդյունքում.

9) համալիր հարկային ստուգումը նշանակվել է Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքին համապատասխան: Սույն կետում նշված համալիր հարկային ստուգումներն իրականացվում են հետաքննության մարմնի կամ քննիչի պատճառաբանված որոշման հիման վրա՝ որոշմամբ նշված հարցերի շրջանակներում: Հետաքննության մարմնի կամ քննիչի պատճառաբանված որոշման պատճենը ստուգման հանձնարարագրի հետ միասին տրամադրվում է հարկ վճարողին կամ նրա պաշտոնատար անձին:

Հոդված 339. Վերստուգումները

1. Վերստուգումը հարկային հսկողության շրջանակներում հարկային մարմնի կողմից հարկ վճարողի (կազմակերպության վերակազմակերպման դեպքերում իրավահաջորդի (իրավահաջորդների)) մոտ համալիր հարկային ստուգմամբ ստուգված հաշվետու ժամանակաշրջանի և ստուգված հարցերի երկրորդ և ավելի անգամ համալիր հարկային ստուգումն է, որը կարող է իրականացվել հետևյալ հիմքերով.

1) հարկ վճարող կազմակերպության լուծարման կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ հաշվառումից հանման դեպքում.

2) կազմակերպության վերակազմակերպման (բացառությամբ վերակազմավորման դեպքերի) հիմքով՝ իրավահաջորդի (իրավահաջորդների) մոտ.

3) հարկ վճարողի կամ նրա պաշտոնատար անձի դիմումով.

4) Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի գրավոր հանձնարարությամբ.

5) եթե հարկային մարմնի ծառայողական քննության արդյունքներով կամ սահմանված կարգով օրինական ուժի մեջ մտած դատավճռով հաստատվել են նախորդ համալիր հարկային ստուգում իրականացրած պաշտոնատար անձի (անձանց) անօրինական գործողությունները.

6) պետական գույքի մասնավորեցման լիազոր պետական մարմնի պահանջով, եթե ստուգման անհրաժեշտությունը պայմանավորված է 51 տոկոսից ավելի պետական մասնակցությամբ հարկ վճարողի մասնավորեցման նախապատրաստական աշխատանքների իրականացմամբ.

7) եթե հարկ վճարողի մոտ հանդիպակաց հարկային ուսումնասիրությամբ արձանագրվել են համալիր հարկային ստուգմամբ ստուգված հաշվետու ժամանակաշրջաններին վերաբերող՝ հարկային մարմնին լիազորություններ վերապահող օրենսդրության պահանջների խախտումներ.

8) համալիր հարկային ստուգում իրականացրած պաշտոնատար անձանց գործողությունները վերադասության կարգով բողոքարկվելու դեպքում, եթե հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողովը կայացրել է վերստուգում անցկացնելու մասին որոշում.

9) Օրենսգրքի 338-րդ հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված դեպքերում հարկ վճարողի մոտ համալիր հարկային ստուգմամբ ստուգված ժամանակաշրջանի վերստուգում անցկացնելու անհրաժեշտության դեպքերում.

10) Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքին համապատասխան վերստուգում նշանակելու դեպքում: Սույն կետում նշված վերստուգումներն իրականացվում են հետաքննության մարմնի կամ քննիչի պատճառաբանված որոշման հիման վրա՝ որոշմամբ նշված հարցերի շրջանակներում: Հետաքննության մարմնի կամ քննիչի պատճառաբանված որոշման պատճենը ստուգման հանձնարարագրի հետ միասին տրամադրվում է հարկ վճարողին կամ նրա պաշտոնատար անձին:

Հոդված 340. Հարկային ստուգման հանձնարարագիրը

1. Հարկային ստուգումն իրականացվում է վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարի՝ (փոխարինող պաշտոնատար անձի) ստուգում իրականացնելու համար տրված գրավոր հանձնարարագրի հիման վրա, որտեղ նշվում են՝

1) հարկ վճարողի (կազմակերպությունների վերակազմակերպման դեպքերում՝ իրավանախորդի (իրավանախորդների)) լրիվ անվանումը և ՀՎՀՀ-ն (ՀՎՀՀ-ները)՝ առկայության

դեպքում, իսկ ԱԱՀ վճարողների դեպքում՝ նաև ԱԱՀ վճարողի հաշվառման համարը (համարները), ֆիզիկական անձի դեպքում՝ անունը, ազգանունը, անձնագրային տվյալները կամ հանրային ծառայության համարանիշը, ՀՎՀՀ-ն (ամկայության դեպքում)։

2) ստուգումն իրականացնող պաշտոնատար անձի (անձանց) պաշտոնը, անունը, ազգանունը։

3) ստուգման տեսակը և իրավական հիմքերը։

4) ստուգման հարցերը։

5) ստուգվող ժամանակաշրջանը՝ ըստ ստուգման տեսակների ու հարցերի։

6) ստուգման ժամկետը։

7) տեղեկություններ հարկ վճարողի իրավունքների ու պարտականությունների մասին։

8) հարկ վճարողի կամ նրա պաշտոնատար անձի՝ ստուգման անցկացման մասին ծանուցված լինելու օրվա վերաբերյալ համապատասխան գրառումներ կատարելու դաշտերը։

9) ստուգումը փաստացի սկսելու օրվա վերաբերյալ համապատասխան գրառումներ կատարելու դաշտերը։

2. Թեմատիկ հարկային ստուգումների իրականացման համար վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարի հրամանով սահմանված կարգով հանձնարարագրի տրման լրագրությունը կարող է փոխանցվել հարկային մարմնի ղեկավարին, որի կողմից տրված գրավոր հանձնարարագիրը պետք է պարունակի սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված պարտադիր վավերապայմանները։

3. Համալիր հարկային ստուգումների հանձնարարագիրը կազմվում է երկու օրինակից և հարկային ստուգում սկսելուց առնվազն 3 աշխատանքային օր առաջ ներկայացվում է հարկ վճարողին կամ նրա պաշտոնատար անձին ծանոթացման՝

1) առձեռն ներկայացվելու դեպքում հարկ վճարողը կամ նրա պաշտոնատար անձը պարտավոր է ստորագրել հանձնարարագրի երկու օրինակների վրա, հաստատելով, որ ծանուցված է ստուգման անցկացման մասին, որոնցից մեկը (հարկային մարմնի օրինակը) վերադարձվում է հարկային մարմնի պաշտոնատար անձանց։ Առձեռն ներկայացված հանձնարարագրով հարկ վճարողը ստուգման անցկացման մասին ծանուցված է համարվում հանձնարարագիրը ներկայացնելու օրվան հաջորդող օրվանից։ Հարկ վճարողի կամ նրա պաշտոնատար անձի կողմից հանձնարարագիրը ստորագրելուց և ստանալուց հրաժարվելու դեպքում այդ մասին համապատասխան գրառում է կատարվում հանձնարարագրի օրինակների վրա։

2) եթե հարկ վճարողը վերադաս հարկային մարմնի սահմանած կարգով նախապես դիմել է հարկային մարմնին, առաջարկելով ստուգումների հանձնարարագրերն ու ակտերը (նախագծերը) իրեն ուղարկել էլեկտրոնային եղանակով, իր կողմից հարկային մարմնին

տրամադրված էլեկտրոնային փոստի հասցեով, ապա հանձնարարագիրը ծանոթացման կարող է ներկայացվել հարկ վճարողի էլեկտրոնային փոստի հասցեին ուղարկելով: Էլեկտրոնային եղանակով ուղարկված հանձնարարագրով հարկ վճարողը ստուգման անցկացման մասին ծանուցված է համարվում հանձնարարագիրը ստանալու մասին էլեկտրոնային հավաստմանը հաջորդող օրվանից: Եթե էլեկտրոնային փոստի հասցեին հանձնարարագիրն ուղարկելու օրվան հաջորդող երկու աշխատանքային օրվա ընթացքում հարկ վճարողի կողմից էլեկտրոնային եղանակով չի հավաստվում ստուգման անցկացման մասին ծանուցված լինելը, հանձնարարագիրը ծանոթացման է ներկայացվում սույն մասի 1-ին կամ 3-րդ կետերով սահմանված կարգով:

3) սույն մասի 1-ին կամ 2-րդ կետերով հանձնարարագիրը ծանոթացման ներկայացնելու անհնարինություն (այդ թվում՝ հարկ վճարողի կամ նրա պաշտոնատար անձի կողմից հանձնարարագիրը ստորագրելուց ու ստանալուց հրաժարվելու) դեպքում հանձնարարագիրը հարկ վճարողին է ուղարկվում փոստային կապի միջոցով՝ հանձնման մասին ծանուցմամբ: Հարկային մարմինը հանձնարարագիրն ուղարկում է հարկ վճարողի վերաբերյալ հարկային մարմնում առկա տեղեկություններում ժամանակագրական կարգով վերջին հասցեով: Փոստի կողմից հարկային մարմնին նամականու առաքման վերաբերյալ տրված փաստաթուղթը կցվում է հանձնարարագրի՝ հարկային մարմնի օրինակին և պահվում է հարկային մարմնում: Փոստային կապի միջոցով հանձնարարագիրը հարկ վճարողին ուղարկելուց հետո 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում հանձնման մասին հետադարձ ծանուցում չստանալու դեպքում հարկային մարմինը հանձնարարագիրն ուղարկում է հարկ վճարողի կամ նրա պաշտոնատար անձի հաշվառման հասցեով: Փոստի միջոցով ուղարկված հանձնարարագրով հարկ վճարողը ստուգման անցկացման մասին ծանուցված է համարվում հանձնարարագիրը ստանալու օրվան հաջորդող օրվանից:

4. Թեմատիկ ստուգումների հանձնարարագիրը կազմվում է երկու օրինակից: Թեմատիկ հարկային ստուգման տեսակներից հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման ճշտության ստուգումների դեպքում հանձնարարագրի երկու օրինակները հարկ վճարողին կամ նրա պաշտոնատար անձին առձեռն ծանոթացման են ներկայացվում ստուգման ընթացքում՝ մինչև ստուգման հանձնարարագրում նշված ստուգման ժամկետի վերջին օրը: Թեմատիկ ստուգման տեսակներից Օրենսգրքով սահմանված ելակետային տվյալների և գործակիցների ճշտության, ակցիզային դրոշմանիշների և դրոշմապիտակների կիրառման ճշտության, ինչպես նաև աշխատողի աշխատանքի ընդունումն օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ձևակերպելու ճշտության ստուգումների դեպքում հանձնարարագրի երկու օրինակները հարկ վճարողին կամ նրա պաշտոնատար անձին առձեռն ծանոթացման են ներկայացվում անմիջապես ստուգումը սկսելիս: Հարկ վճարողի կամ նրա պաշտոնատար անձի կամ նրան փոխարինող (լիազորված)

անձի բացակայությունը կամ ստուգման հանձնարարագիրը չստորագրելը կամ հանձնարարագիրը ստանալուց հրաժարվելը հիմք չի հանդիսանում թեմատիկ հարկային ստուգումներ չանցկացնելու համար: Հարկ վճարողը կամ նրա պաշտոնատար անձը պարտավոր է ստորագրել հանձնարարագրի երկու օրինակների վրա, հաստատելով, որ ծանուցված է թեմատիկ հարկային ստուգման անցկացման մասին, որոնցից մեկը (հարկային մարմնի օրինակը) վերադարձվում է հարկային մարմնի պաշտոնատար անձանց: Հարկ վճարողի կամ նրա պաշտոնատար անձի կողմից հանձնարարագիրը ստորագրելուց կամ ստանալուց հրաժարվելու կամ հարկ վճարողի կամ նրա պաշտոնատար անձի բացակայության դեպքերում այդ մասին և հանձնարարագիրը ծանոթացման ներկայացնելու օրվա մասին համապատասխան գրառում է կատարվում հանձնարարագրի օրինակների վրա և երկու աշխատանքային օրվա ընթացքում հանձնարարագրի մեկ օրինակը հարկ վճարողին է ուղարկվում սույն հոդվածի 3-րդ մասի 3-րդ կետով սահմանված կարգով:

5. Հանձնարարագրում չնշված պաշտոնատար անձինք չեն կարող մասնակցել ստուգմանը: Ծառայողական պարտականությունները կատարելու անհնարինության պատճառով ստուգում իրականացնող պաշտոնատար անձին այլ անձով փոխարինելու դեպքում փոփոխությունը կատարվում է հրամանով: Փոփոխման մասին գրավոր տեղեկացվում է հարկ վճարողին կամ նրան փոխարինող պաշտոնատար անձին՝ ներկայացնելով հրամանի պատճենը՝ դրա ընդունմանը հաջորդող երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում:

6. Եթե սույն հոդվածին համապատասխան տրված ստուգման հանձնարարագրերի հիման վրա դրանց տրման օրվան հաջորդող մեկ ամսվա ընթացքում ստուգում չի սկսվում, ապա այդ հանձնարարագրերը համարվում են անվավեր:

Հոդված 341. Հարկային ստուգումների հարցերը և ստուգվող ժամանակաշրջանները

1. Համալիր հարկային ստուգման հարցերը ներառում են՝

1) ստուգման հանձնարարագրի տրման օրվա դրությամբ հարկային հաշվարկների ներկայացման ժամկետները լրացած համալիր հարկային ստուգմամբ չստուգված բոլոր հաշվետու ժամանակաշրջաններում հարկերի և վճարների հաշվարկման ու վճարման հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրության պահանջներին դրանց կատարման համապատասխանության (իսկ հարկային հաշվարկներ չներկայացրած հաշվետու ժամանակաշրջանների համար՝ պարտավորությունների հաշվարկման) հարցերը:

2) ստուգման հանձնարարագրի տրման օրվան նախորդող՝ համալիր հարկային ստուգմամբ չստուգված ժամանակաշրջանում այն հարկերի և վճարների հաշվարկման ու վճարման հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրության պահանջներին դրանց

կատարման համապատասխանության հարցերը, որոնց համար սահմանված չեն հարկային հաշվարկներ ներկայացնելու պարտականություններ.

3) համալիր հարկային ստուգմամբ չստուգված ժամանակաշրջանում հարկային մարմնին լիազորություններ վերապահող օրենսդրության այլ պահանջներին դրանց կատարման համապատասխանության հարցերը:

2. Եթե համալիր հարկային ստուգմամբ չստուգված ժամանակաշրջանում հարկ վճարողի մոտ իրականացվել են թեմատիկ հարկային ստուգումներ, ապա թեմատիկ հարկային ստուգմամբ ստուգված ժամանակաշրջանների հարցերը չեն ներառվում համալիր հարկային ստուգման հարցերում:

3. Համալիր հարկային ստուգմամբ ստուգվող ժամանակաշրջանը ներառում է ըստ ստուգման հարցերի սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված համապատասխան ժամանակաշրջանները: Սույն բաժնի կիրառության իմաստով՝

1) համալիր հարկային ստուգմամբ ստուգվող ժամանակաշրջանի սկիզբ է համարվում տվյալ հարցով ստուգված ժամանակաշրջանի ավարտի օրվան հաջորդող օրը.

2) եթե համալիր հարկային ստուգմամբ չստուգված ժամանակաշրջանում հարկ վճարողի մոտ իրականացվել են թեմատիկ հարկային ստուգումներ, ապա թեմատիկ հարկային ստուգմամբ ստուգված հարցով ստուգվող ժամանակաշրջանի սկիզբ է համարվում տվյալ հարցով ստուգված ժամանակաշրջանի ավարտի օրվան հաջորդող օրը.

3) եթե հարկ վճարողի մոտ համալիր հարկային ստուգում չի անցկացվել, ապա ստուգվող ժամանակաշրջանի սկիզբ է համարվում կազմակերպության պետական գրանցման կամ որպես անհատ ձեռնարկատեր հաշվառման կամ որպես նոտար նշանակման օրը.

4) եթե հարկային մարմնին լիազորություններ վերապահող օրենսդրության պահանջներն ուժի մեջ են մտել նախորդ համալիր հարկային ստուգման ավարտից հետո կամ համալիր հարկային ստուգում անցկացված չլինելու դեպքում՝ կազմակերպության պետական գրանցման կամ որպես անհատ ձեռնարկատեր հաշվառման կամ որպես նոտար նշանակման օրվանից հետո, ապա ստուգվող ժամանակաշրջանի սկիզբ է համարվում համապատասխան իրավական ակտի ուժի մեջ մտնելու օրը.

5) համալիր հարկային ստուգմամբ ստուգվող ժամանակաշրջանի ավարտ է համարվում սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-ին և 2-րդ կետերով սահմանված հարցերով ստուգվող վերջին հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտի օրը, իսկ 3-րդ կետով նախատեսված հարցերով՝ ստուգման ժամկետի ավարտի օրը:

4. Վերստուգման դեպքում համալիր հարկային ստուգման հարցերը ներառում են նախկինում համալիր հարկային ստուգմամբ (ստուգումներով) ստուգված ժամանակաշրջանների հարցերը:

5. Թեմատիկ հարկային ստուգման հարցերը ներառում են հարկային մարմնին լիազորություններ վերապահող օրենսդրության՝ Օրենսգրքի 336-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված պահանջներին դրանց կատարման համապատասխանության հարցերը: Թեմատիկ հարկային ստուգումների հարցերի համար ստուգվող ժամանակաշրջանի սկիզբ է համարվում նույն հարցով նախորդ համալիր հարկային կամ թեմատիկ հարկային ստուգմամբ ստուգված ժամանակաշրջանին հաջորդող օրը: Թեմատիկ հարկային ստուգումների հարցերի համար ստուգվող ժամանակաշրջանի ավարտ է համարվում ստուգման ժամկետի ավարտի օրը:

6. Ստուգման ընթացքում նոր հանգամանքներ և անհրաժեշտություն առաջանալու դեպքում ստուգման հարցերը կարող են փոփոխվել կամ կարող են լրացվել նոր հարցերով՝ վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարի հրամանով: Փոփոխման մասին գրավոր տեղեկացվում է հարկ վճարողին կամ նրա պաշտոնատար անձին՝ ներկայացնելով հրամանի պատճենը՝ դրա ընդունմանը հաջորդող երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում:

Հոդված 342. Հարկային ստուգումների ժամկետները

1. Հարկ վճարողի մոտ յուրաքանչյուր հարկային ստուգման ժամկետը ստուգման հանձնարարագրով կարող է սահմանվել ոչ ավելի, քան 15 անընդմեջ աշխատանքային օր: Ստուգման առաջին օր է համարվում ստուգումը փաստացի սկսելու օրը, ինչի մասին հարկ վճարողը կամ նրա պաշտոնատար անձը պարտադիր գրառում է կատարում ստուգման հանձնարարագրի՝ հարկային մարմնի օրինակի վրա: Թեմատիկ հարկային ստուգումների անցկացման ժամանակ հարկ վճարողի կամ նրա պաշտոնատար անձի կողմից հանձնարարագրին ծանոթանալուց և ստանալուց հրաժարվելու դեպքում ստուգումը փաստացի սկսելու օր է համարվում հանձնարարագիրը ծանոթացման ներկայացնելու օրը:

2. Ստուգման ժամկետը չպետք է գերազանցի ստուգում իրականացնելու հանձնարարագրում նշված ժամկետը, բացառությամբ սույն հոդվածով նախատեսված դեպքերի:

3. Հարկային ստուգում իրականացնող պաշտոնատար անձի գրավոր հիմնավորմամբ՝ վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարի հրամանով սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված ժամկետը կարող է երկարաձգվել մինչև 10 անընդմեջ աշխատանքային օրով, իսկ ստուգվող ժամանակաշրջանի որևէ հարկային տարվա արդյունքով 3.0 մլրդ. ՀՀ դրամ և ավելի իրացման շրջանառություն կամ համախառն եկամուտ հայտարարագրած հարկ վճարողի մոտ՝ մինչև 75 անընդմեջ աշխատանքային օրով: Ստուգման ժամկետի երկարաձգման մասին գրավոր տեղեկացվում է հարկ վճարողին կամ նրա պաշտոնատար անձին՝ ներկայացնելով հրամանի պատճենը՝ դրա ընդունմանը հաջորդող երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում, բայց ոչ ուշ,

քան հանձնարարագրում նշված ստուգման ժամկետի կամ հրամանով ստուգման երկարաձգված ժամկետի ավարտի օրը:

4. Ստուգման ընթացքում առանձին տեղեկությունների ճշտման անհրաժեշտություն առաջանալու կամ տարերային աղետի պատճառով կամ ստուգման իրականացումն անհնարին դարձնող այլ անկանխատեսելի հանգամանքի բերմամբ ստուգում իրականացնող պաշտոնատար անձանց գրավոր գեկուցագրի հիման վրա վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարի հրամանով ստուգման ընթացքը կարող է կասեցվել մինչև կասեցման հիմքի վերացումը, բայց ոչ ավելի, քան 90 աշխատանքային օրով, բացառությամբ սույն հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված դեպքերի:

5. Սույն հոդվածի 4-րդ մասում նշված ժամկետներից բացառություն են կազմում՝

1) օտարերկրյա պետություններ և քրեական վարույթ իրականացնող մարմիններ հարցումներ կատարելու դեպքերը, երբ ստուգման ընթացքը կասեցվում է մինչև հարցման պատասխանը ստանալը, բայց ոչ ուշ, քան հարցման պատասխանը ստանալուն հաջորդող 10-րդ աշխատանքային օրը.

2) ստուգմանն առնչվող փաստաթղթերը հետաքննության, նախաքննության կամ դատարանի վճռի հիման վրա առգրավված լինելու դեպքերը, երբ ստուգման ընթացքը կասեցվում է մինչև դրանք վերադարձնելը, բայց ոչ ուշ, քան փաստաթղթերը վերադարձնելուն հաջորդող 10-րդ աշխատանքային օրը:

6. Ստուգման ընթացքի կասեցման մասին գրավոր տեղեկացվում է հարկ վճարողին կամ նրա պաշտոնատար անձին, ներկայացնելով հրամանի պատճենը՝ դրա ընդունմանը հաջորդող երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում, բայց ոչ ուշ, քան հանձնարարագրում նշված ստուգման ժամկետի կամ ստուգման երկարաձգված ժամկետի ավարտի օրը: Ստուգման ընթացքը կասեցնող հրամանում պարտադիր նշվում են ստուգման ընթացքի կասեցման՝ սույն հոդվածով սահմանված համապատասխան հիմքերը:

7. Ստուգման փաստացի ժամկետի ընդհանուր տևողությունը (որը չի ներառում ստուգման ընթացքի կասեցման ժամանակահատվածը) չի կարող գերազանցել 25 անընդմեջ աշխատանքային օրը, իսկ ստուգվող ժամանակաշրջանի որևէ հարկային տարվա արդյունքով 3.0 մլրդ. ՀՀ դրամ և ավելի իրացման շրջանառություն կամ համախառն եկամուտ հայտարարագրած հարկ վճարողների մոտ՝ 90 աշխատանքային օրը:

8. Ստուգման ժամկետը երկարաձգող կամ ստուգման ընթացքը կասեցնող կամ կասեցման ժամկետը երկարաձգող կամ կասեցված ստուգումը վերսկսելու հրամանն ուժի մեջ է մտնում ստուգվող հարկ վճարողին հանձնելու օրվան հաջորդող օրվանից:

9. Ստուգման ընթացքի կասեցման համար սույն հոդվածով սահմանված վերջնաժամկետները լրանալու համապատասխան օրվան հաջորդող օրվանից ստուգումը համարվում է վերսկսված:

Յոդված 343. Հարկային ստուգման արդյունքների ամփոփումը

1. Ստուգման հանձնարարագրում նշված ժամկետն ավարտվելուց հետո՝ տասնաշխատանքային օրվա ընթացքում, ստուգման արդյունքների ամփոփման հիման վրա ստուգում իրականացնող պաշտոնատար անձի (անձանց) կողմից երկու օրինակից կազմվում է ստուգման ակտի նախագիծ, որը դրա կազմմանը հաջորդող երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում ներկայացվում է հարկ վճարողին կամ նրա պաշտոնատար անձին:

2. Հարկ վճարողը կամ նրա պաշտոնատար անձը ակտի նախագիծը ստանալու օրվան հաջորդող տասնաշխատանքային օրվա ընթացքում կարող է ներկայացնել առարկություններ նախագծի վերաբերյալ: Սույն մասում նշված ժամկետում նախագծի վերաբերյալ առարկություններ չներկայացվելու դեպքում այդ ժամկետին հաջորդող երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում, իսկ առարկություններ ներկայացվելու դեպքում՝ առարկությունները ստանալու օրվան հաջորդող երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում ստուգող պաշտոնատար անձինք կազմում են ստուգման ակտ (երկու օրինակից)՝ ներկայացնելով հարկ վճարողին կամ նրա պաշտոնատար անձին: Եթե հարկ վճարողը նաև պետական բաժնեմաս ունեցող կազմակերպություն է, ապա ակտի պատճենն ուղարկվում է պետական կառավարման վերադաս մարմին:

3. Ստուգման արդյունքում կազմված ակտում (նախագծում) նշվում են՝

1) ակտի համարը, կազմելու ամսաթիվը, ամիսը, տարեթիվը,

2) ստուգման հանձնարարագրի ամսաթիվը, ամիսը, տարեթիվն ու համարը,

3) ստուգում իրականացնող պաշտոնատար անձի (անձանց) պաշտոնը, անունը, ազգանունը,

4) հարկ վճարողի (կազմակերպությունների վերակազմակերպման դեպքերում՝ իրավանախորդի (իրավանախորդների)) լրիվ անվանումը և ՀՎՀՀ-ն (ՀՎՀՀ-ները)՝ առկայության դեպքում, իսկ ԱԱՀ վճարողների դեպքում՝ նաև ԱԱՀ վճարողի հաշվառման համարը (համարները), ֆիզիկական անձի դեպքում՝ անունը, ազգանունը, անձնագրային տվյալները կամ հանրային ծառայության համարանիշը, ՀՎՀՀ-ն (առկայության դեպքում),

5) ստուգման փաստացի ժամանակահատվածը (սկիզբը և ավարտը),

6) ստուգմամբ ընդգրկված հարցերը, դրանց մասով ստուգվող ժամանակաշրջանները (սկիզբը և ավարտը),

7) ստուգմամբ ընգրկված և իրավախախտում հայտնաբերված յուրաքանչյուր հարցի մասով՝

ա. խախտումների նկարագրությունը, ժամանակահատվածը, ինչպես նաև այն իրավական նորմերը, որոնց պահանջները չեն կատարվել (նկարագրական մաս),

բ. պատասխանատվության կիրառման և պարտավորությունների առաջադրման իրավական հիմքերը (պատճառաբանական մաս),

գ. պատասխանատվության կիրառման շարադրանքը, պարտավորությունների ճշգրտումը, վճարման առաջադրվող լրացուցիչ պարտավորությունների հաշվարկը, Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում ու կարգով անուղղակի եղանակներով դրանց հաշվարկն ու վերահաշվարկը, պարտավորությունների վճարման համապատասխան գանձապետական հաշվեհամարը (եզրափակիչ մաս),

8) ստուգման հարցով խախտումներ հայտնաբերված չլինելու դեպքում այդ մասին կատարվում է համապատասխան գրառում,

9) ստուգման ակտի բողոքարկման ժամկետը և մարմինը, որին կարող է այն բողոքարկվել՝ ներառյալ դատարանը,

10) ստուգման ակտում հարկ վճարողի կամ նրա պաշտոնատար անձի ներկայացրած առարկությունների ընդունման կամ չընդունման վերաբերյալ նշումները:

4. Ստուգման ակտին (նախագծին) կցվում են և ակտի անբաժանելի մասն են համարվում՝

1) փորձագիտական եզրակացությունը՝ ստուգման ընթացքում փորձաքննություն անցկացնելու դեպքում,

2) ուսումնասիրությունների և վերլուծությունների վերաբերյալ տեղեկանքը, եթե լրացուցիչ պարտավորությունների առաջադրումը հիմնվում է անուղղակի եղանակներով հարկային պարտավորությունների հաշվարկման կամ հարկային մարմնի կողմից կատարված՝ համանման պայմաններում գործող այլ հարկ վճարողների կողմից կամ նրանց միջև կիրառված գների վերաբերյալ համեմատական ուսումնասիրությունների և վերլուծությունների վրա,

3) խախտումներին ու դրանց արձանագրմանն առնչվող այն փաստաթղթերի պատճենները ակտի նախագծի դեպքում, իսկ այն փաստաթղթերը՝ ստուգման ակտի դեպքում (հարկ վճարողի փաստաթղթերի դեպքում դրանց պատճենները), որոնք պիտանի և անհրաժեշտ են ստուգմամբ հայտնաբերված խախտումների փաստական հանգամանքների բացահայտման և գնահատման համար,

4) ստուգման ակտի կամ նախագծի վերաբերյալ հարկ վճարողի ներկայացրած գրավոր առարկությունները:

5. Վերստուգումների դեպքում կազմվող ստուգման ակտում (նախագծում) նախկին ստուգման ընթացքում ըստ ստուգման հարցերի արձանագրված խախտումների կամ

պարտավորությունների փոփոխության բացակայության դեպքում դրանք շարադրվում են նույնությամբ, իսկ փոփոխությունների դեպքում ստուգման հարցերով հայտնաբերված խախտումները շարադրվում են նոր խմբագրությամբ՝ հաշվի առնելով Օրենսգրքով ու վճարների վերաբերյալ օրենքներով լրացուցիչ պարտավորությունների առաջադրման վաղեմության ժամկետները: Վերստուգվող ժամանակաշրջաններում վերստուգմամբ հայտնաբերված նոր խախտումներն ու դրանց համար պարտավորություններն ակտում (նախագծում) կարող են արտացոլվել, եթե վերստուգման ակտի կազմման օրը չի լրացել Օրենսգրքով և վճարների վերաբերյալ օրենքներով լրացուցիչ պարտավորությունների առաջադրման համար սահմանված վաղեմության ժամկետը:

6. Համալիր հարկային ստուգումների դեպքում

1) ստուգման ակտը (նախագիծը) առձեռն ներկայացվելու դեպքում հարկ վճարողը կամ նրա պաշտոնատար անձը պարտավոր է ստորագրել ակտի (նախագծի) երկու օրինակների վրա, հաստատելով, որ ստացել է ակտը (նախագիծը), որոնցից մեկը (հարկային մարմնի օրինակը) վերադարձվում է հարկային մարմնի պաշտոնատար անձանց: Առձեռն հանձնման դեպքում ակտը (նախագիծը) համարվում է հարկ վճարողին հանձնված հարկ վճարողի կողմից ակտը (նախագիծը) ստանալու օրը, ինչի մասին հարկ վճարողը գրառում է կատարում ակտի (նախագծի) վրա: Առձեռն հանձնման դեպքում ակտն ուժի մեջ է մտնում հարկ վճարողի կողմից այն ստանալու օրվան հաջորդող օրվանից: Հարկ վճարողի կամ նրա պաշտոնատար անձի կողմից ակտը (նախագիծը) ստորագրելուց և ստանալուց հրաժարվելու դեպքում այդ մասին համապատասխան գրառում է կատարվում ակտի (նախագծի) օրինակների վրա:

2) Օրենսգրքի 340-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 2-րդ կետում նշված հարկ վճարողին էլեկտրոնային եղանակով ուղարկված ակտը (նախագիծը) համարվում է հարկ վճարողին հանձնված այն ստանալու մասին էլեկտրոնային հավաստման օրվանից: Հարկ վճարողի էլեկտրոնային փոստի հասցեին ակտը (նախագիծը) ուղարկելու օրվան հաջորդող երկու աշխատանքային օրվա ընթացքում հարկ վճարողի կողմից (նախագիծը) ստանալու մասին էլեկտրոնային եղանակով չհավաստվելու դեպքում ակտը (նախագիծը) հարկ վճարողին է ներկայացվում սույն մասի 1-ին կամ 3-րդ կետերով սահմանված կարգով: Հարկ վճարողը կարող է սույն հոդվածով սահմանված ժամկետներում ակտի նախագծի վերաբերյալ իր առարկությունները ներկայացնել էլեկտրոնային եղանակով: Ակտի նախագծի վերաբերյալ առարկությունները հարկային մարմնին ներկայացնելու օր է համարվում դրանց էլեկտրոնային եղանակով ստացման օրը: էլեկտրոնային եղանակով ուղարկված ակտը ուժի մեջ է մտնում այն ստանալու մասին էլեկտրոնային հավաստմանը հաջորդող օրվանից:

3) սույն մասի 1-ին կամ 2-րդ կետերով ակտը (նախագիծը) ներկայացնելու անհնարինության (այդ թվում՝ հարկ վճարողի կամ նրա պաշտոնատար անձի կողմից այն

ստորագրելուց ու ստանալուց հրաժարվելու) դեպքում ակտը (նախագիծը) հարկ վճարողին է ուղարկվում փոստային կապի միջոցով՝ հանձնման մասին ծանուցմամբ: Հարկային մարմինը ակտը (նախագիծը) ուղարկում է հարկ վճարողի վերաբերյալ հարկային մարմնում առկա տեղեկություններում ժամանակագրական կարգով վերջին հասցեով: Փոստի կողմից հարկային մարմինն նամականու առաքման վերաբերյալ տրված փաստաթուղթը կցվում է ակտի (նախագծի)՝ հարկային մարմնի օրինակին և պահվում է հարկային մարմնում: Փոստային կապի միջոցով ակտը (նախագիծը) հարկ վճարողին ուղարկելուց հետո 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում հանձնման մասին հետադարձ ծանուցում չստանալու դեպքում հարկային մարմինը ակտը (նախագիծը) ուղարկում է հարկ վճարողի կամ նրա պաշտոնատար անձի հաշվառման հասցեով: Փոստի միջոցով ուղարկված ակտը (նախագիծը) համարվում հարկ վճարողին հանձնված այն հարկ վճարողի կողմից ստանալու օրվանից: Փոստի միջոցով ուղարկված ակտն ուժի մեջ մտնում այն հարկ վճարողի կողմից ստանալու օրվան հաջորդող օրվանից:

7. Թեմատիկ հարկային ստուգումների դեպքում

1) ստուգման ակտը (նախագիծը) առձեռն ներկայացվելու դեպքում հարկ վճարողը կամ նրա պաշտոնատար անձը պարտավոր է ստորագրել ակտի (նախագծի) երկու օրինակների վրա, հաստատելով, որ ստացել է ակտը (նախագիծը), որոնցից մեկը (հարկային մարմնի օրինակը) վերադարձվում է հարկային մարմնի պաշտոնատար անձանց: Առձեռն հանձնման դեպքում ակտը (նախագիծը) համարվում է հարկ վճարողին հանձնված հարկ վճարողի կողմից ակտը (նախագիծը) ստանալու օրը, ինչի մասին հարկ վճարողը գրառում է կատարում ակտի (նախագծի) վրա: Առձեռն հանձնման դեպքում ակտն ուժի մեջ է մտնում հարկ վճարողի կողմից այն ստանալու օրվան հաջորդող օրվանից: Հարկ վճարողի կամ նրա պաշտոնատար անձի կողմից ակտը (նախագիծը) ստորագրելուց և ստանալուց հրաժարվելու դեպքում այդ մասին համապատասխան գրառում է կատարվում ակտի (նախագծի) օրինակների վրա:

2) հարկ վճարողի կամ նրա պաշտոնատար անձի կողմից ակտը (նախագիծը) ստորագրելուց կամ ստանալուց հրաժարվելու կամ հարկ վճարողի կամ նրա պաշտոնատար անձի բացակայության դեպքերում այդ մասին և ակտը (նախագիծը) ներկայացնելու օրվա մասին համապատասխան գրառում է կատարվում ակտի (նախագծի) վրա և ակտը (նախագիծը) հարկ վճարողին է ուղարկվում սույն հոդվածի 6-րդ մասի 3-րդ կետով սահմանված կարգով: Փոստի միջոցով ուղարկված ակտն ուժի մեջ մտնում այն հարկ վճարողի կողմից ստանալու օրվան հաջորդող օրվանից:

ՉԼՈՒԽ 69. ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Չոդված 344. Հարկային ուսումնասիրությունները

1. Հարկային ուսումնասիրությունը հարկային մարմնի լիազորությունների շրջանակներում սույն գլխով սահմանված կարգով իրականացվող ընթացակարգ է, որի նպատակն է հարկային մարմնին լիազորություններ վերապահող օրենսդրության պահանջներին դրանց կատարման համապատասխանությունը պարզելը, այդ պահանջների խախտումների կանխումն ու խափանումը, դրանց հայտնաբերումը, սույն բաժնով սահմանված դեպքերում հարկային օրենսդրությամբ և վճարների վերաբերյալ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով պարտավորությունների առաջադրումն ու հայտնաբերված խախտումների համար պատասխանատվության կիրառումը:

2. Հարկային հսկողության շրջանակներում հարկային ուսումնասիրություններն իրականացվում են հետևյալ եղանակներով.

1) կամերալ (ներքին)՝ հարկային մարմնի լիազորությունների շրջանակներում հարկային մարմնին լիազորություններ վերապահող օրենսդրության պահանջների կատարման ճշտությունը պարզելու նպատակով բացառապես հարկային մարմնում սույն գլխով սահմանված կարգով իրականացվող ուսումնասիրություն.

2) արտազնա՝ հարկային մարմնի լիազորությունների շրջանակներում հարկային մարմնին լիազորություններ վերապահող օրենսդրության պահանջների կատարման ճշտությունը պարզելու նպատակով սույն գլխով սահմանված կարգով հարկ վճարողի մոտ իրականացվող ուսումնասիրություն:

3. Հարկային հսկողության շրջանակներում արտազնա հարկային ուսումնասիրությունների տեսակներն են.

1) հսկիչ գնում.

2) չափագրում

3) հանդիպակաց ուսումնասիրություն.

4) միասնական հաշվին մուտքագրման ենթակա գումարների հիմնավորվածության ուսումնասիրություն:

4. Հայաստանի Հանրապետության ոչ ռեզիդենտների կողմից Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող աղբյուրներից ստացված եկամուտներից վճարված հարկի գումարի վերադարձի կամ Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերի դրույթներին համապատասխան օտարերկրյա պետության լիազորված մարմնի հարցումներին պատասխանելու նպատակով իրականացվող ուսումնասիրություն: Սույն հոդվածի 3-րդ մասի 1-4-րդ կետերով սահմանված արտազնա հարկային ուսումնասիրություններ անցկացնելիս ուսումնասիրություն իրականացնող պաշտոնատար անձինք հարկ վճարողին գրավոր ներկայացնում են ուսումնասիրության շրջանակներին առնչվող փաստաթղթերի և

տեղեկությունների ցանկը: Նշված ցանկից դուրս փաստաթղթեր ու տեղեկություններ ուսումնասիրության ընթացքում հարկ վճարողից չեն կարող պահանջվել:

5. Հարկային ուսումնասիրությունների արդյունքում լրացուցիչ հարկային պարտավորություններ չեն առաջանում, բացառությամբ հետևյալ դեպքերի.

1) կամերալ (ներքին) ուսումնասիրության արդյունքում հարկային մարմնի հայտնաբերած խախտումները հարկ վճարողի կողմից ընդունվելու և ճշտված հարկային հաշվարկներ ներկայացվելու դեպքում.

2) կամերալ (ներքին) ուսումնասիրության արդյունքում շրջանառության հարկ վճարողի մոտ խախտումներ հայտնաբերելու և հարկային պարտավորությունների վերահաշվարկման դեպքում.

3) հսկիչ գնման արդյունքում հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման համար սահմանված կարգի խախտումներ հայտնաբերելու դեպքում.

4) չափագրման արդյունքում պատրաստի արտադրանքի, ապրանքների պակասորդ արձանագրելու դեպքում.

5) միասնական հաշվին մուտքագրման ենթակա գումարների հիմնավորվածության ուսումնասիրության արդյունքում լրացուցիչ պարտավորություններ արձանագրվելու դեպքում:

Հոդված 345. Կամերալ (ներքին) հարկային ուսումնասիրությունները

1. Կամերալ (ներքին) ուսումնասիրության նպատակն է հարկային մարմին ներկայացված հարկային հաշվարկների և հարկային հսկողության համար հարկային մարմին ներկայացված տեղեկությունների ուսումնասիրության և վերլուծության միջոցով պարզել՝

1) հարկերի և վճարների հաշվարկման ճշտությունը.

2) միևնույն հարկային հաշվարկում առկա համադրելի ցուցանիշների և տվյալների համապատասխանությունը.

3) նույն հարկ վճարողի կողմից հարկային մարմին ներկայացված՝ տարբեր հարկատեսակների ու վճարների հարկային հաշվարկներում առկա համադրելի ցուցանիշների ու տվյալների համապատասխանությունը.

4) հարկային հաշվարկներով ներկայացված և հարկային հսկողության համար հարկային մարմին ներկայացված տեղեկությունների համեմատությամբ համադրելի ցուցանիշների ու տվյալների համապատասխանությունը.

5) հարկ վճարողի կողմից հարկման համակարգերի (այդ թվում՝ հատուկ) ընտրության համապատասխանությունը հարկային մարմնին լիազորություններ վերապահող օրենսդրության պահանջներին.

6) հարկային հաշվարկների և հարկային հսկողության համար հարկային մարմին ներկայացված տեղեկությունների ուսումնասիրության և վերլուծության արդյունքում հարկային մարմին լիազորություններ վերապահող օրենսդրության այլ պահանջների հնարավոր խախտումները:

2. Կամերալ (ներքին) ուսումնասիրություններն անցկացվում են բացառապես հարկային մարմնում՝ վերադաս հարկային մարմնի սահմանած կարգով: Կամերալ (ներքին) ուսումնասիրություններն անցկացվում են առանց հարկ վճարողին և հարկ վճարողների այցելության ու լրացուցիչ փաստաթղթեր ներկայացնելու պահանջի: Կամերալ (ներքին) ուսումնասիրություններն անցկացվում են առանց վերադաս հարկային մարմնի հրամանի կամ հանձնարարագրի:

3. Կամերալ (ներքին) ուսումնասիրության արդյունքում անճշտություններ, անհամապատասխանություններ և (կամ) խախտումներ հայտնաբերելու դեպքում կազմվում է վերադաս հարկային մարմնի սահմանած ձևով արձանագրություն, որտեղ պարտադիր նշվում են՝

1) արձանագրության համարը, կազմելու ամիսը, ամսաթիվը, տարին.

2) ուսումնասիրություն իրականացրած պաշտոնատար անձանց պաշտոնը, անունը, ազգանունը.

3) հարկ վճարողի (իրավաբանական անձի վերակազմակերպման դեպքերում՝ իրավանախորդի (իրավանախորդների)) լրիվ անվանումը և ՀՎՀՀ-ն, իսկ ԱԱՀ վճարողների դեպքում՝ նաև ԱԱՀ վճարողի հաշվառման համարը.

4) հարկատեսակը կամ վճարատեսակը և համապատասխան հաշվետու ժամանակաշրջանը (ժամանակաշրջանները), որի (որոնց) ուսումնասիրության արդյունքում հայտնաբերվել է անճշտություն, անհամապատասխանություն և (կամ) խախտում.

5) հարկային մարմնին լիազորություններ վերապահող օրենսդրության պահանջների խախտումները (կամ հնարավոր խախտումները), դրանց նկարագիրը:

4. Կամերալ (ներքին) ուսումնասիրության արդյունքում առևտրական (առք ու վաճառքի) գործունեության մասով շրջանառության հարկ վճարողի կողմից հարկման բազան թաքցնելը կամ պակաս ցույց տալը, գործունեության այդ մասով ստացվող եկամուտների մասով հաշվարկված շրջանառության հարկի գումարից ապրանքների ձեռք բերման ծախսերի, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանում շրջանառության հարկի գումարից չնվազեցվող և փոխանցվող գումարների մասով ավել նվազեցումներ հայտնաբերվելու դեպքում սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված արձանագրություն խախտումների մասում նշվում են՝

1) խախտումների նկարագրությունը, ժամանակահատվածը, ինչպես նաև այն իրավական նորմերը, որոնց պահանջները չեն կատարվել (նկարագրական մաս).

2) պատասխանատվության կիրառման և պարտավորությունների առաջադրման իրավական հիմքերը (պատճառաբանական մաս)։

3) պատասխանատվության կիրառման շարադրանքը, պարտավորությունների ճշգրտումը, վճարման առաջադրվող լրացուցիչ պարտավորությունների հաշվարկը, պարտավորությունների վճարման համապատասխան գանձապետական հաշվեհամարը (եզրափակիչ մաս)։

4) արձանագրության բողոքարկման ժամկետը և մարմինը, որին կարող է այն բողոքարկվել՝ ներառյալ դատարանը։

5. Կամերալ (ներքին) ուսումնասիրության արդյունքում կազմված արձանագրությունը, բացառությամբ սույն հոդվածի 4-րդ մասում նշված դեպքի, ուսումնասիրությունն իրականացրած հարկային մարմնի կողմից դրա կազմմանը հաջորդող երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում Օրենսգրքի 343-րդ հոդվածի 6-րդ մասով սահմանված էլեկտրոնային եղանակով կամ փոստով ներկայացվում է հարկ վճարողին կամ նրա պաշտոնատար անձին։ Արձանագրությունը համարվում է հանձնված Օրենսգրքի 343-րդ հոդվածի 6-րդ մասով սահմանված համապատասխան ժամկետներում։

6. ուղարկելու դեպքում՝ այն ստանալու օրվանից։

7. Հարկ վճարողը կամ նրա պաշտոնատար անձը սույն հոդվածի 5-րդ մասում նշված արձանագրության ստացման օրվան հաջորդող հինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում՝

1) արձանագրված անճշտությունների, անհամապատասխանությունների և (կամ) խախտումների հետ համաձայնելու դեպքում սահմանված կարգով ներկայացնում է ճշտված հարկային հաշվարկներ։

2) արձանագրված անճշտությունների, անհամապատասխանությունների և (կամ) խախտումների հետ չհամաձայնելու դեպքում հարկային մարմին է ներկայացնում իր գրավոր առարկությունները։ Օրենսգրքի 340-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 2-րդ կետում նշված հարկ վճարողը կարող է իր առարկությունները ներկայացնել նաև էլեկտրոնային եղանակով։ Առարկությունները հարկային մարմին ներկայացնելու օր է համարվում դրանց էլեկտրոնային եղանակով ստացման օրը։

8. Սույն հոդվածի 5-րդ մասում նշված արձանագրությունները և 6-րդ մասին համապատասխան ներկայացված գրավոր առարկությունները հարկային մարմնի կողմից օգտագործվում են հարկային հսկողության ընթացքում։

9. Սույն հոդվածի 4-րդ մասում նշված դեպքում արձանագրությունը հիմք հանդիսանում լրացուցիչ պարտավորությունների առաջադրման և պատասխանատվության կիրառման համար։ Արձանագրությունը հարկ վճարողին է ուղարկվում Օրենսգրքի 340-րդ հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված էլեկտրոնային եղանակով կամ փոստով։ Արձանագրությունը համարվում

Է հանձնված և ուժի մեջ մտած Օրենսգրքի 343-րդ հոդվածի 6-րդ մասով սահմանված համապատասխան ժամկետներում:

Հոդված 346. Հսկիչ գնումները

1. Հարկ վճարողի հարկման օբյեկտների, հարկման բազաների և հարկային պարտավորությունների հաշվարկման (գնահատման), ինչպես նաև հարկ վճարողի կողմից արժույթային գործարքների իրականացման, հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման և շահագործման, հաշվարկային փաստաթղթերի դուրս գրման, ապրանքների դրոշմավորման ու պիտակավորման համար սահմանված կարգի պահպանման նկատմամբ ուսումնասիրության նպատակով հարկային հսկողության շրջանակներում հարկային մարմնի կողմից կարող է իրականացվել հսկիչ գնում (գնումներ): Հսկիչ գնման իրականացման համար հիմք կարող են հանդիսանալ՝

1) հարկային օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հարկման օբյեկտներին, հարկման բազաներին և հարկային պարտավորություններին առնչվող և (կամ) հարկային մարմնին լիազորություններ վերապահող օրենսդրությամբ սահմանված հաշվառման բացակայությունը կամ այդ հաշվառմանն առնչվող տեղեկությունների չներկայացումը.

2) Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած ցանկում ընդգրկված օգտակար հանածոների և դրանց արտադրատեսակների, ապրանքների արտադրության և շրջանառության ֆիզիկական ծավալների, իրացման փաստացի գների (այդ թվում՝ միջին), հսկիչ-դրամարկղային մեքենաներով իրականացված դրամական հաշվարկների հանրագումարների, գործարքների և գործողությունների փաստաթղթավորման նպատակով կիրառվող հաշվարկային փաստաթղթերի (հարկային հաշիվ, ճշգրտող հարկային հաշիվ, հաշիվ վավերագիր, ճշգրտող հաշիվ վավերագիր, հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի կտրոն) տվյալների ու հարկային մարմնին ներկայացված հարկային հաշվարկների և հարկային հսկողության իրականացման համար հարկային մարմնին ներկայացված (այդ թվում՝ երրորդ անձանցից ստացված) տեղեկությունների անհամապատասխանությունները.

3) հարկային մարմնի կողմից իրականացվող կամերալ (ներքին) հարկային ուսումնասիրության արդյունքները.

4) հարկային մարմնին լիազորություններ վերապահող օրենսդրության պահանջների հնարավոր խախտումների վերաբերյալ հարկային մարմնին ներկայացվող (այդ թվում՝ երրորդ անձանցից ստացված) տեղեկությունները.

5) հարկային մարմնին լիազորություններ վերապահող օրենսդրության պահանջների հնարավոր խախտումների վերաբերյալ հարկային մարմնի օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների արդյունքում հայտնի դարձած տեղեկությունները.

6) օրենքով սահմանված կարգով ստացված այլ տեղեկություններ:

2. Հսկիչ գնումն իրականացվում է վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարի կամ հարկային մարմնի ղեկավարի գրավոր հանձնարարագրի հիման վրա, որտեղ նշվում են՝

1) հարկ վճարողի լրիվ անվանումը և ՀՎՀՀ-ն, իսկ ԱԱՀ վճարողների դեպքում՝ նաև ԱԱՀ վճարողի հաշվառման համարը.

2) հսկիչ գնում իրականացնող պաշտոնատար անձի (անձանց) պաշտոնը, անունը, ազգանունը.

3) հսկիչ գնումն այլ անձի միջոցով (անձի գրավոր համաձայնությամբ) իրականացնելու դեպքում այդ անձի տվյալները (ֆիզիկական անձի դեպքում՝ անունը, ազգանունը, անձնագրային տվյալները կամ հանրային ծառայության համարանիշը, կազմակերպության դեպքում՝ ՀՎՀՀ-ն, իսկ ԱԱՀ վճարողների դեպքում՝ նաև ԱԱՀ վճարողի հաշվառման համարը, լրիվ անվանումը, գտնվելու վայրը).

4) հսկիչ գնում կատարելու նպատակը և իրավական հիմքերը.

5) հսկիչ գնում իրականացնելու վայրը (վայրերը) և հսկիչ գնումների իրականացման ժամկետը.

6) տեղեկություններ հարկ վճարողի իրավունքների ու պարտականությունների մասին.

7) հարկ վճարողի կամ նրա պաշտոնատար անձի՝ ուսումնասիրության անցկացման մասին ծանուցված լինելու օրվա վերաբերյալ համապատասխան գրառումներ կատարելու դաշտերը:

3. Հսկիչ գնման համար տրված հանձնարարագրի շրջանակներում և հանձնարարագրում նշված՝ հսկիչ գնումների իրականացման ժամկետներում կարող են կատարվել մեկից ավելի հսկիչ գնումներ:

4. Հսկիչ գնման հանձնարարագիրը հարկ վճարողին կամ նրա պաշտոնատար անձին ծանոթացման են ներկայացվում հսկիչ գնման արդյունքում խախտումներ հայտնաբերելու պահին կամ հսկիչ գնումից (գնումներից) հետո, բայց ոչ ուշ, քան հանձնարարագրում նշված ժամկետի վերջին օրը:

5. Հսկիչ գնման (գնումների) արդյունքում հանձնարարագրի ներկայացման օրը կազմվում է վերադաս հարկային մարմնի կողմից սահմանված ձևով արձանագրություն՝ երկու օրինակից: Արձանագրությունը պետք է պարունակի՝

1) կազմման ամսաթիվը, ամիսը, տարեթիվը և համարը.

2) հանձնարարագրի ամսաթիվը, ամիսը, տարեթիվն ու համարը.

3) հարկ վճարողի լրիվ անվանումը և ՀՎՀՀ-ն, իսկ ԱԱՀ վճարողների դեպքում՝ նաև ԱԱՀ վճարողի հաշվառման համարը.

4) հսկիչ գնում իրականացրած հարկային մարմնի պաշտոնատար անձի (անձանց) պաշտոնը, անունը և ազգանունը.

5) հսկիչ գնումն այլ անձի միջոցով (անձի գրավոր համաձայնությամբ) իրականացնելու դեպքում այդ անձի տվյալները (ֆիզիկական անձի դեպքում անունը, ազգանունը, անձնագրային տվյալները կամ հանրային ծառայության համարանիշը, կազմակերպության դեպքում ՀՎՀՀ-ն, իսկ ԱԱՀ վճարողների դեպքում նաև ԱԱՀ վճարողի հաշվառման համարը, լրիվ անվանումը, գտնվելու վայրը).

6) հսկիչ գնման (գնումների) իրականացման փաստացի ժամկետները.

7) հարկ վճարողի անունից ապրանքներ մատակարարող (վաճառող), աշխատանքներ կատարող, ծառայություններ մատուցող և (կամ) դրամական հաշվարկ կատարող աշխատողի պաշտոնը, անունը, ազգանունը.

8) հսկիչ գնման (գնումների) արդյունքները:

6. Հսկիչ գնման արդյունքում հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման համար սահմանված կարգի խախտումներ հայտնաբերված չլինելու դեպքում սույն հոդվածի 5-րդ մասով նախատեսված արձանագրությունում այդ մասին կատարվում է համապատասխան գրառում, իսկ խախտումներ հայտնաբերված լինելու դեպքում արձանագրություն արդյունքների բաժնում նշվում են՝

1) խախտումների նկարագրությունը, ժամանակահատվածը, ինչպես նաև այն իրավական նորմերը, որոնց պահանջները չեն կատարվել (նկարագրական մաս).

2) պատասխանատվության կիրառման և պարտավորությունների առաջադրման իրավական հիմքերը (պատճառաբանական մաս).

3) պատասխանատվության կիրառման շարադրանքը, վճարման առաջադրվող լրացուցիչ պարտավորությունների հաշվարկը, պարտավորությունների վճարման համապատասխան գանձապետական հաշվեհամարը (եզրափակիչ մաս).

4) արձանագրության բողոքարկման ժամկետը և մարմինը, որին կարող է այն բողոքարկվել՝ ներառյալ դատարանը:

7. Սույն հոդվածի 6-րդ մասում նշված դեպքում արձանագրությունը հիմք հանդիսանում պարտավորությունների առաջադրման և պատասխանատվության կիրառման համար: Արձանագրությունը հարկ վճարողին է ներկայացվում Օրենսգրքի 343-րդ հոդվածի 7-րդ մասով նախատեսված կարգով՝ առձեռն կամ փոստով: Արձանագրության երկու օրինակներն արձանագրության կազմման օրը ներկայացվում են հարկ վճարողին կամ նրա պաշտոնատար անձին: Արձանագրությունն ստորագրում են հսկիչ գնում կատարող անձինք և հարկ վճարողը կամ նրա պաշտոնատար անձը (անձինք) և հարկ վճարողի անունից ապրանքներ մատակարարող (վաճառող), աշխատանքներ կատարող, ծառայություններ մատուցող և (կամ)

դրամական հաշվարկ կատարող աշխատողը: Հարկ վճարողը կամ նրա պաշտոնատար անձը արձանագրության հարկային մարմնի օրինակի վրա կատարում է գրառում այն ստանալու մասին, ստորագրում է արձանագրությունը և հանձնում է հարկային մարմնի պաշտոնատար անձին, իսկ արձանագրության վերաբերյալ առարկություններ ունենալու դեպքում դրա մասին նշում է կատարում արձանագրությունում արձանագրությանը կից հարկային մարմնի պաշտոնատար անձին ներկայացնելով իր գրավոր առարկությունները կամ արձանագրությունը ստանալուց հետո իր գրավոր առարկությունները առձեռն կամ փոստով ներկայացնում է հարկային մարմին: Օրենսգրքի 340-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 2-րդ կետում նշված հարկ վճարողը կարող է իր առարկությունները ներկայացնել նաև էլեկտրոնային եղանակով: Առարկությունները հարկային մարմին ներկայացնելու օր է համարվում դրանց էլեկտրոնային եղանակով ստացման օրը: Արձանագրության օրինակը ստանալուց կամ այն ստորագրելուց հրաժարվելու դեպքում ուսումնասիրությունն իրականացրած պաշտոնատար անձանց կողմից այդ մասին համապատասխան նշում է կատարվում արձանագրությունում, և այն հարկ վճարողին ուղարկվում է փոստով: Արձանագրությունը համարվում է հանձնված և ուժի մեջ մտած Օրենսգրքի 343-րդ հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված համապատասխան ժամկետներում:

8. Հարկային մարմնի կողմից իրականացվող հսկիչ գնման (գնումների) արդյունքում, հսկիչ գնում իրականացրած հարկային մարմնի պաշտոնատար անձի կողմից հանձնարարագիրը ներկայացվելուց և արձանագրությունը կազմվելուց հետո, բայց ոչ ուշ, քան հսկիչ գնմամբ ձեռք բերված ապրանքների վերադարձման համար սույն հոդվածի 11-րդ մասում նշված ժամկետները, հարկ վճարողին, նրա պաշտոնատար անձին կամ ապրանքներ մատակարարող (վաճառող), աշխատանքներ կատարող և (կամ) դրամական հաշվարկ կատարող աշխատողին են վերադարձվում հսկիչ գնմամբ (գնումներով) ձեռք բերված ապրանքը (ապրանքները), պայմանով, որ գնումից հետո չեն փոփոխվել դրանց ապրանքային տեսքը և սպառողական հատկանիշները՝ վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարի կողմից սահմանված ձևով երկու օրինակից կազմվելով ապրանքների հետ ընդունման ակտ:

9. Հարկ վճարողը, նրա պաշտոնատար անձը կամ ապրանքներ մատակարարող (վաճառող), աշխատանքներ կատարող և (կամ) դրամական հաշվարկ կատարող աշխատողը ընդունում է ապրանքները, վերադարձնում է ստացված գումարը՝ կատարված գործարքի փաստացի պայմաններով՝ անկախ սահմանված կարգով հաշվարկային փաստաթուղթ դուրս գրելու (այդ թվում՝ հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի կտրոն տրամադրելու) հանգամանքից կամ հաշվարկային փաստաթղթում նշված գումարից և՝

1) եթե հսկիչ գնման ժամանակ տրամադրվել է հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի կտրոն, ապա ապրանքի վերադարձը կատարվում է կտրոնի հետ միասին, ընդունվում է վերադարձման

ենթակա ապրանքը (ապրանքները), վերադարձվում է ստացված գումարը և հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի միջոցով սահմանված կարգով ձևակերպվում է ապրանքի վերադարձը.

2) եթե հսկիչ գնման ժամանակ սահմանված կարգով դուրս է գրվել հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի կտրոնից տարբերվող այլ հաշվարկային փաստաթուղթ, ապա ապրանքի վերադարձը կատարվում է հաշվարկային փաստաթղթի հիման վրա, ընդունվում է վերադարձման ենթակա ապրանքը (ապրանքները), վերադարձվում է ստացված գումարը, ապրանքի հետ ընդունման ակտում նշվում է հաշվարկային փաստաթղթի սերիան, համարը և վերադարձման ենթակա գումարը, և սահմանված կարգով հաշվարկային փաստաթուղթը համարվում է չեղյալ.

3) եթե վերադարձվում է վաճառված ապրանքների մի մասը, ապա կատարվում է ամբողջ գումարի հետ վերադարձ, հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի միջոցով սահմանված կարգով ձևակերպվում է ամբողջ ապրանքի վերադարձ կամ հաշվարկային փաստաթուղթը համարվում է չեղյալ, իսկ հետ ընդունման ոչ ենթակա ապրանքների համար հսկիչ գնում կատարողի կողմից կատարված վճարման (վերադարձված ապրանքների մասով) հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի միջոցով տպվում և տրամադրվում է նոր կտրոն և (կամ) դուրս է գրվում նոր հաշվարկային փաստաթուղթ:

10. Վաճառված ապրանքի հետ ընդունման համար կազմվող ապրանքների հետընդունման ակտը ստորագրում են հսկիչ գնում կատարած անձը (անձինք) և հարկ վճարողի անունից ապրանքներ մատակարարող (վաճառող), և (կամ) դրամական հաշվարկ կատարող աշխատողը: Հետ ընդունման ակտի մեկ օրինակը հսկիչ գնման արձանագրության մեկ օրինակի հետ հանձնվում է հարկ վճարողին կամ նրա պաշտոնատար անձին, որն առարկություններ ունենալու դեպքում դրանք ներկայացնում է գրավոր: Ապրանքների հետ ընդունման ակտի օրինակը ստանալուց կամ այն ստորագրելուց հրաժարվելու դեպքում ուսումնասիրություն իրականացրած պաշտոնատար անձանց կողմից այդ մասին համապատասխան նշում է կատարվում ակտում:

11. Հսկիչ գնամբ (գնումներով) ձեռք բերված ապրանքների վերադարձը կատարվում է հետևյալ ժամկետներում.

1) դեղերի, անասնաբուժական դեղամիջոցների, Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված սանիտարական կանոններին և հիգիենիկ նորմերին համապատասխան՝ հատկապես արագ փչացող սննդամթերքի, կենդանիների, կենդանական ծագում ունեցող մթերքի, կենդանական ծագում ունեցող հումքի, կերերի, լցակերերի, բույսերի և բուսական արտադրանքի վերադարձը կատարվում է անմիջապես հսկիչ գնման ժամանակ՝ հանձնարարագիրը ներկայացնելու պահին.

2) սույն մասի 1-ին կետում չնշված՝ պիտանիության ժամկետ ունեցող ապրանքների վերադարձը կատարվում է մինչև հսկիչ գնման հանձնարարագրում նշված՝ հսկիչ գնումների իրականացման ժամանակահատվածի ավարտը, բայց ապրանքների պիտանիության համար սահմանված ժամկետներում:

3) հսկիչ գնում կատարելու պահին սննդամթերքի, սննդամթերքի հետ շփվող նյութերի և սննդային հավելումների ներմուծման, արտահանման, արտադրության, մշակման, վերամշակման, փաթեթավորման, մակնշման, փոխադրման, պահման, իրացման փուլերում անվտանգության համար օրենքով սահմանված պահանջները չբավարարող ապրանքների, ինչպես նաև սույն մասի 1-ին և 2-րդ կետերում չնշված ապրանքների վերադարձը կատարվում է մինչև հսկիչ գնման հանձնարարագրում նշված՝ հսկիչ գնումների իրականացման ժամանակահատվածի ավարտը:

12. Հսկիչ գնումների ֆինանսական աղբյուրների և ձեռք բերված ու չվերադարձված ապրանքների տնօրինման կարգը հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

13. Սույն հոդվածով սահմանված՝ հսկիչ գնումների իրականացման կարգն ու պայմանները կիրառվում են նաև հարկային մարմնի կողմից հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման ճշտության թեմատիկ ստուգման ընթացքում:

Հոդված 347. Չափագրումները

1. Հարկ վճարողի հարկման օբյեկտների, հարկման բազաների և հարկային պարտավորությունների հաշվարկման (գնահատման), ինչպես նաև հարկ վճարողի մոտ արտադրանքի արտադրության, օգտակար հանածոների արդյունահանման, իրացման, ապրանքների շրջանառության, աշխատանքների կատարման և (կամ) ծառայությունների մատուցման փաստացի ծավալները, պատրաստի արտադրանքի, ապրանքների պակասորդը, ինչպես նաև իրացման փաստացի գները (սակագները) (այդ թվում՝ միջին) պարզելու նպատակով հարկային մարմնի կողմից կարող են իրականացվել չափագրումներ: Չափագրումների իրականացման համար հիմք կարող են հանդիսանալ՝

1) հարկային օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հարկման օբյեկտներին, հարկման բազաներին և հարկային պարտավորություններին առնչվող և (կամ) հարկային մարմնին լիազորություններ վերապահող օրենսդրությամբ սահմանված հաշվառման բացակայությունը կամ այդ հաշվառմանն առնչվող տեղեկությունների չներկայացումը:

2) հարկ վճարողի կողմից հարկային մարմնին ներկայացված օգտակար հանածոների և դրանց արտադրատեսակների, ապրանքների արտադրության և շրջանառության ֆիզիկական ծավալների, իրացման փաստացի գների (այդ թվում՝ միջին), հսկիչ-դրամարկղային

մեքենաներով իրականացված դրամական հաշվարկների հանրագումարների, գործարքների և գործողությունների փաստաթղթավորման նպատակով կիրառվող հաշվարկային փաստաթղթերի (հարկային հաշիվ, ճշգրտող հարկային հաշիվ, հաշիվ վավերագիր, ճշգրտող հաշիվ վավերագիր, հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի կտրոն) տվյալների ու հարկային մարմին ներկայացված հարկային հաշվարկների և հարկային հսկողության իրականացման համար հարկային մարմին ներկայացված (այդ թվում՝ երրորդ անձանցից ստացված) տեղեկությունների անհամապատասխանությունները.

3) հարկային մարմնի կողմից իրականացվող կամերալ (ներքին) հարկային ուսումնասիրության արդյունքները.

4) հարկային մարմնի կողմից իրականացված՝ հարկ վճարողների հարկման օբյեկտների, հարկման բազաների և հարկային պարտավորությունների վերլուծության արդյունքները, որոնց մասին հարկ վճարողը չափագրումն իրականացնելուց առաջ ծանուցվել է.

5) հարկային մարմնին լիազորություններ վերապահող օրենսդրության պահանջների հնարավոր խախտումների վերաբերյալ հարկային մարմնի օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների արդյունքում հայտնի դարձած տեղեկությունները.

6) օրենքով սահմանված կարգով ստացված այլ տեղեկություններ:

2. Չափագրումը հարկային մարմնի կողմից հարկ վճարողի կամ նրա պաշտոնատար անձի կամ նրա ներկայացուցչի անմիջական մասնակցությամբ (անհրաժեշտության դեպքում ներգրավելով նաև լիազոր համապատասխան մարմնի ներկայացուցչի կամ անկախ փորձագետի) իրականացվող ուսումնասիրությունն է, որի նպատակն է պարզել՝

1) բացառապես չափագրման փաստացի անցկացման ժամանակահատվածում արտադրանքի արտադրության, օգտակար հանածոների արդյունահանման և իրացման, ապրանքների շրջանառության, աշխատանքների կատարման և (կամ) ծառայությունների մատուցման իրական ծավալները, ինչպես նաև իրացման փաստացի գները (սակագները).

2) հարկային տարվա որևէ ամսում իրացման շրջանառության կամ ԵՏՄ անդամ չհանդիսացող պետություններից «Բացթողում՝ ներքին սպառման համար» մաքսային ընթացակազմով ներմուծված ապրանքների մաքսային արժեքի, իսկ ԵՏՄ անդամ պետություններից ներմուծված ապրանքների մասով՝ սահմանված կարգով որոշվող ԱԱՀ-ով հարկման բազայի (առանց ակցիզային հարկի) 100 մլն. դրամի շեմը գերազանցած հարկ վճարողի մոտ պատրաստի արտադրանքի, ապրանքների փաստացի պակասորդը:

3. Հարկ վճարողի մոտ տվյալ հարկային տարում իրականացվող բոլոր չափագրումների ընդհանուր տևողությունը չի կարող գերազանցել 30, իսկ ընդերքօգտագործողների մոտ՝ 60 աշխատանքային օրը: Մեկ չափագրման տևողությունը չի կարող գերազանցել 10 անընդմեջ աշխատանքային օրը, իսկ հարկային տարվա որևէ ամսում իրացման շրջանառության կամ

ԵՏՄ անդամ չհանդիսացող պետություններից «Բացթողում՝ ներքին սպառման համար» մաքսային ընթացակազմով ներմուծված ապրանքների մաքսային արժեքի, իսկ ԵՏՄ անդամ պետություններից ներմուծված ապրանքների մասով՝ սահմանված կարգով որոշվող ԱԱՀ-ով հարկման բազայի (առանց ակցիզային հարկի) 100 մլն. դրամի շեմը գերազանցած հարկ վճարողի մոտ՝ 10 անընդմեջ աշխատանքային օրը, բացառությամբ սույն հոդվածի 6-րդ մասով սահմանված դեպքերի:

4. Չափագրումն իրականացվում է վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարի գրավոր հանձնարարագրի հիման վրա, որտեղ նշվում են՝

1) հանձնարարագրի ամսաթիվը, ամիսը, տարեթիվն ու համարը,

2) հարկ վճարողի լրիվ անվանումը և ՀՎՀՀ-ն, իսկ ԱԱՀ վճարողների դեպքում՝ նաև ԱԱՀ վճարողի հաշվառման համարը,

3) չափագրում իրականացնող պաշտոնատար անձի (անձանց) պաշտոնը, անունը, ազգանունը,

4) համապատասխան լիազոր մարմնի ղեկավարի հրապարակած հրամանի կամ հանձնարարագրի հիման վրա չափագրմանը ներգրավված ներկայացուցչի կամ վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարի հրամանով սահմանված կարգով չափագրմանը ներգրավված անկախ փորձագետի տվյալները (անունը, ազգանունը, պաշտոնը),

5) չափագրման նպատակը և իրավական հիմքերը,

6) չափագրում իրականացնելու վայրը (վայրերը),

7) չափագրման անցկացման ժամկետը,

8) տեղեկություններ հարկ վճարողի իրավունքների ու պարտականությունների մասին.

9) հարկ վճարողի կամ նրա պաշտոնատար անձի՝ չափագրման անցկացման մասին ծանուցված լինելու օրվա վերաբերյալ համապատասխան գրառումներ կատարելու դաշտերը:

5. Չափագրման հանձնարարագրի երկու օրինակը չափագրումը փաստացի սկսելու օրը ներկայացվում է հարկ վճարողին կամ նրա պաշտոնատար անձին: Հարկ վճարողը կամ նրա պաշտոնատար անձը պարտավոր է ստորագրել հարկային մարմնի հանձնարարագրի օրինակի վրա՝ հաստատելով, որ ծանուցված է չափագրում իրականացնելու մասին: Ստորագրված օրինակը վերադարձվում է այն ներկայացնող պաշտոնատար անձանց: Օգտակար հանածոների արդյունահանման ֆիզիկական ծավալների չափագրման ընթացքում լիազոր պետական կառավարման համապատասխան մարմնի ներկայացուցչին կամ անկախ փորձագետին ներգրավելու դեպքում նրանք չափագրմանը կարող են մասնակցել միայն լիազոր պետական կառավարման համապատասխան մարմնի ղեկավարի հրամանին կամ հարկային մարմնի ղեկավարի հրամանի կամ հանձնարարագրի համապատասխան լրացմանը հարկ վճարողին կամ նրա պաշտոնատար անձին ծանոթացնելուց անմիջապես հետո:

6. Հանձնարարագրում նշված օրը չափագրումը սկսելու կամ փաստացի սկսված չափագրումն ավարտելու անհնարինության դեպքում (գործունեության ժամանակավոր դադարեցման, տեխնիկական պատճառներով առաջացած պարապուրդների, գործադուլների, բնակլիմայական անբարենպաստ պայմանների և համանման այլ հանգամանքների հետևանքով) չափագրումն իրականացնող պաշտոնատար անձանց կողմից կազմվում է արձանագրություն, որը ստորագրում են նաև հարկ վճարողը կամ նրա պաշտոնատար անձինք: Սույն մասում նշված դեպքում չափագրումը փաստացի սկսվում կամ շարունակվում է հարկ վճարողի բնականոն գործունեությունը վերսկսվելուց հետո, որի մասին հարկ վճարողը կամ նրա պաշտոնատար անձը պարտավոր է հայտնել հարկային մարմին: Սույն մասում նշված հիմքերով չափագրման ժամանակավոր դադարեցման ժամանակահատվածը չի ներառվում հանձնարարագրով չափագրման իրականացման համար սահմանված ժամանակահատվածի մեջ:

7. Հարկ վճարողի կողմից սույն հոդվածին համապատասխան իրականացվող չափագրման աշխատանքներին խոչընդոտելու, հարկային մարմնի պաշտոնատար անձանց պահանջով գույքագրումներ իրականացնելուց կամ չափագրման նպատակներին առնչվող անհրաժեշտ փաստաթղթերը տրամադրելուց հրաժարվելու դեպքերում չափագրումն իրականացնող պաշտոնատար անձինք կազմում են արձանագրություն, որը հիմք է հարկ վճարողի պաշտոնատար անձանց նկատմամբ օրենքով սահմանված պատասխանատվության կիրառման համար:

8. Օգտակար հանածոների արդյունահանման ֆիզիկական ծավալների չափագրումների իրականացման նպատակով բնօգտագործման վճարի հաշվարկման բազայի չափաքանակների (սահմանափակումների) ստուգում իրականացնող լիազոր մարմինները Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով հարկային մարմիններին են տրամադրում վերջին (նախորդ) ստուգման արդյունքում արձանագրված ելակետային տվյալները (համապատասխան կոորդինատային նիշերով): Սույն հոդվածով իրականացված չափագրումների արդյունքներով արձանագրված ելակետային տվյալները (համապատասխան կոորդինատային նիշերով) հարկային մարմինները Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով տրամադրում են բնօգտագործման վճարի հաշվարկման բազայի չափաքանակների (սահմանափակումների) ստուգում իրականացնող լիազոր մարմիններին՝ ստուգումների իրականացման ժամանակ կիրառելու նպատակով:

9. Չափագրման արդյունքներն արտացոլվում են երկու օրինակից կազմվող՝ վերադաս հարկային մարմնի սահմանած ձևով արձանագրությունում, որը պարտավոր են ստորագրել չափագրումն իրականացրած հարկային մարմնի պաշտոնատար անձը, հարկ վճարողը կամ նրա պաշտոնատար անձը, չափագրմանը ներգրավված լիազոր պետական կառավարման

համապատասխան մարմնի պաշտոնատար անձինք կամ անկախ փորձագետները:
Արձանագրությունը պետք է պարունակի՝

1) արձանագրության համարը, կազմելու ամսաթիվը, ամիսը, տարեթիվը,

2) չափագրման հանձնարարագրի ամսաթիվը, ամիսը, տարեթիվն ու համարը,

3) հարկ վճարողի լրիվ անվանումը և ՀՎՀՀ-ն, իսկ ԱԱՀ վճարողների դեպքում՝ նաև ԱԱՀ վճարողի հաշվառման համարը,

4) չափագրում իրականացրած հարկային մարմնի պաշտոնատար անձի (անձանց) պաշտոնը, անունը և ազգանունը,

5) համապատասխան լիազոր մարմնի ղեկավարի հրապարակած հրամանի կամ հանձնարարագրի հիման վրա չափագրմանը ներգրավված ներկայացուցչի կամ վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարի հրամանով սահմանված կարգով չափագրմանը ներգրավված անկախ փորձագետի տվյալները (անունը, ազգանունը, պաշտոնը),

6) չափագրման իրականացման փաստացի ժամկետները,

7) չափագրման արդյունքները,

8) չափագրման ընթացքում հարկ վճարողի կամ նրա պաշտոնատար անձի ներկայացրած առարկությունների ընդունման կամ չընդունման վերաբերյալ նշումները:

10. Չափագրման արդյունքում հարկ վճարողի մոտ պատրաստի արտադրանքի, ապրանքների փաստացի պակասորդ չհայտնաբերելու դեպքում սույն հոդվածի 9-րդ մասով նախատեսված արձանագրությունում այդ մասին կատարվում է համապատասխան գրառում, իսկ խախտումներ հայտնաբերված լինելու դեպքում արձանագրություն արդյունքների բաժնում նշվում են՝

1) խախտումների նկարագրությունը, ժամանակահատվածը, ինչպես նաև այն իրավական նորմերը, որոնց պահանջները չեն կատարվել (նկարագրական մաս),

2) պատասխանատվության կիրառման առաջադրման իրավական հիմքերը (պատճառաբանական մաս),

3) պատասխանատվության կիրառման շարադրանքը, վճարման առաջադրվող լրացուցիչ պարտավորությունների հաշվարկը, պարտավորությունների վճարման համապատասխան գանձապետական հաշվեհամարը (եզրափակիչ մաս),

4) արձանագրության բողոքարկման ժամկետը և մարմինը, որին կարող է այն բողոքարկվել՝ ներառյալ դատարանը:

11. Սույն հոդվածի 10-րդ մասում նշված՝ խախտման հայտնաբերման դեպքում արձանագրությունը հիմք հանդիսանում պարտավորությունների առաջադրման և պատասխանատվության կիրառման համար: Արձանագրությունը հարկ վճարողին է ներկայացվում Օրենսգրքի 343-րդ հոդվածի 6-րդ մասով նախատեսված կարգով՝ առձեռն,

Էլեկտրոնային եղանակով կամ փոստով: Արձանագրությունը համարվում և հանձնված և ուժի մեջ մտած Օրենսգրքի 343-րդ հոդվածի 6-րդ մասով սահմանված համապատասխան ժամկետներում:

12. Արձանագրության երկու օրինակներն արձանագրության կազմման օրվան հաջորդող երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում ներկայացվում են հարկ վճարողին կամ նրա պաշտոնատար անձին: Արձանագրությունը պարտավոր են ստորագրել չափագրումն իրականացրած հարկային մարմնի պաշտոնատար անձը, հարկ վճարողը կամ նրա պաշտոնատար անձը, չափագրմանը ներգրավված լիազոր պետական կառավարման համապատասխան մարմնի պաշտոնատար անձինք կամ անկախ փորձագետները: Հարկ վճարողը կամ նրա պաշտոնատար անձը արձանագրության հարկային մարմնի օրինակի վրա կատարում է գրառում այն ստանալու մասին, ստորագրում է արձանագրությունը և հանձնում է հարկային մարմնի պաշտոնատար անձին, իսկ արձանագրության վերաբերյալ առարկություններ ունենալու դեպքում դրա մասին նշում է կատարում արձանագրությունում արձանագրությանը կից հարկային մարմնի պաշտոնատար անձին ներկայացնելով իր գրավոր առարկությունները կամ արձանագրությունը ստանալուց հետո իր գրավոր առարկությունները առձեռն կամ փոստով ներկայացնում է հարկային մարմին: Օրենսգրքի 340-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 2-րդ կետում նշված հարկ վճարողը կարող է իր առարկությունները ներկայացնել նաև Էլեկտրոնային եղանակով: Առարկությունները հարկային մարմին ներկայացնելու օր է համարվում դրանց Էլեկտրոնային եղանակով ստացման օրը: Արձանագրության օրինակը ստանալուց կամ այն ստորագրելուց հրաժարվելու դեպքում ուսումնասիրություն իրականացրած պաշտոնատար անձանց կողմից այդ մասին համապատասխան նշում է կատարվում արձանագրությունում, և այն հարկ վճարողին ներկայացվում է 343-րդ հոդվածի 6-րդ մասով նախատեսված Էլեկտրոնային եղանակով կամ փոստով:

13. Պատրաստի արտադրանքի, ապրանքների մատակարարման կամ պահպանման վայրերում պատրաստի արտադրանքի, ապրանքների (այսուհետ՝ ապրանք) մնացորդի պակասորդ (այսուհետ՝ պակասորդ) հայտնաբերելու նպատակով չափագրումը կատարվում է հետևյալ կարգով.

1) պակասորդը որոշվում է քայլերի հետևյալ հաջորդականությամբ.

ա. գույքագրման փաստացի մնացորդի (քանակագումարային) արձանագրում.

բ. գույքագրման փաստաթղթային մնացորդի (քանակագումարային) որոշում.

գ. պակասորդի մեծության որոշում, որն իրենից ներկայացնում է գույքագրման փաստաթղթային և փաստացի մնացորդների դրական տարբերությունը: Սույն կետի կիրառության իմաստով, պակասորդի մեծությունը որոշվում է ըստ յուրաքանչյուր ապրանքի՝

հաշվի առնելով նույն ապրանքի տեսակավորման արդյունքում տարբեր տեսակների ապրանքային պակասորդների և ավելցուկների տարբերությունները.

2) հարկային մարմնի պաշտոնատար անձը չափագրումը փաստացի սկսելու օրը հարկ վճարողից պահանջում է ապրանքի մատակարարման և պահպանման բոլոր վայրերում չափագրում իրականացնող պաշտոնատար անձանց մասնակցությամբ իրականացնել ապրանքների փաստացի մնացորդների գույքագրումներ՝ արձանագրելով գույքագրման փաստացի մնացորդները՝ ըստ մատակարարման և պահպանման առանձին վայրերի, նյութական պատասխանատուների՝ արտացոլված վաճառքի չափման միավորներով՝ համաձայն վերադաս հարկային մարմնի սահմանած ձևի.

3) գույքագրման փաստացի մնացորդների վերաբերյալ արձանագրությունները կազմվում են չափագրումը փաստացի սկսելու օրվա դրությամբ՝ 2 օրինակից, որոնք ստորագրվում են հարկ վճարողի պաշտոնատար անձի (անձանց), նյութական պատասխանատուների և գույքագրմանը մասնակցած՝ չափագրում իրականացնող պաշտոնատար անձի (անձանց) կողմից: Այդ օրվան հաջորդող ժամանակահատվածում՝ մինչև գույքագրման արդյունքների վերաբերյալ արձանագրության կազմումը, ապրանքային մնացորդների փոփոխությունները հաշվառվում են առանձին և չեն մասնակցում ապրանքային մնացորդի պակասորդի հաշվարկմանը.

4) գույքագրման փաստաթղթային մնացորդը որոշվում է քայլերի հետևյալ հաջորդականությամբ.

ա. սկզբնական մնացորդի որոշում: Սկզբնական մնացորդի որոշման համար հիմք է ընդունվում Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվառված մնացորդը, իսկ դրա բացակայության դեպքում՝ հարկային մարմնի կողմից նախորդ հարկային ստուգման կամ չափագրման ժամանակ կազմված գույքագրման փաստացի մնացորդների արձանագրությունները.

բ. ապրանքների ձեռքբերման կամ արտադրության քանակային մեծությունների որոշում: Հարկ վճարողի կողմից ձեռք բերված կամ արտադրված ապրանքների քանակային մեծությունների որոշման համար հիմք են հանդիսանում մատակարարների կամ այլ անձանց կողմից դուրս գրված հաշվարկային փաստաթղթերը, հարկ վճարողի կողմից դուրս գրված հաշվարկային և վճարային փաստաթղթերը, մաքսային հայտարարագրերը, տարանցման հայտարարագրերը, արտահանման կամ ներմուծման հարկային հայտարարագրերը, հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կտրոնները, միակողմանի գնման ակտերը (անկախ Օրենսգրքին համապատասխան ծախսը հիմնավորող փաստաթուղթ հանդիսանալու հանգամանքից), երրորդ անձանցից ստացված տեղեկությունները, հաշվապահական, արտադրատեխնոլոգիական փաստաթղթերը և այլ ներքին հաշվառման տվյալները, ինչպես

նաև ձեռք բերված կամ արտադրված, սակայն չփաստաթղթավորված ապրանքների քանակային մեծությունները.

գ. առաքված կամ տեղափոխված ապրանքների քանակային մեծությունների որոշում: Հարկ վճարողի կողմից առաքված կամ տեղափոխված ապրանքների քանակների որոշման նպատակով հիմք են հանդիսանում հարկ վճարողի առաքման կամ տեղափոխման ուղեկցող փաստաթղթերը, մաքսային հայտարարագրերը, տարանցման հայտարարագրերը, արտահանման կամ ներմուծման հարկային հայտարարագրերը, հսկիչ-դրամարկղային մեքենաներով արձանագրված ֆիսկալային հասույթները (այդ թվում դրանցում արտացոլված քանակային ցուցանիշները).

դ. Օրենսգրքով սահմանված կորուստների որոշում.

ե. գույքագրման փաստաթղթային մնացորդը որոշվում է սկզբնական մնացորդին գումարելով սկզբնական մնացորդի արձանագրության կազմման օրվանից մինչև սույն մասին համապատասխան գույքագրման փաստացի մնացորդների արձանագրման օրն ապրանքների ձեռքբերման և արտադրության քանակային մեծությունները՝ հանելով այդ ժամանակաշրջանում առաքված (տեղափոխված) ապրանքների քանակային մեծությունները և Օրենսգրքով սահմանված կարգով փաստաթղթերով հիմնավորված կորուստների քանակային մեծությունները.

5) սույն մասով նախատեսված կարգով որոշված պակասորդի մեծության (քանակային) կազմում ներառված ապրանքի գնի (ներառյալ անուղղակի հարկերը) որոշման անհնարինության դեպքում ապրանքի գին (արժեք) է համարվում պակասորդը հայտնաբերելու եռամսյակում հարկ վճարողի մոտ երկկողմանի հաշվարկային փաստաթղթերով հիմնավորված նույն ապրանքի վաճառքի (իրացման) միջին կշռված գինը.

6) սույն մասով սահմանված պատրաստի արտադրանքի, ապրանքների մնացորդի պակասորդի հայտնաբերման կարգը կիրառվում է նաև համալիր ստուգումների ընթացքում.

7) հարկային մարմնի կողմից իրականացվող համալիր հարկային ստուգումների և ուսումնասիրությունների ընթացքում գույքագրման փաստաթղթային մնացորդը կարող է որոշվել նաև հիմք ընդունելով հարկ վճարողի կողմից տրամադրված հաշվապահական հաշվառման համակարգչային ծրագրի միջոցով ստեղծված ֆայլում ներառված տեղեկատվությունը:

Հոդված 348. Հանդիպակաց ուսումնասիրությունը

1. Հարկ վճարողներիի մոտ համալիր ստուգման ընթացքում նրանց հետ գործարքի (գործարքների) կողմ հանդիսացած հարկ վճարողի (վճարողների) մոտ միայն այդ գործարքի

(գործարքների) մասով հարկային մարմնի կողմից կարող են իրականացվել հանդիպակաց ուսումնասիրություններ:

2. Հանդիպակաց ուսումնասիրության անցկացման հիմք է հանդիսանում հարկ վճարողի մոտ սույն գլխով սահմանված կարգով իրականացվող համալիր հարկային ստուգման ընթացքում հարկային մարմնին լիազորություններ վերապահող օրենսդրության պահանջներին դրանց կատարման համապատասխանությունը պարզելու, այդ պահանջների խախտումները հայտնաբերելու, հարկային հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում և կարգով պարտավորությունները ճշգրտելու և հայտնաբերված խախտումների համար օրենքով սահմանված պատասխանատվությունը կիրառելու համար հարկ վճարողի հետ գործարքի (գործարքների) կողմ հանդիսացած այլ հարկ վճարողի (վճարողների) մոտ միայն այդ գործարքի (գործարքների) կատարման պայմանները, փաստաթղթերը, դրանց սովյալներն ու տեղեկությունները ճշտելու անհրաժեշտությունը:

3. Հարկ վճարողի հանդիպակաց ուսումնասիրության ժամկետը չի կարող գերազանցել 10 անընդմեջ աշխատանքային օրը:

4. Ուսումնասիրությունն իրականացվում է վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարի գրավոր հանձնարարագրի հիման վրա, որտեղ նշվում են՝

1) հանձնարարագրի ամսաթիվը, ամիսը, տարեթիվն ու համարը.

2) հարկ վճարողի լրիվ անվանումը և ՀՎՀՀ-ն, իսկ ԱԱՀ վճարողների դեպքում՝ նաև ԱԱՀ վճարողի հաշվառման համարը.

3) ուսումնասիրությունն իրականացնող պաշտոնատար անձի (անձանց) պաշտոնը, անունը, ազգանունը.

4) ուսումնասիրության նպատակը և իրավական հիմքերը.

5) այն հարկ վճարողի լրիվ անվանումը և ՀՎՀՀ-ն, իսկ ԱԱՀ վճարողների դեպքում՝ նաև ԱԱՀ վճարողի հաշվառման համարը, որի մոտ համալիր հարկային ստուգման ընթացքում անհրաժեշտություն է առաջացել իրականացնելու հանդիպակաց ուսումնասիրություն.

6) ուսումնասիրության անցկացման ժամկետը.

7) տեղեկություններ հարկ վճարողի իրավունքների ու պարտականությունների մասին.

8) հարկ վճարողի կամ նրա պաշտոնատար անձի՝ ուսումնասիրության անցկացման մասին ծանուցված լինելու օրվա վերաբերյալ համապատասխան գրառումներ կատարելու դաշտերը:

5. Ուսումնասիրության հանձնարարագրի երկու օրինակները Օրենսգրքի 340-րդ հոդվածի 3-րդ մասով համալիր հարկային ստուգումների համար սահմանված կարգով ու եղանակներով, սակայն ուսումնասիրությունը սկսելուց առնվազն մեկ աշխատանքային օր առաջ ներկայացվում է հարկ վճարողին կամ նրա պաշտոնատար անձին ծանոթացման: Հարկ

վճարողը ուսումնասիրության անցկացման մասին ծանուցված է համարվում Օրենսգրքի 340-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված համապատասխան ժամկետներում:

6. Հանձնարարագրում չնշված պաշտոնատար անձինք չեն կարող մասնակցել հանդիպակաց ուսումնասիրությանը: Ծառայողական պարտականությունները կատարելու անհնարինության պատճառով ուսումնասիրությունն իրականացնող պաշտոնատար անձին այլ անձով փոխարինելու դեպքում փոփոխությունը կատարվում է հրամանով: Փոփոխման մասին գրավոր տեղեկացվում է հարկ վճարողին կամ նրան փոխարինող պաշտոնատար անձին՝ ներկայացնելով հրամանի պատճենը՝ դրա ընդունմանը հաջորդող մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում:

7. Սույն հոդվածով սահմանված հանդիպակաց ուսումնասիրության ընթացքում իրականացվում է միայն համալիր հարկային ստուգմամբ ստուգվող հարկ վճարողի հետ իրականացված գործարքի (գործարքների) պայմանների, դրանց առնչվող փաստաթղթերի, տեղեկությունների ու տվյալների ուսումնասիրություն: Հանդիպակաց ուսումնասիրությունն իրականացվում է անկախ հարկ վճարողի մոտ սույն մասում նշված գործարքը (գործարքները) ներառող հաշվետու ժամանակաշրջանները համալիր հարկային ստուգմամբ ստուգված կամ վերստուգված լինելու հանգամանքից:

8. Ուսումնասիրության արդյունքներն արտացոլվում են երկու օրինակից կազմվող՝ վերադաս հարկային մարմնի սահմանած ձևով արձանագրությունում, որը պարտավոր են ստորագրել ուսումնասիրությունն իրականացրած հարկային մարմնի պաշտոնատար անձը (անձինք) և հարկ վճարողը կամ նրա պաշտոնատար անձը: Արձանագրությունը պետք է պարունակի՝

- 1) արձանագրության համարը, կազմելու ամսաթիվը, ամիսը, տարեթիվը.
- 2) ուսումնասիրության հանձնարարագրի ամսաթիվը, ամիսը, տարեթիվն ու համարը.
- 3) հարկ վճարողի լրիվ անվանումը և ՀՎՀՀ-ն, իսկ ԱԱՀ վճարողների դեպքում՝ նաև ԱԱՀ վճարողի հաշվառման համարը.
- 4) ուսումնասիրությունն իրականացրած հարկային մարմնի պաշտոնատար անձի (անձանց) պաշտոնը, անունը և ազգանունը.
- 5) ուսումնասիրության իրականացման փաստացի ժամկետները.
- 6) ուսումնասիրության արդյունքները:

9. Արձանագրությունը հարկ վճարողին է ներկայացվում Օրենսգրքի 343-րդ հոդվածի 6-րդ մասով համալիր հարկային ստուգման ակտի (նախագծի) համար նախատեսված կարգով՝ առձեռն, էլեկտրոնային եղանակով կամ փոստով: Արձանագրությունը համարվում է հանձնված և ուժի մեջ մտած Օրենսգրքի 343-րդ հոդվածի 6-րդ մասով սահմանված համապատասխան ժամկետներում:

Յոդված 349. Միասնական հաշվին մուտքագրման ենթակա գումարների հիմնավորվածության ուսումնասիրությունը

1. Միասնական հաշվին մուտքագրման ենթակա՝ ԱԱՀ-ի գրոյական դրույքաչափով հարկվող գործարքների գծով ԱԱՀ-ի փոխհատուցվող գումարի, ակցիզային հարկով հարկվող ապրանքների արտահանման դեպքում՝ դրանց հումքի դիմաց վճարված ակցիզային հարկի գումարի, կիսամյակային արդյունքներով ԱԱՀ-ի փոխհատուցվող գումարի հիմնավորվածության նպատակով հարկային մարմինը հարկ վճարողի դիմումի հիման վրա իրականացնում է ուսումնասիրություն:

2. Ուսումնասիրությունն իրականացվում է վերադաս հարկային մարմնի գրավոր հանձնարարագրի հիման վրա, որում նշվում են՝

1) հանձնարարագրի ամսաթիվը, ամիսը, տարեթիվն ու համարը.

2) հարկ վճարողի լրիվ անվանումը և ՀՎՀՀ-ն, ԱԱՀ վճարողի հաշվառման համարը.

3) ուսումնասիրություն իրականացնող պաշտոնատար անձի (անձանց) պաշտոնը, անունը, ազգանունը.

4) ուսումնասիրության նպատակը և իրավական հիմքերը.

5) ուսումնասիրության անցկացման ժամկետը.

6) ուսումնասիրության իրականացման վայրը.

7) տեղեկություններ հարկ վճարողի իրավունքների ու պարտականությունների մասին.

8) հարկ վճարողի կամ նրա պաշտոնատար անձի՝ ուսումնասիրության անցկացման մասին ծանուցված լինելու օրվա վերաբերյալ համապատասխան գրառումներ կատարելու դաշտերը:

3. Հարկ վճարողի մոտ մեկ ուսումնասիրության ժամկետը չի կարող գերազանցել 15 անընդմեջ աշխատանքային օրը՝ սկսած հարկ վճարողի դիմումը հարկային մարմնի կողմից ստանալու օրվանից: Անհրաժեշտության դեպքում ուսումնասիրություն իրականացնող պաշտոնատար անձի (անձանց) գրավոր հիմնավորմամբ՝ վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարի հրամանով սույն մասում նշված ժամկետը կարող է երկարաձգվել մինչև 10 անընդմեջ աշխատանքային օր:

4. Ուսումնասիրության հանձնարարագրի երկու օրինակները Օրենսգրքի 340-րդ հոդվածի 3-րդ մասով համալիր հարկային ստուգումների համար նախատեսված կարգով ու եղանակներով, սակայն ուսումնասիրությունը սկսելուց առնվազն մեկ աշխատանքային օր առաջ ներկայացվում է հարկ վճարողին կամ նրա պաշտոնատար անձին ծանոթացման: Հարկ վճարողը ուսումնասիրության անցկացման մասին ծանուցված է համարվում Օրենսգրքի 340-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված համապատասխան ժամկետներում:

5. Ուսումնասիրության ընթացքում առանձին տեղեկությունների ճշտման անհրաժեշտությունն առաջանալու կամ ուսումնասիրությանն առնչվող փաստաթղթերը հետաքննության, նախաքննության կամ դատարանի վճռի հիման վրա առգրավված լինելու կամ տարերային աղետի պատճառով կամ ուսումնասիրության իրականացումն անհնարին դարձնող այլ անկանխատեսելի հանգամանքի բերմամբ ուսումնասիրությունն իրականացնող պաշտոնատար անձի (անձանց) գրավոր զեկուցագրի հիման վրա վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարի հրամանով ուսումնասիրության ընթացքը կասեցվում է՝ մինչև կասեցման հիմքի վերացումը, բայց ոչ ավելի, քան 20 աշխատանքային օրով, իսկ օտարերկրյա պետություններ և քրեական վարույթ իրականացնող մարմիններ հարցումներ կատարելու դեպքում՝ հարցման պատասխանը ստանալուց հետո, ինչպես նաև ուսումնասիրությանն առնչվող փաստաթղթերը հետաքննության, նախաքննության կամ դատարանի վճռի հիման վրա առգրավված լինելու դեպքում՝ դրանք վերադարձվելուց հետո ոչ ավելի, քան 10 աշխատանքային օրով:

6. Ուսումնասիրության ժամկետը երկարաձգող կամ կասեցնող կամ կասեցման ժամկետը երկարաձգող կամ կասեցված ուսումնասիրությունը վերսկսելու ակտն ուժի մեջ է մտնում հարկ վճարողին հանձնելու օրվան հաջորդող օրվանից:

7. Ուսումնասիրության ընթացքում ճշտվում են՝

1) նախորդ ուսումնասիրությունների արդյունքներով չհիմնավորված գումարները, ինչպես նաև այն գումարները, որոնց վերաբերող գործարքների մասով ուսումնասիրության ժամկետը կասեցվել է.

2) հարկ վճարողի ներկայացրած՝ ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկներում ներառված տվյալների արժանահավատությունը.

3) ԱԱՀ-ի գրոյական դրույքաչափով հարկվող գործարքների իրացման շրջանառությունը.

4) ձեռքբերումների գծով հարկային հաշիվների համապատասխանությունը Օրենսգրքի պահանջներին.

5) հումքի դիմաց վճարված՝ հաշվանցման ենթակա ակցիզային հարկի գումարների հիմնավորվածությունը:

8. Ուսումնասիրության արդյունքներով միասնական հաշվին մուտքագրման ենթակա գումարները համարվում են չհիմնավորված, եթե դրանք վերագրվում են Օրենսգրքի 72-րդ և 93-րդ հոդվածներով սահմանված՝ հաշվանցումների (պակասեցումների) կատարման սահմանափակումներին: Սույն մասում նշված գումարների հաշվանցումը համարվում է չհիմնավորված միայն այդ մասով:

9. ԱԱՀ-ի և (կամ) ակցիզային հարկի փոխհատուցվող գումարի մեծության որոշման ժամանակ ուսումնասիրությամբ չհիմնավորված գումարները, ինչպես նաև այն գումարները,

որոնց հիմնավորվածության վերաբերյալ ուսումնասիրությունները կամ ստուգումները սահմանված կարգով կասեցվել են, հաշվի չեն առնվում:

10. Միասնական հաշվին մուտքագրման ենթակա՝ ԱԱՀ-ի գրոյական դրույքաչափով հարկվող գործարքների գծով ԱԱՀ-ի փոխհատուցվող գումարի, ինչպես նաև հումքի դիմաց վճարված ակցիզային հարկի մեծության հաշվարկն իրականացվում է ըստ հաշվետու ժամանակաշրջանների, իսկ կիսամյակային արդյունքներով ԱԱՀ-ի փոխհատուցվող գումարի հաշվարկն՝ ըստ կիսամյակի:

11. Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի արդյունքներով միասնական հաշվին մուտքագրման ենթակա է ԱԱՀ-ի գրոյական դրույքաչափով հարկվող գործարքների գծով ԱԱՀ-ի փոխհատուցվող գումարի այն մասը, որը չի գերազանցում այդ հաշվետու ժամանակաշրջանում իրականացված՝ ԱԱՀ-ի գրոյական դրույքաչափով հարկվող գործարքների հարկման բազայի 20 տոկոսը:

12. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած չափանիշներին բավարարող հարկ վճարողների կողմից ներկայացված՝ ԱԱՀ-ի գրոյական դրույքաչափով հարկվող գործարքների գծով ԱԱՀ-ի փոխհատուցվող գումարի մինչև 20 միլիոն ՀՀ դրամի հայտերի հիման վրա ԱԱՀ-ի գումարների մուտքագրումը միասնական հաշվին կատարվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած պարզեցված ընթացակարգով և ժամկետներում:

Հոդված 350. Միասնական հաշվին գումարների մուտքագրման ժամկետները

1. Միասնական հաշվին գումարների մուտքագրման ժամկետ է համարվում՝

1) ճշտված հարկային հաշվարկների ներկայացման արդյունքում առաջացած գումարների մասով՝ ճշտված հարկային հաշվարկի ներկայացման ամսաթիվը.

2) դատարանի վճռի կատարման կամ բողոքարկման հանձնաժողովի ընդունած որոշման արդյունքում պարտավորության պակասեցումից կամ Օրենսգրքի 351-րդ հոդվածի 1-ին մասում նշված՝ միասնական հաշվին մուտքագրման ենթակա գումարների ավելացումից առաջացած գումարների մասով՝ դատարանի վճռի կամ բողոքարկման հանձնաժողովի որոշման ընդունման ամսաթիվը.

3) ստուգման կամ ուսումնասիրության արդյունքներով պարտավորության պակասեցումից կամ Օրենսգրքի 351-րդ հոդվածի 1-ին մասում նշված՝ միասնական հաշվին մուտքագրման ենթակա գումարների ավելացումից առաջացած գումարների մասով՝ ստուգման ակտի կամ ուսումնասիրության արձանագրության կազմման ամսաթիվը:

Հոդված 351. Միասնական հաշվին գումարների մուտքագրման ուսումնասիրության

արդյունքների ամփոփումը

1. Ուսումնասիրության հանձնարարագրում նշված ժամկետի ավարտին հաջորդող 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում հարկային մարմնի պաշտոնատար անձի (անձանց) կողմից կազմվում է ուսումնասիրության արդյունքների վերաբերյալ վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարի կողմից հաստատված ձևով արձանագրություն՝ երկու օրինակից: Արձանագրությունը պետք է պարունակի՝

- 1) արձանագրության համարը, կազմելու ամսաթիվը, ամիսը, տարեթիվը.
- 2) ուսումնասիրության հանձնարարագրի ամսաթիվը, ամիսը, տարեթիվն ու համարը.
- 3) հարկ վճարողի անվանումը և ՀՎՀՀ-ն, ԱԱՀ վճարողի հաշվառման համարը.
- 4) ուսումնասիրությունն իրականացրած հարկային մարմնի պաշտոնատար անձի (անձանց) պաշտոնը, անունը և ազգանունը.
- 5) ուսումնասիրության իրականացման փաստացի ժամկետը.
- 6) ուսումնասիրության արդյունքները:

2. Ուսումնասիրության արդյունքում ավելացված արժեքի հարկի և (կամ) ակցիզային հարկի հաշվարկման և վճարման համար Օրենսգրքով սահմանված կարգի խախտումներ հայտնաբերվելու դեպքում սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված արձանագրության արդյունքների բաժնում նշվում են՝

- 1) խախտումների նկարագրությունը, ժամանակահատվածը, ինչպես նաև այն իրավական նորմերը, որոնց պահանջները չեն կատարվել (նկարագրական մաս).
- 2) պատասխանատվության կիրառման և պարտավորությունների առաջադրման իրավական հիմքերը (պատճառաբանական մաս).
- 3) պատասխանատվության կիրառման շարադրանքը, վճարման առաջադրվող լրացուցիչ պարտավորությունների հաշվարկը, պարտավորությունների վճարման համապատասխան գանձապետական հաշվեհամարը (եզրափակիչ մաս).

4) արձանագրության բողոքարկման ժամկետը և մարմինը, որին կարող է այն բողոքարկվել՝ ներառյալ դատարանը:

3. Սույն հոդվածի 2-րդ մասում նշված դեպքում արձանագրությունը հիմք հանդիսանում պարտավորությունների առաջադրման և պատասխանատվության կիրառման համար: Արձանագրությունը հարկ վճարողին է ներկայացվում Օրենսգրքի 343-րդ հոդվածի 6-րդ մասով համալիր հարկային ստուգման ակտի (նախագծի) համար նախատեսված կարգով՝ առձեռն, էլեկտրոնային եղանակով կամ փոստով: Արձանագրությունը համարվում է հանձնված և ուժի մեջ մտած Օրենսգրքի 343-րդ հոդվածի 6-րդ մասով սահմանված համապատասխան ժամկետներում:

4. Միասնական հաշվին մուտքագրման ենթակա գումարները կարող են հիմնավորվել նաև համալիր հարկային ստուգումների ընթացքում:

Հոդված 352. Միասնական հաշվին գումարների մուտքագրումը և միասնական հաշվից գումարների վերադարձը

1. Ուսումնասիրության արդյունքներով հիմնավորված գումարները ենթակա են մուտքագրման միասնական հաշվին՝ հարկային մարմնի սահմանած ձևի եզրակացության հիման վրա: Եզրակացությունը հարկային մարմնի կողմից կազմվում և ներկայացվում է գանձապետարան՝ գումարների հիմնավորվածությունը հիմնավորող փաստաթղթերը (ստուգման ակտ, ուսումնասիրության արձանագրություն, դատարանի վճիռ, գանգատարկման հանձնաժողովի որոշում, ճշտված հաշվարկ) հարկային մարմին մուտքագրվելու օրվան հաջորդող՝ երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում:

2. Միասնական հաշվին մուտքագրված գումարների հաշվին հարկ վճարողին գումարների վերադարձ կատարվում է հարկային պարտավորությունները (այդ թվում՝ ներմուծման գործարքներից առաջացած պարտավորությունները) մարվելուց հետո՝ հարկ վճարողի կողմից հարկային մարմնի սահմանած ձևով ներկայացվող դիմումի հիման վրա՝ դիմումի ներկայացման օրվան հաջորդող 20 օրվա ընթացքում:

Հոդված 353. Հայաստանի Հանրապետության ոչ ռեզիդենտների կողմից Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող աղբյուրներից

ստացված

եկամուտներից գանձված հարկի գումարը վերադարձնելու և Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերի դրույթներին համապատասխան օտարերկրյա պետության

լիազորված

մարմնի հարցումներին պատասխանելու նպատակով իրականացվող ուսումնասիրությունները

1. Հայաստանի Հանրապետության կամ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության անունից կնքված միջազգային համաձայնագրերի դրույթներին համապատասխան՝ հարկային մարինը հարկ վճարողների մոտ կարող է իրականացնել ուսումնասիրություններ հետևյալ նպատակներով.

1) օտարերկրյա պետության լիազորված մարմնի հարցումներին պատասխանելու համար՝ օտարերկրյա անձի հետ իրականացված գործարքի կողմ հանդիսացող հարկ վճարողի հաշվառման և տնտեսական գործունեության, նրա հարկային պարտավորությունների,

առանձին գործարքների փաստի, իսկության, ծավալների, արժեքի և գների վերաբերյալ տեղեկություններ ճշտելու նպատակով.

2) Հայաստանի Հանրապետության ոչ ռեզիդենտների կողմից Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող աղբյուրներից ստացված եկամուտներից գանձված հարկի գումարը վերադարձնելու նպատակով:

2. Ուսումնասիրություն կատարելու համար հիմք են հանդիսանում

1) Հայաստանի Հանրապետության միջազգային համաձայնագրերի պահանջների շրջանակներում և նախատեսված կարգով օտարերկրյա պետության լիազոր մարմնի՝ հարկային մարմնին կատարած պաշտոնական հարցումը.

2) Հայաստանի Հանրապետության կամ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության անունից կնքված՝ կրկնակի հարկումը բացառելու մասին միջազգային համաձայնագրերի դրույթների հիման վրա Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող աղբյուրներից ստացված եկամուտներից գանձված հարկի գումարը հարկ վճարողին վերադարձնելու անհրաժեշտությունը.

3) հարկ վճարողի մոտ մեկ ուսումնասիրության ժամկետը չի կարող գերազանցել 15 անընդմեջ աշխատանքային օրը:

3. Ուսումնասիրությունն իրականացվում է վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարի կամ նրա հրամանով լիազորված պաշտոնատար անձի կա հարկային մարմնի ղեկավարի կողմից տրված գրավոր հանձնարարագրի հիման վրա, որտեղ նշվում են՝

1) հանձնարարագրի ամսաթիվը, ամիսը, տարեթիվն ու համարը.

2) հարկ վճարողի լրիվ անվանումը և ՀՎՀՀ-ն, իսկ ԱԱՀ վճարողների դեպքում՝ նաև ԱԱՀ վճարողի հաշվառման համարը.

3) ուսումնասիրությունն իրականացնող պաշտոնատար անձի (անձանց) պաշտոնը, անունը, ազգանունը.

4) ուսումնասիրության նպատակը և իրավական հիմքերը.

5) ուսումնասիրությունն իրականացնելու վայրը (վայրերը) և իրականացման ժամկետները.

6) տեղեկություններ հարկ վճարողի իրավունքների ու պարտականությունների մասին.

7) հարկ վճարողի կամ նրա պաշտոնատար անձի՝ ուսումնասիրության անցկացման մասին ծանուցված լինելու օրվա վերաբերյալ համապատասխան գրառումներ կատարելու դաշտերը:

4. Ուսումնասիրության հանձնարարագրի երկու օրինակները Օրենսգրքի 340-րդ հոդվածի 3-րդ մասով համալիր հարկային ստուգումների համար նախատեսված կարգով ու եղանակներով, սակայն ուսումնասիրությունը սկսելուց առնվազն մեկ աշխատանքային օր առաջ ներկայացվում է հարկ վճարողին կամ նրա պաշտոնատար անձին ծանոթացման: Հարկ

վճարողը ուսումնասիրության անցկացման մասին ծանուցված է համարվում Օրենսգրքի 340-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված համապատասխան ժամկետներում:

5. Ուսումնասիրության ընթացքում ճշտվում են՝

1) գործարքի կողմ հանդիսացող հարկ վճարողի հաշվառման և տնտեսական գործունեության, նրա հարկային պարտավորությունների, առանձին գործարքների փաստի, իսկության, ծավալների, արժեքի և գների վերաբերյալ տեղեկությունները.

2) Հայաստանի Հանրապետության ոչ ռեզիդենտների կողմից Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող աղբյուրներից ստացված եկամուտներից գանձված հարկի գումարը վերադարձնելու հիմնավորվածությունը:

6. Ուսումնասիրության հանձնարարագրում նշված ժամկետի ավարտին հաջորդող 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում հարկային մարմնի պաշտոնատար անձի (անձանց) կողմից կազմվում է ուսումնասիրության արդյունքների վերաբերյալ վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարի կողմից հաստատված ձևով արձանագրություն՝ երկու օրինակից, որը պարտավոր են ստորագրել ուսումնասիրություն իրականացրած հարկային մարմնի պաշտոնատար անձը (անձինք) և հարկ վճարողը կամ նրա պաշտոնատար անձը: Արձանագրությունը պետք է պարունակի՝

1) արձանագրության համարը, կազմելու ամսաթիվը, ամիսը, տարեթիվը.

2) ուսումնասիրության հանձնարարագրի ամսաթիվը, ամիսը, տարեթիվն ու համարը.

3) հարկ վճարողի լրիվ անվանումը և ՀՎՀՀ-ն, իսկ ԱԱՀ վճարողների դեպքում՝ նաև ԱԱՀ վճարողի հաշվառման համարը.

4) ուսումնասիրություն իրականացրած հարկային մարմնի պաշտոնատար անձի (անձանց) պաշտոնը, անունը և ազգանունը.

5) ուսումնասիրության իրականացման փաստացի ժամկետները.

6) ուսումնասիրության արդյունքները:

7. Արձանագրությունը հարկ վճարողին է ներկայացվում Օրենսգրքի 343-րդ հոդվածի 6-րդ մասով համալիր հարկային ստուգման ակտի (նախագծի) համար նախատեսված կարգով՝ առձեռն, էլեկտրոնային եղանակով կամ փոստով: Արձանագրությունը համարվում է հանձնված և ուժի մեջ մտած Օրենսգրքի 343-րդ հոդվածի 6-րդ մասով սահմանված համապատասխան ժամկետներում:

**ՉԼՈՒԽ 70. ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ
ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ**

Յոդված 354. Հարկային հսկողության ընթացքում օգտագործվող տեղեկությունները

1. Հարկային մարմինը հարկային հսկողությունն իրականացնելիս օգտագործում է հետևյալ տեղեկությունները.

1) հարկ վճարողների կողմից իրենց, ինչպես նաև այլ հարկ վճարողների վերաբերյալ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով իրենց մոտ առկա կամ պահվող՝ բացառապես հարկերի հաշվարկմանն առնչվող գործարքների, ապրանքների ֆիզիկական ծավալների, դրանց տեղաշարժի, իրացման փաստացի գների, իրենց կողմից և իրենց հաշվին վճարված եկամուտների, պահված հարկերի, գույքի կամ եկամուտների, հարկման նպատակով անհրաժեշտ այլ տվյալների վերաբերյալ տեղեկությունները, որոնք հարկային մարմին են ներկայացվում հարկային օրենսդրությանը, վճարների վերաբերյալ օրենսդրությանը ու հարկային հարաբերությունները կարգավորող այլ իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան.

2) հարկ վճարողների կողմից իրենց գործունեությանն առնչվող հարկային հաշվարկների և հարկային մարմինն լիազորություններ վերապահող օրենսդրության պահանջներին համապատասխան ներկայացման ենթակա տվյալները, որոնք հարկային մարմին են ներկայացվում հարկային օրենսդրությանը, վճարների վերաբերյալ օրենսդրությանը ու հարկային հարաբերությունները կարգավորող այլ իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան.

3) առանձին ապրանքների արտադրության և շրջանառության ֆիզիկական ծավալների, իրացման փաստացի գների (այդ թվում՝ միջին), ինչպես նաև կատարված աշխատանքների, մատուցված ծառայությունների ծավալների և դրանց փաստացի սակագների (այդ թվում՝ միջին) վերաբերյալ հաշվետվությունների տվյալները, որոնք Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով հարկ վճարողները պարտավոր են ներկայացնել հարկային մարմին.

4) երրորդ անձի կողմից ներկայացվող տեղեկությունները: Երրորդ անձ են համարվում պետական կառավարման կամ տեղական ինքնակառավարման մարմինը, կազմակերպությունը, ֆիզիկական անձը (այդ թվում՝ անհատ ձեռնարկատերը, Նոտարը), որը հարկային մարմին է ներկայացնում այլ հարկ վճարողի կամ այլ ֆիզիկական անձի գործարքի կամ գործառնության կամ գործունեության վերաբերյալ տեղեկություններ: Երրորդ անձանց կողմից հարկային մարմին պարտադիր ներկայացվող տեղեկություններն են՝

ա. Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի պետական գրանցում (հաշվառում)

իրականացնող մարմնի կողմից ներկայացվող տեղեկությունները՝ կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի պետական գրանցման (հաշվառման) վերաբերյալ.

բ. բնակչության պետական ռեգիստր վարող լիազոր մարմնի կողմից ներկայացվող տեղեկությունները՝ տրված անձնագրերի և նույնացման քարտերի վերաբերյալ.

գ. Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով գործունեության տեսակով զբաղվելու թույլտվություն կամ լիցենզիա տվող կամ ծանուցումներ հաշվառող լիազորված մարմնի կողմից ներկայացվող տեղեկությունները՝ տրված թույլտվությունների և (կամ) լիցենզիաների ու հաշվառված ծանուցումների վերաբերյալ.

դ. ստուգումներ իրականացնելու լիազորություն ունեցող մարմնի կողմից հարկ վճարողների մոտ իրականացված ստուգումների այն արդյունքների վերաբերյալ տեղեկությունները, որոնք առնչվում են հարկ վճարողի ֆինանսական կամ տնտեսական գործունեությանը.

ե. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի, ինչպես նաև առևտրային բանկերի կողմից ներկայացվող տեղեկատվությունը՝ հաճախորդի բացած բանկային հաշիվների վերաբերյալ: Տեղեկությունները հարկային մարմին ներկայացվում են Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի և հարկային մարմնի սահմանած կարգով.

զ. գույքի հաշվառում կամ գույքի նկատմամբ իրավունքները գրանցող մարմնի կողմից ներկայացվող՝ անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների գրանցման վերաբերյալ, տրանսպորտային միջոցների, դրանց կցորդների և կիսակցորդների վերաբերյալ, ջրային, օդային փոխադրամիջոցների վերաբերյալ, անիվավոր, թրթուրավոր, ինքնագնաց մեքենաների կամ մեխանիզմների, դրանց կցորդների և կիսակցորդների վերաբերյալ տեղեկությունները.

է. նոտարի կողմից տեղեկությունները հարկային մարմին են ներկայացվում «Նոտարիատի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված դեպքերում և կարգով.

ը. կենտրոնական դեպոզիտարիայի և արժեթղթերի սեփականատերերի (անվանատերերի) ռեեստրի վարման իրավունք ունեցող այլ անձանց կողմից հաճախորդի բացած արժեթղթերի հաշիվների և բաժնետիրական ընկերության բաժնետոմսերի սեփականատերերի վերաբերյալ տեղեկությունները, որոնք տրամադրվում են Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի և հարկային մարմնի համատեղ սահմանած կարգով և բովանդակությամբ: Արժեթղթերի հետ կատարված գործարքների վերաբերյալ տեղեկությունները տրամադրվում են «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված դեպքերում և կարգով.

թ. մաքսային մարմնի տրամադրած տեղեկությունները Հայաստանի Հանրապետություն մաքսային օրենսդրությանը համապատասխան մաքսային ընթացակարգերով Հայաստանի

Հանրապետություն կատարված ներմուծումների, այդ թվում՝ վճարված մարքային վճարների մասին.

5) ԵՏՄ անդամ պետությունների հարկային մարմինների կողմից ԵՏՄ օրենսդրությանը համապատասխան Հայաստանի Հանրապետության հարկային մարմիններ ներկայացվող տեղեկությունները.

6) սույն մասի 4-րդ կետում չնշված՝ Հայաստանի Հանրապետության պետական մարմիններից ստացվող տեղեկությունները, որոնք հարկային մարմինը Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած դեպքերում և կարգով կարող է ստանալ նաև այդ մարմինների ինքնաշխատ տեղեկատվական բազաներից.

7) քրեական վարույթ իրականացնող մարմինների կողմից տրամադրված՝ հարկման համար հիմք հանդիսացող տվյալները.

8) հարկ վճարողների մոտ հաշվառված ապրանքային մնացորդների վերաբերյալ տվյալները: ԱԱՀ վճարողները Օրենսգիրքն ուժի մեջ մտնելու ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ի դրությամբ հաշվառում են ապրանքների մնացորդները՝ ըստ մատակարարման և պահպանման առանձին վայրերի: Այն հարկ վճարողները, որոնք Օրենսգիրքն ուժի մեջ մտնելու պահին չեն հանդիսանում ԱԱՀ վճարող, սակայն հետագայում որևէ ամսաթվի դրությամբ կհանդիսանան ԱԱՀ վճարող կամ նոր ստեղծված (պետական գրանցում ստացած կամ հաշվառված) ԱԱՀ վճարողները կամ այն հարկ վճարողները, որոնց մոտ հարկային տարվա որևէ ամսում ԵՏՄ անդամ չհանդիսացող պետություններից «Բացթողում՝ ներքին սպառման համար» մաքսային ընթացակարգով ներմուծված ապրանքների մաքսային արժեքը, իսկ ԵՏՄ անդամ պետություններից ներմուծված ապրանքների՝ սահմանված կարգով որոշվող ԱԱՀ-ով հարկման բազան (առանց ակցիզային հարկի) կգերազանցի 100 միլիոն դրամի շեմը, սույն կետով սահմանված ապրանքային մնացորդների հաշվառումն իրականացնում են ԱԱՀ վճարող համարվելու կամ հարկային տարվա որևէ ամսում 100 միլիոն դրամի շեմը գերազանցելու օրն ընդգրկող ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ի դրությամբ: Սույն կետում նշված հաշվառման արդյունքներն արտացոլվում են վերադաս հարկային մարմնի սահմանած ձևում, հարկ վճարողները հաշվառման արդյունքները կարող են արտացոլել այլ ձևաչափով, սակայն վերադաս հարկային մարմնի սահմանած ձևով պահանջվող տվյալների և վավերապայմանների պարտադիր պահպանմամբ.

9) «Հաշվապահական հաշվառման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքին համապատասխան հաշվապահական հաշվառումը համակարգչային ծրագրերով վարելու պարտավորություն ունեցող կազմակերպությունների կողմից վարվող համակարգչային ծրագրի և ծրագրի միջոցով ստեղծված ֆայլի պատճենի տվյալները.

10) կամավորության սկզբունքով հարկային մարմին տրամադրվող տեղեկությունները, որոնք կարող են օգտագործվել բացառապես անուղղակի եղանակներով հարկային պարտավորությունների հաշվարկման ժամանակ.

11) հարկային մարմին լիազորություններ վերապահող օրենսդրության պահանջների հնարավոր խախտումների կամ արձանագրված խախտումների վերաբերյալ հարկային մարմնի օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների արդյունքում հայտնի դարձած տեղեկությունները.

12) օրենքով սահմանված կարգով ստացված այլ տեղեկություններ:

2. Հարկային մարմինը ստացված տեղեկության վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվություն ստանալու նպատակով կարող է գրավոր հարցում կատարել տեղեկություն ներկայացնողին: Երրորդ անձանց կողմից պարտադիր ներկայացվող տեղեկությունների և հարկային մարմնի գրավոր հարցման կապակցությամբ տրամադրվող լրացուցիչ տեղեկատվության ներկայացման կարգերը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

3. Հարկ վճարողների ինքնաշխատ տեղեկատվական բազայից հարկային մարմինը սույն հոդվածով սահմանված տեղեկությունները կարող է ստանալ այդ հարկ վճարողների և հարկային մարմնի միջև կնքված համաձայնագրի հիման վրա:

4. Բանկային գաղտնիք կազմող տեղեկությունները հարկային մարմինն տրամադրվում են օրենքով սահմանված կարգով: Բանկային, առևտրային և հարկային կամ օրենքով պահպանվող այլ գաղտնիք կազմող տեղեկությունները հարկային մարմինը պահպանում է Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով:

ԳԼՈՒԽ 71. ԱՆՈՒՂՂԱԿԻ ԵՂԱՆԱԿՆԵՐՈՎ ՀԱՐԿՄԱՆ ԲԱԶԱՆԵՐԻ և ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ

Հոդված 355. Անուղղակի եղանակներով հարկման բազաների և հարկային պարտավորությունների գնահատումը

1. Համալիր հարկային տուգումների ընթացքում հարկային մարմինն անուղղակի եղանակներով իրականացնում է հարկ վճարողի հարկման բազաների և հարկային պարտավորությունների գնահատում (վերազնահատում)՝ հետևյալ հիմքերից որևէ մեկի առկայության դեպքում.

1) օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հաշվապահական հաշվառման կամ հարկային պարտավորություններին առնչվող հաշվառման բացակայություն.

2) օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հաշվապահական հաշվառման կամ հարկային պարտավորությունների հաշվառման համար սահմանված տեղեկությունների կամ փաստաթղթերի չներկայացում:

3) համալիր ստուգումների ընթացքում օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում վարվող հաշվապահական հաշվառման համակարգչային ծրագրի միջոցով ստեղծված ֆայլի պատճենը ստուգում իրականացնող պաշտոնատար անձանց էլեկտրոնային կրիչով չտրամադրումը:

4) հարկային մարմին ներկայացրած հարկային հաշվարկներում ոչ հավաստի տվյալների ներառումը:

2. Սույն հոդվածի կիրառության իմաստով, հարկային մարմին ներկայացված հարկային հաշվարկներում ներառված տվյալները համարվում են ոչ հավաստի, եթե՝

1) հարկ վճարողի մոտ որևէ հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում իրականացված չափագրումների արդյունքներով և հարկ վճարողի կողմից նույն հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացված հարկային հաշվարկների տվյալներով հարկման բազաների հաշվարկված մեծությունների միջև առկա է 20 և ավելի տոկոսի չափով դրական տարբերություն:

2) հարկ վճարողի մոտ որևէ հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում իրականացված հսկիչ գնման արդյունքներով և հարկ վճարողի կողմից նույն հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացված հարկային հաշվարկների կազմման համար հիմք հանդիսացած (այդ թվում՝ հաշվապահական հաշվառման) տվյալներով գների միջև առկա է 20 և ավելի տոկոսի չափով դրական տարբերություն:

3) հարկային հսկողության իրականացման համար հարկային մարմին ներկայացված տեղեկությունների և հարկ վճարողի կողմից նույն ժամանակաշրջանի համար հարկային մարմին ներկայացված հարկային հաշվարկների հարկման բազաների տվյալների միջև առկա է 20 և ավելի տոկոսի չափով դրական տարբերություն:

4) կախյալ հարկ վճարողների միջև իրականացված՝ հարկման համար հիմք հանդիսացած գործարքների մասով առկա է նույնանման պայմաններում համադրելի գներից 20 և ավելի տոկոսի չափով դրական տարբերություն:

3. Սույն հոդվածով սահմանված հասկացությունները կիրառվում են հետևյալ իմաստներով:

1) կախյալ հարկ վճարող՝ հարկ վճարող, որի որոշումները օրենքով չարգելված ձևով կանխորոշվում են մեկ այլ հարկ վճարողի կողմից (այդ թվում՝ Օրենսգրքին համապատասխան փոխկապակցված անձինք),

2) շուկայական գին՝ արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների և այլ ակտիվների գին (սակագին), որն առաջացել է շուկայում նույնական (իսկ նրանց

բացակայության դեպքում նմանատիպ) ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների և այլ ակտիվների առաջարկի և պահանջարկի փոխհարաբերության արդյունքում.

3) նույնական ակտիվներ՝ արտադրանք, ապրանքներ, աշխատանքներ, ծառայություններ և այլ ակտիվներ, որոնք ունեն իրենց բնորոշ նույնանման հիմնական հատկանիշները, ֆիզիկական բնութագրերը, որակը, գործարար համբավը, ծագման և արտադրող երկիրը արտադրման տարեթիվը, տեխնիկական բնութագրերը, երաշխիքային ժամկետները, օգտակար ծառայության ժամկետը, վնասվածության աստիճանը, էկոլոգիական բնութագրերը, ապրանքային նշանը.

4) նմանատիպ ակտիվներ՝ արտադրանք, ապրանքներ, աշխատանքներ, ծառայություններ և այլ ակտիվներ, որոնք նույնական չլինելով, ունեն նման բնութագրեր և բաղկացած են նման բաղադրիչներից, ինչը հնարավորություն է տալիս նրանց կատարել նույն գործառույթները և լինել փոխարինելի.

5) նույնանման պայմաններ՝ երբ նույնական (իսկ նրանց բացակայության դեպքում նմանատիպ) են գործունեության տեսակը և ստորև նշվածներից առնվազն ցանկացած երեքը՝ ակտիվները, գործունեության իրականացման վայրը, ժամանակաշրջանը, աշխատողների թիվը, մասնագիտացումը, շրջանառության ծավալները, ծախսերը, եկամուտները, շահութաբերությունը:

4. Հարկային մարմնի կողմից անուղղակի եղանակով հարկման բազաների գնահատման (վերագնահատման) ու պարտավորությունների հաշվարկման ժամանակ կիրառվում են հետևյալ մեթոդները.

1) համադրելի գների մեթոդ՝ հարկման օբյեկտները և հարկման բազաները գնահատվում (վերագնահատվում) են նույնական (դրա բացակայության դեպքում՝ նմանատիպ) ակտիվների համար նույնանման պայմաններում շուկայական գների հետ համադրելու միջոցով: Համադրելի գների մեթոդի կիրառման հիմնական պայման է հանդիսանում նույնական (դրա բացակայության դեպքում՝ նմանատիպ) ակտիվների համար նույնանման պայմաններում համադրելի շուկայական գների վերաբերյալ սույն հոդվածին համապատասխան ելակետային տվյալների (դրանցից որևէ մեկի) առկայությունը: Համադրելի գների մեթոդի կիրառման ժամանակ դիտարկվող գործարքի շուկայական գնի որոշման նպատակով կարող են կատարվել համադրելի շուկայական գնի ճշգրտումներ՝ հաշվի առնելով դիտարկվող գործարքի և համադրվող գործարքների պայմանները, գործունեության իրականացման վայրը, աշխատողների թիվը, մասնագիտացումը, շրջանառության ծավալները, ծախսերը, եկամուտները, շահութաբերությունը, սակայն ճշգրտման արդյունքում համադրելի շուկայական գինը կարող է նվազեցվել ոչ ավելի, քան 10 տոկոսի չափով.

2) ծախսային մեթոդ՝ հարկման օբյեկտների գնահատման (վերագնահատման) համար ակտիվների շուկայական գինը որոշվում է որպես տվյալ ակտիվի գծով ծախս ճանաչվող՝ ձեռքբերման, վերամշակման և այլ ծախսումների ու հավելագնի հանրագումար: Ծախսային մեթոդի կիրառման հիմնական պայման է հանդիսանում նույնանման պայմաններում նույնական (դրա բացակայության դեպքում՝ նմանատիպ) ակտիվների մասով մեկ կամ ավելի գործարքների ընթացքում կատարված ծախսերի և հավելագնի վերաբերյալ սույն կարգին համապատասխան ելակետային տվյալների (դրանցից որևէ մեկի) առկայությունը: Ծախսային մեթոդի կիրառման ժամանակ դիտարկվող գործարքի շուկայական գնի որոշման նպատակով կարող են կատարվել համադրելի հավելագնի հիման վրա որոշված շուկայական գնի ճշգրտումներ՝ հաշվի առնելով դիտարկվող գործարքի և համադրվող գործարքների պայմանները, գործունեության իրականացման վայրը, աշխատողների թիվը, մասնագիտացումը, շրջանառության ծավալները, ծախսերը, եկամուտները, շահութաբերությունը, սակայն ճշգրտման արդյունքում համադրելի հավելագնի հիման վրա որոշված շուկայական գինը կարող է նվազեցվել ոչ ավելի, քան 10 տոկոսի չափով:

3) վերավաճառքի գնի մեթոդ՝ հարկման օբյեկտների գնահատման (վերագնահատման) համար ակտիվների շուկայական գինը որոշվում է որպես նույն ակտիվի հետագա վաճառքի (վերավաճառքի) գնի և վերավաճառողի կողմից տվյալ ակտիվի իրացման ծախսերի ու վերավաճառքի հավելագնի տարբերություն՝ առանց հաշվի առնելու վերավաճառողի կողմից տվյալ ակտիվի ձեռքբերման գինը: Վերավաճառքի գնի մեթոդի կիրառման ժամանակ համադրելի վերավաճառողի հավելագինը հաշվի է առնվում պայմանով, որ ապահովվի նույնական (դրա բացակայության դեպքում՝ նմանատիպ) մեկ կամ ավելի համադրելի ակտիվների մասով գործարքների դեպքում տվյալ ոլորտի համար սովորաբար կիրառելի շահութաբերությունը: Վերավաճառքի գնի մեթոդի կիրառման հիմնական պայմաններն են տվյալ ակտիվի վաճառքի գնի վերաբերյալ տեղեկատվության բացակայությունը կամ ոչ հավաստի տվյալը, տվյալ ակտիվի վերավաճառքի գնի և վերավաճառողի իրացման ծախսերի առկայությունը:

4) շահույթի բաշխման մեթոդ՝ կախյալ հարկ վճարողների հարկման օբյեկտների գնահատման (վերագնահատման) համար որոշվում է շահույթի այն չափը, որը պետք է բաշխվեր գործարքի մասնակիցների միջև, եթե չլինեին կախյալ: Գործարքից ստացված շահույթի բաշխման մեթոդը նախատեսում է, որ գործարքին մասնակցող կախյալ հարկ վճարողներից յուրաքանչյուրին հատկացվում է տվյալ գործարքից ստացած ընդհանուր շահույթի (եկամտի կամ կրած վնասի) այնպիսի մաս, որը կախյալ չհամարվող անձը կարող էր ակնկալել համադրելի անկախ գործարքին մասնակցելիս: Շահույթի բաշխման մեթոդը կիրառվում է այն դեպքում, երբ

գործարքների փոխկապակցությամբ պայմանավորված՝ հնարավոր չէ դրանք գնահատել առանձին.

5) զուտ շահույթի մեթոդ՝ կախյալ հարկ վճարողների հարկման օբյեկտների գնահատման (վերագնահատման) համար որոշվում է այն զուտ շահույթը, որ պետք է ստանային գործարքի անկախ մասնակիցները՝ նույնանման տնտեսական պայմաններում: Կախյալ հարկ վճարողների միջև կատարված գործարքների դեպքում համապատասխան բազայի (ծախսումների, իրացումների, ակտիվների) պայմաններում ստացած զուտ շահույթը (եկամուտը) համադրվում է անկախ և նույնական (դրա բացակայության դեպքում՝ նմանատիպ) ակտիվների մասով մեկ կամ մի քանի գործարքների միևնույն բազայի պայմաններում ստացած զուտ շահույթի (եկամտի) հետ.

6) վարձու աշխատողների թվաքանակի մեթոդ՝ հարկման օբյեկտների գնահատման (վերագնահատման) համար որոշվում է տարբեր գործունեության տեսակի աշխատողների թվաքանակի տեսակարար կշիռը (տոկոսային արտահայտությամբ) աշխատողների ընդհանուր թվաքանակի կազմում և այն բազմապատկվում է իրականացված գործունեության ընդհանուր արդյունքում ձևավորված համախառն եկամտի գումարով: Վարձու աշխատողների թվաքանակի մեթոդը կիրառվում է այն ժամանակ, երբ հարկ վճարողի կողմից տարբեր գործունեության տեսակների իրականացման արդյունքում ձևավորված համախառն եկամտի կազմում հստակ չէ, թե կոնկրետ գործունեության տեսակի արդյունքում ստացված եկամուտը ինչ տեսակարար կշիռ է կազմում.

7) չափագրման արդյունքների կիրառման մեթոդ՝ կիրառվում է հարկման բազաների գնահատման (վերագնահատման) համար հարկ վճարողի մոտ որևէ հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում իրականացված չափագրումների արդյունքներով և հարկ վճարողի կողմից նույն հաշվետու ժամանակաշրջանի համար ներկայացված հարկային հաշվարկների տվյալներով հարկման բազաների հաշվարկված մեծությունների միջև 20 և ավելի տոկոսի չափով դրական տարբերության դեպքում՝

ա. չափագրումների արդյունքների հիման վրա դրական տարբերության չափով ճշգրտվում են այն ամսական կամ եռամսյակային հաշվետու ժամանակաշրջանների պարտավորությունները, որոնց ընթացքում կատարվել են չափագրումներ, իսկ տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջաններ ունեցող պարտավորությունների վերահաշվարկման համար հաշվի են առնվում միայն սույն ելթակետով նշված ամսական կամ եռամսյակային հաշվետու ժամանակաշրջանների ճշգրտումները.

բ. չափագրման արդյունքների հիման վրա ճշգրտվում են նաև հարկային տարվա այն ամսական կամ եռամսյակային հաշվետու ժամանակաշրջանների պարտավորությունները, որոնց ընթացքում չեն կատարվել չափագրումներ, սակայն եթե հարկային տարվա ընթացքում

հարկ վճարողի մոտ առնվազն չորս անգամ կատարվել են չափագրումներ ու դրանց միջինացված (միջին թվաբանականով) արդյունքների և հարկ վճարողի կողմից նույն ժամանակաշրջանների համար ներկայացված հարկային հաշվարկներով հաշվարկված հարկման բազաների միջինացված (միջին թվաբանականով) մեծությունների միջև առկա է 20 և ավելի տոկոսի չափով դրական տարբերություն: Տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջաններ ունեցող պարտավորությունների վերահաշվարկման համար չափագրումներ չկատարված ամսական կամ եռամսյակային հաշվետու ժամանակաշրջանների ճշգրտումները կատարվում են սույն ենթակետում նշված տարբերությունների չափով:

գ. ամսական կամ եռամսյակային հաշվետու ժամանակաշրջանների ընթացքում կատարված չափագրումների արդյունքները միջինացվում են չափագրման իրականացման մեկ ժամվա (րոպեները հաշվի չեն առնվում) միջին թվաբանականով և հաշվարկվում են համապատասխանաբար ամսական կամ եռամսյակային հաշվետու ժամանակաշրջանների բոլոր աշխատանքային օրերի համար՝ հաշվի առնելով հարկ վճարողի աշխատանքային ռեժիմը: Սույն կետի «բ» ենթակետում նշված դեպքում չափագրումների միջինացված արդյունքները հաշվարկվում են համապատասխան ամսական կամ եռամսյակային հաշվետու ժամանակաշրջանների համար սույն պարբերությամբ սահմանված կարգով հաշվարկված մեծությունների միջին թվաբանակով: Հաշվետու ժամանակաշրջանների պարտավորությունների ճշգրտման նպատակով տոնական օրերին կատարված չափագրման արդյունքները, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանում հարկ վճարողի գործունեության սահմանված կարգով դադարեցման ժամանակահատվածները հաշվի չեն առնվում:

8) հսկիչ գնումների արդյունքների կիրառման մեթոդ՝ կիրառվում է հարկման օբյեկտների գնահատման (վերագնահատման) համար հարկ վճարողի մոտ որևէ հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում օրենքով սահմանված կարգով իրականացված հսկիչ գնման արդյունքների և հարկ վճարողի կողմից նույն հաշվետու ժամանակաշրջանի համար ներկայացված հաշվետվությունների կազմման համար հիմք հանդիսացած (այդ թվում՝ հաշվապահական հաշվառման) տվյալներով գների միջև 20 և ավելի տոկոսի չափով դրական տարբերության դեպքում: Հսկիչ գնման արդյունքների հիման վրա դրական տարբերության չափով ճշգրտվում են այն ամսական կամ եռամսյակային հաշվետու ժամանակաշրջանների պարտավորությունները, որոնց ընթացքում կատարվել են հսկիչ գնումներ, իսկ տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների պարտավորությունների վերահաշվարկման մասով հիմք են ընդունվում միայն սույն կետում նշված ամսական կամ եռամսյակային հաշվետու ժամանակաշրջանների ճշգրտումները: Հսկիչ գնման արդյունքների հիման վրա սույն կետում նշված ճշգրտումները կատարվում են միայն այն ակտիվների գծով, որոնց մասով կատարվել են հսկիչ գնումներ:

5. Անուղղակի եղանակով հարկ վճարողի հարկման օբյեկտների գնահատման (վերագնահատման) և պարտավորությունների հաշվարկման մեթոդների կիրառման համար հիմք են ընդունվում հետևյալ ելակետային տվյալները.

1) հարկային և մաքսային մարմինների տեղեկատվական բազայում, ինչպես նաև հարկ վճարողի հարկային (մաքսային) գործում առկա տեղեկատվությունը, մասնավորապես՝

ա. հարկ վճարողի ներկայացված հարկային հաշվարկներում արտացոլված տվյալները.

բ. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած ցանկում ընդգրկված օգտակար հանածոների և դրանց արտադրատեսակների, ապրանքների արտադրության և շրջանառության ֆիզիկական ծավալները, ինչպես նաև իրացման փաստացի գները (այդ թվում՝ միջին).

գ. հսկիչ-դրամարկղային մեքենաներով իրականացված դրամական հաշվարկների հանրագումարը.

դ. գործարքների և գործողությունների փաստաթղթավորման նպատակով կիրառվող հաշվարկային փաստաթղթերի (հարկային հաշիվ, ճշգրտող հարկային հաշիվ, հաշիվ վավերագիր, ճշգրտող հաշիվ վավերագիր, հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի կտրոն (միայն եկամուտները հիմնավորելու մասով)) տվյալները.

ե. ստուգումների և (կամ) ուսումնասիրությունների (այդ թվում՝ հսկիչ գնման արդյունքները), գույքագրման և չափագրման տվյալները.

զ. ԵՏՄ անդամ չհանդիսացող պետություններից Հայաստանի Հանրապետություն ապրանքների ներմուծման կամ Հայաստանի Հանրապետության սահմանով ԵՏՄ անդամ չհանդիսացող պետություններ ապրանքների արտահանման դեպքում սահմանված կարգով որոշվող մաքսային արժեքը.

2) Օրենսգրքով սահմանված կարգով հարկային մարմին ներկայացվող (այդ թվում՝ երրորդ անձանցից ստացված) տեղեկությունները.

3) նույնական (դրա բացակայության դեպքում՝ նմանատիպ) ակտիվների համար նույնանման պայմաններում համադրելի շուկայական գների որոշման համար անհրաժեշտ տեղեկատվությունը, մասնավորապես՝

ա. գույքի գնահատման գործունեությունն իրականացնող սուբյեկտների, այլ մասնագիտական (փորձագիտական) կազմակերպությունների (բրոքերների, բորսաների) կողմից ծառայությունների կամ գույքի գնահատված արժեքը.

բ. պետական գնումների և բյուջետային ծախսերի նախահաշվի կազմման ժամանակ հիմք ընդունված գները, շինարարական պատվերների (այդ թվում՝ մրցույթների) շրջանակներում նախատեսված շահույթը.

գ. գնացուցակային (կատալոգային) գները, ինտերնետային կայքում տեղադրված, հեռահաղորդակցության, մամուլի և զանգվածային լրատվության միջոցների կողմից հրապարակված, ինչպես նաև գովազդային տեղեկությունները.

դ. նույնական (դրանց բացակայության դեպքում՝ նմանատիպ) ապրանքների աճուրդային կարգով ձևավորված իրացման գինը.

ե. Հայաստանի Հանրապետության տնտեսական մրցակցության պաշտպանության պետական հանձնաժողովի տեղեկությունները՝ տնտեսության տարբեր ճյուղերում գերիշխող դիրք գրավող կազմակերպությունների կողմից ակտիվների իրացման գները.

զ. Հայաստանի Հանրապետության ազգային վիճակագրական ծառայության (այսուհետ՝ ծառայություն) կողմից սահմանված կարգով տրամադրված ապրանքների իրացման միջին գները.

4) քրեական վարույթ իրականացնող մարմինների կողմից տրամադրված՝ հարկման համար հիմք հանդիսացող տվյալները.

5) նույնանման պայմաններում գործող սուբյեկտների կողմից կամ նրանց միջև համապատասխան ժամանակաշրջանում կիրառված գների ու հարկման համար հիմք հանդիսացող այլ ցուցանիշների (այդ թվում՝ ծախսերի, եկամուտների հավելագների, վերադիրների) մասին տվյալները, նույնական (իսկ դրանց բացակայության դեպքում՝ նմանատիպ) ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների գները.

6) օրենքով սահմանված կարգով ստացված այլ տեղեկություններ:

6. Սույն հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված մեթոդները կիրառվում են սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված հիմքերով, բացառությամբ 2-րդ մասի 1-ին և 3-րդ կետերի, որոնց դեպքում կիրառվում են սույն հոդվածի 4-րդ մասի 7-րդ և 8-րդ կետերով նախատեսված մեթոդները:

7. Սույն հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված մեթոդների կիրառության իմաստով՝

1) վաճառքի գծով որպես ծախս ճանաչվող՝ ձեռքբերման, վերամշակման և այլ փաստաթղթավորված ծախսումների բացակայության դեպքում հիմք է ընդունվում համախառն եկամտի մեջ 25 տոկոս շահութահարկով հարկման բազայի հաշվարկային ցուցանիշը.

2) վաճառքի գծով եկամուտների բացակայության դեպքում հիմք է ընդունվում ձեռքբերման, վերամշակման և այլ ծախսումների նկատմամբ 33.3 տոկոս վերադիրի հաշվարկային ցուցանիշը:

8. Այն դեպքում, երբ բացակայում են հարկ վճարողի կողմից ակտիվների՝ այլ հաշվետու ժամանակաշրջանում ձեռքբերումը (ստեղծումը) հիմնավորող փաստաթղթերը (տեղեկությունները, տվյալները), այդ ակտիվները համարվում են ձեռք բերված (ստեղծված) ստուգվող ժամանակաշրջանի վերջին հաշվետու (ամիս կամ եռամսյակ) ժամանակաշրջանում,

բայց ոչ ուշ, քան այդ ակտիվների օտարման (օգտագործման, ծախսման) հաշվետու ժամանակաշրջանը, հաշվի առնելով նաև ակտիվների ստեղծման առանձնահատկությունները: Այն դեպքում, երբ բացակայում են հարկ վճարողի կողմից ակտիվների՝ հաշվետու ժամանակաշրջանում օտարումը հիմնավորող փաստաթղթերը (տեղեկությունները, տվյալները), այդ ակտիվները համարվում են օտարված ստուգվող ժամանակաշրջանի վերջին հաշվետու (ամիս կամ եռամսյակ) ժամանակաշրջանում, բայց ոչ շուտ, քան այդ ակտիվների ձեռք բերման հաշվետու ժամանակաշրջանը:

9. Սույն հոդվածով սահմանված ելակետային տվյալների հիման վրա կիրառված որևէ մեթոդի արդյունքը հանդիսանում է հարկային մարմնի կողմից գնահատված (վերագնահատված) հարկման բազա: Հարկային մարմնի կողմից տարբեր մեթոդների կամ միևնույն մեթոդով տարբեր ելակետային տվյալների կիրառմամբ իրարից զգալիորեն տարբերվող արդյունքներ (գնահատված (վերագնահատված) հարկման բազա) ստանալու դեպքում, հարկային մարմինը դրանցից ընտրում է նվազագույնը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ անուղղակի եղանակներով պարտավորությունների հաշվարկը կատարվում է օրենքով սահմանված կարգով քրեական վարույթ իրականացնող և ստուգման իրավասություն ունեցող այլ մարմինների կողմից հարկային մարմին ներկայացվող՝ հարկման համար հիմք հանդիսացող հարկման օբյեկտի (օբյեկտների) և հարկման բազայի (բազաների) հիման վրա, երբ հիմք են ընդունվում միայն այդ տվյալները:

10. Սույն հոդվածի 9-րդ մասին համապատասխան հարկ վճարողի հարկման բազաների գնահատման (վերագնահատման) արդյունքների կիրառման վերաբերյալ որոշումը (եզրակացությունը) ընդունում է հարկային մարմին՝ ստուգումն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման ղեկավարը: Այդ որոշումը կարող է ընդունվել ստուգումը փաստացի սկսվելու օրվանից մինչև ստուգման ավարտի օրն ընկած ժամանակահատվածում:

11. Սույն հոդվածին համապատասխան գնահատված (վերագնահատված) հարկման բազայի (բազաների) հիման վրա հարկ վճարողի (հարկային գործակալի) հարկային պարտավորությունները հաշվարկվում են Օրենսգրքով սահմանված կարգով: Եթե հարկ վճարողի կողմից հարկային մարմին ներկայացրած հարկային հաշվարկներում արտացոլված հարկման բազաները գերազանցում են սույն հոդվածին համապատասխան որոշված հարկման բազայի չափը, ապա հիմք են ընդունվում հարկ վճարողի հարկային հաշվարկներով ներկայացված տվյալները:

ԳԼՈՒԽ 72. ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԱԿԻՑ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԵՐԸ

Չոդված 356. Տարածքներ կամ շինություններ մուտք գործելը

1. Հարկային հսկողության շրջանակներում և բացառապես հսկողության իրականացման հանձնարարագրում նշված հարցերի շրջանակներում ու նպատակներով հարկային հսկողություն իրականացնող պաշտոնատար անձը կարող է հարկ վճարողի ներկայացուցչի մասնակցությամբ անարգել մուտք գործել հարկ վճարողի կողմից իր գործունեությունն իրականացնելու համար օգտագործվող տարածքներ կամ շինություններ, կատարել այդ տարածքների կամ շինությունների կամ հարկման օբյեկտների ուսումնասիրություն:

2. Հարկային հսկողություն իրականացնող պաշտոնատար անձանց նշված տարածքներ կամ շինություններ (բացի բնակելի) մուտք գործելը խոչընդոտելու դեպքում կազմվում է արձանագրություն, որը ստորագրվում է հարկ վճարողի կողմից: Հարկ վճարողի կողմից արձանագրությունը ստորագրելուց հրաժարվելու դեպքում այդ մասին նշում է կատարվում արձանագրությունում:

3. Հարկային հսկողություն իրականացնող մարմնի պաշտոնատար անձանց մուտքը այնպիսի շինություններ, որտեղ բնակվում են ֆիզիկական անձինք՝ առանց դրանցում բնակվող ֆիզիկական անձանց գրավոր թույլտվության, արգելվում է, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այն օգտագործվում է հարկ վճարողի գործունեության համար՝ միայն այդ տարածքի մասով:

Հոդված 357. Իրեր, փորձանմուշներ և փաստաթղթեր վերցնելը

1. Հարկային հսկողության շրջանակներում հարկային ստուգում իրականացնող պաշտոնատար անձը հարկ վճարողի համապատասխան պաշտոնատար անձանց ներկայությամբ կարող է վերցնել հարկային հսկողությանն առնչվող անհրաժեշտ փաստաթղթերի կրկնօրինակներ և իրեր (այդ թվում՝ համակարգչային ծրագրերի վերձանման նպատակով՝ համակարգչային տեխնիկա), իսկ սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված դեպքերում՝ նաև դրանց բնօրինակներ, որոնք մինչև ստուգման ժամկետի ավարտը վերադարձվում են հարկ վճարողին:

2. Իրեր և փաստաթղթեր վերցնելու վերաբերյալ կազմվում է արձանագրություն, որում նշվում է վերցրված իրերի և փաստաթղթերի անվանումները, քանակը, հնարավորության դեպքում՝ նաև դրանց արժեքային մեծությունը: Արձանագրությունը ստորագրում են հարկային հսկողություն իրականացնող պաշտոնատար անձն ու հարկ վճարողը կամ նրա պաշտոնատար անձը:

3. Այն դեպքերում, երբ առգրավված փաստաթղթերի կրկնօրինակները բավարար չեն հարկային հսկողության միջոցառումների իրականացման համար կամ հարկային հսկողություն իրականացնող պաշտոնատար անձանց մոտ առկա են բավարար հիմքեր հարկ վճարողի կողմից փաստաթղթերի բնօրինակները ոչնչացնելու, թաքցնելու, փոփոխելու, կամ փոխարինելու մտադրությունների մասին, հարկային հսկողություն իրականացնող

պաշտոնատար անձն իրավունք ունի առգրավել փաստաթղթերի բնօրինակները՝ սույն հոդվածով սահմանված կարգով: Փաստաթղթերի բնօրինակների առգրավման ժամանակ դրանցից պատրաստվում են կրկնօրինակներ, որոնք հաստատվում են հարկային հսկողություն իրականացնող պաշտոնատար անձի ստորագրությամբ և փոխանցվում են հարկ վճարողին:

Հոդված 358. Չնսումը

1. Հարկային հսկողության իրականացման շրջանակներում հարկային հսկողություն իրականացնող պաշտոնատար անձը հարկային հսկողության համար նշանակություն ունեցող հանգամանքների բացահայտման նպատակով իրավունք ունի իրականացնել հարկ վճարողի տարածքների, շինությունների, փոխադրամիջոցների, փաստաթղթերի և առարկաների զննում: Անհրաժեշտության դեպքում զննման ժամանակ կարող են իրականացվել լուսա և տեսանկարահանում, տեսագրում, փաստաթղթերի պատճենահանում:

Հոդված 359. Փորձաքննության ուղարկելը

1. Հարկային հսկողության իրականացման ընթացքում հարկային հսկողության համար անհրաժեշտ և նշանակություն ունեցող բնագավառների հարցերի վերաբերյալ պարզաբանումներ ստանալու նպատակով հարկային մարմնի ղեկավարի կամ նրա լիազորված անձի որոշմամբ նշանակվում է փորձաքննություն:

2. Փորձաքննության արդյունքում փորձագետը տալիս է եզրակացություն: Փորձագետի առջև դրված հարցերը և նրա եզրակացությունը չեն կարող դուրս գալ փորձագետի հատուկ իմացությունների շրջանակներից:

3. Փորձագետն իրավունք ունի ծանոթանալ փորձաքննության առարկային վերաբերող նյութերին, միջնորդություններ ներկայացնել լրացուցիչ նյութերի տրամադրման համար: Ընդ որում, փորձագետը կարող է հրաժարվել եզրակացություն տալուց, եթե նրան տրամադրված նյութերը բավարար չեն, կամ նա չի տիրապետում փորձաքննությունը իրականացնելու համար բավարար գիտելիքների:

4. Փորձաքննություն նշանակման դեպքում հարկային հսկողություն իրականացնող պաշտոնատար անձը պարտավոր է դրա մասին տեղեկացնել հարկ վճարողին, նրան բացատրել սույն հոդվածի 5-րդ մասով նախատեսված իր իրավունքները, որի մասին կազմվում է արձանագրություն:

5. Փորձաքննության նշանակման և իրականացման դեպքում հարկ վճարողն իրավունք ունի՝

- 1) փորձագետին բացարկ հայտարարել.
- 2) դիմել իր կողմից նշված անձանց փորձագետ նշանակելու համար.

3) լրացուցիչ հարցեր տրամադրել դրանց գծով փորձագետի եզրակացությունը ստանալու համար.

4) ներկա լինել փորձաքննությանը և բացատրություններ տալ փորձագետին.

5) ծանոթանալ փորձագետի եզրակացությանը:

6. Փորձագետը եզրակացությունը ներկայացնում է իր անունից՝ գրավոր: Փորձագետի եզրակացությունում շարադրվում են նրա կողմից կատարված հետազոտությունները, դրանց արդյունքում կատարված եզրակացությունները և առաջադրված հարցերի հիմնավոր պատասխանները: Եթե փորձագետը փորձաքննության ժամանակ հայտնաբերում է գործին վերաբերող պարագաներ, որոնց վերաբերյալ նրան հարցեր առաջադրված չեն եղել, ապա նա իրավունք ունի այդ պարագաների վերաբերյալ եզրակացություններ ներառել իր եզրակացության մեջ:

7. Փորձագետի եզրակացությունը կամ նրա կողմից եզրակացություն տալու անհնարինության մասին տեղեկանքը ներկայացվում է հարկային հսկողություն իրականացնող անձին, որն իրավունք ունի տալ իր բացատրությունները և առարկությունները, ինչպես նաև փորձագետի համար առաջադրել նոր հարցադրումներ և դիմել լրացուցիչ կամ կրկնակի փորձաքննություն նշանակելու համար:

8. Լրացուցիչ փորձաքննություն նշանակվում է եզրակացության ոչ բավարար հստակ լինելու կամ ամբողջական չլինելու դեպքում և այն վերապահվում է նույն կամ այլ փորձագետի:

9. Կրկնակի փորձաքննություն նշանակվում է փորձագետի եզրակացության անհիմն լինելու կամ եզրակացության ճիշտ լինելու կասկածների առկայության դեպքում և այն հանձնարարվում է այլ փորձագետին:

10. Սույն հոդվածին համապատասխան փորձաքննության նշանակման դեպքում փորձագետի վարձատրության կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

Հոդված 360. Մասնագետի ներգրավումը

1. Հարկային հսկողության իրականացման ընթացքում հարկային հսկողություն իրականացնող մարմնի կողմից կարող է ներգրավվել մասնագետ:

2. Մասնագետը հարկային հսկողության արդյունքներով չչահագրգռված անձն է, որին հարկային մարմինը ներգրավում է իր նախաձեռնությամբ կամ հարկ վճարողի միջնորդությամբ՝ գիտության, տեխնիկայի, արվեստի, արհեստի բնագավառներում իր մասնագիտական հմտությունները և գիտելիքներն օգտագործելով՝ հարկային հսկողության միջոցառումների իրականացմանն աջակցելու նպատակով:

3. Մասնագետը պետք է տիրապետի բավարար մասնագիտական հմտությունների, գիտելիքների և ներկայացնի գրավոր մասնագիտական կարծիք, որը, սակայն, չի փոխարինում փորձագետի եզրակացությանը:

4. Մասնագետի վարձատրության կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

Յոթված 361. Թարգմանչի ներգրավումը

1. Հարկային հսկողության իրականացման գործընթացին մասնակցելու նպատակով հարկային հսկողություն իրականացնող մարմնի կողմից կարող է ներգրավվել թարգմանիչ:

2. Թարգմանիչ է հանդիսանում հարկային հսկողության իրականացման գործընթացում շահագրգռվածություն չունեցող այն անձը, որը տիրապետում է թարգմանության համար անհրաժեշտ լեզվին:

3. Թարգմանիչը նախագրուշացվում է իր պարտականությունների և կեղծ թարգմանության համար պատասխանատվության մասին, որի մասին նշվում է արձանագրությունում և որը հաստատվում է թարգմանչի ստորագրությամբ:

4. Թարգմանչի վարձատրության կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

Յոթված 362. Կապարակնքումը

1. Հարկային հսկողության շրջանակներում անհրաժեշտության դեպքում հարկային հսկողություն իրականացնող պաշտոնատար անձի կողմից կարող են կապարակնքվել հարկ վճարողի գրասենյակային, առևտրային, արտադրական, պահեստային տարածքները, շինությունները, դրամարկղները:

2. Սույն հոդվածով սահմանված կապարակնքումն իրականացվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով:

Յոթված 363. Հարկային հսկողություն իրականացնող պաշտոնատար անձանց ապօրինի գործողությունների հետևանքով տնտեսավարող սուբյեկտին

պատճառված վնասի հատուցումը

1. Հարկային հսկողություն իրականացնող պաշտոնատար անձանց ապօրինի գործողությունների հետևանքով հարկ վճարողին պատճառված վնասները (այդ թվում՝ բաց թողնված օգուտները) ենթակա են հատուցման Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով, պետական բյուջեի միջոցների հաշվին՝ «Հայաստանի

Հանրապետության բյուջետային համակարգի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված ժամկետում:

ԳԼՈՒԽ 73. ՏՐԱՆՍՖԵՐԱՅԻՆ ԳՆԱԳՈՅԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐԸ

Հոդված 364. Տրանսֆերային գնագոյացման ընդհանուր դրույթները

1. Սույն գլխի դրույթները սահմանում են տրանսֆերային գնագոյացման հասկացությունը, մեթոդները, համադրելիության գործոնները, փաստաթղթավորման ընթացակարգերը, չվերահսկվող և վերահսկվող գործարքների մասին տեղեկատվության աղբյուրները, ինչպես նաև կարգավորում են տրանսֆերային գնագոյացման հետ կապված մյուս ընթացակարգերը:

2. Հարկային մարմինը սույն գլխով սահմանված հարկային հսկողությունն իրականացնելիս ստուգում է Օրենսգրքով սահմանված հետևյալ հարկերի և վճարի հաշվարկման ու վճարման ամբողջականությունը, ինչպես նաև պարզած ձեռքի հեռավորության սկզբունքին համապատասխանությունը.

1) շահութահարկ.

2) ԱԱՀ

3) Օրենսգրքի 197-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված ռոյալթի:

3. Եթե Օրենսգրքով սահմանված հարկերի և (կամ) վճարների հաշվարկման և վճարման համար Օրենսգրքով սահմանված են ապրանքների մատարկարարման, աշխատանքների կատարման և (կամ) ծառայությունների մատուցման հարկման բազաների որոշման այլ կարգավորումներ, ապա վերահսկվող գործարքների հարկման բազաները որոշելիս սույն գլխով սահմանված տրանսֆերային գնագոյացման կարգավորումների փոխարեն կիրառվում են այդ կարգավորումները:

Հոդված 365. Կիրառվող հիմնական հասկացությունները

1. Սույն գլխի կիրառության իմաստով, ստորև նշված հասկացություններն ունեն հետևյալ իմաստն ու նշանակությունը.

1) **բաժնային արժեթղթեր`** «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 3-րդ հոդվածի 6-րդ կետով սահմանված արժեթուղթ.

2) **ֆինանսական ցուցանիշ`** մասնավորապես գին, հավելագին, համախառն, գործառնական կամ զուտ շահույթի գործակից, որը վերլուծվում է Օրենսգրքի 372-րդ հոդվածով սահմանված` տրանսֆերային գնագոյացման մեթոդները կիրառելիս.

3) **տրանսֆերային գնագոյացում`** Օրենսգրքի 367-րդ հոդվածով սահմանված վերահսկվող գործարքներում սույն հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով սահմանված ֆինանսական ցուցանիշների որոշման ընթացակարգ.

4) **պարզած ձեռքի հեռավորության տիրույթ`** Օրենսգրքի 375-րդ հոդվածի համաձայն որոշված ֆինանսական ցուցանիշների տիրույթ.

5) **օֆշորային գոտի (երկիր)**՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած գոտիների (երկրների) ցանկում ներառված գոտի (երկիր)։

6) **վերլուծության ենթակա կողմ**՝ վերահսկվող գործարքի կողմ, որի համար ֆինանսական ցուցանիշը վերլուծվում է վերավաճառքի գնի, ծախսումներ գումարած և զուտ շահույթի մեթոդները կիրառելիս։

7) **վերլուծության ենթակա օտարերկրյա կողմ**՝ վերլուծության ենթակա կողմ, որը չի համարվում Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ կազմակերպություն կամ քաղաքացի, կամ Հայաստանի Հանրապետության ոչ ռեզիդենտի մշտական հաստատություն։

8) **համադրելի չվերահսկվող գործարք**՝ Օրենսգրքի 367-րդ հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված՝ չվերահսկվող գործարք, որը Օրենսգրքի 369-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն, համադրելի է վերահսկվող գործարքին։

9) **համադրելիության ճշգրտում**՝ համապատասխան ֆինանսական ցուցանիշի ճշգրտում Օրենսգրքի 369-րդ հոդվածի 1-ին մասի և 370-րդ հոդվածի համաձայն։

10) **ներքին չվերահսկվող գործարք**՝ Օրենսգրքի 367-րդ հոդվածի համաձայն, վերահսկվող համարվող գործարքի կողմերից մեկի և Օրենսգրքի 366-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն, փոխկապակցված չհամարվող հարկ վճարողների միջև իրականացված գործարք։

11) **արտաքին չվերահսկվող գործարք**՝ Օրենսգրքի 366-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն, փոխկապակցված չհամարվող հարկ վճարողների միջև գործարք, որի կողմերից ոչ մեկը չի հանդիսանում վերահսկվող գործարքի կողմ։

Հոդված 366. Փոխկապակցված հարկ վճարողները

1. Սույն գլխի կիրառության իմաստով, երկու և ավելի հարկ վճարողներ համարվում են փոխկապակցված, եթե՝

1) հարկ վճարողներից մեկը ուղղակի կամ անուղղակի կերպով մասնակցում է մյուս հարկ վճարողի կառավարմանը, վերահսկմանը կամ փայաբաժին (բաժնետոմս, բաժնեմաս) ունի մյուսի կանոնադրական (բաժնեհավաք) կապիտալում։

2) միևնույն հարկ վճարողը ուղղակի կամ անուղղակի կերպով մասնակցում է երկու և ավելի հարկ վճարողների կառավարմանը, վերահսկմանը կամ փայաբաժին (բաժնետոմս, բաժնեմաս) ունի կանոնադրական (բաժնեհավաք) կապիտալում։

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասի կիրառության իմաստով, հարկ վճարողը ուղղակի կամ անուղղակի կերպով մասնակցում է մյուս հարկ վճարողի կառավարմանը, վերահսկմանը կամ փայաբաժին (բաժնետոմս, բաժնեմաս) ունի մյուս հարկ վճարողի կանոնադրական (բաժնեհավաք) կապիտալում, եթե՝

1) հարկ վճարողին ուղղակի կամ անուղղակի կերպով պատկանում է մյուս հարկ վճարողի կանոնադրական (բաժնետիրական) կապիտալի 20 տոկոս և ավելի փայաբաժինը (բաժնետոմսը, բաժնեմասը)։

2) հարկ վճարողը գործնականում վերահսկում է մյուս հարկ վճարողի գործարար որոշումները։

3. Սույն հոդվածի 2-րդ մասի 2-րդ կետի կիրառության իմաստով, հարկ վճարողը գործնականում վերահսկում է մյուս հարկ վճարողի գործարար որոշումները՝ անկախ տվյալ հարկ վճարողի կանոնադրական (բաժնետիրական) կապիտալում մասնակցությունից, եթե հետևյալ պայմաններից որևէ մեկը բավարարվում է։

1) հարկ վճարողը ուղղակի կամ անուղղակի կերպով տիրապետում կամ վերահսկում է մյուս հարկ վճարողի ձայնի իրավունք տվող բաժնային արժեթղթերի 20 և ավելի տոկոսը։

2) հարկ վճարողը ուղղակի կամ անուղղակի կերպով վերահսկում է մյուս հարկ վճարողի գործադիր խորհրդի կամ տնօրենների խորհրդի ձևավորման (ընտրման) գործընթացը։

3) հարկ վճարողի կողմից մյուս հարկ վճարողին ուղղակի կամ անուղղակի կերպով տրամադրված և (կամ) երաշխավորված փոխառությունների գումարի հանրագումարը գերազանցում է վերջինիս ընդհանուր ակտիվների զուտ հաշվեկշռային արժեքի 51 տոկոսը։

4) հարկ վճարողները, եթե հարկային տարում հարկ վճարողի ձեռնարկատիրական եկամուտների 80 տոկոսից ավելին ստացվել է մյուս հարկ վճարողին ապրանքների մատակարարման, նրա համար աշխատանքների կատարման և (կամ) նրան ծառայությունների մատուցման գործարքներից, բացառությամբ գույքի վարձակալության և (կամ) անհատույց օգտագործման, ոչ նյութական ակտիվների օտարման գործարքներից ստացվող եկամուտների և տոկոսների։

5) հարկ վճարողները, եթե հարկային տարում հարկ վճարողի ծախսերի 80 տոկոսից ավելին կատարվել է մյուս հարկ վճարողից ապրանքների ձեռք բերման, աշխատանքների ընդունման և (կամ) ծառայությունների ստացման գործարքներից, բացառությամբ գույքի վարձակալության և (կամ) անհատույց օգտագործման, ոչ նյութական ակտիվների ձեռք բերման և տոկոսների վճարման գործարքներից առաջացող ծախսերի։

6) հարկ վճարողները կնքել են Օրենսգրքի 31-րդ հոդվածով սահմանված համատեղ գործունեության պայմանագիր, որով տվյալ հարկ վճարողն իր ակտիվների 50 տոկոսից ավելին ներդրել է համատեղ գործունեության մեջ։

7) հարկ վճարողները կնքել են գույքի անհատույց օգտագործման պայմանագիր, որով հարկ վճարողը (փոխառուն) մեկ տարուց ավելի ժամկետով անհատույց օգտագործման իրավունքով օգտագործում է մյուս հարկ վճարողի (փոխատուի) գույքը, և այդ գույքի արժեքը գերազանցում է փոխառուի ընդհանուր ակտիվների զուտ հաշվեկշռային արժեքի

51 տոկոսը: Սույն կետը կիրառվում է նաև գույքի վարձակալության և ֆինանսական վարձակալության (լիզինգ) պայմանագրերի դեպքում:

4. Սույն հոդվածի 1-ին, 2-րդ և 3-րդ մասերով սահմանված փոխկապակցվածության չափորոշիչները չբավարարող հարկ վճարողները համարվում են չփոխկապակցված:

Հոդված 367. Վերահսկվող գործարքներ

1. Սույն գլխի կիրառության իմաստով, ապրանքների մատակարարման, աշխատանքների կատարման և (կամ) ծառայությունների մատուցման գործարքը համարվում է վերահսկվող, եթե գործարքը կատարվում է Օրենսգրքի 366-րդ հոդվածով սահմանված փոխկապակցված հարկ վճարողների միջև:

2. Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ համարվող փոխկապակցված հարկ վճարողների միջև իրականացված՝ ապրանքների մատակարարման, աշխատանքների կատարման և (կամ) ծառայությունների մատուցման գործարքը չի համարվում վերահսկվող, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ՝

1) գործարքի կողմերից մեկը, Օրենսգրքի 198-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն, համարվում է ռոյալթի վճարող:

2) գործարքի կողմերից մեկը օգտվում է Օրենսգրքով՝ շահուղծահարկի, ԱԱՀ-ի և (կամ) ռոյալթի գծով սահմանված հարկային արտոնություններից:

3) գործարքի կողմերից մեկը հանդիսանում է «Ազատ տնտեսական գոտիների մասին» ՀՀ օրենքի 3-րդ հոդվածի 4-րդ կետով սահմանված՝ ազատ տնտեսական գոտու շահագործող:

3. Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ հարկ վճարողի և օֆշորային գոտիներում (երկրներում) գրանցված հարկ վճարողների միջև իրականացվող գործարքը՝ անկախ այդ հարկ վճարողների փոխկապակցվածության հանգամանքից, համարվում է վերահսկվող:

4. Սույն գլխի կիրառության իմաստով, ապրանքների մատակարարման, աշխատանքների կատարման և (կամ) ծառայությունների մատուցման գործարքը համարվում է չվերահսկվող, եթե այն իրականացվել է Օրենսգրքի 366-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն, փոխկապակցված չհամարվող հարկ վճարողների միջև, բացառությամբ սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված գործարքից:

5. Սույն հոդվածի դրույթների համաձայն, վերահսկվող համարվող գործարքների նկատմամբ սույն գլխով սահմանված տրանսֆերային գնագոյացման կարգավորումները կիրառվում են, եթե հարկ վճարողի հարկային տարվա ընթացքում իրականացրած բոլոր վերահսկվող գործարքների հանրագումարը գերազանցում է 200 միլիոն ՀՀ դրամը:

Հոդված 368. Պարզած ձեռքի հեռավորության սկզբունքը

1. Եթե հարկ վճարողն իրականացնում է Օրենսգրքի 367-րդ հոդվածով սահմանված վերահսկվող գործարք, ապա հարկ վճարողի՝ շահութահարկով հարկման բազան, ԱԱՀ-ով հարկման բազան և (կամ) ռոյալթիի բազան որոշվում են պարզած ձեռքի հեռավորության սկզբունքի համաձայն որոշված գների կամ այլ ֆինանսական ցուցանիշների հիման վրա:

2. Մեկ կամ ավելի վերահսկվող գործարքներում ներգրավված հարկ վճարողի՝ շահութահարկով հարկման բազան, ԱԱՀ-ով հարկման բազան և (կամ) ռոյալթիի բազան համապատասխանում է պարզած ձեռքի հեռավորության սկզբունքի համաձայն որոշված գներին կամ այլ ֆինանսական ցուցանիշներին, եթե այդ գործարքների պայմանները չեն տարբերվում այն պայմաններից, որոնք կկիրառվեին համադրելի չվերահսկվող գործարքներում:

3. Եթե վերահսկվող գործարքում ստեղծվում կամ առաջանում է այնպիսի պայման, որը չի համապատասխանում պարզած ձեռքի հեռավորության սկզբունքին, ապա՝

1) շահութահարկով հարկման բազայի ցանկացած լրացուցիչ գումար կամ հարկային վնասի ցանկացած նվազեցում (այսուհետ սույն գլխում՝ շահութահարկի հարկման բազա), որը կարող էր առաջանալ հարկ վճարողի մոտ, եթե վերահսկվող գործարքի պայմանները համապատասխանեին պարզած ձեռքի հեռավորության սկզբունքին, սակայն չի առաջացել վերահսկվող գործարքի պայմանների՝ պարզած ձեռքի հեռավորության սկզբունքին անհամապատասխանության պատճառով, հարկային մարմնի կողմից կարող է ներառվել հարկ վճարողի շահութահարկով հարկման բազայի մեջ.

2) ԱԱՀ-ով հարկման բազայի ցանկացած լրացուցիչ գումար, որը կարող էր առաջանալ հարկ վճարողի մոտ, եթե վերահսկվող գործարքի պայմանները համապատասխանեին պարզած ձեռքի հեռավորության սկզբունքին, սակայն չի առաջացել վերահսկվող գործարքի պայմանների՝ պարզած ձեռքի հեռավորության սկզբունքին անհամապատասխանության պատճառով, հարկային մարմնի կողմից կարող է ներառվել հարկ վճարողի ԱԱՀ-ով հարկման բազայի մեջ Օրենսգրքի 61-րդ և 62-րդ հոդվածների դրույթներին համապատասխան.

3) ռոյալթիի բազայի ցանկացած լրացուցիչ գումար, որը կարող էր առաջանալ հարկ վճարողի մոտ, եթե վերահսկվող գործարքի պայմանները համապատասխանեին պարզած ձեռքի հեռավորության սկզբունքին, սակայն չի առաջացել վերահսկվող գործարքի պայմանների՝ պարզած ձեռքի հեռավորության սկզբունքին անհամապատասխանության պատճառով, հարկային մարմնի կողմից կարող է ներառվել հարկ վճարողի ռոյալթիի բազայի մեջ:

4. Գործարքի պայմանները, մասնավորապես ներառում են այն ֆինանսական ցուցանիշը, որը վերլուծվում է համապատասխան տրանսֆերային գնագոյացման մեթոդը կիրառելիս:

Յոդված 369. Գործարքների համադրելիությունը

1. Չվերահսկվող գործարքը համադրելի է վերահսկվող գործարքի հետ, եթե՝

1) դրանց միջև սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված համադրելիության գործոնների մասով չկան այնպիսի էական տարբերություններ, որոնք կարող են էապես ազդել տրանսֆերային գնագոյացման համապատասխան մեթոդով քննության ենթակա ֆինանսական ցուցանիշների վրա, կամ

2) առկա են սույն մասի 1-ին կետով սահմանված տարբերությունները, և չվերահսկվող գործարքի համապատասխան ֆինանսական ցուցանիշը ենթարկվել է ճշգրտման՝ համադրելիության վրա դրանց ազդեցությունը վերացնելու նպատակով:

2. Երկու կամ ավելի գործարքների համադրելիությունը պարզելու նպատակով հաշվի են առնվում, մասնավորապես, հետևյալ գործոններն այնքանով, որքանով դրանք տնտեսական առումով վերաբերում են գործարքների փաստերին ու հանգամանքներին.

1) գործարքի առարկայի բնութագիրը, մասնավորապես՝

ա. նյութական ակտիվների դեպքում կարող է ներառել ֆիզիկական հատկանիշները, որակը, հուսալիությունը, մատակարարման հասանելիությունը (առկայությունը շուկայում) և ծավալը.

բ. ծառայությունների դեպքում կարող է ներառել ծառայության բնույթն ու ծավալը, օգտագործված տեխնիկական գիտելիքներն ու հմտությունները, ոչ նյութական ակտիվների ներգրավումը.

գ. ֆինանսական գործարքների դեպքում կարող է ներառել գործարքի տևողությունը, վարկերի տրամադրման և դադարեցման ամսաթիվը, մայր գումարի չափը, արժույթը, երաշխիքները, վարկառուի վճարունակությունը, տոկոսադրույքը.

դ. ոչ նյութական ակտիվների դեպքում կարող է ներառել գործարքի տեսակը (լիցենզավորում կամ վաճառք), ոչ նյութական ակտիվի տեսակը (արտոնագիր, ապրանքային նշան կամ նոու-հաու), տևողությունը, պաշտպանության աստիճանը, ապագա ակնկալվող օգուտները.

2) գործարքի կողմերի իրականացրած գործառույթները, օգտագործված ակտիվներն ու կրած ռիսկերը, մասնավորապես՝

ա. գործառույթները, մասնավորապես, նախագծում, արտադրություն, տեղակայում, հետազոտություն և զարգացում, սպասարկում, կոմպլեկտավորում, ձեռքբերում, կառավարում, փորձարկում և որակի հսկողություն, իրացում, մարքեթինգ, գովազդ, պահեստավորում, մանրածախ և (կամ) մեծածախ վաճառք կամ ներքին օգտագործում, փոխադրում, ֆինանսավորում, կառավարում, երաշխիքային սպասարկում, ապահովագրություն.

բ. ակտիվները, մասնավորապես, օգտագործված արտադրական սարքավորումները, ոչ նյութական ակտիվները, ֆինանսական ակտիվները, ինչպես նաև հաշվի են առնվում օգտագործված ակտիվների տարիքը, շուկայական արժեքը, գտնվելու վայրը.

գ. ռիսկերը, մասնավորապես, արտադրական ռիսկերը, շուկայական ռիսկերը, ռիսկերը կապված ներդրումների կորստի հետ, հետազոտության և զարգացման ոլորտում ներդրման հաջողությանը կամ ձախողմանն առնչվող ռիսկերը, ֆինանսական ռիսկերը կապված տարադրամի փոխարժեքային տատանումների հետ, պաշարների արժեզրկման ռիսկերը, բնապահպանական ռիսկերը, վարկային ռիսկերը.

3) գործարքների պայմանագրային պայմանները, մասնավորապես, գործարքի ծավալները, փոխհատուցման ձևը և ժամկետները, տրամադրված երաշխիքների շրջանակը և պայմանները, համապատասխան լիցենզիաների, պայմանագրերի կամ այլ համաձայնագրերի առկայությունը և տևողությունը.

4) տնտեսական հանգամանքները, որոնց պայմաններում գործարքներն իրականացվել են, մասնավորապես, աշխարհագրական շուկաների նմանությունը, յուրաքանչյուր շուկայի չափը և վերջինիս տնտեսական զարգացման մակարդակը, շուկայի մակարդակը (մանրածախ կամ մեծածախ), գտնվելու վայրով պայմանավորված արտադրության և իրացման ծախսերը, համապատասխան ապրանքների կամ ծառայությունների շուկաներում առկա մրցակցության մակարդակը, արտադրության տվյալ ճյուղի տնտեսական վիճակը, արտադրական և տրանսպորտային ենթակառուցվածքների զարգացման մակարդակը, գնագոյացման գործընթացներին պետական միջամտության մակարդակը, սպառողի անգնողունակությունը, այլ հանգամանքներ, որոնք կարող են ազդել գործարքի պայմանների վրա.

5) գործարքների մասով փոխկապակցված հարկ վճարողների կողմից որդեգրված գործարար ռազմավարությունները, մասնավորապես, նոր շուկաներ ներթափանցելուն առնչվող ռազմավարությունները, գործունեության ոլորտների բազմազանեցումը (տարբերակումը), նորարարությունների ներմուծումը, ռիսկերի կանխումը, քաղաքական փոփոխությունները:

Յոթերորդ 370. Համադրելիության ճշգրտումներ

1. Օրենսգրքի 369-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով սահմանված ճշգրտումը պետք է նախատեսվի միայն այն դեպքում, եթե ակնկալվում է, որ այն կբարձրացնի չվերահսկվող գործարքների ֆինանսական ցուցանիշների հուսալիությունը՝ հաշվի առնելով հետևյալ գործոնները.

1) տարբերությունների էականությունը, որի համար նախատեսվում է իրականացնել համադրելիության ճշգրտում.

2) այն տեղեկատվության որակը, որոնք հիման վրա նախատեսվում է իրականացնել համադրելիության ճշգրտում.

3) համադրելիության ճշգրտման նպատակը.

4) համադրելիության ճշգրտում իրականացնելու մոտեցման հուսալիությունը:

2. Համադրելիության ճշգրտումը մասնավորապես կարող է ներառել հետևյալը.

1) ճշգրտումներ, որոնք նախատեսված են վերացնել վերահսկվող և չվերահսկվող գործարքների միջև տարբերությունները, որոնք առաջացել են հաշվապահական տարբեր քաղաքականությունների կիրառության հետևանքով.

2) ճշգրտումներ, որոնք նախատեսված են վերացնել տարբերությունները՝ պայմանավորված գործարկված կապիտալով, իրականացված գործառույթներով, օգտագործված ակտիվներով և կրած ռիսկերով.

3) ճշգրտումներ, որոնք նախատեսված են վերացնել տարբեր աշխարհագրական շուկաներով պայմանավորված տարբերությունները:

Հոդված 371. Չվերահսկվող գործարքների մասին տեղեկատվության աղբյուրները

1. Չվերահսկվող գործարքների մասին տեղեկատվության աղբյուրները կարող են ներառել Օրենսգրքի 365-րդ հոդվածի 1-ին մասի 11-րդ և 12-րդ կետերով սահմանված ներքին և արտաքին չվերահսկվող գործարքները, ինչպես նաև սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված տեղեկատվության այլ աղբյուրները:

2. Եթե չվերահսկվող գործարքի մասին, որպես տեղեկատվության աղբյուր, հավասար արժանահավատությամբ կարող են օգտագործվել Օրենսգրքի 365-րդ հոդվածի 1-ին մասի 11-րդ և 12-րդ կետերով սահմանված ներքին և արտաքին չվերահսկվող գործարքները, ապա որպես տեղեկատվության աղբյուր՝ պետք է օգտագործել ներքին չվերահսկվող գործարքները:

3. Չվերահսկվող գործարքների մասին, որպես տեղեկատվության այլ աղբյուրներ, կարող են օգտագործվել, մասնավորապես՝

1) Հայաստանի Հանրապետությունում հարկային հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հարկային մարմին ներկայացվող տեղեկատվությունը, եթե այն Հայաստանի Հանրապետության «Հարկային ծառայության մասին» օրենքի դրույթների համաձայն, չի համարվում հարկային գաղտնիք.

2) Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հաստատած՝ տեղեկատվական բազաների ցանկում ընդգրկված՝ ֆինանսական և այլ տեղեկատվություն պարունակող տեղեկատվական բազաները.

3) արտաքին առևտրի վերաբերյալ հրապարակված մաքսային վիճակագրությունը.

4) պետական կառավարման մարմինների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների պաշտոնական տեղեկատվության աղբյուրներում հրապարակված տեղեկատվությունը.

5) Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած ցանկում ընդգրկված օգտակար հանածոների և դրանց արտադրատեսակների, ապրանքների արտադրության և շրջանառության ֆիզիկական ծավալները, ինչպես նաև իրացման փաստացի գները (այդ թվում միջին).

6) Հայաստանի Հանրապետության ազգային վիճակագրական ծառայության կողմից հրապարակված տեղեկատվությունը.

7) «Անշարժ գույքի գնահատման գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի համաձայն որոշված՝ անշարժ գույքի արժեքը:

4. Հարկային մարմինը չի կարող հիմնվել չվերահսկվող գործարքի վրա՝ Օրենսգրքի 368-րդ հոդվածի 3-րդ մասի դրույթների համաձայն ճշգրտումներ կատարելու նպատակով, եթե գործարքի պայմանները «Հարկային ծառայության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի դրույթների համաձայն, համարվում են հարկային գաղտնիք:

5. Հայաստանյան կողմի ներգրավվածությամբ չվերահսկվող գործարքների վերաբերյալ տեղեկությունների բացակայության դեպքում օտարերկրյա համադրելիների օգտագործումը ընդունելի է, եթե տրանսֆերային գնագոյացման համապատասխան մեթոդով քննության ենթակա ֆինանսական ցուցանիշի վրա տնտեսական հանգամանքների և (կամ) այլ համադրելիության գործոնների ազդեցությունը վերլուծվել է, և անհրաժեշտության դեպքում Օրենսգրքի 369-րդ հոդվածի համաձայն, իրականացվել է համադրելիության ճշգրտում:

Հոդված 372. Տրանսֆերային գնագոյացման մեթոդները

1. Տրանսֆերային գնագոյացման մեթոդներն են՝

1) համադրելի չվերահսկվող գնի մեթոդը, որի դեպքում վերահսկվող գործարքի առարկայի գինը համեմատվում է համադրելի չվերահսկվող գործարքի առարկայի գնի հետ.

2) վերավաճառքի գնի մեթոդը, որի դեպքում վերահսկվող գործարքի առարկայի վերավաճառքից ստացված հավելագինը համեմատվում է համադրելի չվերահսկվող գործարքի առարկայի վերավաճառքից ստացված հավելագնի հետ.

3) «Ծախսումներ գումարած» մեթոդը, որի դեպքում վերահսկվող գործարքի առարկայի մատակարարման ընթացքում կատարված ուղղակի և անուղղակի ծախսերի նկատմամբ կիրառված հավելագինը համեմատվում է համադրելի չվերահսկվող գործարքի առարկայի մատակարարման ընթացքում կատարված ուղղակի և անուղղակի ծախսերի նկատմամբ կիրառված հավելագնի հետ.

4) զուտ շահույթի մեթոդ, որի դեպքում վերահսկվող գործարքի արդյունքում համապատասխան բազայի, մասնավորապես, ծախսումների, իրացումների, ակտիվների նկատմամբ ստացված զուտ շահույթը համեմատվում է համադրելի չվերահսկվող գործարքի արդյունքում միևնույն բազայի նկատմամբ ստացված զուտ շահույթի հետ:

5) շահույթի բաշխման մեթոդ, որի դեպքում վերահսկվող գործարքին մասնակցող փոխկապակցված հարկ վճարողներից յուրաքանչյուրին հատկացվում է տվյալ գործարքից ստացված շահույթի կամ վնասի այն մասնաբաժինը, որը փոխկապակցված չհամարվող անձը կարող էր ակնկալել համադրելի չվերահսկվող գործարքին մասնակցելիս:

2. Տրանսֆերային գնագոյացման մեթոդների կիրարկման առանձնահատկություններն են.

1) սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով սահմանված՝ չվերահսկվող գնի մեթոդը նախընտրելի է կիրառել, մասնավորապես, երբ վերահսկվող գործարքը իրենից ներկայացնում է ապրանքի մատակարարում, ֆինանսական գործարք, ոչ նյութական ակտիվների լիցենզիայի համար վճարվող ռոյալթի.

2) սույն հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով սահմանված՝ վերավաճառքի գնի մեթոդը նախընտրելի է կիրառել, մասնավորապես, երբ վերավաճառողը վերահսկվող գործարքում ձեռք բերված ապրանքների վերավաճառքի ընթացքում որևէ էական հավելյալ արժեք չի ավելացրել վերավաճառվող ապրանքի վրա.

3) սույն հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետով սահմանված՝ «ծախսումներ գումարած» մեթոդը նախընտրելի է կիրառել, մասնավորապես, երբ մատակարարը վերահսկվող գործարքում մատակարարած ապրանքի կամ մատուցած ծառայության դեպքում չի օգտագործել արժեքավոր նյութական ակտիվներ կամ կրել էական ռիսկեր.

4) սույն հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ կետով սահմանված՝ զուտ շահույթի մեթոդը կիրառելիս անհրաժեշտ է հաշվարկել վերահսկվող գործարքի բնութագրին առավել համապատասխան ֆինանսական ցուցանիշը, մասնավորապես՝

ա. ծախսումների նկատմամբ զուտ շահույթի գործակիցը հաշվարկվում է, մասնավորապես, երբ վերահսկվող գործարքը արտադրություն կամ ծառայության մատուցում է.

բ. իրացումների նկատմամբ զուտ շահույթի գործակիցը հաշվարկվում է, մասնավորապես, երբ վերահսկվող գործարքը ապրանքի մատակարարում է.

գ. ակտիվների նկատմամբ զուտ շահույթի գործակիցը հաշվարկվում է, մասնավորապես, երբ վերահսկվող գործարքը ակտիվների մեծ ներգրավում է պահանջում:

Չուտ շահույթի մեթոդը կիրառելիս պետք է դիտարկել միայն այն եկամուտները և ծախսումները, որոնք առնչվում են վերահսկվող գործարքներին՝ բացառելով վերահսկվող գործարքներին չվերաբերող եկամուտները և ծախսումները:

5) սույն հոդվածի 1-ին մասի 5-րդ կետով սահմանված՝ շահույթի բաշխման մեթոդը նախընտրելի է կիրառել, մասնավորապես, երբ վերահսկվող գործարքները մեծապես ինտեգրված են, և հնարավոր չէ դրանք առանձին վերլուծել և (կամ) վերահսկվող գործարքի երկու կողմերն էլ արժեքավոր ոչ նյութական ակտիվներ են օգտագործել գործարքի իրականացման համար:

Շահույթի բաշխման մեթոդը կիրառելիս անհրաժեշտ է հստակեցնել այն համատեղ շահույթը, որն առաջացել է վերահսկվող գործարքներում, մասնավորապես՝

ա. համատեղ շահույթը, որոշ դեպքերում իրենից կարող է ներկայացնել վերահսկվող գործարքների իրականացման արդյունքում ստացված ընդհանուր շահույթը, կամ

բ. ընդհանուր շահույթի այն մնացորդային մասը, որը որևէ խելամիտ հիմքով հնարավոր չէր վերագրել վերահսկվող գործարքի կողմերից յուրաքանչյուրին:

3. Վերահսկվող գործարքի պայմանների համապատասխանությունը պարզած ձեռքի հեռավորության սկզբունքին որոշվում է տվյալ հանգամանքներում առավել համապատասխան տրանսֆերային գնագոյացման մեթոդը կիրառելով: Տրանսֆերային գնագոյացման առավել համապատասխան մեթոդը ընտրվում է սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված տրանսֆերային գնագոյացման մեթոդներից՝ հաշվի առնելով հետևյալ չափանիշները.

1) համապատասխան տրանսֆերային գնագոյացման մեթոդի ուժեղ և թույլ կողմերը.

2) մեթոդի համապատասխանությունը՝ հաշվի առնելով վերահսկվող գործարքի բնութագիրը.

3) տրանսֆերային գնագոյացման համապատասխան մեթոդը կիրառելու համար անհրաժեշտ հավաստի տեղեկատվության առկայությունը՝ Օրենսգրքի 371-րդ և 374-րդ հոդվածների դրույթներին համապատասխան.

4) վերահսկվող և չվերահսկվող գործարքների համադրելիության աստիճանը՝ ներառյալ Օրենսգրքի 369-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետի համաձայն իրականացված համադրելիության ճշգրտման հուսալիությունը:

4. Եթե հաշվի առնելով սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված չափանիշները, կարելի է հավասար արժանահավատությամբ կիրառել սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետում նշված՝ համադրելի չվերահսկվող գնի մեթոդը և սույն հոդվածի 1-ին մասի 2-5-րդ կետերով սահմանված տրանսֆերային գնագոյացման մեթոդները, ապա պարզած ձեռքի հեռավորության սկզբունքին համապատասխանությունը որոշելիս օգտագործվում է համադրելի չվերահսկվող գնի մեթոդը:

5. Վերահսկվող գործարքի՝ պարզած ձեռքի հեռավորության սկզբունքին համապատասխանությունը որոշելու համար հարկ վճարողի կողմից տրանսֆերային գնագոյացման մեկից ավելի մեթոդների կիրառությունը պարտադիր չէ:

6. Եթե հարկ վճարողը վերահսկվող գործարքի՝ պարզած ձեռքի հեռավորության սկզբունքին համապատասխանությունը որոշելու նպատակով կիրառել է սույն հոդվածով սահմանված տրանսֆերային գնագոյացման մեթոդ, ապա հարկային մարմնի կողմից հարկ վճարողի վերահսկվող գործարքի՝ պարզած ձեռքի հեռավորության սկզբունքին համապատասխանության որոշումը հիմնվում է հարկ վճարողի կողմից կիրառած տրանսֆերային գնագոյացման մեթոդի վրա, եթե հարկ վճարողի կողմից կիրառած տրանսֆերային գնագոյացման մեթոդի ընտրությունը կատարվել է սույն հոդածի դրույթներին համապատասխան:

7. Սույն հոդվածով նշված տրանսֆերային գնագոյացման մեթոդների կիրառության կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

Հոդված 373. Վերլուծության ենթակա կողմի ընտրությունը

1. Օրենսգրքի 372-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 2-4-րդ կետերում նշված՝ տրանսֆերային գնագոյացման մեթոդներից որևէ մեկը կիրառելիս անհրաժեշտ է ընտրել վերլուծության ենթակա կողմ:

2. Վերլուծության ենթակա կողմի ընտրությունը պետք է համահունչ լինի վերահսկվող գործարքի գործառնական վերլուծությանը: Մասնավորապես, վերահսկվող գործարքի այն կողմը պետք է ընտրվի որպես վերլուծության ենթակա կողմ, որն իրականացնում է առավել պարզ գործառույթներ և (կամ) որի համար հնարավոր է գտնել առավել արժանահավատ համադրելի չվերահսկվող գործարքներ:

3. Վերլուծության ենթակա օտարերկրյա կողմի ընտրությունը ընդունելի է, եթե կիրառված տրանսֆերային գնագոյացման մեթոդը համապատասխանում է Օրենսգրքի 372-րդ հոդվածի դրույթներին և վերլուծության ենթակա կողմը ընտրվել է սույն հոդվածի դրույթների համաձայն:

Հոդված 374. Բազմամյա տվյալների գնահատումը

1. Օրենսգրքի 369-րդ հոդվածի դրույթների համաձայն, չվերահսկվող գործարքի համադրելիությունը վերահսկվողի հետ գնահատելիս օգտագործվող տեղեկատվությունը պետք է առնչվի այն հարկային տարվան, որում տեղի է ունեցել վերահսկվող գործարքը, բացառությամբ այն դեպքերի՝

1) երբ վերահսկվող գործարքի իրականացման հարկային տարվա վերաբերյալ տեղեկատվությունը հայտնի չէ այն ժամանակ, երբ գնահատվում է չվերահսկվող գործարքի համադրելիությունը վերահսկվող գործարքի հետ: Այս դեպքում կարող է օգտագործվել նախորդ հարկային տարվա տեղեկատվությունը՝ Օրենսգրքի 369-րդ հոդվածով սահմանված համադրելիության պահանջները բավարարելու դեպքում.

2) երբ տվյալները, որոնք վերաբերում են վերահսկվող գործարքի կատարմանը նախորդող ոչ ավելի, քան երեք հարկային տարիներին, բացահայտում են այնպիսի փաստեր, որոնք կարող են ազդել համեմատվող գործարքների համադրելիությունը որոշելու վրա:

Հոդված 375. Պարզած ձեռքի հեռավորության տիրույթը

1. Պարզած ձեռքի հեռավորության տիրույթը համապատասխան ֆինանսական ցուցանիշների տիրույթ է, որը ձևավորվում է համադրելի չվերահսկվող գործարքների նկատմամբ Օրենսգրքի 372-րդ հոդվածով սահմանված՝ առավել համապատասխան տրանսֆերային գնագոյացման մեթոդը կիրառելիս:

2. Վերահսկվող գործարքը կամ Օրենսգրքի 376-րդ հոդվածի համաձայն համակցված գործարքը ենթակա չէ ճշգրտումների Օրենսգրքի 368-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն, եթե վերահսկվող գործարքի ֆինանսական ցուցանիշը, որը ստացվել է տրանսֆերային գնագոյացման համապատասխան մեթոդի կիրառմամբ, գտնվում է պարզած ձեռքի հեռավորության տիրույթում:

3. Եթե վերահսկվող գործարքից կամ Օրենսգրքի 376-րդ հոդվածի համաձայն համակցված գործարքից ստացված ֆինանսական ցուցանիշը գտնվում է պարզած ձեռքի հեռավորության տիրույթից դուրս, ապա հարկային մարմինը կարող է ճշգրտել այն՝ Օրենսգրքի 368-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն, և ցանկացած նման ճշգրտում կլինի պարզած ձեռքի հեռավորության տիրույթի միջին կետ, եթե փաստերը և հանգամանքները այլ բան չեն վկայում:

4. Այլ փաստերի և հանգամանքների ապացուցման բեռը, որոնք վկայում են պարզած ձեռքի հեռավորության տիրույթի ցուցանիշների միջին կետից տարբեր ցուցանիշի օգտագործումը՝ ճշգրտման նպատակով, կրում է՝

1) հարկ վճարողը, եթե նա հայտարարում է, որ փաստերը և հանգամանքները այլ բան են վկայում:

2) հարկային մարմինը, եթե նա հայտարարում է, որ փաստերը և հանգամանքները այլ բան են վկայում:

5. Պարզած ձեռքի հեռավորության տիրույթի հաշվարկման կանոններ սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

Հոդված 376. Հարկ վճարողի համակցված վերահսկվող գործարքների գնահատումը

1. Եթե հարկ վճարողը նույն կամ համանման հանգամանքներում իրականացնում է երկու կամ ավելի վերահսկվող գործարքներ, որոնք տնտեսապես սերտորեն առնչվում են միմյանց հետ կամ հանդիսանում են մեկը մյուսի շարունակությունն այնպես, որ

արժանահավատորեն չեն կարող առանձին վերլուծվել, ապա այդ վերահսկվող գործարքները կարող են միավորվել Օրենսգրքի 369-րդ հոդվածում նշված համադրելիության վերլուծությունն իրականացնելու և Օրենսգրքի 372-րդ հոդվածում նշված՝ տրանսֆերային գնագոյացման առավել համապատասխան մեթոդը կիրառելու նպատակով:

Հոդված 377. Փաստացի տեղի ունեցած գործարքների ճանաչումը

1. Վերահսկվող գործարքի՝ Օրենսգրքի 368-րդ հոդվածի համաձայն ստուգումը հարկային մարմնի կողմից պետք է հիմնված լինի փաստացի տեղի ունեցած գործարքի վրա, որի շուրջ կողմերը ձեռք են բերել պայմանավորվածություն, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ վերահսկվող գործարքի բովանդակությունը տարբերվում է դրա իրավական ձևից:

Հոդված 378. Հարկ վճարողի կողմից ինքնուրույն իրականացվող ճշգրտումները

1. Եթե հարկ վճարողն իրականացնում է այնպիսի վերահսկվող գործարքներ, որոնց պայմանները չեն համապատասխանում Օրենսգրքի 368-րդ հոդվածի դրույթներին և եթե այդ պայմանների՝ Օրենսգրքի 368-րդ հոդվածի դրույթներին համապատասխանության դեպքում կարող էր ձևավորվել շահութահարկով հարկման լրացուցիչ բազա, ԱԱՀ-ով հարկման լրացուցիչ բազա և (կամ) ռոյալթիի լրացուցիչ բազա, ապա հարկ վճարողը կարող է ինքնուրույն վերահաշվարկել շահութահարկով հարկման բազան, ԱԱՀ-ով հարկման բազան և (կամ) ռոյալթիի բազան և Օրենսգրքի 54-րդ հոդվածով սահմանված կարգով համապատասխան հարկատեսակի և (կամ) վճարի համար հարկային մարմին ներկայացնել ճշտված հարկային հաշվարկ:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասի համաձայն, հարկման լրացուցիչ բազաների հիման վրա հաշվարկված հարկերը և վճարները վճարվում են համապատասխան հարկատեսակի կամ վճարի համար Օրենսգրքով սահմանված կարգով, չափերով և ժամկետներում:

Հոդված 379. Վերահսկվող գործարքների մասին ծանուցումը

1. Եթե հարկ վճարողի բոլոր վերահսկվող գործարքների հանրագումարը հարկային տարվա ընթացքում գերազանցում է Օրենսգրքի 367-րդ հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված՝ 200 միլիոն ՀՀ դրամի շեմը (առանց անուղղակի հարկերի), ապա հարկ վճարողը պարտավոր է վերահսկվող գործարքների մասին ծանուցում ներկայացնել հարկային մարմին՝ ծանուցման մեջ ներառելով, մասնավորապես, հետևյալ տեղեկությունները.

1) հարկ վճարողի անվանումը, ՀՎՀՀ-ն.

2) հարկ վճարողի գործունեության հիմնական ոլորտները.

3) վերահսկվող գործարքների ընդհանուր արժեքը՝ ըստ հարկային տարվա ընթացքում իրականացված գործարքների տեսակների.

4) հարկային տարվա ընթացքում իրականացված վերահսկող գործարքների կողմերի ռեզիդենտության երկրները.

5) հարկային տարվա ընթացքում իրականացված վերահսկվող գործարքների պայմանների՝ Օրենսգրքի 368-րդ հոդվածի դրույթներին համապատասխանությունը որոշելու նպատակով կիրառված տրանսֆերային գնագոյացման մեթոդների մասին տեղեկատվություն, այդ թվում՝ կիրառված տրանսֆերային գնագոյացման մեթոդների տեսակարար կշիռը վերահսկվող գործարքներում:

2. Վերահսկվող գործարքների մասին ծանուցման ձևը սահմանում է հարկային մարմինը:

3. Հարկ վճարողը վերահսկվող գործարքների մասին ծանուցումը լրացնում և հարկային մարմին է ներկայացնում մինչև յուրաքանչյուր հարկային տարվան հաջորդող հարկային տարվա ապրիլի 20-ը ներառյալ:

Հոդված 380. Տրանսֆերային գնագոյացման փաստաթղթավորումը

1. Տրանսֆերային գնագոյացման փաստաթղթավորումը այն փաստաթուղթը կամ փաստաթղթերն են, որոնք ցույց են տալիս հարկ վճարողի վերահսկվող գործարքների համապատասխանությունը Օրենսգրքի 368-րդ հոդվածի դրույթներին և, մասնավորապես, ներառում են հետևյալը.

1) հարկ վճարողի գործարար գործառույթների մանրամասն նկարագրությունը, այդ թվում՝ ապրանքների, աշխատանքների և (կամ) ծառայությունների գնագոյացման գործընթացների վրա տնտեսական գործոնների ազդեցության վերլուծությունը.

2) հարկ վճարողի կազմակերպական կառուցվածքի մանրամասն նկարագիրը.

3) վերահսկվող գործարքների նկարագրությունը, այդ թվում՝ Օրենսգրքի 369-րդ հոդվածով սահմանված համադրելիության գործոնների վերլուծությունը, ինչպես նաև վերահսկվող գործարքի կողմերի իրականացրած գործառույթները, օգտագործված ակտիվները և կրած ռիսկերը.

4) կիրառած տրանսֆերային գնագոյացման մեթոդների նկարագրությունը և հիմնավորում այն մասին, թե ինչու է ընտրվել գնագոյացման այդ մեթոդը Օրենսգրքի 372-րդ հոդվածի համաձայն.

5) վերահսկվող գործարքների կողմերի ցանկը, այդ թվում՝ տեղեկատվություն հարկման նպատակով կողմի ռեզիդենտության վերաբերյալ.

6) համադրելի չվերահսկվող գործարքների մասին տեղեկատվության աղբյուրների նկարագրությունը.

7) պարզած ձեռքի հեռավորության տիրույթի հաշվարկը (այն դեպքում, երբ կիրառելի է).

8) վերլուծության ենթակա կողմի վերաբերյալ ֆինանսական և այլ անհրաժեշտ տեղեկատվությունը.

9) Օրենսգրքի 378-րդ հոդվածի համաձայն, հարկ վճարողի կողմից ինքնուրույն իրականացվող ճշգրտումների վերաբերյալ մանրամասն տեղեկատվությունը.

10) ցանկացած այլ տեղեկատվություն, որը հարկ վճարողը համարում է կարևոր վերահսկվող գործարքների իրականացման պայմանների՝ Օրենսգրքի 368-րդ հոդվածի դրույթներին համապատասխանությունը ցույց տալու համար:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված փաստաթղթերը հարկ վճարողի կողմից հարկային մարմին են ներկայացվում վերջինիս կողմից ուղարկված գրավոր ծանուցման ստացման ամսաթվից հետո՝ 30 օրվա ընթացքում:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված փաստաթղթերը հարկ վճարողը հարկային մարմին է ներկայացվում թղթային կամ էլեկտրոնային տարբերակով՝ հայերեն, անգլերեն կամ ռուսերեն լեզուներով, պայմանով որ անգլերեն կամ ռուսերեն լեզվով փաստաթղթերը անհրաժեշտության դեպքում պետք է թարգմանվեն հայերեն և ներկայացվեն հարկային մարմին՝ այդ մասին գրավոր ծանուցումը ստանալուց հետո՝ 10 օրվա ընթացքում:

Հոդված 381. Համապատասխանության ճշգրտումները

1. Համապատասխանության ճշգրտումները կատարվում են, երբ՝

1) վերահսկվող գործարքի պայմանների ճշգրտումը, որի կողմերից մեկը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ հարկ վճարող, կատարվել է կամ առաջարկվում է մեկ այլ երկրի հարկային մարմնի կողմից.

2) ճշգրտումը հանգեցնում է այնպիսի եկամտի հարկման մեկ այլ երկրում, որի համար Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ հարկ վճարողը արդեն իսկ հարկ է վճարել Հայաստանի Հանրապետությունում.

3) ճշգրտումը կատարող կամ առաջարկող երկրի հետ Հայաստանի Հանրապետությունը ունի կրկնակի հարկումը բացառելու մասին վավերացված միջազգային պայմանագիր:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված դեպքերում հարկային մարմինը Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ հարկ վճարողի դիմումի հիման վրա վերլուծում է տվյալ ճշգրտման համապատասխանությունը Օրենսգրքի 368-րդ հոդվածով սահմանված պարզած ձեռքի հեռավորության սկզբունքին՝ անհրաժեշտության դեպքում խորհրդակցելով մյուս երկրի հարկային մարմնի հետ: Եթե մյուս երկրի կատարած կամ առաջարկած ճշգրտումը համապատասխանում է պարզած ձեռքի հեռավորության սկզբունքին, ապա հարկային մարմինը ճշգրտման է ենթարկում Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ

հարկ վճարողի համապատասխան հարկման բազան՝ կրկնակի հարկումը բացառելու նպատակով:

3. Հարկ վճարողը համապատասխանության ճշգրտում կատարելու վերաբերյալ դիմումը ներկայացնում է կրկնակի հարկումը բացառելու մասին վավերացված միջազգային պայմանագրի՝ փոխհամաձայնեցման ընթացակարգի միջոցով գործը լուծելու համար դիմումը ներկայացնելու սահմանված ժամկետում:

4. Հարկ վճարողը համապատասխանության ճշգրտում կատարելու վերաբերյալ դիմումը էլեկտրոնային կամ գրավոր եղանակով ներկայացնում է հարկային մարմին՝ դիմումում ներառելով հետևյալ տեղեկատվությունը.

1) փոխկապակցված հարկ վճարողների անվանումները, գրանցման հասցեները, իսկ առկայության դեպքում՝ նաև ապրանքանշանները.

2) ճշգրտված վերահսկվող գործարքների իրականացման տարին (տարիները).

3) պահանջվող համապատասխան ճշգրտման գումարը՝ ՀՀ դրամով և կրկնակի հարկումը բացառելու մասին վավերացված միջազգային պայմանագրի կողմ հանդիսացող պետության հարկային մարմնի կողմից կատարված ճշգրտման գումարը՝ այդ պետությունում կիրառված արժույթով.

4) ապացույց փոխկապակցված կողմի՝ այլ երկրում ռեզիդենտ լինելու վերաբերյալ.

5) ապացույց կրկնակի հարկումը բացառելու մասին վավերացված միջազգային պայմանագրի կողմ հանդիսացող մյուս պետության հարկային մարմնի կողմից կատարված ճշգրտման մասին և ճշգրտման հիմքերի մանրամասները.

6) ձեռնարկված ցանկացած վարչական բողոք կամ դատական վարույթ, եթե այդպիսիք կան կամ դեռևս առկա են.

7) տեղեկատվություն համադրելիության վերլուծության և տրանսֆերային գնագոյացման կիրառված մեթոդների վերաբերյալ.

8) ցանկացած այլ տեղեկատվություն, որը կարող է էական լինել հարկային մարմինների կողմից պարզած ձեռքի հեռավորության սկզբունքին համաձայն ճշգրտման համապատասխանությունը վերլուծելու համար:

5. Հարկային մարմինը համապատասխանության ճշգրտում կատարելու վերաբերյալ դիմումը վերլուծելու նպատակով հարկ վճարողից կարող է պահանջել վերահսկվող գործարքներին վերաբերող լրացուցիչ տեղեկատվություն, ի լրումն սույն հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված տեղեկատվությանը:

6. Հարկային մարմինը սույն հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված ժամկետներում ներկայացված դիմումը ստանալու օրվանից հետո՝ 6 ամսվա ընթացքում, տվյալ հարկ վճարողին տեղեկացնում է կայացված որոշման մասին: Եթե հարկային մարմինը մասնակիորեն կամ ամբողջովին մերժում է տվյալ հարկ վճարողի՝ համապատասխան

ճշգրտում կատարելու մասին դիմումը, ապա տվյալ հարկ վճարողին տրամադրվող որոշման ծանուցման մեջ գրավոր նշվում են մերժման պատճառները:

Հոդված 382. Փոխհամաձայնեցման ընթացակարգ

1. Այն դեպքում, երբ կրկնակի հարկումը բացառելու մասին վավերացված միջազգային պայմանագրի համաձայն, Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ կազմակերպությունը կամ ֆիզիկական անձը տեղեկանում է, որ հարկային մարմնի կամ կրկնակի հարկումը բացառելու մասին միջազգային պայմանագրի գործընկերոջ գործողությունների արդյունքում վերահսկվող գործարքի հարկումը կարող է չհամապատասխանել համապատասխան կրկնակի հարկումը բացառելու մասին միջազգային պայմանագրի դրույթներին, ապա Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ կազմակերպությունը կամ ֆիզիկական անձը կարող է դիմում ներկայացնել հարկային մարմին և խնդրել, որ գործը լուծվի փոխհամաձայնեցման ընթացակարգի միջոցով:

2. Փոխհամաձայնեցման ընթացակարգի միջոցով գործի լուծման կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության Կառավարությունը:

**ԳԼՈՒԽ 74. ՀՍԿԻՉ ԴՐԱՄԱՐԿՂԱՅԻՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ
ԴՐԱՄԱՐԿՂԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ**

Յօդված 383. Հսկիչ դրամարկղային մեքենաների կիրառությունը

1. Սույն գլխով այլ բան սահմանված չլինելու դեպքում, կազմակերպությունները և անհատ ձեռնարկատերերը պարտավոր են՝

- 1) կիրառել հսկիչ դրամարկղային մեքենա (այսուհետ՝ ՅԴՄ),
- 2) պահպանել կանխիկ դրամով վճարումների նկատմամբ սահմանափակումները:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասի դրույթները չեն տարածվում Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի, առևտրային բանկերի, դրանց մասնաճյուղերի, ներկայացուցչությունների, գործառնական գրասենյակների (կետերի), օտարերկրյա բանկերի՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների, վարկային կազմակերպությունների, ապահովագրական և վերաապահովագրական ընկերությունների, ապահովագրական միջնորդային գործունեություն իրականացնող անձանց (այդ գործունեության մասով), արժեթղթերի շուկայի մասնագիտացված մասնակիցների (այդ գործունեության մասով), գրավատների, վճարահաշվարկային կազմակերպությունների վրա, իսկ կանխիկ դրամով վճարումների նկատմամբ սահմանափակումների պահպանման առումով՝ նաև արտարժույթի առք ու վաճառքի գործունեություն իրականացնող կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի վրա (այդ գործունեության մասով) և ԱԱՀ վճարող չհամարվող անհատ ձեռնարկատերերի վրա:

3. Սույն գլխի կիրառության լիազոր մարմին Է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտեի վերադաս հարկային մարմինը:

Յօդված 384. ՅԴՄ-ի կիրառության ոլորտները

1. Կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի կողմից կանխիկ դրամով կամ պլաստիկ քարտերի միջոցով իրականացվող դրամական հաշվարկների դեպքում (ներառյալ կանխավճարները, մասնակի վճարումները) ՅԴՄ-ի կիրառությունը պարտադիր Է առևտրի օբյեկտների, առևտրի իրականացման վայրերում վաճառատեղերի միջոցով մանրածախ վաճառք իրականացնելիս կամ բնակչությանը ծառայություններ մատուցելիս, բացառությամբ սույն հոդվածի 3-րդ մասում նշված դեպքերի:

2. Հայաստանի Հանրապետությունում կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի կողմից տրանսպորտային միջոցով վաճառք իրականացնելիս կամ

բնակչությանը ծառայություններ մատուցելիս ՅՂՄ կարող է կիրառվել հարկային հաշիվ և (կամ) այլ հաշվարկային փաստաթուղթ էլեկտրոնային եղանակով դուրս գրելու համար:

3. Կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի կողմից կանխիկ դրամով կամ պլաստիկ քարտերի միջոցով իրականացվող դրամական հաշվարկների դեպքում (ներառյալ կանխավճարները, մասնակի վճարումները) ՅՂՄ-ի կիրառությունը պարտադիր չէ գործունեության հետևյալ տեսակների համար.

1) բնակչությանը կոմունալ ծառայությունների մատուցում, պայմանով, որ այդ ծառայությունների մասով կանխիկ դրամով կամ պլաստիկ քարտերի միջոցով դրամական հաշվարկներ իրականացնելիս վճարողին տրամադրվում է օրենսդրությամբ սահմանված կարգով վճարումը հավաստող փաստաթուղթ.

2) վիճակահաղի տոմսերի վաճառք.

3) ավտոմոբիլային, ջրային, երկաթուղային, օդային տրանսպորտով կատարվող ուղևորափոխադրումների, բեռնափոխադրումների իրականացման և երթևեկության տոմսերի վաճառք.

4) առևտրի իրականացման վայրերում (առևտրի կենտրոններում, սպառողական ապրանքների շուկաներում, գյուղատնտեսական արտադրանքի շուկաներում, տոնավաճառներում և ցուցահանդես-վաճառքի անցկացման վայրերում) գտնվող բաց վաճառասեղաններից գյուղատնտեսական արտադրանքի և քաղաքացիներին սեփականության իրավունքով պատկանող գործածության մեջ եղած անձնական օգտագործման իրերի վաճառք.

5) ավտոտրանսպորտային միջոցը տաքսամետրով (սակաչափիչով) ապահովված լինելու դեպքում մարդատար տաքսի ավտոմոբիլներով փոխադրումների իրականացում.

6) խաղատների և (կամ) շահումով խաղերի կազմակերպում.

7) Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով գրանցված կրոնական կազմակերպությունների կողմից կրոնական պարագաների իրացում և (կամ) կրոնական ծիսակատարությունների ծառայությունների մատուցում:

Հոդված 385. ՅՂՄ-ի կիրառության կանոնները

1. Կազմակերպությունները և անհատ ձեռնարկատերերը կանխիկ դրամով կամ պլաստիկ քարտերի միջոցով դրամական հաշվարկներն իրականացնում են Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով հարկային մարմնում գրանցված և ՅՂՄ-ի մոդելին ներկայացվող պարտադիր տեխնիկական պահանջներին բավարարող ՅՂՄ- ով:

2. ՅՂՄ-ն տեղադրվում է առևտրի օբյեկտի կամ ծառայության մատուցման վայրի այն հատվածում, որտեղ կատարվում է վճարումը, իսկ տրանսպորտային միջոցով վաճառք իրականացնելիս կամ ծառայություն մատուցելիս՝ տրանսպորտային միջոցի մեջ (վրա):

3. Հայաստանի Հանրապետությունում ՀԴՄ կիրառող կազմակերպությունները և անհատ ձեռնարկատերերը կանխիկ դրամով կամ պլաստիկ քարտերի միջոցով դրամական հաշվարկներ իրականացնելիս, պարտավոր են ապրանքներ ձեռքբերողին կամ ծառայություններ ստացողին տրամադրել ՀԴՄ կտրոն:

ՀԴՄ-ի կտրոնի վրա պետք է տպագրված լինի հետևյալ տեղեկատվությունը (տվյալները).

1) ՀԴՄ-ի կտրոնի հերթական համարը (ԿՀ)՝ 8 նիշ.

2) ՀԴՄ կիրառողի անվանումը (կազմակերպության անվանումը և կազմակերպատիրավական տեսակի հապավումը, անհատ ձեռնարկատիրոջ անունը, ազգանունը).

3) ՀԴՄ կիրառողի գործունեության հասցեն.

4) հարկ վճարողի հաշվառման համարը (ՀՎՀՀ).

5) ՀԴՄ-ի գրանցման համարը (ԳՀ).

6) գնման (սպասարկման) ամսաթիվը (օրը, ամիսը, տարեթիվը).

7) գնման (սպասարկման) ժամը.

8) սպասարկող բաժնի համարը (բացառությամբ «կանխավճար» գրառում ունեցող կտրոնների).

9) ապրանքի (ծառայության) անվանումը (բացառությամբ «կանխավճար» գրառում ունեցող կտրոնների).

10) գնվող ապրանքի քանակը և դրա չափման միավորը (բացառությամբ «կանխավճար» գրառում ունեցող կտրոնների).

11) կիրառված գեղչի չափը (կիրառվելու դեպքում).

12) գնման (սպասարկման) դիմաց վճարման ենթակա գումարները՝ ըստ բաժինների.

13) գնման (սպասարկման) ընդհանուր գումարը (ներառյալ ավելացված արժեքի հարկը).

14) ավելացված արժեքի հարկի գումարը, եթե գործարքն իրականացնողը ԱԱՀ վճարող է և գործարքը ենթակա է ԱԱՀ-ով հարկման (բացառությամբ «կանխավճար» գրառում ունեցող կտրոնների).

15) պատասխանատու անձի (գանձապահի) համարը.

16) ֆիսկալավորման ռեժիմի նշանը (Ֆ).

17) «կանխավճար» գրառումը՝ կանխավճարների ստացման, «Նվեր» և նմանատիպ այլ քարտերի տրամադրման դեպքերում (երբ պարզ չէ, թե այդ դեպքերում ինչ ապրանքներ ձեռք կբերվեն կամ ինչ ծառայություններ կմատուցվեն):

4. Այն դեպքում, երբ նոտարական և (կամ) փաստաբանական գործունեություն իրականացնող կազմակերպությունները և անհատ ձեռնարկատերերը բնակչությանը ծառայություններ են մատուցում գործունեության (ՀԴՄ-ի գտնվելու) վայրից դուրս, պարտավոր

են գործունեության վայր վերադառնալով անհապաղ՝ ոչ ուշ, քան երեք ժամվա ընթացքում, ՀԴՄ մուտքագրել մատուցված ծառայության դիմաց ստացված գումարը, իսկ մեկ օրվա ընթացքում ՀԴՄ-ի կտրոնը տրամադրել կամ փոստով առաքել ծառայություն ստացողին:

5. Արտարժույթի կամ արտարժույթի դիլերային-բրոքերային առքուվաճառքի գործունեություն իրականացնող կազմակերպությունները և անհատ ձեռնարկատերերը դրամական հաշվարկներն իրականացնում են սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված պահանջները բավարարող ՀԴՄ-ով կամ դրան համարժեք (սույն պահանջները բավարարող) համակարգչային սարքավորումներով:

6. Կանխիկ դրամով իրականացվող դրամական հաշվարկների համար սույն գլխին համապատասխան ՀԴՄ-ի կիրառությունը պարտադիր չլինելու դեպքում, տեղադրված և կիրառվող ՀԴՄ-ի միջոցով արձանագրված շրջանառությունը հիմք չէ հարկերի հաշվարկման համար, իսկ այդ ՀԴՄ-ն հարկային մարմնում գրանցումից (գրանցված լինելու դեպքում) հանվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով:

7. ՀԴՄ-ին, ցանցային կապի միջոցներին ներկայացվող պահանջները, գրանցման և գրանցումից հանման կարգը, շահագործման կանոնները հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

8. Արտարժույթի կամ արտարժույթի դիլերային-բրոքերային առքուվաճառքի գործունեություն իրականացնող կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի կողմից կիրառվող ՀԴՄ-ին, ցանցային կապի միջոցներին կամ համապատասխան ծրագիր պարունակող համակարգչային սարքավորումներին ներկայացվող պահանջները, գրանցման կարգը և շահագործման կանոնները սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը՝ հարկային մարմնի հետ համատեղ:

Հոդված 386. ՀԴՄ կիրառողների պարտականությունները

1. ՀԴՄ կիրառող կազմակերպությունները և անհատ ձեռնարկատերերը պարտավոր են՝

1) ՀԴՄ գրանցել հարկային մարմնում.

2) կիրառել այնպիսի ՀԴՄ-ներ, որոնք բավարարում են սույն գլխով և համապատասխան ենթաօրենսդրական ակտերով ՀԴՄ-ին ներկայացվող կիրառության կանոններին ու պահանջներին.

3) հսկողական գործառույթների իրականացման նպատակով ապահովել հարկային մարմնի պաշտոնատար անձանց անարգել մուտքը դեպի համապատասխան ՀԴՄ-ի տեղադրման վայր.

4) ապահովել ցանցային կապի միջոցներով յուրաքանչյուր ՀԴՄ-ով (այդ թվում՝ արտարժույթի կամ արտարժույթի դիլերային-բրոքերային առքուվաճառքի գործունեության

մասով կիրառվող ՀԴՄ-ով, համակարգչային սարքավորումով) օրվա ընթացքում իրականացված դրամական հաշվարկների հանրագումարի վերաբերյալ տեղեկության ուղարկումը հարկային մարմին:

Հոդված 387. ՀԴՄ-ի կիրառության թույլտվությունը

1. Արտարժույթի կամ արտարժույթի դիլերային-բրոքերային առքուվաճառքի գործունեության մասով կիրառվող ՀԴՄ-ի, համակարգչային սարքավորման, ինչպես նաև համակարգչային ծրագրի կիրառության թույլտվությունը տրամադրում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը՝ համաձայնեցնելով վերադաս հարկային մարմնի հետ:

Հոդված 388. ՀԴՄ կիրառող անձանց գործունեության կասեցումը, կասեցման մասին

որոշումների ընդունումը և կասեցման ավարտը

1. ՀԴՄ կիրառող կազմակերպությունների կամ անհատ ձեռնարկատերերի գործունեությունը սույն մասով սահմանված հիմքերի առկայության դեպքում կասեցվում է, բացառությամբ սույն հոդվածով սահմանված դեպքերի:

Գործունեության կասեցման համար հիմք են համարվում՝

1) կանխիկ դրամով կամ պլաստիկ քարտերի միջոցով դրամական գործարքներ իրականացնելու պահին և վայրում հարկային մարմնում այդ վայրի հասցեով գրանցված ՀԴՄ-ի բացակայության կամ հարկային մարմնում այդ վայրի հասցեով ՀԴՄ գրանցված չլինելու համար կազմակերպությանը կամ անհատ ձեռնարկատիրոջը տուգանք նշանակելուց հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում, նշված խախտումը կրկնելը: Սույն կետում նշված դեպքում գործունեությունը կասեցվում է մինչև սահմանված կարգով ՀԴՄ-ի ներդրումը:

2) ՀԴՄ շահագործման կանոնների խախտման համար կազմակերպությանը կամ անհատ ձեռնարկատիրոջը տուգանք նշանակելուց հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում, նշված խախտումը կրկնելը:

2. ՀԴՄ-ի կիրառման առումով, կասեցման ենթակա չէ՝

1) բուժփիմնարկների կողմից բուժօգնության և բուժսպասարկման ծառայությունների մատուցումը:

2) նոտարական և (կամ) փաստաբանական գործունեությունը:

3. Կազմակերպության կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ գործունեության կասեցման մասին որոշումն ընդունում է հարկային մարմնի ղեկավարը՝ կասեցման հիմք հանդիսացող խախտման արձանագրման օրվանից հետո՝ քսան աշխատանքային օրվա ընթացքում:

4. Գործունեության կասեցման մասին որոշման մեջ նշվում են՝

1) գործունեությունը կասեցվող կազմակերպության անվանումը կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ անունը, ազգանունը, ՀՎՀՀ-ն, իսկ ԱԱՀ վճարողների դեպքում նաև ԱԱՀ վճարողի հաշվառման համարը.

2) գործունեության կասեցման վայրի հասցեն.

3) կասեցման ենթակա գործունեության տեսակը.

4) կասեցման հիմքը և կասեցման ժամկետը (կասեցման առաջին և վերջին օրերը):

5. Գործունեության կասեցման մասին հարկային մարմնի ղեկավարի որոշումը տրվում է գործունեությունը կասեցված կազմակերպության ղեկավարին կամ նրան փոխարինող պաշտոնատար անձին կամ անհատ ձեռնարկատիրոջը ոչ ուշ, քան որոշումն ընդունելու օրվան հաջորդող երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում:

6. Գործունեությունը կասեցված կազմակերպության ղեկավարի (նրան փոխարինող պաշտոնատար անձի) կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ դիմումի դեպքում, մինչև գործունեության կասեցումը կասեցման վայրի տարածքում գտնվող շուտ փչացող ապրանքները հեռացնելու կամ դրանց պահպանման և ապահովության մասին հոգալու համար հարկային մարմնի ղեկավարի որոշմամբ տրվում է մինչև երեք աշխատանքային օր ժամանակ: Սույն մասում նշված դեպքում կասեցման ժամկետի սկիզբ է համարվում հարկային մարմնի ղեկավարի որոշմամբ տրված ժամկետը լրանալու օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը:

7. Գործունեության կասեցումն իրականացվում է հարկային մարմնի պաշտոնատար անձանց կողմից գործունեության կասեցման վայրի տարածքի մուտքը (մուտքերը) կամ տարածք մուտք գործելու այլ հնարավոր ուղիները կնքելու, կապարակնքելու, դրոշմելու, թվային, տառային կամ այլ դրոշմավորման եղանակի կիրառման միջոցով: Այդ միջոցները պետք է բացառեն գործունեության կասեցման վայրի տարածք մուտք գործելը կամ մուտք գործելու փորձ կատարելն առանց տեղադրված միջոցները վնասելու: Սույն մասում նշված միջոցները կարող են փոփոխվել կամ վերացվել միայն հարկային մարմնի կողմից կամ նրա գրավոր թույլտվությամբ:

8. Գործունեության կասեցման մասին հարկային մարմնի որոշման քաղվածքը հարկային մարմինը փակցնում է կասեցման վայրի մուտքի մոտ՝ հաճախորդների և գնորդների համար տեսանելի մասում, իսկ արտարժույթի և արտարժույթի դիլերային-բրոքերային առքուվաճառքի գործունեության կասեցման դեպքում՝ հարկային մարմնի որոշման ընդունման պահից երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում այդ մասին հարկային մարմինը գրավոր տեղեկացնում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկին:

9. Գործունեության կասեցման ընթացքում արգելվում է գործունեության կասեցման վայրում իրականացնել գործունեություն, գործառույթ կամ գործողություն, բացառությամբ նրանց, որոնք ուղղված են կասեցման հիմքերը վերացնելուն: Գործունեության կասեցման

ընթացքում սույն մասում նշված գործունեությունը, գործառույթը կամ գործողությունը կատարվում է հարկային մարմնի գրավոր թույլտվությամբ:

10. Գործունեության կասեցման ավարտի ժամկետ է համարվում գործունեության կասեցման մասին որոշմամբ նախատեսված օրը: Եթե գործունեության կասեցման ժամկետը սահմանվել է մինչև կասեցման համար խախտման հիմքի վերացումը, ապա կասեցման ավարտի ժամկետ է համարվում գործունեությունը կասեցված կազմակերպության կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ կողմից խախտման հիմքերը վերացնելու մասին հայտարարությունը (համապատասխան հիմնավորող փաստաթղթերը) հարկային մարմին մուտքագրելու օրվան հաջորդող երրորդ աշխատանքային օրը, եթե այդ ընթացքում հարկային մարմինն այլ որոշում չի կայացնում կամ ավելի կարճ ժամկետ չի սահմանում: Գործունեության կասեցման ավարտի մասին որոշումն ընդունում է հարկային մարմնի ղեկավարը:

11. Գործունեությունը կասեցված կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի ցանկը ենթակա է հրապարակման՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով:

12. Սույն հոդվածով սահմանված դեպքերում հարկ վճարողի գործունեության կասեցումը կարող է փոխարինվել սույն մասով սահմանված տուգանքի վճարմամբ: Գործունեության կասեցումը տուգանքով փոխարինումը կատարվում է հարկ վճարողի դիմումի և տուգանքի վճարման հիման վրա:

Մինչև գործունեության կասեցումը դիմում ներկայացնելու դեպքում տուգանքը վճարվում է դիմումում նշված՝ գործունեության կասեցման հաջորդական օրերի համար: Մինչև գործունեության կասեցումը կարող է ներկայացվել միայն մեկ դիմում:

Կասեցման ընթացքում դիմում ներկայացնելու դեպքում տուգանքը վճարվում է դիմումը ներկայացնելու օրվան հաջորդող օրվանից մինչև կասեցման ավարտը յուրաքանչյուր օրվա համար: Գործունեության կասեցման ժամկետի ընթացքում դիմում ներկայացնելու դեպքում կասեցումը դադարեցվում է դիմումը ներկայացնելու օրվան հաջորդող օրվանից: Սույն կետով սահմանված դիմումի ձևը սահմանում է հարկային մարմինը:

Մինչև գործունեության կասեցումը կամ կասեցման ընթացքում ճշտված դիմում չի ներկայացվում, իսկ ներկայացվելու դեպքում՝ հարկային մարմնի կողմից չի ընդունվում:

Տուգանքի գումարի հաշվառման օր է համարվում դիմումի ներկայացման ամսաթվին հաջորդ օրը:

Հոդված 389. Դրամարկղային գործառնությունների իրականացումը

1. Դրամարկղային գործառնություններն իրականացվում են դրամարկղի և (կամ) հաշվետու անձանց միջոցով:

2. Դրամարկղային գործառնությունների իրականացման (այդ թվում՝ դրանց փաստաթղթավորման և դրամարկղային գրքի վարման) կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

3. Բանկային հաշիվներից ելքագրված կանխիկ գումարի մուտքագրումը կազմակերպության կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ դրամարկղ կատարվում է մինչև կանխիկ գումարը բանկային հաշվից հանելու օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը: Կազմակերպության կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ դրամարկղից ելքագրված կանխիկ գումարի մուտքագրումը կազմակերպության կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ բանկային հաշիվներ կատարվում է մինչև կանխիկ գումարը դրամարկղից հանելու օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը:

Հոդված 390. Կանխիկ դրամով վճարումների նկատմամբ սահմանափակումները

1. Ապրանքների մատակարարման, աշխատանքների կատարման կամ ծառայությունների մատուցման գործարքների դիմաց կանխիկ դրամով վճարումների նկատմամբ կիրառվում են հետևյալ սահմանափակումները.

1) ապրանքների մատակարարման, աշխատանքների կատարման կամ ծառայությունների մատուցման յուրաքանչյուր գործարքի դիմաց կանխիկ դրամով վճարման գումարի առավելագույն չափը սահմանվում է 300 հազար դրամ (ներառյալ՝ ԱԱՀ-ի գումարը), իսկ մեկ ամսվա ընթացքում այդպիսի գործարքների հանրագումարի մասով՝ 3 միլիոն դրամ (ներառյալ՝ ԱԱՀ-ի գումարը).

2) ապրանքների մատակարարման, աշխատանքների կատարման կամ ծառայությունների մատուցման յուրաքանչյուր գործարքի դիմաց կանխիկ դրամով վճարումների ընդունման առավելագույն չափը սահմանվում է 300 հազար դրամ (ներառյալ՝ ԱԱՀ-ի գումարը), իսկ մեկ ամսվա ընթացքում այդպիսի գործարքների հանրագումարի մասով՝ 3 միլիոն դրամ (ներառյալ՝ ԱԱՀ-ի գումարը), բացառությամբ սույն կետով սահմանված դեպքի:

Մանրածախ առևտրի կամ ծառայությունների ոլորտում ապրանքների մատակարարման, աշխատանքների կատարման կամ ծառայությունների մատուցման յուրաքանչյուր գործարքի դիմաց անհատ ձեռնարկատեր չհանդիսացող ֆիզիկական անձից կանխիկ դրամով վճարումների ընդունման առավելագույն չափը սահմանվում է 3 միլիոն դրամ (ներառյալ՝ ԱԱՀ-ի գումարը):

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված սահմանափակումների կիրառության իմաստով, կանխիկ դրամով վճարում է համարվում ապրանքների մատակարարման, աշխատանքների կատարման կամ ծառայությունների մատուցման գործարքի դիմաց կատարված բոլոր վճարումները (այդ թվում՝ կանխավճարները, մասնակի վճարումները):

3. Սույն հոդվածում նշված սահմանափակումները չեն տարածվում ներկայացուցչական ծախսերի դիմաց կատարվող վճարումների, ֆիզիկական անձանց հետ կնքված գրավոր քաղաքացիաիրավական պայմանագրերի համաձայն կազմակերպության կամ անհատ ձեռնարկատերերի համար կատարված աշխատանքների կամ կազմակերպությանը կամ անհատ ձեռնարկատիրոջը մատուցված ծառայությունների դիմաց կատարվող վճարումների, ֆիզիկական անձանց կատարվող՝ նրանց ձեռնարկատիրական գործունեության իրականացման հետ կապ չունեցող վճարումների, գյուղատնտեսական արտադրանք մթերող կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի կողմից գյուղացիական տնտեսություն վարող քաղաքացիների հետ կնքված գրավոր պայմանագրերի հիման վրա նրանցից գնված գյուղատնտեսական արտադրանքի դիմաց վճարումների վրա:

Հոդված 391. Առհաշիվ տրված կանխիկ գումարների նկատմամբ սահմանափակումները

1. Առհաշիվ անձանց կանխիկ գումարների տրման նկատմամբ կիրառվում են հետևյալ սահմանափակումները.

1) սույն անձին առհաշիվ կանխիկ գումար չի կարող տրվել, եթե նրա կողմից նախկինում ստացված առհաշիվ կանխիկ գումարների ծախսման մասին հաշվետվությունը կազմակերպությունում այդ հաշվետվությունների ընդունման համար պատասխանատուին կամ անհատ ձեռնարկատիրոջը դեռևս չի ներկայացվել, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ հաշվետվության ներկայացման ժամկետը չի լրացել.

2) կազմակերպությունների կողմից առհաշիվ տրված կանխիկ գումարների նկատմամբ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը կարող է սահմանել հետևյալ ժամկետային սահմանափակումները.

ա. գործուղումից տարբեր նպատակներով առհաշիվ տրված գումարների՝ ըստ նպատակի ծախսման կամ կազմակերպության կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ դրամարկը կամ բանկային հաշիվ վերադարձնելու առավելագույն ժամկետ.

բ. գործուղման նպատակով տրված կանխիկ դրամի՝ ըստ նպատակի չծախսված մասի կազմակերպության կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ դրամարկը կամ բանկային հաշիվ վերադարձնելու առավելագույն ժամկետ:

2. Եթե օրենքով կամ օրենքով սահմանված դեպքերում՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ պետական հիմնարկների համար կանխիկ դրամով վճարումների և առհաշիվ տրված գումարների նկատմամբ սահմանված են այլ սահմանափակումներ, ապա Օրենսգրքի 390-րդ հոդվածով և սույն հոդվածով սահմանված սահմանափակումների փոխարեն գործում են այդ սահմանափակումները:

**ԳԼՈՒԽ 75. ԱԿՑԻԶԱՅԻՆ ԴՐՈՇՄԱՆԻՇԵՐԻ ԵՎ (ԿԱՄ) ԴՐՈՇՄԱԴԻՏԱԿՆԵՐԻ
ԿԻՐԱՌՈՒԹՅՈՒՆԸ**

Չողված 392. Ակցիզային դրոշմանիշերով ապրանքների դրոշմավորումը

1. Ակցիզային դրոշմանիշերով դրոշմավորման ենթակա ապրանքներն են.

Ճածկագիրն ըստ ԱՏԳ ԱԱ	Ապրանքախմբի անվանումը	Ապրանքախմբի ի համառոտ անվանումը
2204	բնական խաղողի գինիներ՝ ներառյալ թնդեցված գինիները. խաղողի քաղցրահյութ՝ բացի 2009 ապրանքային դիրքում նշվածից	խմիչքներ
2205	վերմուտներ և խաղողի այլ բնական գինիներ՝ բուսական կամ բուրավետ կյուլթերի ավելացմամբ	խմիչքներ
2206	խմորման ենթարկված այլ խմիչքներ (օրինակ՝ սիդր, պերրի կամ տանձի սիդր, մեղրաըմպելիք). խառնուրդներ խմորման ենթարկված խմիչքներից և խմորման ենթարկված խմիչքների և ոչ ալկոհոլային խմիչքների խառնուրդներ՝ այլ տեղ չնշված կամ չընդգրկված	խմիչքներ
2207	80% ծավալային բաժին կամ ավելի սպիրտի խտությամբ չբնափոխված էթիլային սպիրտ. բնափոխված, ցանկացած խտության էթիլային սպիրտ և այլ սպիրտային թրմօղի	սպիրտ
2208	80% ծավալային բաժնից ոչ պակաս սպիրտի խտությամբ չբնափոխված էթիլային սպիրտ. սպիրտային թրմօղի, լիկյորներ և սպիրտային այլ խմիչքներ, այդ թվում՝ մինչև 9 % սպիրտայնությամբ խմիչքներ, ներառյալ՝ ալկոհոլային կոկտեյլներ	խմիչքներ
2402	սիգարներ, կտրած ծայրերով սիգարներ, սիգարելլաներ և սիգարետներ ծխախոտով կամ դրա փոխարինիչներով	ծխախոտի արտադրանք

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված աղյուսակի ԱՏԳԱԱ 2207 ծածկագրին դասվող՝ Հայաստանի Հանրապետությունում արտադրվող և Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծվող էթիլային սպիրտի վրա ակցիզային դրոշմանիշի առկայությունը պարտադիր է, եթե այդ ապրանքներն արտադրողի կամ ներմուծողի կամ այլ կերպ տարայավորողի կողմից տարայավորված են մինչև 5 լիտր տարողությամբ տարաներով:

3. Սույն մասով նախատեսված աղյուսակի ԱՏԳԱԱ 2204, 2205, 2206, 2208 ծածկագրերին դասվող՝ մինչև 0.05 լիտր տարողությամբ տարաներով տարայավորված խմիչքները, ինչպես նաև ԱՏԳԱԱ 2208 ծածկագրին դասվող՝ մինչև 9 տոկոս ներառյալ սպիրտայնություն ունեցող սպիրտային խմիչքները ենթակա չեն ակցիզային դրոշմանիշերով դրոշմավորման:

Հոդված 393. Դրոշմապիտակներով ապրանքների դրոշմավորումը

1. Դրոշմապիտակներով դրոշմավորման ենթակա ապրանքներն են.

Ծածկագիրն ըստ ԱՏԳ ԱԱ	Ապրանքախմբի անվանումը	Ապրանքախմբի համառոտ անվանումը
010511	Հավի միս	միս
0401	կաթ և սերուցք՝ ոչ խտացված և առանց շաքարի կամ այլ քաղցրացնող նյութերի հավելման	կաթնեղեն
0402	կաթ և սերուցք՝ խտացված կամ շաքարի կամ այլ քաղցրացնող նյութերի հավելմամբ	կաթնեղեն
0403	թան, մակարդված կաթ և սերուցք, յոգուրտ, կեֆիր և այլ ֆերմենտացված կամ խմորված կաթ և սերուցք՝ խտացված կամ ոչ խտացված, շաքարի հավելմամբ կամ առանց շաքարի կամ այլ քաղցրացնող նյութերի հավելման, համաբուրային հավելումներով կամ առանց դրանց, մրգերի, ընկույզների կամ կակաոյի հավելմամբ կամ առանց դրանց	կաթնեղեն
0404	կաթնային շիճուկ՝ խտացրած կամ չխտացրած, շաքար կամ այլ քաղցրացնող նյութեր ավելացրած կամ չավելացրած. մթերքներ կաթի բնական բաղադրիչներից՝ շաքար կամ այլ քաղցրացնող նյութեր ավելացրած կամ չավելացրած, այլ տեղում	կաթնեղեն

	չնշված կամ չներառված.	
0405	կարագ և կաթից պատրաստված այլ ճարպեր ու յուղեր, կաթնային մածուկներ.	կաթնեղեն
0406	պանրի տեսակներ և կաթնաշոռ	կաթնեղեն
0901	սուրճ՝ բոված կամ չբոված, կոֆեինով կամ առանց կոֆեինի, սուրճի կեղև և սուրճի հատիկների թաղանթ (պատյան), սուրճի փոխարինիչներ՝ ցանկացած համամասնությամբ սուրճ պարունակող	սուրճ
0902	թեյ՝ համաբուրային հավելումներով կամ առանց դրանց	թեյ
090300 000	մատե կամ պարագվայական թեյ	թեյ
1504	ձկան կամ ծովային կաթնասունների ճարպեր, յուղեր և դրանց զտամասեր՝ չռաֆինացված կամ ռաֆինացված, սակայն առանց փոփոխելու քիմիական կազմը	ճարպեր և յուղեր
1505	ճարպաքրտինք և դրանից ստացվող ճարպանյութեր (ներառյալ լանոլինը)	ճարպեր և յուղեր
1506	կենդանական այլ ճարպեր, յուղեր և դրանց զտամասերը՝ չռաֆինացված կամ ռաֆինացված, սակայն առանց փոփոխելու քիմիական կազմը	ճարպեր և յուղեր
1507	սոյայի ձեթ և դրա ֆրակցիաներ՝ ռաֆինացված կամ չռաֆինացված, սակայն առանց քիմիական բաղադրության փոփոխության	ձեթ
1508	գետնանուշի ձեթ և դրա ֆրակցիաներ՝ ռաֆինացված կամ չռաֆինացված, սակայն առանց քիմիական բաղադրության փոփոխության	ձեթ
1509	ծիթապտղի ձեթ և դրա խառնուրդամասեր՝ չզտված կամ զտված, բայց առանց քիմիական բաղադրության փոփոխության	ձեթ
1510 00	այլ յուղեր և դրանց զտամասերը, որոնք ստացվում են միայն կանաչ կամ սեւ ձիթապտուղներից՝ չռաֆինացված կամ ռաֆինացված, սակայն	այլ յուղեր

	առանց փոփոխելու քիմիական կազմը՝ ներառյալ այդ յուղերի կամ զտամասերի խառնուրդները ապրանքային 1509 դիրքում ընդգրկված յուղերի կամ դրանց զտամասերի հետ	
1512 11 910	արևածաղկի ձեթ	ձեթ
1512 19 900	արևածաղկի ձեթ	ձեթ
1515 21 900	եգիպտացորենի ձեթ և դրա ֆրակցիաներ	ձեթ
1515 29 900	եգիպտացորենի ձեթ և դրա ֆրակցիաներ	ձեթ
1601	երշիկներ և մսից, մսային ենթամթերքներից կամ արյունից պատրաստված համանման մթերքներ. դրանց հիմքով պատրաստված պատրաստի սննդամթերք	պատրաստի սննդամթերք
1602	մսից, մսային ենթամթերքներից կամ արյունից պատրաստի կամ պահածոյացված այլ մթերքներ	մսեղեն
1603	լուծամզվածքներ և հյուլեր մսից, ձկնից կամ խեցգետնանմաններից, կակղամարմիններից կամ ջրային այլ անողնաշարավորներից	պատրաստի սննդամթերք
1604	պատրաստի կամ պահածոյացված ձուկ, թառափազգիների խավիար և դրա փոխարինիչներ՝ պատրաստված ձկնկիթի հատիկներից	ձկնեղեն
1605	պատրաստի կամ պահածոյացված խեցգետնակերպեր, կակղամորթեր և ջրային այլ անողնաշարավորներ	ձկնեղեն
1806	շոկոլադե և կակաո պարունակող այլ պատրաստի սննդամթերք	կակաո և դրանից պատրաստված մթերքներ
1901 10 000 0	մանկական սնունդ՝ մանրածախ վաճառքի համար բաժնետրարված	պատրաստի մթերքներ
1902	մակարոնային արտադրատեսակներ՝ ջերմային մշակման ենթարկված կամ չենթարկված, միջուկով (մսից կամ այլ մթերքներից) կամ առանց	պատրաստի մթերքներ

	միջուկի կամ այլ եղանակով պատրաստված, ինչպես, օրինակ՝ սպագետտի, մակարոն, լապշա, եղջրիկներ, խմորագնդիկներ, ռավիոլա, կաննելոն, կուսկուս՝ պատրաստի կամ ոչ պատրաստի սննդի մեջ օգտագործելու համար	
1903	տապիոկ և դրա փոխարինիչները՝ պատրաստված օսլայից փաթիլների, հատիկների (գրանուկների), ձավարահա-տիկների, մանրահատիկների կամ նույնանման այլ տեսքով	պատրաստի մթերքներ
1904	պատրաստի սննդամթերք՝ ստացված հացաբույսերի հատիկները կամ հացահատիկային մթերքները (օրինակ՝ եգիպտացորենի փաթիլներ) փքելու կամ բովելու միջոցով, հացաբույսեր (բացի եգիպտացորենի հատիկներից)՝ հատիկի կամ փաթիլների տեսքով կամ այլ եղանակով մշակված հատիկի տեսքով՝ (բացի մանր և խոշոր աղացվածքի այլուրից, ձավարից)՝ նախապես եփած կամ այլ եղանակով պատրաստված, այլ տեղում չնշված կամ չներառված	պատրաստի մթերքներ
2001	բանջարեղեն, մրգեր, ընկույզներ և բույսերի այլ ուտելի մասեր՝ պատրաստված կամ պահածոյացված քացախի կամ քացախաթթվի հավելմամբ	պահածո
2002	լոլիկներ (պոմիդոր)՝ պատրաստված կամ պահածոյացված առանց քացախի կամ քացախաթթվի	պահածո
2003	սնկեր և գետնասնկեր՝ պատրաստված կամ պահածոյացված առանց քացախի կամ քացախաթթվի հավելման	պահածո
2004	այլ բանջարեղեն՝ պատրաստված կամ պահածոյացված առանց քացախի կամ քացախաթթվի հավելման, սառեցված, բացի 2006 ապրանքային դիրքում նշված մթերքներից	պահածո

2005	այլ բանջարեղեն՝ պատրաստված կամ պահածոյացված առանց քացախի կամ քացախաթթվի հավելման, չսառեցված, բացի 2006 ապրանքային դիրքում նշված մթերքներից	պահածո
2006	բանջարեղեն, մրգեր, ընկույզներ, պտուղների կեղև և բույսերի այլ մասեր՝ շաքարի միջոցով պահածոյացված (շաքարի օշարակով ներծծված, շաքարահյութով պատված, շաքարահյութով եփված, շաքարված)	պահածո
2007	ջեմեր, մրգային ժելե, մարմելադներ, մրգային կամ ընկույզի այուրե, մրգային կամ ընկույզի մածուկ՝ ստացված ջերմային մշակումից, այդ թվում՝ շաքարի կամ այլ քաղցրացնող նյութերի հավելմամբ	պահածո
2008	մրգեր, ընկույզներ և բույսերի ուտելի այլ մասեր՝ պատրաստված կամ պահածոյացված այլ եղանակով՝ շաքար կամ այլ քաղցրացնող նյութեր կամ սպիրտ պարունակող կամ չպարունակող՝ այլ տեղում չհիշատակված կամ չներառված	պահածո
2009	մրգահյութեր և բանջարեղենի հյութեր, չխմորված և սպիրտ չավելացված	հյութ
2101	սուրճի, թեյի կամ մատեի (պարագվայական թեյի) լուծամզուքներ, բնահյութեր և խտածոներ (կոնցենտրատներ) և պատրաստի մթերքներ՝ դրանց կամ սուրճի հիմքով, թեյի կամ մատեի (պարագվայական թեյի) հիմքով. բոված եղերդ և սուրճի այլ բոված փոխարինիչներ և դրանց լուծամզուքները, բնահյութերը և խտածոները	սուրճ
2105 00	պաղպաղակ և սննդային սառույցի այլ տեսակներ՝ կակաո պարունակող կամ չպարունակող	պաղպաղակ
2201	ջրեր՝ ներառյալ բնական կամ արհեստական հանքային ջրերը, գազավորված կամ չգազավորված, առանց շաքարի կամ այլ	ջուր

	քաղցրացնող կամ բուրավետ նյութերի հավելման	
2202	ջրեր՝ ներառյալ հանքային և գազավորված ջրերը, շաքարի կամ այլ քաղցրացնող կամ բուրավետ նյութերի հավելմամբ և այլ ոչ ալկոհոլային խմիչքներ	ըմպելիք
2203	գարեջուր	գարեջուր
2208	ապրանքային դիրքին դասվող՝ մինչև 9% սպիրտայնության խմիչքներ, ներառյալ ալկոհոլային կոկտեյլներ	կոկտեյլ
2209 00	քացախ և դրա փոխարինիչներ՝ ստացված քացախաթթվից	քացախ
2309	կենդանիներին կերակրելու համար օգտագործվող մթերքներ	մթերքներ
2501 00 91	աղ՝ սննդի մեջ օգտագործելու համար պիտանի	աղ
2710 19 710 0 2710 19 750 0 2710 19 820 0 2710 19 840 0 2710 19 860 0 2710 19 880 0 2710 19 920 0 2710 19 940 0 2710 19 980 0	քսայուղեր, այլ յուղեր	Նավթավերամշակման արտադրանք
2936	պրոպիտամիններ, վիտամիններ	վիտամին
3002 20 000	պատվաստանյութ՝ մարդու համար	պատվաստանյութ
3002 30 000	պատվաստանյութ՝ կենդանիների համար	պատվաստանյութ
3003	դեղամիջոց՝ թերապևտիկ և պրոֆիլակտիկ նպատակներով օգտագործման համար, մանրածախ առևտրի համար չփաթեթավորված	դեղ
3004	դեղամիջոց՝ թերապևտիկ և պրոֆիլակտիկ	դեղ

	նպատակներով օգտագործման համար՝ փաթեթավորված մանրածախ առևտրի համար	
3203 00	բուսական կամ կենդանական ծագում ունեցող ներկող նյութեր (ներառյալ ներկող լուծամզուքները՝ բացի կենդանական ածուխից)՝ որոշակի կամ անորոշ քիմիական բաղադրության, տվյալ խմբի 3-րդ ծանոթագրության մեջ նշված բուսական կամ կենդանական ծագում ունեցող ներկող նյութերի հիմքով պատրաստված պատրաստուկներ	Ներկանյութեր
3204	օրգանական սինթետիկ ներկող նյութեր՝ որոշակի կամ անորոշ քիմիական բաղադրության, պատրաստուկներ՝ պատրաստված տվյալ խմբի 3- րդ ծանոթագրության մեջ նշված օրգանական սինթետիկ ներկող նյութերի հիմքով, օրգանական սինթետիկ արտադրանք, որն օգտագործվում է որպես օպտիկական սպիտակեցնող նյութ կամ յուլմինաֆոր՝ որոշակի կամ անորոշ քիմիական բաղադրության	Ներկանյութեր
3205 00 000 0	գունավոր լաքեր, տվյալ խմբի 3-րդ ծանոթագրության մեջ նշված գունավոր լաքերի հիմքով պատրաստուկներ	լաքեր
3206	ներկող այլ նյութեր, տվյալ խմբի 3-րդ ծանոթագրության մեջ նշված և 3203, 3204 կամ 3205 ապրանքային դիրքերում ընդգրկված պատրաստուկներից տարբեր պատրաստուկներ, որպես յուլմինաֆոր օգտագործվող անօրգանական արտադրանք՝ որոշակի կամ անորոշ քիմիական բաղադրության	Ներկանյութեր
3207 10 000 0	պատրաստի գունանյութեր, ապակու պատրաստի պղտորիչներ և պատրաստի ներկեր և համանման պատրաստուկներ	Ներկանյութեր
3208	Ներկեր և լաքեր (ներառյալ արծնները և	Ներկանյութեր

	ողորկալաքերը)՝ սիկթետիկ պոլիմերների կամ քիմիապես վերափոխված բնական պոլիմերների հիմքով՝ ոչ ջրային միջավայրում դիսպերսված կամ լուծված, տվյալ խմբի 4-րդ ծանոթագրության մեջ նշված լուծույթներ	
3209	ներկեր և լաքեր (ներառյալ արծնները և ողորկալաքերը)՝ սիկթետիկ պոլիմերների կամ քիմիապես վերափոխված բնական պոլիմերների հիմքով՝ ջրային միջավայրում դիսպերսված կամ լուծված	ներկանյութեր
3210 00	այլ ներկեր և լաքեր (ներառյալ՝ արծնները, ողորկալաքերը եւ սոսնձային ներկերը), պատրաստի ջրային գուլանյութեր՝ կաշվի մշակման համար օգտագործվող	ներկանյութեր
3303 00	գուլանյութեր և պատրաստուկներ՝ տիտանի երկօքսիդի հիմքով	գուլանյութեր
3304	կոսմետիկ միջոցներ կամ դիմահարդարման և մաշկի խնամքի այլ միջոցներ (բացառությամբ դեղամիջոցների), ներառյալ՝ արևայրուքի դեմ կամ արևայրուքի համար միջոցներ, ձեռքերի կամ ոտքերի մատնահարդարման միջոցներ	կոսմետիկա
3305	մազերի խնամքի միջոցներ	կոսմետիկա
3306	բերանի խոռոչի և ատամների հիգիենայի միջոցներ՝ ներառյալ ատամնապրոթեզների ֆիքսման փոշիներն ու մածուկները. միջատամային տարածքները մաքրելու թելեր (ատամները մաքրելու մետաքսաթել), անհատական փաթեթավորմամբ՝ մանրածախ վաճառքի համար	հիգիենայի միջոցներ
3307	միջոցներ՝ սափրվելուց առաջ, սափրվելու ընթացքում կամ դրանից հետո օգտագործելու համար, անհատական օգտագործման հոտազերծիչներ, բաղադրություններ՝ լոզանք	խնամքի միջոցներ

	ընդունելու համար, մագահեռացման միջոցներ և օժանելիքային, կոսմետիկական ու հարդարման այլ միջոցներ՝ այլ տեղում չնշված կամ չներառված. հոտազերծիչներ՝ նախատեսված շենքերում օգտագործելու համար՝ բուրավետացված կամ ոչ բուրավետացված, ախտահանիչ հատկություններով օժտված կամ առանց դրանց	
3401	օճառ, մակերևութային ակտիվ օրգանական նյութեր և միջոցներ, որպես օճառ կիրառվող (կտորների, քառակողիկների կամ կաղապարվածքների ձևով)՝ օճառ պարունակող կամ չպարունակող, մակերևութային ակտիվ օրգանական նյութեր և մաշկը լվանալու համար միջոցներ՝ հեղուկների կամ քսուքների տեսքով՝ կշռաբաշխված մանրածախ առևտրի համար՝ օճառ պարունակող կամ չպարունակող, թուղթ, բամբակ, թաղիք կամ նրբաթաղիք (ֆետր) և չիյուսված նյութեր՝ ներծծված կամ պատված օճառով կամ լվացող միջոցով	օճառ
3402	մակերևութային ակտիվ օրգանական նյութեր (բացի օճառից), մակերևութային ակտիվ նյութեր, լվացող միջոցներ (ներառյալ՝ օժանդակ լվացող միջոցները) և մաքրող միջոցներ՝ օճառ պարունակող կամ չպարունակող (բացի 3401 ապրանքային դիրքի միջոցներից)	օճառ

Հայաստանի Հանրապետության տարածքում արտադրված կամ Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծված՝ շապրված կամ ցանկացած այլ կերպ տարայավորված (փաթեթավորված)՝ սույն մասով սահմանված աղյուսակում նշված ապրանքների վրա օտարման ցանկացած փուլում դրոշմապիտակի առկայությունը պարտադիր է, եթե այդ ապրանքներն արտադրողի կամ այլ փաթեթավորողի կողմից շապրված կամ ցանկացած այլ կերպ տարայավորված (փաթեթավորված) են նույն փաթեթավորմամբ ու ապրանքային տեսքով, առանց քաշը (ծավալը) փոփոխելու իրացման կամ սպառման համար:

Չոդված 394. Ակցիզային դրոշմանիշերով և (կամ) դրոշմապիտակներով դրոշմավորման պարտավորություն կրողները

1. Ակցիզային դրոշմանիշերով և (կամ) դրոշմապիտակներով դրոշմավորման (այսուհետ՝ նաև դրոշմավորում) պարտավորություն են կրում ԵՏՄ անդամ չհամարվող պետություններից՝ «Բացթողում՝ ներքին սպառման համար» և Ամմաքս առևտուր մաքսային ընթացակարգերով և ԵՏՄ անդամ համարվող պետություններից Հայաստանի Հանրապետություն դրոշմավորման ենթակա ապրանքներ ներմուծող և (կամ) Հայաստանի Հանրապետությունում դրոշմավորման ենթակա ապրանքներ արտադրող կազմակերպությունները և անհատ ձեռնարկատերերը, բացառությամբ սույն հոդվածով սահմանված դեպքերի:

2. Օրենսգրքով սահմանված կարգով Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված (հաշվառված) կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի պատվերով դրոշմավորման ենթակա ապրանքներն այլ անձանց կողմից արտադրվելու կամ շալցվելու կամ այլ կերպ տարայավորվելու (փաթեթավորվելու) և պատվիրատուին վերադարձվելու դեպքում դրոշմավորման պարտավորությունը կրում է պատվիրատուն:

3. Օրենսգրքով սահմանված կարգով Հայաստանի Հանրապետությունում չգրանցված (չհաշվառված) կազմակերպությունների և ֆիզիկական անձանց պատվերով դրոշմավորման ենթակա ապրանքներն այլ անձանց կողմից արտադրվելու կամ շալցվելու կամ այլ կերպ տարայավորվելու (փաթեթավորվելու) և Հայաստանի Հանրապետության տարածքում պատվիրատուին վերադարձվելու դեպքում դրոշմավորման պարտավորությունը կրում է այդ ապրանքներն արտադրողը կամ շալցնողը կամ այլ կերպ տարայավորողը (փաթեթավորողը):

4. Որպես գրավի առարկա՝ գրավառուին հանձնված՝ դրոշմավորման ենթակա չդրոշմավորված ապրանքների տնօրինման իրավունքն օրենսդրությամբ սահմանված կարգով գրավառուին անցնելու դեպքում դրոշմավորման պարտավորությունը կրում է գրավատուն:

5. Առանց իրավաբանական անձ ձևավորելու համատեղ գործունեություն իրականացվելու դեպքում դրոշմավորման պարտավորությունը կրում է համատեղ գործունեության հաշվետու մասնակիցը:

6. Անմիջական արտադրող կամ անմիջական ներմուծող չհանդիսացող՝ դրոշմավորման ենթակա ապրանքներ իրացնող կազմակերպությունները և անհատ ձեռնարկատերերը մինչև օրենքով սահմանված՝ դրոշմավորման ենթակա ապրանքներն իրենց կողմից առանց դրոշմավորման իրացնելու վերջնաժամկետը կարող են Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով դրոշմավորել իրենց մոտ առկա՝ դրոշմավորման ենթակա ապրանքների գույքագրված մնացորդները:

Սույն մասով սահմանված դեպքում անմիջական արտադրող կամ անմիջական ներմուծող չհանդիսացող՝ դրոշմավորման ենթակա ապրանքներ իրացնող կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի նկատմամբ կիրառվում են դրոշմավորման պարտավորություն կրող անձանց համար սույն գլխով և ակցիզային դրոշմանիշերի ու դրոշմապիտակների համակարգի կիրառությունն ապահովող համապատասխան օրենսդրական և ենթաօրենսդրական ակտերով նախատեսված կարգավորումները, եթե օրենսդրությամբ այլ բան սահմանված չէ:

Հոդված 395. Դրոշմավորման ենթակա ապրանքների չդրոշմավորումը

1. Դրոշմավորման ենթակա չեն՝

1) ֆիզիկական անձանց կողմից որպես ուղեկցող բեռ Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծվող՝ ԵՏՄ և Հայաստանի Հանրապետության մաքսային օրենսդրությամբ սահմանված արժեքային, բնահրային և քանակական չափերը չգերազանցող՝ Օրենսգրքի 392-րդ և 393-րդ հոդվածներում նշված ապրանքները.

2) Օրենսգրքի 394-րդ հոդվածին համապատասխան դրոշմավորման պարտավորություն կրող անձանց կողմից Հայաստանի Հանրապետությունից արտահանվող՝ Օրենսգրքի 392-րդ և 393-րդ հոդվածներում նշված ապրանքները, բացառությամբ Անմաքս առևտուր մաքսային ընթացակարգով արտահանվող ապրանքների:

Հոդված 396. Ակցիզային դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների տրամադրման

Կարգը

1. Ակցիզային դրոշմանիշերը և (կամ) դրոշմապիտակները տրամադրվում են Օրենսգրքով սահմանված կարգով Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված (հաշվառված)՝ դրոշմավորման պարտավորություն կրող, իսկ սույն գլխով սահմանված դեպքերում՝ նաև դրոշմավորման ենթակա ապրանքներ իրացնող, սակայն դրանց անմիջական արտադրող կամ անմիջական ներմուծող չհանդիսացող կազմակերպություններին և անհատ ձեռնարկատերերին:

2. Հայաստանի Հանրապետությունում դրոշմավորման ենթակա ապրանքներ արտադրող (այդ թվում՝ Օրենսգրքի 394-րդ հոդվածի 6-րդ մասում նշված) անձինք ակցիզային դրոշմանիշերը և (կամ) դրոշմապիտակները ձեռք են բերում հարկային մարմնից, իսկ Հայաստանի Հանրապետություն դրոշմավորման ենթակա ապրանքներ ներմուծող (այդ թվում՝ ԵՏՄ անդամ համարվող պետություններից) անձինք՝ մաքսային մարմնից:

3. Օրենսգրքի 392-րդ հոդվածի 1-ին մասի աղյուսակում նշված ապրանքների դրոշմավորման համար նախատեսված ակցիզային դրոշմանիշերը ձեռք են բերվում միևնույն ապրանքների Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծումը, իսկ Օրենսգրքի 393-րդ հոդվածի

1-ին մասի աղյուսակում նշված ապրանքների դրոշմավորման համար նախատեսված դրոշմապիտակները՝ մինչև այդ ապրանքների օտարումը:

4. Ակցիզային դրոշմանիշերը և (կամ) դրոշմապիտակները տրամադրվում են էլեկտրոնային եղանակով ներկայացված հայտի (այսուհետ՝ հայտ) և հայտի ներկայացման օրվա դրությամբ նախկինում ձեռք բերված ակցիզային դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների օգտագործման մասին հաշվետվության (այսուհետ՝ հաշվետվություն) հիման վրա, հայտ ներկայացրած կազմակերպության լիազորած ֆիզիկական անձին (անհատ ձեռնարկատիրոջ դեպքում՝ անհատ ձեռնարկատիրոջը կամ նրա կողմից լիազորված ֆիզիկական անձին)՝ հայտը ներկայացնելուց հետո 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

Սույն մասով նախատեսված հայտի և հաշվետվության ձևերը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտեի վերադաս հարկային մարմինը:

5. Ակցիզային դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների ձեռք բերման հայտը մերժվում է հայտ ներկայացրած անձանց կողմից՝

1) սույն հոդվածի 4-րդ մասում նշված հաշվետվության չներկայացման դեպքում.

2) վերադարձման ժամկետը լրացած ակցիզային դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների համար Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկված հարկային պարտավորությունների չափով տուգանքի չվճարման դեպքում.

3) նախկինում ձեռք բերված՝ ԱՏԳ ԱԱ 2402 ծածկագրին դասվող ծխախոտի արտադրանքի՝ 5 միլիոն հատը և (կամ) ԱՏԳ ԱԱ 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2402 ծածկագրերին դասվող ապրանքախմբի՝ 300 հազար հատը գերազանցող ակցիզային դրոշմանիշերի առկայության դեպքերում:

6. Ակցիզային դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների ստացումը հաստատվում է ստացականով:

7. Դրոշմավորման պարտավորություն կրող (այդ թվում՝ 394-րդ հոդվածի 6-րդ մասում նշված)՝

1) հարկ վճարողները (բացառությամբ Օրենսգրքի 13-րդ բաժնի համաձայն, շրջանառության հարկ վճարող համարվող կամ ընտանեկան ձեռնարկատիրության սուբյեկտ համարվող հարկ վճարողների) մինչև ապրանքների իրացումն էլեկտրոնային եղանակով կատարում են գրանցումներ, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ մինչև ապրանքների իրացումն էլեկտրոնային եղանակով կատարում են ճշգրտումներ այդ գրանցումներում.

2) Օրենսգրքի 13-րդ բաժնի համաձայն շրջանառության հարկ վճարող համարվող կամ ընտանեկան ձեռնարկատիրության սուբյեկտ համարվող հարկ վճարողները կարող են մինչև ապրանքների իրացումն էլեկտրոնային եղանակով գրանցումներ չկատարել, եթե գրանցման

ենթակա բոլոր տվյալները (բացառությամբ տրամադրվելիք դրոշմապիտակների սերիաների և հերթական համարների) նշում են դրոշմապիտակների ձեռք բերման հայտում: Սույն կետում նշված հարկ վճարողները անհրաժեշտության դեպքում կարող են մինչև ապրանքների իրացումն էլեկտրոնային եղանակով գրանցումներ կատարելու միջոցով ճշգրտել նախկինում իրենց կողմից ներկայացված դրոշմապիտակների ձեռք բերման հայտում նշված տվյալները:

8. Սույն հոդվածի 8-րդ մասի կիրառության իմաստով`

1) մինչև դրոշմավորման ենթակա ապրանքների իրացումն էլեկտրոնային եղանակով գրանցումների կատարումը և (կամ) գրանցման ենթակա բոլոր տվյալներով դրոշմապիտակների ձեռք բերման հայտի ներկայացումը չեն դիտվում որպես էլեկտրոնային գրանցումներում կամ դրոշմապիտակների ձեռք բերման հայտում նշված ապրանքների իրացում:

2) մինչև դրոշմավորման ենթակա ապրանքների իրացումն էլեկտրոնային եղանակով գրանցվում են դրոշմավորման ենթակա ապրանքների տեսակը, ենթատեսակը (նկարագիրը), տարողությունը (ծավալը, քաշը կամ տվյալ ապրանքատեսակին բնորոշ չափման այլ միավորը), քանակությունը և համապատասխան ակցիզային դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների սերիաներն ու հերթական համարները (այդ թվում` միջակայքերով):

9. Հարկային (տարածքային) տեսչությունները յուրաքանչյուր արտադրողի, իսկ մաքսատները` յուրաքանչյուր ներմուծողի (այդ թվում` ԵՏՄ անդամ երկրներից) համար վարում են ակցիզային դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների հաշվառման քարտեր, ըստ տեսակների: Քարտում նշվում են տրամադրված, հետ ընդունված ակցիզային դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների քանակները, սերիաները և համարները:

Հոդված 397. Դրոշմավորման կանոնները

1. Ապրանքների դրոշմավորումն իրականացվում է Օրենսգրքի 396-րդ հոդվածին համապատասխան ձեռք բերված ակցիզային դրոշմանիշերը և (կամ) դրոշմապիտակները դրոշմավորման ենթակա ապրանքների վրա փակցվելու միջոցով:

2. Եթե դրոշմապիտակներով դրոշմավորման պարտավորություն կրող (այդ թվում` Օրենսգրքի 394-րդ հոդվածի 6-րդ մասում նշված) հարկ վճարողների կողմից օտարվում են նույն փաթեթում կամ ցանկացած այլ ձևի տարայում գտնվող դրոշմապիտակներով դրոշմավորման ենթակա և ոչ ենթակա ապրանքներ, ապա դրանց դրոշմավորումը և էլեկտրոնային եղանակով գրանցումներն (այդ թվում` գրանցումներում ճշգրտումներն) իրականացվում են միայն դրոշմապիտակներով դրոշմավորման ենթակա ապրանքի մասով` սույն գլխով սահմանված կարգին համապատասխան:

3. Եթե դրոշմապիտակներով դրոշմավորման պարտավորություն կրող (այդ թվում՝ Օրենսգրքի 394-րդ հոդվածի 6-րդ մասում նշված) հարկ վճարողների կողմից օտարվում են նույն փաթեթում կամ ցանկացած այլ ձևի տարայում գտնվող դրոշմապիտակներով դրոշմավորման ենթակա մեկից ավելի ապրանքներ, ապա դրանց դրոշմավորումը և էլեկտրոնային եղանակով գրանցումներն (այդ թվում՝ գրանցումներում ճշգրտումներն) իրականացվում են յուրաքանչյուր դրոշմապիտակով դրոշմավորման ենթակա ապրանքի մասով առանձին՝ սույն գլխով սահմանված կարգին համապատասխան:

4. Հայաստանի Հանրապետությունում դրոշմավորման ենթակա ապրանքներ արտադրող (այդ թվում՝ Օրենսգրքի 394-րդ հոդվածի 6-րդ մասում նշված) հարկ վճարողները ապրանքների դրոշմավորումը կարող են իրականացնել ապրանքի արտադրության կամ իրացման նախապատրաստման ցանկացած փուլում՝ իրենց կողմից ընտրված տարածքում, բայց ոչ ուշ, քան մինչև այդ ապրանքների օտարումը:

5. Հայաստանի Հանրապետություն դրոշմապիտակներով դրոշմավորման ենթակա ապրանքներ ներմուծող հարկ վճարողները ապրանքների դրոշմավորումը կարող են իրականացնել նախքան այդ ապրանքները Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծելը կամ ներմուծելուց հետո՝ ներմուծողի կողմից ընտրված տարածքում, բայց ոչ ուշ, քան մինչև այդ ապրանքների օտարումը:

6. Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծվող՝ ԱՏԳ ԱԱ 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2402 ծածկագրերին դասվող ապրանքների ակցիզային դրոշմանիշերով դրոշմավորումն իրականացվում է մինչև այդ ապրանքների Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծումը, բացառությամբ սույն մասով սահմանված դեպքերի:

Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծվող ԱՏԳ ԱԱ 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2402 ծածկագրերին դասվող՝ բռնագրավված, հօգուտ պետության տիրազուրկ ճանաչված կամ ժառանգության իրավունքով պետությանն անցած ապրանքների, ինչպես նաև սիգարների կամ մինչև 25000 շիշ ալկոհոլային խմիչքների դրոշմավորումը կարող է իրականացվել Հայաստանի Հանրապետության տարածքում՝ մինչև մաքսային ձևակերպումների իրականացումը՝ մաքսային հսկողության ներքո:

7. Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծվող դրոշմավորման ենթակա ապրանքների՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով դրոշմավորման համար պատասխանատու է ներմուծողը, իսկ Հայաստանի Հանրապետությունում արտադրվող ապրանքների համար՝ դրոշմավորման պարտավորություն կրող (այդ թվում՝ Օրենսգրքի 394-րդ հոդվածի 6-րդ մասում նշված) անձինք:

8. Դրոշմավորման ենթակա ապրանքի վրա պետք է փակցված լինի չվնասված, ամբողջական և դրոշմավորման ենթակա ապրանքի տեսակին, ենթատեսակին (նկարագրին),

տարողությանը (ծավալին, քաշին կամ տվյալ ապրանքատեսակին բնորոշ չափման այլ միավորին) և էլեկտրոնային եղանակով գրանցված սերիա-համարին համապատասխանող ակցիզային դրոշմանիշ և (կամ) դրոշմապիտակ:

9. Ապրանքների դրոշմավորման կանոնները (այդ թվում՝ դրոշմավորման ենթակա յուրաքանչյուր ապրանքատեսակի համար կամ փաթեթի կամ ցանկացած այլ ձևով տարայի վրա դրոշմավորման տեղը) սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

10. Արգելվում է ակցիզային դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների օտարումը կամ փոխանցումը (տրամադրումը, հատկացումը) այլ անձանց, բացառությամբ «Ժամանակավոր արտահանում» (ԵՏՄ անդամ երկրների մասով՝ «մաքսային տարանցում») մաքսային ընթացակարգերով արտահանված ակցիզային դրոշմանիշերը և (կամ) դրոշմապիտակներն օտարերկրյա պայմանադիր կողմին փոխանցելը:

Յոթերորդ Բաժնի 398-րդ հոդված. Ակցիզային դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների նմուշների, տեխնիկական պահանջների և արժեքի սահմանումը, կիրառության մեջ

դնելը

1. Հայաստանի Հանրապետությունում արտադրվող կամ Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծվող ապրանքների դրոշմավորման համար նախատեսված ակցիզային դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների նմուշները, չափը, ձևը, գույնը և տեխնիկական պահանջները սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտեի համապատասխանաբար՝ վերադաս հարկային կամ մաքսային մարմինը:

2. Հայաստանի Հանրապետությունում արտադրվող և Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծվող դրոշմավորման ենթակա ապրանքների ակցիզային դրոշմանիշերը և (կամ) դրոշմապիտակները պետք է տարբերվեն գույնով և համապատասխանաբար՝ «տեղական» կամ «ներմուծված» մակագրություններով:

3. Ակցիզային դրոշմանիշը և (կամ) դրոշմապիտակը պետք է հնարավորություն ընձեռի Apple iOS 6, Android 4, Windows Phone 8, ինչպես նաև համարժեք կամ առավել բարձր օպերացիոն համակարգերից որևէ մեկով աշխատող համընդհանուր օգտագործման էլեկտրոնային շարժական սարքի (բջջային հեռախոս, պլանշետ և այլն) միջոցով տեսանելի դարձնել ապրանքն արտադրողի կամ ներմուծողի անվանումը, հասցեն, ՀՎՀՀ-ն, ապրանքի տեսակը, ենթատեսակը (նկարագիրը), ապրանքի տարողությունը (ծավալը, քաշը կամ տվյալ ապրանքատեսակին բնորոշ չափման այլ միավորը, բացառությամբ Օրենսգրքի 393-րդ հոդվածով սահմանված՝ ԱՏԳ ԱԱ 3304, 3305, 3401 և 3402 ծածկագրերին դասվող այն

ապրանքների դրոշմավորման համար նախատեսված դրոշմապիտակների, որոնց համար հնարավոր չէ սահմանել համապատասխան չափման միավոր):

4. Ակցիզային դրոշմանիշը և (կամ) դրոշմապիտակը դրոշմավորման ենթակա ապրանքի վրա փակցնելուց (դրոշմավորելուց) հետո պետք է բացառվի այն անվնաս պոկելու հնարավորությունը:

5. Ակցիզային դրոշմանիշի և (կամ) դրոշմապիտակի արժեքը որոշվում է՝ կախված տվյալ նմուշի արտադրության, պահպանության, օգտագործումից հանելու հետ կապված ծախսերից:

6. Յուրաքանչյուր հարկային տարում կիրառվող ակցիզային դրոշմանիշի և (կամ) դրոշմապիտակի արժեքը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

7. Ակցիզային դրոշմանիշի և (կամ) դրոշմապիտակի արժեքը հրապարակվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտեի վերադաս հարկային մարմնի պաշտոնական ինտերնետային կայքում՝ յուրաքանչյուր տարվա սկզբից առնվազն մեկ ամիս առաջ: Սույն մասով սահմանված ժամկետում ակցիզային դրոշմանիշի և (կամ) դրոշմապիտակի արժեքը չհրապարակվելու դեպքում, տվյալ տարում կիրառվում է ակցիզային դրոշմանիշի և (կամ) դրոշմապիտակի նախորդ տարվա արժեքը:

8. Վերադաս հարկային և (կամ) մաքսային մարմնի կողմից սահմանած նմուշի ակցիզային դրոշմանիշերը և (կամ) դրոշմապիտակները կիրառության մեջ են դրվում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ:

Չոդված 399. Չօգտագործված, վնասված կամ կիրառությունից հանված ակցիզային

դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների վերադարձը

1. Չօգտագործված ակցիզային դրոշմանիշերը և (կամ) դրոշմապիտակները վերադարձվում են դրանց ձեռք բերման ամսվան հաջորդող վեցամսյա ժամկետում:

Նշված ժամկետը հարկային կամ մաքսային մարմնի կողմից հարկ վճարողի դիմումի հիման վրա երկարաձգվում է դիմումում նշված ժամկետով, բայց ոչ ավելի, քան 90 օր:

2. Վնասված ակցիզային դրոշմանիշերը և (կամ) դրոշմապիտակները վերադարձվում են յուրաքանչյուր կիսամյակի արդյունքներով, մինչև կիսամյակին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ:

3. Չօգտագործված, վնասված կամ կիրառությունից հանված «տեղական» մակագրությամբ նշումով ակցիզային դրոշմանիշերը և (կամ) դրոշմապիտակները հարկ վճարողի կողմից վերադարձվում են հարկային, իսկ «ներմուծված» մակագրությամբ նշումովները՝ մաքսային մարմին, հարկ վճարողի դիմումի հիման վրա:

4. Հարկային կամ մաքսային մարմինը դիմումը ստանալուց հետո՝ 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում ստուգում է վնասված ակցիզային դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների համապատասխանությունը սույն հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված պահանջներին և ընդունում է որոշում, այդ պահանջներին դրանց համապատասխանության (անհամապատասխանության) մասին և ծանուցում հարկ վճարողին, որոշման ընդունման օրվան հաջորդող 2 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

5. Չօգտագործված ակցիզային դրոշմանիշերը և (կամ) դրոշմապիտակները հարկային կամ մաքսային մարմնի կողմից հետ են ընդունվում առանց սույն հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված պահանջներին դրանց համապատասխանությունը ստուգելու:

6. Վնասված ակցիզային դրոշմանիշերը և (կամ) դրոշմապիտակները հարկային կամ մաքսային մարմինների կողմից չեն ընդունվում, եթե չեն պահպանվել հետևյալ պայմանները.

1) ակցիզային դրոշմանիշերը և դրոշմապիտակները պետք է փակցված լինեն առանձին էջերի վրա՝ առանց ծալքերի և անհարթությունների,

2) պետք է պարզ երևան ակցիզային դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակի սերիան և համարը,

3) ակցիզային դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների պատռվածքի դեպքում պատռված մասերը պետք է միացված լինեն:

**ԲԱԺԻՆ 18. ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ ՕՐԵՆՍԱԳՐՔՈՎ ՍԱՀՄԱՆՎԱԾ
ՊԱՀԱՆՁՆԵՐԸ ԽԱԽՏԵԼՈՒ ԿԱՄ ՉԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ**

**ԳԼՈՒԽ 76. ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԻՐԱՎԱԽԱՆՏՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ
ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐԸ**

Հոդված 400. Հարկային իրավախախտումը և հարկային պատասխանատվությունը

1. Հարկային իրավախախտում է համարվում հարկ վճարողի կամ հարկային գործակալի հակաիրավական այնպիսի գործողությունը կամ անգործությունը, որի համար Օրենսգրքով և (կամ) վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված է հարկային պատասխանատվություն:

2. Հարկային պատասխանատվությունը իրավական պատասխանատվության ինքնուրույն տեսակ է, որն ուղղված է պետության ֆինանսական կայունության և ֆինանսական շահերի ապահովմանը՝ հարկային օրենսդրությունը և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքները խախտելու հետևանքով պետությանը պատճառված կյուլթական վնասի լրիվ ծավալով հատուցման, ինչպես նաև իրավախախտում կատարած հարկ վճարողի նկատմամբ լրացուցիչ պարտավորություն սահմանելով՝ նրան հարկային պարտավորության անհապաղ կատարումը պարտադրելու և հետագա հարկային իրավախախտումները կանխարգելելու միջոցով:

3. Հարկային իրավախախտման համար հարկ վճարողները կամ հարկային գործակալները հարկային պատասխանատվության են ենթարկվում բացառապես Օրենսգրքով և վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված հիմքերով և կարգով:

Հոդված 401. Հարկային իրավախախտումների արձանագրումը

1. Հարկային վարչարարության իրականացման ընթացքում հարկային իրավախախտում հայտնաբերելուց անմիջապես հետո հարկային մարմնի պատասխանատու պաշտոնատար անձը կազմում է արձանագրություն, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ հարկային իրավախախտումները բացահատվում և արձանագրվում են հարկային մարմնի կողմից Օրենսգրքով սահմանված կարգով իրականացվող ստուգումների, ուսումնասիրությունների կամ օրենքով սահմանված կարգով իրականացվող օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների իրականացման արդյունքում:

2. Արձանագրության ձևը հաստատում է վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարը: Արձանագրությունը պետք է պարունակի՝

1) արձանագրության կազմման վայրը, տարին, ամիսը, ամսաթիվը և համարը.

2) հարկային իրավախախտում կատարած անձի անունը, ազգանունը, կազմակերպության լրիվ անվանումը, ՀՎՀՀ-ն՝ առկայության դեպքում, իսկ ԱԱՀ վճարողների դեպքում՝ նաև ԱԱՀ վճարողի հաշվառման համարը, նրանց բնակության (գտնվելու վայրի) հասցեները, ֆիզիկական անձի անձնագրային տվյալները և (կամ) հանրային ծառայությունների համարանիշը (հայտնի լինելու դեպքում)։

3) հարկային իրավախախտումների նկարագրությունը, ժամանակահատվածը, ձեռք բերված տեղեկությունները և այն իրավական նորմերը, որոնց պահանջները չեն կատարվել։

4) ձեռք բերված տեղեկությունների սահմաններում հարկային պարտավորության նախնական հաշվարկը և պատասխանատվության կիրառման իրավական հիմքերը։

5) արձանագրությունը կազմած հարկային մարմնի պաշտոնատար անձի պաշտոնը, անունը, ազգանունը, ստորագրությունը։

3. Կազմված արձանագրությանը կարող են կցվել հարկային իրավախախտման փաստը հիմնավորող համապատասխան փաստաթղթեր, լուսանկարներ, Էլեկտրոնային տեղեկություններ պարունակող կրիչներ, նյութեր և անհրաժեշտ տեղեկություններ պարունակող այլ իրեր։

4. Արձանագրությունը կազմելուց հետո այն ներկայացվում է հարկային մարմնի կառուցվածքային ստորաբաժանման ղեկավարին՝ հետագա ընթացքն ապահովելու նպատակով։ Եթե կազմված արձանագրության հիման վրա հարուցվում է վարչական կամ քրեական վարույթ, ապա արձանագրությունը պահպանվում է վարչական կամ քրեական գործում, իսկ եթե վարույթ չի հարուցվում, այն պահպանվում է հարկ վճարողի հարկային գործում՝ հետագա հարկային հսկողության ընթացքում օգտագործելու նպատակով։

Հոդված 402. Հարկային իրավախախտման համար հարկային

պատասխանատվություն կիրառելու ընդհանուր պայմանները

1. Հարկ վճարողները կամ հարկային գործակալները հարկային պատասխանատվության ենթակա չեն, եթե իրավախախտման օբյեկտ հանդիսացող տվյալ հարկային իրավահարաբերությունում առաջնորդվել են հարկային մարմնի պաշտոնական պարզաբանումներով։

2. Հարկ վճարողները կամ հարկային գործակալները հարկային մարմնի կամ օրենքով լիազորված այլ պետական մարմինների կողմից հարկային պատասխանատվության են ենթարկվում Օրենսգրքով սահմանված կարգով ընդունված ստուգման ակտով, ուսումնասիրության արձանագրությամբ, եթե Օրենսգրքով նախատեսված է ուսումնասիրության արդյունքում հարկային պարտավորությունների առաջադրում, օպերատիվ հետախուզական միջոցառման արդյունքում կազմված վարչական ակտով կամ այլ վարչական ակտով։

3. Հարկ վճարողի կամ հարկային գործակալի կողմից երկու և ավելի հարկային իրավախախտում կատարելու դեպքում հարկային պատասխանատվությունը կիրառվում է յուրաքանչյուր իրավախախտման համար առանձին:

4. Հարկ վճարողին կամ հարկային գործակալին հարկային իրավախախտման համար պատասխանատվության ենթարկելը չի ազատում նրանց կամ նրանց պաշտոնատար անձանց նկատմամբ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված վարչական, քրեական կամ այլ պատասխանատվության կիրառումից:

5. Հարկային պատասխանատվության կիրառումը հարկ վճարողին չի ազատում Օրենսգրքով սահմանված հարկային պարտավորությունների կատարումից, եթե Օրենսգրքով այլ բան սահմանված չէ: Հարկ վճարողի կամ հարկային գործակալի կողմից հարկային մարմնի պաշտոնատար անձանց գործողությունների, անգործության կամ նրանց կողմից ընդունված իրավական ակտերի բողոքարկումը չի կասեցնում հարկային պատասխանատվության կիրառման արդյունքում առաջադրված հարկային պարտավորությունների կատարումը:

6. Սույն բաժնի կիրառության իմաստով, հարկային իրավախախտումը համարվում է մեկ տարվա մեջ կրկին անգամ (կրկնակի) կատարված, եթե այն հարկային մարմնի կողմից արձանագրվել է պատասխանատվության կիրառության վերջին վարչական ակտի ամսաթվին հաջորդող 12 ամսվա ընթացքում, բացառությամբ Օրենսգրքով սահմանված դեպքերի:

Հոդված 403. Հարկային պատասխանատվության տեսակները

1. Հարկային իրավախախտման համար կարող են կիրառվել հարկային պատասխանատվության հետևյալ տեսակները.

- 1) նախազգուշացում.
- 2) տույժի հաշվարկում.
- 3) տուգանքի նշանակում.
- 4) հարկային իրավախախտման առարկա հանդիսացող գույքի բռնագրավում.
- 5) հարկ վճարողի գործունեության կասեցում:

2. Նախազգուշացման դեպքում լրացուցիչ հարկային պարտավորություններ չեն առաջանում:

3. Տույժի հաշվարկման դեպքում Օրենսգրքի՝ հարկային պատասխանատվություն սահմանող հոդվածով սահմանված կարգով հաշվարկվում է լրացուցիչ հարկային պարտավորություն սահմանված ժամկետից ուշ վճարելու յուրաքանչյուր օրվա համար հաստատուն տոկոսադրույքով:

4. Տուգանքի նշանակման դեպքում Օրենսգրքի՝ հարկային պատասխանատվություն սահմանող հոդվածով սահմանված կարգով հաշվարկվում է լրացուցիչ հարկային

պարտավորություն՝ տոկոսային կամ հաստատուն դրույքաչափով՝ արտահայտված ՀՀ դրամով:

5. Հարկային իրավախախտման առարկա հանդիսացող գույքի բռնագրավման դեպքում լրացուցիչ հարկային պարտավորություններ չեն հաշվարկվում, իսկ իրավախախտման առարկա հանդիսացող գույքը վերադաս հարկային մարմնի կողմից ընդունված և սահմանված կարգով ուժի մեջ մտած՝ բռնագրավման վերաբերյալ որոշման հիման վրա հարկադիր կարգով անհատույց վերցվում է՝ որպես պետական սեփականություն: Հարկային իրավախախտման առարկա հանդիսացող գույքի բռնագրավում նախատեսող հարկային իրավախախտում բացահայտելու դեպքում հարկային մարմինն անհապաղ ձեռնարկում է Օրենսգրքով սահմանված՝ հարկային պարտավորությունների կատարումն ապահովող՝ գույքի արգելանքի ապահովման միջոցը: Հարկադիր կարգով պետական սեփականություն դարձած գույքի պահպանման և տնօրինման կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

6. Հարկ վճարողի գործունեության կասեցման դեպքում լրացուցիչ հարկային պարտավորություն չի առաջանում: Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում կասեցումը կարող է փոխարինվել տուգանքով:

7. Միևնույն հարկային իրավախախտման համար չի կարող կիրառվել հարկային պատասխանատվության տարբեր տեսակներ, բացառությամբ սույն հոդվածի 6-րդ մասում նշված դեպքերի:

8. Սույն հոդվածով սահմանված հարկային պատասխանատվության տեսակների նկատմամբ տույժեր չեն հաշվարկվում:

ՉԼՈՒԽ 77. ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԻՐԱՎԱՒԱՅՆՏՈՒՄՆԵՐԻ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԴԵՊՔՈՒՄ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հոդված 404. Հարկի վճարումը սահմանված ժամկետներից ուշացնելը

1. Հարկի վճարումը սահմանված ժամկետներից ուշացնելու դեպքում ժամկետանց յուրաքանչյուր օրվա համար հարկ վճարողը (հարկային օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում հարկային գործակալը) վճարում է տույժ՝ 0.15 տոկոսի չափով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված տույժը կիրառվում է ժամանակին չմուծված հարկի գումարների (այդ թվում՝ հարկային օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում հարկային գործակալի կողմից չվճարված), հարկերի կանխավճարային գումարների, հարկային հսկողության արդյունքներով հայտնաբերված (պակաս ցույց տրված) հարկման օբյեկտի գծով հարկի գումարի նկատմամբ՝ դրանց վճարման ժամկետից անցած ամբողջ ժամանակաշրջանի համար, բայց ոչ ավելի, քան 365 օրվա համար:

3. Սույն հոդվածով սահմանված կարգով տույժեր են հաշվարկվում նաև այն դեպքերում, երբ՝

1) Օրենսգրքի 64-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 18-րդ կետով սահմանված մասնագիտական հանձնաժողովը փոփոխում կամ կասեցնում է արտոնյալ որակված սուբսիդիաների, սուբվենցիաների և դրամաշնորհային ծրագրերը՝ դրանց շրջանակներում պակաս վճարված կամ չվճարված ԱԱՀ-ի գումարների նկատմամբ.

2) Օրենսգրքի 64-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 39-րդ կետով սահմանված՝ լիազորված տնտեսական օպերատորի կարգավիճակ ունեցող հարկ վճարողի կողմից ԵՏՄ անդամ չհամարվող պետություններից Հայաստանի Հանրապետության տարածք ներմուծված ապրանքների համար Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկվող ԱԱՀ-ի գումարների նկատմամբ՝ սկսված ԵՏՄ անդամ չհամարվող պետություններից Հայաստանի Հանրապետության տարածք ապրանքների ներմուծման համար ԱԱՀ-ի գումարների վճարման՝ Օրենսգրքով սահմանված վերջնաժամկետին հաջորդող օրվանից, եթե այդ ապրանքները կամ դրանց վերամշակման արդյունքում ստացված ապրանքները ներմուծման օրվանը հաջորդող 180 օրվա ընթացքում չեն վերաարտահանվում Հայաստանի Հանրապետության տարածքից:

Հոդված 405. Հարկային հաշվարկը սահմանված ժամկետից ուշ ներկայացնելը կամ չներկայացնելը

1. Հարկ վճարողների կամ հարկային գործակալների կողմից հարկային մարմին ներկայացվող հարկային հաշվարկը Օրենսգրքով կամ վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված ժամկետից ուշ ներկայացվելու կամ չներկայացվելու դեպքում այդ ժամկետին հաջորդող յուրաքանչյուր 15 լրացած օրվա համար (անկախ 15-րդ օրը ոչ աշխատանքային լինելու հանգամանքից) հարկ վճարողից կամ հարկային գործակալից գանձվում է տուգանք (նաև ստուգման ակտով)՝ հաշվարկված հարկի ընդհանուր գումարի 5 տոկոսի չափով:

2. Սույն հոդվածով սահմանված տուգանքի հաշվարկը դադարում է համապատասխան հարկային հաշվարկը հարկային մարմին ներկայացնելու պահից կամ տվյալ հարկի կամ վճարի գծով համալիր հարկային ստուգման ակտի կազմման ամսաթվից:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված տուգանքների հանրագումարը չպետք է գերազանցի այդ հարկի հաշվարկված ընդհանուր գումարը:

Հոդված 406. Հարկի կամ վճարի գումարը պակաս ցույց տալը

1. Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի յուրաքանչյուր հարկային հաշվարկում հարկի կամ վճարի գումարը Օրենսգրքով կամ վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված կարգով հաշվարկվող չափից պակաս ցույց տալու դեպքերում գանձվում է պակաս ցույց տրված հարկի կամ վճարի

գումարը, ինչպես նաև տուգանք՝ այդ գումարի 50 տոկոսի չափով, բացառությամբ սույն հոդվածի 3-րդ, 4-րդ և 5-րդ մասերով սահմանված դեպքերի:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված խախտումը դրա արձանագրմանը հաջորդող մեկ տարվա ընթացքում կրկին անգամ կատարելու դեպքում գանձվում է պակաս ցույց տրված հարկի կամ վճարի գումարը, ինչպես նաև տուգանք՝ այդ գումարի 100 տոկոսի չափով, բացառությամբ սույն հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված դեպքերի: Սույն մասի կիրառության իմաստով, կրկնակի խախտման օր է համարվում խախտման արձանագրմանը հաջորդող մեկ տարվա ընթացքում՝

1) մինչև հարկային հաշվարկը հարկային մարմին ներկայացնելու համար Օրենսգրքով կամ վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված ժամկետը խախտում ներառող հարկային հաշվարկը հարկային մարմին փաստացի ներկայացնելու օրը (անկախ հետագայում ճշտված հարկային հաշվարկներ ներկայացնելու հանգամանքից):

2) հարկային հաշվարկը հարկային մարմին ներկայացնելու համար Օրենսգրքով կամ վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված ժամկետի ավարտից հետո խախտում ներառող հարկային հաշվարկը հարկային մարմին ներկայասնելու դեպքում՝ հարկային հաշվարկը հարկային մարմին ներկայացնելու համար Օրենսգրքով կամ վճարների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված ժամկետի վերջին օրը (անկախ հետագայում ճշտված հարկային հաշվարկներ ներկայացնելու հանգամանքից):

3. Առանց միասնական հաշվին մուտքագրման ենթակա գումարների հիմնավորվածության ուսումնասիրության կամ ստուգման, միասնական հաշվին մուտքագրված՝ հարկ վճարողի դիմումով ներկայացված գումարը Օրենսգրքով սահմանված կարգով որոշվող՝ միասնական հաշվին մուտքագրման ենթակա գումարը գերազանցելու դեպքում գումարի գերազանցող մասը վերականգնվում է (պակասեցվում է միասնական հաշվից), և հարկ վճարողից գանձվում է տուգանք՝ միասնական հաշվին ավել մուտքագրված գումարի 50 տոկոսի չափով, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ միասնական հաշվին գումարների ավել մուտքագրումը հետևանք է սույն հոդվածի 1-ի մասով սահմանված խախտման:

4. Շրջանառության հարկ վճարողների կողմից յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի հարկային հաշվարկում հարկի գումարը Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկվող չափից պակաս ցույց տալու դեպքերում գանձվում է պակաս ցույց տրված հարկի գումարը, ինչպես նաև տուգանք՝ այդ գումարի 100 տոկոսի չափով:

5. Եթե համապատասխան հաշվետու ժամանակաշրջանի հարկային հաշվարկում պակաս ցույց տրված հարկի կամ վճարի գումարը (կամ դրանց մի մասը) ցույց է տրվել՝

1) տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանին նախորդող՝ համալիր հարկային ստուգմամբ ստուգվող ժամանակաշրջանում ընդգրկված որևէ հաշվետու ժամանակաշրջանում, ապա սույն հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերով սահմանված տուգանքներն այդ գումարների մասով չեն կիրառվում:

2) տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող՝ համալիր հարկային ստուգմամբ ստուգվող ժամանակաշրջանում ընդգրկված որևէ հաշվետու ժամանակաշրջանում, ապա սույն հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերով սահմանված տուգանքներն այդ գումարների մասով կիրառվում են 50 տոկոսով:

Սույն մասի կիրառության իմաստով, հաշվետու ժամանակաշրջաններին նախորդող՝ համալիր հարկային ստուգմամբ ստուգվող ժամանակաշրջանում ընդգրկված հաշվետու ժամանակաշրջաններում՝

1) ավելի վաղ ցույց տրված՝ հարկի կամ վճարի ավել գումարները մարված են համարվում համապատասխան հաշվետու ժամանակաշրջանի հարկային հաշվարկում ավելի վաղ ցույց տրված՝ հարկի կամ վճարի պակաս գումարների հաշվին:

2) ավելի վաղ ցույց տրված՝ հարկի կամ վճարի պակաս գումարները մարված են համարվում համապատասխան հաշվետու ժամանակաշրջանի հարկային հաշվարկում ավելի վաղ ցույց տրված՝ հարկի կամ վճարի ավել գումարների հաշվին:

Հոդված 407. Հարկային վնասն ավել ցույց տալը

1. Յուրաքանչյուր հարկային տարվա համար հարկային մարմին ներկայացված շահութահարկի հաշվարկում հարկային վնասն ավել ցույց տալու դեպքում համալիր հարկային ստուգմամբ այդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար ավել ցույց տված հարկային վնասը պակասեցվում է, այդ թվում՝ Օրենսգրքով սահմանված կարգով հետագա հաշվետու ժամանակաշրջաններ տեղափոխվող չափով, իսկ յուրաքանչյուր հարկային տարվա շահութահարկի հաշվարկում հարկային վնասը մեկ միլիոն դրամ և ավելի չափով ավել ցույց տալու համար գանձվում է տուգանք՝ երկու հարյուր հազար դրամի չափով:

Հոդված 408. Հաշվապահական հաշվառումը սահմանված կարգով չվարելը կամ հաշվապահական հաշվառման տվյալները ստուգում իրականացնող

պաշտոնատար անձանց չներկայացնելը

1. «Հաշվապահական հաշվառման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքին համապատասխան հաշվապահական հաշվառումը համակարգչային ծրագրերով վարելու պարտավորություն ունեցող կազմակերպությունների կողմից հաշվապահական հաշվառումը «Հաշվապահական հաշվառման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված համակարգչային ծրագրերով չվարելու կամ համալիր հարկային ստուգում իրականացնող պաշտոնատար անձանց գրավոր պահանջով դրան հաջորդող

աշխատանքային օրը սույն հոդվածով սահմանված՝ հաշվապահական հաշվառման համակարգչային ծրագրի միջոցով ստեղծված ֆայլի պատճենը (ստուգման հանձնարարականով ընդգրկվող ժամանակահատվածի մասով) ստուգում իրականացնող պաշտոնատար անձանց էլեկտրոնային կրիչով չտրամադրելու դեպքում գանձվում է տուգանք՝

1) հինգ միլիոն դրամի չափով՝ Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկված՝ նախորդ հարկային տարվա արդյունքներով համախառն եկամտի 1 միլիարդ դրամի շեմը գերազանցած կազմակերպությունների նկատմամբ:

2) երեք միլիոն դրամի չափով՝ Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկված՝ նախորդ հարկային տարվա արդյունքներով համախառն եկամտի 500 միլիոն դրամի շեմը գերազանցած կազմակերպությունների նկատմամբ:

2. Սույն հոդվածով սահմանված դեպքերում հաշվապահական հաշվառման համակարգչային ծրագրի միջոցով ստեղծված ֆայլի պատճենը ստուգում իրականացնող պաշտոնատար անձանց էլեկտրոնային կրիչով տրամադրումը արձանագրվում է հանձնման-ընդունման ակտով, որը ստորագրվում է հարկ վճարողի և ստուգում իրականացնող պաշտոնատար անձանց կողմից:

3. Սույն հոդվածով սահմանված դեպքերում բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ապահովագրական ընկերությունների կամ ներդրումային ընկերությունների կողմից հաշվապահական հաշվառման համակարգչային ծրագրի միջոցով ստեղծված ֆայլի պատճենը ստուգում իրականացնող պաշտոնատար անձանց կողմից պահանջվելու և էլեկտրոնային կրիչով նշյալ պաշտոնատար անձանց տրամադրվելու կարգն ու պայմանները սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

Հոդված 409. Ապրանքային մնացորդի հաշվառման կարգը խախտելը

1. Համալիր հարկային ստուգումների ընթացքում պատրաստի արտադրանքի, ապրանքների մատակարարման կամ պահպանման վայրերում Օրենսգրքով սահմանված կարգով պատրաստի արտադրանքի, ապրանքների մնացորդի պակասորդ (այսուհետ՝ պակասորդ) հայտնաբերվելու դեպքում ԱԱՀ վճարողից գանձվում է տուգանք՝ պակասորդի գնի (արժեքի) 50 տոկոսի չափով, իսկ սույն մասով կամ սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված խախտումն արձանագրվելուց հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում, խախտման կրկնական փաստ արձանագրելու դեպքում՝ պակասորդի գնի (արժեքի) 100 տոկոսի չափով:

2. Չափագրումների ընթացքում պատրաստի արտադրանքի, ապրանքների մատակարարման կամ պահպանման վայրերում Օրենսգրքով սահմանված կարգով պակասորդ հայտնաբերվելու դեպքում պակասորդի գնի (արժեքի) 50 տոկոսի չափով, իսկ սույն մասով կամ սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված խախտումն արձանագրվելուց հետո մեկ տարվա ընթացքում խախտման կրկնական փաստ արձանագրելու դեպքում՝ պակասորդի գնի (արժեքի) 100 տոկոսի չափով տուգանքը գանձվում է՝

1) ԱԱՀ վճարողից.

2) այն հարկ վճարողից, որի մոտ չափագրումների անցկացման հարկային տարվա ընթացքում մինչև չափագրումը որևէ ամսում, ապրանքների, արտադրանքի, ծառայությունների և ակտիվների իրացման շրջանառությունը գերազանցել է 100 միլիոն դրամը.

3) այն հարկ վճարողից, որի մոտ չափագրումների անցկացման հարկային տարվա ընթացքում մինչև չափագրումը որևէ ամսում, ԵՏՄ անդամ չհանդիսացող պետություններից «Բացթողում՝ ներքին սպառման համար» մաքսային ընթացակազմվ ներմուծված ապրանքների մաքսային արժեքի, իսկ ԵՏՄ անդամ պետություններից ներմուծված ապրանքների՝ սահմանված կարգով որոշվող ԱԱՀ-ով հարկման բազայի (առանց ակցիզային հարկի) հանրագումարը գերազանցել է 100 միլիոն դրամը:

3. Սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված՝ չափագրումների ընթացքում պակասորդի համար տուգանքը կարող է կիրառվել յուրաքանչյուր հարկային տարվա ընթացքում միայն մեկ անգամ:

4. Սույն հոդվածով սահմանված տուգանքները արտադրանքի, ապրանքների պակասորդի մասով հանդիսանում են վերջնական հարկային պարտավորություններ:

5. Սույն հոդվածով սահմանված տուգանքը չի կիրառվում Օրենսգրքի 13-րդ բաժնի համաձայն, արտոնագրային հարկ վճարողների նկատմամբ՝ արտոնագրային հարկի օբյեկտ համարվող գործունեության տեսակների մասով:

Հոդված 410. Ապօրինի գործունեությամբ զբաղվելը

1. «Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով իրականացվող օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների արդյունքում ապօրինի գործունեության հայտնաբերման դեպքում գանձվում է տուգանք՝ այդ գործունեության արդյունքում Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկված իրացման շրջանառության 50 տոկոսի չափով, բայց ոչ պակաս երկու հարյուր հազար դրամից: Սույն հոդվածի կիրառության իմաստով, ապօրինի գործունեություն է համարվում առանց օրենքով սահմանված պետական գրանցման (հաշվառման) կամ առանց հարկային մարմիններում հաշվառման ձեռնարկատիրական (բացառությամբ օրենքով արգելված գործունեության) գործունեության իրականացումը:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված խախտումն արձանագրվելուց հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների արդյունքում խախտման կրկնակի և հետագա (անկախ իրականացվող ձեռնարկատիրական գործունեության տեսակից) փաստը արձանագրվելու դեպքում գանձվում է տուգանք՝ այդ գործունեության արդյունքում Օրենսգրքին համապատասխան հաշվարկված իրացման շրջանառության (համախառն եկամտի) 100 տոկոսի չափով, բայց ոչ պակաս հինգ հարյուր հազար դրամից:

3. Եթե իրականացվող ապօրինի գործունեությունը «Լիցենզավորման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքին համապատասխան ենթակա է լիցենզավորման կամ «Գործունեության իրականացման ծանուցման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքին համապատասխան ենթակա է ծանուցման, ապա սույն հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերով սահմանված տուգանքներից բացի, խախտումներ կատարած անձանցից գործունեության յուրաքանչյուր տեսակի մասով գանձվում է նաև լիցենզիան տալու կամ ծանուցման ենթակա գործունեությամբ զբաղվելու իրավունք ձեռք բերելու համար օրենքով սահմանված պետական տուրքի (տարեկան պետական տուրքի գանձման օբյեկտի դեպքում մեկ տարվա պետական տուրքի) դրույքաչափին համապատասխան գումարի չափով վնասի հատուցում: Եթե իրականացվում են մեկից ավելի լիցենզավորման կամ ծանուցման ենթակա ապօրինի գործունեության տեսակներ և (կամ) դրանք իրականացվում են մեկից ավելի վայրերում (լիցենզավորման կամ ծանուցման ենթակա գործունեությունը միայն լիցենզիայում կամ ծանուցման մեջ նշված վայրում իրականացնելու՝ օրենքով սահմանված պահանջի դեպքում), ապա պետական տուրքի գումարի չափով վնասի հատուցումը գանձվում է գործունեության յուրաքանչյուր տեսակի և (կամ) գործունեության իրականացման յուրաքանչյուր վայրի համար առանձին՝ օրենքով սահմանված պետական տուրքի դրույքաչափերին համապատասխան գումարի չափով:

4. Սույն հոդվածով սահմանված խախտումներ հայտնաբերելու նպատակով իրականացվող օպերատիվ-հետախուզական միջոցառման ընթացքում հարկ վճարողի պահանջով հարկային մարմնի պաշտոնատար անձը ներկայացնում է օպերատիվ-հետախուզական միջոցառում իրականացնելու մասին որոշման քաղվածքը:

5. Սույն հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերով սահմանված տուգանքներն ապօրինի գործունեություն իրականացնողների համար ապօրինի գործունեության մասով վերջնական հարկային պարտավորությունն են:

6. Սույն հոդվածով սահմանված տուգանքների կիրառության իմաստով, ապօրինի գործունեություն իրականացնողի իրացման շրջանառության որոշման անհնարինության դեպքում իրացման շրջանառությունը և ակտիվների արժեքները որոշվում են հարկային մարմինների կողմից՝ կիրառելով անուղղակի եղանակներով հարկման բազաների և հարկային պարտավորությունների գնահատման համար Օրենսգրքով սահմանված կարգը:

7. Հարկային օրենսդրության կիրառության իմաստով, ձեռնարկատիրական գործունեություն չի համարվում քաղաքացիների՝

1) անձնական գույքի (ներառյալ անշարժ գույքի) և իրերի օտարումը, բացառությամբ Օրենսգրքով սահմանված դեպքերի.

2) գույքը վարձակալության կամ անհատույց օգտագործման հանձնելը (բացառությամբ Օրենսգրքով սահմանված դեպքերի), ոչ նյութական ակտիվների օտարումն ու տոկոսների ստացումը.

3) բացառապես ընտանեկան ձեռնարկատիրության գործունեության շրջանակներում վարձու աշխատող չհանդիսացող ընտանիքի անդամի գործունեությունը:

8. Սույն հոդվածը չի կիրառվում

1) սահմանված կարգով հաշվառված և արտոնագիր ստացած՝ անհատ ձեռնարկատեր չհանդիսացող ֆիզիկական անձանց նկատմամբ՝ գործունեության այդ մասով.

2) անմիջականորեն գյուղատնտեսական արտադրանքի արտադրությամբ և իրացմամբ զբաղվող ֆիզիկական անձանց նկատմամբ՝ գործունեության այդ մասով, ինչպես նաև այն ֆիզիկական անձանց նկատմամբ, որոնց կողմից իրականացվող ձեռնարկատիրական գործունեությունն օրենքով սահմանված կարգով կարող է իրականացվել առանց պետական հաշվառման՝ գործունեության այդ մասով:

Հոդված 411. Լիցենզավորման կամ ծանուցման ենթակա գործունեությունն առանց

լիցենզիայի կամ առանց ծանուցման իրականացնելը կամ առանց թույլտվության կամ առանց լիցենզիայի ընդերքը կամ բնական պաշարներն օգտագործելը

1. Համալիր հարկային ստուգումների ընթացքում և (կամ) «Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով իրականացվող օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների արդյունքում հայտնաբերված՝ «Լիցենզավորման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքին համապատասխան լիցենզավորման ենթակա գործունեությունն առանց լիցենզիայի իրականացնելու կամ «Գործունեության իրականացման ծանուցման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքին համապատասխան ծանուցման ենթակա գործունեությունն առանց ծանուցման իրականացնելու կամ առանց թույլտվության կամ առանց լիցենզիայի ընդերքը կամ բնական պաշարներն օգտագործելու (այդ թվում՝ լիցենզիայի կամ թույլտվության գործողությունը կամ ծանուցման ենթակա գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքն օրենքով սահմանված կարգով կասեցված լինելու) դեպքում գործունեության յուրաքանչյուր տեսակի մասով կազմակերպությունից կամ անհատ ձեռնարկատիրոջից գանձվում է տուգանք՝ լիցենզիայի կամ թույլտվության տրման կամ ծանուցման ենթակա գործունեությամբ զբաղվելու իրավունք ձեռք բերելու համար օրենքով սահմանված պետական տուրքի դրույքաչափի տասնապատիկի չափով, բայց ոչ պակաս հինգ հարյուր հազար դրամից:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված խախտումն արձանագրելուց հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում, խախտման կրկնակի և հետագա փաստը համալիր հարկային ստուգմամբ և (կամ) օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների արդյունքում հայտնաբերվելու դեպքում կազմակերպությունից կամ անհատ ձեռնարկատիրոջից գանձվում է տուգանք՝ լիցենզիայի կամ թույլտվության տրման կամ ծանուցման ենթակա

գործունեությամբ զբաղվելու իրավունք ձեռք բերելու համար օրենքով սահմանված պետական տուրքի դրույքաչափի քսանապատիկի չափով, բայց ոչ պակաս մեկ միլիոն դրամից: Սույն հոդվածի կիրառության իմաստով, խախտումը համարվում է կրկնակի՝ անկախ լիցենզավորման կամ ծանուցման կամ թույլտվության ենթակա՝ իրականացվող գործունեության տեսակից:

3. Սույն հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերով սահմանված խախտումներ հայտնաբերվելու դեպքերում խախտումներ կատարած կազմակերպությունից կամ անհատ ձեռնարկատիրոջից գործունեության յուրաքանչյուր տեսակի մասով գանձվում է նաև լիցենզիան տալու կամ ծանուցման ենթակա գործունեությամբ զբաղվելու իրավունք ձեռք բերելու համար օրենքով սահմանված պետական տուրքի (տարեկան պետական տուրքի գանձման օբյեկտի դեպքում՝ մեկ տարվա պետական տուրքի) դրույքաչափին համապատասխան գումարի չափով վնասի հատուցում: Եթե իրականացվում են մեկից ավելի լիցենզավորման կամ ծանուցման ենթակա գործունեության տեսակներ և (կամ) դրանք իրականացվում են մեկից ավելի վայրերում (լիցենզավորման կամ ծանուցման ենթակա գործունեությունը միայն լիցենզիայում կամ ծանուցման մեջ նշված վայրում իրականացնելու՝ օրենքով սահմանված պահանջի դեպքում), ապա պետական տուրքի գումարի չափով վնասի հատուցումը գանձվում է գործունեության յուրաքանչյուր տեսակի և (կամ) գործունեության իրականացման յուրաքանչյուր վայրի համար առանձին՝ օրենքով սահմանված դրույքաչափերին համապատասխան գումարի չափով: Սույն մասով սահմանված վնասի հատուցումը չի գանձվում սույն հոդվածի 6-րդ մասում նշված դեպքում, ինչպես նաև այն դեպքերում, երբ լիցենզիայի գործողությունը կամ ծանուցման ենթակա գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքը կասեցվել է օրենքով սահմանված կարգով:

4. Սույն հոդվածով սահմանված խախտումներ հայտնաբերվելու նպատակով իրականացվող օպերատիվ-հետախուզական միջոցառման ընթացքում հարկ վճարողի կամ նրա պաշտոնատար անձի պահանջով հարկային մարմնի պաշտոնատար անձը ներկայացնում է օպերատիվ-հետախուզական միջոցառում իրականացնելու մասին որոշման քաղվածքը:

5. Սույն հոդվածի 1-ի և 2-րդ մասերով սահմանված տուգանքները չեն կիրառվում այն դեպքերում, երբ լիցենզիայի կամ թույլտվության գործողությունը կամ ծանուցման ենթակա գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքը կասեցված է առանց լիցենզավորող մարմնի որոշման՝ անկախ օրենքի ուժով կասեցված լինելու հանգամանքից:

6. «Գործունեության իրականացման ծանուցման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված այն գործունեության տեսակների ծանուցում ներկայացրած կազմակերպություններից և անհատ ձեռնարկատերերից, որոնց նույն օրենքով արգելվում է հարկային տարվա որևէ ամսվա արդյունքներով Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկված իրացման շրջանառության 10 տոկոսից ավելին հսկիչ-

դրամարկղային մեքենաներով արտացոլելը, հարկային տարվա որևէ ամսվա արդյունքներով սույն հոդվածում նշված սահմանաչափը գերազանցելու դեպքում կիրառվում են սույն հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերով սահմանված համապատասխան տուգանքները: Սույն մասի կիրառության իմաստով՝

1) իրացման շրջանառության սահմանաչափը վերաբերում է հարկ վճարողի՝ Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկված ամբողջ իրացման շրջանառությանը՝ անկախ գործունեության՝ ծանուցման ենթակա լինելու հանգամանքից և իրականացվող գործունեության տեսակներից:

2) սույն հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերով սահմանված տուգանքները հաշվարկվում են կազմակերպության կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ կողմից ծանուցումներով ներկայացրած՝ միայն սույն մասով սահմանված ծանուցման ենթակա գործունեության տեսակներով զբաղվելու իրավունք ձեռք բերելու համար օրենքով սահմանված պետական տուրքի դրույքաչափերի համապատասխան բազմապատիկ մեծությունների հանրագումարի չափով:

Հոդված 412. Արգելված գործունեությամբ զբաղվելը

1. Համալիր հարկային ստուգումների ընթացքում և (կամ) «Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով իրականացվող օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների արդյունքում օրենքով արգելված գործունեություն հայտնաբերելու դեպքում գանձվում է տուգանք՝ այդ գործունեության արդյունքում Օրենսգրքով սահմանված կարգով հաշվարկված իրացման շրջանառության 100 տոկոսի չափով, բայց ոչ պակաս 10 միլիոն դրամից:

2. Սույն հոդվածի կիրառության իմաստով՝

1) արգելված է համարվում այն գործունեությունը (այդ թվում՝ գործողությունն ու գործառույթը), որի իրականացումն օրենքով Հայաստանի Հանրապետությունում (այդ թվում՝ օրենքով սահմանված տարածքներում) արգելված է կամ որի իրականացումն օրենքով արգելված է անձանց որոշ խմբերին:

2) արգելված գործունեությունն չի համարվում լիցենզավորման կամ ծանուցման ենթակա գործունեությունն առանց լիցենզիայի կամ առանց ծանուցման իրականացնելը կամ առանց թույլտվության կամ առանց լիցենզիայի ընդերքը կամ բնական պաշարներն օգտագործելը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դրանց իրականացումն անձանց տվյալ խմբի համար արգելված է օրենքով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված տուգանքը սահմանված կարգով պետական գրանցում չունեցող (չհաշվառված) անձանց համար արգելված գործունեության մասով վերջնական հարկային պարտավորություն է:

4. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված արգելված գործունեության իրականացման համար տուգանքների կիրառության առումով, արգելված գործունեություն իրականացնողի

իրացման շրջանառության որոշման անհնարինություն դեպքում իրացման շրջանառությունը և ակտիվների արժեքները որոշվում են հարկային մարմինների կողմից՝ կիրառելով անուղղակի եղանակներով հարկման բազաների և հարկային պարտավորությունների գնահատման համար Օրենսգրքով սահմանված կարգը:

5. Սույն հոդվածով սահմանված խախտումներ հայտնաբերելու նպատակով իրականացվող օպերատիվ-հետախուզական միջոցառման ընթացքում հարկ վճարողի կամ նրա պաշտոնատար անձի պահանջով ներկայացվում է օպերատիվ-հետախուզական միջոցառում իրականացնելու մասին որոշման քաղվածքը:

Չոդված 413. Ապրանքների առաքման կամ տեղափոխման փաստաթղթավորման

պարտադիր պահանջները խախտելը

1. «Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով իրականացվող օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների ընթացքում ապրանքների առաքման կամ տեղափոխման փաստաթղթավորման համար Օրենսգրքով սահմանված պահանջների խախտման՝ անփաստաթուղթ ապրանքների առաքման կամ տեղափոխման հայտնաբերման դեպքում, բացառությամբ սույն հոդվածով սահմանված դեպքերի, խախտման հիմք հանդիսացող գործարքի կամ գործողության մասով՝

1) գանձվում է տուգանք այդ ապրանքի գնի (արժեքի) 50 տոկոսի չափով, բայց ոչ պակաս երկու հարյուր հազար դրամից.

2) սույն մասի 1-ին կետում նշված խախտումն արձանագրվելուց հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում՝

ա. երկրորդ փաստ արձանագրվելու դեպքում գանձվում է տուգանք՝ անփաստաթուղթ ապրանքների գնի (արժեքի) 100 տոկոսի չափով, բայց ոչ պակաս հինգ հարյուր հազար դրամից.

բ. երրորդ և ավելի փաստ արձանագրվելու դեպքում գանձվում է տուգանք՝ անփաստաթուղթ ապրանքների գնի (արժեքի) 200 տոկոսի չափով, բայց ոչ պակաս մեկ միլիոն դրամից:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասի կիրառության իմաստով՝

1) գործարքը կամ գործողությունը համարվում է խախտման հիմք, եթե անփաստաթուղթ ապրանքների առաքումը կամ տեղափոխումը փաստացի կատարվել է օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների իրականացման համար օրենքով սահմանված ժամկետներում.

2) խախտման կատարման երկրորդ, երրորդ և ավելի անգամ կատարելու փաստ է համարվում է օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների արդյունքում կազմված վարչական ակտն ուժի մեջ մտնելու օրվանից մեկ տարվա ընթացքում՝ մինչև օպերատիվ-

հետախուզական միջոցառումների արդյունքում կազմող վարչական ակտն ընդունելու օրը, սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված խախտման՝ համապատասխանաբար երկրորդ, երրորդ և ավելի անգամներ կրկնվելը:

3. Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով իրականացվող օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների ընթացքում Օրենսգրքով սահմանված կարգով ընտանեկան ձեռնարկատիրության սուբյեկտ համարվող հարկ վճարողների կողմից ապրանքների առաքման կամ տեղափոխման փաստաթղթավորման՝ Օրենսգրքով սահմանված պահանջների խախտման՝ անփաստաթուղթ ապրանքների առաքման կամ տեղափոխման հայտնաբերման դեպքում կիրառվում է նախազգուշացում, իսկ նախազգուշացումը կիրառելուց հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում, սույն մասով երկրորդ փաստ արձանագրվելու դեպքում վարչական ակտն ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող օրվանից հարկ վճարողը դադարում է համարվել ընտանեկան ձեռնարկատիրության սուբյեկտ:

4. Սույն հոդվածի 3-րդ մասի կիրառության իմաստով՝

1) գործարքը կամ գործողությունը համարվում է խախտման հիմք, եթե անփաստաթուղթ ապրանքների առաքումը կամ տեղափոխումը փաստացի հայտնաբերվել է օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների իրականացման պահին.

2) խախտման կատարման երկրորդ փաստ է համարվում է օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների արդյունքում կազմված վարչական ակտն ուժի մեջ մտնելու օրվանից մեկ տարվա ընթացքում՝ մինչև օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների արդյունքում կազմող վարչական ակտն ընդունելու օրը, սույն մասով նախատեսված խախտման կրկնվելը:

5. Օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների ընթացքում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հաստատած ցանկում ներառված՝ մարտական գործողությունների հետևանքով չօգտագործվող հողատարածքներ ունեցող սահմանամերձ գյուղական համայնքներում գործունեություն իրականացնող և հարկային արտոնություններից օգտվող հարկ վճարողի կողմից ապրանքների առաքման կամ տեղափոխման փաստաթղթավորման՝ Օրենսգրքով սահմանված պահանջների խախտման՝ անփաստաթուղթ ապրանքների առաքման կամ տեղափոխման հայտնաբերման դեպքում կիրառվում են սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված պատասխանատվության միջոցները: Սույն հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետի «ա» ենթակետով սահմանված խախտման հայտնաբերման դեպքում համապատասխան վարչական ակտն ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող օրվանից հարկ վճարողը դադարում է օգտվել հարկերից ազատման արտոնությունից՝ տվյալ տարվա մնացած ժամանակահատվածում և դրան հաջորդող մեկ տարում:

6. Սույն հոդվածով սահմանված խախտումներն «Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով հայտնաբերվելու և արձանագրվելու դեպքում օպերատիվ-հետախուզական միջոցառման իրականացման մասին որոշման շրջանակներում իրականացված միևնույն օպերատիվ-հետախուզական միջոցառման ընթացքում արձանագրված բոլոր խախտումները դիտվում և քննարկվում են նույն վարչական վարույթի շրջանակներում՝ որպես խախտման փաստ արձանագրելու մեկ դեպք:

7. Սույն հոդվածով սահմանված խախտումներ հայտնաբերելու նպատակով իրականացվող օպերատիվ-հետախուզական միջոցառման ընթացքում հարկ վճարողի կամ նրա պաշտոնատար անձի պահանջով ներկայացվում է օպերատիվ-հետախուզական միջոցառում իրականացնելու մասին որոշման քաղվածքը:

8. Սույն հոդվածով սահմանված տուգանքների կիրառության իմաստով, ապրանքի գնի (արժեքի) որոշման անհնարինության դեպքում ապրանքի գին (արժեք) է համարվում խախտումը հայտնաբերելու եռամսյակում հարկ վճարողի մոտ երկկողմանի հաշվարկային փաստաթղթերով հիմնավորված նույն ապրանքի վաճառքի (իրացման) միջին կշռված գինը: Եթե խախտումը հարկային մարմնի կողմից հայտնաբերելու եռամսյակում հարկ վճարողի մոտ բացակայում են երկկողմանի հաշվարկային փաստաթղթերով հիմնավորված նույն ապրանքի վաճառքի (իրացման) գինը, ապա ապրանքի գինը (արժեքը) հաշվարկվում է հարկային մարմինը՝ կիրառելով անուղղակի եղանակներով հարկման բազաների և հարկային պարտավորությունների գնահատման համար Օրենսգրքով սահմանված կարգը:

9. Անփաստաթուղթ ապրանքի համար սույն հոդվածով սահմանված տուգանքը ապրանքներ ձեռք բերող հարկ վճարողի նկատմամբ չի կիրառվում, եթե խախտումն արձանագրվելու ժամանակ հիմնավորվում է ապրանքն այլ հարկ վճարողից ձեռք բերվելու և այդ հարկ վճարողի կողմից ուղեկցող փաստաթուղթ չտրամադրվելու հանգամանքը: Այդ դեպքում տուգանքը կիրառվում է անփաստաթուղթ ապրանք վաճառող հարկ վճարողի նկատմամբ:

10. Սույն հոդվածի դրույթները չեն տարածվում բանկերի, ապահովագրական ընկերությունների, արժեթղթերի շուկայի մասնագիտացված մասնակիցների, վճարահաշվարկային և վարկային կազմակերպությունների, արտոնագրային հարկ վճարողների վրա՝ գործունեության այդ մասով:

11. Սույն հոդվածի դրույթները ոչ առևտրային կազմակերպությունների նկատմամբ կիրառելի են միայն ձեռնարկատիրական գործունեության մասով:

Հոդված 414. Հարկ վճարողի գործունեության իրականացման հասցեում սահմանված տեղեկություններ չփակցնելը

1. Հարկ վճարողի կողմից իր գործունեության իրականացման յուրաքանչյուր հասցեում առավել տեսանելի տեղում (իսկ գտնվելու և (կամ) կառավարման որոշումների ընդունման,

օպերատիվ ֆինանսական ղեկավարման վայրերում համապատասխան ցուցանակների վրա) վերադաս հարկային մարմնի կողմից սահմանված ձևով հայտարարություն (ևշելով հարկ վճարողի լրիվ անվանումը (անհատ ձեռնարկատերերի դեպքում ֆիզիկական անձի անունը, ազգանունը, հայրանունը), ՀՎՀՀ-ն, գործունեության տվյալ վայրի հասցեն և տվյալ հասցեում իրականացվող գործունեության տեսակը (տեսակները) չփակցնելու դեպքում գանձվում է 50 հազար դրամի չափով տուգանք՝ յուրաքանչյուր հասցեում չփակցված տեղեկության մասով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված խախտումն արձանագրելուց հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում, նշված տեղեկությունները չփակցնելու կրկնական փաստ արձանագրվելու դեպքում գանձվում է տուգանք՝ յուրաքանչյուր չփակցված տեղեկության մասով՝ 100 հազար դրամի չափով:

3. Սույն հոդվածի կիրառության իմաստով, խախտման կատարման կրկնական փաստ է համարվում համալիր հարկային ստուգման ակտն ուժի մեջ մտնելու օրվանից մեկ տարվա ընթացքում՝ մինչև համալիր հարկային ստուգման ակտի նախագիծը կազմելու օրը սույն հոդվածով սահմանված խախտման կրկնվելը՝ անկախ խախտման կատարման հասցեից:

Հոդված 415. Աշխատողի աշխատանքի ընդունումը Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով չձևակերպելը

1. Աշխատողի աշխատանքի ընդունումը Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով գրավոր չձևակերպելու (այսինքն՝ աշխատանքի ընդունման մասին անհատական իրավական ակտի և գրավոր պայմանագրի բացակայության) փաստը հարկային մարմնի կողմից իրականացվող ստուգումների ընթացքում, իսկ օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների ընթացքում ապօրինի գործունեություն իրականացնողների մոտ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից սահմանված կարգով արձանագրվելու դեպքում գործատուից (այդ թվում՝ ապօրինի գործունեություն իրականացնող և արտոնագրային վճար վճարող չհանդիսացողներից) յուրաքանչյուր չձևակերպված վարձու աշխատողի համար գանձվում է տուգանք՝

1) 60.000 դրամի չափով, եթե չձևակերպված վարձու աշխատողների քանակը մեկից երեք է.

2) 150.000 դրամի չափով, եթե չձևակերպված վարձու աշխատողների քանակը չորսից վեց է.

3) 300.000 դրամի չափով, եթե չձևակերպված վարձու աշխատողների քանակը յոթից ինն է.

4) 600.000 դրամի չափով, եթե չձևակերպված վարձու աշխատողների քանակը գերազանցում է ինը:

2. Սույն հոդվածով նախատեսված տուգանքը չձևակերպված աշխատողների համար համարվում է եկամտային հարկի գծով տվյալ ամսվա վերջնական հարկային պարտավորություն:

Յոթված 416. Ապրանքների դրոշմավորման կարգը խախտելը

1. Օրենսգրքի 392-րդ և 393-րդ հոդվածով սահմանված՝ դրոշմապիտակներով կամ դրոշմանիշերով դրոշմավորման ենթակա չդրոշմավորված, ինչպես նաև ապօրինի ձեռք բերված դրոշմապիտակներով կամ դրոշմանիշերով դրոշմավորված ապրանքների և Օրենսգրքի 410-րդ հոդվածով սահմանված՝ ապօրինի գործունեության ընթացքում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած ցանկում ընդգրկված ապրանքների իրացման դեպքերում այդ ապրանքները ենթակա են բռնագրավման հարկային մարմինների կողմից՝ Օրենսգրքով սահմանված կարգով:

Յոթված 417. Արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնությունները սահմանված

կարգով չգրանցելը

1. Արտարժույթի առք ու վաճառքի, արտարժույթի դիլերային-բրոքերային առք ու վաճառքի գործունեությունն իրականացնողների կողմից արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնությունները Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված կարգով չգրանցելու դեպքում հարկ վճարողներից գանձվում է տուգանք՝ չգրանցված գործառնությամբ փոխանակված արժույթի ընդհանուր գումարի՝ արտահայտված ՀՀ դրամով, 25 տոկոսի չափով: Հարկ վճարողը սույն մասով սահմանված տուգանքը վճարում է հարկային մարմնի կողմից խախտման փաստն արձանագրելուց հետո՝ տասնօրյա ժամկետում:

2. Հարկային մարմնի կողմից խախտումն արձանագրվելուց հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում, արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնությունները չգրանցելու կրկնական փաստ արձանագրելու դեպքում գանձվում է տուգանք՝ չգրանցված գործառնությամբ փոխանակված արժույթի ընդհանուր գումարի՝ արտահայտված ՀՀ դրամով, 50 տոկոսի չափով: Հարկ վճարողը սույն մասով նախատեսված տուգանքը վճարում է հարկային մարմնի կողմից կրկնական խախտման փաստն արձանագրվելուց հետո՝ տասնօրյա ժամկետում:

Յոթված 418. Անապրանք հաշվարկային փաստաթղթեր դուրս գրելը և (կամ) ստանալը

1. Անապրանք փաստաթղթեր դուրս գրած և (կամ) ստացած կազմակերպությունից, անհատ ձեռնարկատրոջից կամ նոտարից համալիր հարկային ստուգման արդյունքներով գանձվում է տուգանք՝ գործարքի (մատակարարված ապրանքի, մատուցված ծառայության կամ կատարված աշխատանքի) փաստացի կատարումը հավաստող փաստաթղթում նշված՝

այն անապրանք համարվելու համար Օրենսգրքով սահմանված շեղման (դրամական արտահայտությամբ), իսկ կողմերի միջև փաստացի գործարք կատարված չլինելու դեպքում անապրանք փաստաթղթում նշված գումարի չափով: Սույն մասին համապատասխան հաշվարկված տուգանքի գումարը 1 միլիոն դրամից պակաս լինելու դեպքում տուգանքը կիրառվում է 1 միլիոն դրամի չափով:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված խախտումն արձանագրելուց հետո՝ 1 տարվա ընթացքում, խախտման կրկնակի և հետագա փաստ արձանագրելու դեպքում անապրանք փաստաթղթեր դուրս գրած և (կամ) ստացած կազմակերպությունից, անհատ ձեռնարկատերոջից կամ նոտարից համալիր հարկային ստուգման արդյունքներով գանձվում է տուգանք՝ գործարքի (մատակարարված ապրանքի, մատուցված ծառայության կամ կատարված աշխատանքի) փաստացի կատարումը հավաստող փաստաթղթում նշված՝ այն անապրանք համարվելու համար Օրենսգրքով սահմանված շեղման (դրամական արտահայտությամբ) կրկնապատիկի, իսկ կողմերի միջև փաստացի գործարք կատարված չլինելու դեպքում՝ անապրանք փաստաթղթում նշված գումարի կրկնապատիկի չափով: Սույն մասին համապատասխան հաշվարկված տուգանքի գումարը 2 միլիոն դրամից պակաս լինելու դեպքում տուգանքը կիրառվում է 2 միլիոն դրամի չափով:

**Հոդված 419. Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառության և
հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների միջոցով դրամական
հաշվարկների կանոնները չպահպանելը**

1. Օրենսգրքի 383-րդ բաժնով սահմանված դեպքերում հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառությունը պարտադիր լինելու դեպքում կանխիկ դրամով կամ պլաստիկ քարտերի միջոցով դրամական գործարքներ իրականացնելու պահին և վայրում հարկային մարմնում այդ վայրի հասցեով գրանցված հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի բացակայության կամ հարկային մարմնում այդ վայրի հասցեով հսկիչ-դրամարկղային մեքենա գրանցված չլինելու համար կազմակերպությունը կամ անհատ ձեռնարկատերը տուգանվում է՝

1) 1 միլիոն ՀՀ դրամի չափով՝ հանրային սննդի օբյեկտում իրականացվող հանրային սննդի գործունեության մասով, եթե այդ գործունեությունը Օրենսգրքի 57-րդ գլխի համաձայն, չի համարվում արտոնագրային հարկով հարկման օբյեկտ.

2) 300 հազար ՀՀ դրամի չափով՝ գործունեության այլ տեսակների մասով:

Տուգանքը նշանակելուց հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում, սույն մասի առաջին պարբերությամբ սահմանված խախտումը կրկնելու դեպքում կազմակերպությունը կամ անհատ ձեռնարկատերը տուգանվում է՝

1) 2 միլիոն ՀՀ դրամի չափով՝ հանրային սննդի օբյեկտում իրականացվող հանրային սննդի գործունեության մասով, եթե այդ գործունեությունը Օրենսգրքի 57-րդ գլխի համաձայն, չի համարվում արտոնագրային հարկով հարկման օբյեկտ, և նրա

գործունեությունն այդ մասով կասեցվում է մինչև սահմանված կարգով հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի ներդրումը.

2) 600 հազար ՀՀ դրամի չափով՝ գործունեության այլ տեսակների մասով, և նրա գործունեությունն այդ մասով կասեցվում է մինչև սահմանված կարգով հսկիչ-դրամարկղային մեքենայի ներդրումը:

2. Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների գրանցման կարգի և (կամ) շահագործման կանոնների խախտմամբ հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառության համար կազմակերպությունը կամ անհատ ձեռնարկատերը տուգանվում է՝

1) 600 հազար ՀՀ դրամի չափով՝ հանրային սննդի օբյեկտում իրականացվող հանրային սննդի գործունեության մասով, եթե այդ գործունեությունը Օրենսգրքի 57-րդ գլխի համաձայն, չի համարվում արտոնագրային հարկով հարկման օբյեկտ.

2) 150 հազար ՀՀ դրամի չափով՝ գործունեության այլ տեսակների մասով:

Տուգանքը նշանակելուց հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում, սույն մասի առաջին պարբերությամբ սահմանված խախտումն առաջին անգամ կրկնելու դեպքում կազմակերպությունը կամ անհատ ձեռնարկատերը տուգանվում է տվյալ գործունեության իրականացման վայրում (առևտրի օբյեկտում կամ ծառայության մատուցման վայրում) տեղադրված հսկիչ-դրամարկղային մեքենաներով նախորդ եռամսյակի ընթացքում արձանագրված իրացման շրջանառության 0.7 տոկոսի չափով, բայց ոչ պակաս՝ Օրենսգրքի 57-րդ գլխի համաձայն, արտոնագրային վճարի օբյեկտ չհամարվող հանրային սննդի ոլորտում իրականացվող գործունեության մասով՝ 1 միլիոն ՀՀ դրամից, այլ գործունեության տեսակների մասով՝ 300 հազար ՀՀ դրամից, և նրա գործունեությունն այդ մասով կասեցվում է 5 օրով: Գործունեության կասեցման հիմքերի վերաբերյալ հայտարարությունը փակցվում է գնորդների և հաճախորդների համար տեսանելի տեղում:

Տուգանքը նշանակելուց հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում, սույն մասի առաջին պարբերությամբ սահմանված խախտումը երկրորդ և ավելի անգամ կրկնելու դեպքում կազմակերպությունը կամ անհատ ձեռնարկատերը տուգանվում է տվյալ գործունեության իրականացման վայրում (առևտրի օբյեկտում կամ ծառայության մատուցման վայրում) տեղադրված հսկիչ-դրամարկղային մեքենաներով նախորդ եռամսյակի ընթացքում արձանագրված իրացման շրջանառության 0.7 տոկոսի չափով, բայց ոչ պակաս՝ Օրենսգրքի 57-րդ գլխի համաձայն, արտոնագրային վճարի օբյեկտ չհամարվող հանրային սննդի ոլորտում իրականացվող գործունեության մասով՝ 2 միլիոն ՀՀ դրամից, իսկ այլ գործունեության տեսակների մասով՝ 600 հազար ՀՀ դրամից, և նրա գործունեությունն այդ մասով կասեցվում է 10 օրով: Գործունեության կասեցման հիմքերի վերաբերյալ հայտարարությունը փակցվում է գնորդների և հաճախորդների համար տեսանելի տեղում: Սույն մասում նշված խախտումը թույլ տված կազմակերպությունների և անհատ

ձեռնարկատերերի ցանկը հարկային մարմնի ղեկավարի կողմից ենթակա է հրապարակման՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով:

3. Սույն հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված դեպքերում հարկ վճարողի գործունեության կասեցումը կարող է փոխարինվել տուգանքի վճարմամբ: Գործունեության կասեցումը փոխարինվում է տուգանքով հարկ վճարողի գրավոր համապատասխան դիմումի և սույն մասով սահմանված չափով հաշվարկվող տուգանքի վճարումը հաստատող փաստաթղթի (անդորրագրի) ներկայացման դեպքում: Տուգանք վճարվում է կասեցումը չկիրառելու յուրաքանչյուր օրվա համար՝ տվյալ գործունեության իրականացման վայրում (առևտրի օբյեկտում կամ ծառայության մատուցման վայրում) տեղադրված հսկիչ-դրամարկղային մեքենաներով նախորդ եռամսյակի ընթացքում արձանագրված միջին օրական իրացման շրջանառության 0.7 տոկոսի չափով, բայց ոչ պակաս 60 հազար ՀՀ դրամից: Մինչև գործունեության կասեցումը դիմում ներկայացնելու դեպքում սույն մասով սահմանված տուգանքը վճարվում է դիմումում նշված՝ գործունեության կասեցման հաջորդական օրերի համար: Կասեցման ընթացքում դիմում ներկայացնելու դեպքում սույն մասով սահմանված տուգանքը վճարվում է դիմումը ներկայացնելու օրվան հաջորդող օրվանից մինչև կասեցման ավարտը յուրաքանչյուր օրվա համար: Գործունեության կասեցման ժամկետի ընթացքում դիմում ներկայացնելու դեպքում կասեցումը դադարեցվում է դիմումը ներկայացնելու հաջորդ օրվանից: Սույն մասով սահմանված դիմումի ձևը սահմանում է վերադաս հարկային մարմինը:

Սույն հոդվածով սահմանված՝ գործունեության կասեցումն իրականացվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով՝ հարկային մարմնի ղեկավարի համապատասխան որոշման հիման վրա:

Սույն հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերով սահմանված դեպքերում խախտումը կրկնելու համար սահմանված տուգանքները կիրառվում են Օրենսգրքի 57-րդ գլխի համաձայն, արտոնագրային վճարի օբյեկտ չհամարվող հանրային սննդի ոլորտում իրականացվող գործունեության տեսակի և գործունեության այլ տեսակների համար առանձին: Նույն խախտումը կրկնելը համարվում է երկրորդ և ավելի անգամ կատարված խախտում, եթե կատարված խախտումը վերաբերում է սույն մասում նշված նույն գործունեության տեսակին:

Սույն հոդվածով սահմանված տուգանքները, բացառությամբ կասեցումը չկիրառելու համար վճարվող տուգանքների, պետական բյուջե են վճարվում հարկային մարմնի կողմից համապատասխան ակտ ներկայացնելուց հետո՝ 10-օրյա ժամկետում:

Հոդված 420. Գործունեության կասեցման կանոնները չպահպանելը

1. Գործունեության կասեցման ընթացքում գործունեության կասեցման օբյեկտի տարածքի մուտքը (մուտքերը) կամ տարածք մուտք գործելու այլ հնարավոր ուղիները կնքելու, կապարակնքելու, դրոշմելու, թվային, տառային կամ կիրառված այլ դրոշմավորման

եղանակը առաջին անգամ վնասելու և կասեցման օբյեկտում կասեցման մասին որոշմամբ սահմանված գործունեություն, գործառույթ կամ գործողություն առաջին անգամ իրականացնելու դեպքում կասեցման սուբյեկտները տուգանվում են 300 հազար ՀՀ դրամի չափով:

Նույն որոշմամբ գործունեության կասեցման ընթացքում սույն մասի առաջին պարբերությամբ սահմանված խախտումը երկրորդ և ավելի անգամ կրկնելու դեպքում կասեցման սուբյեկտները տուգանվում են 2 միլիոն ՀՀ դրամի չափով:

2. Տուգանքը նշանակվում է գործունեության կասեցման մասին որոշում ընդունած լիազորված մարմնի ղեկավարի որոշմամբ:

Հոդված 421. Դրամարկղային գործառնությունների սահմանափակումները չպահպանելը

1. Կանխիկ դրամով վճարումների կատարման և (կամ) ընդունման նկատմամբ Օրենսգրքի 390-րդ հոդվածով սահմանված սահմանափակումները չպահպանելու դեպքում գանձվում է տուգանք՝ կանխիկ դրամով վճարումների կատարման և (կամ) ընդունման թույլատրված չափը գերազանցող գումարների (խախտման գումարներ) հանրագումարի 5 տոկոսի չափով, բայց ոչ պակաս, քան սահմանված նվազագույն աշխատավարձի հինգհարյուրապատիկը և ոչ ավելի, քան սահմանված նվազագույն աշխատավարձի երկուհազարապատիկը: Սահմանափակումների չպահպանելն արձանագրելուց հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում, դրանք կրկին չպահպանելու դեպքում գանձվում է տուգանք՝ խախտման գումարների հանրագումարի 10 տոկոսի չափով, բայց ոչ պակաս, քան սահմանված նվազագույն աշխատավարձի հազարապատիկը և ոչ ավելի, քան սահմանված նվազագույն աշխատավարձի չորսհազարապատիկը:

Սույն հոդվածով սահմանված տուգանքը ենթակա է վճարման պետական բյուջե՝ խախտումը արձանագրելուց հետո՝ տասնօրյա ժամկետում:

2. Կանխիկ դրամով վճարումների կատարման և (կամ) ընդունման նկատմամբ Օրենսգրքի 390-րդ հոդվածով սահմանված սահմանափակումները չպահպանելու համար սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված տուգանքները կիրառվում են՝

1) ապրանքների ձեռքբերման, աշխատանքների ընդունման, ծառայությունների ստացման միանվագ գործարքների մասով կանխիկ դրամով վճարված գումարի՝ Օրենսգրքով սահմանված առավելագույն չափի խախտման գումարների հանրագումարի նկատմամբ.

2) ապրանքների մատակարարման, աշխատանքների կատարման, ծառայությունների մատուցման միանվագ գործարքների դիմաց կանխիկ վճարումների ընդունման՝ Օրենսգրքով սահմանված առավելագույն չափերի խախտման գումարների հանրագումարի նկատմամբ.

3) մեկ ամսվա ընթացքում ապրանքների ձեռքբերման, աշխատանքների ընդունման, ծառայությունների ստացման դիմաց կանխիկ դրամով վճարման գումարի առավելագույն չափի խախտման գումարների հանրագումարի նկատմամբ:

4) մեկ ամսվա ընթացքում ապրանքների մատակարարման, աշխատանքների կատարման, ծառայությունների մատուցման դիմաց կանխիկ վճարումների ընդունման առավելագույն չափի խախտման գումարների հանրագումարի նկատմամբ:

**Հոդված 422. Դրամարկղային գործառնությունները դրամարկղային գրքում
չգրանցելը, դրամարկղային գրքի վարման կանոնները խախտելը**

1. Դրամարկղային գործառնությունները դրամարկղային գրքում չգրանցելու դեպքում գանձվում է տուգանք՝ սահմանված նվազագույն աշխատավարձի հիսնապատիկի չափով, իսկ դրամարկղային գործառնությունները դրամարկղային գրքում չգրանցելն արձանագրելուց հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում, դրանք կրկին չգրանցելու դեպքում՝ տուգանք՝ սահմանված նվազագույն աշխատավարձի հարյուրապատիկի չափով:

2. Դրամարկղային գրքի վարման՝ Օրենսգրքով սահմանված կանոնները խախտելու դեպքում գանձվում է տուգանք՝ սահմանված նվազագույն աշխատավարձի քսանապատիկի չափով, իսկ դրամարկղային գրքի վարման՝ Օրենսգրքով սահմանված կանոնների խախտումն արձանագրելուց հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում, դրանք կրկին խախտելու դեպքում՝ տուգանք՝ սահմանված նվազագույն աշխատավարձի հիսնապատիկի չափով:

3. Սույն հոդվածով նախատեսված տուգանքները ենթակա են վճարման պետական բյուջե խախտումը արձանագրելուց հետո՝ տասնօրյա ժամկետում:

**Հոդված 423. Արտոնագրային հարկի հաշվարկման համար ելակետային տվյալը
կամ գործակիցը պակաս հաշվարկելը**

1. Արտոնագրային հարկով հարկման օբյեկտ համարվող գործունեության տեսակների մասով գործունեության իրականացման յուրաքանչյուր վայրի համար ստացած արտոնագրում նշված արտոնագրային հարկի ելակետային տվյալի մեծությունը հարկային մարմնի կողմից արձանագրված ելակետային տվյալի մեծությունից պակաս լինելու և (կամ) Օրենսգրքի 279-րդ հոդվածով սահմանված համապատասխան գործակիցներից ցածր գործակիցներ կիրառելու դեպքերում արտոնագրային հարկ վճարողից գանձվում են տվյալ ժամանակահատվածի համար պակաս վճարված արտոնագրային հարկը և տուգանք՝ պակաս վճարված արտոնագրային հարկի 50 տոկոսի չափով, բացառությամբ սույն հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված դեպքերի:

2. Հարկային մարմնի կողմից խախտումն արձանագրվելուց հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում, նույն գործունեության տեսակի գծով նույն խախտումը թույլ տալու դեպքերում արտոնագրային հարկ վճարողից գանձվում են տվյալ ժամանակահատվածի համար պակաս

վճարված արտոնագրային հարկը և տուգանք՝ պակաս վճարված արտոնագրային հարկի գումարի չափով, բացառությամբ սույն հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված դեպքերի:

3. Սույն հոդվածով սահմանված պատասխանատվությունը կիրառվում է այն բոլոր ժամանակահատվածների համար, որին վերաբերող արտոնագրերում նշված ելակետային տվյալը և (կամ) գործակիցը պակաս է հարկային մարմնի կողմից արձանագրված՝ համապատասխան ժամանակահատվածի համար Օրենսգրքին համապատասխան որոշվող ելակետային տվյալի մեծությունից և (կամ) գործակցից:

4. Սույն հոդվածով սահմանված պատասխանատվության կիրառության համար խախտումը կատարելու ժամանակահատվածի որոշման անհնարինության դեպքում տվյալ ժամանակահատվածն ընդունվում է ոչ պակաս, քան երեք ամիսը:

5. «Սահմանամերձ գյուղական համայնքներում իրականացվող գործունեությունը հարկերից ազատելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի համաձայն, հարկից ազատված գործունեության տեսակների մասով սույն հոդվածով նախատեսված խախտումները կատարած կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի նկատմամբ կիրառվում է նախազգուշացում: Հարկային մարմնի կողմից խախտումն արձանագրելուց հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում, «Սահմանամերձ գյուղական համայնքներում իրականացվող գործունեությունը հարկերից ազատելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի համաձայն, արտոնագրային հարկից ազատված գործունեության տեսակների մասով սույն հոդվածով նախատեսված խախտումը կատարելու դեպքերում արտոնագրային հարկից ազատված գործունեություն իրականացնող անձինք հարկային մարմնի կողմից խախտումն արձանագրվելու օրն ընդգրկող ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ից դադարում են օգտվել «Սահմանամերձ գյուղական համայնքներում իրականացվող գործունեությունը հարկերից ազատելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված՝ արտոնագրային հարկից ազատման արտոնությունից, և գործունեության այդ տեսակի մասով արտոնագրային հարկը հաշվարկվում է Օրենսգրքով սահմանված ընդհանուր կարգով:

Հոդված 424. Առանց արտոնագրի գործունեությունն իրականացնելը

1. կազմակերպության կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ կողմից առանց արտոնագրի գործունեության իրականացման տվյալ վայրում արտոնագրային հարկով հարկման օբյեկտ համարվող գործունեության տեսակով (տեսակներով) զբաղվելու դեպքում գանձվում է տուգանք՝ առանց արտոնագրի գործունեությունը փաստացի իրականացնելու ժամանակահատվածի (բայց ոչ պակաս երեք ամսվա) համար Օրենսգրքի 57-րդ գլխով սահմանված կարգով հաշվարկված՝ վճարման ենթակա արտոնագրային հարկի կրկնակի չափով, բացառությամբ սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված դեպքերի: Ընդ որում, սույն մասով սահմանված տուգանքի հաշվարկման համար Օրենսգրքի 279-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված գործակիցը հաշվի չի առնվում:

2. Օրենսգրքի 275-րդ հոդվածի 6-րդ մասով սահմանված՝ հանդիսությունների, արարողությունների կամ համանման այլ միջոցառումների կազմակերպման համար նախատեսված սրահի համար ստացված արտոնագրերում չնշված որևէ օրվա ընթացքում գործունեություն իրականացնելու համար իրավաբանական անձից կամ անհատ ձեռնարկատիրոջից արտոնագրում չնշված՝ գործունեության իրականացման յուրաքանչյուր օրվա համար գանձվում է արտոնագրային հարկ՝ Օրենսգրքի 57-րդ գլխով սահմանված կարգով մեկամսյա ժամանակահատվածի համար տվյալ վայրի մասով հաշվարկված արտոնագրային հարկի չափով, բացառությամբ սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված դեպքերի:

3. «Սահմանամերձ գյուղական համայնքներում իրականացվող գործունեությունը հարկերից ազատելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի համաձայն, արտոնագրային հարկից ազատված գործունեության տեսակների մասով սույն հոդվածով նախատեսված խախտումները կատարած կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի նկատմամբ կիրառվում է նախազգուշացում: Հարկային մարմնի կողմից խախտումն արձանագրելուց հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում, «Սահմանամերձ գյուղական համայնքներում իրականացվող գործունեությունը հարկերից ազատելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի համաձայն, արտոնագրային հարկից ազատված գործունեության տեսակների մասով սույն հոդվածով նախատեսված խախտումը կատարելու դեպքերում արտոնագրային հարկից ազատված գործունեություն իրականացնող անձինք հարկային մարմնի կողմից խախտումն արձանագրվելու օրն ընդգրկող ամսվան հաջորդող ամսվա 1-ից դադարում են օգտվել «Սահմանամերձ գյուղական համայնքներում իրականացվող գործունեությունը հարկերից ազատելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված՝ արտոնագրային հարկից ազատման արտոնությունից, և գործունեության այդ տեսակի մասով արտոնագրային հարկը հաշվարկվում է Օրենսգրքով սահմանված ընդհանուր կարգով:

Հոդված 425. Ակցիզային դրոշմանիշերը և (կամ) դրոշմապիտակները սահմանված

Ժամկետում չվերադարձնելը, հետ չընդունելը կամ կորուստը

1. Չօգտագործված, վնասված կամ կիրառությունից հանված ակցիզային դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների վերադարձը սահմանված ժամկետներից ուշացնելու կամ Օրենսգրքի 309-րդ հոդվածի 8-րդ մասով սահմանված դեպքերում համապատասխան հարկային տեսչությունների կամ մաքսատների կողմից հետ չընդունվելու կամ դրանց կորստի դեպքում հաշվարկվում է տուգանք՝

1) նախորդ հարկային տարվա ընթացքում ստացված ակցիզային դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների թվաքանակի մինչև 1 տոկոսի չափով կցիզային դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների վերադարձը սահմանված ժամկետներից ուշացնելու կամ

համապատասխան հարկային տեսչությունների կամ մաքսատների կողմից հետ չընդունվելու կամ դրանց կորստի դեպքում՝ յուրաքանչյուր ակցիզային դրոշմանիշի և (կամ) դրոշմապիտակի համար՝ 50 ՀՀ դրամ.

2) նախորդ հարկային տարվա ընթացքում ստացված ակցիզային դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների թվաքանակի մինչև 1-10 տոկոսի չափով կցիզային դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների վերադարձը սահմանված ժամկետներից ուշացնելու կամ համապատասխան հարկային տեսչությունների կամ մաքսատների կողմից հետ չընդունվելու կամ դրանց կորստի դեպքում՝ յուրաքանչյուր ակցիզային դրոշմանիշի և (կամ) դրոշմապիտակի համար՝ 100 ՀՀ դրամ.

3) նախորդ հարկային տարվա ընթացքում ստացված ակցիզային դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների թվաքանակի մինչև 10-50 տոկոսի չափով կցիզային դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների վերադարձը սահմանված ժամկետներից ուշացնելու կամ համապատասխան հարկային տեսչությունների կամ մաքսատների կողմից հետ չընդունվելու կամ դրանց կորստի դեպքում՝ յուրաքանչյուր ակցիզային դրոշմանիշի և (կամ) դրոշմապիտակի համար՝ 300 ՀՀ դրամ.

4) նախորդ հարկային տարվա ընթացքում ստացված ակցիզային դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների թվաքանակի 50 տոկոսից ավելի չափով կցիզային դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների վերադարձը սահմանված ժամկետներից ուշացնելու կամ համապատասխան հարկային տեսչությունների կամ մաքսատների կողմից հետ չընդունվելու կամ դրանց կորստի դեպքում՝ յուրաքանչյուր ակցիզային դրոշմանիշի և (կամ) դրոշմապիտակի համար՝ 500 ՀՀ դրամ: Սույն մասին համապատասխան տուգանքը հաշվարկվում և վճարվում է՝

1) չօգտագործված, վնասված կամ կիրառությունից հանված ակցիզային դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների վերադարձը սահմանված ժամկետից ուշացնելու դեպքում՝ դրոշմապիտակների վերադարձման համար Օրենսգրքով սահմանված վերջնաժամկետի հաջորդ օրվանից՝ 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում.

2) հարկային տեսչությունների կամ մաքսատների կողմից հետ չընդունվելու դեպքում, Օրենսգրքի 309-րդ հոդվածին համապատասխան՝ հարկային տեսչությունների կամ մաքսատների կողմից ակցիզային դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների անհամապատասխանության մասին որոշման ընդունման օրվանից՝ 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում.

3) ակցիզային դրոշմանիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների կորստի դեպքում, համապատասխան փաստն արձանագրվելու օրվանից՝ 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

Սույն կետի կիրառության իմաստով, ակցիզային դրոշմանիշի և (կամ) դրոշմապիտակի կորստի փաստի արձանագրման օր է համարվում կորստի վերաբերյալ հարկ վճարողի

դիմումում նշված օրը (դրա բացակայության դեպքում՝ դիմումի ներկայացման օրը), իսկ կորստի փաստը հարկային կամ մաքսային մարմնի կողմից արձանագրվելու դեպքում՝ ստուգման ակտի կամ ուսումնասիրության արձանագրության կազմման օրը:

2. Սույն հոդվածին համապատասխան տուգանքը հաշվարկվում է՝ անկախ այն հանգամանքից, թե դրոշմավորման ենթակա տվյալ ապրանքների իրացումն Օրենսգրքի համաձայն, ազատված է հարկային պարտավորություններից, թե ոչ:

3. Օրենսգրքի 393-րդ հոդվածում նշված՝ պիտանելիության (պահպանման) ժամկետ ունեցող ապրանքների վրա փակցված դրոշմապիտակների գծով հարկային պարտավորություններ չեն առաջանում, եթե համապատասխան հաշվարկային և այլ փաստաթղթերով հիմնավորվում է, որ տվյալ ապրանքները պիտանելիության (պահպանման) ժամկետի ընթացքում չեն իրացվել և այդ ժամկետի ավարտից հետո Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով դուրս են գրվել:

Սույն մասում նշված՝ պիտանելիության (պահպանման) ժամկետը լրացած և սահմանված կարգով դուրս գրված ապրանքների վրա փակցված դրոշմապիտակների արժեքը հարկ վճարողի կողմից վճարվում է պետական բյուջե մինչև այդ ապրանքների դուրս գրման ամսվան հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ:

Հոդված 426. Ակցիզային դրոշման հիշերով և (կամ) դրոշմապիտակներով դրոշմավորման կանոնները խախտելը

1. Ակցիզային դրոշման հիշերի և (կամ) դրոշմապիտակների՝ մեկից ավելի անգամ օգտագործման հնարավորությունը չբացառող ձևով կամ առանց դրանց վերաբերյալ սահմանված կարգով էլեկտրոնային գրանցման կատարման կամ դրոշմավորման ենթակա ապրանքները ոչ այդ արտադրատեսակի դրոշմավորման համար տրամադրված ակցիզային դրոշման հիշերով և (կամ) դրոշմապիտակներով դրոշմավորված, ինչպես նաև որոշակի տարողության համար տրամադրված ակցիզային դրոշման հիշերով և (կամ) էլեկտրոնային գրանցում կատարված դրոշմապիտակներով այլ տարողություն ունեցող տարաներով (տուփերով) տարայավորված՝ դրոշմավորված ապրանքներ օտարելու դեպքում, եթե այդ ապրանքների ընդհանուր արժեքը վաճառողի մոտ նշված (իսկ նշված չլինելու դեպքում՝ Օրենսգրքով սահմանված կարգով որոշված) գներով չի գերազանցում հիսուն հազար ՀՀ դրամը, օտարող կազմակերպությունը կամ ֆիզիկական անձը վճարում է տուգանք՝ 500 հազար ՀՀ դրամի չափով:

Հոդված 427. Հարկային հաշիվների դուրս գրման սահմանափակումները խախտելը

1. Օրենսգրքի 67-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ հարկային հաշիվների դուրս գրման սահմանափակումների խախտմամբ հարկային հաշիվ դուրս գրելու դեպքում կազմակերպությունները և ֆիզիկական անձինք պարտավոր են հարկային հաշիվում

առանձնացված ԱԱՀ-ի գումարը Օրենսգրքով սահմանված կարգով վճարել պետական բյուջե:

Հոդված 428. Որպես ԱԱՀ վճարող չհաշվառված հարկ վճարողների կողմից հարկային հաշիվների դուրս գրումը

1. Օրենսգրքի 59-րդ գլխով սահմանված կարգով որպես ԱԱՀ վճարող չհաշվառված կազմակերպությունների և ֆիզիկական անձանց կողմից հարկային հաշիվ դուրս գրելու դեպքում հարկային հաշիվ դուրս գրողը վճարում է տուգանք՝ դուրս գրված հարկային հաշիվներում առանձնացված ԱԱՀ-ի գումարի տասը տոկոսի չափով:

Հոդված 429. Սահմանված կարգի խախտումով հարկային հաշիվ դուրս գրելը

1. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգի խախտմամբ հարկային հաշիվ կամ ճշգրտող հարկային հաշիվ դուրս գրելու դեպքում հարկային հաշիվ կամ ճշգրտող հարկային հաշիվ դուրս գրողը վճարում է տուգանք՝ հարկային հաշվի կամ ճշգրտող հարկային հաշվի լրիվ արժեքով հատուցման գումարի (ներառյալ՝ ԱԱՀ-ի գումարը) կրկնակիի չափով, բայց ոչ պակաս 5 միլիոն ՀՀ դրամից:

ԲԱԺԻՆ 19. ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄԸ

ԳԼՈՒԽ 78. ԳՈՒՅՔԻ ԱՐԳԵԼԱՆՔԻ ԿԻՐԱՌՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՔԵՐԸ, ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԸ ԵՎ ԳՈՒՅՔԸ ԱՐԳԵԼԱՆՔԻՑ ՀԱՆԵԼԸ

Հոդված 430. Գույքի արգելանքը

1. Գույքի արգելանքը հարկային պարտավորության կատարումն ապահովելու նպատակով հարկ վճարողի գույքային իրավունքների սահմանափակմանն ուղղված՝ հարկային մարմնի կողմից իրականացվող գործողություն է: Գույքի արգելանքը կիրառվում է հարկ վճարողի բանկային հաշիվներում և (կամ) դրամարկղում առկա դրամական միջոցների, ինչպես նաև այլ գույքի տնօրինման, տիրապետման կամ օգտագործման իրավունքի՝ հարկային պարտավորությունների չափով սահմանափակման միջոցով:

Հոդված 431. Գույքի արգելանքի կիրառության հիմքերը

1. Չկատարված հարկային պարտավորության չափը հինգ հարյուր հազար դրամ կամ ավելի կազմելու դեպքում, եթե հարկային մարմնի կողմից իրականացված վարչարարության ընթացքում արդեն իսկ ձեռք բերված ապացույցները բավարար հիմք են տալիս ենթադրելու, որ հարկ վճարողը կարող է թաքցնել, փչացնել կամ սպառել հարկային մարմնի կողմից ընդունված իրավական ակտի կատարման համար անհրաժեշտ գույքը, ապա հարկային մարմնի ղեկավարը Օրենսգրքով սահմանված կարգով իրավունք ունի հարկ վճարողի գույքի վրա արգելանք դնելու մասին հանձնարարագիր հրապարակել:

2. Հարկային մարմնի կողմից գույքի արգելանքը կարող է կիրառվել միայն հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող հարկային պարտավորության կատարումն ապահովելու նպատակով: Արգելանքի ենթակա է միայն այն գույքը, որն անհրաժեշտ է հարկային պարտավորության կատարումն ապահովելու համար՝ հարկային պարտավորությունների չափով: Հարկային մարմնի կողմից գույքի արգելանքը դրվում է հարկ վճարողի գույքի վրա՝ անկախ այն հանգամանքից, թե ում մոտ է այն գտնվում: Արգելանքը չի կարող կիրառվել այն գույքի նկատմամբ, որի վրա օրենքով բռնագանձում չի կարող տարածվել, կամ որի պահպանման ժամկետը արգելանք դնելու պահին պակաս է երեք ամսից: Արգելանք չի կարող դրվել բանկերի, վճարահաշվարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ֆոնդերի (այդ թվում՝ կենսաթոշակային հիմնադրամների) և ապահովագրական (վերաապահովագրական) ընկերությունների բանկային, դեպո կամ կենսաթոշակային հաշիվների և դրամական միջոցների վրա:

Հոդված 432. Գույքի արգելանքի կիրառման ընթացակարգը

1. Գույքի վրա արգելանք դնելու մասին հարկային մարմնի ղեկավարը հրապարակում է հանձնարարագիր՝ 2 օրինակից: Արգելանք դնելու մասին հանձնարարագրում նշվում են

հանձնարարագիր հրապարակող պաշտոնատար անձի անունը, ազգանունը, պաշտոնը, հանձնարարագրի տրմանտարին, ամիսը, ամսաթիվը, արգելանք ղնող մարմնի անվանումը, գույքի արգելանքն իրականացնող պաշտոնատար անձի (անձանց) պաշտոնը, անունը, ազգանունը, հարկ վճարողի անունը, ազգանունը, կազմակերպության դեպքում՝ լրիվանվանումը, ՀՎՀՀ-ն՝ առկայության դեպքում, իսկ ԱԱՀ վճարողների դեպքում՝ նաև ԱԱՀ վճարողի հաշվառման համարը, չկատարված հարկային պարտավորության չափը և արգելանք ղնելու իրավական հիմքերը: Արգելանք ղնելիս հանձնարարագրի 1 օրինակը ներկայացվում է հարկ վճարողին:

2. Հարկ վճարողի գույքի վրա արգելանքը կիրառվում է հետևյալ հերթականությամբ.

- 1) բանկային հաշիվներում առկա դրամական միջոցներ.
- 2) դրամարկղում առկա կանխիկ դրամական միջոցներ.
- 3) արգելանքի ենթակա այլ գույք:

3. Յուրաքանչյուր հաջորդ հերթի գույքի վրա արգելանքը կիրառվում է միայն նախորդ հերթի գույքի վրա արգելանքը կիրառելուց հետո: Առանց նախորդ հերթում ընդգրկված գույքի վրա արգելանք կիրառելու՝ հաջորդ հերթի գույքի վրա արգելանք կարող է կիրառվել, եթե ակնհայտ է, որ նախորդ հերթի գույքի արժեքը անբավարար է պահանջների բավարարման համար:

4. Հարկ վճարողի գույքի վրա արգելանքն իրականացնող պաշտոնատար անձը գույքի վրա արգելանք ղնելու մասին հանձնարարագրի հիման վրա դրա հրապարակումից հետո՝ երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում, հարկ վճարողի գույքի վրա արգելանք ղնելու մասին ընդունում է որոշում, որտեղ նշվում են որոշումն ընդունելու ամիսը, ամսաթիվը, վայրը, որոշումն ընդունած անձի պաշտոնը, անունը, ազգանունը, քննվող հարցը, հարկ վճարողի բանկային հաշիվներում կամ դրամարկղում առկա դրամական միջոցների արգելանք իրականացնելու դեպքում նաև արգելանքի ենթակա գումարի չափը, ընդունված որոշման հիմքերը՝ այն օրենքների կամ այլ իրավական ակտերի վկայակոչմամբ, որոնցով որոշում ընդունող անձը ղեկավարվել է այն ընդունելիս, քննվող հարցի վերաբերյալ եզրահանգումը:

5. Գույքի բացակայության, անբավարարության կամ հարկ վճարողի գտնվելու վայրն անհայտ լինելու դեպքում արգելանքն իրականացնող պաշտոնատար անձը վերադաս հարկային մարմնի կողմից սահմանված ձևով կազմում է համապատասխան արձանագրություն:

6. Գույքի վրա արգելանք ղնելիս այն իրականացնող պաշտոնատար անձը յուրաքանչյուր դեպքի համար որոշում է սահմանափակման տեսակները, ծավալները՝ հաշվի առնելով գույքի հատկանիշները, սեփականատիրոջ կամ տիրապետողի համար դրա նշանակությունը և հարկային պարտավորության չափը: Որպես գույքի արժեք՝ ընդունվում է գույքի հաշվեկշռային արժեքը:

7. Հարկ վճարողը զգուշացվում է արգելանքի տակ դրված գույքը կամ դրա առանձին բաղադրամասերը վատնելու, օտարելու, թաքցնելու կամ ապօրինաբար մեկ ուրիշին հանձնելու դեպքում վարչական կամ քրեական պատասխանատվության ենթարկվելու մասին:

8. Արգելանք դնելու մասին որոշումը պարտադիր է բոլոր պետական մարմինների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների պաշտոնատար անձանց, կազմակերպությունների ու ֆիզիկական անձանց համար ենթակա է կատարման Հայաստանի Հանրապետության ամբողջ տարածքում: Արգելանք դնելու մասին որոշման պատճենը ոչ ուշ, քան այն ընդունելու հաջորդ օրը, պատշաճ ձևով ուղարկվում է հարկ վճարողին, ինչպես նաև այլ անձանց կամ կազմակերպություններին:

9. Գույքի արգելանք իրականացնող պաշտոնատար անձը չի կարող արգելել հարկ վճարողի ներկայացուցչի մասնակցությունը գույքի արգելանքի իրականացմանը: Սույն հոդվածի կիրառության իմաստով, հարկ վճարողի ներկայացուցիչ է համարվում այն անձը, որի լիազորությունները հաստատվում են Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքով սահմանված կարգով:

10. Գույքի արգելանքը կարող է իրականացվել ժամը 8.00-ից մինչև 18.00-ն:

11. Սույն հոդվածով նախատեսված գույքի արգելանքի դեպքում առկա հարկային պարտավորության ոչ պակաս, քան քսան տոկոսը մարելուց հետո հարկային մարմնի ղեկավարն իրավունք ունի հարկ վճարողի համապատասխան դիմումի համաձայն, փոխարինել հարկային պարտավորությունների ապահովման՝ գույքի արգելանքի միջոցը հարկային պարտավորությունների ապահովման այլ միջոցներով, որի տևողությունը կարող է սահմանվել 2 ամսից մինչև 9 ամիս ժամկետով: Ընդ որում, եթե գույքի արգելանքի ընթացքում հարկ վճարողը դիմում է հարկային պարտավորությունների ապահովման՝ գույքի արգելանքի միջոցը հարկային պարտավորությունների ապահովման այլ միջոցներով փոխարինելու համար և ներկայացնում է բավարար հիմքեր այն մասին, որ արգելանքի կիրառումն ակնհայտորեն վտանգում է իր գործունեությունը, ապա հարկային մարմնի ղեկավարը հրապարակում է հանձնարարագիր՝ Օրենսգրքով սահմանված կարգով հարկային պարտավորությունների ապահովման՝ գույքի արգելանքի միջոցը Օրենսգրքով սահմանված կարգով հարկային պարտավորությունների ապահովման այլ միջոցներով փոխարինելու վերաբերյալ, որի ձևը սահմանում է վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարը: Հանձնարարագիրը հրապարակվում է 2 օրինակից, որի 1 օրինակը 1 աշխատանաքային օրվա ընթացքում ներկայացվում է հարկ վճարողին:

12. Հարկ վճարողի գույքի վրա արգելանք դնող պաշտոնատար անձի՝ իր իրավասությունների սահմաններում գործողությունների կատարմանը խոչընդոտելու դեպքում արգելանք դնող պաշտոնատար անձը Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքով սահմանված կարգով

արձանագրում է խոչընդոտման փաստը, խոչընդոտող հանգամանքները վերացնելու համար աջակցություն ստանալու նպատակով դիմում է իրավապահ մարմիններին և նրանց օժանդակությամբ շարունակում է գույքի նկատմամբ արգելանք դնելու գործողությունները:

Հոդված 433. Գույքն արգելանքից հանելը

1. Սույն հոդվածով սահմանված կարգով արգելանքի դրված գույքն արգելանքից հանվում է՝

1) եթե հարկ վճարողի վերաբերյալ ընդունված անհատական իրավական ակտն անբողոքարկելի դառնալուց հետո «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված ժամկետում և կարգով հարկային մարմնի կողմից համապատասխան պահանջ չի ներկայացվել Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարության դատական ակտերի հարկադիր կատարման ծառայություն կամ դատարան.

2) եթե հարկ վճարողի հարկային պարտավորությունը դադարել է կամ Օրենսգրքով սահմանված կարգով հարկային պարտավորության գումարը գանձվել է.

3) եթե հարկային մարմնի ղեկավարի կողմից հրապարակվել է հանձնարարագիր Օրենսգրքով սահմանված կարգով հարկային պարտավորությունների ապահովման՝ գույքի արգելանքի միջոցը հարկային պարտավորությունների ապահովման այլ միջոցներով փոխարինելու վերաբերյալ.

4) եթե արգելանքով ապահովված պարտավորության գումարի գանձման մասին անհատական իրավական ակտը դատական կամ արտադատական կարգով ճանաչվել է անվավեր:

2. Հարկային պարտավորության մարման նպատակով անհրաժեշտ գումարը գանձապետական համապատասխան հաշիվ մուտքագրվելուց հետո կամ հարկային մարմնի ղեկավարի կողմից հարկային պարտավորությունների ապահովման՝ գույքի արգելանքի միջոցը հարկային պարտավորությունների ապահովման այլ միջոցներով փոխարինելու վերաբերյալ համապատասխան հանձնարարագիրը հրապարակվելուց հետո հարկային մարմնի՝ արգելանքն իրականացնող պաշտոնատար անձը պարտավոր է ոչ ուշ, քան մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում կարգադրություն ուղարկել համապատասխան անձանց և կազմակերպություններին՝ արգելանքը հանելու մասին: Բանկային հաշիվներում առկա դրամական միջոցների արգելանքի դեպքում նշված կարգադրությունը հարկային մարմնի կողմից սույն մասով սահմանած ժամկետում չներկայացնելու դեպքում հարկ վճարողն իրավունք ունի համապատասխան բանկ ներկայացնել հարկային պարտավորության վճարման անդորրագիրը կամ Օրենսգրքով սահմանված կարգով պարտավորության գումարի գանձումը հավաստող փաստաթուղթը կամ հարկային մարմնի ղեկավարի կողմից հրապարակված՝ հարկային պարտավորությունների ապահովման՝ գույքի արգելանքի միջոցը հարկային պարտավորությունների ապահովման այլ միջոցներով փոխարինելու

վերաբերյալ համապատասխան հանձնարարագիրը, որից հետո տվյալ բանկը մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում արգելանքը հանելու վերաբերյալ հարցում է կատարում հարկայի նմարմին: Եթե բանկը հարցումն ուղարկելուց հետո՝ մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում հարկային մարմնից մերժում չի ստանում, ապա արգելանքը հանվում է:

3. Հարկային մարմինն արգելանքը հանելու վերաբերյալ հարցումը չի կարող մերժել հետևյալ հիմքերից որևէ մեկի առկայության դեպքում.

1) Հարկային պարտավորության գումարը մուտքագրվել է գանձապետական համապատասխան հաշիվ.

2) Ըստ հարկային մարմնի տվյալների, Օրենսգրքով սահմանված կարգով իրականացվել է հարկային պարտավորության գումարի մարում.

3) հարկային մարմնի ղեկավարի կողմից հրապարակվել է հարկային պարտավորությունների ապահովման՝ գույքի արգելանքի միջոցը հարկային պարտավորությունների ապահովման այլ միջոցներով փոխարինելու վերաբերյալ համապատասխան հանձնարարագիր:

4. Արգելանք կիրառած անձինք և կազմակերպությունները պարտավոր են անհապաղ հանել իրենց կիրառած արգելանքը, եթե հարկ վճարողը ներկայացնում է պարտավորությունը լրիվ չափով վճարելը հավաստող անդորրագիրը կամ հարկային մարմնի ղեկավարի կողմից հրապարակված՝ հարկային պարտավորությունների ապահովման՝ գույքի արգելանքի միջոցը հարկային պարտավորությունների ապահովման այլ միջոցներով փոխարինելու վերաբերյալ համապատասխան հանձնարարագիրը:

5. Գույքի վրա արգելանք դնելու մասին որոշումը կարող է բողոքարկվել հարկ վճարողից հարկային պարտավորության գումարը գանձելու վերաբերյալ անհատական իրավական ակտը բողոքարկելու համար սահմանված ժամկետում: Գույքի վրա արգելանք դնելու մասին որոշումը դառնում է անբողոքարկելի հարկ վճարողից հարկային պարտավորության գումարը գանձելու վերաբերյալ անհատական իրավական ակտն անբողոքարկելի դառնալու հետ միաժամանակ: Գույքի վրա արգելանք դնելու մասին որոշման արտադատական կարգով բողոքարկումը չի կասեցնում որոշման կատարումը:

6. Արգելանքի տակ դրված գույքը վատնելը, օտարելը, թաքցնելը, ապօրինաբար մեկ ուրիշին հանձնելը, փչացնելը կամ ոչնչացնելն արգելվում է:

Հոդված 434. Բանկային հաշիվներում առկա դրամական միջոցների վրա արգելանքդնելը

1. Սույն հոդվածով սահմանված՝ բանկային հաշիվներում առկա դրամական միջոցների վրա արգելանք դնելու գործընթացն իրականացվում է Էլեկտրոնային համակարգի միջոցով, որի գործողության կարգը և պայմանները սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազոր պետական կառավարման մարմնի համատեղ իրավական ակտով: Հարկ վճարողի բանկային

հաշիվներում առկա դրամական միջոցների վրա արգելանք դնելու որոշումը բանկերին և պետական մարմիններին ուղարկվում է Էլեկտրոնային համակարգի միջոցով:

2. Առևտրային բանկերն անմիջապես արգելանք են դնում որոշման ստացման պահի դրությամբ հարկ վճարողի բանկային հաշիվներում առկա ազատ դրամական միջոցների վրա՝ որոշմամբ նախատեսված պարտավորության գումարի չափով: Բանկային հաշիվներում առկա դրամական միջոցների վրա արգելանք դնելու մասին որոշմամբ առաջին հերթին արգելանք է դրվում Հայաստանի Հանրապետության դրամով ընթացիկ հաշիվների վրա, դրանց վրա դրամական միջոցների անբավարարության դեպքում, ըստ հերթականության, արգելանք է դրվում արտարժույթով ընթացիկ հաշիվների վրա, Հայաստանի Հանրապետության դրամով ավանդային հաշիվների վրա, արտարժույթով ավանդային հաշիվների վրա:

3. Հարկ վճարողի բանկային հաշիվներին դրամական միջոցների բացակայության կամ անբավարարության դեպքում առևտրային բանկերը պարտավոր են արգելանք դնել հարկ վճարողի բանկային հաշիվներին հետագայում մուտքագրվող միջոցների վրա՝ մինչև բանկային հաշիվներում առկա դրամական միջոցների վրա արգելանք դնելու մասին որոշմամբ նշված հարկային պարտավորության չափով գումարի ապահովումը կամ արգելանք դնելու մասին որոշման ուժը կորցնելը կամ մինչև Օրենսգրքով նախատեսված արգելանքը հանելու դեպքերի ի հայտ գալը:

4. Այն դեպքում, երբ բանկային հաշիվներում առկա դրամական միջոցների վրա արգելանք դնելու արդյունքում արգելանք է դրվում հարկ վճարողի մեկից ավելի բանկային հաշիվներում առկա դրամական միջոցների վրա, և արգելանքի տակ դրված ընդհանուր գումարը գերազանցում է հարկային պարտավորության չափը կամ բանկային հաշիվներից որևէ մեկին առկա դրամական միջոցներով ապահովվում է հարկային պարտավորության չափը, ապա առևտրային բանկն իրավունք ունի հարկ վճարողի հանձնարարության հիման վրա տրամադրել տեղեկատվությունն տվյալ բանկում վարվող հարկ վճարողին պատկանող բանկային հաշիվներում առկա պարտավորության չափով արգելանքի տակ դրված գումարի վերաբերյալ: Նշված հանձնարարությունը ստանալուց հետո՝ մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում, առևտրային բանկը պարտավոր է տեղեկատվություն տրամադրել հարկ վճարողի բանկային հաշիվները սպասարկող մյուս առևտրային բանկերին և հարկային մարմնին իր մոտ վարվող՝ տվյալ հարկ վճարողին պատկանող բանկային հաշիվներում առկա հարկային պարտավորության չափով արգելանքի տակ դրված գումարի վերաբերյալ: Նշված տեղեկատվությունը ներկայացվում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված ձևով:

5. Եթե որևէ առևտրային բանկ այլ առևտրային բանկից (բանկերից) ստացված հաղորդագրությունների հիման վրա պարզում է, որ հարկ վճարողի՝ այլ առևտրային բանկում (բանկերում) բանկային հաշիվներում առկա դրամական միջոցներն արգելանքի

տակ են դրված արգելանք դնելու մասին նույն որոշմամբ սահմանված գումարի չափով, ապա տվյալ առևտրային բանկը պարտավոր է հաղորդագրությունները ստանալուց հետո՝ առավելագույնը մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում, արգելանքից հանել իր մոտ վարվող հարկ վճարողի՝ տվյալ բանկային հաշիվներում առկա դրամական միջոցները: Նշվածը չի վերաբերում այն առևտրային բանկերին, որոնք արգելանք դնելու մասին որոշմամբ արգելանքի տակ դրված բանկային հաշիվների վերաբերյալ սույն հոդվածով սահմանված հաղորդագրություն են ուղարկել այլ առևտրային բանկի (բանկերի):

6. Այն դեպքում, երբ այլ առևտրային բանկից (բանկերից) ստացված հաղորդագրությունների հիման վրա պարզվում է, որ հարկ վճարողի՝ այլառևտրային բանկում (բանկերում) բանկային հաշիվներում առկա արգելանքի տակ դրված դրամական միջոցները պակաս են արգելանք դնելու մասին որոշմամբ սահմանված գումարի չափից, տվյալ առևտրային բանկը պարտավոր է սույն հոդվածով սահմանված կարգով արգելանքից հանել միայն տվյալ բանկում և այլ առևտրային բանկում (բանկերում) արգելանք դնելու արդյունքում հարկային պարտավորության գումարը գերազանցող դրամական միջոցները՝ հիմք ընդունելով այլ առևտրային բանկից (բանկերից) ստացված հաղորդագրությունները:

7. Հարկ վճարողի բանկային հաշիվներում առկա դրամական միջոցների վրա արգելանք դնելու մասին որոշումը, որում բացակայում է արգելանքի տակ դրման ենթակա գումարի հստակ չափը, ենթակա չէ կատարման:

8. Բանկային հաշիվներում հարկ վճարողի ունեցած դրամական միջոցների արգելանք դնելու մասին որոշումը չի տարածվում պետական բյուջե վճարման ենթակա դրամական միջոցների փոխանցման վրա, և հարկ վճարողն իրավունք ունի այդ միջոցներից պետական բյուջե փոխանցումներ կատարել, եթե այդ դրամական միջոցները գրավի առարկա չեն:

Հոդված 435. Հարկ վճարողի դրամարկղում առկա կանխիկ դրամական միջոցների

վրաարգելանք դնելը

1. Հարկ վճարողի բանկային հաշիվների բացակայության կամ հարկային պարտավորությունները մարելու համար դրանցում առկա դրամական միջոցների անբավարար լինելու դեպքում հարկային մարմինը հարկ վճարողի դրամարկղում ունեցած կանխիկ դրամական միջոցների վրա դնում է արգելանք՝ հարկային պարտավորությունը չգերազանցող գումարի չափով:

2. Հարկ վճարողի դրամարկղում ունեցած կանխիկ դրամական միջոցների վրա արգելանք դնելու որոշումը հարկ վճարողին ներկայացնելու օրը որոշումն ընդունած հարկային մարմնի պաշտոնատար անձը գույքագրում է հարկ վճարողի դրամարկղում առկա կանխիկ դրամական միջոցները և դրանք, ինչպես նաև արգելանքի կիրառման ժամանակահատվածում հարկային պարտավորությունների սահմանում դրամարկղ մուտքագրվող կանխիկ դրամական միջոցներն արձանագրությամբ ի պահ է հանձնում հարկ

վճարողին: Հարկ վճարողի դրամարկղում առկա կանխիկ դրամական միջոցների արգելանքի տակ գտնվելու ժամանակահատվածում որոշում կայացրած հարկային մարմնի պաշտոնատար անձն իրավունք ունի ցանկացած ժամանակ գույքագրել դրամարկղում դրամական միջոցների առկայությունը, ինչպես նաև մուտքագրված և ելքագրված դրամական միջոցների շարժը, որի արդյունքներով կազմվում է արձանագրություն: Գույքագրման ընթացքում հարկային մարմնի պաշտոնատար անձն անհրաժեշտության դեպքում իրավունք ունի պահանջել ժամանակավորապես դադարեցնել դրամարկղային գործառնությունների կատարումը: Դրամարկղում կանխիկ դրամական միջոցների կամ կանխիկ դրամական միջոցների շարժի գույքագրման արձանագրության ձևը սահմանում է վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարը, որում նշվում են գույքագրման ամսաթիվը, ժամանակահատվածը, արգելանքի տակ գտնվող դրամական միջոցների արժույթը, արժեքը, քանակը, մուտքագրված դրամական միջոցների արժեքը և դրանց ստացման աղբյուրը, ելքագրված դրամական միջոցների արժեքը և ծախսման ուղղությունները, ի պահ հանձնվող դրամական միջոցների արժույթը, արժեքը, քանակը, գույքագրման ընթացքում դրամարկղային գործառնությունների կատարման դադարեցման ժամանակահատվածը, նշում՝ արգելանքի կիրառման ժամանակահատվածում հարկային պարտավորությունների սահմանում դրամարկղ մուտքագրվող դրամական միջոցների արգելանքի տակ գտնվելու և ի պահ ընդունելու վերաբերյալ, գույքագրմանը մասնակցող անձանց տվյալներն ու ստորագրությունները: Նշված արձանագրությունները հարկ վճարողի դրամարկղում առկա կանխիկ դրամական միջոցների վրա արգելանք դնելու մասին որոշման անբաժանելի մասն են:

3. Դրամարկղում հարկ վճարողի ունեցած կանխիկ դրամական միջոցների վրա արգելանք դնելու մասին որոշումը չի տարածվում կանխիկ դրամական միջոցներից հարկ վճարողի բանկային հաշիվներ կամ պետական բյուջե կատարվող վճարումների վրա, և հարկ վճարողն իրավունք ունի դրամարկղում առկա դրամական միջոցներից իր բանկային հաշիվներին կամ պետական բյուջե վճարումներ կատարել:

4. Հարկ վճարողի բանկային հաշվին մուտքագրված դրամական միջոցների նկատմամբ կիրառվում են Օրենսգրքի 434-րդ հոդվածով նախատեսված՝ բանկային հաշիվներում առկա դրամական միջոցների նկատմամբ արգելանք կիրառելու վերաբերյալ դրույթները:

Հոդված 436. Այլ գույքի վրա արգելանք դնելը

1. Հարկ վճարողի այլ գույքի վրա արգելանք դնելիս կազմվում է արձանագրություն, որի ձևը սահմանում է վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարը: Արձանագրությունում նկարագրվում են և ըստ անվանումների նշվում են արգելանքի ենթակա գույքի անվանումը, քանակը, անհատական հատկանիշները, հաշվեկշռային արժեքները: Նշված

արձանագրությունը հարկ վճարողի գույքի վրա արգելանք դնելու մասին որոշման անբաժանելի մասն է:

2. Արգելանքն իրականացնող պաշտոնատար անձն արգելանքի տակ դրված այլ գույքն ի պահ է հանձնում հարկ վճարողին՝ որի վերաբերյալ համապատասխան նշում է կատարվում գույքի վրա արգելանք դնելու մասին արձանագրությունում, իսկ եթե հարկ վճարողը փորձում է արգելանքի տակ դրված գույքը կամ դրա առանձին բաղադրամասերը վատնել, թաքցնել, ապօրինաբար մեկ ուրիշին հանձնել, փչացնել կամ ոչնչացնել, ապա գույքի պահատվությունը հանձնվում է նման գործունեություն իրականացնող մասնագիտացված կազմակերպությանը՝ պահատվության պայմանագրի հիման վրա: Պահատվության հետ կապված ծախսերը կատարում է հարկ վճարողը:

3. Այլ գույքի վրա արգելանք դնելու էլեկտրոնային համակարգի գործողության կարգը և պայմանները սահմանվում են հարկային մարմնի և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազոր պետական կառավարման մարմինների համատեղ իրավական ակտով:

ԳԼՈՒԽ 79. ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՈՒՄ ԱՊԱՀՈՎՈՂ ԱՅԼ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

Հոդված 437. Հարկային պարտավորությունների կատարումն ապահովող այլ միջոցները

1. Գույքի արգելանքի կիրառման անհնարինության կամ կուտակված հարկային պարտավորությունները մարելու նպատակով արգելանքի տակ դրված գույքի արժեքի անբավարարության կամ կիրառված գույքի արգելանքի ապահովման միջոցի փոխարինման անհրաժեշտության դեպքում հարկային պարտավորությունների կատարումը կարող է ապահովվել հետևյալ միջոցներով.

- 1) գրավի պայմանագրի կնքում.
- 2) երաշխիք.
- 3) հարկ վճարողի պահանջի իրավունքի գիշում:

2. Սույն հոդվածի 1-ի մասով սահմանված՝ հարկային պարտավորությունների կատարումն ապահովող միջոցների կիրառման լիազորությունը հարկային մարմնի ղեկավարը կարող է փոխանցել հարկային մարմնի այլ պաշտոնատար անձի:

Հոդված 438. Գրավի պայմանագրի կնքումը

1. Որպես հարկային պարտավորությունների կատարման ապահովման միջոց՝ հարկային մարմնի և հարկ վճարողի միջև կարող է կնքվել գրավի պայմանագիր:

2. Գույքի գրավի պայմանագիր կնքելու, գրավով ապահովված հարկային պարտավորությունների կատարման, գրավադրված գույքի վրա բռնագանձման տարածման,

գրավի պայմանագրի դադարեցման հետ կապված հարաբերությունները կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսդրությամբ և Օրենսգրքով:

3. Գրավի պայմանագիր կնքելու դեպքում հարկային պարտավորությունները մարելու նպատակով կազմվում է պարտավորությունների աստիճանական մարման ժամանակացույց, որի տևողությունը կարող է սահմանվել 3 ամսից մինչև 9 ամիս ժամկետով: Որպես գրավատու՝ կարող է հանդես գալ ինչպես պարտապանը, այնպես էլ երրորդ անձը: Որպես գրավատու երրորդ անձի հանդես գալու դեպքում, գրավի պայմանագրին կցվում է նաև պարտապան հարկ վճարողի գրավոր համաձայնությունը՝ գրավի պայմանագրին կից կազմված հարկային պարտավորությունների աստիճանական մարման ժամանակացույցի համաձայն, հարկային պարտավորությունները կատարելու վերաբերյալ:

4. Հարկ վճարողի կողմից իր հարկային պարտավորությունները չկատարելու դեպքում հարկային մարմինն իրավունք ունի այդ պարտավորությունները մարել՝ ի հաշիվ գրավադրված գույքի՝ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

5. Գրավի առարկա կարող է հանդիսանալ այն գույքը, որի նկատմամբ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսդրությամբ սահմանված կարգով կարող է կիրառվել գրավի իրավունքը: Հարկային մարմնի և գրավատուի միջև կնքվող գրավի պայմանագրով գրավի առարկա չի կարող հանդիսանալ այլ գրավի պայմանագրով գրավի առարկա հանդիսացող գույքը:

6. Եթե գրավի առարկա հանդիսացող գույքը, առանց հարկային պարտավորությունների կատարման, որևէ կերպ իրացվի կամ հանձնվի երրորդ անձի տնօրինմանը, տիրապետմանը կամ օգտագործմանը, ապա գրավի իրավունքը շարունակվում է տարածվել գրավադրված գույքի նկատմամբ:

7. Գրավադրված գույքի նկատմամբ ցանկացած գործարքի իրականացումը, անկախ դրա իրականացման նպատակներից, կարող է իրականացվել միայն հարկային մարմնի համաձայնությամբ:

8. Գույքի գրավադրման դեպքում գրավի առարկան կարող է մնալ գրավատուի մոտ կամ գրավատուի միջոցների հաշվին փոխանցվել հարկային մարմնին: Վերջինս պարտավոր է ապահովել գրավադրված գույքի պահպանությունը:

9. Գույքի գրավի պայմանագիրը կարող է կնքվել, եթե գրավի առարկայի շուկայական արժեքը գերազանցում է հարկային պարտավորության ապահովման անհրաժեշտ չափն ավելի քան 20 տոկոսով:

10. Հարկային մարմինը գույքի գրավի պայմանագիր կնքելու մասին գրավի առարկայի սեփականատիրոջ առաջարկն ուսումնասիրում է առավելագույնը 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

11. Հարկային մարմինը մերժում է գույքի գրավի պայմանագրի կնքումը, եթե՝

1) ներկայացված գույքի գրավի պայմանագիրը չի համապատասխանում Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ և Օրենսգրքով սահմանված չափանիշներին.

2) գրավի առարկայի շուկայական արժեքը ցածր է վճարման ենթակա հարկային պարտավորության գումարի 120 տոկոսից.

3) գրավի պայմանագրի ժամկետը կամ գրավի առարկայի պիտանելիության ժամկետը կարճ է գրավի պայմանագրի ժամանակացույցով սահմանված՝ հարկային պարտավորության կատարման վերջնաժամկետից.

4) հարկային մարմինը տեղեկություններ ունի հարկային պարտավորություններ ունեցող հարկ վճարողի կամ գրավատուի կողմից ստանձնած պարտավորությունների կատարումից դիտավորությամբ խուսափելու փորձերի վերաբերյալ:

12. Հարկային մարմինը գույքի գրավի պայմանագիր կնքելը մերժելու դեպքում սույն հոդվածի 10-րդ մասով սահմանված ժամկետում տեղեկացնում է դիմողին՝ նշելով մերժման հիմքերը:

13. Գույքի գրավով ապահովված պարտավորությունները չկատարելու դեպքում վճարման ենթակա գումարները պետական գանձապետական հաշվին են փոխանցվում օրենքով սահմանված կարգով գրավադրված գույքի իրացումից ստացված միջոցներից:

14. Գույքի գրավի պայմանագրի կնքման և գրավադրված գույքի վրա բռնագանձում տարածելու հետ կապված բոլոր ծախսերը կրում է հարկ վճարողը:

Հոդված 439. Երաշխիքը

1. Հարկային պարտավորությունների կատարումն ապահովելու նպատակով հարկային մարմնի կողմից ընդունվում են երաշխիքներ, որոնք տրամադրում են բանկերը, վարկային կազմակերպությունները կամ ապահովագրական ընկերությունները (այսուհետ՝ երաշխիք տված անձ):

2. Երաշխիք տված անձը երաշխիքով հարկային մարմնի առջև պարտավորվում է կատարել հարկ վճարողի հարկային պարտավորությունները, եթե վերջինս Օրենսգրքով սահմանված կարգով և երաշխիքով սահմանված ժամկետում չի կատարի իր հարկային պարտավորությունները՝ հարկային մարմնի կողմից երաշխիք տված անձին այդպիսի գրավոր պահանջ ներկայացնելու դեպքում: Երաշխիքի հետ կապված հարաբերությունները կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսդրությամբ և Օրենսգրքով:

3. Երաշխիքով հարկային պարտավորությունների կատարման ժամկետը կարող է սահմանվել 2-ից մինչև 6 ամիս ժամկետով, որը չի կարող գերազանցել երաշխիք տված անձի լիցենզիայի գործողության ժամկետի ավարտին նախորդող 6-րդ ամսվա 1-ը:

4. Երաշխիքը չի կարող հետ կանչվել երաշխիք տված անձի կողմից:

5. Երաշխիքը հարկային մարմին է ներկայացվում 2 օրինակից, որում պետք է նշվեն՝

1) հարկ վճարողի հարկային պարտավորությունները և դրա մարման ժամկետը, որոնց պատշաճ կատարումն ապահովվում է երաշխիքով,

2) երաշխիքով ապահովված հարկային պարտավորությունները չկատարվելու դեպքում հարկային մարմնի կողմից երաշխիք տված անձից հարկային պարտավորությունների կատարումն ապահանջելու անվիճելի իրավունքը,

3) երաշխիքով ապահովված հարկային պարտավորությունների կատարման համար երաշխիք տված անձի մոտ դրամական միջոցների առկայության փաստը,

4) երաշխիքի գործողության ժամկետը,

5) երաշխիք տված անձի լիցենզիայի համարը և գործողության ժամկետը:

6. Երաշխիքի ձևը սահմանվում է վերադաս հարկային մարմնի կողմից:

7. Հարկային մարմինն ուսումնասիրում է երաշխիքն այն ստանալուց հետո՝ 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում՝ այն ընդունելու կամ մերժելու նպատակով:

8. Երաշխիքի ընդունումը մերժվում է, եթե՝

1) երաշխիքը չի համապատասխանում Հայաստանի Հանրապետության օրենքով և սույն հոդվածի 3-ից 5-րդ մասերով սահմանված չափանիշներին.

2) երաշխիքի գործողության ժամկետը պակաս է երաշխիքով սահմանված հարկ վճարողի կողմից հարկային պարտավորությունների կատարման ժամկետից.

3) երաշխիքը տված անձի՝ օրենքով սահմանված գործունեությամբ զբաղվելու լիցենզիան կասեցված է կամ ուժը կորցրած է ճանաչված.

4) երաշխիք տված անձն ունի չմարված հարկային պարտավորություններ:

9. Երաշխիքի ընդունման կամ մերժման վերաբերյալ հարկային մարմինը համապատասխան գրառում է կատարում տրված երաշխիքի համապատասխան դաշտում և դրա մեկ օրինակը սույն հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված ժամկետում ուղարկում է երաշխիքը տված անձին: Երաշխիքի ընդունումը մերժելու դեպքում հարկային մարմինը նշում է նաև մերժման համար հիմք համարվող պատճառները:

10. Հարկ վճարողի կողմից երաշխիքով սահմանված ժամկետում երաշխիքով ապահովված հարկային պարտավորությունների չկատարման կամ մասնակի կատարման դեպքում հարկային մարմինը երաշխիքով սահմանված հարկային պարտավորությունների կատարման վերջնաժամկետի ավարտից հետո՝ 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում, երաշխիք տված անձին ներկայացնում է գրավոր պահանջ՝ երաշխիքով ապահովված հարկային պարտավորությունների կատարման համար:

11. Երաշխիք տված անձի կողմից երաշխիքով ապահովված հարկային պարտավորությունները ենթակա են ամբողջությամբ կատարման այդպիսի պահանջը հարկային մարմնից ստանալուց հետո՝ 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

12. Երաշխիք տված անձի կողմից սույն հոդվածի 11-րդ մասում նշված ժամկետում իր պարտավորությունների չկատարման կամ մասնակի կատարման դեպքում հարկային

մարմնի այդ պահանջը համարվում է անբողոքարկելի վարչական ակտ, որից հետո հարկային մարմինը երաշխիք տված անձի նկատմամբ կարող է կիրառել անբողոքարկելի վարչական ակտերի համար Օրենսգրքով նախատեսված հարկային պարտավորությունների հարկադիր կատարման ընթացակարգերը:

Յոթված 440. Հարկ վճարողի պահանջի իրավունքի զիջումը

1. Հարկ վճարողի հարկային պարտավորությունների գանձման նպատակով հարկային մարմինն իրավունք ունի հարկ վճարողի պարտապանի (դեբիտորի) նկատմամբ հարկ վճարողի պահանջի իրավունքի զիջման պայմանագրի հիման վրա ձեռք բերել հարկ վճարողի պահանջի իրավունքը և ստացված գումարներն ուղղել հարկ վճարողի հարկային պարտավորությունների մարմանը: Ընդ որում, հարկային մարմինն է անցնում հարկ վճարողի պահանջի իրավունքն ամբողջ ծավալով՝ ներառյալ պարտքի նկատմամբ հաշվարկվող տոկոսների իրավունքը:

2. Հարկ վճարողի հետ պահանջի իրավունքի զիջման պայմանագրի կնքումը հարկ վճարողին չի ազատում հարկային պարտավորությունների կատարումից և դրանք ուշացնելու համար Օրենսգրքով սահմանված կարգով տույժերի հաշվարկումից ու վճարումից:

3. Հարկային մարմինը հարկ վճարողի հետ պահանջի իրավունքի զիջման պայմանագիր կնքելու առաջարկը ստանալուց հետո՝ 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում, ուսումնասիրում է հարկ վճարողի պահանջի իրավաչափությունն ու հիմնավորվածությունը, ինչպես նաև պարտապանի վճարունակությունը՝ դրա մասին գրավոր կարգով տեղեկացնելով պարտապանին: Հարկ վճարող պարտատիրոջ իրավունքները հարկային մարմինն անցնելու համար պարտապանի համաձայնությունը չի պահանջվում:

4. Հարկ վճարողի պահանջի իրավունքի զիջման պայմանագիր կնքելու առաջարկն ընդունվելու դեպքում հարկային մարմինը սույն հոդվածի 3-րդ մասում նշված ժամկետում Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հարկ վճարողի հետ կնքում է պահանջի իրավունքի զիջման պայմանագիր, որում նշվում են, մասնավորապես, հարկ վճարողի և հարկային մարմնի իրավունքներն ու պարտականությունները, հարկ վճարողի պարտապանի նույնականացման տվյալները, պահանջի մեծությունը, հաշվարկման կարգը և դրա հիմնավորվածությունը հաստատող հանգամանքները, ինչպես նաև հարկ վճարողի առկա հարկային պարտավորությունների չափերն ու դրանց հաշվարկման կարգը՝ ըստ հարկերի և պարտավորությունների տեսակների: Հարկ վճարողի՝ պայմանագիր կնքելու առաջարկը մերժելու դեպքում հարկային մարմինը սույն հոդվածի 3-րդ մասում նշված ժամկետում հարկ վճարողին գրավոր կարգով տեղեկացնում է մերժման պատճառների մասին:

5. Հարկային մարմինը հարկ վճարողի հետ պահանջի իրավունքի զիջման պայմանագիր կնքելուց հետո՝ 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում, հարկ վճարողի

պարտապանին տեղեկացնում է և պահանջում 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում, պարտատիրոջ հանդեպ իր պարտավորության սահմաններում, Օրենսգրքով սահմանված կարգով վճարել հարկ վճարողի հարկային պարտավորությունը: Հարկ վճարողի պարտապանի կողմից սույն մասում նշված ժամկետում հարկ վճարողի հանդեպ իր պարտավորությունը կամ հարկ վճարողի հարկային պարտավորությունը չկատարելու դեպքում հարկային մարմնի պահանջը համարվում է անբողոքարկելի վարչական ակտ, որից հետո հարկային մարմինը պարտապանի նկատմամբ կարող է կիրառել Օրենսգրքով սահմանված գույքի արգելանքի, ինչպես նաև անբողոքարկելի վարչական ակտերի համար նախատեսված՝ հարկային պարտավորությունների հարկադիր կատարման այլ ընթացակարգերը:

**ԲԱԺԻՆ 20. ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՂԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՄ
ԱՆԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ ԲՈՂՈՔԱՐԿՈՒՄԸ**

ԳԼՈՒԽ 80. ԲՈՂՈՔԱՐԿՄԱՆ ԱՐՏԱԴԱՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

Հոդված 441. Հարկ վճարողի բողոքարկման իրավունքը

1. Հարկային մարմնի կողմից ընդունված անհատական իրավական ակտը, ինչպես նաև հարկային ծառայողի գործողությունները կամ անգործությունը կարող են բողոքարկվել հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողով՝ Օրենսգրքով սահմանված կարգով կամ դատարան:

2. Հարկային մարմնի կողմից ընդունված անհատական իրավական ակտի, հարկային ծառայողի գործողությունների կամ անգործության բողոքարկման նպատակով հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողով ներկայացված բողոքի ցանկացած փուլում հարկ վճարողը կարող է դիմել դատարան:

3. Հարկային մարմնի կողմից ընդունված անհատական իրավական ակտի, հարկային մարմնի գործողությունների կամ անգործության բողոքարկումը չի դադարեցնում հարկային պարտավորությունների գանձումը կամ հարկային պարտավորությունների գանձումն ապահովելու ուղղությամբ գործողությունների կատարումը: Բողոքը քննության առնող հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողովն իրավունք ունի մինչև բողոքի լուծումը դադարեցնել հարկային պարտավորությունների գանձումը կամ գործողությունների կատարումը:

4. Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքին համապատասխան հարկային ստուգումը նշանակելու մասին հետաքննության մարմնի կամ քննիչի որոշումը բողոքարկվում է Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքով սահմանված կարգով, իսկ նշված ստուգման ընթացքում ստուգող անձի գործողությունները և ստուգման արդյունքում կազմված ակտը՝ Օրենսգրքով սահմանված կարգով:

5. Հարկային մարմնի պաշտոնատար անձանց այն գործողությունների բողոքարկումը, որոնք կապված են վարչական պատասխանատվության կիրառման հետ, կատարվում է վարչական իրավախախտումների մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան:

**Հոդված 442. Հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողովը և բողոք
ներկայացնելու կարգը**

1. Հարկային մարմնի կողմից ընդունված անհատական իրավական ակտերի, հարկային ծառայողի գործողությունների կամ անգործության վերաբերյալ վեճերի լուծման նպատակով հարկային մարմնում գործում է հարկային մարմնի բողոքարկման

հանձնաժողով: Հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողովը վերադաս հարկային մարմնի ղեկավարի կողմից ձևավորվող, վերադաս հարկային մարմնում մշտապես գործող մարմին է, որը բաղկացած է նախագահից և ութ անդամից, որոնք հանձնաժողովում իրենց աշխատանքը համատեղում են իրենց զբաղեցրած հարկային ծառայության պաշտոնների հետ:

2. Հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողովը ներկայացված բողոքն ընդունում է վարույթ հարկ վճարողի կողմից գրավոր կարգով և հայերեն լեզվով ներկայացված դիմում-բողոքի հիման վրա, որը պետք է պարունակի՝

1) հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողովի անվանումը, որին ներկայացվում է բողոքը,

2) բողոք բերող ֆիզիկական անձի անունը, ազգանունը, ՀՎՀՀ-ն (վերջինիս բացակայության դեպքում նշվում է հանրային ծառայության համարանիշը), հասցեն, իսկ կազմակերպության դեպքում կազմակերպության անվանումը, գտնվելու վայրը, ՀՎՀՀ-ն, իսկ ԱԱՀ վճարողների դեպքում նաև ԱԱՀ վճարողի հաշվառման համարը, նրա անունից բողոք բերող անձի անունը, ազգանունը և պաշտոնը, ինչպես նաև հեռահաղորդակցման միջոցների տվյալները,

3) բողոքարկման առարկան,

4) բողոք բերողի պահանջը,

5) բողոքին կից ներկայացվող փաստաթղթերի ցանկը,

6) բողոքը կազմելու տարին, ամիսը և ամսաթիվը,

7) բողոք բերող անձի ստորագրությունը, կազմակերպության դեպքում նրա անունից բողոք բերող անձի ստորագրությունը և բողոք բերող անձի կնիքը՝ վերջինիս առկայության դեպքում:

3. Սույն հոդվածի 2-րդ մասում նշված՝ ոչ լիարժեք ներկայացված դիմում-բողոքի դեպքում հարկային մարմինը դիմում-բողոքը ներկայացնող հարկ վճարողին գրավոր տեղեկացնում է դիմում-բողոքում առկա թերությունների մասին և առաջարկում է վերացնել դրանք՝ 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում: Նշված ժամկետում թերությունները վերացնելու և բողոքարկման հանձնաժողովին տեղեկացնելու դեպքում դիմում-բողոքը համարվում է ընդունված այն առաջին անգամ ներկայացնելու օրվանից: Հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողովն իրավունք ունի քննության առնել թերություններով ներկայացված դիմում-բողոքը, եթե այդ թերությունները չեն խոչընդոտում բողոքի հետագա քննությանը:

4. Հարկային մարմնի կողմից ընդունված և ուժի մեջ մտած անհատական իրավական ակտը կարող է բողոքարկվել այն ուժի մեջ մտնելու օրվանից 2 ամսվա ընթացքում, իսկ հարկային ծառայողի գործողությունները կամ անգործությունը կարող են բողոքարկվել այն կատարելու կամ ցուցաբերելու օրվանից 1 ամսվա ընթացքում:

5. Հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողովի աշխատակարգը, անհատական կազմը, բողոքարկման հանձնաժողովին ներկայացվող դիմում-բողոքի ձևը և դիմում-բողոք ներկայացրած անձին հանձնաժողովի նիստի անցկացման վայրի ու ժամանակիմասին ուղարկվող ծանուցագրի ձևը, ինչպես նաև հանձնաժողովի կողմից ընդունվող որոշումների ձևերը սահմանում է վերադաս հարկայինմարմինը:

Հոդված 443. Հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողով ներկայացվող բողոքիքննությունը

1. Հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողով ներկայացված դիմում-բողոքները հարկային մարմնի կողմից քննության են առնվում, և դրանց վերաբերյալ որոշումներ են ընդունվում 30 օրվա ընթացքում: Սույն մասով սահմանված ժամկետի հաշվարկը սկսվում է գրավոր բողոքը համապատասխան մարմնում մուտքագրվելու օրվան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրվանից: Առանձին դեպքերում հարկային մարմնի ղեկավարի որոշմամբ նշված ժամկետը կարող է երկարաձգվել 15 օրով, ինչի մասին իրազեկվում է դիմումատուն: Նշված ժամկետում բողոքի վերաբերյալ պատասխան չտրվելու դեպքում դիմում-բողոքը բավարարելու մասին հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողովի որոշումը համարվում է ընդունված:

2. Հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողովն ընդունում է հարկ վճարողի դիմում-բողոքի քննարկման վարույթը կարճելու մասին համապատասխան որոշում, եթե՝

1) հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողովին ներկայացվող դիմում-բողոքը չի բավարարում Օրենսգրքով սահմանված չափանիշներին.

2) հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողովին ներկայացվող դիմում-բողոքում հստակ նշված չէ բողոք բերողի պահանջը.

3) հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողովին ներկայացվող դիմում-բողոքին կցված չէ բողոքարկվող փաստաթղթերի ցանկը.

4) դիմում-բողոքը ներկայացվել է դիմում-բողոք ներկայացնելու իրավասություն չունեցող անձի կողմից.

5) դիմում-բողոքը չի համապատասխանում ընթացակարգային պահանջներին և դիմում-բողոքում առկա թերությունները բողոքը ներկայացնող հարկ վճարողի կողմից չեն վերացվել Օրենսգրքի 442-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված ժամկետում.

6) դիմում-բողոք ներկայացնող հարկ վճարողը իրաժարվում է հետագա բողոքարկումից.

7) դիմում-բողոքում նշված պահանջը դուրս է հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողովի իրավասություններից.

8) բացակայում է հարկային մարմնի կողմից բողոքարկվող անհատական իրավական ակտի, գործողության կամ անգործության դեպքը.

9) դիմում-բողոքը ներկայացվել է Օրենսգրքի 442-րդ հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված ժամկետի ավարտից հետո.

10) դիմում-բողոք բերած նույն անձի, բողոքարկման նույն առարկայի մասին, միևնույն հիմքերով բողոքի վերաբերյալ առկա է հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողովի որոշում, բացառությամբ սույն մասի 1-5-րդ կետերով նախատեսված դեպքերում դիմում-բողոքի քննարկման վարույթը կարճելու մասին որոշումների՝ որոնց կարճման հիմքերը վերացնելուց հետո՝ Օրենսգրքի 442-րդ հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված ժամկետում ներկայացված դիմում-բողոքները ենթակա են քննարկման.

11) դիմում-բողոքը ներկայացնող հարկ վճարողը նույն պահանջով դիմել է դատարան.

12) դիմում-բողոք ներկայացրած ֆիզիկական անձի կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ կամ նոտարի մահվան դեպքում:

3. Հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողովը ներկայացված դիմում-բողոքը հանձնաժողովի կողմից քննարկման ընդունելու դեպքում դիմում-բողոք ներկայացրած անձը նախապես ծանուցվում է համապատասխան նիստի անցկացման վայրի և ժամանակի մասին: Բողոքարկման հանձնաժողովի նիստին կարող են մասնակցել դիմում-բողոք ներկայացրած անձը, վերջինիս գլխավոր հաշվապահը և (կամ) դիմում-բողոք ներկայացրած անձի լիազորած անձը (մասնագետը): Բողոքարկման հանձնաժողովի նիստի անցկացման վայրի և ժամանակի մասին տեղեկացված՝ դիմում-բողոքը ներկայացրած անձի կամ նրա ներկայացուցիչների բացակայությունն արգելք չէ բողոքարկման հանձնաժողովի նիստը շարունակելու և վեճն ըստ էության լուծելու համար:

4. Հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողովի նիստերն արձանագրվում են և կազմված արձանագրությունները ստորագրվում են հանձնաժողովի նիստին ներկա գտնված բոլոր անդամների կողմից: Հանձնաժողովի անդամների կողմից ստորագրված արձանագրությունները պահպանվում են հարկային մարմնում այն կազմելու տարվան հաջորդող 3 տարվա ընթացքում՝ վերադաս հարկային մարմնի կողմից սահմանված կարգով:

Հոդված 444. Հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողովի որոշումը

1. Հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողովն ընդունված դիմում-բողոքի վերաբերյալ կայացնում է պատճառաբանված որոշում՝

- 1) դիմում-բողոքի քննարկման վարույթը կարճելու մասին.
- 2) դիմում-բողոքը բավարարելու մասին.
- 3) դիմում-բողոքը մասնակի բավարարելու մասին.
- 4) դիմում-բողոքը մերժելու մասին:

2. Հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողովի որոշումներն իրավագոր են, եթե այդ որոշումների կայացմանը մասնակցել է հանձնաժողովի անդամներից առնվազն 7 հոգի: Որոշումները կայացվում են բաց քվեարկությամբ, պարզ մեծամասնության ձևով:

3. Հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողովի կողմից կայացված որոշումն ուժի մեջ է մտնում ընդունման հաջորդ օրվանից: Ընդունված որոշումը կազմվում է 2 օրինակից, որի մեկ օրինակը որոշումը կայացնելուց հետո՝ 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում, տրամադրվում է դիմում-բողոք ներկայացրած անձին, իսկ 2-րդ օրինակը ուղարկվում է դիմում-բողոք ներկայացրած անձի հաշվառման վայրի հարկային մարմին՝ հարկ վճարողի հարկային գործում ընդհանուր սահմանված կարգով պահպանելու նպատակով:

4. Հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողովի որոշումները կարող են բողոքարկվել տեսչական մարմինների միասնական բողոքարկման հանձնաժողով՝ «Տեսչական մարմինների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով կամ դատարան:

ՄԱՍ IV. ԵԶՐԱՓՈՒԿ ԵՎ ԱՆՑՈՒՄԱՅԻՆ ՄԱՍ

ԲԱԺԻՆ 21. ԵԶՐԱՓՈՒԿ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ 81. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐԸ

Հոդված 445. Օրենսգրքի ուժի մեջ մտնելը

1. Օրենսգրքի ուժի մեջ է մտնում 2018 թվականի հունվարի 1-ից, բացառությամբ Օրենսգրքի՝ սույն հոդվածի 2-6-րդ մասերով սահմանված դրույթների, որոնք ուժի մեջ են մտնում նույն մասերով սահմանված ժամկետներում:

2. Օրենսգրքի 64-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 39-րդ կետը ուժի մեջ է մտնում 2017 թվականի հունվարի 1-ից:

3. Օրենսգրքի 109-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 5-րդ կետը՝ ոչ ռեզիդենտ կազմակերպությունների ստացած շահաբաժինների մասով, ուժի մեջ է մտնում 2017 թվականի հունվարի 1-ից և տարածվում է 2017 թվականի հունվարի 1-ից հետո առաջացած շահաբաժինների վրա:

4. Օրենսգրքի 238-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված՝ անշարժ գույքի հարկի հաշվարկման նպատակով անշարժ գույքի կադաստր վարող մարմնի կողմից անշարժ գույքի հարկով հարկման օբյեկտ համարվող անշարժ գույքի (ըստ հողամասերի և (կամ) դրանց համապատասխան բարելավումների) ու դրանց գնահատությունների վերաբերյալ տեղեկությունները հարկ վճարողներին հաշվառող մարմիններին ներկայացնելուն վերաբերող դրույթն ուժի մեջ է մտնում 2017 թվականի հունվարի 1-ից:

5. Օրենսգրքի 347-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված՝ հարկային տարվա որևէ ամսում իրացման շրջանառության կամ ԵՏՄ անդամ չհանդիսացող պետություններից «Բացթողում՝ ներքին սպառման համար» մաքսային ընթացակազմով ներմուծված ապրանքների մաքսային արժեքի, իսկ ԵՏՄ անդամ պետություններից ներմուծված ապրանքների մասով՝ սահմանված կարգով որոշվող ԱԱՀ-ով հարկման բազայի (առանց ակցիզային հարկի) 100 մլն. դրամի շեմը գերազանցած հարկ վճարողի մոտ իրականացվող չափագրման առավելագույն տևողությանը վերաբերող դրույթն ուժի մեջ է մտնում 2017 թվականի հունվարի 1-ից:

6. Օրենսգրքի 393-րդ հոդվածով սահմանված՝ դրոշմավորման ենթակա այն ապրանքները, որոնք մինչև Օրենսգրքի ուժի մեջ մտնելը գործող օրենսդրության համաձայն, դրոշմավորման ենթակա չեն եղել, ենթակա են դրոշմավորման 2019 թվականի հունվարի 1-ից:

Հոդված 446. Օրենսգրքի ուժի մեջ մտնելու կապակցությամբ Հայաստանի

Հանրապետության որոշ օրենքների ուժը կորցրած ճանաչելը

1. Օրենսգիրքն ուժի մեջ մտնելու օրվանից ուժը կորցրած են ճանաչվում՝

1) «Հարկերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության 1997 թվականի ապրիլի 14-ի ՅՕ-107 օրենքը.

2) «Ավելացված արժեքի հարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության 1997 թվականի մայիսի 14-ի ՅՕ-118 օրենքը, բացառությամբ այդ օրենքի 26-րդ հոդվածի 4-րդ կետի, որը գործում է մինչև 2019 թվականի դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ.

3) «Ակցիզային հարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության 2000 թվականի հուլիսի 7-ի ՅՕ-79 օրենքը, բացառությամբ «Ակցիզային հարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 5-րդ հոդվածի 1-ին մասի աղյուսակի՝ ԱՏԳԱԱ 2208, 2208 20, 2208 30, 2208 40, 2402 20 90011, 2402 20 10011, 2402 90 00013, 2402 20 90012, 2402 20 10012 և 2402 90 00014 ծածկագրերին վերաբերող տողերի, որոնք ուժը կորցրած են ճանաչվում 2017 թվականի հունվարի 1-ից: ԱՏԳԱԱ 2208 ծածկագրին (բացառությամբ ԱՏԳԱԱ 2208 90 330 0, 2208 90 380 0, 2208 90 480 0, 2208 20, 2208 30, 2208 40) դասվող ապրանքների համար ակցիզային հարկը 2017 թվականի հունվարի 1-ից սահմանվում է 63 տոկոս, բայց ոչ պակաս, քան 1 լիտրի համար 630 ՀՀ դրամ, ԱՏԳԱԱ 2208 30, 2208 40 ծածկագրերին դասվող ապրանքների համար ակցիզային հարկը 2017 թվականի հունվարի 1-ից սահմանվում է 57 տոկոս, բայց ոչ պակաս, քան 1 լիտրի համար 3450 ՀՀ դրամ, ԱՏԳԱԱ 2402 20 90011, 2402 20 10011, 2402 90 00013, 2402 20 90012, 2402 20 10012 և 2402 90 00014 ծածկագրերին դասվող ապրանքների համար ակցիզային հարկը 2017 թվականի հունվարի 1-ից սահմանվում է 25 տոկոս, բայց ոչ պակաս, քան 1000 հատի համար 6325 ՀՀ դրամ, իսկ ԱՏԳԱԱ 2208 20, 2208 90 330 0, 2208 90 380 0, 2208 90 480 0 ծածկագրերին դասվող ապրանքների համար ակցիզային հարկը 2017 թվականի հունվարի 1-ից սահմանվում է մինչև Օրենսգիրքն ուժի մեջ մտնելը գործող՝ «Ակցիզային հարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված չափով.

4) «Շահութահարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության 1997 թվականի սեպտեմբերի 30-ի ՅՕ-155 օրենքը.

5) «Եկամտային հարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության 2010 թվականի դեկտեմբերի 22-ի ՅՕ-246-Ն օրենքը: Օրենսգիրքն ուժի մեջ մտնելուց հետո «Եկամտային հարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 8.2-րդ հոդվածով սահմանված՝ վճարված եկամտային հարկի գումարներից բնակարան ձեռք բերելու կամ անհատական բնակելի տուն կառուցելու նպատակով վարձու աշխատողի, անհատ ձեռնարկատիրոջ և նոտարի կողմից ստացված հիպոթեքային վարկի սպասարկման համար վճարվող տոկոսների գումարների վերադարձը շարունակում է կատարվել Օրենսգրքի 160-րդ հոդվածի համաձայն.

6) «Բնապահպանական և բնօգտագործման վճարների մասին» Հայաստանի Հանրապետության 1998 թվականի դեկտեմբերի 28-ի ՀՕ-270 օրենքը.

7) «Բնապահպանական վճարների դրույքաչափերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության 2006 թվականի դեկտեմբերի 20-ի ՀՕ-245-Ն օրենքը.

8) «Ճանապարհային վճարի մասին» Հայաստանի Հանրապետության 1998 թվականի մարտի 3-ի ՀՕ-203 օրենքը.

9) «Գույքահարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության 2002 թվականի դեկտեմբերի 26-ի ՀՕ-491-Ն օրենքը.

10) «Հողի հարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության 1994 թվականի փետրվարի 14-ի ՀՕ-101 օրենքը.

11) «Շրջանառության հարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության 2012 թվականի դեկտեմբերի 19-ի ՀՕ-236-Ն օրենքը.

12) «Արտոնագրային վճարների մասին» Հայաստանի Հանրապետության 2010 թվականի դեկտեմբերի 22-ի ՀՕ-209-Ն օրենքը.

13) «Հաստատագրված վճարների մասին» Հայաստանի Հանրապետության 1998 թվականի հուլիսի 7-ի ՀՕ-236 օրենքը.

14) «Կազմակերպություններին և ֆիզիկական անձանց հարկային հաշվառման վերցնելու և հարկային հաշվառումից հանելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության 2007 թվականի հոկտեմբերի 11-ի ՀՕ-215-Ն օրենքը.

15) «Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման մասին» Հայաստանի Հանրապետության 2004 թվականի նոյեմբերի 22-ի ՀՕ-129-Ն օրենքը.

16) «Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաներ կիրառողների գործունեության կասեց մասին» Հայաստանի Հանրապետության 2006 թվականի նոյեմբերի 28-ի ՀՕ-220-Ն օրենքը.

17) «Դրամարկղային գործառնությունների մասին» Հայաստանի Հանրապետության 2002 թվականի դեկտեմբերի 26-ի ՀՕ-501-Ն օրենքը:

ԲԱԺԻՆ 22. ԱՆՑՈՒՄԱՅԻՆ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ 82. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐԸ

Հոդված 447. Օրենսգրքի ուժի մեջ մտնելու կապակցությամբ հարկային հարաբերություններ կարգավորող` Հայաստանի Հանրապետության որոշ օրենքների գործողության շարունակությունը

1. Օրենսգիրքն ուժի մեջ մտնելուց հետո իրենց գործողությունը շարունակում են հարկային հարաբերություններ կարգավորող (այդ թվում՝ հարկային արտոնություններ և (կամ) հարկման մեխանիզմներ սահմանող)՝ Օրենսգրքի 446-րդ հոդվածի 1-ին մասում չնշված օրենքները՝ այնքան ժամանակ, քանի դեռ դրանք ուժը կորցրած չեն ճանաչվել կամ քանի դեռ չեն լրացել այդ օրենքների գործողության ժամկետները:

Հոդված 448. Անցումային հարկային հարաբերությունների ընդհանուր կարգավորումը

1. Մինչև Օրենսգրքի ուժի մեջ մտնելը ավարտված հաշվետու ժամանակաշրջաններին վերաբերող հարկային պարտավորությունները 2018 թվականի հունվարի 1-ից հետո դադարած չեն համարվում և ենթակա են կատարման մինչև Օրենսգրքի ուժի մեջ մտնելը գործող օրենսդրությամբ սահմանված ընդհանուր կարգով և ժամկետներում:

2. Մինչև Օրենսգրքի ուժի մեջ մտնելը ավարտված հաշվետու ժամանակաշրջաններին վերաբերող՝ բնապահպանական վճարի, բնօգտագործման վճարի, ճանապարհային վճարի և հաստատագրված վճարի պարտավորությունները 2018 թվականի հունվարի 1-ից հետո դադարած չեն համարվում և ենթակա են կատարման մինչև Օրենսգրքի ուժի մեջ մտնելը բնապահպանական վճարի, բնօգտագործման վճարի, ճանապարհային վճարի և հաստատագրված վճարի հետ կապված հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրությամբ սահմանված կարգով և ժամկետներում:

3. 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ով ավարտվող հաշվետու ժամանակաշրջաններին վերաբերող հարկային հաշվարկները, մինչև Օրենսգրքի ուժի մեջ մտնելը գործող օրենսդրությամբ սահմանված լինելու դեպքերում, կարող են ներկայացվել նաև թղթային եղանակով:

4. Օրենսգրքի ուժի մեջ մտնելուց հետո հայտնաբերված՝ մինչև Օրենսգրքի ուժի մեջ մտնելը կատարված՝ հարկային օրենսդրության խախտումների համար կիրառվում են մինչև Օրենսգրքի ուժի մեջ մտնելը սահմանված պատասխանատվության միջոցները:

5. Օրենսգրքի ուժի մեջ մտնելուց հետո, քանի դեռ Օրենսգրքով սահմանված դեպքերում հարկային արտոնությունների կիրառության շրջանակները սահմանված չեն համապատասխան իրավական ակտերով, հարկային արտոնությունների կիրառության շրջանակները որոշվում են մինչև Օրենսգիրքն ուժի մեջ մտնելը գործող համապատասխան իրավական ակտերի համաձայն:

Հոդված 449. Օրենսգրքի 4-րդ բաժնին վերաբերող անցումային հարկային հարաբերությունների կարգավորումը

1. Օրենսգրքի 74-րդ հոդվածի 2-րդ մասի երկրորդ պարբերությամբ սահմանված՝ յուրաքանչյուր հաշվետու կիսամյակին հաջորդող ամսվա 21-ի դրությամբ ԱԱՀ վճարողի՝ ԱԱՀ-ի փոխհատուցվող գումարն ԱԱՀ վճարողի գրավոր դիմումի հիման վրա ԱԱՀ վճարողի

միասնական գանձապետական հարկային հաշվին մուտքագրվելու դրույթը վերաբերում է Օրենսգրքի ուժի մեջ մտնելուն հաջորդող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար հարկային մարմին ներկայացվող ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկներով առաջացող փոխհատուցվող գումարներին:

Յոթերորդ 450. Օրենսգրքի 5-րդ բաժնին վերաբերող անցումային հարկային հարաբերությունների կարգավորումը

1. Օրենսգրքի ընդունումից հետո յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի համար ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի՝ մեկից ավելի միասնական ճշտված հաշվարկ ներկայացնելու դեպքում «Ակցիզային հարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 10-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված տուգանքը չի կիրառվում:

Յոթերորդ 451. Օրենսգրքի 6-րդ բաժնին վերաբերող անցումային հարկային հարաբերությունների կարգավորումը

1. Ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողը և մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողը Օրենսգրքի 135-րդ հոդվածով սահմանված կարգով շահութահարկի կանխավճարները առաջին անգամ հաշվարկվում և վճարվում են 2018 թվականի առաջին եռամսյակի համար: Մինչև 2017 թվականի շահութահարկի գումարի հաշվարկումը (մինչև 2017 թվականի համար շահութահարկի հաշվարկը հարկային մարմին ներկայացնելը) սույն մասում նշված հարկ վճարողները շահութահարկի կանխավճարները յուրաքանչյուր անգամ կատարում են 2017 թվականի վերջին կանխավճարի գումարից ոչ պակաս չափով, բացառությամբ Օրենսգրքի 135-րդ հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված դեպքերի: 2017 թվականի շահութահարկի գումարը հաշվարկելուց (շահութահարկի հաշվարկը հարկային մարմին ներկայացնելուց) հետո Օրենսգրքի 135-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված կարգով առաջին անգամ կանխավճարի կատարման ժամանակ կատարվում է մինչև շահութահարկի հաշվարկի ներկայացումը՝ 2018 թվականի ընթացքում, կատարված կանխավճարների գումարների ճշտում՝ հարկային տարվա սկզբից աճող հանրագումարով և Օրենսգրքի 135-րդ հոդվածի 1-ին մասում նշված չափերով:

2. Անհատ ձեռնարկատերերը և նոտարները Օրենսգրքի 135-րդ հոդվածով սահմանված կարգով շահութահարկի կանխավճարները առաջին անգամ հաշվարկվում և վճարվում են 2018 թվականի առաջին եռամսյակի համար՝ նախորդ հարկային տարվա գործունեության արդյունքներով հաշվարկված շահութահարկի գումարի փոխարեն հիմք ընդունելով 2017 թվականի հարկային տարվա գործունեության արդյունքներով հաշվարկված եկամտային հարկի գումարը: Մինչև 2017 թվականի եկամտային հարկի գումարի հաշվարկումը (մինչև 2017 թվականի համար տարեկան եկամուտների մասին հաշվարկը հարկային մարմին ներկայացնելը) սույն մասում նշված հարկ վճարողները

շահութահարկի կանխավճարները յուրաքանչյուր անգամ կատարում են 2017 թվականի եկամտային հարկի վերջին կանխավճարի գումարից ոչ պակաս չափով, բացառությամբ Օրենսգրքի 135-րդ հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված դեպքերի: 2017 թվականի եկամտային հարկի գումարը հաշվարկելուց (տարեկան եկամուտների մասին հաշվարկը հարկային մարմին ներկայացնելուց) հետո Օրենսգրքի 135-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված կարգով առաջին անգամ կանխավճարի կատարման ժամանակ կատարվում է մինչև տարեկան եկամուտների մասին հաշվարկի ներկայացումը՝ 2018 թվականի ընթացքում, կատարված կանխավճարների գումարների ճշտում՝ հարկային տարվա սկզբից աճող հանրագումարով և Օրենսգրքի 135-րդ հոդվածի 1-ին մասում նշված չափերով:

3. Մինչև 2014 թվականի հունվարի 1-ը ձեռք բերված (կառուցված, մշակված) հիմնական միջոցների՝ 2018 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ հաշվեկշռային արժեքները Օրենսգրքի ընդունումից հետո համարվում են համապատասխան հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքներ, որոնց մասով 2018 թվականի հունվարի 1-ից ամորտիզացիոն մասհանումների հաշվարկման նպատակով ամորտիզացիոն նվազագույն ժամկետը որոշվում է որպես Օրենսգրքի 121-րդ հոդվածով սահմանված՝ հիմնական միջոցների համապատասխան խմբերի ամորտիզացիոն ժամկետների և մինչև 2018 թվականի հունվարի 1-ը ամորտիզացիոն մասհանումների փաստացի կատարման ժամկետների տարբերություն:

4. 2014 թվականի հունվարի 1-ից հետո ձեռք բերված (կառուցված, մշակված) հիմնական միջոցների մասով 2018 թվականի հունվարի 1-ից ամորտիզացիոն մասհանումների հաշվարկման նպատակով համապատասխան հիմնական միջոցի՝

1) 2018 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ հաշվեկշռային արժեքը որոշվում է որպես այդ հիմնական միջոցի սկզբնական արժեքի և այդ հիմնական միջոցի մասով մինչև 2014 թվականի հունվարի 1-ը ձեռք բերված (կառուցված, մշակված) հիմնական միջոցների ամորտիզացիոն մասհանումների հաշվարկման համար «Շահութահարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 12-րդ հոդվածով սահմանված կարգով մինչև 2018 թվականի հունվարի 1-ը հաշվարկվող ամորտիզացիոն մասհանումների հանրագումարի տարբերություն:

2) ամորտիզացիոն նվազագույն ժամկետը որոշվում է որպես Օրենսգրքի 121-րդ հոդվածով սահմանված՝ հիմնական միջոցների համապատասխան խմբերի ամորտիզացիոն ժամկետների և մինչև 2018 թվականի հունվարի 1-ը «Շահութահարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 12-րդ հոդվածով սահմանված ամորտիզացիոն մասհանումների փաստացի կատարման ժամկետների տարբերություն:

Հոդված 452. Օրենսգրքի 8-րդ բաժնին վերաբերող անցումային հարկային հարաբերությունների կարգավորումը

1. Օրենսգրքի 8-րդ բաժինը կիրառվում է այն հարաբերությունների նկատմամբ, որոնք ծագել են Օրենսգիրքն ուժի մեջ մտնելուց հետո, իսկ մինչև Օրենսգիրքն ուժի մեջ մտնելը ծագած՝ բնապահպանական հարկի հետ կապված հարաբերությունների նկատմամբ կիրառվում է մինչև Օրենսգիրքն ուժի մեջ մտնելը բնապահպանական վճարների հետ կապված հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրությունը:

2. Օրենսգրքով բնապահպանական հարկի մասով սահմանված հարկման բազայի այն չափաքանակները, որոնք բնապահպանական վճարների մասով մինչև Օրենսգրքի ուժի մեջ մտնելը սահմանված չեն եղել, կիրառվում են Օրենսգիրքն ուժի մեջ մտնելուց հետո հաշվարկվող հարկման բազայի նկատմամբ:

3. Օրենսգրքի ընդհանուր մասով լրացուցիչ պարտավորությունների առաջացման համար սահմանված վաղեմության ժամկետները գործում են նաև Օրենսգրքի 17-րդ բաժնով սահմանված կարգով հայտնաբերված՝ մինչև Օրենսգրքի ուժի մեջ մտնելը կատարված բնապահպանական վճարների հաշվարկման ու վճարման կարգի խախտումների դեպքում:

Հոդված 453. Օրենսգրքի 9-րդ բաժնին վերաբերող անցումային հարկային հարաբերությունների կարգավորումը

1. Օրենսգրքի 9-րդ բաժինը կիրառվում է այն հարաբերությունների նկատմամբ, որոնք ծագել են Օրենսգիրքն ուժի մեջ մտնելուց հետո, իսկ մինչև Օրենսգիրքն ուժի մեջ մտնելը ծագած՝ ճանապարհային հարկի հետ կապված հարաբերությունների նկատմամբ կիրառվում է մինչև Օրենսգիրքն ուժի մեջ մտնելը ճանապարհային վճարների հետ կապված հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրությունը:

2. Օրենսգրքի ընդհանուր մասով լրացուցիչ պարտավորությունների առաջացման համար սահմանված վաղեմության ժամկետները գործում են նաև Օրենսգրքի 17-րդ բաժնով սահմանված կարգով հայտնաբերված՝ մինչև Օրենսգրքի ուժի մեջ մտնելը կատարված ճանապարհային վճարների հաշվարկման ու վճարման կարգի խախտումների դեպքում:

Հոդված 454. Օրենսգրքի 10-րդ բաժնին վերաբերող անցումային հարկային հարաբերությունների կարգավորումը

1. Օրենսգրքի 10-րդ բաժինը կիրառվում է այն հարաբերությունների նկատմամբ, որոնք ծագել են Օրենսգիրքն ուժի մեջ մտնելուց հետո, իսկ մինչև Օրենսգիրքն ուժի մեջ մտնելը ծագած՝ բնօգտագործման վճարի հետ կապված հարաբերությունների նկատմամբ կիրառվում է մինչև Օրենսգիրքն ուժի մեջ մտնելը բնօգտագործման վճարների հետ կապված հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրությունը:

2. Օրենսգրքով բնօգտագործման վճարի մասով սահմանված վճարի բազայի այն չափաքանակները, որոնք բնօգտագործման վճարների մասով մինչև Օրենսգրքի ուժի մեջ մտնելը սահմանված չեն եղել, կիրառվում են Օրենսգիրքն ուժի մեջ մտնելուց հետո հաշվարկվող վճարի բազայի նկատմամբ:

3. Օրենսգրքի ընդհանուր մասով լրացուցիչ պարտավորությունների առաջացման համար սահմանված վաղեմության ժամկետները գործում են նաև Օրենսգրքի 17-րդ բաժնով սահմանված կարգով հայտնաբերված՝ մինչև Օրենսգրքի ուժի մեջ մտնելը կատարված բնօգտագործման վճարների հաշվարկման ու վճարման կարգի խախտումների դեպքում:

Չոդված 455. Օրենսգրքի 13-րդ բաժնին վերաբերող անցումային հարկային հարաբերությունների կարգավորումը

1. Օրենսգրքի 59-րդ և 254-րդ հոդվածներով սահմանված՝ նախորդ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումարի 40 մլն. դրամի շեմը, ինչպես նաև Օրենսգրքի 255-րդ հոդվածով սահմանված՝ ընթացիկ հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության և այլ եկամուտների հանրագումարի 40 մլն. դրամի շեմը գործում է 2019 թվականի հունվարի 1-ից, իսկ 2018 թվականի ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության ԱԱՀ-ի շեմը սահմանվում է 115 մլն. դրամ:

Չոդված 456. Օրենսգրքի 17-րդ բաժնին վերաբերող անցումային հարկային հարաբերությունների կարգավորումը

1. Մինչև Օրենսգրքի ուժի մեջ մտնելը սկսված և չավարտված հարկային ստուգումները, հարկային ուսումնասիրությունները և հարկային վարչարարության շրջանակներում իրականացվող այլ գործողությունները շարունակվում են և դրանց արդյունքներն ամփոփվում են մինչև Օրենսգրքի ուժի մեջ մտնելը գործող օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

Չոդված 457. Օրենսգրքի 18-րդ բաժնին վերաբերող անցումային հարկային հարաբերությունների կարգավորումը

1. Օրենսգրքի 18-րդ բաժնով սահմանված՝ Օրենսգրքով սահմանված պահանջները խախտելու կամ չկատարելու համար պատասխանատվության միջոցները գործում են մինչև Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության նոր օրենսգրքի ուժի մեջ մտնելը՝ դրանով Օրենսգրքով սահմանված պահանջները խախտելու կամ չկատարելու համար պատասխանատվության միջոցներ սահմանված լինելու դեպքում: